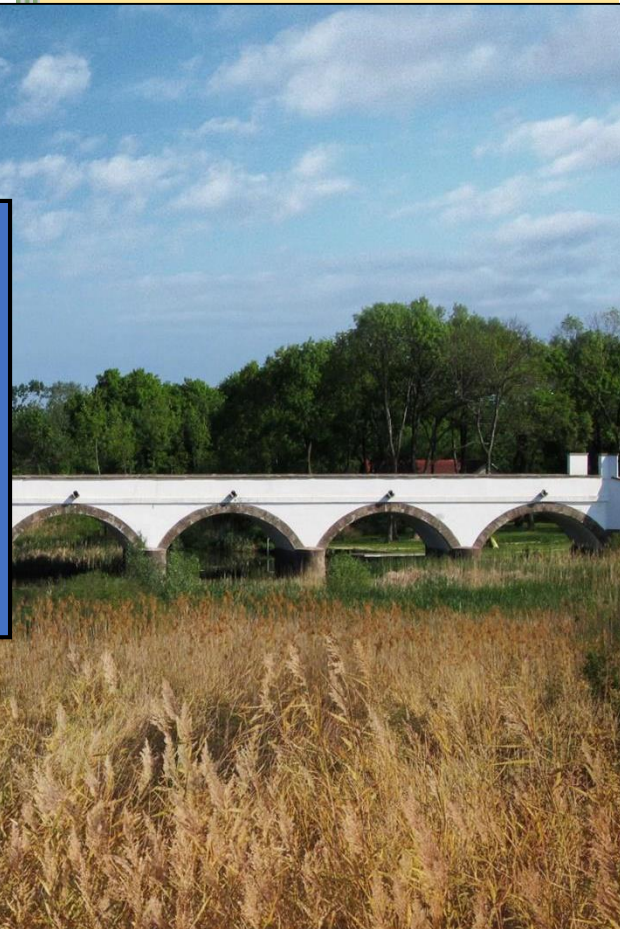

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK
ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMAINAK
ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA

ALÁÍRÓLAP

GENERÁL TERVEZŐ:

URU-PLAN BT.
3535 Miskolc, Bartók Béla utca 58.
Tel: +36/70451-55-83
E-mail: gergely.peter@uruplan.com

TELEPÜLÉSRENDEZÉS :

URU-PLAN BT
Miskolc, Bartók Béla u. 58.

Gergely Péter
okl. településmérnök

TT 05-0489

KÖZLEKEDÉS:

VIA project & plan Kft.

Vida Zoltán Ákos
okl. építőmérnök

Tkő 05-1619

ENERGIAKÖZMŰ:

Szabó Lóránt

TE 09-0408

VÍZIKÖZMŰ:

Szabó Lóránt

TE 09-0408

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó	11
1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ	13
1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	13
1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Koncepcióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata.....	15
1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata.....	20
1.3.1 Országos Területrendezési Terv	21
1.3.2. Megyei területrendezési terv.....	42
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	61
1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása	65
1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai.....	65
1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések	67
1.6 A településrendezési tervi előzmények vizsgálata	67
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök.....	67
1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek	68
1.7. A település társadalma.....	71
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	71
1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok.....	89
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.).....	93
1.8. A település humán infrastruktúrája.....	99
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	99
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása.....	108
1.9. A település gazdasága.....	110
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre.....	110
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői.....	120
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései.....	126
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.):.....	131
1.9.5. Ingtatlanpiaci viszonyok jellemzője.....	133
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	136
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	136
1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere.....	150
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység.....	158
1.10.4. Foglalkoztatáspolitiká.....	159

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	164
1.10.6. Intézményfenntartás.....	165
1.10.7. Energiagazdálkodás.....	173
1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások.....	174
1.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata.....	177
1.12.1. Természeti adottságok.....	177
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet.....	181
1.12.2.1. Táj történelmi vizsgálat	181
1.12.2.2. Tájhasználat értékelése	181
1.12.3. A védett és védendő táji, természeti értékek, területek.....	182
1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek	182
1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék	183
1.12.3.3. ökológiai hálózat	190
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése.....	193
1.14. Az épített környezet vizsgálata.....	196
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata.....	196
1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata	196
1.14.1.3. A beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek	199
1.14.1.4. funkcióvizsgálat, intézményi ellátottság	199
1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek	201
1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek	201
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata.....	202
1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat	202
1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat	204
1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter.....	205
1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése.....	213
1.14.5. Az építmények vizsgálata.....	214
1.14.5.1. Funkció, kapacitás	214
1.14.5.2. Beépítési jellemzők	214
1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom	215
1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok	216
1.14.6. Az épített környezet értékei.....	216
1.14.6.1. településszerkezet történelmi kialakulása, történelmi településmag	216
1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület	220
1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők	227
1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület	227
1.14.6.5. műemlék, műemléki együttes	228

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: történelmi kert, temető és temetkezési emlékhely	229
1.14.6.7. Műemléki terület	229
1.14.6.8. Nemzeti emlékhely	230
1.14.6.9. Helyi védelem	230
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái	233
1.15. Közlekedésvizsgálat	235
1.15.1. A település tágabb térsége közlekedési kapcsolatainak vizsgálata	235
1.15.2. A település belső közlekedési hálózatának és létesítményeinek vizsgálata	237
1.15.3. Csomópontok kialakítása	238
1.15.4. A település forgalmi vizsgálata	238
1.15.5. Utak állapota	242
1.15.6. Közösségi közlekedés	242
1.15.7. Gyalogos és kerékpáros közlekedés	243
1.16. Közművesítés	245
1.16.1. Vízi közművek	245
1.16.1.1. Vízgazdálkodás, vízellátás (ivó-, ipari, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítása)	245
1.16.1.2. Szennyvízelvezetés	252
1.16.1.3. Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés	256
1.16.2. Energiaellátás	259
1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)	259
1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei	267
1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése	268
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)	270
1.17. Környezetvédelem	276
1.17.1. Talaj	276
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek	277
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme	295
1.17.4. zaj- és rezgésterhelés	297
1.17.5. Sugárzásvédelem	299
1.17.6. Hulladékkezelés	300
1.17.7. Vizuális környezetterhelés	302
1.17.8. Árvízvédelem	303
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	304
1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)	305
1.18.1. Építésföldtani korlátok	311
1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei	311
1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek	311

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.18.1.3. földrengés-veszélyeztetett területek	312
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	313
1.18.2.1. Árvízveszélyes területek	314
1.18.2.2. Belvízzel veszélyeztetett területek	315
1.18.2.3. Mély fekvésű területek	318
1.18.2.4. Árvíz- és belvízvédelem	318
1.18.3. Egyéb.....	319
1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)	319
1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások	319
1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások	319
1.19. Ásványi nyersanyagvagyon.....	319
1.20. Települési klíma.....	319
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ.....	321
2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése. A tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése.....	321
2.1.1. Településhálózat, térségi kapcsolatok.....	321
2.1.2. Területfejlesztési dokumentumok.....	322
2.1.3. Területrendezési tervek:.....	323
2.1.4. Szomszéd települések településszerkezeti terveinek településfejlesztést befolyásoló megállapításai.....	324
2.1.5. Hatályos Településfejlesztési koncepció megállapításai, elhatározásai.....	324
2.1.6. Hatályban levő településrendezési eszközök.....	325
2.1.7. A település társadalma.....	325
2.1.8. Humán infrastruktúra.....	325
2.1.9. A település gazdasága.....	326
2.1.10. Az önkormányzat gazdálkodása,.....	326
2.1.11. Településüzemeltetés.....	326
2.1.12. Táj, természeti adottságok,.....	327
2.1.13. Zöldfelületi rendszer.....	327
2.1.14. Az épített környezet.....	328
2.1.15. Közlekedés.....	329
2.1.16. Közművek.....	330
2.1.17. Környezetvédelem.....	331
2.1.18. Katasztrófa elleni védelem,.....	331
2.1.19. Ásványi nyersanyagvagyon.....	332
2.1.20. Klimatikus viszonyok.....	332
2.2. Helyzetfeltárás keretében vizsgált, a helyzetelemzés során értékelt tényezők kölcsönhatás mátrixa.....	333
3.1. Helyzetelemzés eredményeinek értékelés, szintézis.....	335
3.1.1. A folyamatok értékelése, fejlesztéseket befolyásoló külső-belső tényezők értékelése.....	335

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

3.1.2.	Külső-belső tényezők összefoglaló értékelése (SWOT).....	341
3.1.3.	A településfejlesztés és a –rendezés kapcsolata.....	343
3.1.4.	A településfejlesztést befolyásoló tényezők, korlátok és lehetőségek.....	343
3.2.	Problématérkép/értéktérkép.....	344
3.3.	Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek.....	348
3.3.1.	településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása.....	348
3.3.2.	szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek).....	350
3.3.3.	egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek).....	356

Előszó

A Településfejlesztési Koncepció és Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásának jogi hátterét adó országos törvényi előírások rövid ismertetése és Hortobágy község fejlesztésére is kiható területfejlesztési programok és területrendezési meghatározások.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény a településrendezési tervek készítésének folyamatát, azok jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte. A tervezés kereteit alapvetően a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) szabja meg. E rendelet szabályozza az integrált településfejlesztési stratégián (a továbbiakban: ITS) túl a településfejlesztési koncepciók készítésének főbb szempontjait is. A településfejlesztési koncepciót, az ITS-t és a településrendezési terveket alapos előkészítés után, a jogszabályban meghatározott államigazgatási szerveken túl a lakosság, az érdekképviselői szervek és hatóságok széles körű bevonásával kell készíteni.

A településfejlesztési koncepció a településrendezési tervet hosszútávra megalapozó, a helyi önkormányzat településpolitikai elképzeléseinek, célkitűzéseinek foglalata, mely a település természeti, társadalmi, gazdasági, műszaki és környezeti adottságait figyelembe véve meghatározza az önkormányzat településrendezési cselekvési programját.

Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) középtávra határozza meg a település fejlesztésének főbb irányait és konkrét lépéseit az önkormányzat által jóváhagyott hosszú távra szóló településfejlesztési koncepciója alapján.

Jelen kötet a megalapozó vizsgálatot tartalmazza, amely a rendeletben foglaltaknak megfelelően helyzetfeltárás, helyzetelemzés és helyzetértékelés részekből áll.

A megalapozó vizsgálat célja, hogy kiinduló alapot szolgáltasson a koncepció és az ITS megalkotásához annak érdekében, hogy a koncepció és a stratégia céljai és intézkedései a tényleges szükségletekre reagálva reálisan kerülhessenek megfogalmazásra. A helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkarészek elkészítésekor a KSH adatai mellett (elsősorban a 2011. évi népszámlálás adataira támaszkodva) felhasználásra kerültek az önkormányzati adatbázisok is, emellett helyszíni adatgyűjtésre is sor került, valamint a településrészek és szegregátumok esetében a KSH külön adatsort ad, amennyiben ilyen van.

1. HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Hortobágy község az Észak-alföldi régió, ezen belül Hajdú-Bihar megye és a Balmazújvárosi járás területén fekszik. Hortobágy a körülötte elterülő pusztaól elnevezett község Hajdú-Bihar megye nyugati szélén. Debrecentől 37 km-re, a Hortobágy tájegység központi területén található, a 33-as számú országos főút és a Hortobágy folyó találkozásánál, a hazánkban közismert Kilenclukú hídnál.

A település Magyarország tájféldrajzi besorolása szerint az Alföld nagytáj, Közép-Tisza-vidék középtáj Hortobágy kistáján terül el. Sokatmondó, hogy Magyarország legnagyobb közigazgatási területtel rendelkező községe, a települések közül pedig a közigazgatási terület vonatkozásában a tizedik legnagyobb.

Az alföldi településhálózat sajátosságai okán a mérete és hírneve ellenére jelentősebb térségi szerepkört nem tölt be.

A Balmazújvárosi járás Hajdú-Bihar megyéhez tartozó járás Magyarországon 2013-tól, székhelye Balmazújváros. Területe 827,44 km². Két város (Balmazújváros és Tiszacsege) és három község (Egyek, Hortobágy és Újszentmargita) tartozik hozzá.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Azonos névvel 1876 és 1901 között létezett egy járás Hajdú vármegyében, de ennek székhelye az állandó járási székhelyek kijelölésétől (1886) kezdve Debrecenben volt.

Balmazújváros 2013 előtt soha nem volt járási székhely, de 1984-től a járasok megszüntetésével összefüggő közigazgatási átszervezés folytán városi jogú nagyközség lett, nagyközségi környékének területe pedig megegyezett a mai járásával.

A Balmazújvárosi járás településeinek adatai (2018. január 1.)				
Település neve	Rangja	Népesség	Lakások száma	Terület (hektár)
Balmazújváros	járásszékhely, város	17.109	6.811	20.544
Tiszacsege	város	4.616	2.094	13.640
Egyek	község	4.954	2.295	10.474
Hortobágy	község	1.370	625	28.460
Újszentmargita	község	1.409	642	9.622

Forrás: KSH

Hortobágy község a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesület egyik tagtelepülése. A közösség a kistérség önkormányzatait, vállalkozásait és civil szervezeteket fogja össze. Az Egyesület tizenegy települést foglal magában, amelyből a teljes területtel jogosult települések száma tíz, míg a külterülettel jogosult települések száma egy. A jogosult települések Balmazújváros (külterülettel), Egyek, Folyás, Görbeháza, Hortobágy, Nádudvar, Polgár, Tiszacsege, Tiszagyulaháza, Újszentmargita és Újtikos.

Az Egyesület területe 1340,56 km², mely nagysága köszönhető a települések egymástól való nagy távolságának, valamint a világörökség részét képező Hortobágyi Nemzeti Park óriási területének. A települések három járáshoz tartoznak, melyek a Balmazújvárosi, a Hajdúnánási és a Hajdúszoboszlói járasok.

(Az Egyesülettel kapcsolatos gazdasági, társadalmi, együttműködési, pályázati adatokat és leírásokat az 1.9 számú fejezet tartalmazza.)

Hortobágy község, Hajdú-Bihar megyében, Hortobágy tájegység területén a Balmazújvárosi járásban található, Debrecentől mintegy 35 km-re nyugatra. A település Hajdú-Bihar megye területének 24,1%-át foglalja el, területe 28.000 ha, lakott (beépített) területe 375 hektár így az ország egyik legterjedelmesebb közigazgatási területtel rendelkező községe. A település szerkezete sajátos, mivel a községközpont 5-15 km-es körzetben lévő egykori hét tanyaközpont is lakott. A hét településrész neve: Árkus, Szásztelek, Halastó, Mátá, Borsós, Kónya, Kun György telep.

1.2. A területfejlesztési dokumentumokkal (Országos Területfejlesztési Konceptióval és a területileg releváns megyei, valamint térségi területfejlesztési koncepciókkal és programokkal) való összefüggések vizsgálata

A területfejlesztési tervek hierarchikus viszonyából adódóan az egyes települések fejlesztési koncepciójának elkészítésénél figyelembe kell venni a különféle területfejlesztési dokumentumokat. Az egyes területfejlesztési terveknek eltérő súlyuk és szerepük van.

NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió

Magyarország fejlesztési és területfejlesztési koncepcióját az Országgyűlés 2014 januárjában, a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióról szóló 1/2014. (I. 3.) országgyűlési határozat keretében fogadta el.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) a kormányzati fejlesztéspolitika 2030-ig szóló jövőképét, illetve 2014–2020 időtárvlatában követni tervezett stratégia céljait, prioritásait jelöli ki, az ágazati fejlesztéspolitika (Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió) és a területfejlesztési politika (Országos Területfejlesztési Konceptió) kettősségét felszámolva. Az OFTK az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszú távú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.

A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Közép-Európa gazdasági és szellemi központja, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. A jövőkép eléréséhez gazdasági és társadalom stratégiai fordulatra, az ebbe az irányba megkezdett lépések folytatására van szükség.

Az alábbiakban a koncepció néhány fontos elemét, célját emeljük ki:

Az Országgyűlés a nemzeti jövőkép elérése érdekében a Konceptióban foglalt négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelöl ki. A négy cél a társadalom és gazdaság egészének szól, beleértve a társadalom és a gazdasági környezethez való viszonyulást és a környezeti szempontokat is. Az átfogó célok a gazdasági és társadalmi fordulatot célozzák meg, az alábbiak szerint:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés
- népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
- természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
- térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

A koncepció specifikus céljai a következők:

Szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- aa) versenyképes, innovatív gazdaság,
- ab) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,
- ac) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás,
- ad) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- ae) értékudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- af) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- ag) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,

Területi specifikus célok:

- ba) az ország makro-regionális szerepének erősítése,
- bb) a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- bc) vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
- bd) kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
- be) területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- bf) összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az Európai Unió források 2014-2020 közötti felhasználást meghatározó prioritások:

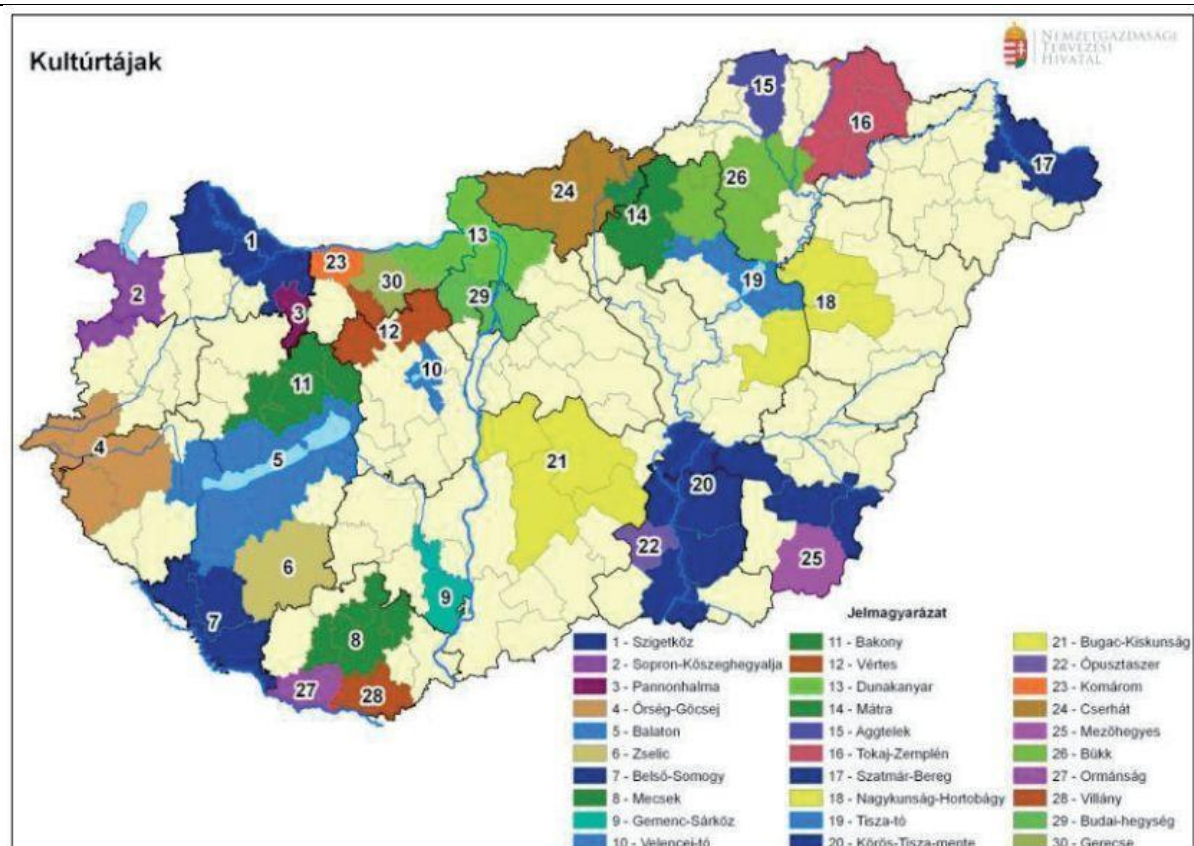
- patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben,
- fordulat a teljes foglalkoztatottság és tudástársadalom felé,
- útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiatudatosság felé,
- népesedési és közösségi fordulat,
- területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán.

A Nemzeti Fejlesztés 2030 megállapítja, hogy a speciális adottságaik miatt érdemes a különleges táji értékekkel rendelkező kultúrtájakat fejlesztéspolitikai szempontból külön kezelni. A természeti környezet, az ahhoz igazodva kialakult, abba harmonikusan illeszkedő gazdálkodási és településrendszer, valamint a tájformáló, tájképi értékű településkép és kulturális értékek együttese pótolhatatlan és a jövő számára megőrzendő rendszert alkot, amelyeknek védelme, értékeik kibontakoztatása, fenntartható fejlesztése elengedhetetlen.

Ilyen harmonikus és egyedi tájegységként határolja le a Nemzeti Fejlesztés 2030 a Hortobágy-Nagykunság kultúrtáját is (az alábbi térképen 18-as számmal jelölve), és megállapítja, hogy az idegenforgalom szempontjából is komoly vonzerőt jelentenek ezek a térségek, az aktív, vagy éppen passzív rekreációt egyaránt szolgálhatják. A megőrzés és a hasznosítás összhangjának megvalósítása érdekében területileg specifikált, integrált beavatkozásra van szükség.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A jelentősebb idegenforgalmat vonzó térségek többnyire éppen egyediségükkel vonzzák a látogatókat, természeti, kulturális értékeik, társadalmi-gazdasági adottságaik a körzet karakterétől függően jelentősen különbözhetnek. A fejlesztéspolitika célja ezért az idegenforgalom általános kedvező hatásai jobb érvényesülésének támogatása (gazdasági és infrastrukturális fejlődés, munkahelyteremtés, a helyi értékek kiaknázása, kulturális sokszínűség, a kulturális örökség értékeinek kibontakoztatása és a turizmusba kapcsolása), illetve a vele járó kedvezőtlen hatások (fokozott környezeti terhelés és beépítés, közlekedési terhelés emelkedése, egyoldalú gazdasági struktúra, potenciális társadalmi feszültségek) csökkentése vagy megelőzése. Ezek a térségek a "silver economy", vagyis az idősebb korosztályok fogyasztására, kiszolgálására épülő gazdaság központi terei is egyben, lehetőséget adnak akár külföldi nyugdíjasok letelepedésének segítésére is.

A kultúrtájak vonatkozásában a Nemzeti Fejlesztés 2030 a következő – Hortobágy községre is releváns – fejlesztéspolitikai feladatokat határozza meg:

- A jellegzetes táji környezethez alkalmazkodó, hagyományőrző és a tájképet megőrző gazdálkodás támogatása (szőlők, legelők, kisparcellás gazdálkodás).
- A kulturális örökség megőrzése. Az épített örökség mellett a településszerkezet és településkép is megőrzendő érték ezekben a térségekben.
- Az épített örökség és a tájhasználat megőrzését támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek, haszonvételek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése.
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése.

- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása.
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása.
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal.
- Több lábon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, az idegenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkentése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban.
- A "Silver economy" lehetőségeinek kihasználása.
- A kellemes környezetben alkotóhelyek és távmunka lehetőségek biztosításával a kvaterner és K+F szektorbeli munkahelyek teremtése.
- A fokozott környezeti terhelés megelőzése, illetve környezettechnológiai fejlesztésekkel annak kezelése, a vízellátás, a hulladékgyűjtés, a szennyvízkezelés, a zajvédelem, a levegőtisztaság-védelem fejlesztése fokozott prioritás ezekben a térségekben.
- A helyi lakosság számára is hosszútávon élhető, vonzó lakóhelyként kell megőrizni a frekvenciát településeket, amit célirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a fiatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni.
- A turisztikailag frekvenciát térségekben a vízparti turizmus esetében árnyékolási fejlesztések megvalósítása.

A kiemelt táji értékű térségek, települések fejlesztéséhez szorosan kapcsolódik a turizmus speciális térségi eszközét jelentő Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM), amely egy adott földrajzi területen található vonzerők moduláris (szabadon kombinálható) terméké alakításának, hálózatba szervezésének, a termékek desztinációba ágyazott piaci versenyképessége megteremtésének és értékesítésének folyamata, melynek célja – a fenntartható fejlődés megőrzése mellett – a turisztikai piaci siker elérésével a földrajzi terület fejlődésének elősegítése, valamint az ott élők jólétének növelése.

A TDM szervezeteken keresztül valósulhat meg a magyar turizmusirányítás biztos alapjainak lefektetése, a versenyképes turisztikai termékfejlesztés megalapozása, és a helyi gazdaság megerősítése, továbbá a jövedelemtermelő és egyes térségekben lakosságmegeőrző képességének növelése. A turisztikai kínálat fenntartható fejlesztésének és versenyképes működésének előmozdítása érdekében a jelenleg egymástól nagyrészt függetlenül működő szervezetek, illetve függetlenül végzett tevékenységek összehangolására kerül sor a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégiában (NTS).

A jelenleg működő TDM szervezetek számos kihívással küzdenek, de hosszútávon jelentős térség-szervező hatással bírnak. A TDM szervezetek nem csak a kiemelt gazdasági térségekben, hanem az ország egész területén létrejöhetnek. Kialakításuk során figyelembe kell venni: kompetenciájának

megteremtését, hatáskörének tisztázását, szervezeti formáját, partnerségi kapcsolatait, területi lehatárolását.

Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020 (NVS 2012-2020)

A stratégia célcsoportja a vidéken élő emberek, ezen belül is egyrészt az itt élő aktív korosztály, akiknek a megélhetése, foglalkoztatása, ezzel itt tartása fontos. A másik célcsoport azok a fiatalok, fiatal családok, akik itt élnek, illetve akik vidékre költözést terveznek. Rajtuk kívül számos intézkedés irányul a vidéken élő gyerekek és idősek életének megsegítésére is.

A fentiekből kiindulva a stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása”.

Az Átfogó cél eléréséhez szükséges horizontális szempontok:

- Fenntarthatóság
- Területi és társadalmi kohézió
- Város-vidék kapcsolatok,

és stratégiai célok:

- tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- sokszínű és életképes agrártermelés
- élelmezési és élelmiszerbiztonság
- a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024.

A Keretstratégia a 2012-2024-es időszakra szól, mely magában foglalja Magyarország fenntartható fejlődésének útját, stratégiáját. Négy alapvető nemzeti erőforrás amit fenn kell tartani:

- emberi erőforrások,
- társadalmi erőforrások,
- természeti erőforrások,
- gazdasági erőforrások.

Területi Agenda 2020

Az Európa 2020 céljaira építve, 2011-ben, Gödöllőn a területi tervezésért és területfejlesztésért felelős miniszterek informális ülésén született megállapodás Az Európai Unió Területi agendája 2020, „Egy sokszínű régiókból álló, befogadó, intelligens és fenntartható Európa felé” alcímmel. Azonosítja az Európát érintő legfontosabb területi kihívásokat, meghatározza az EU fejlesztésének területi prioritásait, valamint az ezek érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket. Az említett területi prioritások:

- A policentrikus és kiegyensúlyozott területi fejlődés elősegítése.
- Az integrált fejlesztés ösztönzése a városokban, a vidéki és sajátos adottságú régiókban.

- A határon átnyúló és transznacionális funkcionális régiók területi integrációja.
- A régiók erős helyi gazdaságon alapuló globális versenyképességének biztosítása.
- A területi összeköttetés javítása az egyének, a közösségek és vállalkozások érdekében.
- A régiók ökológiai, táj és kulturális értékeinek kezelése és összekapcsolása.

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

A területrendezési tervek a területfejlesztés társadalmi, gazdasági céljaival összehangolt, hierarchikusan egymásra épülő, műszaki és ökológiai szempontok alapján elkészített tervek, amelyeknek alapvető funkciója a térségi szerkezet meghatározása és a térségi területhasználat szabályozása.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. számú törvény (Területfejlesztési törvény) határozza meg a területrendezési célt közvetlenül és közvetetten szolgáló terveket, melyek Szendrő vonatkozásában relevánsan az alábbiak:

- országos szintű területrendezési terv,
- megyei szintű területrendezési terv.

E tervek egymásra épülő, hierarchikus rendszert alkotnak. A felsorolásban szereplő alacsonyabb szintű tervnek meg kell felelnie a felsorolásban szereplő magasabb szintű terv célrendszerének. A Területfejlesztési törvény alapján a településrendezési tervek készítése, egyeztetése és elfogadása során figyelembe kell venni az országos és megyei területrendezési tervben foglaltakat.

Az Országgyűlés – figyelemmel az ország általános és egyes térségeinek kiemelkedő gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődésére, és arra, hogy e fejlődéshez a véges és nehezen megújuló táji, természeti, környezeti és épített környezeti értékek hozzájárulása elvitathatatlan – az ország kiegyensúlyozottabb területi fejlődése, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi irányítása, az okszerű és takarékos területhasználat, valamint a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság megőrzése érdekében, az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióban lefektetett területhasználati elvekkel összhangban a területhasználat módjáról és szabályairól megalkotta a 2018. évi CXXXIX. törvényt (továbbiakban: OTRT) Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről, amely 2019. március 16-án lépett hatályba.

E törvény rendelkezéseit alkalmazni kell a megyei területrendezési terv, a településfejlesztési koncepció, az integrált településfejlesztési stratégia, a településrendezési eszközök és a településképi rendelet készítése és elfogadása során

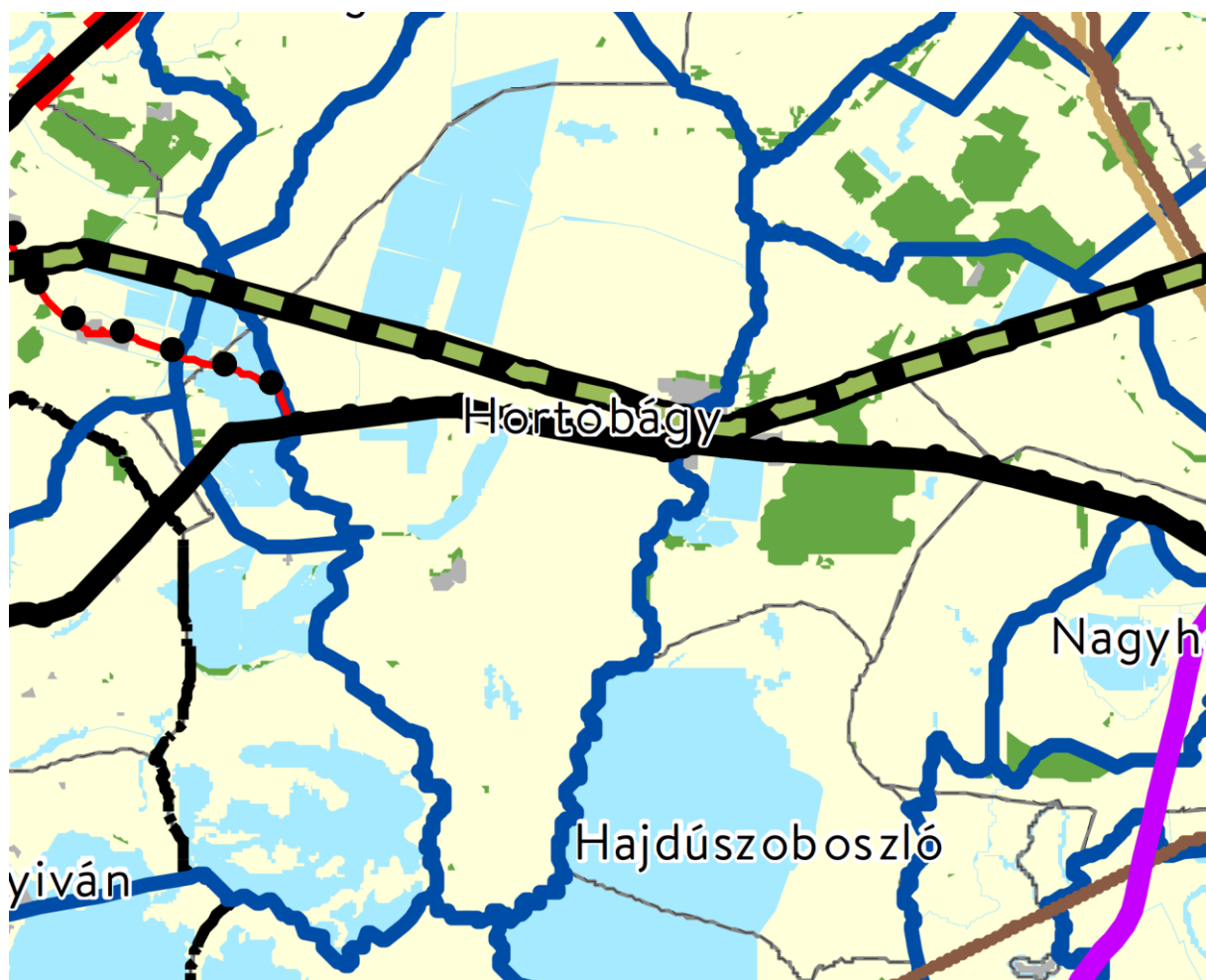
Az országos és megyei területfelhasználási kategóriákon és övezeteken belül kizárólag az OTRT-ben rögzítettek betartása mellett az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendeletben (a továbbiakban: OTÉK) meghatározott területfelhasználások, övezetek és építési övezetek jelölhető ki.

Az övezetek lehatárolásait a területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról szóló 9/2019. (VI. 14.) MvM (továbbiakban: Miniszteri rendelet) rendelet tartalmazza.

1.3.1 Országos Területrendezési Terv

Területrendezés vonatkozásában a rendszer csúcán az OTrT. tv. áll, amely a léptéknek megfelelő mélységben meghatározza az ország egyes térségei területfelhasználásának feltételeit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

Országos Területrendezési Terv 2. melléklet: Az Ország Szerkezeti terve - Hortobágy község területére vonatkozó része

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

 Erdőgazdálkodási térség	 Vízgazdálkodási térség
 Mezőgazdasági térség	 Települési térség

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy község területét a települési térség mellett a mezőgazdasági, a vízgazdálkodási és az erdőgazdálkodási térség is érinti.

Térségi területfelhasználási kategóriák szerinti megoszlás Hortobágyon							
Erdőgazdálkodási térség		Mezőgazdasági térség		Vízgazdálkodási térség		Települési térség	
ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1667	6	21192	75	5221	18	368	1

forrás: MTRT megalapozó vizsgálat

A térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozó szabályokat az OTRT tv. 10. § és 11. § rögzíti.

AZ OTrT alapján:

„10. § (1) Az országos területfelhasználási kategóriák területén belül a megyei területfelhasználási kategóriák területének kijelölése során

- a) az erdőgazdálkodási térség területének legalább 95%-át erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni;*
- b) a mezőgazdasági térség területének legalább 95%-át mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni;*
- c) a települési térség területének legalább 90%-át települési térségbe kell sorolni.*

11. § A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során

a) az erdőgazdálkodási térségben a települési területfelhasználási egységeket a térséget lefedő erdők övezetére és az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére

vonatkozó szabályok szerint kell kijelölni, és legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;

b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a

fennmaradó rész természetközeli terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;

c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási

terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és

nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási

szervvel egyeztetve kell pontosítani;

d) a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;

e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy

intézményterület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.”

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Erdőgazdálkodási térség: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe azok a – települési térségen, illetve a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek esetében a sajátos területfelhasználású térségen kívül eső – Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdő és erdőgazdálkodási célokat közvetlenül szolgáló földterületek, valamint erdőtelepítésre javasolt területek tartoznak, amelyek erdőgazdálkodásra hosszú távon és fenntartható módon alkalmasak, vagy amelyeken a jövőben az erdőtelepítés a termőhelyi adottságok és a környezetvédelmi szempontok alapján kedvező, illetve javasolt.” (OTRT tv. 4. § 7.)

Mezőgazdasági térség: „az országos és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe elsősorban szántó, gyeperdő, ingatlan-nyilvántartás szerint rét, legelő művelési ágba sorolt területek -, szőlő, gyümölcsös és kert területek tartoznak, és amelyen a mezőgazdasági funkció hosszú távú fenntartása indokolt.” (OTRT tv. 5. § 1.)

Vízgazdálkodási térség: „országos, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe Magyarország vízfolyásai, állóvizei, illetve azok parti sávjai tartoznak.” (OTRT tv. 4. § 56.)

Települési térség: „az országos és a megyei területrendezési tervben megállapított területfelhasználási kategória, amelybe a vízgazdálkodási térségbe és a sajátos területfelhasználású térségbe tartozó területek kivételével a település belterülete, valamint a belterületen kívüli beépítésre szánt területek tartoznak.” (OTRT tv. 5. § 3.)

Hatályos tervek és az országos területrendezési terv viszonyának vizsgálata

A hatályos településrendezési terv területi mérlege (a hatályos tervek digitalizálását követően)

	Területfelhasználás	jel	m2
Be ép íté sr e sz án t	Lakó kisvárosi	Lk	5190.966322
	Lakó kertvárosi	Lke	408378.2546
	Lakó falusias	Lf	417046.0359
	Településközpont vegyes terület	Vt	106117.4794
	Kereskedelmi szolgáltató gazdasági	Gksz	310195.614
	Ipari gazdasági terület	Gip	14355.06835
	Hétvégi házas üdülőterület	Üh	11039.78411
	Üdülőházas terület	Üü	205444.337
	Különleges terület (színpad, vásár egyben)	Khv	53043.33569
	Különleges strand terület	Kst	116673.852
	Különleges vegyes övezet	Kve	2798.7258
	Különleges sportcélú terület	Ksp	28424.5446
	Különleges temető	Kt	14260.84677
	Különleges erdei iskola	Kei	7150.122637
	Különleges mátai lovas övezet	Kl	212140.02
	Különleges állatpark	Káp	48153.54371
	Különleges szennyvíztisztító	Kszt	9201.769912
	Különleges állatkert	Kák	6609.537871
Különleges mezőgazdasági üzemi terület	Kmg	2197746.039	
Különleges madárkórház övezete	Kmk	14282.71737	

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Beépítésre nem szánt	Különleges kresz park övezete	Kkre	4468.465812
	Közlekedési és közműterület	Köu	2888856.653
	Kötőtpályás	Kök	391341.4694
	Vízi közlekedés	Köv	6275.075945
	Közpark	Zkp	28831.4667
	Védelmi rendeltetésű zöldterület	Z	562546.6876
	Erdő-védelmi	Ev	7946915.813
	Egészségügyi erdő	Ee	13335.31748
	Mezőgazdasági - szántó (Má)	Máiö	32356913.04
	Mezőgazdasági - gyep (Mgy)	Máeö	189863829.5
	Mezőgazdasági halastó (Mh)	Mh	27869933.54
	Mezőgazdasági övezet állatkert céljára	Máva	1086186.709
	Vízgazdálkodási terület folyómeder és parti sávja	V-1	4038482.631
	Vízgazdálkodási terület csatorna		2562018.942
	Vízgazdálkodási terület töltés		987029.3885
Természeti terület	Tk	9734518.169	
Összesen:		284529735.5	

A hatályos településrendezési eszközök településszerkezeti tervének vizsgálata alapján:

TERÜLET FELHASZNÁLÁS (szerkezeti és szabályozási terv együttesen)					
	Egyéb (közlekedési területekkel együtt)	Mezőgazdasági	Erdőgazdasági	Vízgazdálkodási	Természetközeli
Terület (ha)	807,0572	25117,6862	796,0251	758,7530	973,4518
Összesen:	28452,9733 ha				

A hatályos tervek szerinti területfelhasználások és az országos területrendezési terv (saját lehatárolásából származó információk alapján) minden térségi területfelhasználás esetében jelentős eltérések mutatkoznak. Ez többek között annak tudható be, hogy amíg a halastavak területe a településrendezési tervekben mezőgazdasági területként szerepel, addig a magasabb rendű terveken ez vízgazdálkodási terület. Ugyancsak árnyalja, a képet, hogy jelentős mértékű természetközeli terület nem feleltethető meg egyértelműen (mezőgazdasági, erdőgazdálkodási és vízgazdálkodási területnek sem).

Az OTRT tv. 2. melléklete, az Ország Szerkezeti Terve alapján Hortobágy közigazgatási területét országos jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózati elemek közül

- Főút (meglévő)
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya eleme érinti (meglévő)

- Országos kerékpáros útvonal
- Energetikai hálózat és egyedi építmények közül
- Termékvezetékek (meglévő)
  - Földgázszállító vezetékek (meglévő)
- Vízi létesítmények közül
- Országos jelentőségű csatorna (meglévő)

Az OTRT tv. 4. mellékletei között vannak szerepeltetve az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemei és az egyedi építmények. Az az ott felsorolt, a térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét érintve, az országos, a kiemelt térségi és a megyei szerkezeti terv, valamint a településszerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

Az OTRT tv. 4/5. melléklete az Országos kerékpárút-törzshálózat elemei közül a 10. Közép-Európa Vizei kerékpárútvonal (14-es jelű Euro Velo®) érinti Hortobágyot.

Az OTRT tv. 4/10. melléklete az Országos vízi létesítmények között a 4.1 Meglévő országos csatornák között szerepel a Hortobágy község területét érintő

- 31. Nyugati-főcsatorna,
- 32. K-IV. öntöző csatorna,
- 49. Füredkócsi-tározó-tápcsatorna,
- 136. Sarkad-Mérges-Sáros ér
- 140. Árkus-főcsatorna
- 148. Cserepes-Pap ér
- 158. Kadarcs-Karácsonyfoki-csatorna

Az országos területrendezési tervhez kapcsolódóan bizonyos különleges területek az országos, a kiemelt térségi és megyei övezetek szerint kerülnek külön lehatárolásra.

Hortobágy területe az OTRT 19. § (1) bekezdésben meghatározott országos övezetek közül

- 1. ökológiai hálózat magterületének övezetével érintett;
- 2. ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezetével nem érintett;
- 3. ökológiai hálózat puffertérületének övezetével érintett;
- 4. kiváló termőhelyi adottságú szántók övezetével nem érintett;
- 5. jó termőhelyi adottságú szántók övezetével érintett;
- 6. erdők övezetével érintett;
- 7. erdőtelepítésre javasolt terület övezetével érintett;
- 8. tájképvédelmi terület övezetével érintett;
- 9. világörökségi és világörökségi várományos területek övezetével érintett;
- 10. vízminőség-védelmi terület övezetével érintett;

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

- 11. nagyvízi meder övezetével nem érintett;
- 12. VTT-tározók övezetével nem érintett;
- 13. honvédelmi és katonai célú terület övezetével nem érintett

Az OTRT 19. § (4) bekezdése alapján 5., 7., 8. és 10–12. pontokban meghatározott országos övezetek területi lehatárolását és övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

Térségi övezetek lehatárolása

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet 9/A. § (1) bekezdése alapján: A kiemelt térségi és megyei területrendezési terv, valamint a megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó település településszerkezeti tervének és helyi építési szabályzatának (a továbbiakban együtt: településrendezési eszköz) készítése vagy módosítása során a 14. mellékletben felsorolt térségi övezetek kiterjedését az ott meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatása alapján kell lehatárolni, a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben (a továbbiakban: Trtv.) rögzített eltérésekkel.

„14. melléklet a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelethez

A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terv, valamint a megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó település településrendezési eszközének készítése vagy módosítása során előzetes adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szervek:

	A	B	C	D
1.	Térségi övezetek		A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terv készítése vagy módosítása során előzetes adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szervek	A megyei területrendezési terv hatálya alá tartozó település településrendezési eszközök készítése vagy módosítása során előzetes adatszolgáltatásra kötelezett államigazgatási szervek
2.	1. A Magyarország és	a) ökológiai hálózat magterületének övezete	természetvédelemért felelős miniszter	nemzeti park igazgatóság

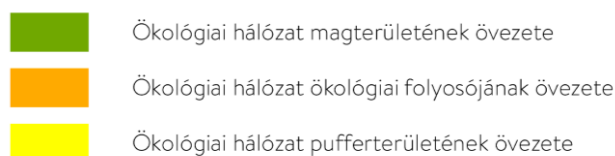
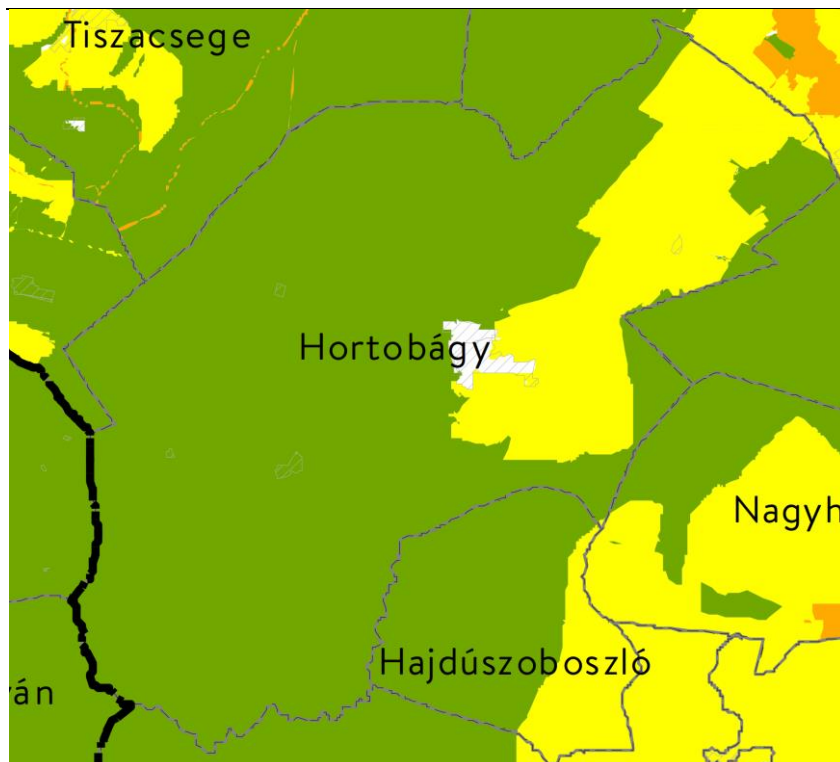
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

3.	kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló	b) ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete	természetvédelemért felelős miniszter	nemzeti park igazgatóság
4.	2018. évi CXXXIX. törvény szerinti országos övezetek	c) ökológiai hálózat pufferterületének övezete	természetvédelemért felelős miniszter	nemzeti park igazgatóság
5.		d) kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete	Budapest Főváros Kormányhivatala	Budapest Főváros Kormányhivatala
6.		e) jó termőhelyi adottságú szántók övezete	Budapest Főváros Kormányhivatala	Budapest Főváros Kormányhivatala
7.		f) erdők övezete	Nemzeti Élelmiszerlánc- biztonsági Hivatal	megyei kormányhivatal erdészeti hatáskörében eljáró járási hivatala
8.		g) erdőtelepítésre javasolt terület övezete	Budapest Főváros Kormányhivatala	Budapest Főváros Kormányhivatala
9.		h) tájképvédelmi terület övezete	természetvédelemért felelős miniszter	nemzeti park igazgatóság
10.		i) világörökségi és világörökségi várományos területek övezete	kulturális örökség védelméért felelős miniszter	fővárosi és megyei kormányhivatal örökségvédelmi hatáskörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala
11.		j) vízminőség- védelmi terület övezete	területi vízügyi igazgatóság	területi vízügyi igazgatóság
12.		k) nagyvízi meder övezete	területi vízügyi igazgatóság	területi vízügyi igazgatóság
13.		l) VTT-tározók övezete	területi vízügyi igazgatóság	területi vízügyi igazgatóság
14.		m) honvédelmi és katonai célú terület övezete	honvédelemért felelős miniszter	honvédelemért felelős miniszter
15.	2. A Magyarország és kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló	a) ásványi nyersanyagvagyon övezete	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal
16.		b) rendszeresen belvízjárta terület övezete	területi vízügyi igazgatóság	területi vízügyi igazgatóság

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

17.	2018. évi CXXXIX. törvény szerinti Budapesti Agglomeráció kiemelt térségi övezetei és megyei övezetek	c) földtani veszélyforrás terület övezete	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal
18.	3. A Magyarország és kiemelt	a) ásványi nyersanyagvagyon övezete	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal	
19.	térségeinek területrendezési tervéről szóló	b) rendszeresen belvízjárta terület övezete	területi vízügyi igazgatóság	
20.	2018. évi CXXXIX. törvény szerinti Balaton Kiemelt	c) földtani veszélyforrás terület övezete	bányafelügyeleti hatáskörében eljáró megyei kormányhivatal	
21.	Üdülőkörzet kiemelt térségi övezetei	d) tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete	természetvédelemért felelős miniszter	
22.		e) tómeder övezete	területi vízügyi igazgatóság	
23.		f) borszőlő termőhelyi kataszteri terület övezete	Budapest Főváros Kormányhivatala	

Az OTrT 3/1. melléklete alapján Hortobágy község területe az országos ökológiai hálózat övezeteivel érintett.

Az ökológiai hálózat övezeteire vonatkozó szabályokat az OTrT 25-27. § tartalmazza:

„Ökológiai hálózat magterületének övezete

25. § (1) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, vagy a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

a) a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá

b) a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

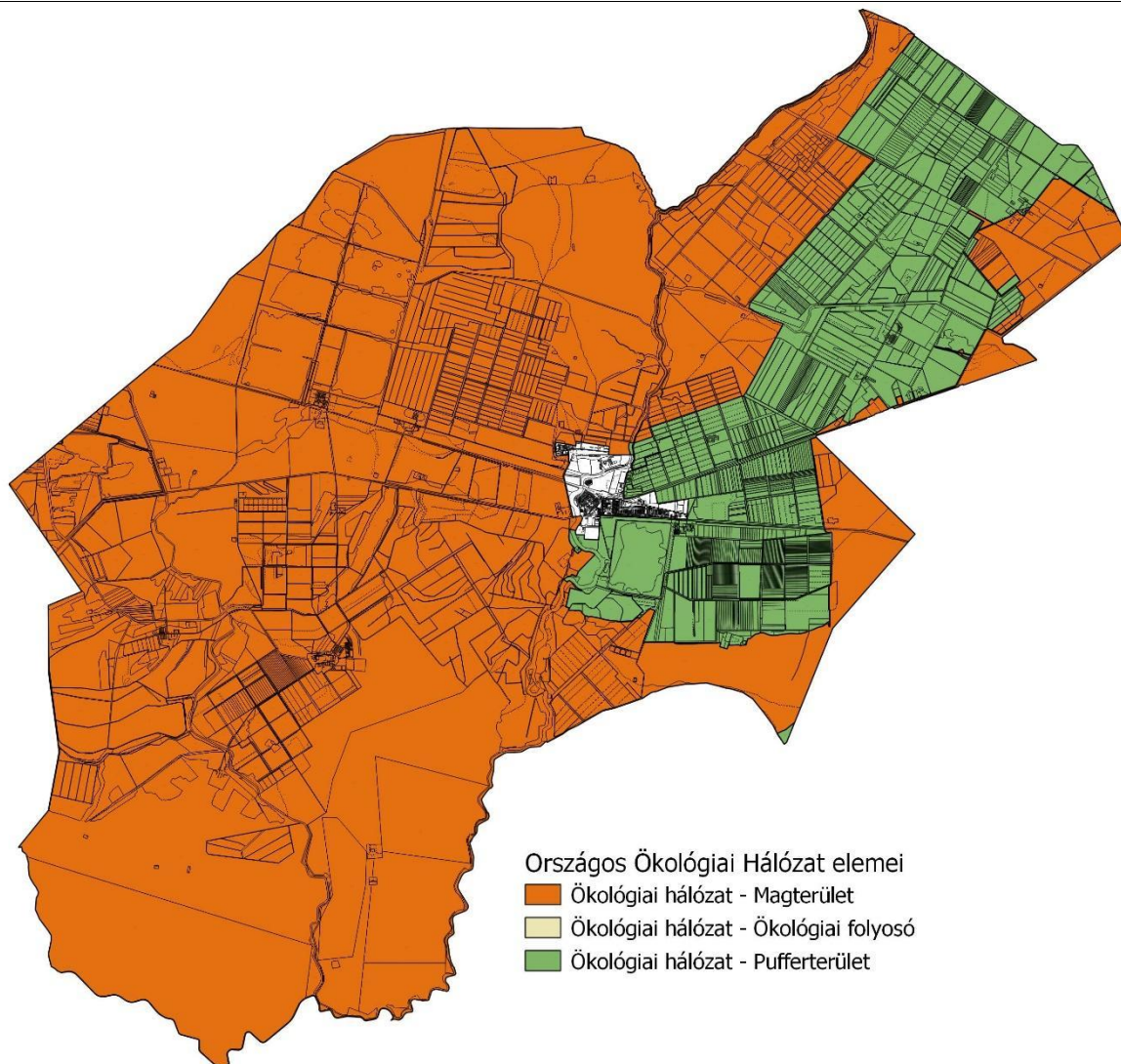
27. § (1) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg – csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében – a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével – a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.

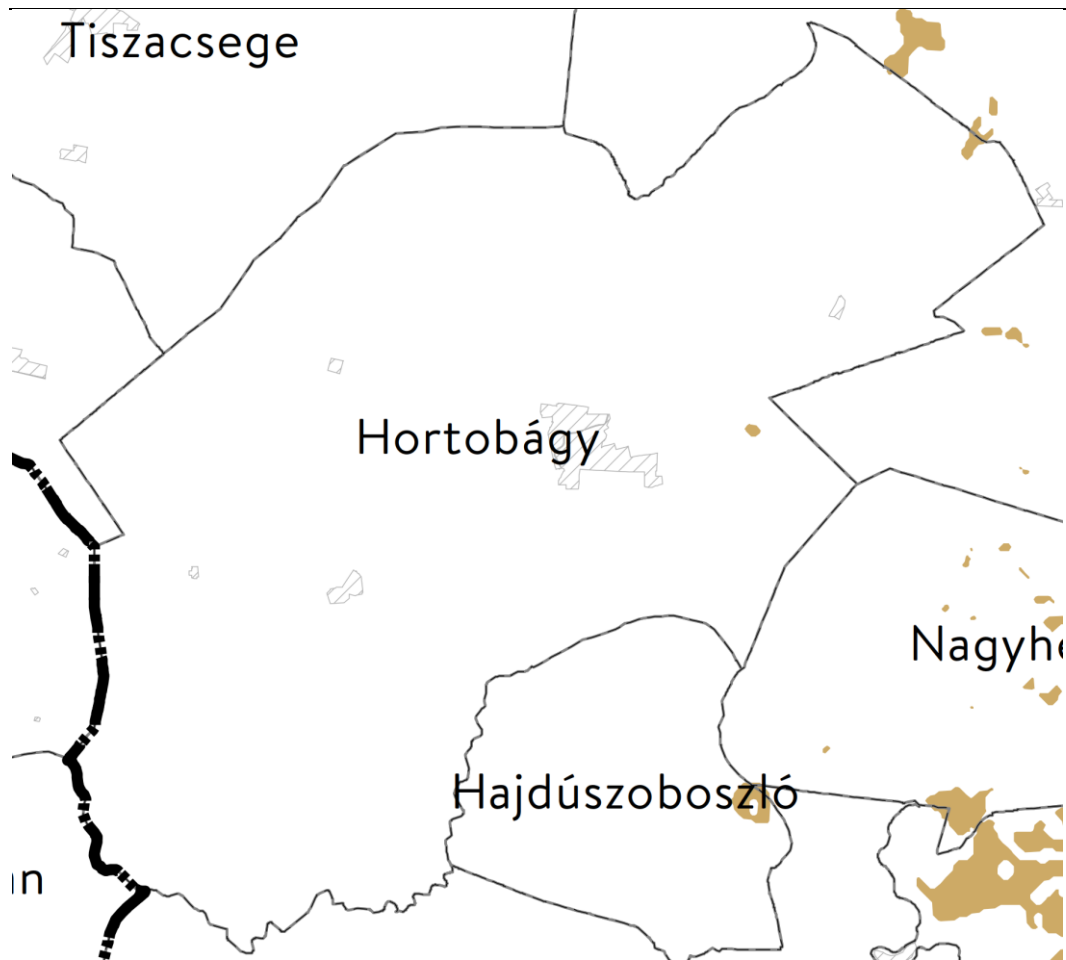
(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.”

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságától kapott adatszolgáltatás alapján történt övezeti lehatárolás.

Az OTrT 3/2. melléklete alapján Hortobágy község területét kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete nem érinti.

A Miniszteri rendelet 1. melléklete Hortobágy község területét jó termőhelyi adottságú szántók övezete érinti.

A jó termőhelyi adottságú szántók övezetére vonatkozó szabályokat a Miniszteri rendelet 2. § szakasz tartalmazza.

„2. § (1) A településrendezési eszközök készítése során a mezőgazdasági terület területfelhasználási egység területét elsősorban – a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete mellett – a jó termőhelyi adottságú szántók övezetén javasolt kijelölni.

(2) A jó termőhelyi adottságú szántók övezetében új külfejtéses művelésű bányatelek megállapítása és bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

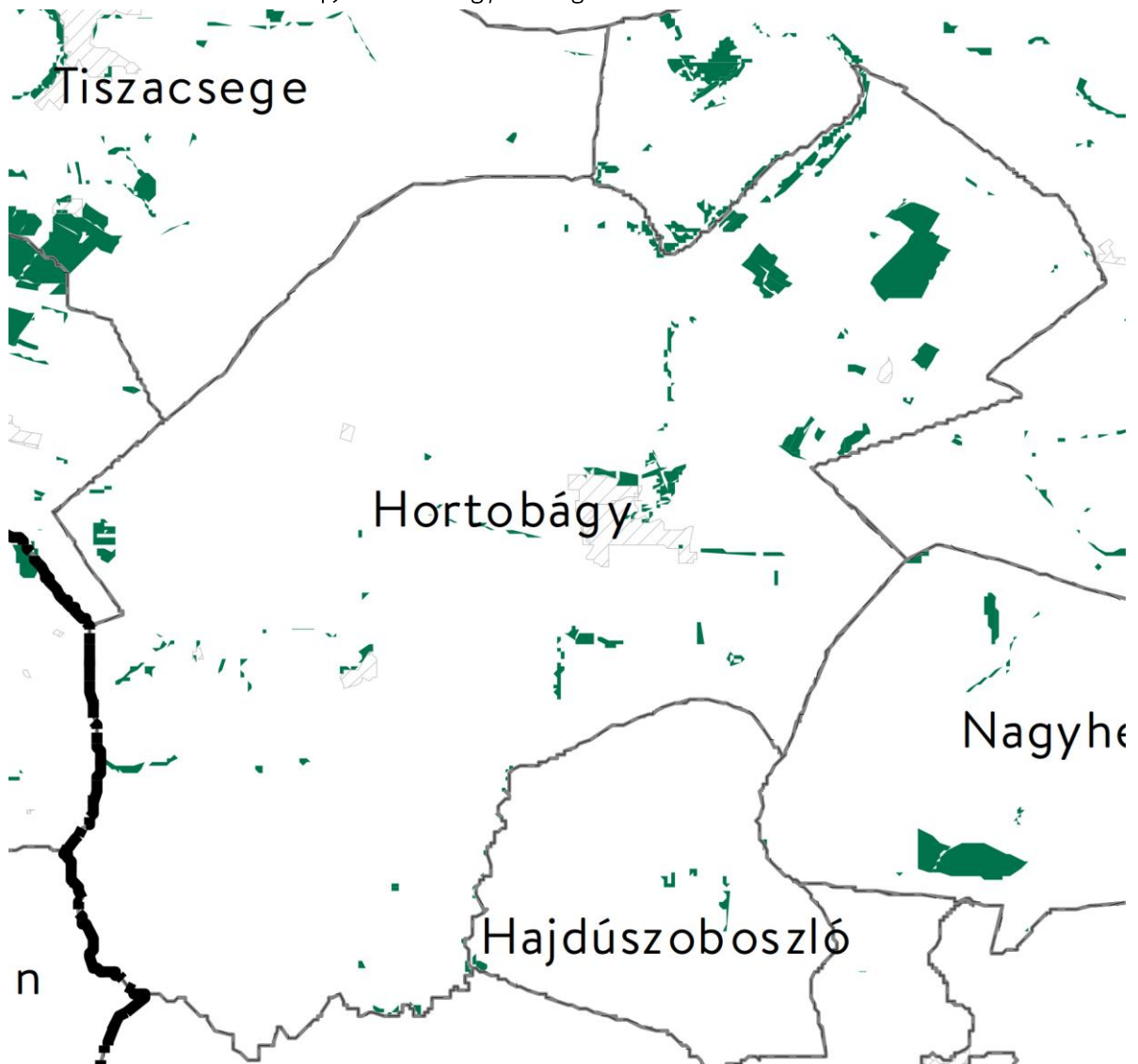
(3) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben a jó termőhelyi adottságú szántók övezete területén, az (1) és a (2) bekezdésben foglaltakon túl, új beépítésre szánt terület csak abban az esetben jelölhető ki, ha a település közigazgatási területén a kijelölés máshol már nem lehetséges.”

Jó termőhelyi adottságú szántó területek övezetének lehatárolásával összefüggésben ez idáig sem a jogszabály szerint adatszolgáltatásra kötelezett szerv, sem a Lechner Nonprofit Kft. nem szolgáltatott adatot.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az OTrT 3/3. melléklete alapján Hortobágy község területét az erdők övezet érinti.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Erdőfelügyeleti Osztály a HB-03/ERD/06131-2/2019. számú adatszolgáltatása alapján:

- A település közigazgatási területén az Országos Erdőállomány Adattár 672,72 hektár erdővel borított és 95,25 hektár nem faállománnyal fedett, de az Adattárban szereplő, erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületet (nyiladék, tisztás, rakodó, vízállás stb.) tart nyilván, ami összesen 767,97 ha.
- Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő: Védelmi 453,19 hektár, Gazdasági 219,53 hektár, Közjóléti rendeltetésű erdőt nem tart nyilván az Adattár.
- A település közigazgatási területén a kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága 388,69 hektár.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az erdoterkep.nebih.gov.hu oldalról letöltött térinformatikai adatok alapján egyéb rendeltetésű erdő 95,249 ha; védelmi rendeltetésű erdő 455,975 ha; gazdasági erdő 216,835 ha, ami összesen 768,058 ha. A kiváló termőhelyi adottságú erdő 388,715 ha.

Az erdészeti hatóság, valamint az elérhető térinformatikai állomány adatai elenyésző eltérést mutatnak, ebből adódóan a vizsgálat és tervezés elvégzéséhez az állomány megfelelőnek tekinthető.

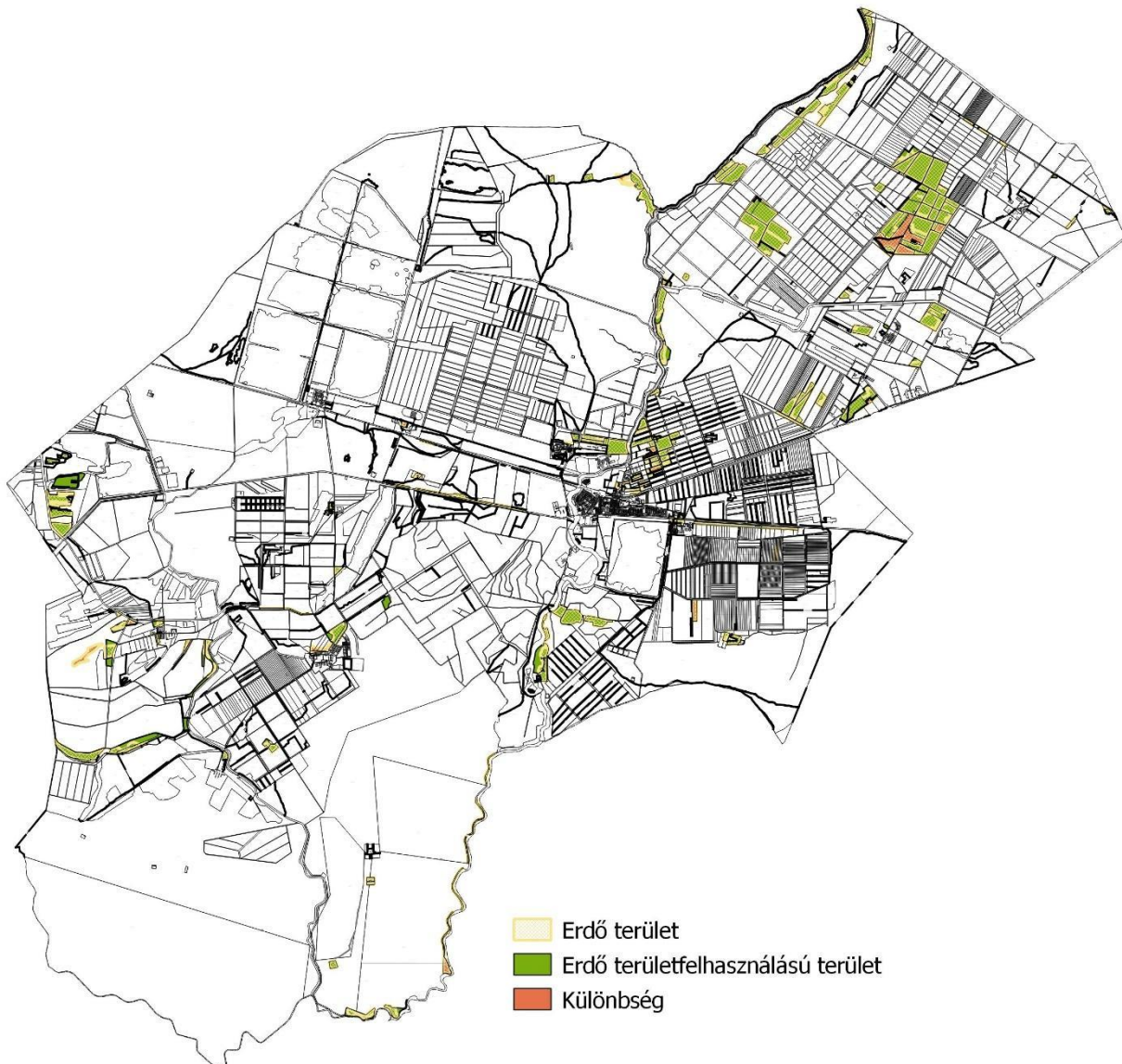

A hatályos tervek digitalizálását követően a kapott állományokkal összevetve megállapítható, hogy 38,3479 ha kiváló erdőterület a hatályos településrendezési tervben nincs erdő területfelhasználásba sorolva.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy Község hatályos településrendezési eszközeiben egészségügyi erdő 1,3335 ha, valamint védelmi rendeltetésű erdő 794,6915 ha van kijelölve, ami összesen 796,025 ha erdő területfelhasználású területet jelent. Ezt az érték meghaladja az erdészeti adattárban szereplő 768 ha-os értéket. Ilyen értelemben véve a számszaki adatoknak a jelen hatályos tervek is megfelelnek.

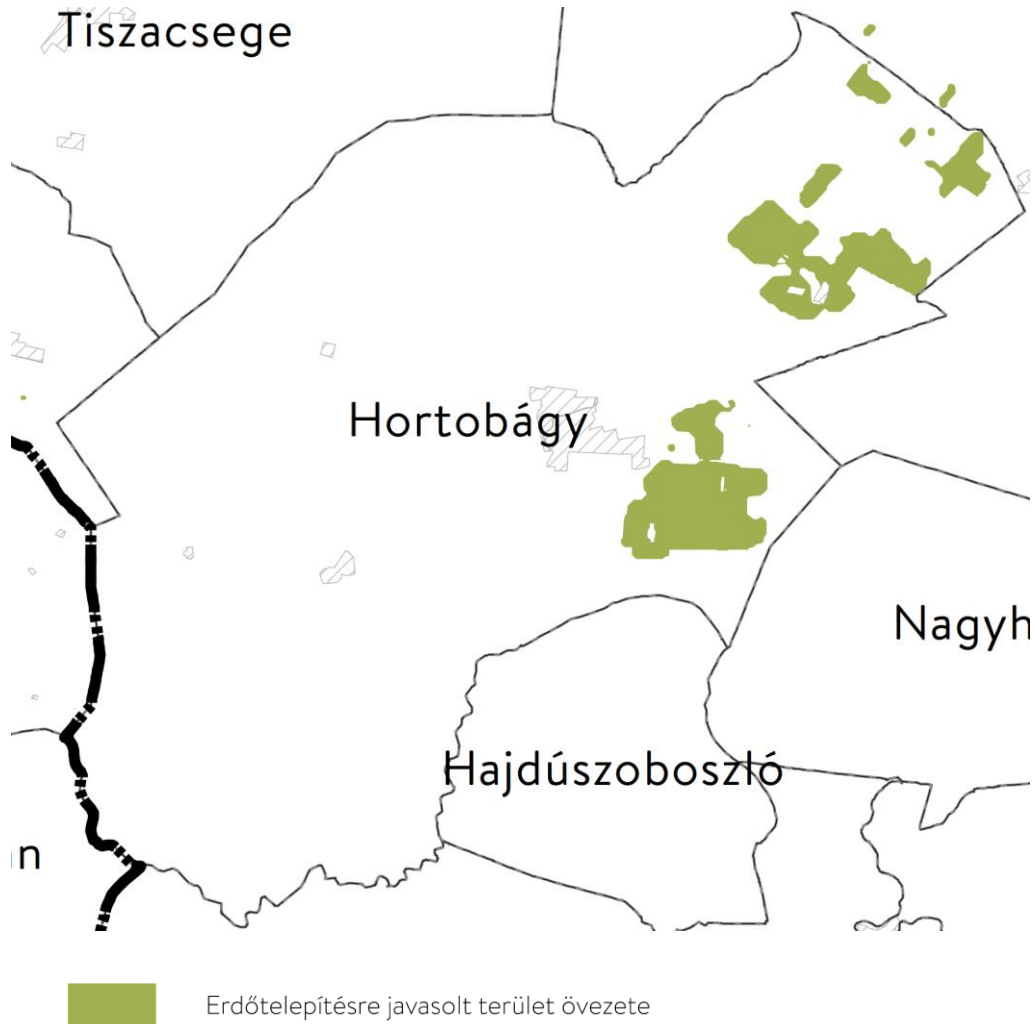
A térbeliség vizsgálata alapján azonban jó látható, hogy 40,537 ha védelmi rendeltetésű, 43,7412 ha egyéb rendeltetésű és 26,709 ha gazdasági rendeltetésű erdő terület (összesen: 110,9872 ha) a hatályos településrendezési eszközökben nem erdő területfelhasználásként szerepel.

A fentiek inverzét vizsgálva 138,95 ha a hatályos tervekben erdőként szerepel, míg az erdészeti adattárban ezek a területek nem minősülnek erdőnek.

A fenti vizsgálat értelmében az erdőterületek térbeli lehatárolásának pontosítása szükséges.

A Miniszteri rendelet 2. melléklete alapján Hortobágy község területét erdőtelepítésre javasolt terület övezete érinti.

Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályokat a Miniszteri rendelet 3. § szakasz tartalmazza.

„3. § (1) A településrendezési eszközök készítése során az Országos Erdőállomány Adattárban nem szereplő erdőterület területfelhasználási egységeket a településfejlesztési és településrendezési célokkal összhangban – a természeti és kulturális örökségi értékek sérelme nélkül – az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén javasolt kijelölni.

(2) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó települések településrendezési eszközeiben az erdőtelepítésre javasolt terület övezet területén az (1) bekezdésben foglaltak mellett beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, és erdőterület területfelhasználási egységbe sorolás esetén

a) az erdőtelepítés megvalósulásáig csak az erdőtelepítés lehetőségét megőrző területhasználat folytatható, valamint

b) erdőtelepítést elsődlegesen az élőhelynek megfelelő, természetesen kialakult őshonos fafajokból álló erdőfoltok megőrzésével kell végezni.”

Erdőtelepítésre javasolt területek övezetének lehatárolásával összefüggésben ezidáig sem a jogszabály szerint adatszolgáltatásra kötelezett szerv, sem a Lechner Nonprofit Kft. nem szolgáltatott adatot.

A Miniszteri rendelet 3. melléklete alapján Hortobágy község területét a tájképvédelmi terület övezete érinti.

A tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó szabályokat a Miniszteri rendelet 4. § szakasz tartalmazza:
4. § (1) A tájképvédelmi terület övezete területére a megye területrendezési tervének megalapozó munkarésze keretében meg kell határozni a tájjelleg térségi jellemzőit, valamint a település teljes közigazgatási területére készülő településrendezési eszköz megalapozó vizsgálata keretében meg kell határozni a tájjelleg megőrzendő elemeit, elemegyütteseit, valamint a tájképi egység és a hagyományos tájhasználat helyi jellemzőit.

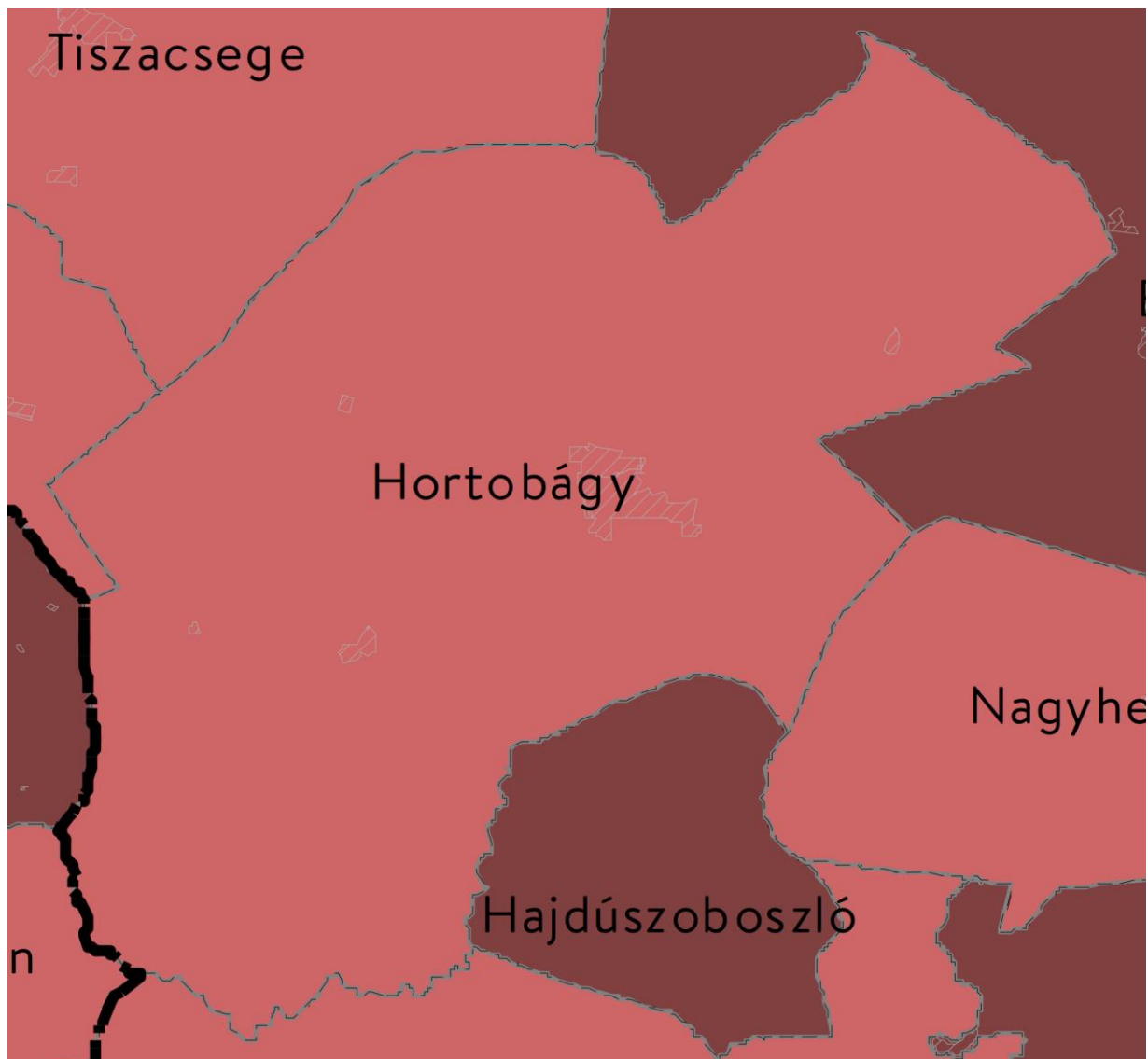
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

(2) A tájképvédelmi terület övezetével érintett területre a tájképi egység, a hagyományos tájhasználat fennmaradása, valamint a tájba illesztés biztosítása érdekében – a településkép védelméről szóló törvény vagy annak felhatalmazása alapján kiadott jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában – meg kell határozni
a) a településrendezési eszközökben a területfelhasználás és az építés helyi rendjének egyedi szabályait,
b) a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 2. § (2) bekezdése szerinti településképi rendeletben (a továbbiakban: településképi rendelet) a településképi követelményeket.

(3) A tájképvédelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(4) A tájképvédelmi terület övezetében a közlekedési, elektronikus hírközlési és energetikai infrastruktúra hálózatokat, továbbá az erőműveket a tájképi egység megőrzését és a hagyományos tájhasználat fennmaradását nem veszélyeztető műszaki megoldások alkalmazásával kell megvalósítani.

Az OTrT 3/4. melléklete alapján Hortobágy területét a Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete érinti.

- Világörökségi területek által érintett települések
- Világörökségi várományos területek által érintett települések
- Világörökségi és világörökségi várományos területek által érintett települések

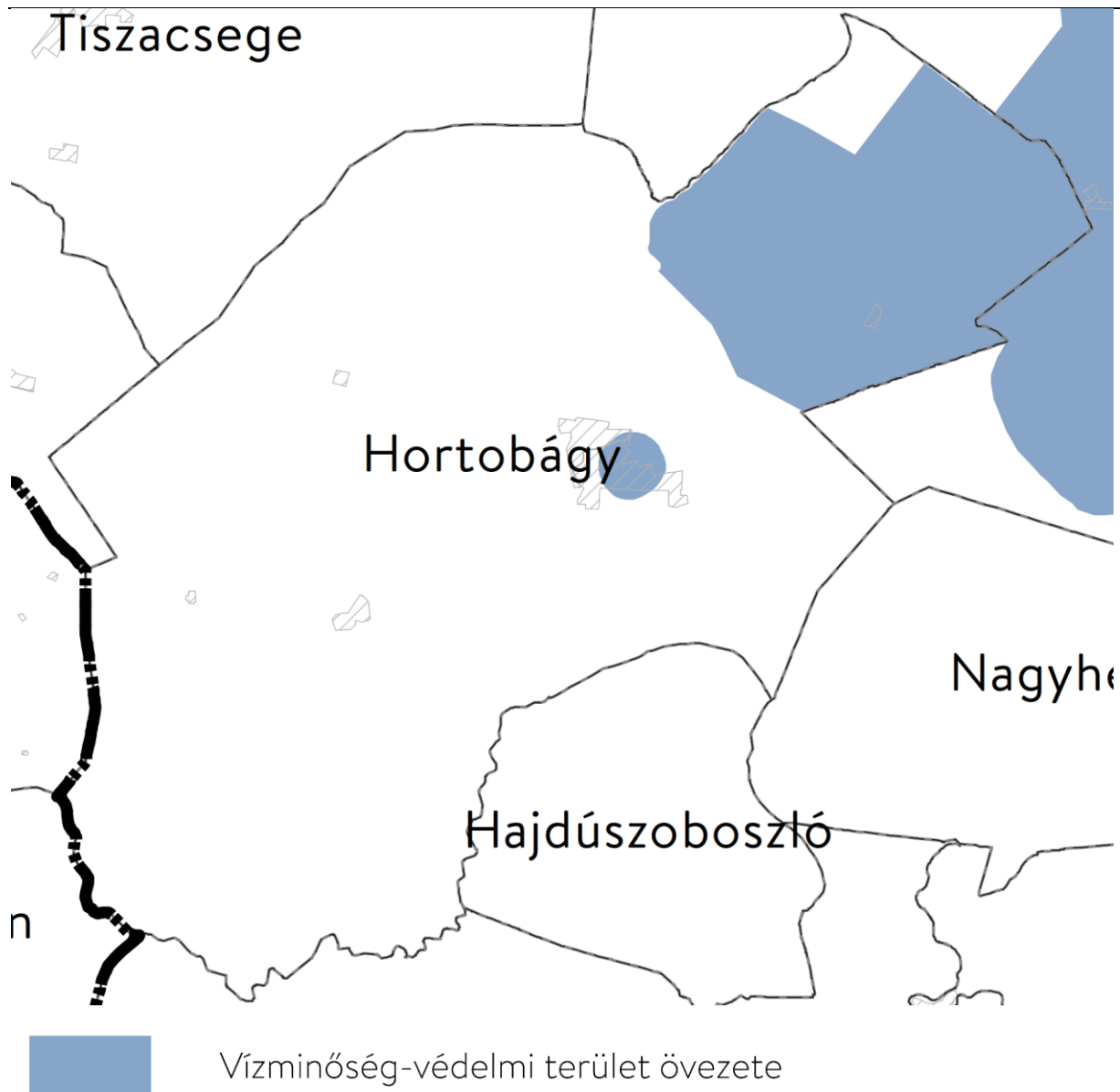
A világörökségi és világörökségi várományos terület övezetére vonatkozó szabályokat az OTrT 31.§ tartalmazza:

„31. § (1) A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni.

(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:

- a) a területfelhasználás módjának és mértékének összhangban kell lennie a világörökségről szóló törvényben, valamint a világörökségi kezelési tervben meghatározott célokkal,*
- b) új külfejtéses művelésű bányatelek, célkitermelőhely nem létesíthető, meglévő külfejtéses művelésű bányatelek területe horizontálisan nem bővíthető; a felszíni tájsebeket rendezni kell,*
- c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.”*

A Miniszteri rendelet 4. melléklete alapján Hortobágy község területét a vízminőség-védelmi terület övezete érinti.

A vízminőség-védelmi terület övezetére vonatkozó szabályokat a Miniszteri rendelet 5. § szakasz tartalmazza:

„5. § (1) A vízminőség-védelmi terület övezetében keletkezett szennyvíz övezetből történő kivezetéséről és az övezeten kívül keletkezett szennyvizek övezetbe történő bevezetéséről, illetve a szennyvíz övezeten belüli kezelésének feltételeiről a megye területrendezési tervében rendelkezni kell.

(2) A vízminőség-védelmi terület övezetébe tartozó települések településrendezési eszközeinek készítése során ki kell jelölni a vízvédellemmel érintett területeket. A kijelölt vízvédellemmel érintett területekre vonatkozó egyedi szabályokat a helyi építési szabályzatban kell megállapítani.

(3) A vízminőség-védelmi terület övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető.

(4) A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet hatálya alá tartozó területen a vízminőség-védelmi terület övezet területén, az (1)–(3) bekezdésben foglaltak mellett

- a) korlátozott vegyszer- és műtrágya-használatú, környezetkímélő vagy extenzív mezőgazdasági termelés folytatható;
- b) új vegyszertároló, hulladékkezelő létesítmény – a komposztáló telepet és az átrakóállomást kivéve – nem létesíthető.”

A Miniszteri rendelet 5. melléklete alapján Hortobágy község területét a nagyvízi meder övezete nem érinti.

A Miniszteri rendelet 6. melléklete alapján Hortobágy község területét a VTT-tározók övezete nem érinti.

Az OTrT 3/5. tervlap melléklet alapján Hortobágy község területét Honvédelmi és katonai célú terület övezete nem érinti.

Megyei övezetek

Az OTrT 19. § (3) bekezdése határozza meg a Térségi övezeteket

- 1. ásványi nyersanyagvagyon övezete,
- 2. rendszeresen belvízjárta terület övezete,
- 3. tanyás területek övezete,
- 4. földtani veszélyforrás területének övezete,
- 5. egyedileg meghatározott megyei övezet.

Az OTRT 19. § (5) bekezdése alapján (5) az 1–4. pontjaiban meghatározott megyei övezetek övezeti szabályait a területrendezésért felelős miniszter (4) bekezdésben meghatározott rendelete, az övezetek területi lehatárolását a megyei területrendezési terv állapítja meg.

A térségi övezetek lehatárolása

Az OTRT 22. § alapján a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési eszközök készítése során a térségi övezetek által érintett területeket az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendelet szerint, az abban meghatározott államigazgatási szervek előzetes adatszolgáltatását mérlegelve kell lehatárolni. A mérlegelésnél az e törvényben meghatározott szerkezeti tervekkel kell elsősorban figyelembe venni.

Az OTRT 23. § (2) alapján a településrendezési eszközök készítésénél a kiemelt térségi és megyei területrendezési terv térségi övezeteinek lehatárolásához képest a térségi övezetek csak – az e törvény felhatalmazása alapján kiadott kormányrendeletben meghatározott – illetékes államigazgatási szervek egyetértése esetén változtathatók meg, kivéve a 22. § szerinti esetet. Ha az illetékes államigazgatási szervnek a térségi övezet lehatárolására vonatkozó adatszolgáltatása eltér az OTrT-ben, a

területrendezésért felelős miniszter 19. § (4) bekezdése szerinti rendeletében, illetve a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben meghatározott övezeti lehatárolástól, a településrendezési eszköz készítése során a települési önkormányzat számára kedvezőbb lehatárolás szerepeltethető, kivéve, ha az jogszabályba ütközik.

1.3.2. Megyei területrendezési terv

A megyei területrendezési terv meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.

A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése 13/2010. (IX. 17.) számú rendeletével hagyta jóvá Hajdú-Bihar Megye Területrendezési Tervét (továbbiakban: MTrT).

Az új megyei területrendezési terv elfogadására ezidáig nem került sor, ezért a jelenleg hatályos MTrT képezi a vizsgálat alapját, azonban tekintettel az új megyei területrendezési terv előrehaladott állapotára azt külön vizsgálni szükséges.

A településrendezési eszköz készítése e törvénnyel összhangban nem álló megyei területrendezési terv esetén az OTRT az alábbi szabályokat rögzíti:

„91. § (1) A megyei területrendezési terveknek az e törvénnyel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál

a) az Ország Szerkezeti Terve által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat és egyedi építményeket a 15. § (3) bekezdés, a 17. § és a 4/1–4/11. melléklet előírásainak alkalmazásával, valamint az Ország Szerkezeti Tervében meghatározott térbeli rend figyelembevételével kell kijelölni,

b) a megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül a 11. § előírásait kell alkalmazni,

c) azokat az országos övezeteket, amelyeket a megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés a) pontja szerinti miniszteri rendelet nem állapít meg, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már nem kell alkalmazni,

d) azokra az országos övezetekre, amelyeket a megyei területrendezési terv alkalmaz, azonban a rá vonatkozó előírásokat e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés

a) pontja szerinti miniszteri rendelet módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már e törvény és a miniszteri rendelet övezeti előírásait kell alkalmazni,

e) azokat a megyei övezeteket, amelyeket a megyei területrendezési terv megállapít, azonban e törvény nem állapít meg, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már nem kell alkalmazni,

f) azokra a megyei övezetekre, amelyeket a megyei területrendezési terv megállapít, azonban a rá vonatkozó előírásokat e törvény módosította, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál már e törvény övezeti előírásait kell alkalmazni,

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

g) azon új országos, kiemelt térségi és megyei övezeteket, amelyeket e törvény vagy a 88. § (2) bekezdés a) pontja szerinti miniszteri rendelet vezet be (országos övezetként állapít meg, vagy megyei területrendezési tervben való megállapításáról rendelkezik), azonban a megyei területrendezési tervben még nem kerültek alkalmazásra vagy megállapításra, a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál a 22. § (2) bekezdésében és 24. § (2) bekezdésében foglaltak szerint kell lehatárolni, és rájuk e törvény övezeti előírásait kell alkalmazni.”

A 13/2010. (IX. 17.) sz. rendelettel jóváhagyott, jelenleg hatályos térségi szerkezeti terv kivonata

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

<p>TÉRSÉGI TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK</p> <ul style="list-style-type: none"> Erdőgazdálkodási térség Mezőgazdasági térség Vegyes területfelhasználású térség vízgazdálkodási térség Városias települési térség Hagyományosan vidéki települési térség <p>ÉPÍTMÉNYEK ÁLTAL IGÉNYBE VETT TÉRSÉG</p> <p>KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZATOK ÉS ÉPÍTMÉNYEIK</p> <ul style="list-style-type: none"> Gyorsforgalmi út Főút Térségi jelentőségű mellékút Gyorsforgalmi út csomópontja Gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton lévő nagy híd Térségi mellékúton és vasúti mellékvonalon lévő híd Nagysebességű vasútvonal A tranzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonal Egyéb országos törzshálózati vasútvonal Vasúti mellékvonal Keskeny nyomtávú vasútvonal Országos kerékpárút-törzshálózat eleme Térségi kerékpárút-hálózat eleme Gyorsforgalmi- és főúthálózaton lévő határátkelő / határátlépési pont Vasúti törzshálózaton lévő határátkelő / határátlépési pont Térségi határátlépési pont Országos jelentőségű pogári repülőtér Egyéb nyilvános és nem nyilvános pogári célú repülőtér 	<ul style="list-style-type: none"> Térségi jelentőségű kompaktelőhely Személyforgalmi kikötő <p>ENERGIA HÁLÓZATOK ÉS ÉPÍTMÉNYEK</p> <ul style="list-style-type: none"> Erőmű 750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme Átvitelt bofolyásoló 120 kV-os elosztó hálózat Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító vezeték Térségi szénhidrogén szállító vezeték <p>VÍZGAZDÁLKODÁS ÉPÍTMÉNYEI</p> <ul style="list-style-type: none"> Országos jelentőségű öntözőcsatorna Térségi belvíz- és öntözőcsatorna Szükségjelző 10 millió m³-t meghaladó térfogattal tervezhető tározási lehetőség 1 millió m³-t meghaladó és 10 millió m³-nél kisebb tározási lehetőség Folyami nagyműtárgy Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal Másodrendű árvízvédelmi védvonal <p>EGYÉB ÉPÍTMÉNYEK ÁLTAL IGÉNYBE VETT TÉRSÉG</p> <ul style="list-style-type: none"> Térségi jelentőségű logisztikai központ Térségi hulladékterakó hely <p>ALAPTÉRKÉPI ELEMÉK</p> <ul style="list-style-type: none"> Országhatár Megyehatár Települési terület - 10 ha alatti Települések közigazgatási határa Egyéb mellékút Egyéb burkolt út
---	--

Az MTrT. 2. számú melléklete a térségi szerkezeti tervet bemutató tervlap Hortobágy esetében

- térségi területfelhasználási kategóriák vonatkozásában
  - o hagyományos vidéki települési térséget,
  - o mezőgazdasági térséget,
  - o erdőgazdálkodási térséget és
  - o vízgazdálkodási térséget

állapít meg.

OTrT tv. 91. § (1) b) pontra való tekintettel a térségi területfelhasználási kategóriákon belül az OTrT 11. § szakaszban meghatározott előírásokat kell alkalmazni.

„11. § A kiemelt térségi, illetve megyei területfelhasználási kategóriák területén belül a települési területfelhasználási egységek kijelölése során

a) az erdőgazdálkodási térségben a települési területfelhasználási egységeket a térséget lefedő erdők övezetére és az erdőtelepítésre javasolt terület övezetére vonatkozó szabályok szerint kell kijelölni, és legalább 75%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;

b) a mezőgazdasági térség területének legalább 75%-át elsődlegesen a mezőgazdasági terület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó rész természetközeli terület vagy különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület területfelhasználási egységbe sorolható;

c) a vízgazdálkodási térség területét – e törvény hatálybalépését megelőzően már jogszerűen kijelölt beépítésre szánt területek kivételével – vízgazdálkodási terület, vízgazdálkodási célú erdőterület, vízgazdálkodási célú mezőgazdasági terület, természetközeli terület, továbbá különleges honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célú terület vagy honvédelmi célú erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, és a működési területével érintett vízügyi igazgatási szervvel egyeztetve kell pontosítani;

d) a települési térség területén bármely települési területfelhasználási egység kijelölhető;

e) a sajátos területfelhasználású térség területét a terület tervezett felhasználásának megfelelően honvédelmi, különleges, közlekedési, erdő-, gazdasági vagy intézményterület települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.

Az MTrT. 2. számú melléklete a térségi szerkezeti tervet bemutató tervlap Hortobágy esetében

- építmények által igénybe vett térség közlekedési hálózatok és építmények vonatkozásában
  - o főutat és térségi jelentőségű mellékutat
    - 33. sz. főút: (Tiszafüred) – Debrecen (4. sz. főút)
    - 3322 – Hortobágy – Telekháza összekötő út
  - o gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton lévő nagy hidat és térségi mellékúton és vasúti mellékvonalon lévő nagy hidat,
  - o az országos kerékpárút törzshálózat és térségi kerékpárút hálózat elemét
  - o egyéb országos törzshálózati vasútvonalat (108 Debrecen – Füzesabony)
- építmények által igénybe vett térség energia hálózatok és építmények vonatkozásában
  - o nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító
    - (Nemesbikk) – Folyás [Bödönhát] – Balmazújváros – Nagyhegyes /105/
    - Nagyhegyes – Balmazújváros – Folyás [Bödönhát] – (Nemesbikk – Sajószöged – Miskolc) /106/
  - o és térségi szénhidrogén szállító vezetéket
    - (Tiszaújváros) – Balmazújváros – Ebes
- építmények által igénybe vett térség vízgazdálkodás építményei vonatkozásában
  - o országos jelentőségű öntöző csatornát
jelöl

Térségi övezetek vizsgálata a 13/2010. (IX. 17.) sz. rendelettel jóváhagyott, jelenleg hatályos rendelet vonatkozásában

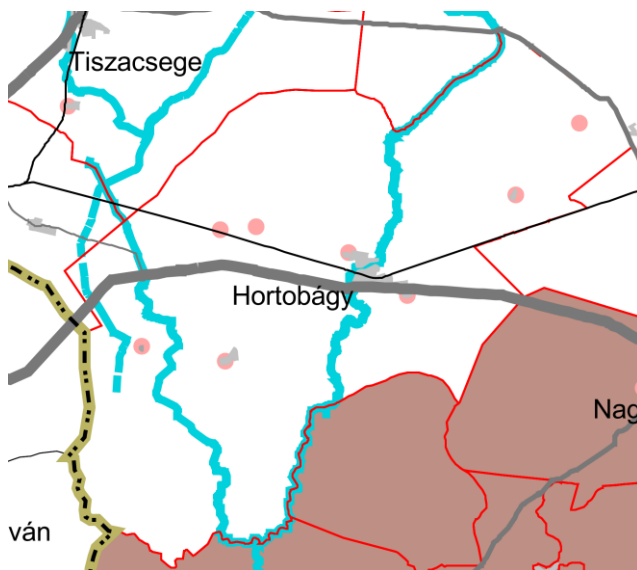
Az MTrT 3. §-a alapján a megye Térségi Övezeteinek területét M=1:100 000 méretarányban a Rendelet 3. számú mellékletei tartalmazzák az alábbiak szerint:

- a) Magterület, ökológiai folyosó, puffterület övezete e rendelet 3.1. számú melléklete.
- b) Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete e rendelet 3.2. számú melléklete.
- c) Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete e rendelet 3.3. számú melléklete.
- d) Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete e rendelet 3.4. számú melléklete.
- e) Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete e rendelet 3.5. számú melléklete.
- f) Országos jelentőségű, valamint térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete e rendelet 3.6. számú melléklete.
- g) Világörökség és világörökség várományos terület, történeti települési terület övezete e rendelet 3.7. számú melléklete.
- h) Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete e rendelet 3.8. számú melléklete.

- i) Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete e rendelet 3.9. számú melléklete.
- j) Együtt tervezhető térségek övezete e rendelet 3.10. számú melléklete.
- k) Rendszeresen belvízjárta terület övezete e rendelet 3.11. számú melléklete.
- l) Nagyvízi meder övezete e rendelet 3.12. számú melléklete.
- m) Honvédelmi terület, kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi területek övezete e rendelet 3.13. számú melléklete.

Az OTrT tv. 91. § szakasz alapján a hatályos megyei terv i) k) pontokat kell vizsgálni.

Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetét az eljárás során szükséges lehatárolni.

Az MTrT 3.9. melléklete alapján Hortobágy község területét az Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete nem érinti.

Rendszeresen belvízjárta terület övezete

Az MTrT 3.11. melléklete alapján Hortobágy község területét rendszeresen belvízjárta terület övezete érinti.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Rendszeresen belvízjárta terület övezetével kapcsolatos – releváns – szabályokat a Miniszteri rendelet 9. § szakasza rögzíti

„9. § (1) A rendszeresen belvízjárta terület övezetében új beépítésre szánt terület csak akkor jelölhető ki, ha ahhoz a működési területével érintett vízügyi igazgatási szerv a településrendezési eszközök egyeztetési eljárása során adott véleményében hozzájárul.”

Kapcsolódás az új Hajdú-Bihar Megye Területrendezési Tervhez

2019. május 17-én bemutatásra került a Megyei Területrendezési Terv szakmai anyagának tervezete a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés előtt. A szakmai anyag tartalmazza a magasabb rendű jogszabályok által előírt fejezeteket, valamint újdonságként igyekszik megfogalmazásokat tenni új sajátos megyei övezetekre, ezzel is segítve a megye fejlődését és erősödését.

A dokumentum a területrendezési tervezésért felelős Miniszterelnökség és a megyei önkormányzat között létrejött szerződés alapján készült, a hatályos tervanyag teljes körű felülvizsgálatára és módosítására irányuló kettős célkitűzéssel. A Miniszterelnökség nézőpontjából fontosabbnak mondható cél az, hogy a hatályba lépés óta bekövetkezett sokirányú változások követésével, és ezek között főként a jelentősen módosított, a Magyarország és egyes kiemelt térségei területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX törvényben foglalt Országos Területrendezési Tervnek (OTrT) való megfeleléssel a megyei területrendezési terv ismét sikeresen közvetítse a módosított OTrT-ben foglalt – leginkább területhasználati, erőforrás-gazdálkodási, infrastruktúra-fejlesztési és örökséggazdálkodási – kormányzati célkitűzéseket, a települési önkormányzatok tervezési folyamatai felé.

A megyei területrendezési terv módosítása a 2018. végén újraalkotott OTrT-re támaszkodik, emellett teljes mértékben betartja a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény előírásait is. Tervi előzményei közé tartozik továbbá országos szinten a 2014. (I. 3.) OGY határozattal elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió, valamint az egyes ágazatok a megyére is vonatkozó tervei is.

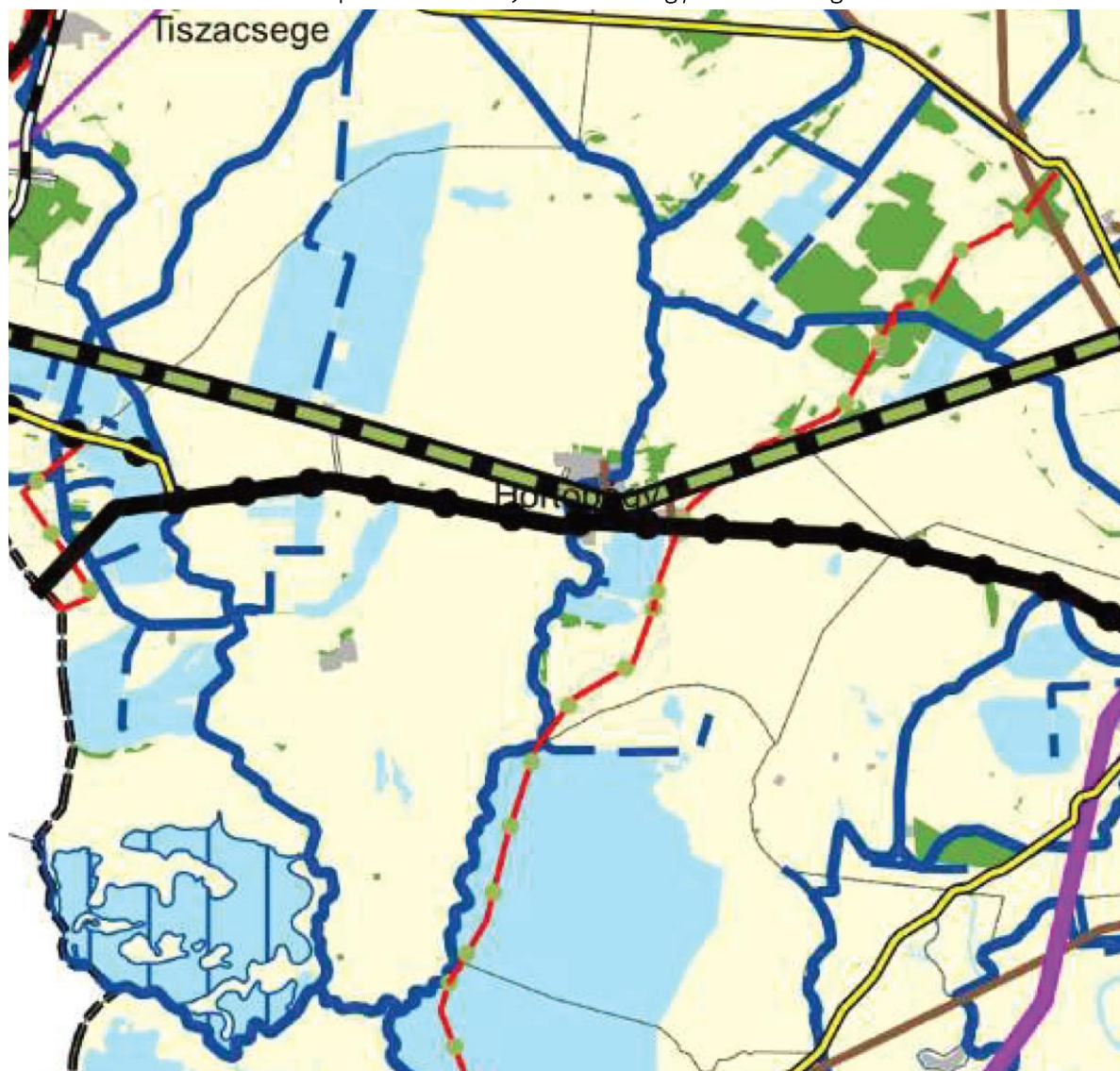
A módosított területrendezési terv megyei tervi előzményeihez sorolható a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat Közgyűlése 58/2014. (II. 28.) MÖK határozatával elfogadott Hajdú-Bihar Megye Területfejlesztési Konceptiója, valamint az ennek alapján kidolgozott stratégiai és operatív programok.

A közvetlen megyei tervelőzmények közé kell sorolni továbbá a Megye Klímastratégiáját, valamint az ezzel összehangoltan készülő SECAP-ját (Sustainable Energy and Climate Program – Fenntartható Energia és Klímaprogram), amelyek főként a területrendezési terv környezeti fejezeteihez nyújtottak hathatós segítséget.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A tervezett (2019.07.19. állapot szerinti) Hajdú-Bihar megyei terv térségi szerkezeti terv kivonata

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

JELMAGYARÁZAT

TERÜLETSZERKEZET, TERÜLETHASZNÁLAT

Térségi területfelhasználási kategóriák

 Erdőgazdálkodási térség

 Mezőgazdasági térség

 Vízgazdálkodási térség

 Települési térség

Településrendszer elemei

 Regionális térszervező központ

 Térségi térszervező központ

**TÉRSÉGI JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI
INFRASTRUKTÚRA-HÁLÓZAT
ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK**

Közlekedési hálózatok és egyedi építmények

Gyorsforgalmi út

 Meglévő

 Tervezett

Főút

 Meglévő

 Tervezett

Térségi szerepű összekötő út

 Meglévő

Mellékút

 Meglévő egyéb mellékút

 Tervezett egyéb mellékút

Nagysebességű vasútvonal

 Tervezett

Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya

 Meglévő

Országos vasúti mellékvonal

 Meglévő

 Tervezett

Nemzetközi kereskedelmi repülőtér

 Meglévő

Országos kerékpárútvonal

 Tervezett

Térségi kerékpárútvonal

 Tervezett térségi kerékpárútvonal

Közúti híd

 Meglévő

Közúti határátkelő

 Meglévő

 Tervezett

Vasúti határátkelő

 Meglévő

Kompátkelőhely

 Meglévő

Térségi logisztikai központ

 Meglévő térségi logisztikai központ

 Tervezett térségi logisztikai központ

Energetikai hálózatok és egyéb építmények

Egyéb 50MW vagy annál nagyobb névleges teljesítő-képességű erőmű

 Meglévő

5-50 MW névleges teljesítő-képességű erőmű

 Meglévő

 Tervezett

750 kV-os átviteli hálózati távvezeték

 Meglévő

400 kV-os átviteli hálózati távvezeték

 Meglévő

 Tervezett

220 kV-os átviteli hálózati távvezeték

 Meglévő

Átvitelt befolyásoló 132 kV-os elosztó hálózat

 Tervezett

Térségi ellátást biztosító 132 kV-os elosztó hálózat

 Meglévő

 Tervezett

Földgázszállító vezeték

 Meglévő

Kőolajszállító vezeték

 Meglévő

Földgázelosztó vezeték

 Meglévő

Termékvezeték

 Meglévő

Vízgazdálkodási hálózatok és létesítmények

VTT-tározó

 Tervezett

Országos vízkár-elhárítási célú tározó

 Meglévő

1 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározó

 Meglévő

Kiemelt jelentőségű vízi építmény

 Meglévő

Országos jelentőségű csatorna

 Meglévő

Térségi csatorna

 Meglévő

 Tervezett

Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal

 Meglévő

Hulladékgazdálkodás

Veszélyeshulladék lerakó

 Meglévő

Térségi hulladékkezelő

 Meglévő térségi hulladékkezelő

ALAPTÉRKÉPI ELEMEK

 Országhatár

 Település közigazgatási határa

 Megyehatár

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A tervezett MTrT. 2. számú melléklete a térségi szerkezeti tervet bemutató tervlap Hortobágy esetében

- térségi területfelhasználási kategóriák vonatkozásában
  - o települési térséget,
  - o mezőgazdasági térséget,
  - o erdőgazdálkodási térséget és
  - o vízgazdálkodási térséget

állapít meg.

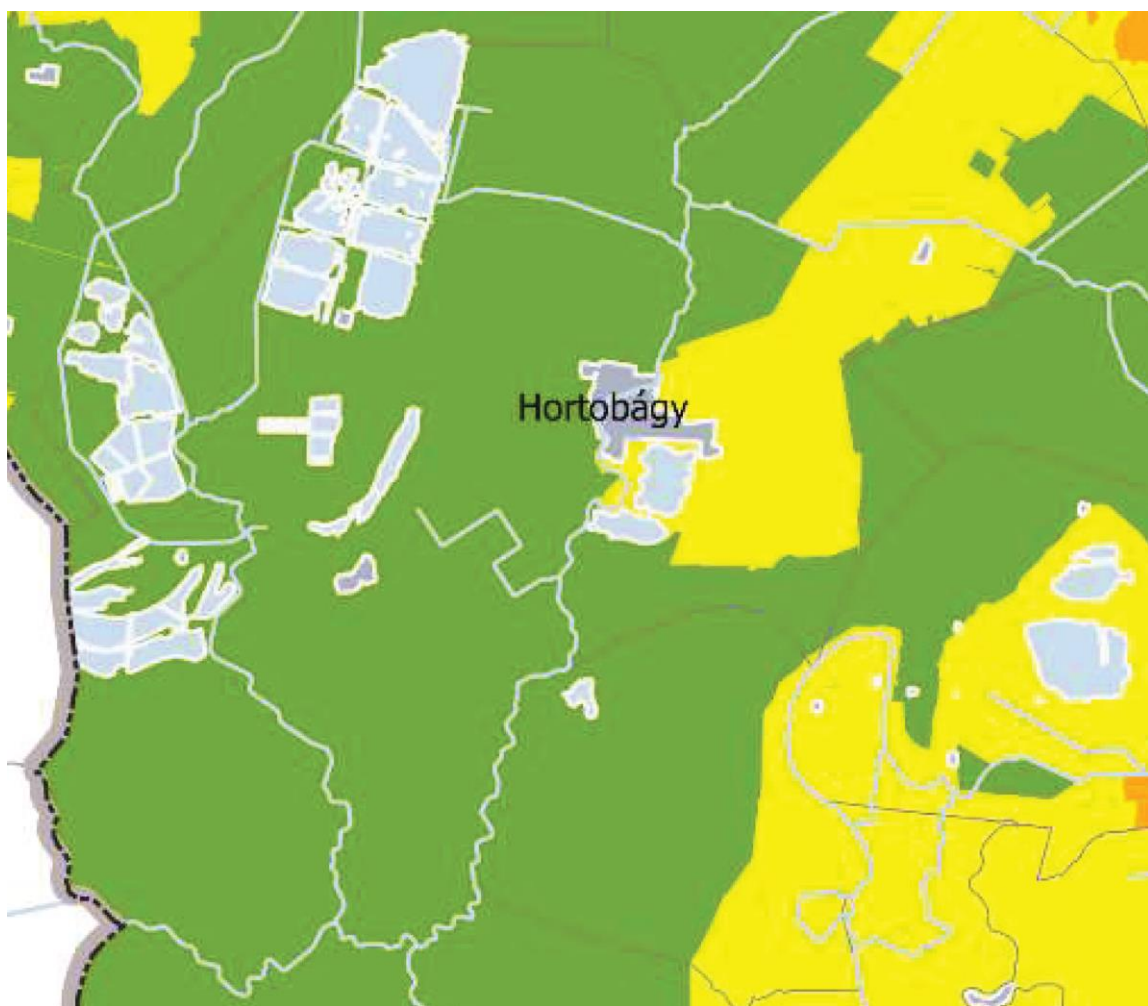
A tervezett MTrT. 2. számú melléklete a térségi szerkezeti tervet bemutató tervlap Hortobágy esetében a térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózat és egyedi építmények között

- a közlekedési hálózatok és egyedi építmények vonatkozásában
    - o meglévő főutat és térségi jelentőségű mellékutat
      - 33. sz. főút: (Tiszafüred) – Debrecen (4. sz. főút)
      - 3322 – Hortobágy – Telekháza összekötő út
      - 3316 sz. összekötő út
    - o meglévő egyéb mellékutak:
      - 33114 – Hortobágy-Máta bekötő út
      - 33115 – Hortobágy-halastó bekötő út
      - 33322 – Hortobágy állomáshoz vezető út
    - o tervezett országos és tervezett térségi kerékpárútvonalat
      - Tervezett országos kerékpárútvonal: 10. Közép-Európa Vizei kerékpárútvonal (14-es jelű Euro Velo®): – (Szentgotthárd – Zalaegerszeg – Keszthely – Tihany – Balatonakarattya – Székesfehérvár – Budapest – Hatvan – Gyöngyös – Eger) – Hortobágy – Debrecen – Nyírábrány
      - tervezett térségi kerékpárútvonal: megyei elsőrendű kerékpár útvonal Hortobágy – Balmazújváros – Debrecen
    - o meglévő egyéb országos törzshálózati vasútvonalat
      - 108 Debrecen – Füzesabony
  - energetikai hálózatok és egyéb építmények vonatkozásában
    - o meglévő nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezeték
      - (Nemesbikk) – Folyás [Bödönhát] – Balmazújváros – Nagyhegyes /105/
      - Nagyhegyes – Balmazújváros – Folyás [Bödönhát] – (Nemesbikk – Sajószöged – Miskolc) /106/
    - o meglévő térségi szénhidrogén szállító vezeték
      - (Tiszaújváros) – Balmazújváros – Ebes
  - vízgazdálkodási hálózatok és létesítmények vonatkozásában
    - o meglévő országos jelentőségű öntöző csatornát
    - o meglévő térségi jelentőségű öntöző csatornát
- jelöl.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hajdú-Bihar megye Területrendezési Tervében az országos ökológiai hálózat övezeteinek az OTrT-ben megállapított területe az Agrárminisztérium és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján került feltüntetésre. A terv elemeihez az országos jelentőségű természetes, illetve természetközeli területek összessége és az azok közötti kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók egységes összefüggő rendszere tartozik, és amelynek része a magterület, az ökológiai folyosó és a pufferterület.

Hortobágy község közigazgatási területét a tervezett megyei területrendezési terv 3/1. melléklete alapján az ökológiai hálózat magterületének és pufferterületének övezete érinti.

JELMAGYARÁZAT

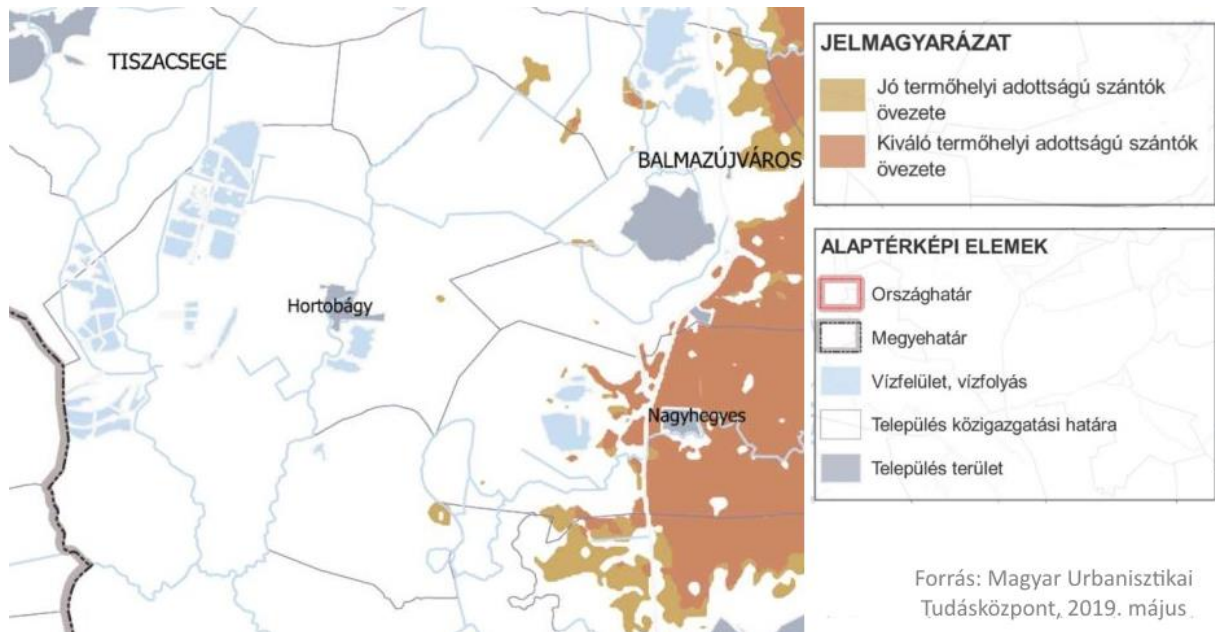
- Ökológiai hálózat magterületének övezete
- Ökológiai hálózat ökológiai folyosójának övezete
- Ökológiai hálózat pufferterületének övezete

Az OTrT és az Agrárminisztérium adatszolgáltatása alapján a kiváló termőhelyi adottságú szántók övezete az OTrT-ben meghatározott, a megyei területrendezési tervben alkalmazandó övezet, amelybe a kiváló növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak. A jó termőhelyi

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

adottságú szántók övezetébe a jó növénytermesztési feltételekkel rendelkező szántóterületek tartoznak, szintén az Agrárminisztérium adatszolgáltatása alapján.

Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/2. melléklete alapján jó termőhelyi adottságú szántók övezete érinti.

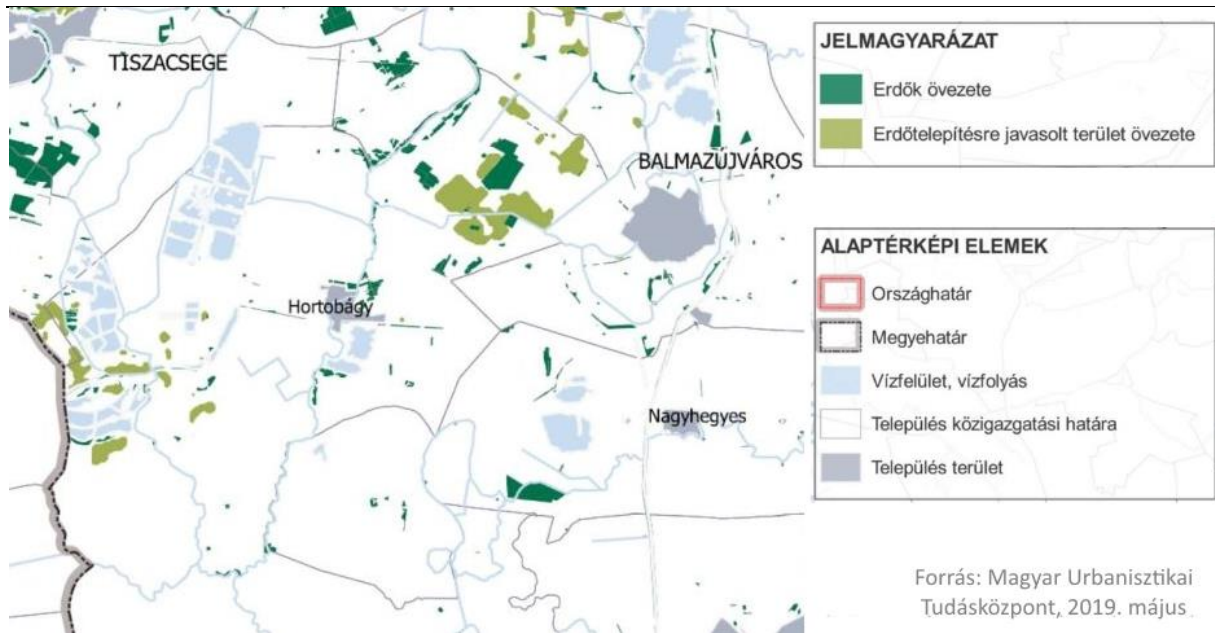

Hortobágy község közigazgatási területét az az MTRT tervezet 3/3. melléklete alapján erdők övezete és az erdőtelepítésre javasolt terület övezete is érinti.

Az erdők övezete az OTrT-ben megállapított övezet, amelybe az Országos Erdőállomány Adattárban szereplő erdők és az erdőgazdálkodási célokat közvetlenül szolgáló földterületek tartoznak.

Az erdőtelepítésre javasolt terület övezetébe olyan területek tartoznak az illetékes állami szervezetek adatszolgáltatása szerint, amelyeknek az erdőgazdálkodásra való alkalmassága termőhelyi viszonyaik alapján kedvező és az erdőtelepítés környezetvédelmi szempontból szükséges vagy indokolt. Hortobágy község területén az országos tervekben szereplő erdőtelepítésre javasolt területek a törvény keretei között csökkentésre kerültek.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A tájképvédelmi terület övezete az OTrT-ben megállapított övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. A tájképvédelmi övezetet a terv az Agrárminisztérium és a Hortobágyi Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján tünteti fel, tartalmát a vonatkozó miniszteri rendelet foglalja magában.

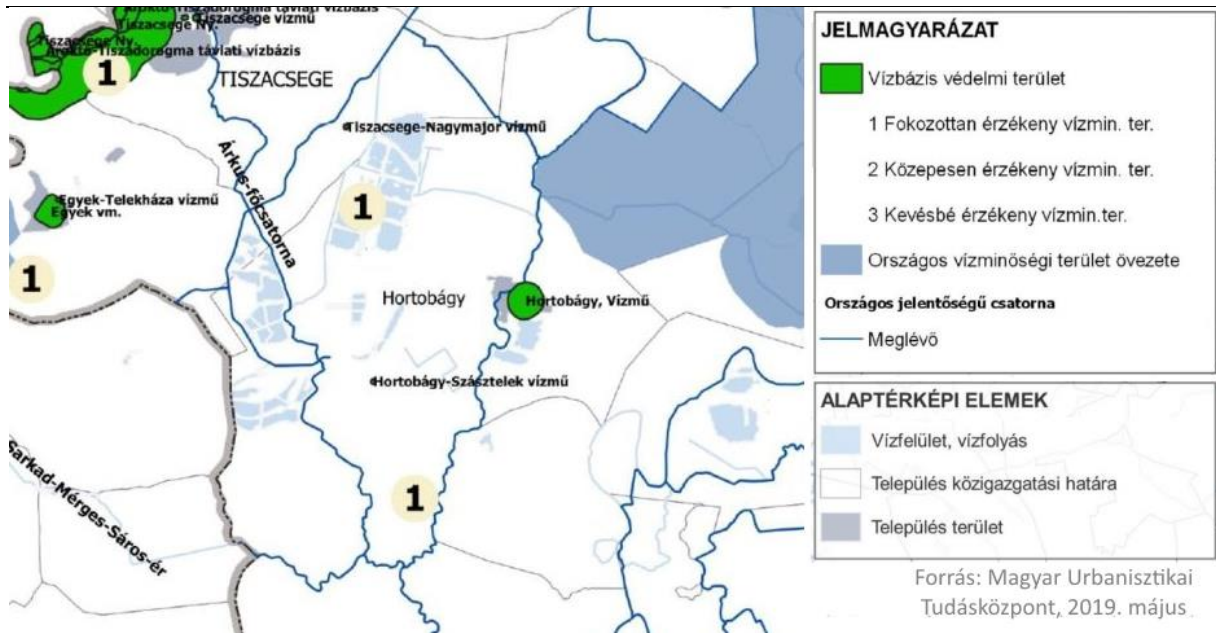
Hortobágy község teljes közigazgatási területe az MTRT tervezet 3/4. melléklete alapján a tájképvédelmi terület övezetébe tartozik.

A világörökségi és világörökségi várományos területek védelméről a 2011. évi LXXVII. Törvény rendelkezik. A világörökségi és világörökségi várományos terület által érintett települések övezetét a terv az OTrT alapján tünteti fel.

Hortobágy község teljes közigazgatási területe az MTRT tervezet 3/5. melléklete alapján világörökségi terület által érintett települések övezetébe tartozik.

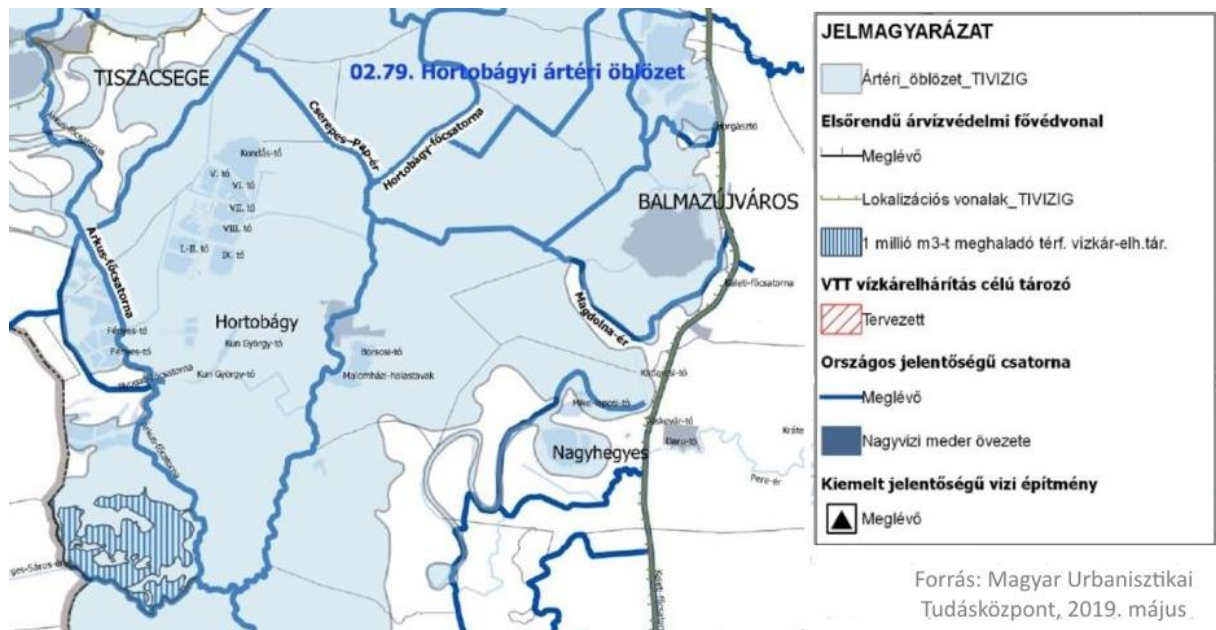
Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/6. melléklete alapján vízminőségvédelmi területek övezete érinti, területén vízbázisvédelmi terület is található.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az árvízvédelmi területek övezete az ártéri öblözeteket, a szükségtározókat, a meglévő és a Vásárhelyi tervben tervezett vízkárelhárítási célú tározókat, a folyó- és állóvizek nagyvízi medrét, az elsőrendű árvízi védvonalakat, a lokalizációs vonalakat, a 10 millió m³ feletti vízkárelhárítási tározókat, az országos jelentőségű csatornákat, és az egyéb kiemelt jelentőségű vízi építményeket tartalmazza.

Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/7. melléklete alapján az árvízvédelmi területek érinti.

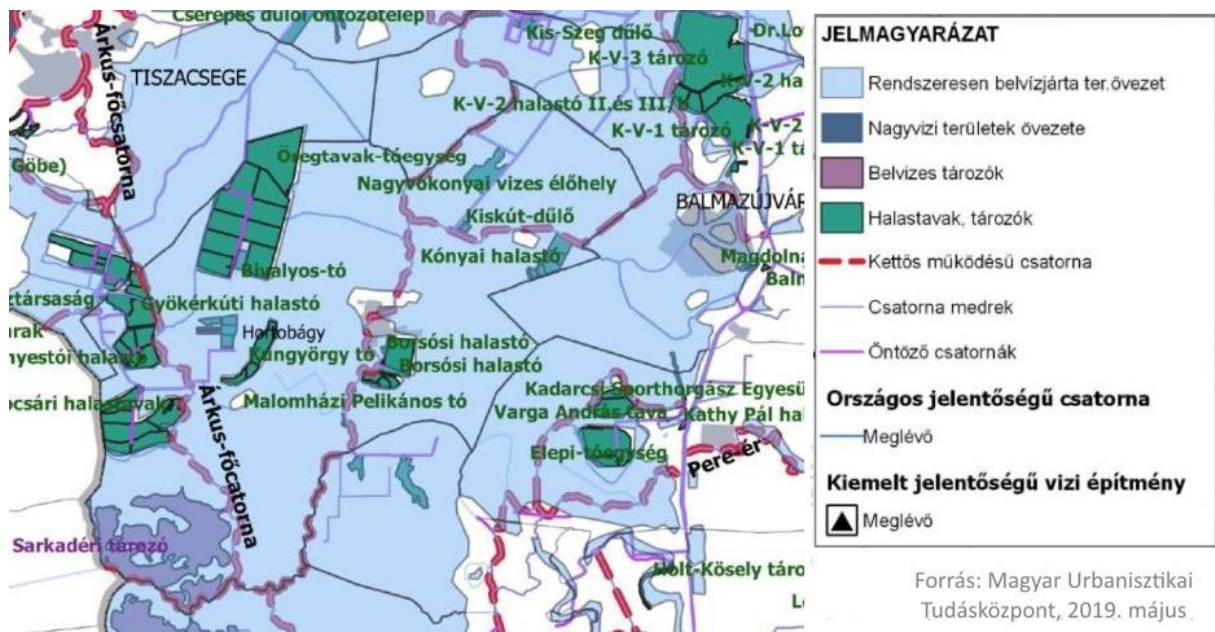
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az MTRT tervezet az honvédelmi terület által érintett településeket a terv az OTRT, valamint a Honvédelmi Minisztérium előzetes állásfoglalása szerint tünteti fel.

Hortobágy község az MTRT tervezet 3/8. melléklete alapján honvédelmi terület által nem érintett.

Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/9. melléklete alapján az ásványi nyersanyagvagyon övezete nem érinti.

A belvízvédelmi terület övezete megyei övezetként a rendszeresen belvízjárta területeket tartalmazza. Hortobágy község az MTRT tervezet 3/10. melléklete alapján a rendszeresen belvízjárta terület övezetével érintett.

A határmenti nemzetközi innovációs és árucserre területek egyedileg meghatározott megyei övezetéhez érintett településekhez a terv a megye határmenti járásainak a területeit sorolja.

Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/11. melléklete alapján a határmenti nemzetközi innovációs és árucserre területek egyedileg meghatározott megyei övezete nem érinti.

A gyorsforgalmi úthoz csatlakozó gazdasági egyedileg meghatározott megyei övezetéhez az autópályák és autóutak mellett fekvő, illetve azokkal szomszédos települések tartoznak, az autópályával való megközelíthetőség gazdaságélénkítő hatásait erősítve.

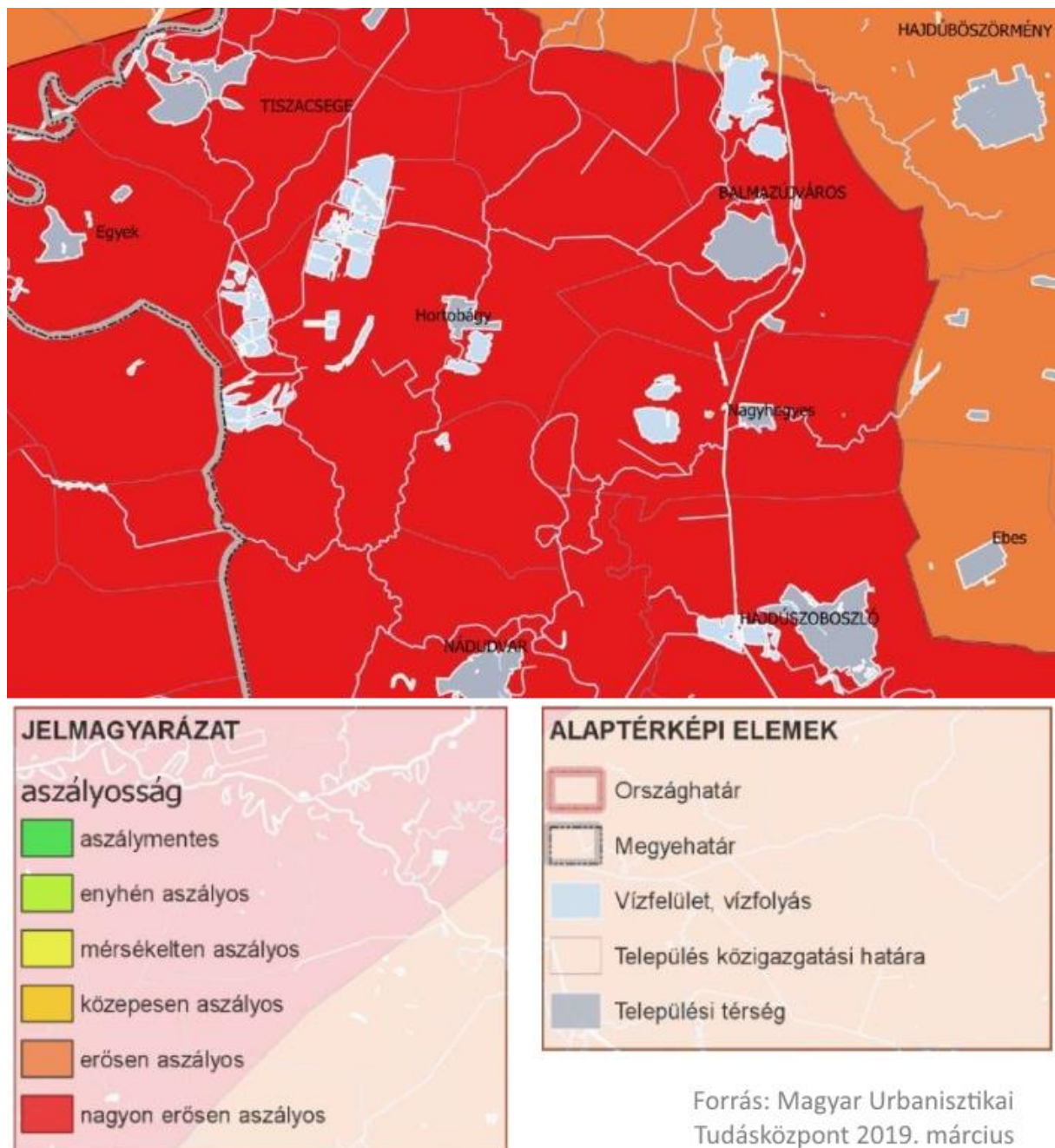
Hortobágy község közigazgatási területét az MTRT tervezet 3/12. melléklete alapján a gyorsforgalmi úthoz csatlakozó gazdasági egyedileg meghatározott megyei övezet nem érinti.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A klímaváltozással különösen érintett mezőgazdasági területek térképe az Országos Meteorológiai Szolgálat 1931–2010 között hosszú távú idősoraiból építkező Pálfai-féle Aszályosság Indexet (PAI) tartalmazza. A PAI olyan relatív mutatószám, amely az aszályt – az egész mezőgazdasági év vonatkozásában – egyetlen számértékkel jellemzi, így jól alkalmazható a különféle területek ilyen adottságainak megbízható osztályozására és összehasonlítására.

Hortobágy község az MTRT tervezet 3/13. melléklete alapján a klímaváltozással fokozottan érintett mezőgazdasági térségbe tartozik.

Hajdú-Bihar megye Területrendezési Tervének módosítása javaslatot tesz a megye térségi szerkezeti tervére vonatkozó szabályok, megyei területfelhasználási kategóriákra, ezen belül az egyedileg meghatározott megyei övezetek szabályait az alábbiakban fogalmazza meg:

A turisztikai fejlesztési övezetekben olyan kereskedelmi, gazdasági szolgáltató területegységek jelölhetők ki, ahol azoknak az építési telkeknek a beépíthetősége lehet a környék lakosságának, intézményeinek zavarása nélkül az OTÉK által meghatározott beépítési aránynál 10%-kal több, zöldfelületi arány pedig 5%-kal kevesebb, amelyeken a szálloda kereskedelmi szálláshelyek bővítését, a vendéglátást vagy a fürdő- és gyógyturizmust, vagy a turisztikai infrastruktúra fejlesztését – pl. kikötők – szolgáltató létesítmény kerül elhelyezésre. Az ilyen fejlesztési övezethez az alábbi övezetek tartoznak:

A pusztai turizmusfejlesztés övezete a Hortobágyi Nemzeti Park – a Pusztta Világörökségi helyszín területével szomszédos településeken, Egyek, Tiszacsege, Újszentmargita, Hortobágy, Balmazújváros, Nagyhegyes, Nádudvar és Püspökladány területén jelölhető ki, a turizmust és a vendéglátást, az informálást segítő Pusztakapuk, azaz olyan épületegyüttesek létesítésével, amelyekben szállás, vendéglátás, a turizmushoz kapcsolódó szolgáltatások, kiskereskedelem folytatható, a világörökségi helyszín követelményeivel összehangolt módon.

A csillagos égbolt park övezetének területe a Hortobágyi Nemzeti Park (HNP) területére terjed ki, ahol az érintett települések saját településrendezési terveiben elő kell írni a következőket: új beruházásoknál, illetve meglévő építmények felújításánál kültéri fényforrások tartós elhelyezése csak a HNP világítási tervében Kis Háttérfényű Zónaként (KHZ) területeken megengedett. A HNP területén tartós kültéri világítás csak a közlekedés biztonsága érdekében, valamint járdák és parkolók esetében alkalmazható, úgy, hogy az a fényforrás 500 m-es körzetén túl ne legyen közvetlenül észlelhető, illetve az az égbolt mért fényűségének legfeljebb 1%-os növekedését eredményezze. Nem használható díszvilágítás és reklámfény, továbbá nem lehet világítani mezőgazdasági, erdészeti, vadászati és halászati tevékenységekhez.

A kültéri világítás létesítésénél be kell tartani a következő szabályokat:

- A területen csak teljesen ernyőzött világítóeszközöket lehet használni, amelyeket olyan módon kell kialakítani és karbantartani, hogy fényük a vízszintes sík fölé közvetlenül ne vetülhessen.
- A világító szerelvényenkénti legnagyobb megengedett fényáram 1800 lumen.
- Ha egy épület vagy ingatlan összes fényáram-mennyisége meghaladja az 10000 lument, részletes világítási tervet kell készíteni. Bármiféle építkezési tevékenységet csak akkor lehet elkezdeni, ha azt a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, mint az illetékes természetvédelmi kezelő az IDA Magyarország szakvéleményét is kikérve előzetesen jóváhagyta.
- A megvilágítás értékei nem léphetik túl az adott felhasználási célokra érvényes legalacsonyabb értékeket.
- Kültéri világítást csak akkor szabad használni, ha gyalogosforgalomra, vagy jelentős mértékű járműközlekedésre lehet számítani. A ritka forgalmú helyeken mozgásérzékelős vagy időkapcsolós megoldásokat kell előnyben részesíteni.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

- A területen a legkedvezőbb energiahatékonyságú világítótesteket kell használni, előnyben részesítendőek az alacsony nyomású nátriumlámpák.

A Kis Háttérfényű Zónában lévő, Hortobágy közigazgatási területén fekvő telephelyek listája:

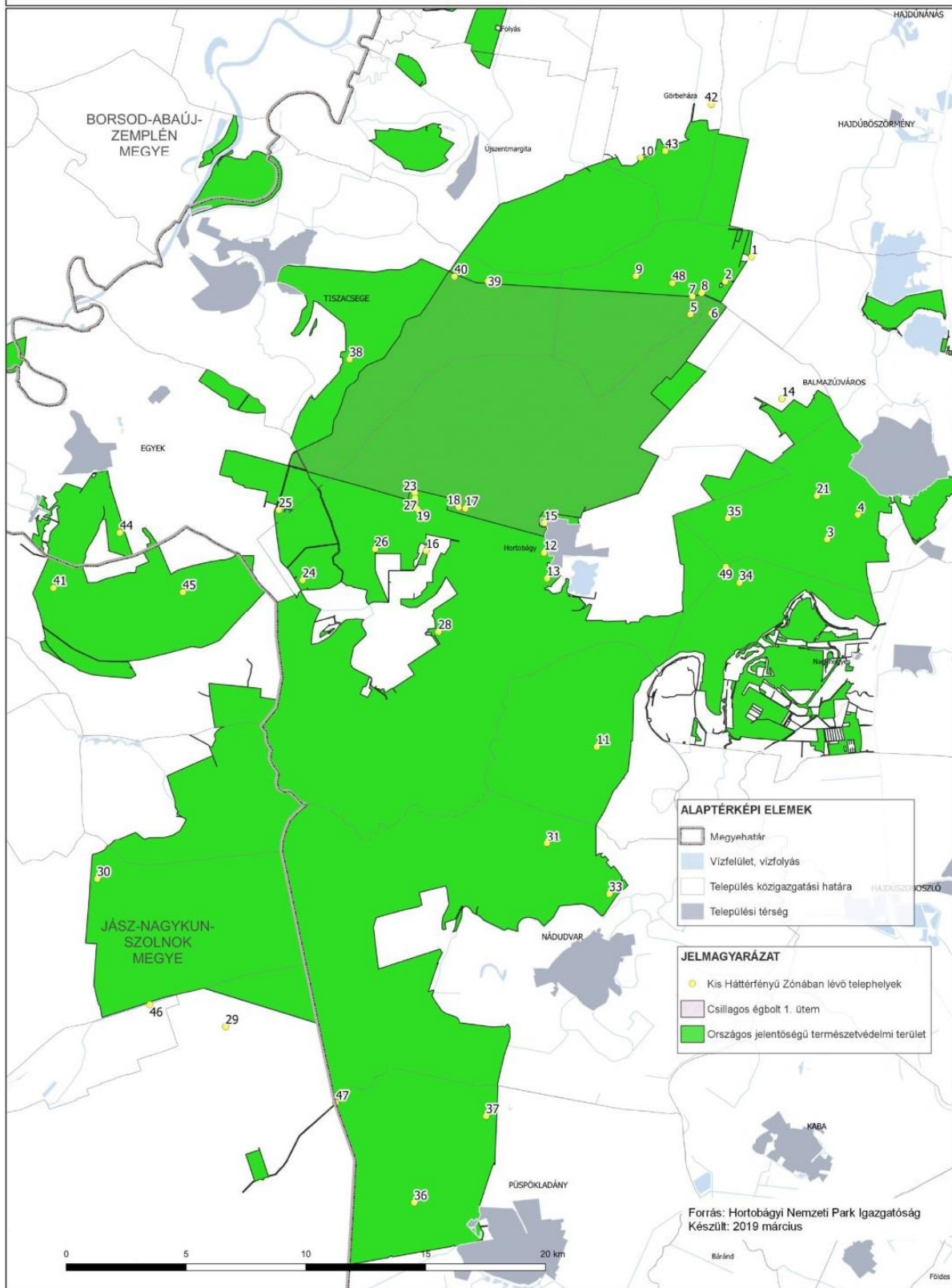
• 11. Hidi Kutrica	• 18. Halastavi juhtelep	• 23. Fényesi tavak teletető
• 12. Pusztai Állatpark	• 19. Halastó település és	• 24. Gyökérvíz teletető
• 13. Hort tehenészet	vasútállomás, épületek	• 25. Akadémiai halkeltető
• 14. Máta, Erdei Iskola	• 20. HNP Kisvasút	• 26. Hortobágy Halastavi
• 15. Kékes tanya, Szatmári	végállomás	központ létesítményei
telek	• 21. Halastavi Órház	• 27. Ladányi major
• 16. Kungyörgy	(Pásztortanya Fogadó)	
• 17. Kungyörgy 1,	• 22. Heck marhatelep	
intervenciós üszőtelep	Hortobágy-Halastó	

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

HAJDÚ-BIHAR MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE

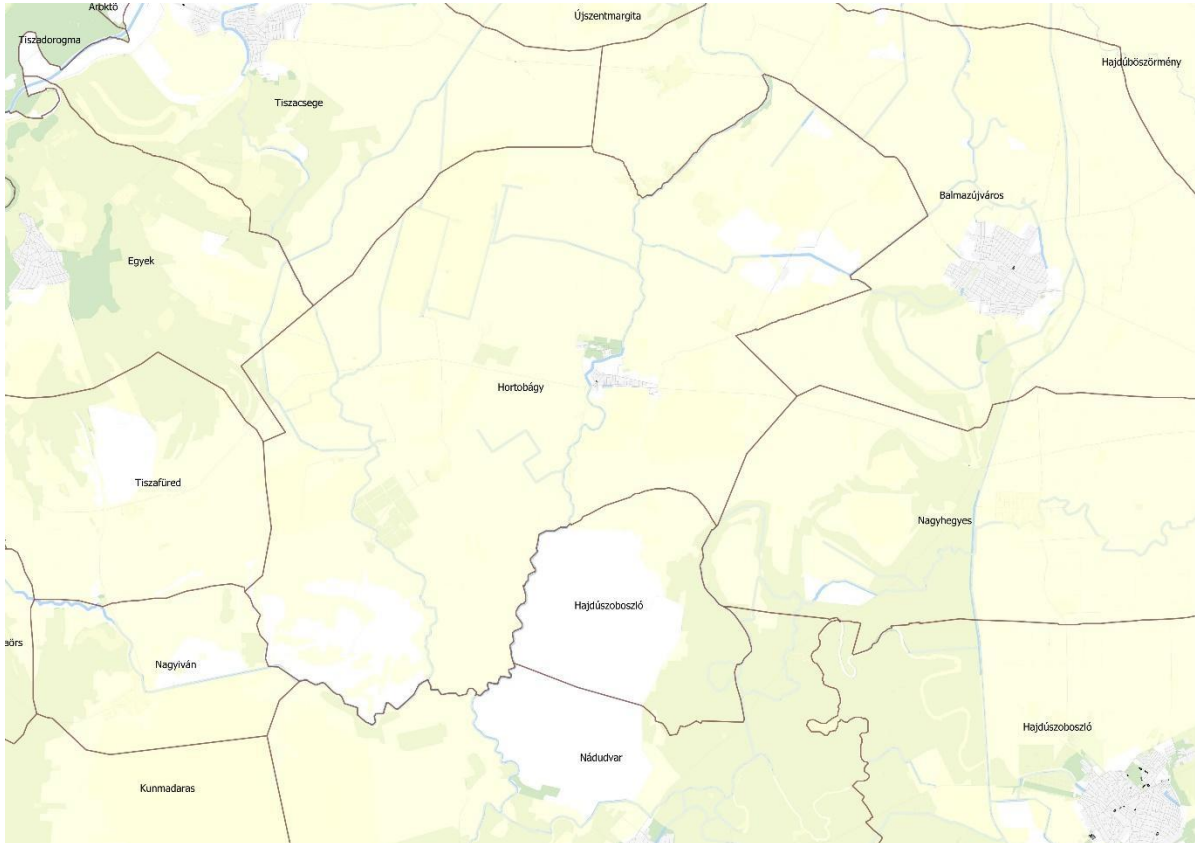
3/14. számú melléklet

A Csillagos égbolt park övezetének területe

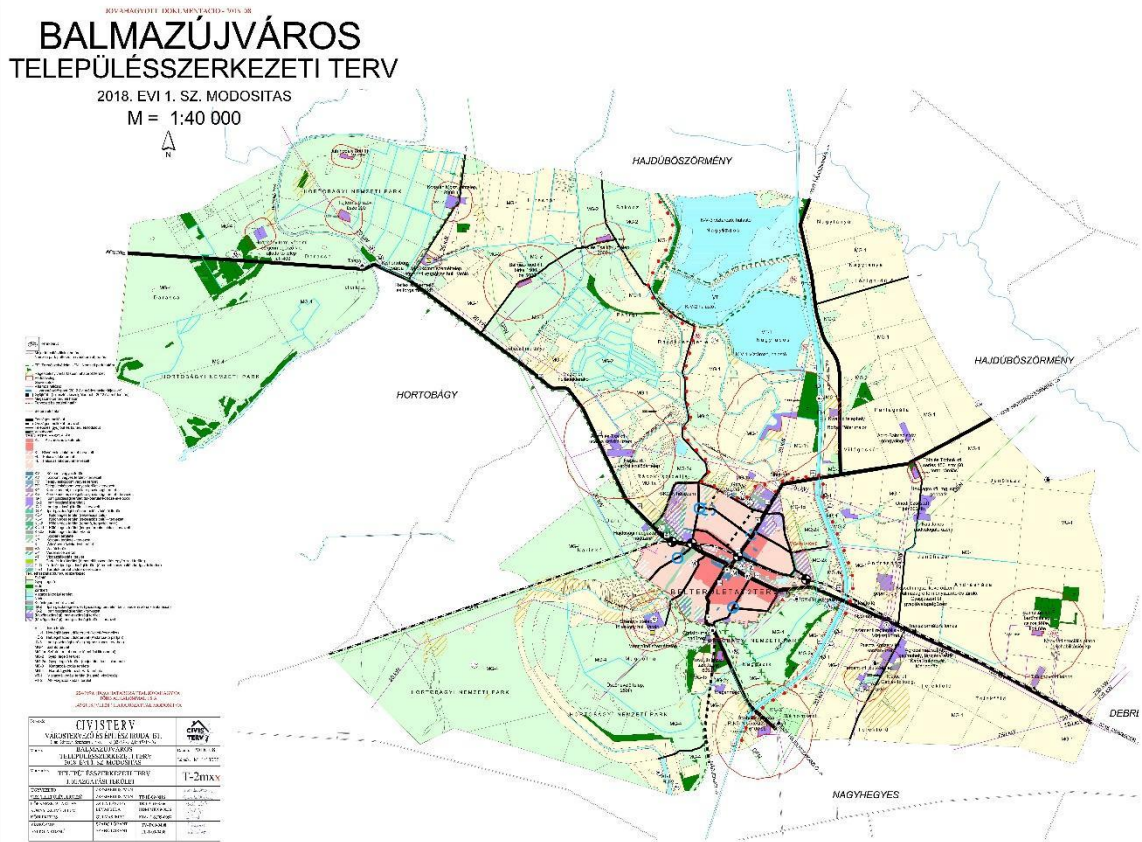
1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Hortobágy községet - Hajdú-Bihar Megyében Nádudvar város; Hajdúszoboszló város; Nagyhegyes község; Balmazújváros város; Tiszacsege város; Egyek Nagyközség; – Jász-Nagykun-Szolnok Megyében Tiszafüred Város és Nagyvén Község települések veszik körül.

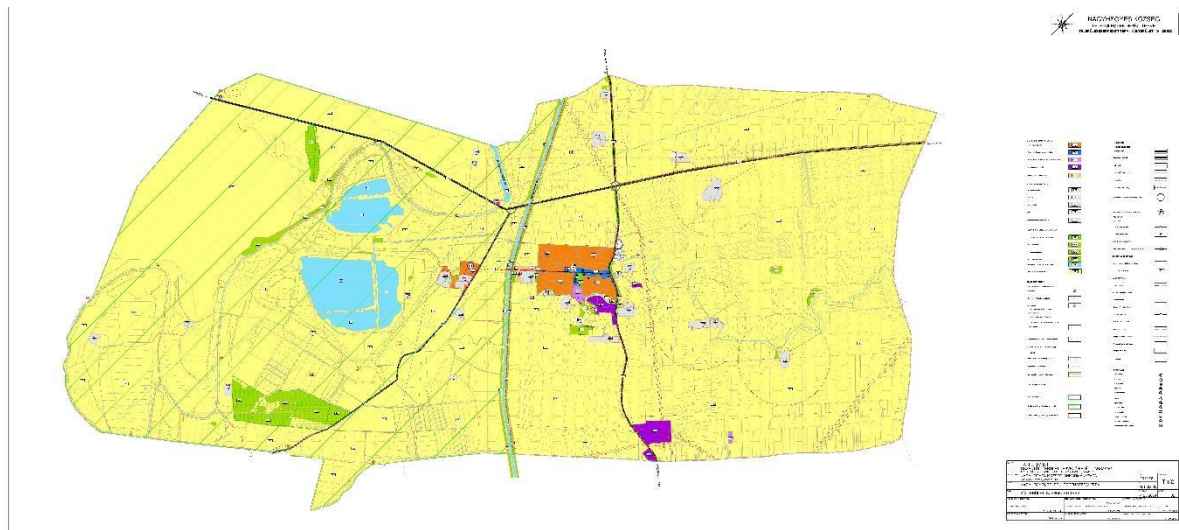

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Balmazújváros

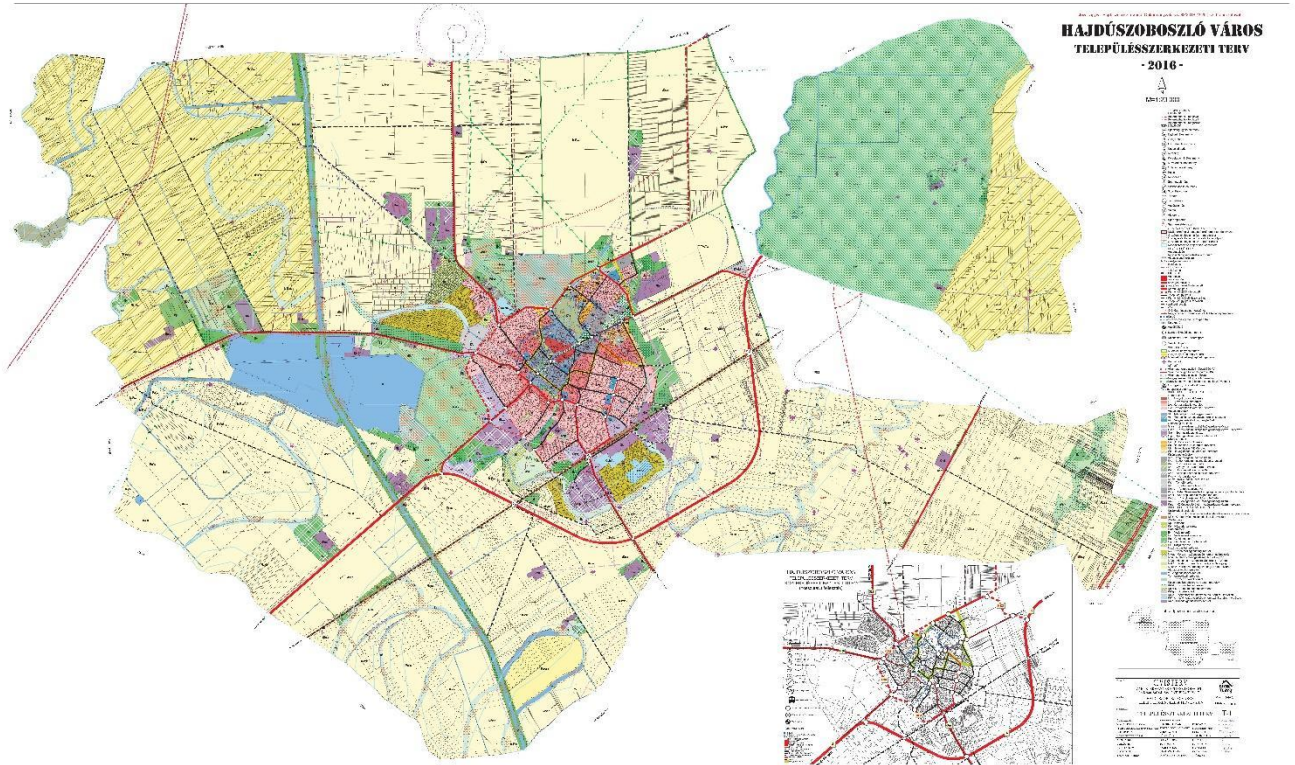

Nagyhegyes

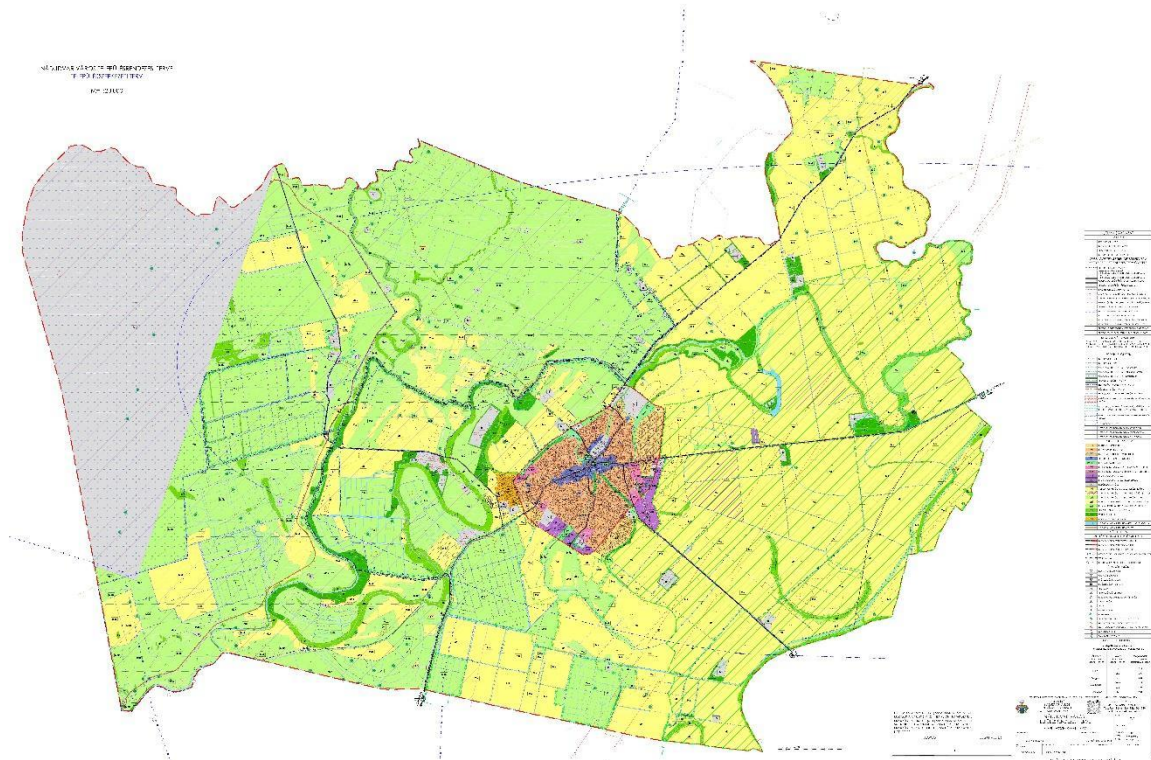

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hajdúszoboszló

Nádudvar

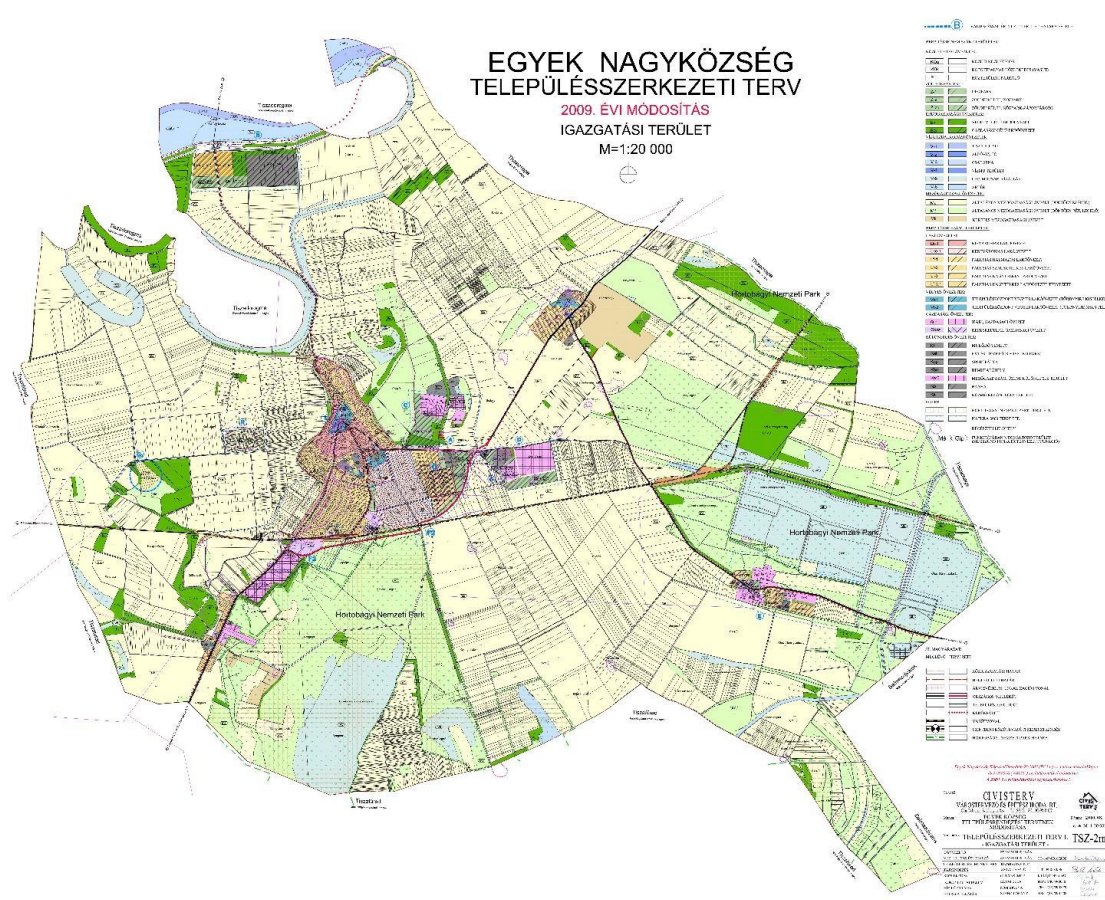

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Egyek

Tiszafüred

A szomszédos települések településrendezési eszközeinek vizsgálata alapján megállapítható, hogy azok beépítésre nem szánt területekkel kapcsolódnak Hortobágyhoz. A szomszédos településeknek Hortobágy községet érintő, jelen koncepcióra jelentős hatást gyakorló elhatározásai nincsenek. Ilyenformán a legfontosabb feladatnak a települések közötti vonalas infrastruktúra hálózati kapcsolatok biztosítása tekinthető.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A hatályos fejlesztési koncepció, integrált településfejlesztési stratégia vonatkozó megállapításai

Hortobágy Község Képviselő-testülete 2005-ben, a 143/2005 (XI. 14.) Hö. határozattal fogadta el a Településfejlesztési Koncepciót, amelyet 2012-ben, a 114/2012. (X.29.) Hö. határozattal módosítottak. A koncepció főbb célkitűzései:

A fejlesztések koncepcionális céljai az irányított és támogatott feladatok megvalósításával érhetők el az alábbiak szerint:

- koordináció erősítése,
- integrált tervezés megvalósítása, figyelemmel a turisztikai termékkínálat fejlesztésére és a prioritást élvező termékekre,
- országos marketing rendszer összehangolt működtetése,
- alpinfrastruktúra javítása,
- szakképzési, oktatási rendszer, szakmai tájékoztatási rendszer fejlesztése,
- közbiztonság javítása, fogyasztóvédelmi rendszer erősítése,
- Eu-szabályok fokozatos bevezetése.

A településfejlesztési koncepció öt prioritást jelölt meg, hangsúlyozva, hogy a prioritások számokkal való ellátása az azonosítást szolgálja, nem jelent fontossági sorrendet. A javasolt prioritások a régiós érdekekkel összehangoltan az alábbiak:

I. Prioritás – Gazdaságfejlesztés, a turizmus húzóágazattá történő fejlesztése, a versenyképesség növelése

A gazdaságfejlesztési prioritás általános célkitűzése a gazdaság fejlesztése. A prioritás keretében cél az idegenforgalmi húzóágazatok megerősítése a magas minőségű turisztikai kínálat megteremtése, a külső befektetések növelése, valamint a kis- és közepes vállalkozások megerősítése, versenyképessé tétele.

II. Prioritás – Vidékfejlesztés, arculatformálás

A prioritás keretében az általános cél a versenyképes gazdaság megteremtése mellett a vidéken élők életminőségének javítása. A vonzerő növelés fontos eszköze a település arculat formálása, a közterek rendezése, az intézmények rekonstrukciója. Új látványfeltárási pontok keresése a települési környezetben.

III. Prioritás – A műszaki infrastruktúra fejlesztése, környezetvédelem

Az általános cél a környezet minőségének javítása, a fejlesztést gátló létesítmények, a szennyvíztisztító telep rekonstrukciója, a tanyai települések egészséges ivóvízzel történő ellátása, az utak állapotának javítása, a műemléki védettségű Kilenclukú híd védelme, tehermentesítése.

IV. Prioritás – Humánerőforrás-fejlesztés

Ezen prioritás keretében az általános cél a humán erőforrás bázisának megerősítése és innovációs képességének javítása. Ehhez feltétlenül szükséges a lakosság egészségi állapotának javítása, az oktatási intézmények korszerűsítése.

V. Prioritás – Együttműködési formák erősítése

Az általános célkitűzés a településen lévő intézmények, valamint a kistérségi együttműködés segítése.

A Településfejlesztési Koncepció a fenntartható településfejlesztés elveit a következőkben határozta meg:

- A logisztikus megközelítés elve (globális szemlélet, helyi cselekvés)
- A tartamosság elve
- A megelőzés és az elővigyázatosság elve
- Az alkalmazkodási formák megőrzésének elve
- A helyi erőforrások hasznosításának elve (külső természeti erőforrások minimalizálása)
- A környezet adekvát hasznosításának elve, a külső energiabevitel csökkentése
- A sokféleség megőrzése
- A nem anyagi érték hasznon elv
- A természeti erőforrások és megőrzésének egyidejűségi elve
- Az eltartóképesség szerinti használat elve
- A körfolyamatokban történő összekapcsoltság elve
- A szubszidiaritás elve, a döntések szintjeinek helyes meghatározása
- A koegzisztencia elve „élni és élni hagyni”

Az új településrendezési eszközök készítésével egyidejűleg új településfejlesztési koncepció is készül.

1.5.2. Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30/A §-a szerint: „(1) A települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést (a továbbiakban: szerződés) köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval (a továbbiakban együtt: a cél megvalósítója). „

Hortobágy Község Önkormányzatának jelenleg nincs hatályos településrendezési szerződésből fakadó kötelezettsége.

1.6 A településrendezési tervi előzmények vizsgálata

1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök

A hatályban lévő településrendezési eszközök dokumentációját a Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft. készítette (felelős tervező: Soltész Jánosné) készítette.

- A Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének a 7/2007. (V.21.) számú határozattal elfogadott Településszerkezeti Terv és Leírás
- A Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének a 20/2012. (10.31.) számú rendelettel jóváhagyott Helyi Építési Szabályzat

-

A rendelet mellékletét képezi Hortobágy község szabályozási terve, melynek tervi mellékletei: SZM-1/2016-11 rajzszámú belterület szabályozási terve, valamint SZM-2/2016-11 külterület szabályozási terve.

A Helyi Építési Szabályzat négy alkalommal került módosításra, a következő rendeletekkel:

- 1/2017. (II.5.) önkormányzati rendelet
- 26/2017. (XII.22.) önkormányzati rendelet
- 10/2018. (IX.28.) önkormányzati rendelet
- 3/2019. (II.18.) önkormányzati rendelet

A jóváhagyása óta eltelt időszak alatt a tervek többször módosítására kerültek. A Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft a településrendezési eszközök 2016-os módosítása során egységes szerkezetbe foglalta és dokumentálta. Jelen felülvizsgálat során a teljes közigazgatási területre vonatkozóan ez, valamint az ezt követő módosítások tekinthetők hatályos állapotnak.

A településrendezéssel közvetlen összefüggő egyéb joganyagok:

Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének 9/2017. (III.31.) önkormányzati rendelete a településfejlesztési koncepcióval, integrált településfejlesztési stratégiával és a településrendezési eszközök, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítésével, módosításával kapcsolatos partnerségi egyeztetés szabályairól.

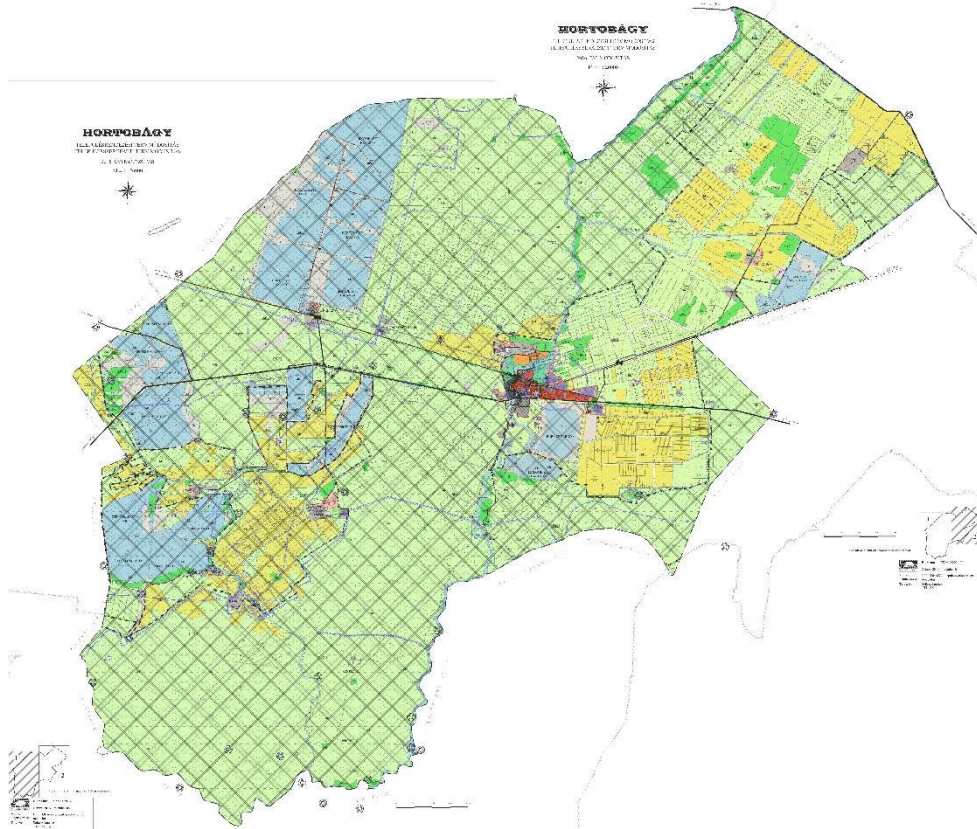
Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének 25/2017. (XII.22.) önkormányzati rendelete Hortobágy Község Településképeinek védelméről

A rendelet célja Hortobágy Község jellegzetes és értékes arculatának megóvása és az épített és a természeti környezet egységes védelme érdekében a helyi építészeti értékvédelemmel, a településképi követelményekkel és a településképi- érvényesítési eszközökkel kapcsolatos szabályok megállapítása. A rendelet előírásait a mindenkor hatályos településrendezési eszközökkel együtt kell alkalmazni.

1.6.2. A hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemek

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

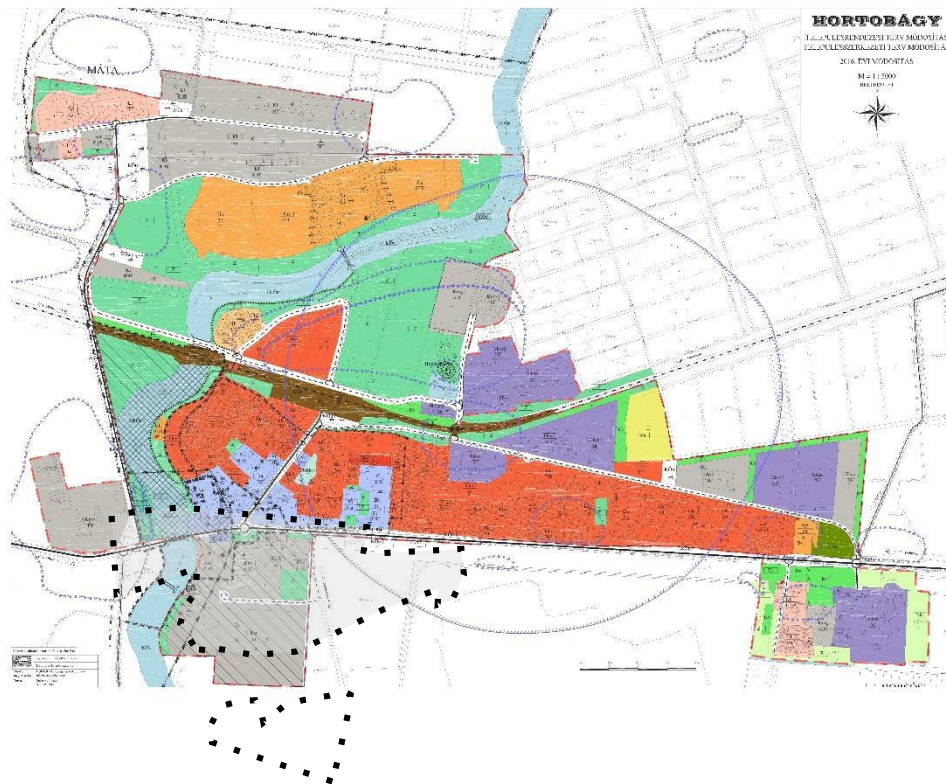

Szerkezeti tervlap (módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva)

Külterület:

A külterületi ingatlanok esetében általánosságban elmondható, hogy a hatályos településszerkezeti terv a földhivatali alapadatokból kiindulva határozza meg az egyes ingatlanokhoz tartozó területfelhasználást. Tekintettel arra, hogy a település belterületének túlnyomó része a Hortobágy Nemzeti Park Igazgatóságának kezelésében lévő állami tulajdonú védett terület, így jelentős – a meglévő állapotoktól eltérő – változtatást a terv nem jelöl.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Belterületi településszerkezeti tervlap (módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva)

Belterület:

A hatályos szerkezeti terv a belterület már beépült ingatlanjainak vonatkozásában az ingatlan-nyilvántartási alapadatokból kiindulva a jelenlegi valós használat szerint állapítja meg a területfelhasználásokat. A korábban kijelölt (zöldmezős) fejlesztési területek:

- a Hortobágy folyó és vasút közti lakóterület és hétvégi házas területek
  - a Hortobágy folyótól északra lévő mátai üdülő házas és különleges idegenforgalmi területek
  - a település észak-keleti részén lévő gazdasági területek
- csak igen lassú ütemben részlegesen vagy egyáltalán nem indultak kiépülésnek.

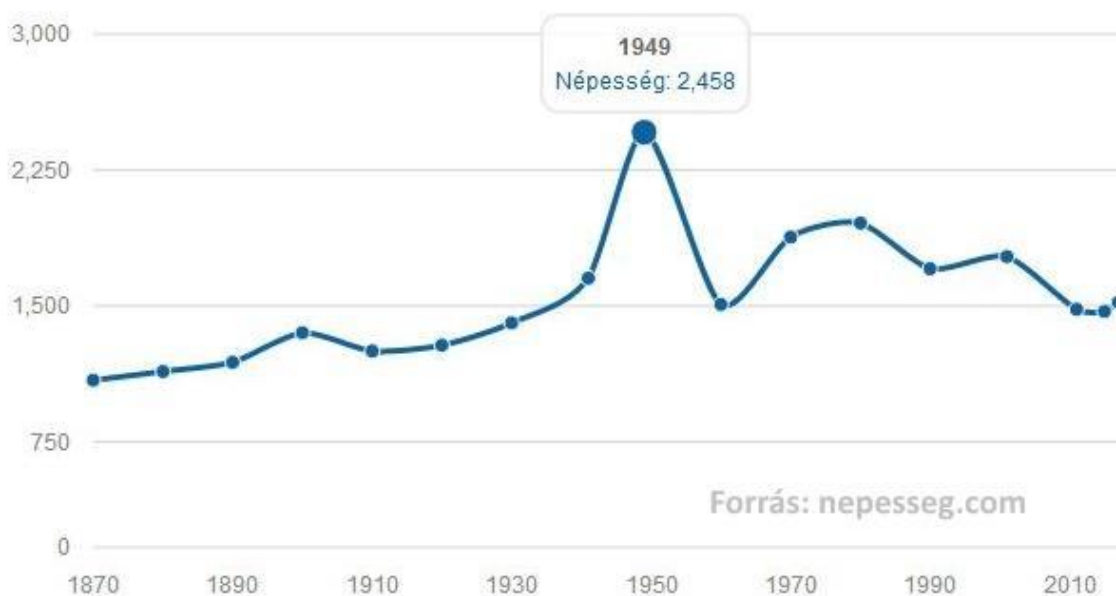
1.7. A település társadalma

1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

Demográfia, népesség

A demográfiai viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy Hortobágy népességszáma az 1870-es évektől kezdve a századfordulóig egyenletes növekedést produkált, utána egy rövid fogyatkozó szakasz következett be. 1910-től kezdve újra lassú növekedés mutatkozott, majd robbanásszerű bővülés volt tapasztalható a népességszámban, amely 1949-ben érte el a csúcspontját. Ennek oka az volt, hogy az ország minden tájáról érkeztek a településre a munkát és megélhetést keresők, ugyanis megváltoztak a tulajdonviszonyok, Debrecentől átmenetileg az állam vette át a Hortobágyot „Állattenyésztő Nemzeti Telep” néven. Az állami gazdaságok 1949-es elindulása után a népességszám gyorsan hanyatlani kezdett, a folyamat egészen 1960-ig tartott.

Hortobágy népességének alakulása 1870-től napjainkig

Az 1960 és 1980 közötti két évtizedben újra növekedett a település lakosságszáma, az első évtizedben látványosabban, a másodikban mérsékeltebben. A rendszerváltás évéig az enyhe fogyatkozás jellemző, majd szintén enyhe növekedés veszi kezdetét, amely 2001-ig folytatódik. Utána kezdődik az a népességcsökkenési tendencia, amely mind a mai napig tart.

Hortobágy népességének alakulása a rendszerváltás után

ÉV:	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999

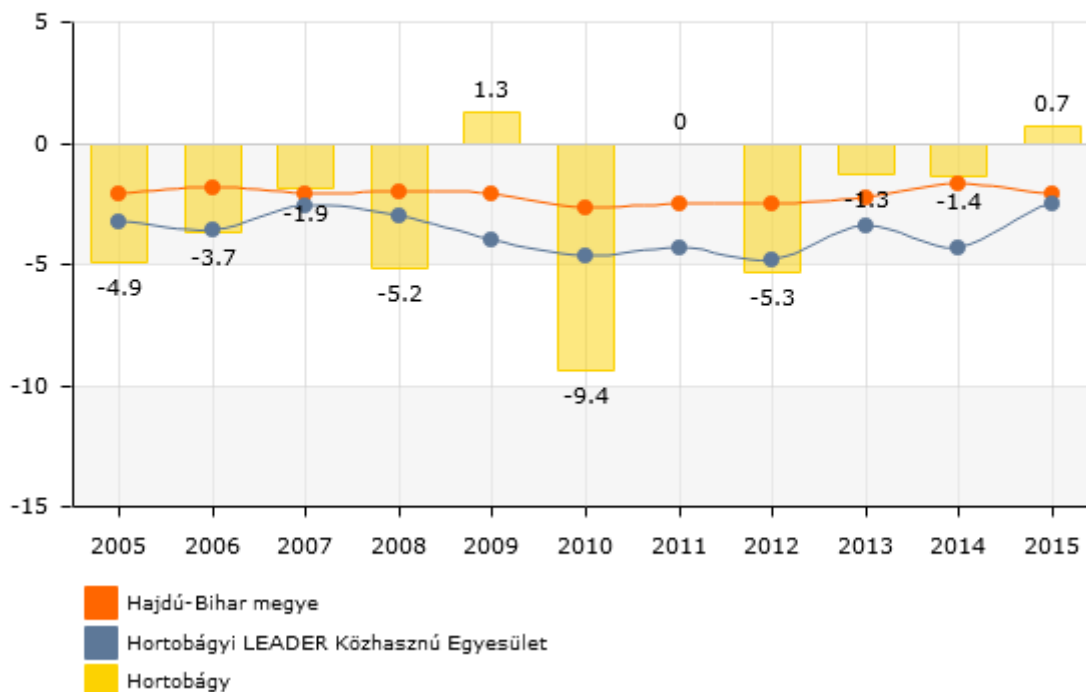
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

FŐ:	1705	1690	1681	1708	1693	1724	1712	1676	1670	1701
ÉV:	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
FŐ:	1680	1798	1760	1736	1705	1671	1627	1621	1594	1553
ÉV:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Forrás
FŐ:	1522	1516	1506	1498	1500	1470	1449	1410	1370	KSH

A népességszám változásainak okát vizsgálva az egyik legfontosabb mutató a természetes szaporodás/fogyás értéke, amelyet figyelembe kell venni a tendenciák felmérése során. A természetes szaporodás, illetve fogyás mértékét az élve születések és a halálozások különbözete adja, ezer lakosra kivetítve. Az alábbi grafikonról leolvasható, hogy Hortobágy esetében ez a mutató szinkronban van mind a megyei, mind a kistérségi értékekkel (kistérség alatt a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesülethez tartozó települések értendő), azaz a település esetében természetes fogyásról beszélhetünk, egyes években számottevően alacsony értékekkel. (Lásd a 2010. év mínusz 9,4-es mutatószámát.)

Természetes szaporodás, fogyás (ezrelék)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A természetes szaporodás / fogyás mutatószámai Hortobágy községben a KSH adatai alapján

Év	Élveszületések száma (fő)	Halálozások száma	Egyenleg
----	---------------------------	-------------------	----------

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	
2007	11	3	14	11	6	17	-3
2008	3	3	6	9	5	14	-8
2009	8	9	17	11	4	15	2
2010	2	4	6	12	8	20	-14
2011	5	8	13	7	6	13	0
2012	5	2	7	9	6	15	-8
2013	3	6	9	4	7	11	-2
2014	6	7	13	3	12	15	-2
2015	7	7	14	6	7	13	1
2016	5	3	8	9	8	17	-9
2017	1	2	3	3	4	7	-4

Hortobágy község belföldi vándorlási mutatószámai a KSH adatai alapján

Év	Belföldi állandó odavándorlások száma (eset)	Belföldi állandó elvándorlások száma (eset)	Egyenleg	Belföldi odavándorlások száma (állandó és ideiglenes együtt) (eset)	Belföldi elvándorlások száma (állandó és ideiglenes együtt) (eset)	Egyenleg
2002	38	45	-7	82	99	-17
2003	62	90	-28	112	139	-27

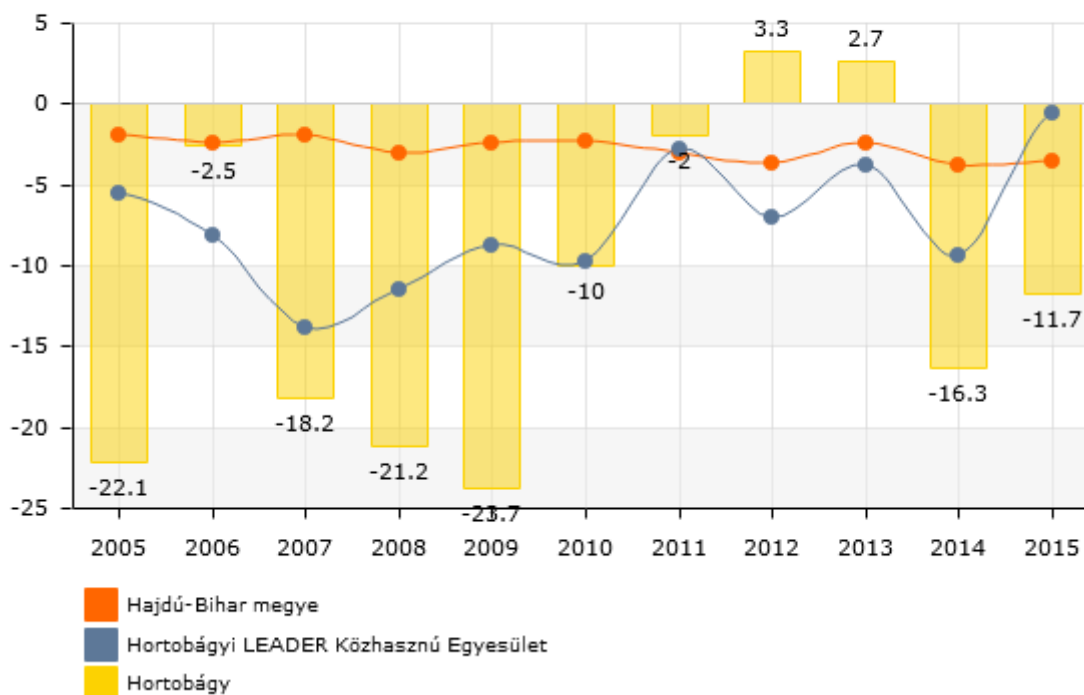
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2004	34	44	-10	76	105	-29
2005	40	65	-25	89	125	-36
2006	51	55	-4	98	102	-4
2007	37	47	-10	83	112	-29
2008	40	50	-10	62	95	-33
2009	23	45	-22	55	91	-36
2010	25	33	-8	61	76	-15
2011	33	33	0	108	111	-3
2012	25	35	-10	92	87	5
2013	43	31	12	90	86	4
2014	35	43	-8	89	113	-24
2015	25	46	-21	95	112	-17
2016	25	43	-18	81	109	-28
2017	17	35	-18	62	100	-38

A vándorlási egyenleg az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete, ezer lakosra vetítve. Bár a vándorlási egyenleg Hortobágy község esetében meglehetősen hullámozó képet mutat, összességében azonban megállapítható, hogy hosszabb távon az elvándorlás jellemzi a települést, és a tendenciát csak egy-egy esztendőben szakítja meg egy meglehetősen alacsony pozitív érték. A Hortobágy mutatószámai által jelzett folyamat ezen vizsgálati szempontot tekintve is illeszkedik a megyei és a kistérségi jelzőszámok által felrajzolt tendenciához.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

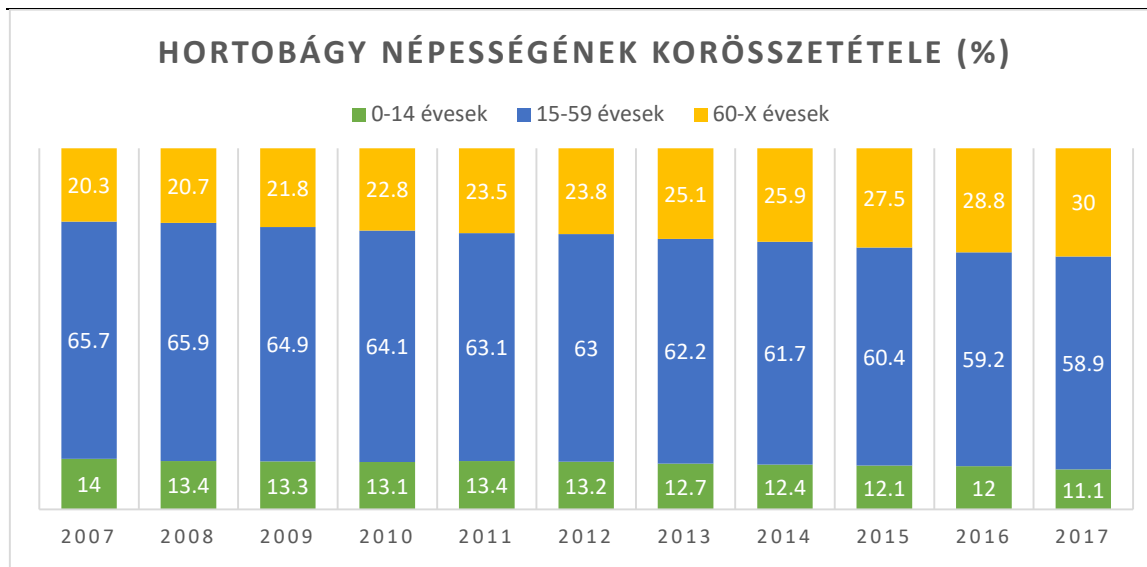
(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Amikor egy-egy településnek csökken a megtartó ereje, akkor elsőként a fiatal, tevékeny, munkaképes, kellően mobilis korosztályok választják az elvándorlás lehetőségét. Hortobágy esetében sincs ez másként. Az elmúlt években végbemenő gazdasági, társadalmi folyamatok eredményeként nemcsak a fiatal korosztály tagjai, de esetenként teljes családok elvándorlása is végbement. Ennek a folyamatnak a legfőbb oka a munkahelyek hiánya, valamint a fiatalabb korosztályoknál a továbbtanulási lehetőségek kihasználásának igénye. A fiatalok a megyeszékhelyen vagy más nagyobb városokban tanulnak tovább, így munkahelyet azokban, illetve azon városok környékén keresnek.

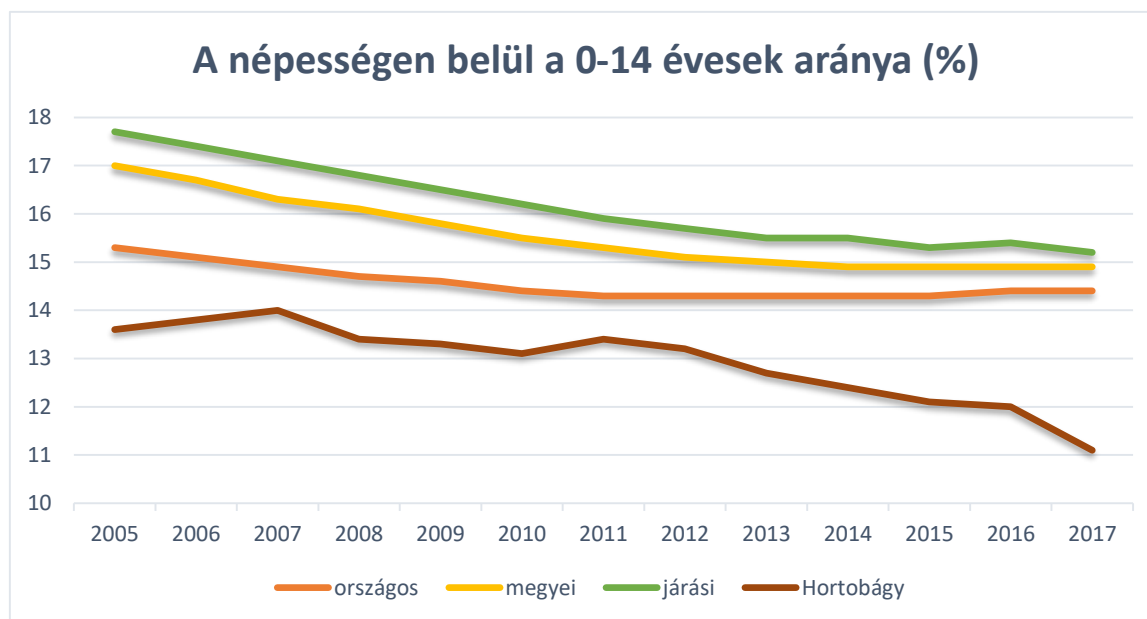
A népesség korösszetételét tekintve, különösen a gyermekkorúak és az időskorúak arányát szemlélve megállapítható, hogy az országos tendenciát jelentő elöregedési folyamat Hortobágy községet fokozottan jellemzi. A 2007-től 2017-ig tartó időintervallumot megfigyelve kitűnik, hogy az állandó népességben belül a 60 évnél idősebb lakosság aránya folyamatosan növekszik, míg a gyermekkorúak és a 15-59 évesek, azaz az aktív korúak aránya folyamatosan csökken.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: TelR, KSH

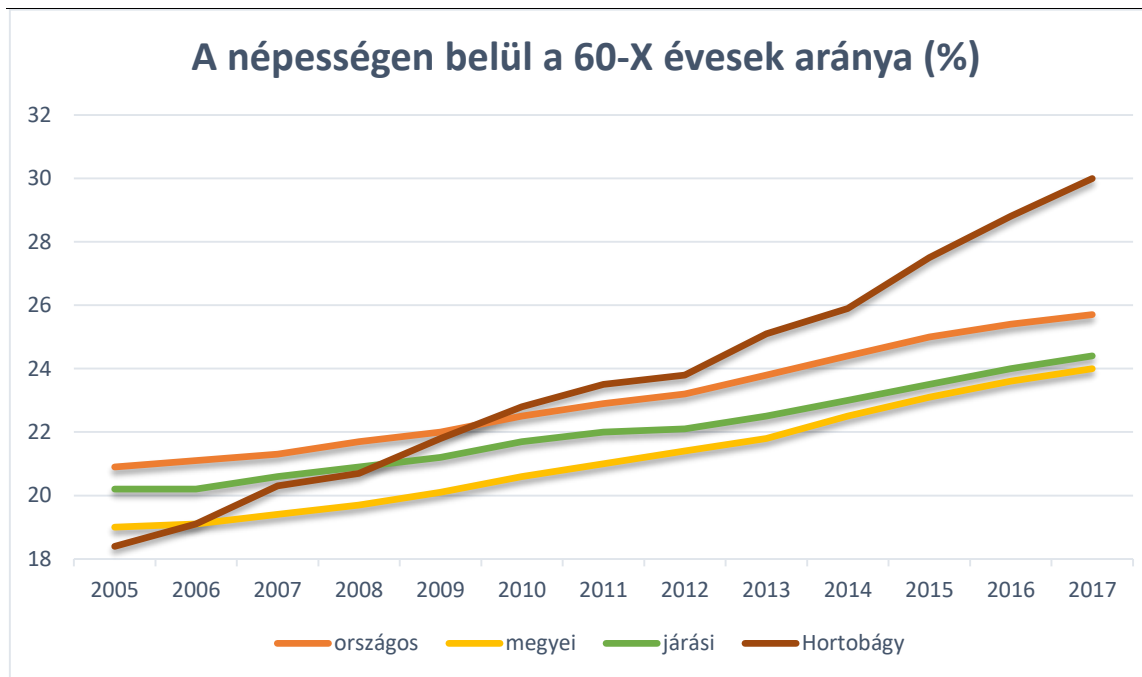
A népességben belül a gyermekkorúak aránya jelentősen elmarad mind az országos és a megyei, mind pedig a járási mutatóktól is. Ráadásul amíg országos vagy térségi viszonylatban lassulni látszik a kedvezőtlen folyamat, addig Hortobágyon továbbra is folyamatos csökkenés tapasztalható a gyermekkorúak arányában.

Forrás: TelR, KSH

A népességben belül az időskorúak aránya folyamatosan növekszik. Figyelemreméltó adat, hogy amíg 2005-ben Hortobágy népességének 18,4%-a volt 60 éves vagy idősebb, és ez a mutató alacsonyabb volt minden területi összehasonlításban szereplő adatnál, addig 2017-re 29,95%-ra növekedett a településen az időskorúak aránya, jelentősen meghaladva mind az országos és a megyei, mind pedig a járási átlagot.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

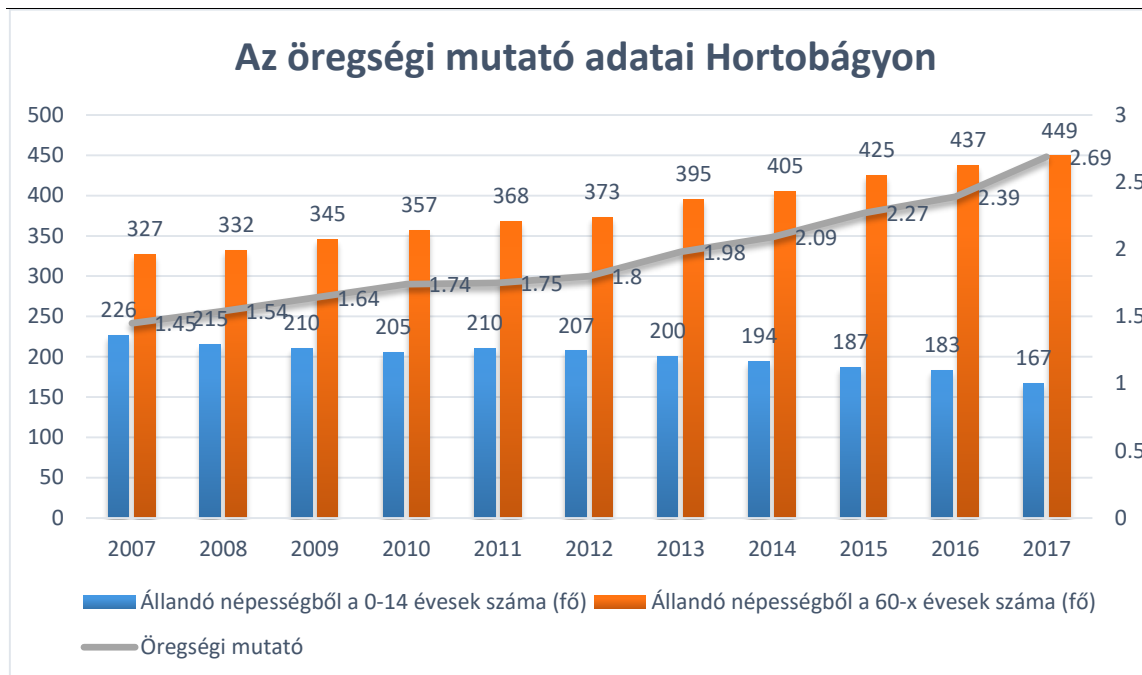
Forrás: TelR, KSH

Az öregségi mutató az adott területen lakóhellyel rendelkező 60-x éves személyek száma száz 0-14 évesre vetítve. A fentiekben leírtakból következően Hortobágy község ezen mutatószáma is kedvezőtlenül alakul. 2005-ben és 2006-ban még alatta maradt az országos átlagnak, aztán a növekedése fokozódott, és 2014-ben már átlépte a 2-es értéket, ami azt jelenti, hogy abban az esztendőben már több mint kétszer annyi időskorú személy élt a településen, mint gyermekkorú.

Az öregségi mutató változása Hortobágyon területi összehasonlításban											
Terület / Év	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
országos	1,37	1,40	1,43	1,47	1,51	1,56	1,60	1,63	1,67	1,71	1,75
megyei	1,12	1,15	1,19	1,23	1,27	1,33	1,38	1,42	1,46	1,51	1,55
kistérségi	1,21	1,22	1,26	1,29	1,33	1,39	1,43	1,46	1,50	1,55	1,59
járás	1,14	1,16	1,20	1,24	1,28	1,34	1,39	1,41	1,46	1,49	1,53
Hortobágy	1,35	1,38	1,45	1,54	1,64	1,74	1,75	1,80	1,98	2,09	2,27

Forrás: TelR

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: KSH

Az állandó népesség korcsoportok és nemek szerinti megoszlása is tükrözi a település elöregedésének folyamatait. Különösen szembeűnő, hogy a korcsoportok közül a 60 éves vagy idősebb lakosság (azon belül is a nők) szerepelnek a legnagyobb számban.

Hortobágy község állandó népességének korcsoportok és nemek szerinti megoszlása														
Év	0-14 éves		15-19 éves		20-29 éves		30-39 éves		40-49 éves		50-59 éves		60-x éves	
	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő	férfi	nő
2005	109	113	59	52	132	112	123	120	134	108	131	135	128	172
2006	109	115	58	53	124	115	127	121	113	104	138	133	132	178
2007	113	113	54	50	117	111	128	123	108	100	133	134	141	186
2008	110	105	52	52	112	105	127	115	112	107	137	135	138	194
2009	112	98	46	53	105	101	127	111	111	103	137	132	142	203

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2010	109	96	39	42	104	105	131	106	104	102	142	127	145	212
2011	111	99	35	41	99	106	137	100	104	101	141	126	151	217
2012	111	96	36	37	104	104	133	99	107	104	140	123	149	224
2013	103	97	41	31	102	104	131	103	113	102	134	118	160	235
2014	97	97	41	28	98	101	130	100	121	104	129	111	174	231
2015	91	96	43	29	100	91	120	96	124	106	121	104	181	244
2016	91	92	42	31	87	85	113	94	130	107	108	103	191	246
2017	81	86	39	33	86	80	103	89	137	109	111	96	194	255

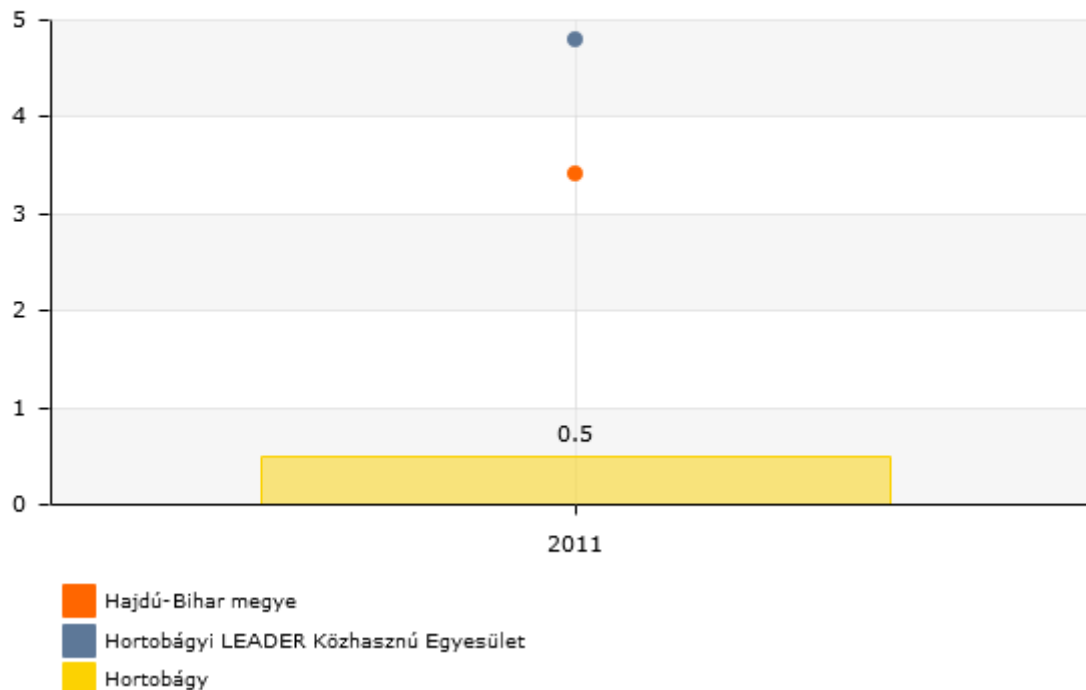
Forrás: KSH

Nemzetiségi összetétel

A 2011-es népszámlálás során Hortobágy lakosságának 0,5%-a vallotta magát a cigány (romani, beás) nemzetiséghez tartozónak, ez mind megyei, mind pedig kistérségi szinten a legalacsonyabb mutatók közé tartozik.

A 2011-es népszámlálás során magukat cigány (románi, beás) etnikai kisebbséghez tartozónak vallók a lakosság százalékában

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Fontos tényező azonban, hogy a beilleszkedni vágyás, illetve a romákkal szemben táplált előítéletek miatt hazánkban ma a roma népesség jelentős része nem szívesen vállalja fel nemzetiségi identitását, éppen ezért számukat pontosan meghatározni nem lehet. Ez a tendencia Hortobágy községet is jellemzi.

A nemzetiségi hovatartozást meghatározó kérdések az ún. különleges adatok közé tartoznak. A népszámlálási törvény alapján a válaszadás e kérdésekre önkéntes volt. A 2011. évi népszámlálásból a népesség nemzetiségi hovatartozását a nemzetiségi, az anyanyelv és a családi, baráti közösségben használt nyelv kérdéseire adott válaszok alapján lehet meghatározni. Magyarországon a többséget képviselő magyarság mellett a nemzetiségi törvény bejegyzett hazai nemzetiségeknek tekinti a bolgárokat, a cigányokat (romákat), a görögöket, a horvátokat, a lengyeleket, a németeket, az örményeket, a románokat, a ruszinokat, a szerbeket, a szlovákokat, a szlovénokat és az ukránokat.

Hortobágy község népessége nemzetiség szerint (Népszámlálás, 2011)

A nemzetiség, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben használt nyelv válaszok legalább egyike szerint							Összesen
magyar	bolgár	cigány	görög	horvát	lengyel	német	1353
1313	–	8	–	–	–	22	

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

örmény	román	ruszin	szerb	szlovák	szlovén	ukrán	
...	...	–	–	3	–	–	
hazai nemzeti kisebbségek együtt						34	

A 2011-es népszámlálás során Hortobágyon 8 személy vallotta magát a cigány (romani, beás), 22 személy a német, 3 személy pedig a szlovák nemzetiséghez tartozónak. Egyetlen lakos sem vallotta magát a bolgár, görög, horvát, lengyel, ruszin, szerb, szlovén vagy ukrán nemzetiséghez tartozónak. Az értékek felvétele során az örmény és a román nemzetiséghez való tartozáshoz kapcsolódó értékek adatvédelmi korlátok miatt nem közölhető adatoknak minősülnek, ebből adódik a kisebbségek 33-as és a hazai nemzeti kisebbségek együtt 34-es értéke közötti különbség.

Az adatfelvételkor egy személy több nemzetiséghez tartozónak is vallotta magát. Ennek megfelelően a nemzetiség, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben használt nyelv szerinti táblázatokban az összeírt személy annyiszor szerepel, ahány népcsoporthoz való kötődést megjelölt. A jelenlegi közlés az egyes népcsoportokba tartozó személyek számát tartalmazza.

A „nemzetiséghez tartozó” (2001-ben „hazai kisebbséghez tartozó”) kategória azokat a személyeket tartalmazza, akik akár nemzetiségi, akár anyanyelvi, akár családi, baráti közösségben használt nyelvként az adott nemzetiséget megjelölték. A népszámlálás során azt az élő nyelvet tekintették anyanyelvnek, amelyet az ember általában gyermekkorában (elsőként) tanul meg, amelyen családtagjaival általában beszél, és amelyet minden befolyásolástól mentesen, a valósághoz hűen anyanyelvének vall. A némák és a beszélni nem tudó csecsemők anyanyelve az a nyelv, amelyen hozzátartozóik rendszerint beszélnek.

Fontos megjegyezni, hogy a népszámlálásoknál a nemzetiségi hovatartozás szempontjából minden összeírt személyt, anyanyelvre való tekintet nélkül, olyan nemzetiségűként vesznek számba, amelyhez tartozónak minden befolyásolástól mentesen vallotta magát.

Képzettség, foglalkoztatottság

Ezt a két témakört azért is célszerű együtt vizsgálni, mert szoros összefüggés mutatható ki közöttük. Elég csak arra utalni, hogy az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási szempontból talán a leghátrányosabb helyzetben vannak. Más településekhez hasonlóan Hortobágy község munkaerőpiaci, foglalkoztatottsági potenciáljának megítélésében is három tényező a legfontosabb:

- a lakónépesség képzettségi színvonala,
- az álláskeresők száma, korcsoportos megoszlása,
- az álláskeresők iskolai végzettsége.

Az alábbi táblázat a legutóbbi két népszámlálás képzettségre vonatkozó adatait veti össze, országos és járási összehasonlításban. Hortobágy lakosságának legmagasabb iskolai végzettség szerinti

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

megoszlása az országos trendeknek megfelelően az elmúlt két népszámlálás között jelentős pozitív fejlődést mutat. A legfeljebb 8 általános iskolát végzettek aránya az országos tendenciát követve csökkent, míg eközben a járásban enyhe növekedés mutatkozott. Az érettségizettek és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányát tekintve pedig Hortobágy mutatószámai jelentősen meghaladják a járásban mért arányokat.

Képzettségi mutatók összehasonlítása a népszámlálási adatok alapján						
Vizsgált terület:	országos		járási		Hortobágy	
Vizsgált évek:	200 1	201 1	200 1	201 1	200 1	201 1
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)	26,3	25	32	32,6	32	29,1
Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	20,5	27,5	11,6	17,9	15,1	20,1
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	21,1	19,5	22,2	24,3	23,6	25
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	9,8	15,5	3,6	6,2	6,5	10,8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25	14,7	43,3	26,6	37,2	24,3
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában (%)	12,7	19	4,4	7,7	8,3	12,9

Forrás: TelR

Képzettségi mutatók összehasonlítása a népszámlálási adatok alapján						
Vizsgált terület:	megyei		kistérségi		Hortobágy	
Vizsgált évek:	200 1	201 1	200 1	201 1	200 1	201 1
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)	27,1	26,3	32,6	32,6	32	29,1

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya (%)	34	44,9	20	28,5	27	35,3
Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya (%)	10,8	16,8	4,7	7,4	8,3	12,9

Forrás: TelR

A felsőfokú végzettséggel rendelkezők tekintetében Hortobágy már a 2001. évi népszámlálás idején is kedvezőbb arányokkal bírt, mint ahová a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesülethez tartozó településeknek a 2011. évi népszámlálás idejére sikerült felfejlődniük. Az érettségizettek aránya is jóval meghaladja a kistérségi mutatószámot.

Mindezen adatok azt jelzik, hogy Hortobágy községben rendelkezésre áll a település fejlesztéséhez szükséges szellemi kapacitás.

A nyilvántartott álláskeresők között elenyésző a 8 általánosnál alacsonyabb végzettségűek száma. A lakosság iskolai végzettségét tekintve az elhelyezkedésnek nem lehetne akadálya a képzettség hiánya, vagy az alacsony iskolázottság, ennek ellenére jelentős a munkanélküliség, és ez a tagolt településszerkezetre, a megfelelő közlekedés hiányára, a pangó munkaerőpiacra és a munkahelyek hiányára vezethető vissza.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Összesen (fő)	8 általánosnál alacsonyabb végzettségű		8 általános iskolai végzettségű		8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű	
		Fő	Százalék	Fő	Százalék	Fő	Százalék
2012	115	8	6,7%	50	43,7%	57	49,6%
2013	109	5	4,4%	44	40,1%	61	55,5%
2014	97	5	4,9%	40	41,2%	59	61,1%
2015	81	3	4,0%	32	38,9%	39	47,8%
2016	66	3	4,9%	21	31,8%	37	55,7%
2017	58	3	4,3%	22	37,1%	32	54,7%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Hortobágyon a foglalkoztatottak aránya a 15–64 éves népességben belül, a 2011. évi népszámlálás idején 57,8% volt (a tíz évvel korábbi népszámláláskor ez az adat 50,9%), ez gyakorlatilag megegyezik az

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

országos mutatószámmal. A naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya 23% (a 2001. évi népszámlálás során mért érték: 14,5%).

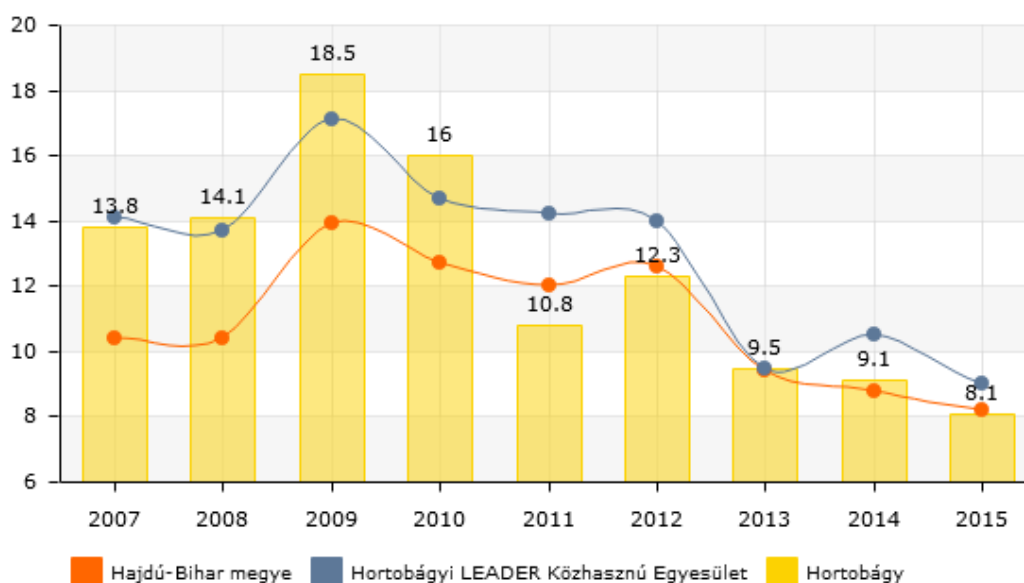
Foglalkoztatottsági mutatók változása a két legutóbbi népszámlálás között										
Vizsgált terület:	országos		megyei		kistérségi		járási		Hortobágy	
Népszámlálás éve:	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011	2001	2011
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességben belül	53,0%	57,9%	46,6%	52,3%	42,8%	52,5%	44,9%	53,2%	50,9%	57,8%
Naponta ingázó (eljáró) foglalkoztatottak aránya	29,9%	34,5%	20,5%	25,3%	30,7%	36,4%	27,7%	32,7%	14,5%	23,0%
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	40,9%	38,3%	44,7%	41,4%	51,3%	44,6%	48,2%	44,1%	36,6%	40,0%

Forrás: TeIR

A naponta ingázó foglalkoztatottak arányának növekedése azt jelzi, hogy a térség kistelepüléseinek lakói többnyire nem helyben, hanem a megyei vagy járási székhelyen, illetve egyéb nagyobb településen találnak munkát. Figyelemreméltó adat, hogy a térségi tendenciákkal ellentétben Hortobágyon a két legutóbbi népszámlálás között valamelyest nőtt a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.

Regisztrált munkanélküliek száma száz 15-59 éves állandó lakosra

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A munkanélküliségi ráta a 2008-as világválságot követően Hortobágy községben is megugrott, majd 2010-től kezdve a megyei és kistérségi tendenciával párhuzamosan mérséklődött. Azonban a község az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 240/2006. (XI.30.) Korm. rendelet értelmében az országos átlagot legalább 1,75-szörösen meghaladó munkanélküliségű települések közé tartozik. Hortobágy esetében a munkanélküliség típusát tekintve abszolút munkanélküliségről beszélhetünk, ami azt jelenti, hogy a munkát keresők száma nagyobb, mint a munkahelyek száma. Ez a probléma lényegében a település minden korcsoportját illetően fennáll.

Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint						
Regisztrált munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2012	2013	2014	2015	2016
	Fő	118	110	98	81	66
20 év alatti	Fő	2	3	2	3	2
	%	1,7%	2,7%	2,0%	3,7%	3,0%
20 – 24 év közötti	Fő	12	16	11	9	6
	%	10,2%	14,5%	11,2%	11,1%	9,1%
25 – 29 év közötti	Fő	18	12	12	7	5
	%	15,3%	10,9%	12,2%	8,6%	7,6%
30 – 34 év közötti	Fő	11	12	11	6	6
	%	9,3%	10,9%	11,2%	7,4%	9,1%
35 – 39 év közötti	Fő	17	11	12	6	7
	%	14,4%	10,0%	12,2%	7,4%	10,6%
40 – 44 év közötti	Fő	16	12	9	8	9
	%	13,6%	10,9%	9,2%	9,9%	13,6%
45 – 49 év közötti	Fő	9	9	10	11	5
	%	7,6%	8,2%	10,2%	13,6%	7,6%
50 – 54 év közötti	Fő	15	17	11	11	6
	%	12,7%	15,5%	11,2%	13,6%	9,1%
55 – 59 év közötti	Fő	14	13	11	10	8
	%	11,9%	11,8%	11,2%	12,3%	12,1%
59 év feletti	Fő	4	5	9	10	12

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

	%	3,4%	4,5%	9,2%	12,3%	18,2%
--	---	------	------	------	-------	-------

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Jövedelmi viszonyok, életminőség

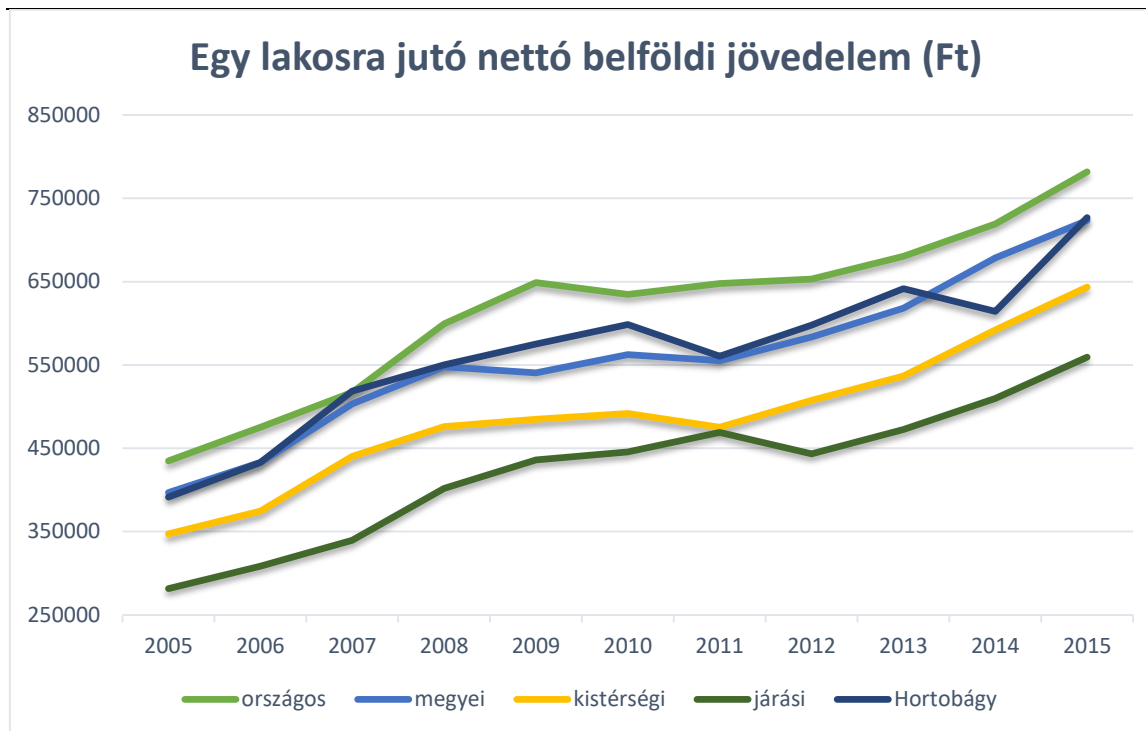
Az alábbi táblázat tartalmazza az adófizetők tárgyévi arányát a településen, amely a személyi jövedelemadó alapot képező jövedelemmel rendelkezők száz állandó lakosra vetített száma. Hortobágy község esetében ez a mutató nemcsak a megyei, a kistérségi és a járási arányokat haladja meg, hanem az országos átlagot is.

Száz lakosra jutó adófizetők száma Hortobágyon, területi összehasonlításban (fő)											
Terület / Év	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
országos	41,8	42,7	43,3	44,1	43,2	43,5	43,5	43,5	44,0	45,7	n.a.
megyei	39,1	40,2	40,8	41,9	41,6	42,4	42,6	43,2	44,0	46,0	46,5
kistérségi	36,1	36,9	37,9	39,4	39,8	40,9	41,5	42,3	44,5	47,1	47,6
járásai	37,2	37,2	38,3	39,5	40,5	41,8	41,8	42,8	44,8	46,9	47,8
Hortobágy	44,0	43,8	44,4	45,5	46,2	48,3	46,7	48,6	47,4	48,4	49,4

Forrás: TeIR

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem a személyi jövedelemadó alapot képező nettó jövedelem egy állandó lakosra vetített összege. Ennek értéke Hortobágyon hosszú évek óta meghaladja a járási, valamint a kistérségi mutatókat, és a megyei átlag körül mozog, valamivel elmaradva az országos átlagtól.

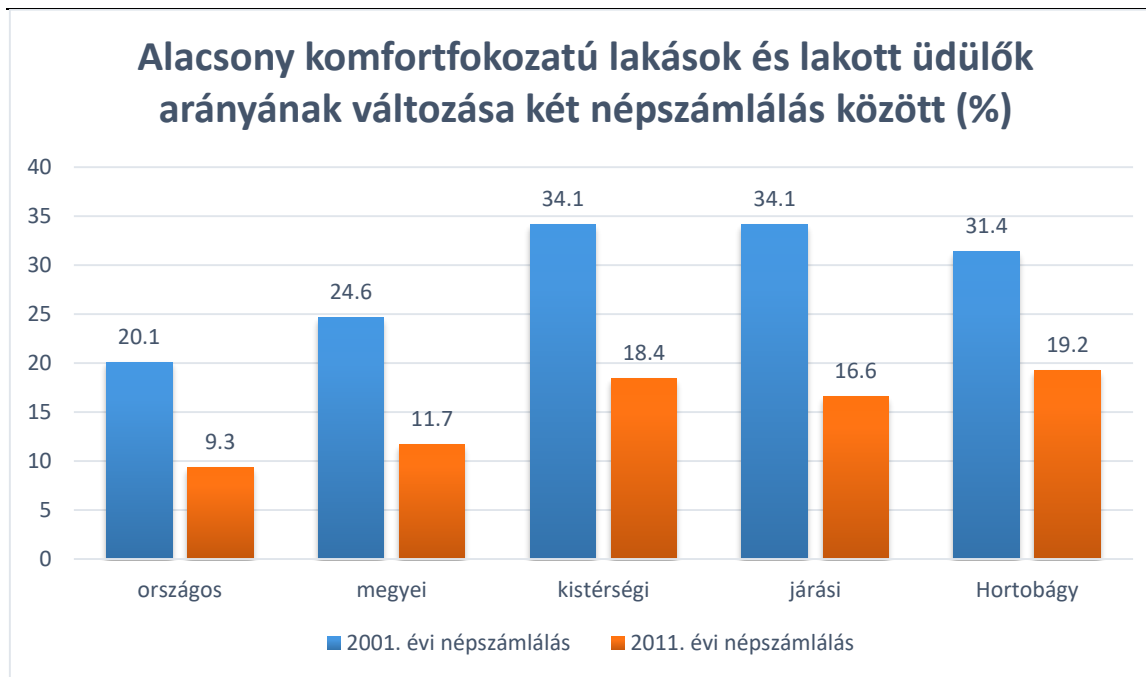
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: TelR

A jövedelmi viszonyokon túl a lakosság életminőségét számos tényező befolyásolja közvetlen és közvetett módon, ezek közül a háztartások lakáskörülményeiről állnak rendelkezésre megfelelő információk települési szinten. Az életminőségnek fontos jellemzője a településen található lakások komfortfokozata. Ezeket az adatokat a népszámlálások során is feldolgozzák, az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer külön számon tartja az összkomfortosnál és a komfortosnál alacsonyabb fokozatú lakások és lakott üdülők arányát.

(Félkomfortos az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, továbbá fürdőhellyel vagy vízöblítéses WC-vel, villannyal, vízellátással és egyedi fűtési móddal rendelkezik. Komfort nélküli az a lakás, üdülő, amely legalább egy 12 m²-t meghaladó alapterületű lakószobával és főzőhellyel, valamint egyedi fűtési móddal rendelkezik. A komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a szükség- és egyéb lakások.)

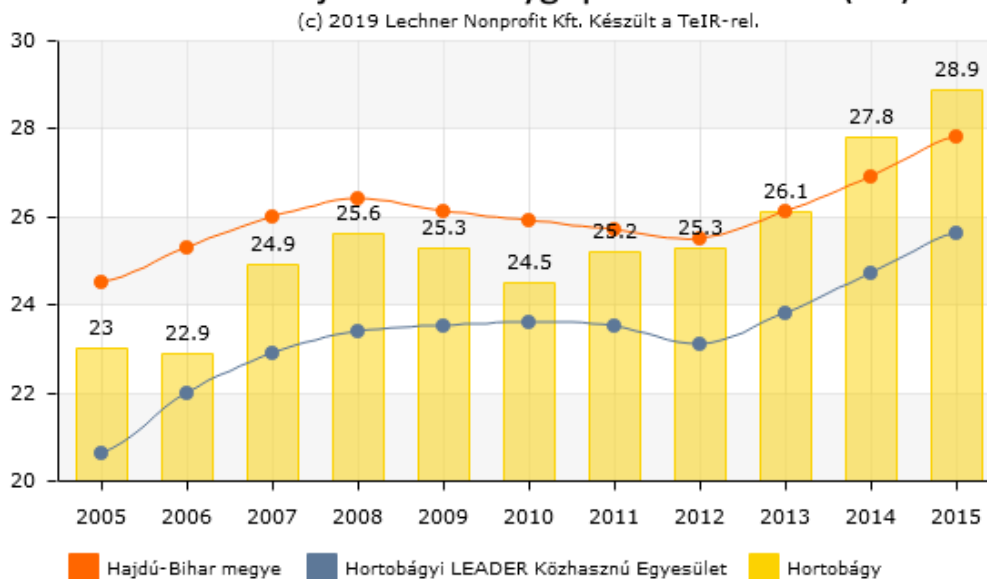
Forrás: TelR

Az alacsony komfortfokozatú lakások és lakott üdülők aránya a két legutóbbi népszámlálás között Hortobágy községben is jelentősen csökkent, de amíg a 2001. évi népszámlálás során Hortobágyon alacsonyabb volt az arányszám a járási és kistérségi értékeknél, addig a 2011. évi népszámlálás során a 19,2%-os arány már magasabb volt a járási és kistérségi arányszámoknál. A településen az utóbbi években nem jellemző az új lakóházak építése.

Az életminőséget, illetve annak anyagi tényezőit áttételesen jellemző mutatók közül viszonyítási alapot jelent a lakosság tulajdonában álló nagy értékű fogyasztási cikkek mennyisége, értéke. Ezek közül az egyik legjellemzőbb adat a 100 lakosra jutó személygépkocsi számának változása. Ez a mutató Hortobágyon az utóbbi másfél évtizedben folyamatosan magasabb volt a kistérségi számoknál, 2013-ra pedig beírta, majd megelőzte a megyei mutatót is.

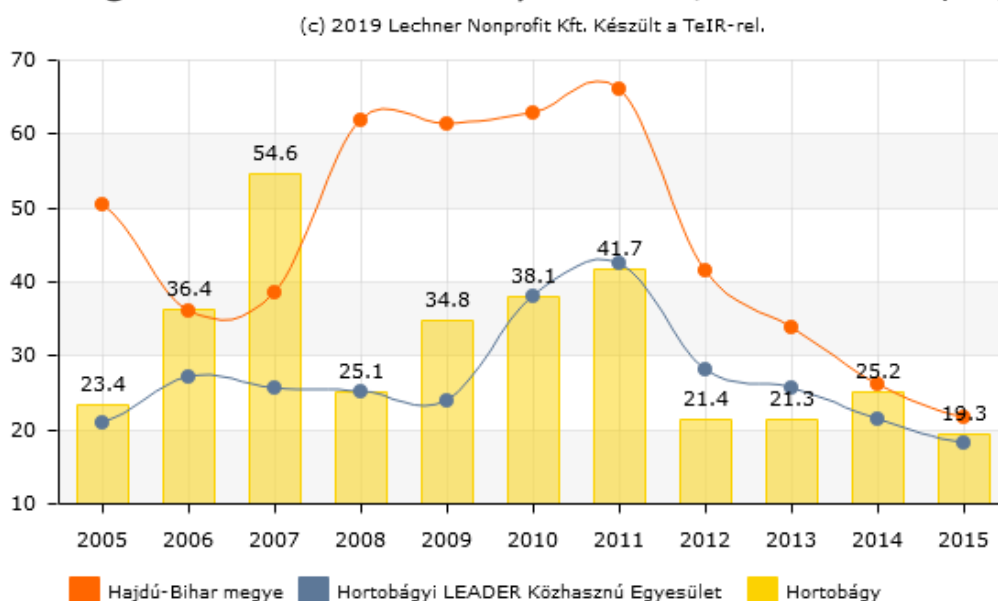

Száz lakosra jutó személygépkocsik száma (db)

Egy település életminőségét a közbiztonság is jól jellemzi. Hortobágyon a regisztrált bűncselekmények száma alacsony, a mutató csökkenő tendenciát jelez.

A regisztrált bűncselekmények száma, ezer lakosra (db)

1.7.2. Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Hortobágyon mind a térbeli, mind a társadalmi rétegződésére jelentős hatással van az a körülmény, hogy a község sajátos településszerkezettel rendelkezik. A lakosság nagy része a korszerű községközpontban, míg másik része a központtól több kilométeres távolságban lévő valamikori tanyaközpontokban él. A hét településrész neve: Árkus, Szásztelek, Halastó, Máta, Borsós, Kónya, Kungyörgy.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A Központi Statisztikai Hivatal a területszervezési változásokat nyilvántartó adatbázisában Hortobágy községről a következőket közli:

- Hortobágy 1952-ig Debrecen városhoz tartozott.
- A községgé alakítás éve: 1966.
- Az anyaközség vagy város neve: Balmazújváros.

Településrészeinek megnevezése, amelyből a község alakult:

• Árkusmajor	• Hortobágy-Borsos	• Máta
• Árpádhalma	• Hortobágyi halastó	• Nagyhort
• Dinnyés	• Kékeshodály	• Nagyvókonnya
• Faluvéghalma	• Keserűerdő	• Pentezug
• Halastói juhhodály	• Kondásfenék	• Szásztelek
• Hortifenék	• Kónya	• Szatmártelek
• Hortobágy központ	• Kungyörgytelep	• Szettyénes
• Hortobágy Máta	• Kuntelek	• Útőrház
• Hortobágy Várostanja	• Macskatelek	• Vörösvizikút
• Hortobágy-Árkus	• Malomház	

A település népsűrűsége az országos átlagnak (107 fő/km²) az 5%-a, (azaz 5,35 fő/km²). A tanyai településrészek lakóinak alapellátása, az infrastruktúra biztosítása, (víz, villany, út, stb.) továbbá a közszolgáltatások végzése – a nagy távolságok miatt – jóval költségesebb, mint egy tömbtelepülésen. Emellett a kötelező jogszabályi előírásoknak való megfelelés – benne kiemelten az ivóvízellátás, szennyvízelhelyezés és hulladékgazdálkodás – további súlyos terheket ró az önkormányzatra. Tekintettel arra, hogy a község a legközelebbi településtől (Balmazújváros) 25 km távolságra van, ezen fejlesztéseket csak önállóan, jóval nagyobb terhet jelentő beruházási – és üzemeltetési költséggel tudja megoldani.

A település központjában lakók számára a legközelebbi település (Balmazújváros) vonattal naponta többször is elérhető, míg a buszközlekedés korlátozottabb. A település külterületén élők a vonatközlekedést nehezebben tudják igénybe venni, mert megállóhely Halastón, illetve Kónyán van, de Kónya településrészeiről is nagyjából másfél kilométert kell gyalogolni a vasúti megállóig. A Szászteleken lakók csak úgy tudják igénybe venni a vonatközlekedést, ha átgyalogolnak Halastóra, ez a távolság körülbelül nyolc kilométer. A helyközi tömegközlekedést a külterületen élők nehézségek árán tudják igénybe venni.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

TELEPÜLÉSRÉSZEK A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL ADATNYILVÁNTARTÁSA SZERINT				
A helység városrészei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	Népszámlálási lakónépesség	A lakások száma	A külterület települési jellege	A településrész távolsága a központi belterület centrumától
	2011. október 1-jén, a 2018. január 1-jei közigazgatási állapot szerint			
Központi belterület	1127	449	–	–

Egyéb belterület:

Máta	80	34	–	2,0 km
------	----	----	---	--------

Külterület:

Árkus	16	11	Mgl.	7,0 km
Faluvéghalma	2	2	Mgl.	5,0 km
Halastó	52	27	Mgl.	7,0 km
Keserűerdő	–	–	Kt.	5,0 km
Kónya	67	30	Mgl.	2,0 km
Kun György-telep	2	10	Mgl.	5,0 km
Macskatelek	–	–	Mgl.	4,0 km
Malomház	2	1	Kt.	6,0 km
Szálkahalom	4	1	Lh.	7,0 km
Szásztelek	124	58	Mgl.	8,0 km
Szatmáritelek	5	2	Mgl.	6,0 km
Várostanya	–	–	Kt.	7,0 km

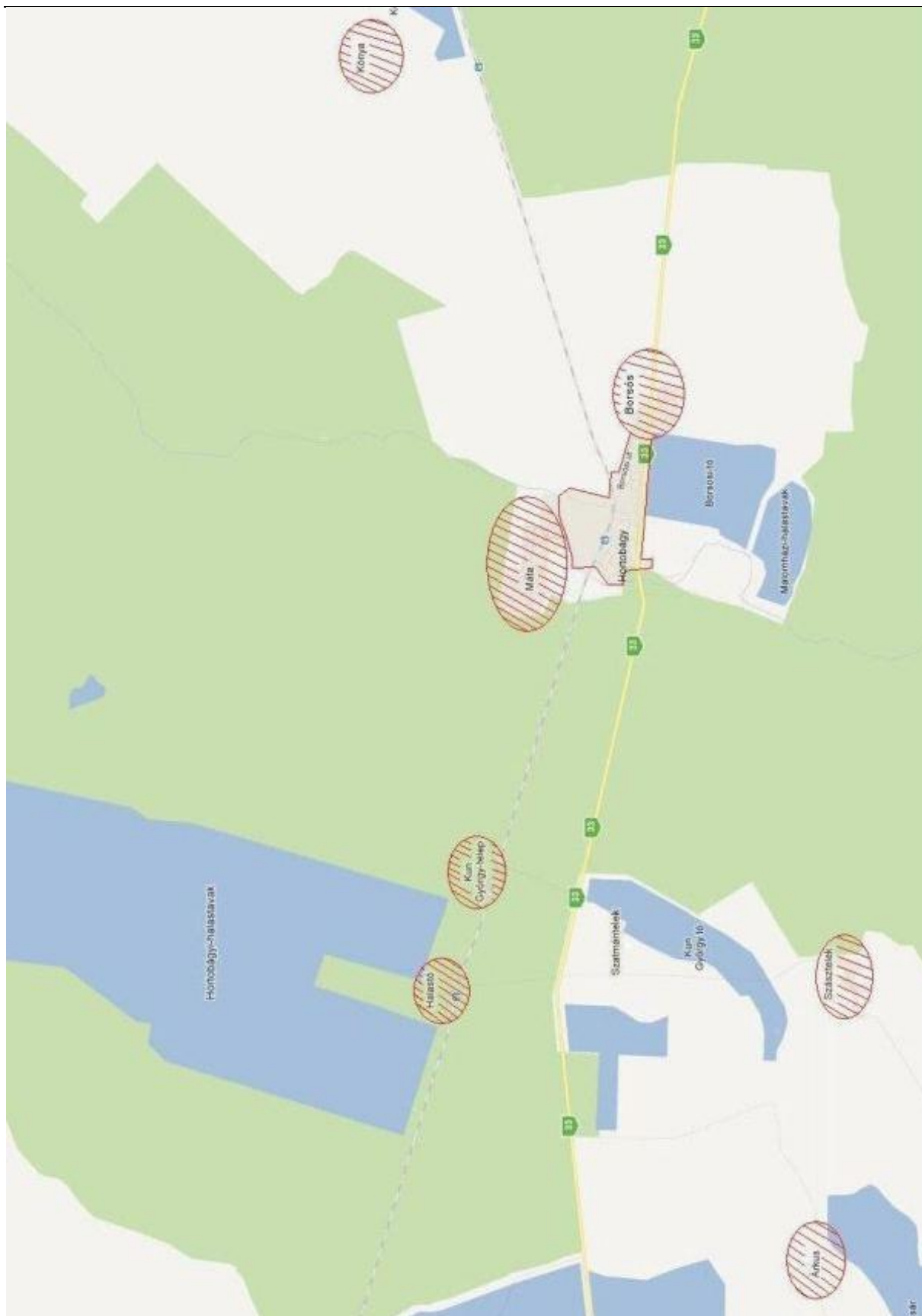
Jelmagyarázat:

Kt. = külterület összeírt lakóegység és népesség nélkül

Lh. = gazdasági tevékenységhez, vagy egyéb funkcióhoz nem köthető lakóhely

Mgl. = mezőgazdasági jellegű (készenléti, szolgálati) lakótelep, illetve lakóhely, mezőgazdasági jellegű tanyák

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)

Hortobágy (puszta) földrajzi név alatt ma hazánknak azt a nagyalföldi részét tekintjük, amely a Hajdúsági löszhát és a Tisza között terül el. Ez a 2.500 km²-es terület magába foglalja Egyek, Tiszacsege, Újszentmargita, Polgár, Hajdúnánás, Hajdúdorog, Hajdúböszörmény, Balmazújváros, Debrecen, Nagyhegyes, Hajdúszoboszló, Nádudvar, Karcag, Kunmadaras, Nagyiván és Tiszafüred kiterjedt pusztai legelőit is. A mai értelemben vett Hortobágy, mint geográfiai egység, lényegében csak a XX. században alakult ki. De még az 1979-ben megjelent Néprajzi Lexikonban is az olvasható, hogy ez a Hortobágy folyó két partján elterülő síkság neve. Egységes Hortobágy-puszta a környék lakóinak tudatában igazából soha nem élt, mert ha a pusztán akadt dolguk, mindig csak a puszta szóban forgó részét nevezték meg: Ohat, Zám, Mátá, Papegyháza, Hort, Angyalháza, "Faluvíghalma", Vókonya, Darassa. A XX. század fordulójától a Debrecenhez tartozó pusztai részeket összefoglalóan Nagyhortobágyként is szokták említeni, a balmazújvárosi pusztai legelőket pedig Kishortobágy névvel is illették.

A Hortobágy név tehát egyszerre jelent folyót és tájat, 1966 óta pedig 2040 lakossal megalakult községet.

A hortobágyi puszta évszázadokig Debrecen városának birtoka volt. Történelmi, irodalmi, képzőművészeti, néprajzi értékei a "nemes város" históriáját, szellemi arculatát gazdagították. A Hortobágy-varázsban nagy szerepet játszott Debrecen vonzása. A magyar életnek és a pásztorkodásnak sok ősi sajátosságát megőrző hortobágyi puszta nemcsak az utazókat és a kíváncsi külföldieket vonzotta. Megragadta a tudósokat, az írókat és a puszta színeit, fényeit megörökítő művészeket is. A romantikus ízlés kedvelt műfaja a tájleírás.

A Hortobágy első leírásait népünk felfedezésének igénye ösztönözte. A táj magába sűrítette fejlődésünk égető kérdéseit. Ezek súlyosságát íróink merték és tudták megmutatni. Debrecenben a Hortobágy válaszfal nélküli szomszédsága miatt helyi sajátosság a természetnek és a kultúrának ritka összefonódása. Az említettek túlmutató Móricz Zsigmond 1935-ben közölt meglátása: "A közösség gazdagsága, közös harca, ereje és magára maradozottsága iktatódott be minden egyes lakosába, s jellemmé alakítja a legkisebb pásztorlegényt is. A hortobágyi csikós mintaképe az egész magyarságnak: ott érzi maga fölött a nagy város dicsőségét, s ahhoz méltó akar lenni".

A Hortobágy nemzeti tájunk, mert ihlető hatása a 18. század nagy magyar íróitól és művészeitől napjainkig állandó. Pusztai ihletésű költeményeik, regényeik, novelláik, útirajzaik nemzeti irodalmunk maradandó értékei. A művészek közül többen a nagybányai és a szolnoki művésztelepnek érdemes tagjai. Egyesek európai csúcsokra jutottak. Hazai és külföldi kiállításai nyomán alkotásaik múzeumokban, köztereken láthatók. Az irodalomban, a képzőművészetben, a zene-, és a filmművészet számos jeles alkotójának remekművei állják az idő próbáját. Nemzetünknek a 18-20. századi kultúráját meghatározó alkotók munkássága nyomán a Hortobágy hazánk jelképe lett.

A Hortobágy-puszta sorsa mindig foglalkoztatta a közvéleményt is. A legnehezebb időkben is, amikor a "természetátalakítók" uralták a helyzetet, a természetféltők már hallatták szavukat. A Pro Natura Akció

során nemzetközi hírű hazai és külföldi tudósok memorandumban kérték a Magyar Kormányt, a Hortobágy egyedülálló természeti és néprajzi értékeinek megőrzésére. E kezdeményezések hatására, az országban az első és legnagyobb kiterjedésű nemzeti park a Hortobágyon jött létre.

(Forrás: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága, hnp.hu)

Hortobágy kulturális élete igen gazdag. A településhez és a történelmi kistájhoz kapcsolódó hagyományőrző rendezvényeket, nevezetességeket, programokat gyakorlatilag lehetetlen felsorolni a teljesség igényével, alább a legismertebbek megemlítésére szorítkozunk:

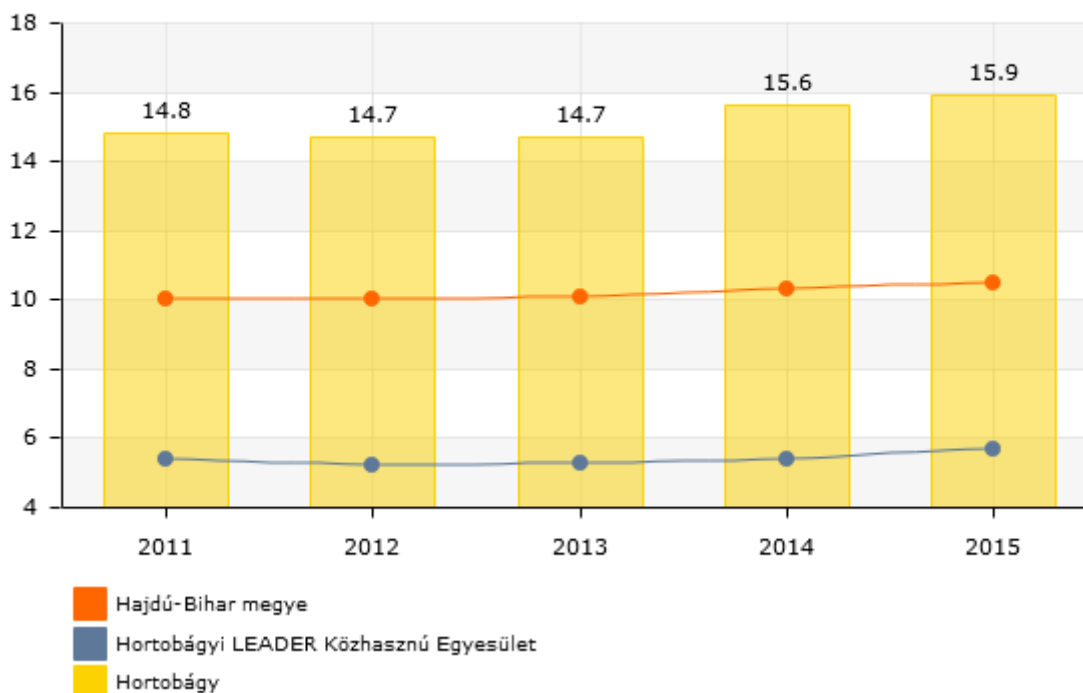
- Hortobágyi Nemzeti Park: a Világörökség része a különleges pásztorkultúra
- Kilenclyükú híd: Magyarország leghosszabb közúti kőhídja (167,3 m)
- Hortobágyi Hídivásár (augusztus 20-án)
- Hortobágyi Vadaspark (Pusztaszafari)
- Hortobágyi Nagycsárda
- Hortobágyi Nemzetközi Lovasnapok (július első hétvégéje)
- Hortobágyi Pásztormúzeum
- Körszín kézműves-kiállítás és bolt
- Hortobágyi Alkotótábor
- Hortobágy Galéria
- Hortobágyi Kézművesudvar és játszótér (HNPI Látogatóközpont)
- Pusztai Állatpark
- Mátai ménés
- Hortobágyi Madárkórház
- Hortobágyi Kisvasút
- Daruünnep (október közepe)
- Tavaszi télbúcsúztató és tavaszköszöntő kihajtási ünnep
- Adventi behajtási ünnepség

Civil szerveződések

Hortobágy társadalmi életében a civil kezdeményezések és szerveződések részvétele jelentős. A regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma nemcsak a kistérségi mutatót haladja meg számottevően, de a megyei mutatót is. A Hortobágyon működő civil szervezetek társadalmi tevékenységükkel közfeladatot látnak el. Ilyen közfeladat többek között a település kulturális programjainak szervezése, hagyományőrző rendezvények lebonyolítása, a kulturális örökség megóvása, a közbiztonság megerősítéséhez való hozzájárulás.

Regisztrált nonprofit szervezetek ezer lakosra jutó száma (db)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Egyértelműen a település kulturális hagyományaira, évszázados gyökereire és a községben élők fejlett identitástudatára, a lakóhelyükhöz való kötődésére vezethető vissza, hogy ilyen hangsúlyos szerepet kap a helyi közéletben az alulról szerveződő kezdeményezések kiépült rendszere. Példaként megemlíthető, hogy a Hortobágy Jövőjéért Alapítvány, melyet az emberek az adójuk egy százalékával támogathatnak, az összegyűlt felajánlások jelentős részét a helyi óvoda és iskola fenntartásához való hozzájárulásra fordítja, adományozás keretében. Mindez abból a felismerésből fakad, hogy az állami feladatokra fordítható pénzforrások sajnos nem mindig fedezik a teljes feladat megvalósítását, így nagy szükség van a helyi polgárok, szervezetek segítségére.

A nonprofit szektor adatai Hortobágyon								
Év:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Civil szervezetek száma (db)	15	14	14	13	12	13	14	14
Nonprofit szervezetek száma összesen (db)	20	20	19	19	18	19	20	20

Forrás: KSH

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A térségben dolgozó non-profit szervezetek hivatalosan bejegyzettek, intézményesült szerveződéseknek minősülnek, amelyek tudatosan kialakított, dokumentumokban rögzített belső szervezetnek és működési szabályzatnak megfelelően tevékenykednek.

A Hortobágyon működő fontosabb civil szervezetek:

Hortobágy Jövőjéért Alapítvány

Alapítás éve: 1992.

Jogállása: közhasznú szervezet

Társadalmi szerepvállalása: Hortobágy és környéke kulturális értékeinek bemutatása, hagyományok ápolása, egészségmegővés, sporttevékenység, melynek keretében közreműködnek különböző rendezvények és programok szervezésében és lebonyolításában. Az alapítvány támogatja a településen élő gyermekek táborozását, a német cserekapcsolatban való részvételüket. Pályázati forrásból megvalósítja a település közparkjának fejlesztését, az ökumenikus templom környékének parkosítását. Partnerségi megállapodás: az önkormányzattal 1 db partnerségi megállapodása van.

Hortobágy Templomáért Alapítvány

Alapítás éve: 2000.

Jogállása: közhasznú

Társadalmi szerepvállalása: A településen ökumenikus templom építését, működtetését hivatott szolgálni, lehetővé téve a település lakóinak hitéletét. (Hortobágyon korábban nem volt egyetlen templom sem.)

Partnerségi megállapodás: az önkormányzattal 1 db partnerségi megállapodása van.

Madárkórház Alapítvány

Alapítás éve: 1999. Jogállása: közhasznú

Védett madarak gyógykezelése, ellátása, a természetbe való visszahelyezése.

Társadalmi szerepvállalása: Az alapítvány által működtetett Madárparkot Hortobágy lakosai, az iskola és az óvoda gyermekei egész évben térítésmentesen látogathatják. Tevékenységüket önkéntesek bevonásával végzik.

Partnerségi megállapodás: az önkormányzattal 2 db partnerségi megállapodása van.

A Madárkórház Alapítvány 1999. szeptember 23-án került bejegyzésre. Közhasznú, természetvédelmi tevékenységének célja elsősorban védett madarak állatorvosi gyógykezelése, állatkórházi ellátása, gyógyulásuk után a szabad természetbe való visszahelyezése. Az alapítvány célja továbbá e tevékenységekkel kapcsolatos tudományos kutatás végzése, a tevékenység bemutatása és oktatása, a feladatok ellátására intézmény, elsősorban madárkórház létrehozása és üzemeltetése.

Hortobágyon a Madárkórház Alapítvány az országban egyedülálló kórházat működtet. Az intézmény az egész ország területéről, de főként a Hortobágyi és Bükki Nemzeti Parkból bekerülő sérült, beteg, védett madarak állatorvosi ellátását, kórházi ápolását és rehabilitációját végzi. Az évente beérkező 800-1000 beteg állatnak átlagosan 35-40 százaléka visszakerül a természetbe.

A kórház nyitott, melyet a hortobágyi Madárparkban a látogatók számára látványkórház, madármentő kiállítás és öko-teleház egészít ki. A látványkórházban egyoldalú átláthatóságot biztosító üvegfalon keresztül a látogatók megnézhetik a sérült, beteg, gyógyulófélben lévő madarakat, a vállalkozóbb kedvűek egy-egy műtétet is megtekinthetnek. A diorámás négy évszak és madármentő kiállítás a madarakat fenyegető veszélyekre hívja fel a látogatók figyelmét.

A Madárpark története 1983-ban kezdődött, amikor Dr. Déri János szakmai gyakorlaton és tapasztalatgyűjtésen a németországi Walsrode-ban, a Madárparkban járt, amely egy hatalmas madár-állatkert. Később, 1991-ben Hortobágyon megbízták a górési ragadozómadár-rehabilitációs állomás állatorvosi teendőinek ellátásával. Ebben az időszakban még az állatorvosi képzésnek nem volt része a vadmadarak gyógyítása.

A górési puritán körülmények között végzett munka során felmerült a szükségessége annak, hogy megfelelő felszereltségű rendelőt, sőt inkább kórházat hozzanak létre Hortobágyon. A Hortobágyi Nemzeti Park által működtetett Górés telep funkciójának megfelelő zavartalanságát eldugottsága és nehéz megközelíthetősége biztosítja. Ugyanakkor a Hortobágyhoz való viszonylag nagy, 25 km-es távolsága miatt – melyből 5 km az év egy részében járhatatlan földút – az állatorvos számára a kijutás komoly gondot, pénzt, időt, fáradságot jelentett.

A Madárkórház 1999-ben alakult meg, 2001-ben pedig pályázati támogatásból létrejött az Öko-teleház. 2002-ben nyílt meg az első madármentő kiállítás, és ezzel a gyógyításnál hatékonyabb megelőző tevékenységet, valamint a természetvédelmi szemlélet kialakítását, oktatását tűzte ki feladatként.

2004-ben adódott lehetőség a ROP 1.1.1. turisztikai vonzerők növelésére kiírt uniós pályázatra, melynek segítségével 2005-ben 2,5% önrész mellett 178 millió Ft-os vissza nem térítendő támogatást nyertek el. A munkálatok 2006 áprilisában kezdődtek, és 2006 augusztusára elkészült a Madárpark: madárkertekkel, a madármentő kiállítást, öko-teleházat és látványkórházat magában foglaló látogatóházzal, nagyröpdével, tórendszerrel és játszókerttel, ahol a legnépszerűbb játék a sasos gyerekröptető.

Az állatkórház működéséhez elengedhetetlen vizsgáló-, műtő-, labor- és röntgenhelyiségek már 1999-ben kialakításra kerültek, majd az intézmény a 2006-ban uniós támogatással a szomszédos épületben megvalósult látogatható látványkórházba költözött, ahol a folyamatosan beérkező madarak kezelése jelenleg is folyik.

Az alapítvány székhelyén a Hortobágyi Madárkórház igényes, csontműtétek szakszerű végzésére is alkalmas műtővel, röntgennel, laborral és a kor színvonalának megfelelő műszerezettséggel felszerelt rendelőjében évente több száz védett madár ingyenes kezelése történik. A megfelelő elhelyezésükhöz szükséges kórtermek és röpdék kialakítása folyamatban van, de több milliós ráfordítást igényel, ami meghaladja az intézmény anyagi lehetőségeit. A madárkórház működési költségeinek fedezésére az állam rendszeres támogatást nem biztosít, ezért a kórház fenntartása teljes egészében a támogatóik

adományaitól függ. A madárkórház tevékenységének legeredményesebb része a megelőzést szolgáló környezetvédelmi szemléletformáló oktatás, nevelés, tájékoztatás.

A Madármentő Kiállítás Hortobágy egyik érdekes turisztikai látványossága. Létrehozásával a madárkórház tevékenységét megismerni akaró, állatbarát és természetkedvelő érdeklődők, óvodai-iskolai csoportok, szakemberek igényeit igyekeznek kielégíteni.

Hortobágyi Közhasznú Polgárőr Egyesület

A település közbiztonsági feladatainak ellátásában közreműködik szoros együttműködésben a Balmazújvárosi Rendőrkapitánysággal.

Társadalmi szerepvállalása: Közbiztonsági feladatok ellátása, a község lakói nyugalmának, biztonságának biztosítása, megóvása. Az egyesület tevékenyen részt vesz a település nagy rendezvényeinek biztosításában. Pl: Hídi vásár, futóverseny stb.

Az önkormányzat anyagilag is támogatja az egyesület tevékenységét.

Hortobágyi Délibáb Népdalkör

A civil szervezet 2008-ban alakult, önkéntes alapon, a tagok egyesületet nem alapítottak.

Társadalmi szerepvállalása: Szinte minden hortobágyi rendezvényen visszatérő fellépők, nagy sikerrel mutatják be a magyar, illetve a Hortobágyra és környékére jellemző népdalokat. Előadásukat mindenkor térítésmentesen tekinthetik meg a község lakói, illetve az ide látogató turisták.

Hortobágyi Labdarúgó Sportegyesület

1949/50-től működik a csapat. Az egyesület a felnőtt és ifjúsági korosztály számára nyújt aktív sportolási lehetőséget. Jelenleg a megyei III. osztályban játszanak.

Hortobágyi Természetbarát Kulturális és Szabadidős Egyesület

A civil szervezet 2016-ban alakult, önkéntes alapon, a tagok egyesületet nem alapítottak.

Társadalmi szerepvállalása: szinte minden hortobágyi rendezvényen aktív résztvevők, nagy sikerrel mutatják be a magyar, illetve a Hortobágy- és környékére jellemző ruházatot és ételeket. Előadásukat mindenkor térítésmentesen tekinthetik meg a község lakói, illetve az ide látogató turisták.

Vallási közösségek

Hortobágy községben a lakosság vallási, felekezet szerinti összetétele is sokszínű, de jellemzően a református és a római katolikus egyházközséghez tartozóak vannak túlnyomó többségben.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy népessége vallás, felekezet szerint (Népszámlálás, 2011)						
katolikus		ortodox keresztény	református	evangélikus	izraelita	más felekezethez tartozó
római katolikus	görög katolikus					
143	14	–	204	5	–	12
vallási felekezethez nem tartozó	754	ateista	11	nem kívánt válaszolni, nincs válasz		338
összesen						1481

A vallási kérdés az ún. különleges adatok közé tartozik. A népszámlálási törvény alapján a válaszadás e kérdésre önkéntes volt. Az adatok az összeírt által megjelölt valláshoz, felekezethez, egyházhoz, vallási közösséghez való tartozást mutatják. A vallás, felekezet kérdése nem terjedt ki a vallás gyakorlására, a vallásosságra, vagy valamely egyházhoz, felekezethez, vallási közösséghez való adminisztratív tartozásra. Az ortodox keresztények létszáma – eltérően a korábbi népszámlálások besorolásától – nem tartalmazza az önálló örmény egyházakhoz és az önálló kopt egyházhoz tartozó személyeket. A kopt és örmény keresztény vallásúak a „más vallási közösséghez, felekezethez tartozó” csoportban szerepelnek. A „nem tartozik vallási közösséghez, felekezethez” kategóriába tartoznak azok a személyek, akik nem ateisták, de nem érzik magukat vallási közösséghez, felekezethez tartozónak. Az „ateista” kategóriába tartoznak azok a személyek, akik nem hisznek Isten létezésében, istentagadók.

1.8. A település humán infrastruktúrája

1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

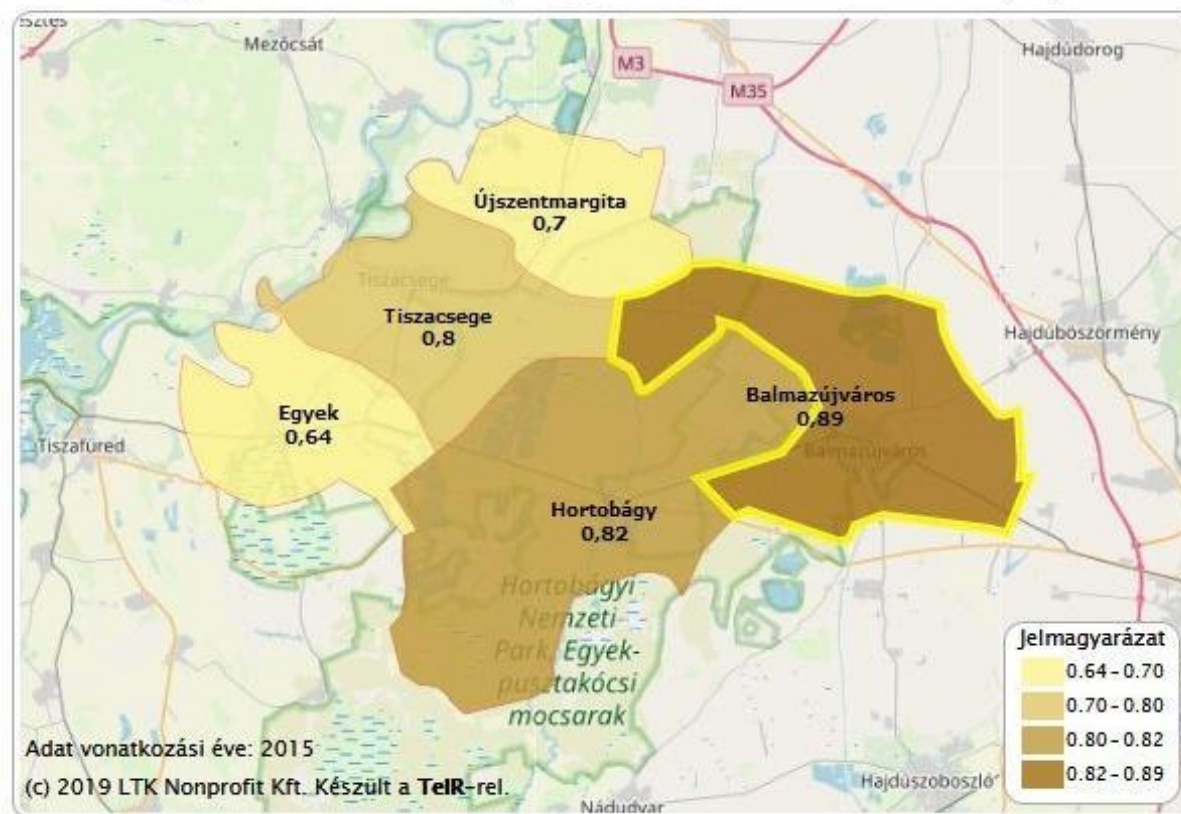
Az Oktatás-nevelés intézményei

A községben a Hortobágyi Nyitnikék Óvoda működik, a napközi otthonos intézmény fenntartója Hortobágy Község Önkormányzata. Az óvodához tartozó gyermekek Hortobágy községből és a vonzáskörzetébe tartozó tanyaközpontokból érkeznek, 5–20 km távolságból. Az intézményben két vegyes életkorú óvodai csoport működik. A csoportokba kollégiumi elhelyezést igénylő gyermekek is járnak. Hortobágy településszerkezetéből adódóan a külső településrészekről is érkeznek gyermekek az intézménybe, a naponta bejárók vonattal, autóbusszal és személyautóval közlekednek.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az óvoda 1972-ben, három csoporttal, 75 férőhellyel kezdte meg működését. A demográfiai tényezők és a változó gazdasági helyzet hatására a 2000/2001-es tanévtől két csoportos óvodaként működik. A jelenlegi férőhely 50 fő, az óvoda kihasználtsága járási összehasonlításban is megfelelő.

Egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma (fő)

Óvodai nevelés adatai Hortobágy községben – gyógypedagógiai neveléssel együtt

Vizsgált évek:	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Óvodapedagógusok száma	4	4	4	4	4	5
Óvodai gyermekcsoportok száma	2	2	2	2	2	2
Gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma	0	0	0	0	0	0
Óvodai férőhelyek száma	50	50	50	50	50	50
Óvodai feladatellátási helyek száma	1	1	1	1	1	1
Óvodába beírt gyermekek száma	53	51	43	41	38	40
Hátrányos helyzetű óvodás gyerekek száma	26	22	15	9	11	16

Forrás: KSH, önkormányzati adatszolgáltatás

A Hortobágyi Nyitnikék Óvoda két csoportszobája és a tornaszoba tágas, világos. Gyermekbarát berendezése segíti a fejlődési és szociális hátrányokkal küzdő SNI-s, és halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatását. A csoportszobákhoz kapcsolódó gyermekmosdók és az öltözőfolyosók kedvezőtlen elhelyezkedésűek, a funkciójuk szerinti kényelmes, zavartalan használatát átgondolt szervezéssel biztosítják.

Az óvoda udvara (2500m²) tágas, füves, a gyermekek számára nagy mozgáslehetőséget biztosít. Az udvari játékok a gyermekek létszámának megfelelőek, modern, korszerű kialakítású fa- és fémjátékok. A változatos mozgásfejlesztés segíti a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek nagymozgásának fejlesztését is. Zöld óvodai címüknek megfelelően az udvar madárbarát, ahol megtalálható a veteményeskert, virágoskert és egy sziklakert, amely nemcsak díszítő szerepet tölt be, hanem sok felfedezésre ad lehetőséget a gyermekek számára.

Az óvoda kiemelt feladatának tekinti a tehetséggondozást, ennek érdekében különböző szabadidős tevékenységeket működtetnek délutánonként az intézményben. Tudorka tehetséggondozó programjuk támaszkodik szűkebb környezetük értékeire, hagyományaira. Környezeti nevelésük a Zöld óvoda címnek megfelelően áthatja az egész óvodai életet. Madárbarát óvodaként sokféle lehetőséget biztosítanak a gyermekek számára a környezet- és természet óvás terén. A gyermekek óvodai életének szervezése közben a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodnak. Nagy hangsúlyt fektetnek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatására, fejlesztésére.

A községben a Hortobágyi Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium működik. Az intézmény a település központjában helyezkedik el. Az iskolaépület mellett udvar és bitumenes sportpálya található. Az épület 1970-ben, a kollégium pedig 1981-ben épült. Részleges felújításra (nyílászáró, homlokzat) az iskolában 2005-ben, a kollégiumban 2007-ben került sor. Az intézmény állaga megfelelő. A közelmúltban az iskolában felújításra került még: a kerítés, a tető, a tornateremhez tartozó öltözők, mosdók. Padlózat csere és akadálymentesítés történt. Az iskolában és a kollégiumban sor került a fűtés és a világítás korszerűsítésére is.

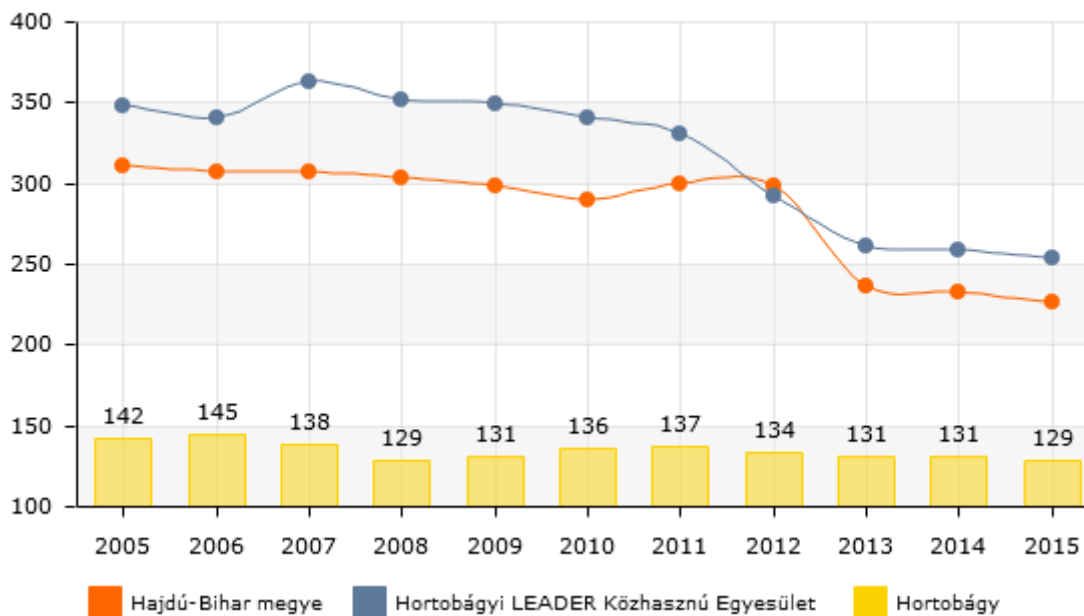
2014-ben a kollégiumban lezajlott a vizesblokk újjáépítése. A felmerülő költségek nagy részét az intézmény akkori fenntartója és működtetője, a KLIK Balmazújvárosi Tankerülete biztosította, melyhez hozzájárult támogatóként Hortobágy Község Önkormányzata is. A felújítás mellett saját erőből is igyekeztek szépíteni, otthonosabbá tenni a diákokotthont.

Az intézményben tanterem, szaktanterem, könyvtár, tornaterem, öltözők, irodai helyiségek, szertárak, ebédlő, konyha, egészségügyi helyiségek állnak rendelkezésre. Az intézmény felszereltsége, bútorzata évről-évre javul, megújul, cserélődik. Megfelelő számú számítógép áll a tanulók és a pedagógusok rendelkezésére. Folyamatosan nő az informatikai eszközök száma.

A feltételrendszer fejlesztésére pályázati úton folyamatosan törekszenek. Az iskolában az informatikai, innovatív, fejlesztő eszközök, a kollégiumban a foglalkozások szakmai anyagának beszerzése kap elsőbbséget.

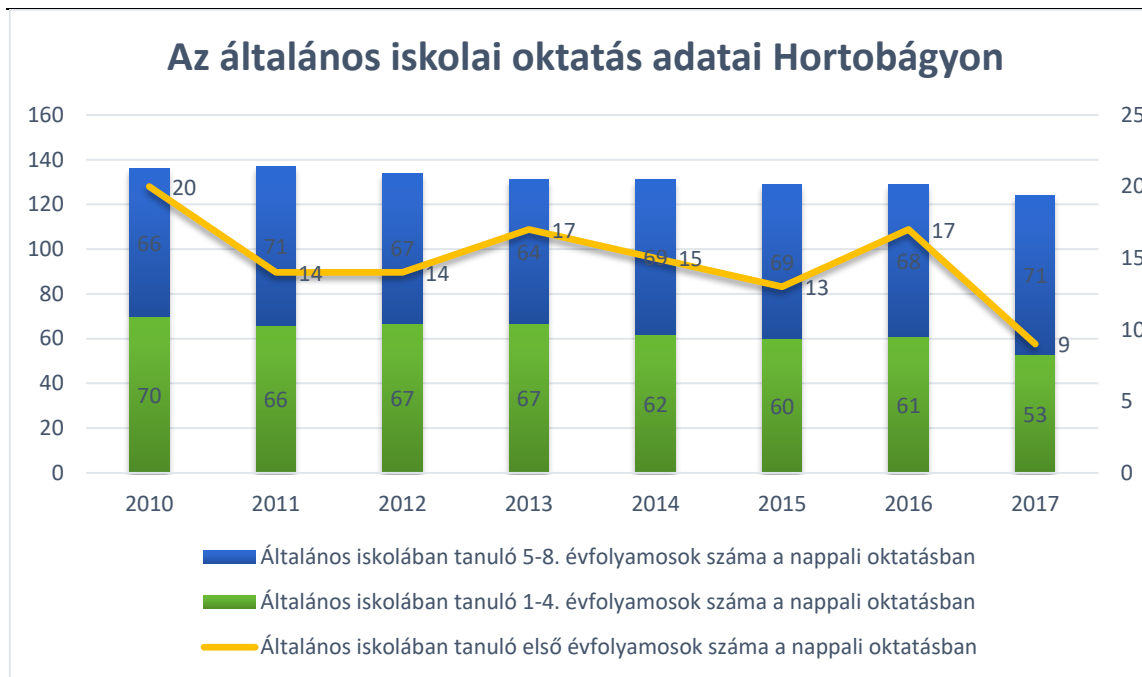
Általános iskolai feladatellátási helyek átlagos létszáma (fő)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A tanintézmény olyan tájegységen működik, amely természeti szépségeivel, műemlékeivel, jellegzetes kultúrájával nemcsak nemzeti kincsünk egyikét jelenti, hanem Európa-szerte is elismert értéket képez. E térség hagyományainak ápolását, környezetének megóvását az iskola fontos feladatának tekinti. Ugyanakkor a Hortobágy községhez tartozó tanyákon élő tanulók jelentős hátránnyal indulnak, ezért az elfogadott értékek közvetítése mellett másik fontos feladatuk a hátránykompenzálás. A tehetségek felismerését, képességeik minél magasabb szintű kibontakoztatását az iskola kiemelt céljának tartja. Tanulóikat előzetes válogatás nélkül fogadják. Képességeiket és szociális háttérüket tekintve a diákság összetétele heterogén. Sajátos nevelési igényű tanulóikat integráltan oktatják.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: KSH

Az intézményt iskola és kollégium együttese alkotja. Töreksenek a sajátos helyi körülményekhez igazított Nemzeti Alaptanterv és kerettanterv célkitűzéseivel összhangban felvállalt feladataik megvalósítására. Olyan nevelési rendszert működtetnek, amely a gyermek, a szülő, a pedagógus lehetséges együttműködésével biztonságos alapot ad a tanulók továbbfejlődéséhez, továbbtanulásához, társadalmi beilleszkedéséhez.

Mind ezt jól képzett tantestület biztosítja, amely mindig is nyitott volt a továbbtanulásra, a továbbképzésben való részvételre, versenyek rendezésére. A kompetencia mérések eredményei, a továbbtanulási mutatók, valamint a versenyeken elért eredmények azt mutatják, hogy tanulói megállják helyüket a következő képzési fokozatban.

Az intézményben működő tanulócsoportok száma:

- az iskolában: 8 általános iskolai évfolyamon egy-egy osztály, évfolyamonként egy-egy tanulócsoport egész napos iskolai program szerint;
- a kollégiumban: 2 általános iskolai csoport és óvodások csoportja.

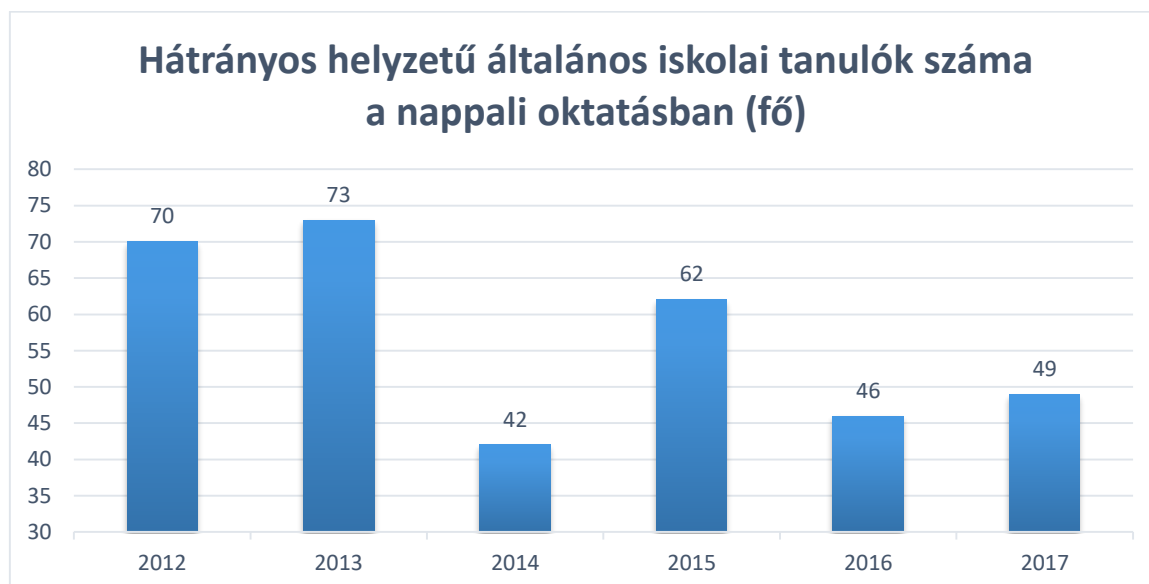
Kollégiumban lakó általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (Év/Fő)											
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
42	39	36	38	41	38	41	45	42	48	47	53
Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (Év/Fő)											
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

20	16	13	15	21	22	26	27	25	26	24	36
Napközis ált. isk. tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (Év/Fő)											
2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
27	26	34	29	32	46	32	64	n.a.	124	129	123

Forrás: KSH

Hortobágyot a „kétarcúság” jellemzi: infrastrukturálisan fejlett a település központja, de korszerűtlenek, nehezen megközelíthetők a tanyai részek, ahol a lakosság egy jelentős része él. A központtól 3-15 km távolságból (Máta, Borsós, Kónya, Szásztelek, Halastó) és más közigazgatási területről (Egyek-Ohat, Balmazújváros) jönnek a hortobágyi intézménybe a tanulók. Többségük hét közben a kollégium lakója, néhányan pedig naponta vonattal vagy autóval utaznak be. A tanulólétszám évek óta stagnál. A gyerekek egy része hátrányos illetve halmozottan hátrányos helyzetű.

Forrás: KSH

Egészségügyi és szociális ellátás

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény értelmében a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátásról
- a védőnői ellátásról
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Hortobágy községben a települési önkormányzati feladatok tekintetében az egészségügyi alapellátás 2 vegyes háziorvosi körzettel és 1 fogorvosi körzettel biztosított. A háziorvos hétfőtől péntekig rendelési

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

időben és készenléti időben felkereshető, illetve elérhető. A fogorvos heti 2 napon, kedden és csütörtökön rendel a településen. A hétközi és hétvégi ügyelet társulás keretében megoldott. A településtől 25 km-re lévő Balmazújvároson járóbeteg-szakellátás működik. A tanyagondnoki járattal a külterületen élők is be tudnak jutni a központba a háziorvoshoz, illetve a központból vonattal el tudnak jutni Balmazújvárosba a járóbeteg-szakrendelőbe.

A háziorvosi ellátás adatai Hortobágyon							
A háziorvosi ellátásban a rendelésen megjelentek (rendelőben ellátott esetek) száma (eset/év)							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
13.306	13.312	12.926	13.042	12.987	13.112	12.464	12.983
A háziorvosi ellátásban a lakáson történt beteglátogatások (rendelőn kívül ellátott esetek) száma (eset/év)							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
188	162	146	181	782	832	1.240	351
A háziorvosi ellátásban a megjelentek és meglátogatottak száma összesen (eset/év)							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
13.494	13.474	13.072	13.223	13.769	13.944	13.704	13.334
A háziorvosok által ellátott szolgálatok száma							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2	2	2	2	2	2	2	2
Háziorvosi szolgálathoz tartozó szakápolók / ápolók száma (fő)							
2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
2	2	2	2	2	2	2	2

Forrás: KSH

A településen a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások, szociális alapszolgáltatások:

- házi segítségnyújtás,
- tanyagondnoki szolgáltatás,
- gyermekjóléti szolgálat, családsegítés (társulás formájában)
- szociális étkeztetés (társulás formájában)

Hortobágy speciális településszerkezetét figyelembe véve a tanyagondnoki szolgálat különösen nagy jelentőséggel bír. Az ellátottak száma az utóbbi években folyamatos növekedést mutat. Hortobágy Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 4/2006 (II.15)-ös számú HÖ. rendelete szól a tanyagondnoki szolgálatról, amely Árkus, Halastó, Kónya, Kungyörgy, Szásztelek tanyai

településrészekre terjed ki. A tanyagondnok közreműködik a házi segítségnyújtás, étkeztetés, családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás, gyermekek napközbeni ellátása és kollégium biztosítása szociális alapellátási feladatok biztosításában, valamint az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés biztosításában. Ezen felül művelődési, sport-, szabadidős tevékenység segítésében, lakossági szolgáltatások igénybevételének a támogatásában és önkormányzati feladatok megoldásában is igénybe vehető.

A településen a védőnői ellátás megoldott. A védőnő kizárólag Hortobágy településen látja el a védőnői feladatokat. Munkáját nehezíti, hogy Hortobágy településszerkezete erősen tagolt, és a védőnőnek a tevékenységet nemcsak a központban, hanem a tanyai településrészeken is el kell látnia. Munkáját a tanyagondnoki szolgálat segíti, amely meghatározott napokon hordja be a külterületi településrészekről azokat, akik a központba el akarnak jutni, így szükség esetén a védőnőhöz, de ez fordított esetben is igaz, amennyiben sürgősen el kell jutni a védőnőnek valamely külterületen lakó családhoz, abban a tanyagondnoki szolgálat van a segítségére.

A népegészségügyi, kora gyermekkori kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított. Az önkormányzat évente tüdőszűrő vizsgálatot szervez.

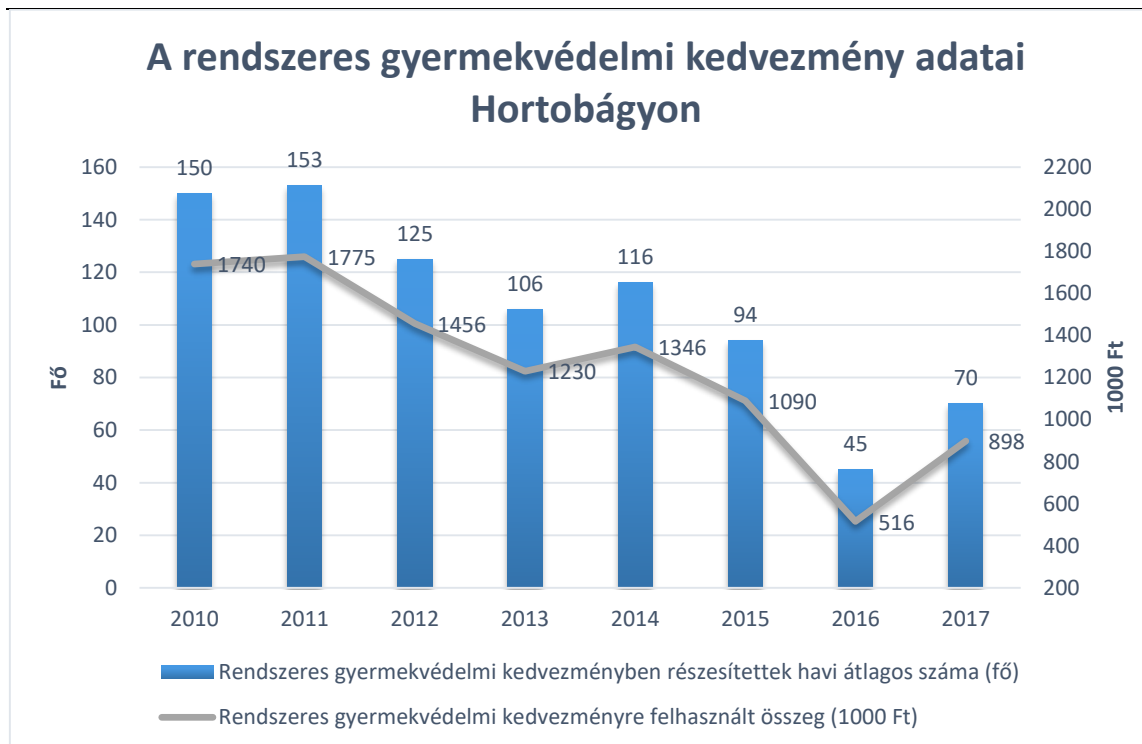
Közétkeztetés, gyermekjóléti szolgálat

A közétkeztetés a településen megoldott. Az óvodában és az iskolában az önkormányzat külső vállalkozó bevonásával teljesíti a gyermekétkeztetésre vonatkozó kötelezettségét. A nyári szünetben pályázat útján, támogatáson keresztül valósulhat meg a nyári gyermekétkeztetés az arra rászorulóknak számára. A szociálisan rászorulóknak szociális étkeztetése szintén megoldott.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a halmozottan hátrányos helyzetű óvodáskorú gyermekek és az 1-8. évfolyamon tanulók ingyenesen, míg a hátrányos helyzetű tanulók 50%-os térítési díj ellenében jogosult étkeztetésben részesülni.

A nyári gyermekétkeztetésnél az állam által az önkormányzatnak nyújtandó támogatás feltétele, hogy a települési önkormányzat vállalja, hogy legalább 44, legfeljebb 54 munkanapon keresztül biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek (a továbbiakban: rászoruló gyermekek) étkeztetését napi egyszeri melegétkeztetés formájában a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 151. § (1) bekezdés g) pontja alapján ingyenesen vagy kedvezményesen.

Hortobágy település évek óta biztosítja a nyári gyermekétkeztetést az arra rászorultaknak, amely főleg a külterületi településrészen, nehezebb körülmények között élőknek jelent nagy segítséget. A külterületekre a tanyagondnoki szolgálaton keresztül jut el a nyári gyermekétkeztetés keretében juttatott egyszeri meleg étel.

A gyermekjóléti szolgálat feladatait több átszervezést követően a Balmazújvárosi Kistérség Humán Szolgáltató Központ Családsegítő látja el 1 fő családgondozó alkalmazásával.

A településen a jelzőrendszer jól működik, a gyermekjóléti szolgálat által szervezett éves Települési Tanácskozás értékelése ezt alá is támasztja. A jelzőrendszer tagjai, vagyis a településen a gyermekekkel kapcsolatban álló valamennyi érintett intézmény és szakemberek együttműködése megfelelő, mindent megtesznek annak érdekében, hogy a gyermekkel kapcsolatban felmerülő, vagy feltárt veszélyeztetettséget jelezzék, segítséget kérjenek, együttműködjenek ügyükben.

Kulturális élet, közösségi programok

Hortobágy községben a közösségi és a kulturális élet színterei, fórumai:

- Iskolai rendezvények (jótékonysági bál, faluházi húsvét, faluházi karácsony)
- Óvodai rendezvények (jótékonysági bál, faluházi programok)
- Önkormányzati rendezvények (falunap, március 15-i koszorúzás, ünnepnapok, Hídi vásár és kulturális rendezvényei, idősek estje, falu advent)
- Szórakozóhelyek (csárda, kocsmá, fogadó, Nyerges presszó, pizzéria)
- Könyvtár
- Hortobágyi Nemzeti Park rendezvényei (csillagos égbolt program, daruünnep, kisvasút napja)
- Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft rendezvényei (kihajtási ünnep, gulyásverseny, lovasnap, behajtási ünnep)

Forrás: KSH

1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása

Hortobágy Község Önkormányzata 2018. szeptemberében alkotta meg Helyi Esélyegyenlőségi Programját. Ebben a dokumentumban az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira. Hortobágy település önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkrimináció mentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Az esélyegyenlőségi program célja, hogy Hortobágy továbbra is olyan település maradjon – és amely területen ez szükséges – olyan településsé váljon, ahol senki nem tapasztalja a hátrányos megkülönböztetés közvetett vagy közvetlen formáját védett tulajdonságai alapján, ahol minden lakossal szemben érvényesül az egyenlő bánásmód elve, valamint biztosított az egyenlő hozzáférés az önkormányzat és intézményei által nyújtott szolgáltatásokhoz. Az esélyegyenlőség és egyenlő hozzáférés biztosításán túl egyes társadalmi csoportok esetében olyan támogató lépések megtételére van szükség, amelyek az esélyegyenlőség előmozdítását szolgálják.

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény előírásai alapján végezték. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet alapján alkalmazták.

Intézményi esélyegyenlőségi programok

A Hortobágyi Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium rendelkezik pedagógiai programmal, amelyet 2017-ben fogadtak el. Ebben külön fejezet foglalkozik a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekkel. A pedagógiai program megállapításai szerint a társadalmi tendenciák azt mutatják, hogy a tanulók egyre több negatív hatásnak, veszélynek vannak kitéve. Ezért az iskola kiemelt feladatának tartja a szociálisan hátrányos körülmények között élő tanulók problémáinak kezelését, a tanulók veszélyeztetettségének megelőzését, illetve megszüntetését. E feladatokat az alábbiakban határozzák meg:

- Tájékozódnak a tanulók valódi körülményeiről a személyiségi jogok messzemenő figyelembevételével. (Óvoda–iskola közötti átadó dokumentumok, átadó-megbeszélés, személyes beszélgetés, hatékony tanulói megfigyelés, szakemberek megkeresése)
- A rossz anyagi helyzetben lévő, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű diákok segítségének formái:
  - ingyenes, a rászorultsági alapon tankönyvellátás biztosítása a jogszabályok által meghatározott módon,
  - tanulmányi kirándulások anyagi támogatása,
  - kedvezményes ebéd biztosítása,
  - javaslat tétele rendszeres gyermekvédelmi támogatás folyósítására.
- Mentálisan sérült tanulók esetén pszichológus tanácsának kikérése, munkájának igénybevétele.
- A tanulók jogainak fokozott védelme.
- Az életmód program keretében rendszeres felvilágosító munka végzése az osztályfőnök, a szaktanárok és a védőnő segítségével (drog, alkohol, dohányzás).
- Töreksenek arra, hogy minél több pedagógus szerezzon alapos ismereteket a sikeres kábítószer-ellenes program megvalósításához.
- Rendszeres kapcsolattartás a tanulók szüleivel.
- A veszélyeztetett, ill. hátrányos helyzetű tanulók helyzetének figyelemmel kísérése.

A fenti feladatok összefogását az igazgató által megbízott gyermek- és ifjúságvédelmi felelős végzi, aki folyamatosan kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakembereivel, illetve a

gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatokat ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A Hortobágyi Nyitnikék Óvoda környezet- és természetvédelmi pedagógiai programmal rendelkezik, amelyet 2013-ban fogadtak el. A program az esélyegyenlőséggel és a gyermekvédelem feladataival is foglalkozik. A program megállapításai szerint a Hortobágy külső településrészein élő családok többsége szociokulturálisan hátrányos helyzetű, de a községben élő hátrányos helyzetű családok száma is fokozatosan növekszik a munkahelyek megszűnésével párhuzamosan.

A pedagógiai program leszögezi, hogy az óvoda a legfontosabb feladatának a családi nevelésből származó hátrányok csökkentését, az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtését tekinti. Az esélyegyenlőség lehetőségeinek megteremtésében nagy szerepe van a korai felismerésnek, a hiányosságok pontos felmérésének, és a megszüntetésüket célzó óvodai fejlesztéseknek, illetve a pedagógiai szakszolgáltatások időben és folyamatosan történő igénybevételének. A pedagógiai program fontos célkitűzése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.

A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek felzárkóztatása Óvodai integrációs program keretében zajlik. A Belső Gondozási Rendszer egyik feladata a nevelőtestület felzárkóztató munkájának hatékonyabbá tétele. A problémafeltáró és folyamatkövető megbeszélések, valamint a gyermekek fejlesztése, fejlődésének nyomon követése intenzív és hatékony munkát kíván. A beóvodázási és óvoda–iskola átmenetet segítő projekt feladata a gyermek előmenetelének eredményes segítése.

Az óvodában a gyermekvédelem kiemelt jelentőséggel bír. A hátrányos helyzetű gyermekek számának fokozatos növekedésével gyermekvédelmi munkájuk hosszú távú célja a helyi sajátosságok ismeretében mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok komplex gondozása. Programjuk személyiségfejlesztésre épül, enyhíti a szociokulturális ártalmakat, megelőzheti a magatartási és tanulási zavarok kialakulását. Feladata, hogy enyhítse azokat a hatásokat, amelyek a gyermekekben károsító jellegűek, másrészt segítse azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulhatnak a gyermekek zavartalan fejlődéséhez.

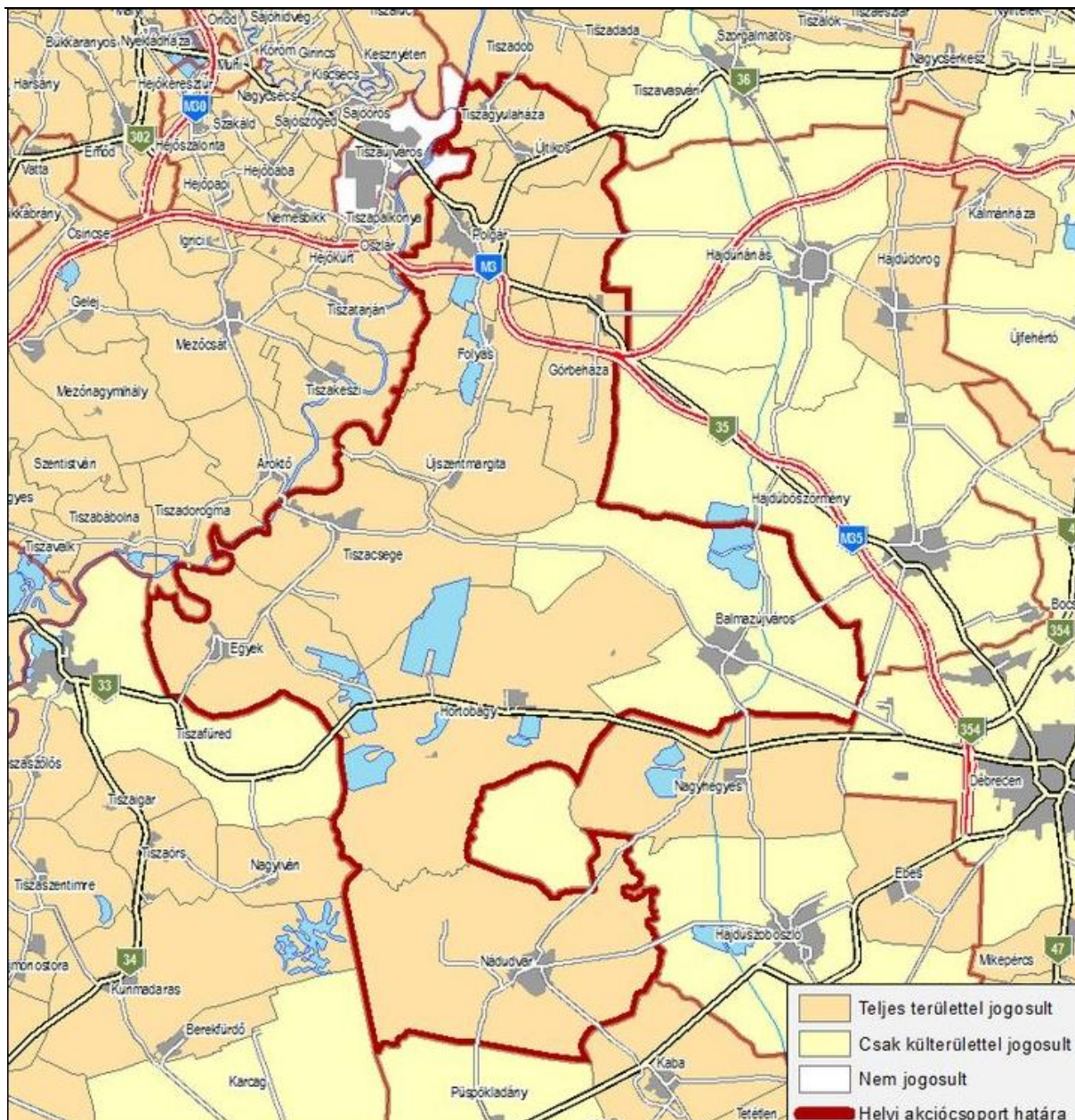
A fokozott odafigyelés, a korai felderítés, a pedagógiai eszközök alkalmazása esetenként változó. Egyéni bánásmód alkalmazásával, differenciálással igyekeznek pótolni, kompenzálni a hiányosságokat. Az iskolai gyermekvédelmi felelőssel közösen, együttműködve vesznek részt a gyermekvédelmi feladatokban.

1.9. A település gazdasága

1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre

Hortobágy község gazdasági súlyát és szerepét a településnél nagyobb, kistérségi kitekintésben érdemes vizsgálni. A község a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesületet egyik tag települése. A közösség a kistérség önkormányzatait, vállalkozásait és civil szervezeteit fogja össze.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesület tizenegy települést foglal magába, amelyből a teljes területtel jogosult települések száma tíz, míg a külterülettel jogosult települések száma egy. A jogosult települések Balmazújváros (külterülettel), Egyek, Folyás, Görbeháza, Hortobágy, Nádudvar, Polgár, Tizacsege, Tiszagyulaháza, Újszentmargita és Újtikos. Az Egyesület területe 1340,56 km², mely nagysága köszönhető a települések egymástól való nagy távolságának, valamint a világörökség részét képező Hortobágyi Nemzeti Park óriási területének. A települések három járáshoz tartoznak, melyek a Balmazújvárosi, a Hajdúnánási és a Hajdúszoboszlói járások.

A Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesület tagtelepülései

Település	Rang	Járás	Népesség (fő)	Terület (ha)
Balmazújváros	város	Balmazújvárosi	17.109	50.544

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Tiszacsege	város	Balmazújvárosi	4.616	13.640
Egyek	nagyközség	Balmazújvárosi	4.954	10.474
Hortobágy	község	Balmazújvárosi	1.370	28.460
Újszentmargita	község	Balmazújvárosi	1.409	9.622
Polgár	város	Hajdúnánási	7.937	9744
Folyás	község	Hajdúnánási	272	5.393
Görbeháza	község	Hajdúnánási	2.339	8.021
Tiszagyulaháza	község	Hajdúnánási	696	2.078
Újtikos	község	Hajdúnánási	836	3.529
Nádudvar	város	Hajdúszoboszlói	8.542	22.591

Forrás: KSH 2018.

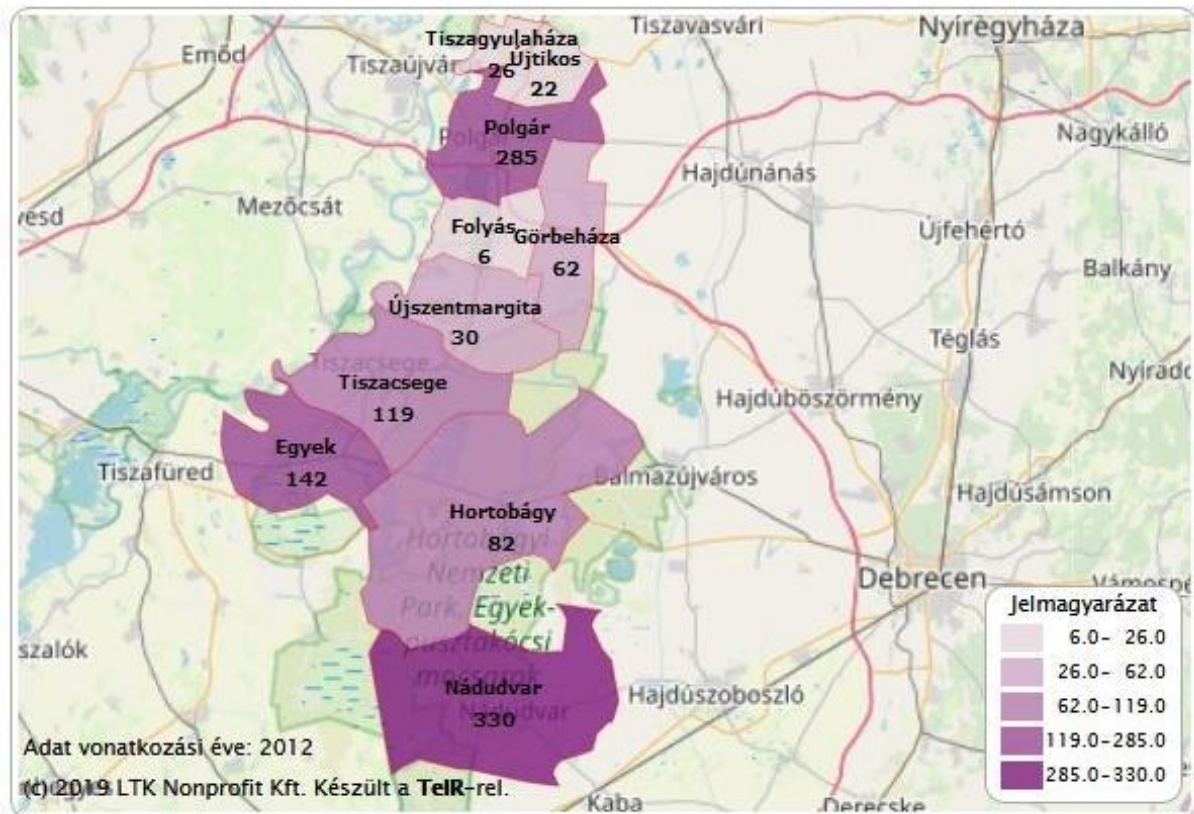
A Hortobágy térségi együttműködés gondolata 2007 szeptemberében fogalmazódott meg. Ekkor vette kezdetét a térség Vidékfejlesztési Stratégiájának kidolgozása, amelynek eredményeként 2008 tavaszára elkészült a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (HVS). A stratégia megvalósításához a kormányzati előírásoknak megfelelően meg kellett alakítani a működtető szervezetet, nonprofit társaság vagy egyesület formájában, így jött létre a Hortobágyi LEADER Nonprofit Kft. 2008. július 31-én a Helyi Akciócsoport egyike lett az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program keretében megalakult, háromezernél is több települést magukba foglaló, 96 helyi közösségnek. A Debreceni Törvényszék 2012. április 16-án jegyezte be a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesületet, amely tevékenységét tekintve a Hortobágyi LEADER Nonprofit Kft. „jogutódjaként” működik.

A létrejött közösség alapvető célja, hogy az uniós és hazai erőforrásokat egyaránt jól használni tudó, együttműködésekre képes és nyitott vidéki közösségként működjön, amelynek létrehozása az együttes gondolkodáson és cselekvésen alapul. Rendkívül fontosnak tartják, hogy a „kényszertársulás” helyett kölcsönös érdekeken alapuló partnerség jöjjön létre, hiszen csak így születhetnek jól működő programok. Az alapítók által létrehozott hortobágyi LEADER térségnek egy olyan területnek kell lennie, amelynek lakói a helyi identitást közösen élik meg, közös múltra, hagyományokra építenek. Ezen célok kísérték végig a 2007-2013-as programozási időszakot, és bár a térségben 161 db projekt valósult meg ez idő alatt, a 2014-2020-as programozási időszakra is bőven jutott még tennivaló a cél megvalósítása érdekében.

Az Egyesülethez tartozó települések gazdaságában túlnyomó többségben az 1–9 főt foglalkoztató társas vállalkozások dominálnak, nagyobb létszámú vállalkozások jellemzően két városban, Polgáron és Nádudvaron találhatóak.

1-9 fős működő társas vállalkozások száma (db)

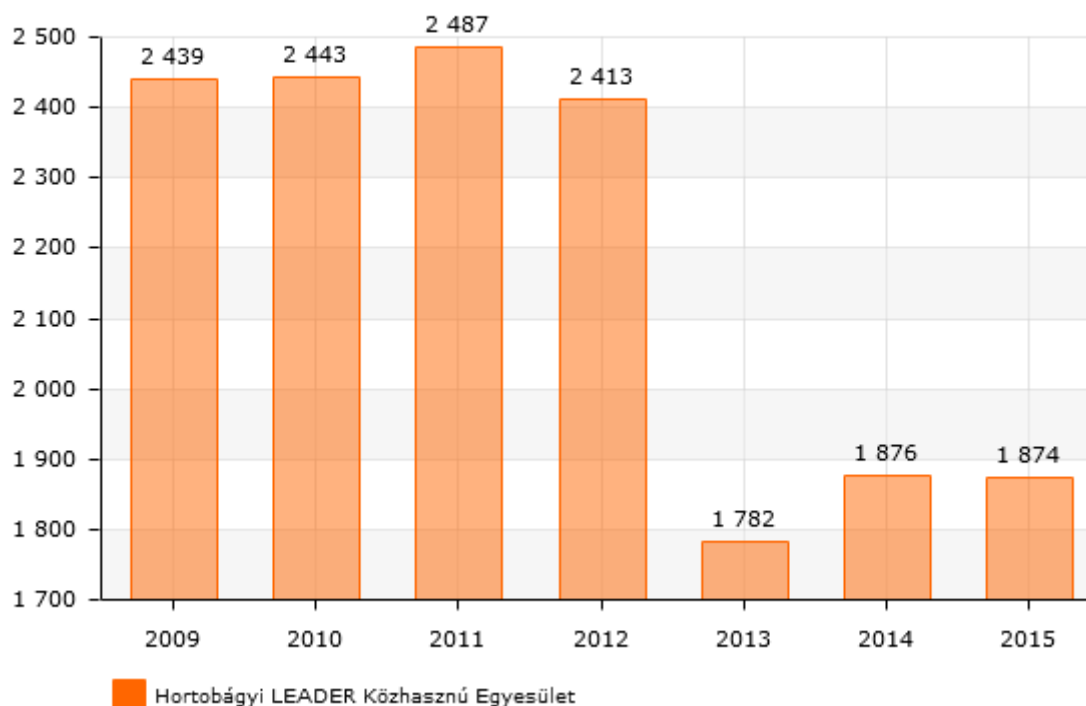
A települések közötti kapcsolat a Hortobágy tájegység jelenti. Itt alakult meg – hazánkban elsőként – 1973-ban a Hortobágyi Nemzeti Park, és kapta meg az UNESCO Világöröksége címet. A Nemzeti Park célja, hogy az egyedülálló természeti, néprajzi és épített értékeket megóvja, átörökítse és megismertesse az itt élőkkel, illetve a szélesebb közönséggel. Természetföldrajzi szempontból a másik integráló tényező a Tisza, melynek bal partján helyezkednek el a közösség települései.

A tájegység hévizekben bővelkedő területen helyezkedik el. A mélyről feltörő, 70 oC feletti vizeket nagy ásványi só tartalmuk és hőfokok alkalmassá teszi gyógyfürdőben való alkalmazásra Balmazújvároson, Tiszacsegén, Polgáron, Egyeken és Nádudvaron.

A térségben a mezőgazdaság – azon belül a szántóföldi termelés – dominál, alkalmazkodva a helyi talaj- és éghajlati adottságokhoz. A térség fenntartható, hagyományos földhasználati módokat alkalmaz. Az alacsony termőképességű szikes területek adják a térség 80%-át, amelyek legeltetésre és takarmány előállítására használhatók. Ezek mellett kisebb kiterjedésben csernozjom (feketeföld) és ártéri talajok találhatók, mely területeken folytatott termelés magas minőségű termést ad. Ezek feldolgozásával kiváló helyi termékekhez jutunk.

Regisztrált őstermelők száma (fő)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

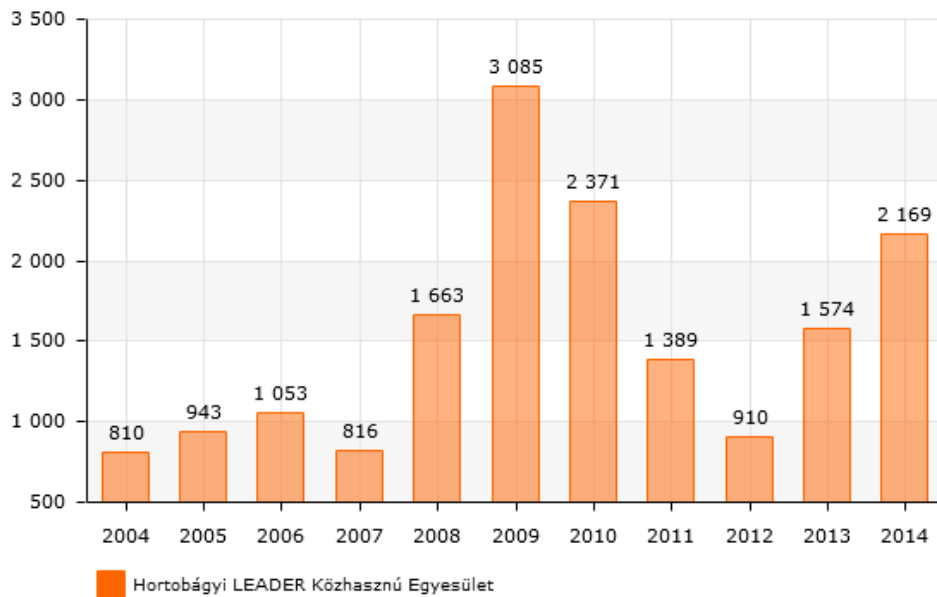

A regisztrált őstermelők számában bekövetkezett 2013-as visszaesés adminisztrációs okokra vezethető vissza, mivel a mezőgazdasági őstermelői igazolványról szóló kormányrendelet szerint a 2009. január 1-je előtt kiállított igazolványok csak 2012. december 31-ig voltak érvényesek. Így aki nem gondoskodott új igazolvány kiváltásáról, annak igazolványa a jogszabály erejénél fogva érvénytelenné vált.

A térségre a tiszta levegő, a zaj- és fényszennyezés hiánya jellemző, ezért kiválóan alkalmas ökoturisztikai szolgáltatások fejlesztésére. Az utóbbi években nagy hangsúlyt fektet a terület a turizmus fejlesztésére, sok szállás épült a településeken és a nyújtott szolgáltatások köre is folyamatosan bővül.

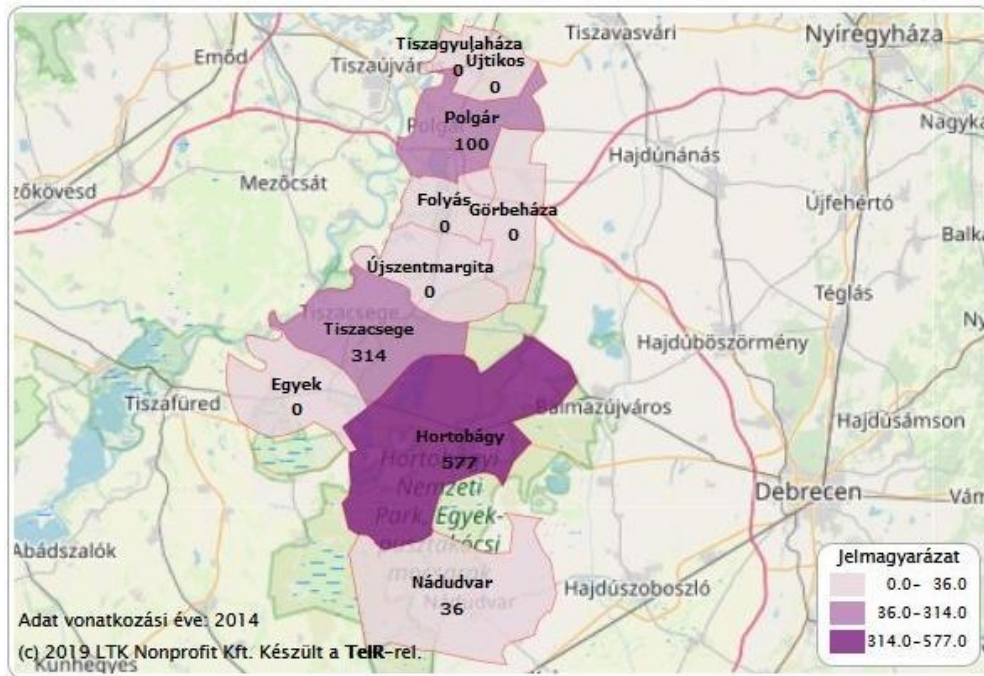
Vendégéjszakák száma a falusi szálláshelyeken (db)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A turizmus és az idegenforgalom szempontjából természetesen Hortobágy toronymagasan a kistérség vezető települése.

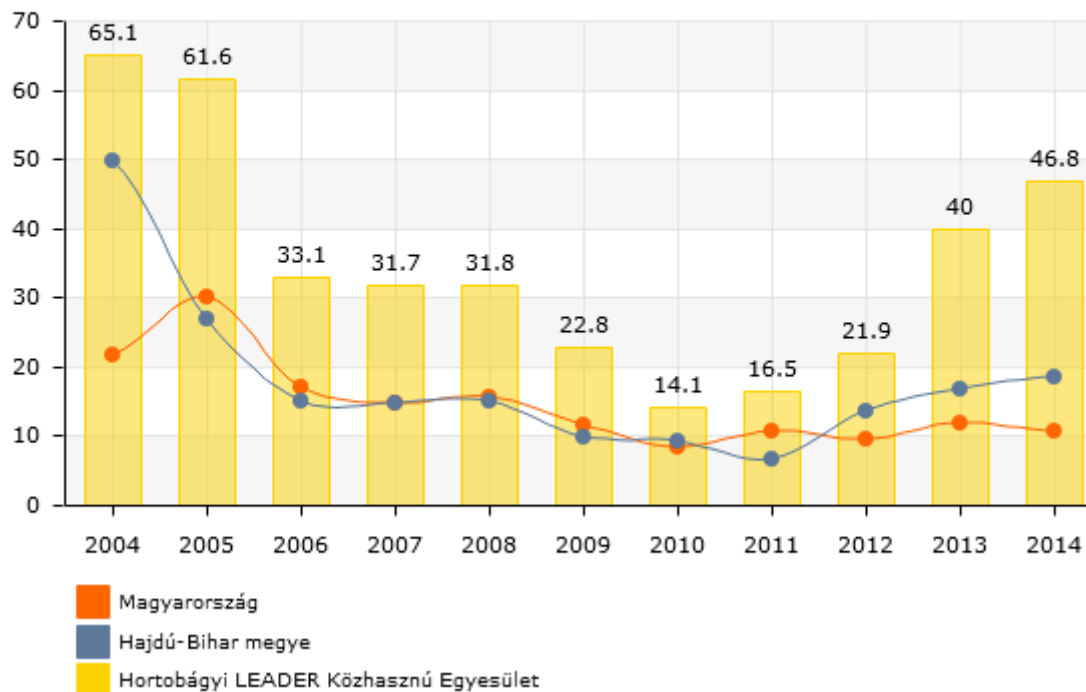
Kereskedelmi szálláshelyek szállásférőhelyeinek száma (db)

A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya a falusi szálláshelyeken egy 2010-ig tartó csökkenő tendencia után (amely megyei és országos tendencia is volt) újra egy folyamatosan emelkedő szakasz vette kezdetét.

Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya a falusi szálláshelyeken (%)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A LEADER Egyesület Hortobágy község vonatkozásában az alábbi nagyobb projektekhez, rendezvényekhez járult hozzá 2012. óta:

Projekt megnevezése: A Kilenclyükú híd melletti rendezvénytér felújítása

- Pályázati jogcím: a 35/2013. (V.22.) VM rendelet alapján a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához 2013-ban nyújtandó támogatás
- Pályázati azonosító: 8596678915
- Illetékes HACS: Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesület
- Elnyert támogatás összege: 7.678.120.- Ft
- Megvalósítás dátuma: 2014.03.19 – 2014. 05. 22.
- Megvalósítás helye: Hortobágy - víziszínpad, folyópart (Hortobágy, 99. és 101. hrsz.)

A pályázat célja:

A fejlesztett terület a világörökségi helyszín, a Kilenclyükú híd, a Hortobágyi Nagycsárda és a Páosztormúzeum közvetlen szomszédságában helyezkedik el. Ebben a műemléki környezetben a Hortobágy folyó partján található a Hortobágy legfőbb fogadó terének számító rendezvénytér. Ehhez tartozik a kiváló adottságú víziszínpad és lelátó, valamint a folyóparti terület, ahol a hortobágyi hagyományörző rendezvények kerülnek megrendezésre.

Megépítése óta komolyabb felújítás nem történt a víziszínpad lelátóján, ezért mind látványában mind pedig rendeltetését tekintve erősen lepusztult. Padozata hiányos, teljesen elkorrodálódott, felújításra

szorult csakúgy, mint a víziszínpad, melynek kezelése és festése szükségessé vált. A színpadhoz vezető gyalogjárda kátyúkkal tarkított, használata már-már balesetveszélyes volt.

A fejlesztés keretében az alábbi munkálatok elvégzése valósult meg:

- a víziszínpad lelátó ülőpadjainak cseréje,
- a víziszínpad és a lelátó közötti terület díszburkolattal történő ellátása,
- a víziszínpadhoz vezető gyalogút felújítása.

A fenti munkálatok mellett a pályázat keretében az alábbi eszközbeszerzések valósultak meg:

- 8 db tájba illő szeméttároló, melyeket a felújításra kerülő rendezvénytéren helyeztek el,
- hangosító berendezés, amely alkalmas kisebb rendezvények hangosításának megvalósítására.

A projekt keretében elkészült a HORTOBÁGYI-DÉLIBÁB Nonprofit Kft. saját weboldala, amely a hagyományos rendezvények népszerűsítését, az információk közzétételét, áramlását hivatott segíteni.

Projekt eredménye:

A fejlesztés következtében méltó környezetben és helyszínen kerülhetnek megrendezésre a hagyományőrző rendezvények, amelyek alkalmával a látogatók megismerhetik a táj értékeit, hagyományait. A rendezvénytér felújítása emeli a kora tavasztól késő ősziig tartó valamennyi – e helyszínen zajló – hagyományos hortobágyi rendezvények színvonalát, öregbítve ezzel Hortobágy és térségének hírnevét.

A pályázatban kitűzött célok teljesültek. Összességében megállapítható, hogy a „Kilenclyukú híd melletti rendezvénytér felújítása” projekt sikeresen megvalósításra került. A pályázat keretében felújított víziszínpad és környéke lényegesen magasabb színvonalon biztosítja a megrendezésre kerülő rendezvények vizuális megjelenését és a rendezvényekre érkező látogatók komfortérzetét, illetve biztonságérzetét. Ez a minőségi változás ösztönző hatással bír a látogatók számának emelkedésére is.

Projekt megnevezése: Hortobágy térségi és helyi termékek vására

Célterület: Települések helyi termékeinek bemutatására vagy helyi hagyományokra épülő rendezvények megtartása

- Célterület azonosító: 1 027 125
- Pályázó: Hortobágyi-Délibáb Nonprofit Kft.
- Elnyert támogatás összege: 14.791.033.- Ft
- Megvalósítás dátuma: 2012. április 28-29. (Szent György napi Biovásár); 2012. július 07-08. (Hortobágyi Napok – Magyarok Vására); 2012. augusztus 17-20. (Hortobágyi Hídivásár)
- A rendezvények helyszíne: Vásártér (Hortobágy, hrsz.: 108/7)

A rendezvénysorozat célja:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A világorökségi környezethez illeszkedő, ahhoz méltó árusítási körülmények között a Hortobágy és környéki termelők és feldolgozók termékeinek piacra juttatásának megvalósítása, amely népszerűsíti a bio- és egyéb a térségre jellemző termékeket, gasztronómiai hagyományokat, továbbá növeli az árusítás hatékonyságát, s ez által a Hortobágy látogatottságát.

A rendezvénysorozatban az alábbi számszerűsíthető célok kerültek kitűzésre:

- 3 db rendezvény (Hídi vásár 4 napos rendezvény, Hortobágyi Napok - Magyarok vására 2 napos rendezvény, Biovásár 2 napos rendezvény)
- 8 db rendezvény nap (Hídi vásár 4 napos rendezvény, Hortobágyi Napok - Magyarok vására 2 napos rendezvény, Biovásár 2 napos rendezvény)
- 160 helyi termelő termékeinek bemutatása (Hídi vásár 100 árus, Hortobágyi Napok – Magyarok vására 30 árus, Biovásár 30 árus)
- 33 000 látogató (Hídi vásár 30 000 fő, Hortobágyi Napok - Magyarok vására 1000 fő, Biovásár 2000 fő)

A rendezvénysorozat eredménye:

A pályázatban kitűzött célok maradéktalanul teljesültek, valamennyi betervezett hagyományőrző rendezvény sikeresen megvalósult. A látogatók száma elérte a kitűzött célt. A pályázat keretében beszerzett eszközöknek köszönhetően lényegesen magasabb színvonalon kerültek megrendezésre a hagyományőrző rendezvények, illetve a hozzá kapcsolódó vásárok. Ez a minőségi változás ösztönző hatással bír a látogatók és árusítók számának emelkedésére.

Projekt megnevezése: Hortobágyi Hagyományőrző rendezvények

- Célterület: A Hortobágyi LEADER HACS területén belüli közösségépítő rendezvények támogatása
- Pályázó: Hortobágy Község Önkormányzata
- Elnyert támogatás összege: 3.000.000.- Ft
- Megvalósítás dátuma: 2012.06.02. (Falunap); 2012.07.07-08. (Hortobágyi Napok – Magyarok Vására); 2012.07.09. (Hídünnep); 2012.08.17-20. (Hortobágyi Hídivásár); 2012.09.08-09. (Hortobágyi Pásztortok és Magyar Hagyományőrző Pásztorkutyások Találkozója)
- A rendezvények helyszíne: Víziszínpad, Hortobágy Folyópart, Vásártér (Hortobágy, hrsz.: 101, 108/7)

A rendezvénysorozat célja:

A Hortobágy és környékére jellemző népzene és néptánc kultúrájának népszerűsítése, rendezvények látogatottságának növelése, a hagyományok feltörekvő generációkkal való megismertetése, Hortobágy kulturális örökségének és a tájra jellemző értékek bemutatása, hagyományos vásári hangulat felidézése.

A rendezvénysorozat eredménye:

A projekt konkrét számszerűsíthető eredményei: 5 rendezvény, 11 támogatással érintett esemény, 35000 látogató. A pályázatban kitűzött célok maradéktalanul teljesültek, valamennyi betervezett rendezvény sikeresen megvalósításra került.

Projekt megnevezése: Égerházi Imre Galéria funkcióbővítő felújítása

- Céletterület: Községi terek fejlesztése
- Pályázó: Hortobágy Község Önkormányzata
- Elnyert támogatás összege: 14.933.842.- Ft
- Megvalósítás dátuma: 2012.11.01 - 2013.03.31.
- A rendezvények helyszíne: Hortobágy, Petőfi tér 1.

A pályázat célja:

Az Égerházi Imre Galéria a kilenclyukú híd környezetében, a híres hortobágyi csárda közvetlen szomszédságában helyezkedik el. Hortobágy nem rendelkezik művelődési házzal, ezt az épületet viszont a központi elhelyezkedése alkalmassá teszi arra, hogy kulturális, közösségi terré váljon, ahol különböző kulturális rendezvények, képzőművészeti kiállítások, megnyitók és ünnepek kerülnének megrendezésre.

Az épületnek erősen leromlott az állaga, ezért felújítása elengedhetetlen volt. A pályázat keretében sor került a tető és a homlokzat felújítására, valamint a nyílászárók cseréjére. A galéria épületében a fűtés nem volt megoldott, így a létesítményt csak időnyelleggel, a fűtési szezonon kívül lehetett üzemeltetni. Lehetővé vált továbbá az épület megközelítése mozgáskorlátozottak részére.

A pályázat eredménye:

A pályázatban kitűzött célok maradéktalanul teljesültek, valamennyi betervezett javítást sikerült elvégezni. A felújított Égerházi Imre Galéria ezáltal méltó színterévé vált kiállítások, és rendezvények egész éves megrendezéséhez.

Projekt megnevezése: Hortobágy Pusztai Állatpark, Játszótér építés

A Pusztai Állatpark a térség egyik jelentős látnivalója. Az állatparkot évről évre egyre több gyerek látogatja, iskolás csoportok érkeznek kirándulás céljából. Az állatpark szolgáltatásait egy EU konform, biztonságos játszótér kialakításával bővítették, mely a gyermek számára az állatok megtekintése mellett kiváló kikapcsolódást jelent.

A játszótér megvalósítására a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. 7.845.003 Ft. Vissza nem térítendő támogatást nyert el a LEADER Helyi Akciócsoportok közreműködésével nyújtandó támogatások jogcím keretében.

A beruházás 2013.05.31.-én elkészült, a fejlesztéssel bővült a Pusztai Állatpark szolgáltatása.

Projekt megnevezése: Hortobágy Pusztai Állatpark közösségi funkcióinak fejlesztése

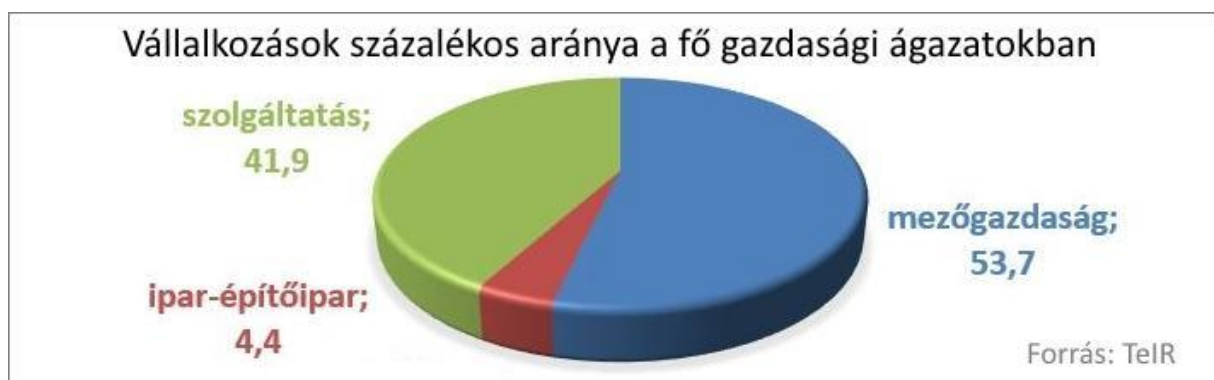
A fejlesztés célja egy olyan közösségi tér létrehozása volt, mely a látogatók számára megfelelő kiegészítő térhasználati elemeket tartalmaz, illetve a csoportos látogatók speciális igényeinek (vízvételi lehetőséggel ellátott pihenő-piknikező-főzőhely) kielégítésére alkalmas.

A projekt megvalósítására a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. 14.894.970 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott. A „Lábon álló kerti tető” nevet viselő épület kivitelezése a tervezést követően 2012.11.26.-án kezdődött.

A foglalkoztató tér 2013. május 7-én elkészült, az eredeti céljainknak megfelelően jól kiegészíti az Állatpark szolgáltatásait. Mind a gyermekek mind pedig a felnőttek számára kellemes kikapcsolódást jelenthet a foglalkoztató tér, illetve az ott megrendezett események.

1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Hortobágy természeti és földrajzi adottságaiból fakadóan a település gazdaságában a mezőgazdaság képviseli a legnagyobb arányt 53,7%-kal, a szolgáltatások pedig 41,9%-kal, ami a település esetében többnyire idegenforgalmi és turisztikai vonatkozású. Az ipar-építőipar 4,4%-kal nem számottevő.

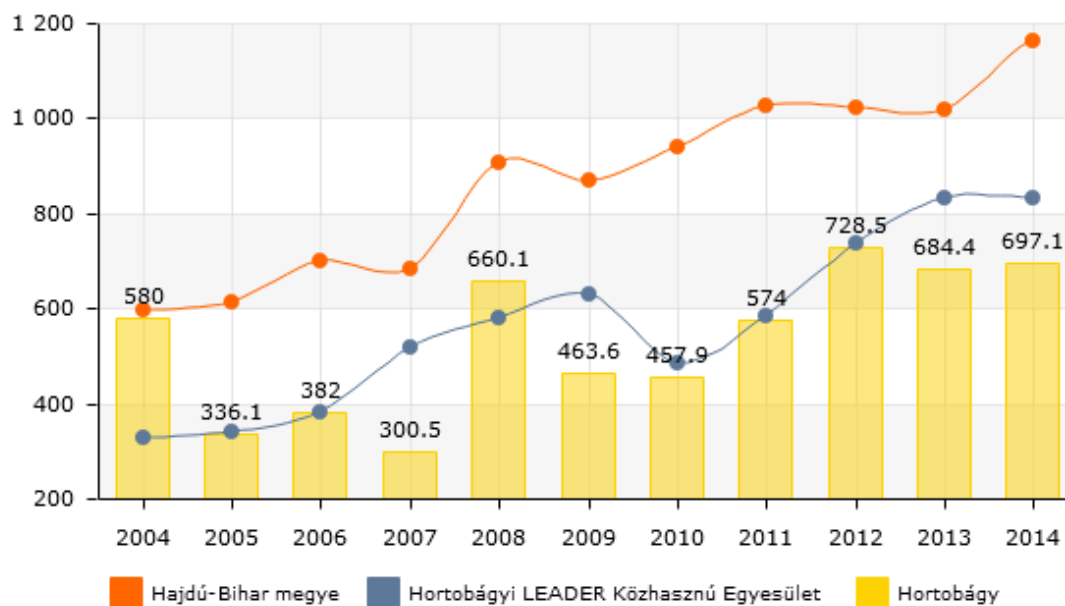

Hortobágyon a rendszerváltást követően jelentősen csökkent a termelő egységek száma, így például megszűnt a keverőüzem, a baromfikeltető, az export juh vágóhíd (amely jelenleg olasz tulajdonban van bezárva) és a tollfeldolgozó. A libatartás visszaszorításával állattartó telepek tucatja szűnt meg. Ennek következtében a községben alig van működőképes vállalkozás, amely foglalkoztatási és adózási szempontból egyaránt óriási problémát jelent.

Társasági adóbevallásra kötelezett vállalkozások bruttó hozzáadott értéke, egy lakosra vetítve (1000 Ft)

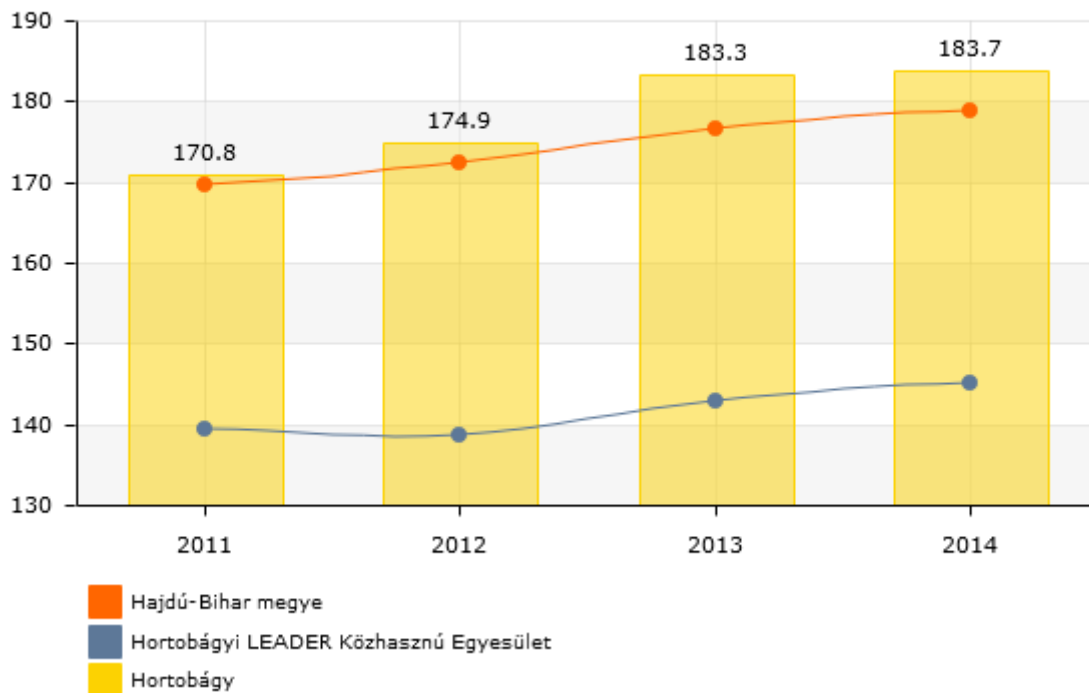
(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A településen működő három nagy állami tulajdonú társaságnak (Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.) kiemelt jelentősége van a település és a térség gazdasági, társadalmi életében. Ráadásul ezen cégek közül csak a Hortobágyi Halgazdaság működik részvénytársasági formában, így jelentősebb mértékű iparűzési adóbevételek csak ettől a társaságtól származnak. Hortobágy munkaképes lakosságának döntő hányada az említett két gazdasági társaságnál áll, illetve állt alkalmazásban, így ezen gazdaságok működtetése, helyzete, illetve a velük kapcsolatos döntések közvetlenül és közvetve az egész Hortobágy térségére meghatározó hatást gyakorolnak.

Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra (db)

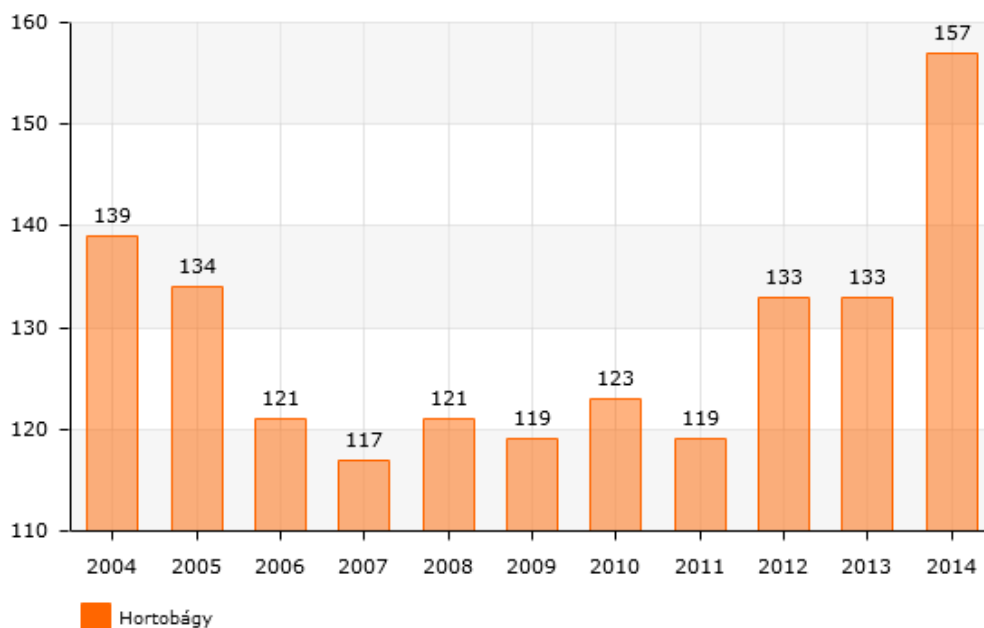
(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Hortobágy az ország egyik legismertebb idegenforgalmi célpontjaként évente mintegy 200.000 turistát vonz. A Hortobágyi Nemzeti Park Magyarország első nemzeti parkja, melynek szívében található Hortobágy község. A terület Kultúrtáj kategóriában 1999 óta a Világörökség része. Itt található Európa legnagyobb kiterjedésű füves pusztája és a híres hármasműemlékegyüttes a Kilenclukú Híd, a Hortobágyi Csárda és a Pásztormúzeum. Ebben a műemléki környezetben található a rendezvénytér, melyhez tartozik a kiváló adottságú, Hortobágy folyó partjára épült vízszínpad és a Hídi vásár területe, valamint a folyóparti terület, ahol a hortobágyi hagyományörző rendezvények kerülnek megrendezésre.

Falusi szálláshelyek férőhelyeinek száma (db)

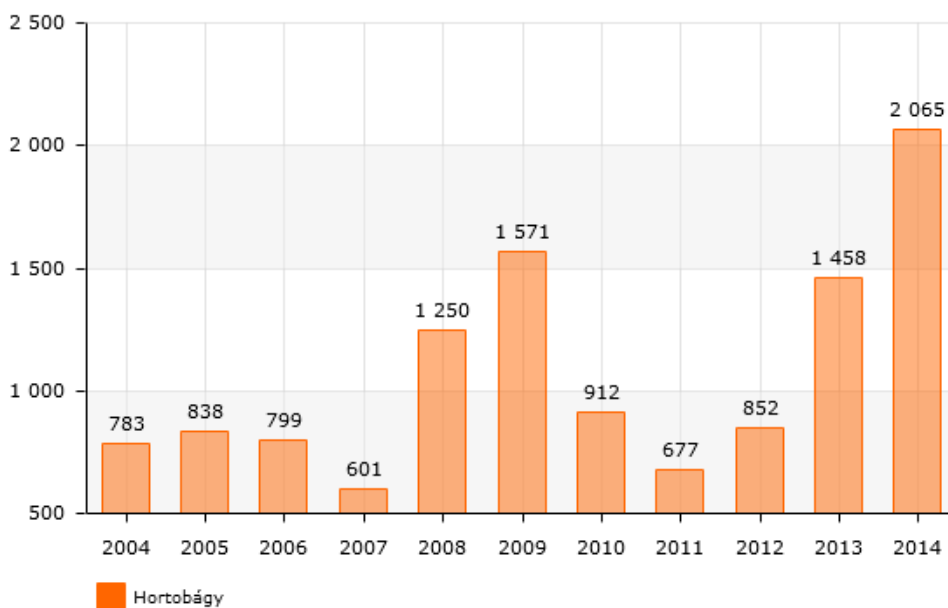
(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A Hortobágyi Nemzeti Park különleges állat- és növényvilága, a páratlan szépség műemléki környezet, az évszázados múltra visszatekintő pásztor- és állattenyésztési kultúra, továbbá az ezeket népszerűsítő rendezvények jelentik Hortobágy vonzerejét. Mivel a község lakói és az itt működő vállalkozások nagy része az idegenforgalomból él, ezért a település fejlesztésének irányát is ez határozza meg.

Vendégéjszakák száma a falusi szálláshelyeken (db)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

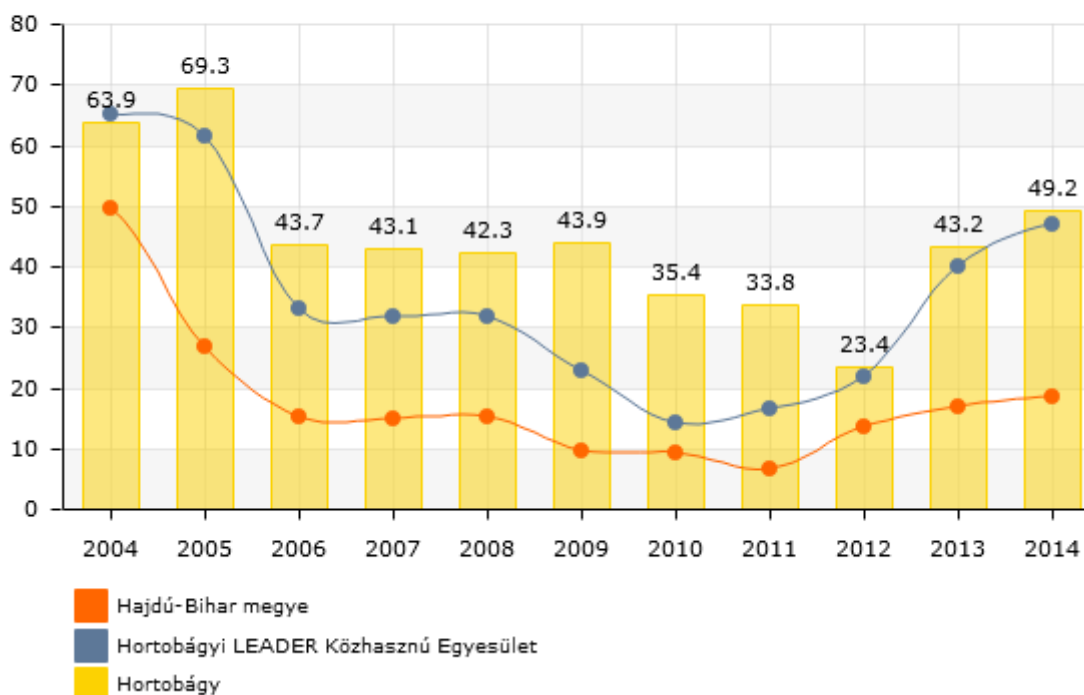

Az idegenforgalom szempontjából Hortobágyon a lovaglás, a horgászat és a vadászat a legnépszerűbb. A lovaglási lehetőség elsősorban a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. mátai telepén adott. A vadászat esetében vaddisznó, őz, fácán, vadkacsa, vadliba, róka, nyúl elejtésére van kínálat. Vadászattal foglalkozó szervezetek: Hortobágyi Lúdtenyésztő Zrt., Hortobágyi Dolgozók Vadásztársasága, Puszta Caccia Kft., Hortobágyi Nemzeti Park. Horgászati lehetőségek: jelenleg a Hortobágy folyón a Nyugati főcsatorna bizonyos szakaszán és a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. erre kijelölt csatornáin lehet napijegyet váltani. Tenisz, úszás: mindkét lehetőség a Hortobágy Club Hotel szolgáltatásai közé tartozik, bárki igénybe veheti. Csónakázásra a Hortobágy folyón nyílik lehetőség.

A fentiekén kívül a hortobágyi idegenforgalmi ágazat még számtalan programmal, rendezvénnyel és kikapcsolódási lehetőséggel áll a településre látogatók rendelkezésére.

Külföldiek által eltöltött vendégéjszakák aránya a falusi szálláshelyeken (%)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A külföldiek által eltöltött vendégéjszakák arányát tekintve Hortobágy mutatói mind az országos átlagot, mind pedig a LEADER Egyesülethez tartozó települések átlagát meghaladják, tehát a Hortobágy, mint turisztikai célpont egyformán népszerű a belföldi és a külföldi turizmust illetően is.

A nemzetgazdasági ágakat tekintve a hortobágyi vállalkozások jelentős része a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban tevékenykedik, de az idegenforgalom okán erős a kereskedelmi és vendéglátási ágazat is, a Nemzeti Parkkal kapcsolatban pedig a szakmai, tudományos ágazat szintén jelentős arányban képviselteti magát.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Regisztrált vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerinti megoszlása – Hortobágy, 2014.

nemzetgazdasági ág	besorolás	vállalkozások száma (db)
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	TEÁOR '08: A	145
bányászat, kőfejtés	TEÁOR '08: B	0
feldolgozóipar	TEÁOR '08: C	8
villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	TEÁOR '08: D	0
vízellátás, szennyvízkezelés, hulladékgazdálkodás	TEÁOR '08: E	0
építőipar	TEÁOR '08: F	4
kereskedelem, gépjárműjavítás	TEÁOR '08: G	24
szállítás, raktározás	TEÁOR '08: H	4
szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	TEÁOR '08: I	23
információ, kommunikáció	TEÁOR '08: J	0
pénzügyi, biztosítási tevékenység	TEÁOR '08: K	2
ingatlanügyletek	TEÁOR '08: L	16
szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	TEÁOR '08: M	24
adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	TEÁOR '08: N	5
közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	TEÁOR '08: O	0
oktatás	TEÁOR '08: P	2
humán-egészségügyi, szociális ellátás	TEÁOR '08: Q	4
művészet, szórakoztatás, szabadidő	TEÁOR '08: R	5
egyéb szolgáltatás	TEÁOR '08: S	4

Forrás: TelR

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

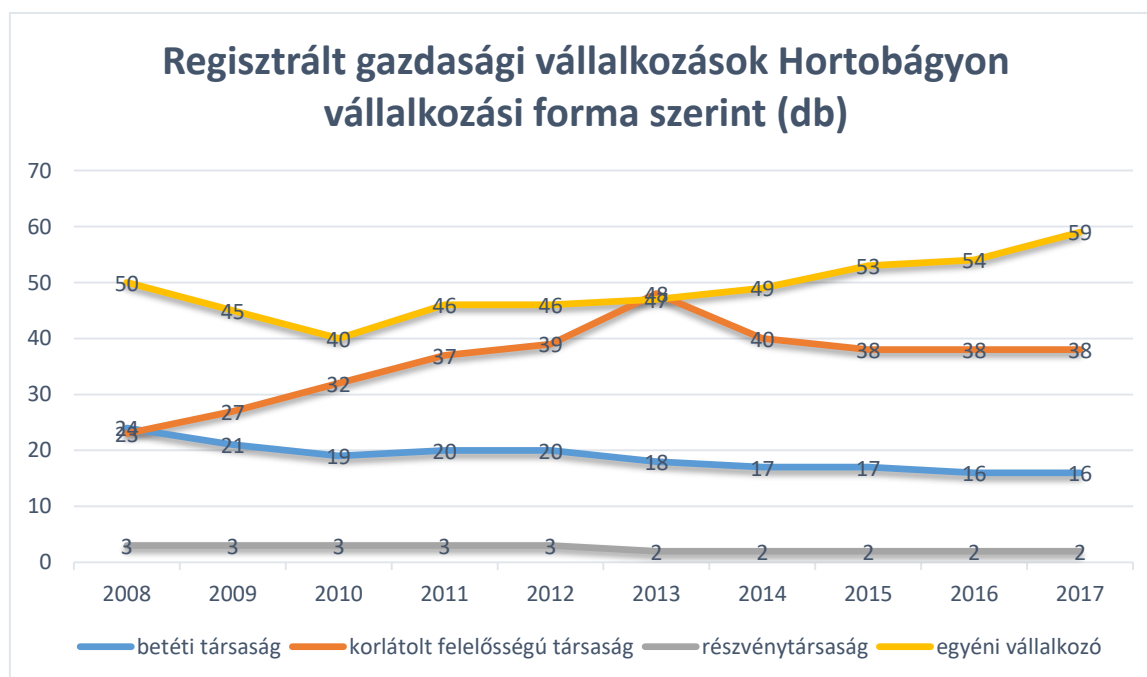
1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelései

A Hortobágyon működő társas vállalkozások túlnyomó többsége 1-9 főt foglalkoztat, az ennél nagyobb létszámú statisztikai kategóriákba csak egy-két társas vállalkozás tartozik. 250 vagy több főt foglalkoztató társas vállalkozás a vizsgált időszakban nem működött Hortobágyon.

Hortobágyon működő társas vállalkozások száma létszám-kategóriánként (db)						
Vállalkozások létszáma / Év	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1 – 9 fős vállalkozások	45	45	49	48	50	46
10 – 19 fős vállalkozások	3	2	1	1	1	1
20 – 49 fős vállalkozások	1	–	–	–	–	–
50 – 249 fős vállalkozások	1	1	1	1	1	1
250 – 499 fős vállalkozások	–	–	–	–	–	–
500 és több fős vállalkozások	–	–	–	–	–	–

Forrás: KSH

A vállalozási formákat tekintve a településen a legtöbb az egyéni vállalkozás, a társas vállalkozások terén a legnépszerűbb szervezeti forma a korlátolt felelősségű társaságoké, ezt követik a betéti társaságok és a jelenleg két részvénytársaság. A 2008-as gazdasági válság idején még azonos számban működtek a településen betéti, illetve korlátolt felelősségű társaságok, az ezt követő időszakban azonban népszerűbb lett a kft., mint vállalozási forma.

Forrás: KSH

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az Európai Unió jelenlegi közös gazdasági stratégiája az Európa 2020 stratégia, ennek magyar megfelelője a Széchenyi 2020 program. Ezen belül többféle operatív program létezik, az alábbi táblázat a GINOP keretében Hortobágy község vonatkozásában megvalósult projekteket mutatja be. A Gazdaságfejlesztési és innovációs operatív program (GINOP) a magyar gazdaság fenntartható növekedését, a magas hozzáadott értékű termelés és a foglalkoztatás bővítését célul kitűző, 2013-ban létrehozott, a 2014–2020-as időszakra vonatkozó kormányzati program.

Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)			
1.	Pályázati kiírás:	GINOP-3.2.2-8-2-4-16 – Vállalati komplex infokommunikációs és mobilfejlesztések, felhőalapú online üzleti szolgáltatások terjesztésének támogatása	
	Projekt megnevezése:	Informatikai fejlesztés az Agrárbónusz Kft-nél	
	Pályázó neve:	Agrárbónusz Korlátolt Felelősségű Társaság	
	Támogatási döntés dátuma:	2018.11.09.	Támogatás összege: 11.146.840 Ft
2.	Pályázati kiírás:	GINOP-2.1.8-17 – A KKV-k versenyképességének növelése adaptív technológiai innováció révén	
	Projekt megnevezése:	Technológiai innováció az Agrárbónusz Kft-nél	
	Pályázó neve:	Agrárbónusz Korlátolt Felelősségű Társaság	
	Támogatási döntés dátuma:	2018.04.05.	Támogatás összege: 14.965.987 Ft
3.	Pályázati kiírás:	GINOP-7.1.9-17 – Turisztikailag frekvenciált térségek integrált termék- és szolgáltatásfejlesztése	
	Projekt megnevezése:	Hortobágy – Világörökségünk a Puszta	
	Pályázó neve:	Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft.	
	Támogatási döntés dátuma:	2018.11.26.	Támogatás összege: 2.999.999.990 Ft
4.	Pályázati kiírás:	GINOP-7.1.9-17 - Turisztikailag frekvenciált térségek integrált termék- és szolgáltatásfejlesztése	
	Projekt megnevezése:	Hortobágy és térsége kerékpáros turisztikai attraktivitásának fejlesztése	
	Pályázó neve:	Magyar Kerékpáros Szövetség	
	Támogatási döntés dátuma:	2018.12.19.	Támogatás összege: 210.542.710 Ft
5.	Pályázati kiírás:	GINOP-1.2.2-16 - Mikro-, kis- és középvállalkozások kapacitásbővítő beruházásainak támogatása	

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Projekt megnevezése:	Eszközbeszerzés a Sápex Duett Kft-nél		
Pályázó neve:	SÁPEX DUETT Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.		
Támogatási döntés dátuma:	2017.08.18.	Támogatás összege:	7.517.500 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

A Széchenyi 2020-hoz tartozó Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) általános célja, hogy javítsa Magyarország területén a hal termékpálya szereplőinek a versenyképességét és hosszú távon elősegítse a hazai haltermelés fenntarthatóságát. Ennek keretében az elmúlt időszakban Hortobágy község egyik jelentős vállalkozása is részesült támogatásban.

Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)			
Pályázati kiírás:	MAHOP-2.5.1-2017 – A környezetvédelmi szolgáltatásokat biztosító akvakultúra fejlesztésének előmozdítása		
Projekt megnevezése:	A Hortobágyi Halgazdaság Zrt. egyedi extenzív haltermelési technológiája által kialakított és fenntartott természetvédelmi értékek és környezetvédelmi szolgáltatások támogatása		
Pályázó neve:	Hortobágyi Halgazdaság Zártkörűen Működő Részvénytársaság		
Támogatási döntés dátuma:	2018.12.14.	Támogatás összege:	160.144.367 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

A Széchenyi 2020-hoz tartozó Vidékfejlesztési Program (VP) keretében Hortobágy község számos társas vállalkozása, magánvállalkozója és őstermelője részesült támogatásban a következő jogcímenek:

- Kompenzációs kifizetések természeti hátránnyal érintett területeken
- Natura 2000 mezőgazdasági területeknek nyújtott kompenzációs kifizetések
- Mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatás
- Az erdőgazdálkodási potenciálban okozott erdőkárok helyreállítása
- Agrár-környezetgazdálkodási kifizetés

A Vidékfejlesztési Program támogatja a védett őshonos és veszélyeztetett állatfajták genetikai állományának megőrzését, az ezzel kapcsolatos pályázaton több hortobágyi vállalkozó is támogatást nyert el:

VP4-10.2.1.1.-15 – A védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának in situ megőrzése

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Pályázó	Támogatási döntés dátuma	Támogatás összege
magánvállalkozó	2017.02.28.	49.766.850 Ft
magánvállalkozó	2017.02.28.	9.163.420 Ft
magánvállalkozó	2017.02.28.	5.422.025 Ft
magánvállalkozó	2017.02.28.	3.554.775 Ft
magánvállalkozó	2017.02.28.	1.579.900 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

A Vidékfejlesztési Program különböző állattartó telepek felújítását, bővítését és korszerűsítését is támogatja, ennek Hortobágy község vállalkozóit érintő vonzatai a következők:

VP2-4.1.1.4-16 – Juh- és kecsketartó telepek korszerűsítése			
Pályázó	Projekt megnevezése		
Green Peas Kft.	Állattartó telep korszerűsítése a Hortobágy 02333 hrsz-ú juhtelepen		
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.30.	Támogatás összege: 92.338.144 Ft
magánvállalkozó	Szalastakarmány betakarítás gépsorának fejlesztése		
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.30.	Támogatás összege: 5.007.652 Ft
magánvállalkozó	Juhtelep felújítása Hortobágy – Kónya-majorban		
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.30.	Támogatás összege: 26.522.016 Ft
magánvállalkozó	Ökológiai gazdálkodást folytató állattartó telep fejlesztése		
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.30.	Támogatás összege: 7.501.305 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

VP2-4.1.1.3-16 - Szarvasmarhatartó telepek korszerűsítése

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Pályázó	Projekt megnevezése			
magánvállalkozó	Magánvállalkozó állattartó telepének felújítása			
Támogatási dátuma:	döntés	2018.02.06.	Támogatás összege:	13.572.209 Ft
Buzát-Népe Kft.	Piaci igényekhez igazodó, hagyományokra alapozott húsmarhatartás fejlesztése a Hortobágyi Nemzeti Park területén			
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.10.	Támogatás összege:	6.219.055 Ft
magánvállalkozó	Hortobágy - Szásztelek, Külterület Hrsz.: 01979/54 szarvasmarha-istállók korszerűsítése			
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.10.	Támogatás összege:	24.839.026 Ft
magánvállalkozó	Szarvasmarha-istálló felújítás magánvállalkozó családi gazdaságában			
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.10.	Támogatás összege:	19.910.897 Ft
magánvállalkozó	Szarvasmarha-istálló építése és technológiai korszerűsítése			
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.10.	Támogatás összege:	51.665.963 Ft
magánvállalkozó	Családi gazdaság szarvasmarha telepének fejlesztése			
Támogatási dátuma:	döntés	2017.10.10.	Támogatás összege:	10.734.279 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

A Vidékfejlesztési Program az elmúlt időszakban támogatást nyújtott a vállalkozóknak (legyenek akár társas vállalkozások, egyéni vállalkozók, családi gazdaságok vagy őstermelők) az ökológiai gazdálkodásra történő áttérés, illetve a már létrejött ökológiai gazdálkodás fenntartása kapcsán is.

VP-4-11.1.-11.2.-15. – Ökológiai gazdálkodásra történő áttérés,
ökológiai gazdálkodás fenntartása

Pályázó	Támogatási döntés dátuma	Támogatás összege
Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft.	2016.04.26.	1.525.827.827 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy Faluvéghalmi Mg. Kft.	2016.04.26.	152.263.739 Ft
Hortobágyi Halgazdaság Zrt.	2016.04.26.	96.012.259 Ft
Buzát-Népe Kft.	2017.06.23.	92.613.417 Ft
Hortobágyi Lúdtenyésztő Zrt.	2018.03.19.	76.978.807 Ft
magánvállalkozó	2018.11.15.	65.855.167 Ft
magánvállalkozó	2017.06.23.	63.136.083 Ft
Bivalyhalom-Hortobágy Kft.	2016.04.26.	63.125.970 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	46.293.094 Ft
magánvállalkozó	2017.06.23.	36.161.856 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	27.985.779 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	25.308.012 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	23.362.976 Ft
magánvállalkozó	2018.11.14.	17.220.640 Ft
Zám Puszta Kft.	2016.04.26.	16.826.944 Ft
magánvállalkozó	2018.11.15.	12.001.324 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	11.389.905 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	11.248.449 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	5.208.177 Ft
Tornyidomb Mezőgazdasági Kft.	2016.04.26.	4.818.611 Ft
magánvállalkozó	2018.08.30.	3.369.440 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	2.566.492 Ft
magánvállalkozó	2016.04.26.	615.619 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

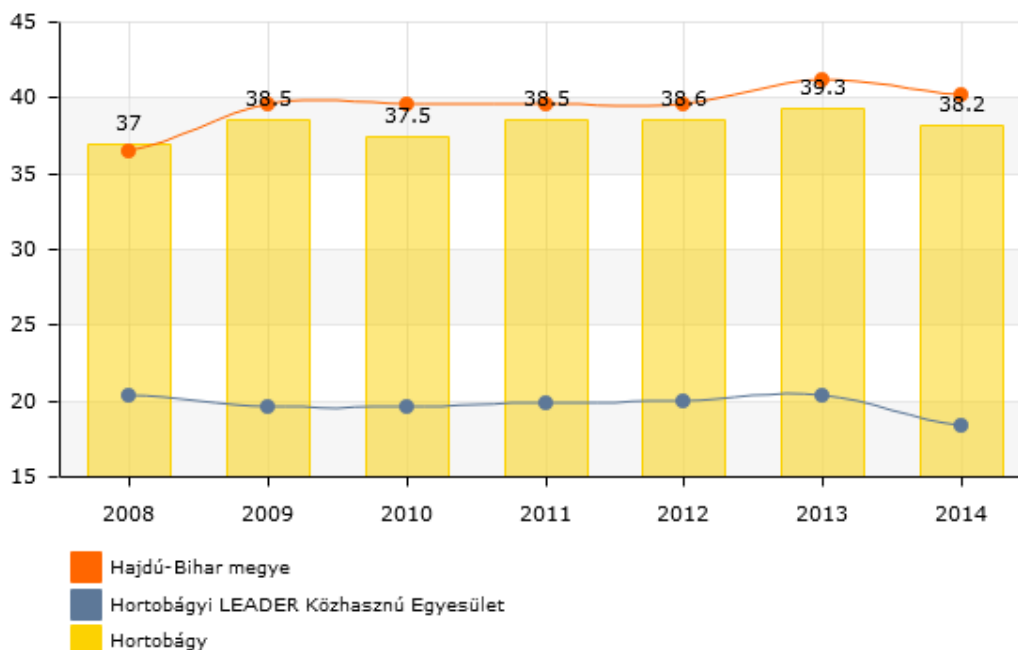
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.):

A település közúton a 33. számú főútvonalon, vasúton a MÁV 108-as számú vasútvonalán érhető el. Mindkettő Debrecen köti össze Füzesabonnyal. Hortobágy elérhetősége, megközelíthetősége az M35-ös autópálya Debrecenig, majd Berettyóújfaluiig történő kiépítése után kedvezőbbé vált. Hortobágyról a

legközelebbi autópálya-csomópont valamivel több mint 38 perc alatt érhető el. Ez gyakorlatilag támpontnak tekinthető a megyeszékhely, illetve az ott található repülőtér megközelítését illetően is.

Idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza percben autópálya csomópontig (perc)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A lakosság képzettségét tekintve a 2011-es népszámlálási adatok a következő képet mutatják: a legfeljebb 8 általánost végzettek a 7 éves és idősebbek arányában 29,1%. (A regisztrált munkanélküliek között a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek aránya 51,2%.) A legalább érettségizett 18 éves és idősebb népesség aránya 35,3%. Felsőfokú végzettségű 25 éves és idősebb népesség aránya 12,9%. Az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak megoszlása az aktív korúak arányában 29,2%. Ide tartoznak az ipari és építőipari (FEOR 7), gépkezelő, összeszerelő, járművezető (FEOR 8) valamint a szakképzettség nem igénylő (egyszerű) foglalkozások (FEOR 9) foglalkoztatási főcsoportok.

Képzettség terén a két legutóbbi népszámlálás között kedvező folyamat zajlott le Hortobágyon, csökkent a csak alapfokú végzettséggel rendelkezők aránya, és nőtt a középfokú vagy felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya. Különösen az utóbbi két kategóriában jelentős a különbség. A 2011. évi népszámlálás idején a 7 éves és idősebb népességben belül gyakorlatilag minden ötödik lakos rendelkezett érettségivel, és százból csaknem 11 fő rendelkezett egyetemi vagy főiskolai oklevéllel. Tehát a 7 éves és idősebb népességnek csaknem egyharmada minimum érettségivel rendelkezett. Ez a mutató messze kedvezőbb, mint a Hortobágyéhoz hasonló adottságokkal rendelkező kistéleplések mutatója.

A lakosság végzettségének változása a két legutóbbi népszámlálás között

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Népszámlálás éve:	2001		2011	
	fő	%	fő	%
A 7 éves és idősebb népesség a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint				
Az általános iskola első évfolyamát sem végezte el	33	2,00%	16	1,16%
Általános iskola 1 – 7. osztály	330	19,99 %	192	13,89 %
Általános iskola 8. osztály	528	31,98 %	402	29,09 %
Középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	389	23,56 %	345	24,96 %
Érettségi	249	15,08 %	278	20,12 %
Egyetem, főiskola stb.	122	7,39%	149	10,78 %
Összesen	165 1	100%	138 2	100%

Forrás: KSH

A K+F terén kedvező változást jelenthet Hortobágy számára, hogy 2017 ősze óta az eddiginél is kedvezőbb feltételekkel igényelhető a kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenység ösztönzését szolgáló nulla százalékos kamatozású beruházási hitel, és immár a mikrovállalkozások is igénybe vehetik. A kölcsön összegének minimálisan felvehető összege 100 millió forintról 5 millió forintra csökken. A módosítással a hitel az innovációs láncnak a piachoz legközelebbi részét finanszírozhatja, amikor a K+F+I tevékenység már üzletileg kezelhető kockázatot hordoz. Már tervezhető a kifejlesztett termék, szolgáltatás, eljárás előállításához, gyártásához szükséges, a vállalkozás számára technológiai előrelépést biztosító eszközök, infrastruktúra beszerzése.

1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok jellemzője

Hortobágy lakóegységeinek száma a 2011-es népszámlálási adatok szerint 625 db. Ezek túlnyomó többsége lakott, magánszemély magántulajdonában lévő, jellemzően legalább 2-3 szobás lakóingatlan.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az alapterületüket tekintve a lakások 2%-a kisebb 40 négyzetméternél, mindössze 46 db lakóingatlan kisebb 50 négyzetméternél, a lakóingatlanok nagyjából 70%-a 50 és 99 négyzetméteres alapterület közé esik.

A felszereltséget tekintve a lakóingatlanok 83,2%-a rendelkezik meleg folyóvízzel, 85,3%-a rendelkezik vízóblítéssel WC-vel, valamint 87,2%-a rendelkezik hálózati vízvezetékekkel.

A száz lakásra és lakott üdülőre jutó lakók száma 247 fő.

(Az alábbi táblázatok adatainak forrása: KSH, Népszámlálás 2011.)

Hortobágy lakóegységeinek rendeltetése és lakói (Népszámlálás 2011)							
Lakás			Lakott üdülő	Lakás és lakott üdülő együtt	Lakott egyéb lakóegység	Össz	Száz lakásra és lakott üdülőre jutó lakó
lakott	nem lakott	együtt					
578	47	625	–	625	–	625	247

A lakások és lakott üdülők szobaszám, tulajdonjelleget és használati jogcím szerint							
Szobaszám							
1		2		3		4–	
57		266		195		107	
Tulajdonjelleget							
magánszemély			önkormányzat			más intézmény, szervezet	
602			4			19	
Használati jogcím							
tulajdonosi			bérleti			más jogcím	
549			20			9	
Lakás és lakott üdülő együtt:				625			
A hortobágyi lakások mérete alapterület szerint							
–29		30–39		40–49		50–59	
60–79		80–99		100–		Összesen	
m ² alapterületű lakás							
7	6	33	65	192	186	136	625

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Egy lakásra jutó alapterület (m ²)	82
--	----

A lakóházak és üdülőépületek magassága és nagysága Hortobágyon						
Földszintes	Emeletes	1	2–3	4–10	11–	Összesen
		lakásos				
622	1	622	1	–	–	623

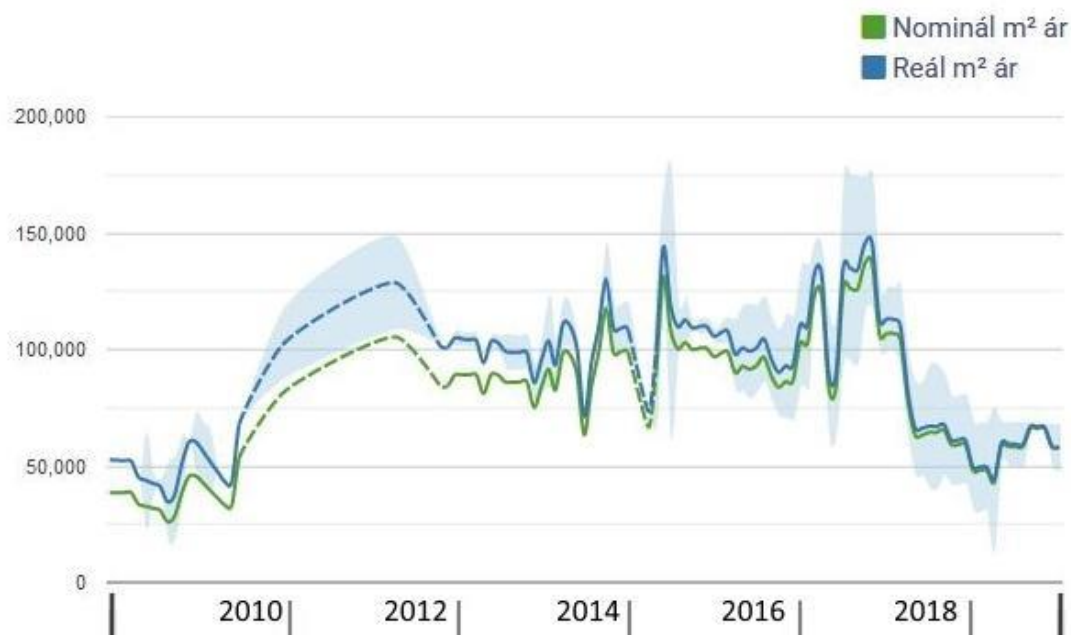
A lakások és lakott üdülők építési év szerint Hortobágyon								
1946 előtt	1946– 1960	1961– 1970	1971– 1980	1981– 1990	1991– 2000	2001– 2005	2006– 2011	Össze- sen
48	210	95	136	90	29	3	14	625

A hortobágyi lakások és lakott üdülők felszereltség szerint						
Hálózati	Házi	Meleg folyóvízzel	Vízöblíté- s WC-vel	Köz-	Házi	Összesen
vízvezetékekkel				csatornával		
ellátott lakás						
545	19	520	533	450	114	625

A hortobágyi lakások és lakott üdülők komfortosság szerint					
Összkomforto- s	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
225	280	33	83	4	625

Az ingatlanet.hu adatai alapján, lakóingatlanok esetén Hortobágy településen az átlag négyzetméter árak 2010 után rövid idő alatt gyakorlatilag megduplázódtak, majd néhány éves ingadozás után, 2019 tavaszára visszatértek a 2010 előtti időszakra jellemző mutatókhoz.

Lakóingatlanok négyzetméter árának alakulása Hortobágyon

A nominál ár a mindenkor, forintban értendő árakat jeleníti meg egy négyzetméterre vetítve, míg a reál ár a nominál ár inflációval korrigált értéke. A szórás megmutatja, hogy az adott időszakban az átlagos négyzetméter ártól átlagosan mennyivel térnek el az ingatlanok négyzetméterre vetített árai. A reál m² ár alakulását a Központi Statisztikai Hivatal szezonálisan kiigazított maginfláció segítségével kalkulálják.

A diagramon Hortobágy területén található lakóingatlanokra vonatkozó négyzetméter árak havi alakulását követheti nyomon. A szaggatott vonallal jelzett időszakokra vonatkozóan nem áll rendelkezésre elegendő információ.

1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

A helyi önkormányzatok relatív autonómiájának kiemelkedően fontos elemét jelenti az önkormányzatok gazdasági (gazdálkodási, pénzügyi stb.) önállósága. Magyarországon 1990-ben egy rendkívül széles feladat- és hatáskörrel felruházott helyi önkormányzati rendszer került kialakításra. A helyi önkormányzatok gazdasági önállóságának jogi alapjait – hasonlóan az önkormányzati autonómia többi eleméhez – az államok alkotmányai tartalmazzák. Az önkormányzati autonómia elengedhetetlen feltétele a gazdálkodási önállóság, amelynek legfontosabb garanciáit az Alaptörvény tartalmazza. Az

Alaptörvény 32. cikke szerint a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében a törvény keretei között:

- gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat,
- meghatározza költségvetését, annak alapján önállóan gazdálkodik,
- e célra felhasználható vagyonával és bevételeivel kötelező feladatai ellátásának veszélyeztetése nélkül vállalkozást folytathat,
- dönt a helyi adók fajtájáról és mértékéről.

Magyarország helyi önkormányzatairól az Országgyűlés 2011. évben új törvényt alkotott. E törvény rendelkezéseinek többsége – így a helyi önkormányzatok gazdasági alapjaira vonatkozó rendelkezések is 2013. évtől léptek hatályba. Amellett, hogy az új törvényi szabályozás a helyi önkormányzatok gazdálkodásával kapcsolatban számos újdotságot tartalmaz (pl. a korábban részletesen bemutatott feladatfinanszírozási rendszer, vagy hogy az önkormányzatok 2013. évtől költségvetési rendeletben működési forrás hiányt nem tervezhetnek), külön ki kell emelni, hogy a helyi önkormányzatok vagyonára vonatkozó rendelkezései már 2012. január 1-jétől hatályossá váltak. Ez igazodott ahhoz a jogalkotási folyamathoz, amelynek célja a nemzeti vagyonnal való gazdálkodás szabályozásának egységesítése volt.

A helyi önkormányzatok gazdasági önállóságának egyik feltétele, hogy feladataik ellátásához megfelelő vagyonnal rendelkezzenek. A vagyon fogalmába egyrészt ingatlanok (föld és épületek), másrészt ingók (mindaz, ami nem ingatlan, tehát különböző tárgyak, berendezések, gépek, felszerelések stb.) és vagyoni értékű jogok tartoznak (pl. bérleti jog).

Az önkormányzatok vagyonuk meghatározó részét a rendszerváltozást követően kapták. Természetesen az állami tulajdon egy részének az önkormányzatok tulajdonába való átadása nem öncélú folyamat volt, hanem jelentős részben a helyi önkormányzati közfeladat-ellátás anyagi és infrastrukturális alapjainak megteremtését célozta. A helyi önkormányzatok tulajdonhoz juttatása értelemszerűen a tulajdonosi jogok (birtoklás joga, használat és a hasznok szedésének joga, valamint a rendelkezési jog) gyakorlására is feljogosította az önkormányzatokat. Ugyanakkor e tulajdonosi jogosultságok közül a korlát nélküli biztosítás könnyen az önkormányzati tulajdon célhoz kötöttsége (azaz a közfeladat-ellátás anyagi és infrastrukturális alapjainak megteremtése) ellenében ható tényező lehetett volna.

Magyarország alaptörvénye rögzíti, hogy a helyi önkormányzat tulajdona – az állami vagyon mellett nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon megőrzésének, védelmének és a nemzeti vagyonnal való felelős gazdálkodásnak a követelményeit, az állam és a helyi önkormányzatok kizárólagos tulajdonának körét, a nemzeti vagyon feletti rendelkezési jog alapvető korlátait és feltételeit, valamint az állam és a helyi önkormányzat kizárólagos gazdasági tevékenységeit a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény szabályozza.

A helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja.

A törzsvagyonba tartozó vagyonelemek részben forgalomképtelenek, részben pedig korlátozottan forgalomképesek. Forgalomképtelen törzsvagyonnak minősül, amit – a nemzeti vagyonról szóló törvény kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyonnak minősít, továbbá – törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít.

A helyi önkormányzat kizárólagos tulajdonát képező nemzeti vagyonba tartoznak

- a helyi közutak és műtárgyaik;
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok;
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló nemzetközi kereskedelmi repülőtér, a hozzá tartozó légiforgalmi távközlő, rádió navigációs és fénytechnikai berendezésekkel és eszközökkel, továbbá a légiforgalmi irányító szolgálat elhelyezését szolgáló létesítményekkel együtt, valamint
- a helyi önkormányzat tulajdonában álló – külön törvény rendelkezése alapján részére átadott – vizek, közcélú vízi létesítmények, ide nem értve a vízi közműveket.

Nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősül a nemzeti vagyonról szóló törvény mellékletben meghatározott, valamint törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében ekként meghatározott, a helyi önkormányzat tulajdonában álló vagyonelem. A forgalomképtelen törzsvagyoni körbe tartozó vagyonelemek nem idegeníthetők el, vagyonkezelői jog, jogszabályon alapuló használati jog vagy szolgálat kivételével nem terhelhetők meg, azokon dologi jog vagy osztott tulajdon nem létesíthető.

A korlátozottan forgalomképes törzsvagyonba tartozó vagyonelemeket törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete állapítja meg. Ezekről a vagyonelemekről törvényben vagy a helyi önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint lehet rendelkezni. A törvény valamennyi tulajdonosi rendelkezési jogosítvány gyakorlásához állapíthat meg feltételeket, de az önkormányzat rendeletében is korlátozottan forgalomképes törzsvagyoni körbe sorolhatja egyes – törvény szerint törzsvagyonba egyébként nem tartozó – vagyontárgyait.

Fontos követelmény, hogy az önkormányzat rendeletének a rendelkezési jog minden elemét szabályoznia kell. Ha nem határozza meg a rendelet pontosan, hogy milyen feltételekkel lehet a korlátozottan forgalomképes vagyontárggyal rendelkezni (különösen elidegeníteni, megterhelni, használatba adni), akkor a tulajdonosi jogokat gyakorló képviselő-testület nem tehet érvényes jognyilatkozatot.

Az a helyi önkormányzati vagyon, amely nem tartozik a törzsvagyonba, üzleti vagyonnak minősül. Ez a vagyonrész az önkormányzat szabad elhatározása alapján elidegeníthető, megterhelhető, vállalkozásba apportként bevihető. Az önkormányzat vállalkozási szabadsága nem korlátlan, a vállalkozási tevékenység a helyi közösségi érdekekkel összhangban lehetséges. a nemzeti vagyonról

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

szóló törvény előírja, hogy a helyi önkormányzat közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervet köteles készíteni.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. A helyi önkormányzat a feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit, és pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat. A helyi önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból teremti meg.

HORTOBÁGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁSÁNAK SAROKSZÁMAI									
EGY ÉVTIZEDES ÁTTEKINTÉSBEN (EZER FORINTBAN) – BEVÉTELI OLDAL									
2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Az önkormányzat saját folyó bevételei									
59.071	70.080	37.523	36.690	53.399	44.645	141.942	123.301	150.278	141.213
Az önkormányzat helyi adó bevételei									
47.345	60.467	28.806	29.587	43.012	36.285	37.868	31.076	42.686	36.372
Az önkormányzat átengedett bevételei									
46.397	67.084	73.053	77.768	76.526	113.242	45.428	47.652	48.892	45.620
Az önkormányzatnak átengedett személyi jövedelemadó									
44.503	60.654	64.788	70.814	67.217	103.205	37.648	37.238	38.384	34.685
Az önkormányzatnak átengedett gépjárműadó									
1.894	6.430	8.265	6.954	9.309	10.037	7.780	10.414	10.508	10.935
Az önkormányzat felhalmozási és tőke jellegű bevételei									
10.736	4.302	18.081	3.980	71.380	20.883	111.480	1.363	59.695	182.060

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az önkormányzat tárgyi eszköz, föld és immat. javak értékesítéséből származó bevételei									
10.562	4.302	771	3.765	15.977	763	110.36 5	1.363	1.161	4.396
Az önkormányzatnak nyújtott állami hozzájárulások és támogatások									
93.005	120.19 2	115.07 0	150.08 3	129.77 2	104.14 8	105.62 6	102.93 5	86.970	93.606
Az önkormányzatnak nyújtott normatív támogatások									
47.033	67.596	71.711	69.978	59.613	61.733	40.609	37.529	29.100	28.310
Az önkormányzat finanszírozási műveletek nélküli bevételei									
226.94 8	286.07 0	246.13 2	288.36 2	353.12 0	293.92 5	416.33 8	284.17 9	356.04 4	481.28 1
Az önkormányzat tárgyévi bevételei									
230.51 9	286.07 0	261.81 0	288.36 2	355.82 0	314.52 9	416.33 8	289.77 6	386.96 9	536.91 1
Az önkormányzat rendelkezésre álló forrásai									
234.99 7	286.37 1	265.31 8	288.16 2	355.02 4	320.79 3	427.85 9	390.62 4	386.96 9	536.91 1

Forrás: KSH

HORTOBÁGY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI GAZDÁLKODÁSÁNAK SAROKSZÁMAI
EGY ÉVTIZEDES ÁTTEKINTÉSBEN (EZER FORINTBAN) – KIADÁSI OLDAL

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Az önkormányzat személyi juttatásai									
72.737	86.271	87.026	91.230	84.263	68.579	66.948	78.030	87.703	75.023
Az önkormányzat társadalombiztosítási és munkaadói járuléka, egészségügyi hozzájárulása									
26.286	28.569	27.618	29.708	25.891	21.817	20.887	20.973	20.412	19.791

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az önkormányzat dologi és egyéb folyó kiadásai									
28.774	32.388	33.754	32.724	46.620	45.000	106.41 4	96.113	108.93 2	135.74 0
Az önkormányzat folyó működési kiadásai									
127.79 7	147.22 8	148.39 8	153.66 2	156.77 4	135.39 6	194.24 9	195.11 6	217.04 7	230.55 4
Az önkormányzat felhalmozási és tőke jellegű kiadásai									
19.820	27.440	29.163	21.099	91.114	31.332	38.074	54.182	71.799	179.02 0
Az önkormányzat tárgyi eszköz, föld és immat. javak felhalmozására fordított kiadásai									
14.954	20.832	12.447	7.275	60.450	21.402	11.993	32.551	39.589	148.11 4
Az önkormányzat által nyújtott támogatások, elvonások és egyéb folyó utalások									
83.935	98.751	88.273	107.79 5	92.564	140.53 4	83.370	73.441	69.698	75.299
Az önkormányzat által nyújtott társadalom- és szociálpolitikai juttatások									
33.173	30.834	31.319	37.593	35.337	47.422	44.497	37.515	37.694	42.412
Az önkormányzat kölcsön nyújtása és törlesztése									
–	–	–	310	350	850	300	150	–	500
Az önkormányzat hitel-visszafizetése									
–	–	–	8.127	9.314	459	9.043	559	635	24.677
Az önkormányzat finanszírozási műveletek nélküli kiadásai									
231.55 2	273.41 9	266.53 4	282.86 6	340.80 2	308.11 2	315.99 3	322.88 9	358.54 4	485.37 3
Az önkormányzat tárgyévi kiadásai									

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

231.94	280.22	266.97	290.99	350.11	308.57	325.03	323.44	358.82	510.69
4	8	3	3	6	1	6	8	5	2

Forrás: KSH

Hortobágy község esetében az önkormányzat mindenkori gazdálkodására alaposan rányomja a bélyegét a település speciális helyzete, amelynek három összetevője van: egyrészt a földrajzi fekvés (óriási területen fekszik, és messze van a szomszédos településektől), a tagolt település-szerkezet, továbbá a kiemelt természetvédelmi és idegenforgalmi szerepkör. A tanyai településrészek lakóinak alapellátása, az infrastruktúra biztosítása, (víz, villany, út stb.) továbbá a közszolgáltatások végzése – a nagy távolságok miatt – az önkormányzatot oly mértékben megterheli, hogy folyamatos működési problémákkal küzd. Emellett az uniós előírásoknak és a kiemelt természetvédelmi követelményeknek való megfelelés – benne kiemelten az ivóvízellátás, a szennyvízelhelyezés és a hulladékgazdálkodás – további súlyos terheket ró az önkormányzatra.

Tekintettel arra, hogy a község a legközelebbi településtől (Balmazújváros) 25 km távolságra fekszik, az ezekhez a területekhez kapcsolódó fejlesztéseket csak önállóan – és ezáltal jóval nagyobb terhet jelentő beruházás megvalósításával – és fajlagosan magasabb üzemeltetési költségek viselésével tudja megoldani.

A felsorolt tényezők és adottságok miatt Hortobágy község működési kiadásai jelentősen magasabbak az országos átlagnál, annak mintegy 160%-át teszik ki.

Az önkormányzat költségvetésének nagy részét az alapfeladatok ellátása emésztí fel (óvodai nevelés, egészséges ivóvízellátás, egészségügyi és szociális alapellátás, közvilágítás, helyi közutak és köztemető fenntartása stb.)

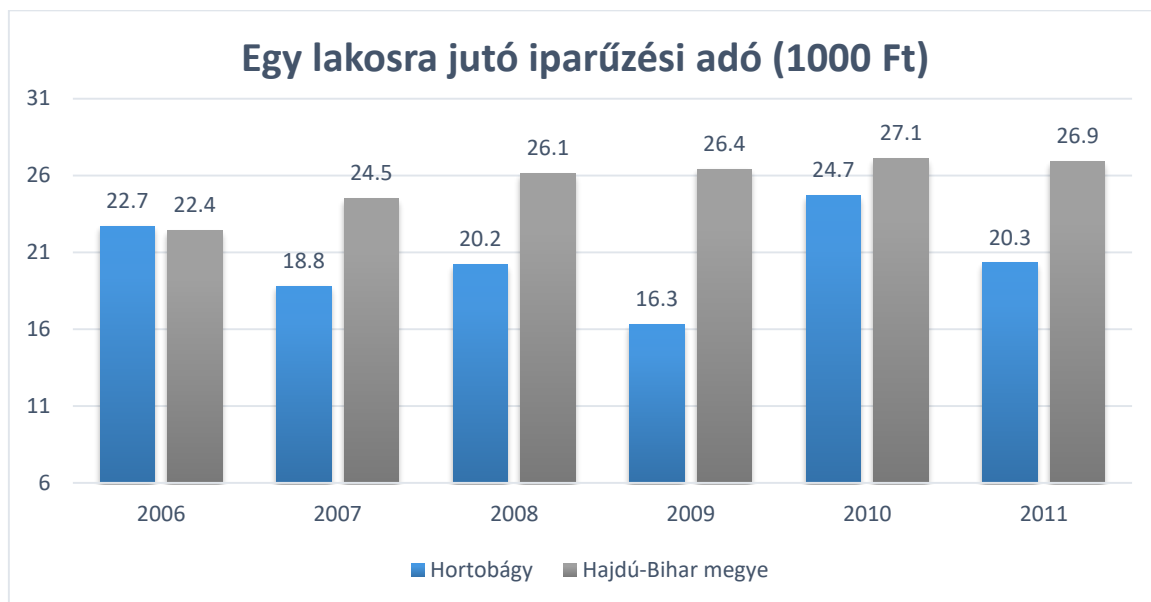
Súlyos teher Hortobágy számára a külterületek szociális és infrastrukturális elmaradottsága, ahol a települési átlaghoz képest jóval magasabb a munkanélküliség, ami a nagy távolságokból, a tömegközlekedés hiányából, az alulképzettségéből, a volt állami gazdasági telepek elhanyagoltságából stb. ered. Ezekben a külterületi lakott helyeken nagyrészt többszörösen hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok laknak.

Az alapfeladatok, kötelezettségek teljesítése (a teljes közigazgatási területen) leköti az önkormányzat fejlesztési, finanszírozási lehetőségeit.

Hortobágyon a rendszerváltást követően jelentősen csökkent a termelő egységek száma, így pl: megszűnt a keverőüzem, az export juh vágóhid és a tollfeldolgozó. A libatartás visszaszorításával állattartó telepek tucatja szűnt meg. Ennek következtében a községben kevés a működőképes vállalkozás, ami foglalkoztatási és adózási szempontból óriási problémát jelent.

A települése működő három nagy állami tulajdonú társaságnak (Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.) kiemelt jelentősége van a térség gazdasági, társadalmi

életében. Ráadásul ezen cégek közül csak a Hortobágyi Halgazdaság működik részvénytársasági formában, így jelentősebb mértékű iparűzési adóbevétel csak ettől a társaságtól származik.

Forrás: TelR

Magyarországon a helyi önkormányzatok gazdálkodása jellemzően forrásorientált. A forrásorientált gazdálkodás lényege, hogy a kiadások nagyságát az önkormányzatok által realizált és szabadon felhasználható források nagysága határozza meg. Egy-egy önkormányzat előre kiszámíthatóan döntően normatív módon részesedik a központi adókból, és szabályozott keretek között saját bevételre tehet szert.

A modell alapján a források és a kiadások közötti összhang, egyensúly megteremtése két módon történhet:

- a kiadások visszafogásával, feladatok számának, körének csökkentésével,
- a helyi bevételek, helyi adók növelésével és hitelfelvétellel.

Mivel azonban ezen megoldások minden elemének bizonyos korlátjai vannak, ezért a legvalószínűbb, hogy a kettő együttes alkalmazásával, fokozatos közelítésükkel tudják megvalósítani az egyensúlyt. A hazai önkormányzatok számára biztosított költségvetési transferek rendszere meglehetősen bonyolult, évről évre változó.

Az önkormányzatok speciális támogatási formája az ÖNHKI (önhibáján kívül hátrányos helyzetű), amely a forráshiányos önkormányzatoknak jár. A forráshiány azért keletkezhet, mert a központi transferek nem fedezik teljesen a kötelező önkormányzati feladatok működési költségeit. Azok az önkormányzatok, amelyek nem képesek a kötelező feladatok ellátásához saját bevételt előteremteni, válnak jogosulttá az önhibáján kívül hátrányos helyzetű önkormányzatok támogatására. A Hortobágy önkormányzata által megpályázott speciális támogatások adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

ÉV	A PÁLYÁZAT KIÍRÓJA	JOGCÍM	ÖSSZEG (Ft)
200 1	Belügyminisztérium	ÖNHIKI	310.000
200 3	Belügyminisztérium	ÖNHIKI	7.151.000
200 3	Belügyminisztérium	Vis maior - rendkívüli hóhelyzet	1.067.000
200 4	Belügyminisztérium	Működésképtelen önkormányzatok támogatása	2.500.000
200 4	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács	Vis maior – kollégium radiátorcsere	3.500.000
200 5	Belügyminisztérium	ÖNHIKI	21.383.000
200 5	Belügyminisztérium	Működésképtelen önkormányzatok támogatása	7.000.000
200 6	Belügyminisztérium	ÖNHIKI	12.984.000
200 6	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács	Vis maior - belvíz	1.056.225
201 1	Belügyminisztérium	Vis maior támogatás	1.092.000
201 1	Belügyminisztérium	ÖNHIKI	7.804.000
201 2	Belügyminisztérium	Hátrányos helyzetű önkormányzatok kiegészítő támogatása	4.347.500
201 3	Belügyminisztérium	Vis maior támogatás	2.534.000
201 3	Belügyminisztérium	Működőképesség megőrzését szolgáló kiegészítő támogatás	12.372.000
201 5	Magyar Államkincstár Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság Debrecen	Települési önkormányzatok rendkívüli költségvetési támogatása	9.263.615
201	Belügyminisztérium	Települési önkormányzatok	5.704.294

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

6		rendkívüli költségvetési támogatása	
201 7	Belügyminisztérium	Települési önkormányzatok rendkívüli költségvetési támogatása	9.417.857
201 8	Belügyminisztérium	Települési önkormányzatok rendkívüli költségvetési támogatása	4.000.000

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Hortobágy Község 2019. évi költségvetési előirányzata – működési és felhalmozási bevételek

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

BEVÉTELEK	2017. évi tényleges teljesítés	2018. évi várható teljesítés	2019. évi eredeti előirányzat	2019. évi módosított előirányzat 2019. 06.01.	2019. évi előirányzatból	
					Kötelező	Önként v. Állami
Működési bevételek						
B1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről	147 387 325	154 172 485	96 725 369	139 652 182	139 652 182	0
B3. Közhatalmi bevételek	58 637 060	66 664 240	64 800 000	64 800 000	64 800 000	0
B4. Működési bevételek	35 174 867	36 748 885	35 704 045	35 704 045	35 704 045	0
B6. Működési célú átvett pénzeszközök	282 932	28 176	72 000	72 000	72 000	0
Működési bevétel összesen:	241 482 184	257 613 786	197 301 414	240 228 227	240 228 227	0
Felhalmozási bevételek						
B2. Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	61 494 232	545 556 831	819 888 595	830 169 491	830 169 491	0
B5. Felhalmozási bevételek	19 684 236	2 535 735	11 165 550	25 570 369	25 570 369	0
B7. Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	0	0	0	0	0	0
Felhalmozási bevétel összesen:	81 178 468	548 092 566	831 054 145	855 739 860	855 739 860	0
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK	322 660 652	805 706 352	1 028 355 559	1 095 968 087	1 095 968 087	0
B8. Finanszírozási bevételek	95 662 816	128 144 161	599 949 607	586 706 751	586 706 751	0
ebből: -működési maradvány	32 965 933	13 497 339	26 228 611	25 785 343	25 785 343	0
-felhalmozási maradvány	32 652 338	86 622 197	549 452 847	536 653 259	549 452 847	0
-mük.irányító szervi tám.	26 991 039	24 961 368	24 268 149	24 268 149	24 268 149	0
-fel.irányító szervi tám.	0	0	0	0	0	0
ÁH-n belüli megelőlegezés	3 053 506					
TÁRGYÉVI BEVÉTELEK	418 323 468	933 850 513	1 628 305 166	1 682 674 838	1 682 674 838	0
	0	0	0	0	0	0
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	418 323 468	933 850 513	1 628 305 166	1 682 674 838	1 682 674 838	0

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy Község 2019. évi költségvetési előirányzata – működési és felhalmozási kiadások

KIADÁSOK	2017. évi tényleges teljesítés	2018. évi várható teljesítés	2019. évi eredeti előirányzat	2019. évi módosított előirányzat 2019. 06.01.	2019. évi előirányzathól	
					Kötelező	Önként v. Állami
Működési kiadások						
K1. Személyi juttatások	83 056 766	96 889 500	65 972 863	90 881 083	90 881 083	0
K2. Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	13 859 524	16 482 498	11 695 728	14 124 225	14 124 225	0
K3. Dologi kiadások	111 792 434	114 664 511	95 610 234	110 523 337	110 523 337	0
K4. Ellátottak pénzbeli juttatásai	3 472 186	3 452 911	4 000 000	4 000 000	4 000 000	0
K5. Egyéb működési célú kiadások	36 141 675	37 147 299	43 187 943	43 421 669	42 421 669	1 000 000
ebből: tartalék (működési)	0	0	500 000	500 000	500 000	0
Működési kiadás összesen:	248 322 585	268 636 719	220 466 768	262 950 314	261 950 314	1 000 000
Felhalmozási kiadások						
K512. Tartalék (felhalmozási)			7 813 219	7 813 219	7 813 219	
K6. Beruházások	31 158 852	23 337 034	1 088 106 455	1 099 217 881	1 099 217 881	0
K7. Felújítások	9 461 796	51 079 787	157 344 372	158 119 072	158 119 072	0
K8. Egyéb felhalmozási célú kiadások	0	0	127 242 946	127 242 946	127 242 946	0
Felhalmozási kiadás összesen:	40 620 648	74 416 821	1 380 506 992	1 392 393 118	1 392 393 118	0
KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK	288 943 233	343 053 540	1 600 973 760	1 655 343 432	1 654 343 432	1 000 000
K9. Finanszírozási kiadások	29 187 519	28 103 454	27 331 406	27 331 406	27 331 406	0
TÁRGYÉVI KIADÁSOK	318 130 752	371 156 994	1 628 305 166	1 682 674 838	1 681 674 838	1 000 000
	0	0	0	0	0	0
KIADÁSOK ÖSSZESEN	318 130 752	371 156 994	1 628 305 166	1 682 674 838	1 681 674 838	1 000 000

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

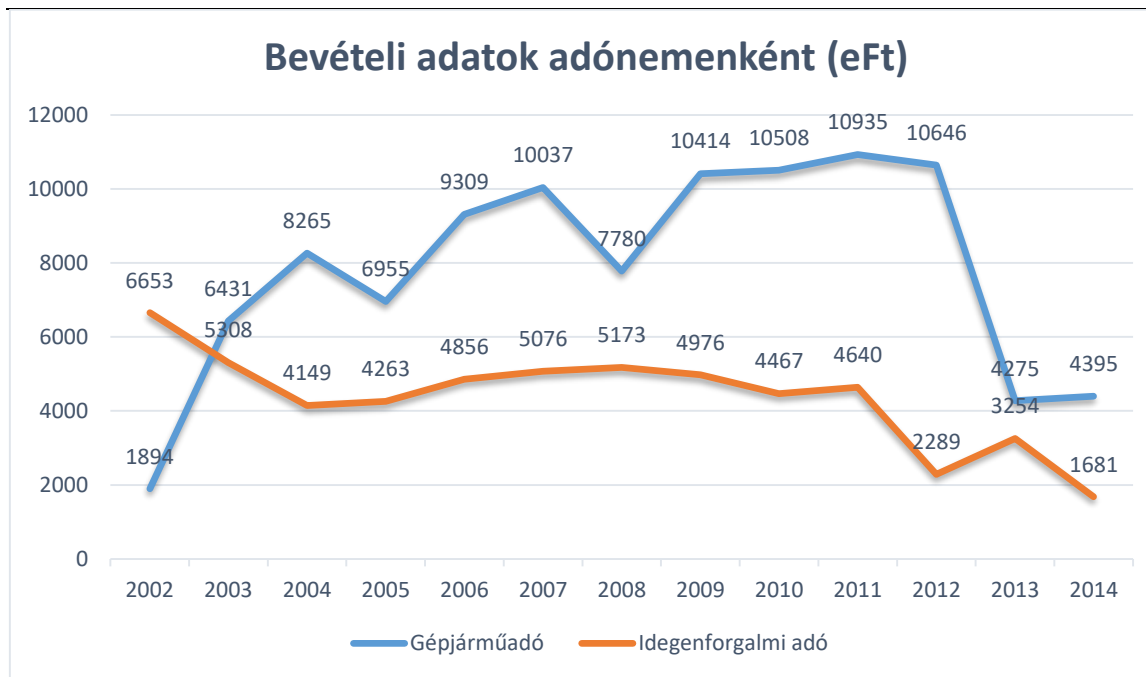
Hortobágy Község Önkormányzata a 2015-2020 közötti időszakra gazdasági programot dolgozott ki. A dokumentum megállapítja, hogy az önkormányzat által ellátott feladatokhoz szükséges feltételek, anyagi lehetőségek folyamatosan szűkülnek, ezért fontosnak ítélik, hogy áttekintsék és meghatározzák azon nem kötelező feladatokat, amelyeket a jövőben is teljesíteni kívánnak:

- Testvérvárosi kapcsolat, diákcsera a németországi Pressath városával.
- Együttműködés a lengyelországi Komarówka Podlaska és a magyarországi Hollókő településekkel.
- Az idegenforgalomban rejlő lehetőségek kihasználása, a hagyományos rendezvények megtartása, újabb rendezvények bevezetése.
- Együttműködés a turizmus területén Debrecennel. Elképzeléseink szerint bővíteni szükséges más környékbeli településekkel, pl.: Hajdúszoboszlóval, esetleg más TDM szervezetekkel, keretein belül. A közös pályázatban vállalt kötelezettségek teljesítése.
- A településen működő civil szervezetek támogatása (Polgárőrség, Hortobágy Jövőjéért Alapítvány, Nagycsaládosok Hortobágyi Egyesülete, labdarúgó-szakosztály stb.)
- A Hortobágyi Híradó megjelentetése.

A fejlesztések célja a Világörökséghez méltó településkép és környezet kialakítása, a foglalkoztatást elősegítő beruházások és programok támogatása, valamint a településen, továbbá vonzáskörzetében működő termelők piacra jutásának az elősegítése, ami biztosíthatja a településen élők megélhetését. További fontos cél az önkormányzat számára a működési kiadások csökkentése megújuló energia hasznosításával, valamint a tanyán élők számára élhetőbb környezet biztosítása.

Az önkormányzat gazdasági lehetőségeinek szűkülése kapcsán a Gazdasági Program megállapítja, hogy a különböző adónemek tekintetében a gépjárműadó csökkenése az egyik legjelentősebb, hiszen a hosszú éveken keresztül tartó emelkedő tendencia megszakadt, és a jogszabályi előírások következtében, a 2012-es évhez viszonyítva a bevétel kevesebb, mint a felére csökkent 2013-ra. Az idegenforgalmi adó esetében még jelentősebb a visszaesés, a 2002-es évhez viszonyítva – az EPONA lovasfalu indulási éve – 2014-re 75%-kal esett vissza az ezen adónem címén szerzett önkormányzati bevétel.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A kommunális adóból származó önkormányzati bevételek a fentieknél kiegyensúlyozottabb képet mutatnak. Ezeken felül az önkormányzatnak különböző pótlékokból és bírságokból származó bevételei is vannak, de ezek mértéke a többi adónemhez képest nem számottevő.

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A helyi adóbevételek visszaesése az önkormányzat gazdasági potenciálját rontja, hiszen ez a központi költségvetéstől való függőség erősödését eredményezi. Az önkormányzat mindezen körülmények és tendenciák figyelembevételével az éves költségvetéseinek elkészítése során kizárólag reális bevételi előirányzatokkal számol. A kiadások esetében pedig a költséghatékony működési formákat választva, a takarékos gazdálkodást helyezi előtérbe.

1.10.2. Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

A helyi önkormányzás lehetővé teszi, hogy a választópolgárok helyi közössége – közvetlenül, illetőleg a választott helyi önkormányzata útján – önállóan és demokratikusan intézze a helyi érdekű közügyeit. A képviselő-testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között a településfejlesztés, a pénzeszközök kezelése, a község településszerkezeti terve, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása, módosítása ügyében, valamint az előzőekhez kapcsolódó pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról.

Hortobágy községben 6 fős képviselő-testület működik (mindegyik tagja független képviselő), élükön a szintén független polgármesterrel. Munkájukat két állandó bizottság segíti.

A helyi önkormányzat a törvények keretei között, saját felelősségére, önállóan szabályozza és igazgatja a feladat- és hatáskörébe tartozó helyi közügyeket. Az önkormányzat a közügyek intézése során kötelező és önként vállalt feladatokat lát el. A kötelező feladatok ellátásáról való gondoskodás minden önkormányzat kötelessége, nagyságától, teherbíró képességétől függetlenül. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden önkormányzatnak gondoskodnia kell arról, hogy a lakosok hozzájussanak a törvényben felsorolt szolgáltatásokhoz.

A kötelezően ellátandó feladatokat az alábbi csoportokba sorolhatjuk:

- a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátása (például a helyi közutak fenntartása, a tömegközlekedés megszervezése, a közoktatás, az egészségügyi és szociális ellátások biztosítása stb.)
- a közhatalom gyakorlása (különböző engedélyek kiadása), valamint
- mindezek szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek helyi megteremtése, vagyis az önkormányzat a saját költségvetéséből és dolgozói által garantálja a feladatok ellátását.

Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testülete 16/2013. (IV. 30.) számon rendelet alkotott a Szervezeti és Működési Szabályzatáról. A rendeletben – sok egyéb mellett – meghatározásra került, miszerint a községi önkormányzat jogi személy. Az önkormányzati feladat- és hatáskörök a képviselő-testületet illetik meg. A képviselő-testületet a polgármester képviseli.

A képviselő-testület szervei: a polgármester, a bizottságok, a jegyző, a Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal és a Balmazújvárosi Kistérség Többcélú Társulása. A képviselő-testület állandó bizottságai: az Ügyrendi-Szociális és Oktatási Bizottság, valamint a Településfejlesztési-Idegenforgalmi és Gazdasági Bizottság.

Közös önkormányzati hivatal

2013. március 1. napjától Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal elnevezéssel, Balmazújváros székhellyel közös önkormányzati hivatalt tart fenn.

Hortobágy Község Önkormányzatának kötelező és önként vállalt feladatait, továbbá a jogszabály által jegyzői hatáskörébe utalt államigazgatási feladatokat a Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágyi Kirendeltsége (Hortobágy, Czinege János utca 1.sz.) látja el. A kirendeltséget a közös hivatal jegyzője/aljegyző által kinevezett kirendeltség vezető irányítja.

A képviselő-testület mellett működő állandó bizottságok

A bizottságok általános feladatai:

- a képviselő-testület döntéseinek előkészítése;
- a képviselő-testület munkatervéhez javaslattétel;
- valamely előterjesztés vagy önálló indítvány sürgős tárgyalásának kezdeményezése;
- bizottsági ajánlás tétel;
- a képviselő-testületi döntések végrehajtásának szervezése és ellenőrzése;
- a feladatkörükbe utalt előterjesztések elkészítése;
- mindazoknak a hatásköröknek az ellátása, melyeket törvény vagy a képviselő-testület a bizottság hatáskörébe utal.

A képviselő-testület az alábbi témakörökben készült előterjesztéseket bizottság állásfoglalásával tűzi napirendre:

a.) Ügyrendi-Szociális és Oktatási Bizottság:

- oktatási-nevelési intézmény alapítása, átszervezése, megszüntetése,
- a Szervezeti és Működési Szabályzat jóváhagyása.
- a tárgyévi költségvetés (a szociális jellegű előirányzatok tekintetében).

b.) Településfejlesztési-Idegenforgalmi és Gazdasági Bizottság:

- a tárgyévi költségvetés és zárszámadás,
- gazdasági program,
- Helyi Építésügyi Szabályzat és Szabályozási terv.

A bizottságok feladatai:

Ügyrendi-Szociális és Oktatási Bizottság

Ügyrendi feladatok:

- Megvizsgálja a képviselők összeférhetlenségi ügyeit és erről tájékoztatja a képviselő-testületet.
- Közreműködik a Szervezeti és Működési Szabályzat kidolgozásában, vizsgálja hatályosulását, szükség esetén javaslatot tesz módosítására, vagy új szabályzat alkotására.
- Ellátja a képviselő-testület titkos szavazásának lebonyolításával kapcsolatos teendőket.
- Figyelemmel kíséri az önkormányzat szerveinek szabályszerű működését.
- Átveszi az összeférhetlenség megszüntetésére irányuló lemondó nyilatkozatot a települési képviselőtől az Möt. 37. § (1) bekezdése alapján.

- Ellátja az önkormányzati képviselők és a nem képviselő bizottsági tagok vagyonynyilatkozatának nyilvántartásával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatokat. Lefolytatja a vagyonynyilvántartásba vétellel kapcsolatos eljárást.

Oktatási feladatok:

- Véleményezi az oktatási-nevelési intézmény alapítására, átszervezésére, megszüntetésére vonatkozó képviselő-testületi előterjesztéseket.

Szociális feladatok:

- Figyelemmel kíséri a közös önkormányzati hivatal hortobágyi kirendeltségének egészségügyi, szociális tevékenységét, segítséget nyújt azok ellátásában.
- Figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű családok körülményeit, s a problémák megoldására javaslatokat, programokat dolgoz ki.
- Véleményezi az önkormányzat éves költségvetésének szociális jellegű előirányzatait.

Közbiztonsági feladatok:

- Közreműködik és véleményezi a település közbiztonsági programját az alapfokú oktatási intézmények vezetője, a háziorvos, a védőnő, a gyermekjóléti és családsegítő szolgálat munkatársai és a körzeti megbízott bevonásával, és közreműködik az abban foglaltak végrehajtásában.

Környezetvédelmi feladatok:

- Figyelemmel kíséri a település közigazgatási területén lévő üzemek, vállalatok, vállalkozások működését, fejlesztési, beruházási tevékenységét a község környezetvédelme szempontjából.
- A környezet- és természetvédelmi feladatok településszintű összehangolása a község középtávú rendezési tervének kialakítása során.
- Közreműködik a település környezetvédelméről szóló önkormányzati rendelet megalkotásának elkészítésében, végrehajtásának ellenőrzésében.
- A jegyző kérésére véleményt nyilvánít a település környezetvédelmi - hatósági ügye kapcsán felmerült vitás kérdésekben.
- Javaslatot tesz helyi jelentőségű védett természeti értékek kijelölésére.

Településfejlesztési-Idegenforgalmi és Gazdasági Bizottság

- Véleményezi és ellenőrzi az önkormányzat éves költségvetését, valamint a végrehajtásról szóló éves beszámoló tervezeteit.
- Javaslatot tehet az önkormányzat hatékony gazdálkodásának megszervezésére és kialakítására.
- Figyelemmel kíséri év közben a gazdálkodás menetét, ennek során - szükség esetén - javaslatot tesz a pénzeszközök átcsoportosítására.

- Javaslatot tehet hitel felvételére, ill. vizsgálja a hitelfelvétel indokait, gazdasági megalapozottságát.
- Ellenőrizheti a pénzkezelési szabályzat megtartását, a bizonylati rend és bizonylati fegyelem érvényesítését.
- A testület felkérésére figyelemmel kíséri és ellenőrzi az önkormányzati intézmények gazdálkodási tevékenységét.
- Javaslatot tesz az önkormányzat anyagi helyzetének jobbítására, bevételi források feltárására.
- A települést érintő fejlesztési, beruházási javaslatokat kidolgozza.
- Véleményezi az önkormányzat vagyonát, tulajdonát érintő döntések meghozatalát, kérelmek elbírálását.
- Az idegenforgalomban működő szervezetekkel együttműködve elkészíti a települési idegenforgalmi fejlesztési javaslatot.
- Véleményezi a képviselő-testület idegenforgalmi tárgyú előterjesztéseit.

A polgármester

A polgármester tisztségét főállásban látja el. A polgármester képviseli az önkormányzatot, összehívja és vezeti a képviselő-testület üléseit. Képviseli az önkormányzatot az önkormányzati részesedéssel működő társaságok taggyűlésein, közgyűlésein, küldöttgyűlésein.

A polgármester feladatait, közigazgatási hatósági jogköreit törvény, illetve kormányrendelet állapítja meg.

A polgármester általános feladatai:

- a község fejlődésének elősegítése,
- a helyi közszolgáltatások szervezése,
- a község vagyonának megőrzése és gyarapítása,
- az önkormányzat demokratikus működésének, a helyi közakarat érvényesítésének biztosítása,
- a képviselő-testület működési feltételeinek biztosítása, munkájának szervezése, összehangolása,
- a települési képviselők, bizottságok munkájának segítése,
- kapcsolattartás a külföldi partnertelepülések képviselőivel,
- nyilatkozik - az önkormányzatot, illetve a települést érintő ügyekben - a sajtónak, hírközlő szervezeteknek,
- a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása, az együttműködés kialakítása,
- a nyilvánosság biztosítása, helyi fórumok szervezése,
- "A község házában történt" címmel írásban rendszeresen tájékoztatja a lakosságot az önkormányzat működéséről, a lakosság széles körét érintő döntésekről, eseményekről.
- ellenőrzi, hogy a hivatal a lakosság ügyeit gyorsan, kulturáltan intézze.

Az alpolgármester

A képviselő-testület a polgármester javaslatára - saját tagjai közül, titkos szavazással - a polgármester helyettesítésére, munkájának segítésére egy fő - társadalmi megbízatású - alpolgármestert választ. Az alpolgármester a feladatát a polgármester irányításával látja el. Az alpolgármesterre megfelelően irányadók a polgármesterre vonatkozó szabályok.

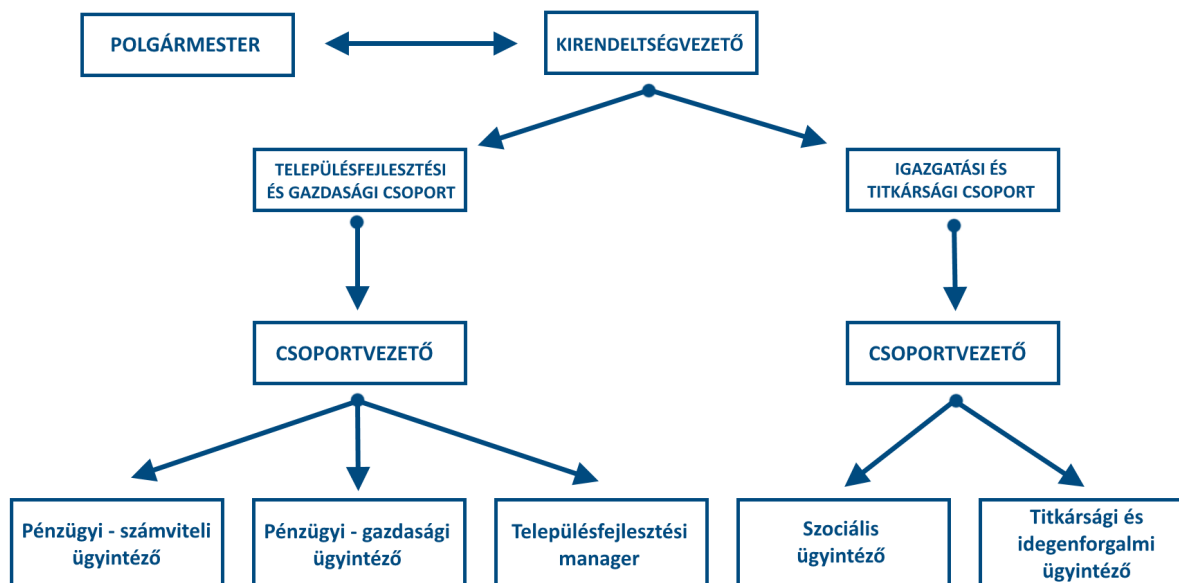
A jegyző

A Balmazújvárosi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzőjét és aljegyzőjét Balmazújváros Város Önkormányzatának képviselő-testülete nevezi ki az Mötv. szabályai szerint. A jegyző ellátja az Mötv. 81.§ -ában foglalt feladatokat. A közös hivatal jegyzője helyettesítéséről, illetve a jegyzői és az aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetén a jegyzői feladatok ellátásáról Balmazújváros Város Önkormányzata gondoskodik.

Az önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörének gyakorlását a következő ügyekben átruházza a Balmazújvárosi Kistérség Többcélú Társulására:

- támogató szolgáltatás az 1993. évi III. tv. alapján
- családsegítő szolgáltatás, gyermekjóléti szolgáltatás az 1997. évi XXXI. tv. alapján
- az egészségügyi alapellátás tekintetében a központi ügyelet ellátása az 1997. évi CLIV. tv. 152. §-a alapján
- belső ellenőrzési feladatok a 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján
- útüzemeltetés és fenntartás tekintetében:
  - útkezelői nyilvántartás létrehozás és vezetése
  - forgalmi rend kialakítása és felülvizsgálata
  - közúti jelzések és úttartozékok fenntartása az 1988. évi I. tv. 34. § (2) bekezdése és a 20/1984. (XII. 21.) KM rendelet 6. § (1) bekezdése alapján
- gyepmesteri feladatok, állati hulladékok gyűjtésének és ártalmatlanításának közös szervezése az 1995. évi XCI. tv. 9. §, 42. § alapján.

**BALMAZÚJVÁROSI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL
HORTOBÁGYI KIRENDELTSÉGÉNEK SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE**

Településfejlesztési tevékenység

Hortobágy község az elmúlt két évtizedben a következő sikeres pályázatokat bonyolította le az ivóvíz- és csatornahálózat infrastruktúrájának fejlesztése terén:

Év: 1999	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Vízálózat-fejlesztés – Hortobágy-Máta tanyaközpont		
Pályázaton nyert összeg:		1.960.688 Ft	Megvalósítás összköltsége:	1.960.688 Ft
Év: 2002	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	TEKI pályázat, Mátai ivóvíz-szolgáltatás		
Pályázaton nyert összeg:		5.943.881 Ft	Megvalósítás összköltsége:	6.637.500 Ft
Év: 2005	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	TRFC – Halastó tanya ivóvíz ellátása		
Pályázaton nyert összeg:		30.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	33.442.317 Ft
Év:	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2009	Pályázat tárgya:	Hortobágy Község korszerű szennyvíztisztító telepének kiépítése és a csatornahálózatának bővítése		
Pályázaton nyert összeg:		243.495.320 Ft	Megvalósítás összköltsége:	270.550.355 Ft
Év: 2010	Pályázat kiírója:	Önkormányzati Minisztérium-EU Önerő Alap		
	Pályázat tárgya:	Hortobágy Község korszerű szennyvíztisztító telepének kiépítése és a csatornahálózatának bővítése elnevezésű beruházás költségeinek saját forrás kiegészítése		
Pályázaton nyert összeg:		13.527.518 Ft	Megvalósítás összköltsége:	270.550.355 Ft
Év: 2012	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium – EU Önerő Alap támogatás		
	Pályázat tárgya:	Hortobágy község korszerű szennyvíztisztító telepének kiépítése és csatornahálózatának bővítése		
Pályázaton nyert összeg:		200.526.660 Ft	Megvalósítás összköltsége:	222.807.399 Ft
Év: 2013	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium – Önkormányzati Gazdasági Főosztály – ÉAOP		
	Pályázat tárgya:	BM EU Önerő Alap Támogatás – „Hortobágy Község régi szennyvíztisztító telep rekultiváció”		
Pályázaton nyert összeg:		7.877.810 Ft	Megvalósítás összköltsége:	315.112.400 Ft

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

A fenti projekteken kívül Hortobágy Község Önkormányzata több alkalommal is sikeresen pályázott a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal által kiírt „Belvízelvezetési projekt” elnevezésű pályázaton. Ennek kapcsán 2011-ben 2.536.365 forintot, 2012-ben 39.657.272 forintot, 2013-ban pedig 27.170.579 forintot nyert el az önkormányzat erre a célra.

Hortobágy község az önkormányzat adatszolgáltatása szerint 2002 óta a következő sikeres pályázatokat bonyolította le a közúti infrastruktúra fejlesztése terén:

Év: 2002	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	TEKI pályázat, Útépítés		
Pályázaton nyert összeg:		14.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	17.938.356 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Év: 2002	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Vasút melletti gyalogos híd felújítása – Vis maior pályázat		
Pályázaton nyert összeg:		6.500.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	6.500.000 Ft
Év: 2003	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Decentralizált térség- és településfelzárkóztatási célú pályázat támogatása - Községi utak építése I.		
Pályázaton nyert összeg:		10.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	13.139.947 Ft
Év: 2004	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
	Pályázat tárgya:	TTFC/EA – Települési utak építése II.		
Pályázaton nyert összeg:		10.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	11.376.000 Ft
Év: 2005	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
	Pályázat tárgya:	TRFC – Tanyaközponti út építése		
Pályázaton nyert összeg:		40.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	44.411.250 Ft
Év: 2007	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
	Pályázat tárgya:	LEKI – József Attila utca útépitése (659/2007. (VI. 27.) EARFT sz. határozat)		
Pályázaton nyert összeg:		6.523.677 Ft	Megvalósítás összköltsége:	7.248.530 Ft
Év: 2007	Pályázat kiírója:	Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
	Pályázat tárgya:	TEUT – Belterületi út felújítása a Sarkadi utcában (288/2007. (VI. 27.) EARFT sz. határozat)		
Pályázaton nyert összeg:		2.071.329 Ft	Megvalósítás összköltsége:	3.571.429 Ft
Év: 2011	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium, Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal		
	Pályázat tárgya:	Közúthálózat javítás projekt		
Pályázaton nyert összeg:		1.666.217 Ft	Megvalósítás összköltsége:	1.666.217 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Év	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal		
	2012	Pályázat tárgya:	Közúthálózat javítása a települések belterületén projekt	
Pályázaton nyert összeg:		12.683.362 Ft	Megvalósítás összköltsége:	12.683.362 Ft
Év	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal		
	2013	Pályázat tárgya:	Közúthálózat javítása a települések belterületén	
Pályázaton nyert összeg:		34.509.853 Ft	Megvalósítás összköltsége:	34.509.853 Ft

1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység

Amint az Hortobágy község gazdasági programjában is szerepel, az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik gazdaságfejlesztési tevékenységet végrehajtani. Elsőrendű cél a turizmus fejlesztése, ezáltal munkahelyteremtés, a településen élő lakosság élethelyzetének javítása, mindezek eredményeképpen pedig a település népességmegtartó erejének fokozása.

Az önkormányzat gazdasági programja szerint a helyi bevételek növelése - mint elérendő cél - a turizmusban rejlő lehetőségek maximális kihasználásával, a rendezvények számának emelésével, valamint a munkahelyteremtő beruházások elősegítésével érhető el. Emellett fontos feladat a költségvetési forráshiány csökkentése érdekében a működési kiadások lefaragása, amiben fontos szerepe van az energiatakarékos közvilágítás megvalósításának és az önkormányzati intézmények megbízható, alternatív energiával történő fűtésének.

A település gazdasági programja a következő fejlesztési célokat határozta meg a 2015-2020-as időszakra nézve:

- Az egészséges ivóvízprogram befejezése.
- A Hídi vásár területének és a kilenclyukú híd környezetének komplex megújítása.
- A Hortobágyi Nagycsárda környezetének rehabilitációja, a körzeti megbízotti iroda és a szolgálati lakás épületének felújításával, "Vendégudvar" néven rendezvényház létesítése.
- A Hortobágy folyó Keleti partján sétány kialakítása a kilenclyukú hídtól a vasúti hídig.
- A vásártér déli oldalán útépítés a Víziszínpad, a gyalogos fahíd megközelítése céljából.
- A volt gépműhely területének felújítása, logisztikai központ létesítése a Hortobágyon és környékén gazdálkodó termelők termékei piacra jutásának és a foglalkoztatás bővülés elősegítése érdekében.
- A nagy létszámú állattartók igényeinek kielégítése céljából vágóhíd, illetve feldolgozó üzem létesítésének támogatása.
- Piaci alapon működő Idősek Otthona létesítése.
- Sportpálya létesítése.

- Lakótelkek kialakítása, közművesítése, infrastrukturális ellátásának kiépítése, a lakónépesség növelése érdekében.
- Bel- és csapadékvíz-elvezető csatornák kiépítése a település belterületén.
- A települési úthálózat fejlesztése, útjavítási munkálatok bel- és külterületi lakott helyeken egyaránt.
- A közvilágítás korszerűsítése a településen környezetbarát és energiatakarékos LED lámpatestekre való áttéréssel.
- A Petőfi Sándor Általános Iskola és kollégium, a községháza, a Nyitnikék Óvoda, továbbá a Titi Éva Faluház épületének energetikai korszerűsítése, energiatakarékos célú felújítása. (Külső hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés és ahol még nem volt, ott nyílászáró csere.) A közintézmények akadálymentesítése.
- Napenergia hasznosítása villamos energia termelésére Hortobágyon.
- Az orvosi rendelő felújítása, fejlesztése.
- A köztemető fejlesztése, parkoló építés.
- A településközpont térfigyelő rendszerrel való ellátása.
- Kónyai vasúti váró létesítése.
- Borsós településrész szennyvízcsatorna hálózat kiépítése.
- Parkgondozási, közterület-fenntartási feladatok ellátásához gépek és eszközök vásárlása.
- A hagyományőrző rendezvények színvonalának emelése, technikai feltételek javítása, számának bővítése.
- Fedett, tájba illő buszváró építése Borsóson.

Hortobágy Község Önkormányzata a 36/2016. (IV. 22.) sz. határozata értelmében pályázatot nyújtott be a TOP-1.1.3-15 kódszámú „Helyi gazdaságfejlesztés” tárgyú pályázati felhívás keretében *Hortobágy piac fejlesztése* címmel. A pályázat célja helyi önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, illetve önkormányzati tulajdonú nonprofit gazdasági társaságok, helyi termelők helyi piacra jutásának támogatása és közéletképzési célokat szolgáló fejlesztések támogatása.

A fejlesztéssel érintett ingatlan helyrajzi száma:

Vásártér: hortobágyi 108/7. hrsz. és hortobágyi 114/2. hrsz.

A projekt összköltsége: bruttó: 91.476.614 Ft

A képviselő-testület vállalta a bruttó 1.760.392 Ft összegű önerő megfizetését a tárgyévi költségvetés felhalmozási kiadások előirányzata terhére.

1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai

A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (Ft.) célja, hogy biztosítsa a munka és a foglalkoztatás szabad megválasztásához való jog gyakorlásának elősegítését, a foglalkoztatási feszültségek feloldását, valamint az álláskeresőket támogatását. Magyarország helyi

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

önkormányzatairól szóló törvény (Mötv.) 15 §-a szerint a helyi önkormányzat a feladat- és hatásköreinek ellátása során – törvényben meghatározott módon és mértékben – biztosítja a közfoglalkoztatási jogviszonyban lévő személyek feladatellátásba történő bevonását.

A helyi önkormányzat az Ft. 8. §-a értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során:

- közfoglalkoztatást szervez,
- figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai követelményeit,
- az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

Az önkormányzat a foglalkoztatáspolitikában kettős szereppel bír:

- Egyrészt a közfoglalkoztatási program keretein belül jelentős számú munkanélkülinek tud értékteremtő tevékenységet és rendszeres jövedelmet biztosítani,
- Másrészt koordinátorként és ösztönzőként kezdeményezhet helyi, térségi szintű együttműködést és programokat a munkaerő-piaci helyzet átfogó javításáért.

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági paraméterek között lehetőséget jelent a hátrányos helyzetűek, illetve a halmozottan hátrányos helyzetben élők átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására. Legfőbb célja, hogy minél több munkára képes és kész aktív korú, szociálisan rászoruló ember számára biztosítson munkalehetőséget. Különösen a nők és az alacsony végzettségűek számára jelent ez lehetőséget munkaviszony megszerzésére.

Hortobágy önkormányzata mindig élt a közfoglalkoztatással kapcsolatos lehetőségekkel. A közfoglalkoztatottak száma az aktív korú lakosság arányához viszonyítva nem jelentős, de a regisztrált munkanélküliek nagy részének biztosít átmeneti munkalehetőséget. A közfoglalkoztatásban részt vevők számát a törvényi szabályozás folyamatos változása alakítja.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal által kiírt és Hortobágy Község Önkormányzata által elnyert, a közfoglalkoztatás támogatását célzó pályázatok

Pályázat tárgya	Megvalósítási időtartama	Pályázaton nyert összeg	Megvalósítási összköltsége
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	2013.12.31.	603.932 Ft	603.932 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (Téli I.)	2014.04.30.	7.965.867 Ft	7.965.867 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (Téli II.)	2014.04.30.	10.444.888 Ft	10.444.888 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (2 hónapos)	2014.04.30.	1.555.420 Ft	1.555.420 Ft
Téli és egyéb értékteremtő közfoglalkoztatás (Betonelemgyártó projekt)	2014.09.30.	6.047.017 Ft	n.a.
Vályogvető közfoglalkoztatási mintaprogram	2014.12.31.	53.615.696 Ft	n.a.
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (Parkgondozó)	2014.09.30.	3.049.360 Ft	n.a.
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (14 fő)	2014.12.01. 2015.02.28.	2.208.542 Ft	2.208.542 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (15 fő)	2015.01.15. 2015.02.28.	2.213.340 Ft	2.213.340 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (mezőgazdasági program)	2015.03.16. 2016.02.15.	13.372.220 Ft	13.257.277 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (helyi sajátosságokra épülő program – betonelem gyártó)	2015.04.01. 2016.02.29.	12.099.643 Ft	12.025.093 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (közút program)	2015.04.01. 2016.02.29.	16.065.775 Ft	17.231.987 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (belvíz program)	2015.05.01. 2016.02.29.	10.998.235 Ft	10.423.896 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (illegális szemétkerakók megszüntetése)	2015.05.01. 2015.08.31.	3.489.914 Ft	3.489.914 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (mezőgazdasági program)	2016.03.15. 2017.02.15.	18.471.939 Ft	16.545.210 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (helyi sajátosságokra épülő program – betonelem gyártó)	2016.04.01. 2017.02.28.	18.489.346 Ft	16.595.576 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (közút program)	2016.04.01. 2017.02.28.	18.068.582 Ft	14.695.745 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (belvíz program)	2016.04.01. 2017.02.28.	688.403 Ft	669.521 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (1 fő)	2016.06.01. 2017.02.28.	1.722.110 Ft	1.590.507 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (2 fő)	2016.03.24. 2017.02.28.	5.760.000 Ft	5.760.000 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (mezőgazdasági program)	2017.03.01. 2018.02.28.	26.720.024 Ft	26.720.024 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (helyi sajátosságokra épülő program – betonelem gyártó)	2017.03.16. 2018.02.28.	26.036.023 Ft	26.036.023 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (közút program)	2017.03.16. 2018.02.28.	13.066.606 Ft	13.066.606 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (5 fő)	2017.03.20. 2018.02.28.	5.174.125 Ft	5.174.125 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (mezőgazdasági program)	2018.03.01. 2019.02.28.	22.677.365 Ft	22.677.365 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (helyi sajátosságokra épülő program – betonelem gyártó)	2018.03.12. 2019.02.28.	26.489.944 Ft	26.614.083 Ft
Kistérségi (járási) startmunka mintaprogram (közút program)	2018.03.12. 2019.02.28.	13.032.583 Ft	13.032.583 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (5 fő)	2018.03.01. 2018.06.30.	1.789.580 Ft	1.789.580 Ft
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása (5 fő)	2018.03.01. 2019.02.28.	2.579.160 Ft	2.579.160 Ft

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

Az önkormányzat igyekszik a legrészletesebb adatokat nyomon követni a nyilvántartott álláskeresők csoportjára vonatkozóan, és ezen adatbázisnak megfelelően próbál beavatkozni a folyamatokba, akár különböző képzések népszerűsítésével, akár a közmunka átszervezésével, vagy más, a rendelkezésére álló eszközökkel.

Regisztrál munkanélküliek / nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportonként

	2012	2013	2014	2015	2016
--	------	------	------	------	------

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év/Fő összesen	118	110	98	81	66
20 év alatt (TS 1002)	Fő	2	3	2	3	2
	Százalék	1,7%	2,7%	2,0%	3,7%	3,0%
20-24 év között (TS 1003)	Fő	12	16	11	9	6
	Százalék	10,2%	14,5%	11,2%	11,1%	9,1%
25-29 év között (TS 1004)	Fő	18	12	12	7	5
	Százalék	15,3%	10,9%	12,2%	8,6%	7,6%
30-34 év között (TS 1005)	Fő	11	12	11	6	6
	Százalék	9,3%	10,9%	11,2%	7,4%	9,1%
35-39 év között (TS 1006)	Fő	17	11	12	6	7
	Százalék	14,4%	10,0%	12,2%	7,4%	10,6%
40-44 év között (TS 1007)	Fő	16	12	9	8	9
	Százalék	13,6%	10,9%	9,2%	9,9%	13,6%
45-49 év között (TS 1008)	Fő	9	9	10	11	5
	Százalék	7,6%	8,2%	10,2%	13,6%	7,6%
50-54 év között (TS 1009)	Fő	15	17	11	11	6
	Százalék	12,7%	15,5%	11,2%	13,6%	9,1%
55-59 év között (TS 1010)	Fő	14	13	11	10	8
	Százalék	11,9%	11,8%	11,2%	12,3%	12,1%
59 év felett év között (TS 1011)	Fő	4	5	9	10	12
	Százalék	3,4%	4,5%	9,2%	12,3%	18,2%

Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás

Hortobágy község lakásállományának adatait áttekintve látható, hogy a lakások csaknem 100%-a magántulajdon. Az önkormányzat néhány bérlakástól és szolgálati lakástól eltekintve jelentős lakástulajdonnal nem rendelkezik. Az önkormányzati vagyonkataszter szerint Hortobágyon a következő önkormányzati bérlakások képezik az önkormányzat üzleti vagyonát:

Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület (m ²)	AK érték	Megjegyzés
37/12	lakóépület	kivett	900	–	Önkormányzati bérlakás, Számadó u.
37/13	lakóépület	kivett	899	–	Önkormányzati bérlakás, Számadó u.
37/14	lakóépület	kivett	900	–	Önkormányzati bérlakás, Számadó u.
131	lakóház, udvar	kivett	611	–	Önkormányzati bérlakás, Czinege u.

2015-ben Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testülete 1/2015. (II.10.) számon önkormányzati rendeletet alkotott a lakásépítő közfoglalkoztatási mintaprogram keretében felépített lakások bérletére vonatkozó szabályokról. A rendelet tárgyi hatálya a mintaprogram során felépített 6 darab, önkormányzati tulajdont képező lakásra terjedt ki. A lakások a hortobágyi 37/12 hrsz., hortobágyi 37/13 hrsz. és a hortobágyi 37/14 hrsz. alatti ingatlanokon kerültek felépítésre.

Az önkormányzat a lakásokat a területi elszigeteltségből adódó hátrányok leküzdése céljából adta bérbe. A rendeletbe foglalt meghatározás szerint területi elszigeteltség az a körülmény, amikor egy személy, család lakóhelye a település központjától legalább 10 km-re található és a lakóhelytől számított 5 km-es távolságban nincsen tömegközlekedési lehetőség.

A rendelet személyi hatálya Hortobágy Árkus és Szásztelek tanyai településrészén bejelentett lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező természetes személyekre terjedt ki. A projekt célja a külső településrészen lakó hat család számára az alapvető ellátások és közszolgáltatások biztosítása, valamint a beköltöztetéssel az önkormányzat költségeinek jelentős csökkentése. Az önkormányzati lakásokba bekötésre került az ivóvíz, a villamos áram, és a szennyvízelvezetés is megoldott. Az

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

önkormányzat, mint bérbeadó bérleti díj ellenében gondoskodik az épület karbantartásáról, az épület központi berendezésének állandó üzemképes állapotáról és a keletkezett hibák megszüntetéséről.

1.10.6. Intézményfenntartás

A települési költségvetés alapján követhető, hogy az intézményfenntartás igen takarékosan működik, aránytalan, túlméretezett beruházások üzemeltetési költségei nem terhelik az önkormányzatot. Az intézményfenntartás kiterjed a polgármesteri hivatal kirendeltsége, az óvoda, a szociális és kulturális intézmények működtetésére és karbantartására.

Az önkormányzat jelentős összegeket fordított a település intézményeinek és a község humán infrastruktúrájának fejlesztésére és korszerűsítésére. Hortobágy község az elmúlt két évtizedben a következő sikeres pályázatokat bonyolította le ezen a területen:

Év: 2000	Pályázat kiírója:	Oktatási Minisztérium – Orsz. Közoktatási Értékelési és Vizsgaközp.		
	Pályázat tárgya:	SZAK 2000 – Helyi pedagógiai program felülvizsgálata		
Pályázaton nyert összeg:		70.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	70.000 Ft
Év: 2000	Pályázat kiírója:	Oktatási Minisztérium – Orsz. Közoktatási Értékelési és Vizsgaközp.		
	Pályázat tárgya:	SZAK 2000 – Kollégiumi életfeltételek feltérképezése		
Pályázaton nyert összeg:		300.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	300.000 Ft
Év: 2001	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Közoktatási Közalapítvány, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Taneszköz-beszerezés támogatása		
Pályázaton nyert összeg:		280.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	364.000 Ft
Év: 2002	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Közoktatási Közalapítvány, Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Taneszköz-beszerezés támogatása		
Pályázaton nyert összeg:		395.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	559.300 Ft
Év: 2003	Pályázat kiírója:	Miniszterelnöki Hivatal, Kistérségi Alap		
	Pályázat tárgya:	Oktatási intézmények fűtési rendszerének felújítása		
Pályázaton nyert összeg:		27.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	29.700.000 Ft
Év:	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Közoktatási Közalapítvány, Debrecen		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2003	Pályázat tárgya:	Taneszköz-beszerzés támogatása – óvoda		
	Pályázaton nyert összeg:	173.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	248.084 Ft
Év:	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács		
2004	Pályázat tárgya:	CÉDE – Iskola homlokzat- és kerítés-felújítás		
	Pályázaton nyert összeg:	6.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	7.618.121 Ft
Év	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács		
2004	Pályázat tárgya:	VIS MAJOR – kollégium radiátorcsere		
	Pályázaton nyert összeg:	3.500.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	3.500.000 Ft
Év	Pályázat kiírója:	Oktatási Minisztérium – OKÉV		
2004	Pályázat tárgya:	SZAK 2004 – Pedagógiai Program felülvizsgálata		
	Pályázaton nyert összeg:	120.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	120.000 Ft
Év	Pályázat kiírója:	Oktatási Minisztérium – OKÉV		
2004	Pályázat tárgya:	SZAK 2004 – Könyvtár felülvizsgálata		
	Pályázaton nyert összeg:	160.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	160.000 Ft

Év:	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács		
2005	Pályázat tárgya:	HÖFE – Iskolai homlokzat felújítása és nyílászárók cseréje		
	Pályázaton nyert összeg:	16.110.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	17.900.000 Ft
Év:	Pályázat kiírója:	Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Tanács		
2006	Pályázat tárgya:	KIFE2 – Oktatási intézmény tornatermének és öltözőinek felújítása		
	Pályázaton nyert összeg:	4.762.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	5.952.966 Ft
Év:	Pályázat kiírója:	Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
2007	Pályázat tárgya:	LEKI – Kollégium homlokzatának felújítása és a nyílászárók cseréje		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Pályázaton nyert összeg:		16.909.994 Ft	Megvalósítás összköltsége:	18.788.882 Ft
Év: 2008	Pályázat kiírója:	Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Tanács		
	Pályázat tárgya:	Faluház épületének felújítása		
Pályázaton nyert összeg:		17.095.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	18.994.561 Ft
Év: 2009	Pályázat kiírója:	Szociális és Munkaügyi Minisztérium		
	Pályázat tárgya:	Főzőkonyha bővítése és korszerűsítése a kapacitás növelése érdekében		
Pályázaton nyert összeg:		21.200.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	23.555.556 Ft
Év: 2009	Pályázat kiírója:	Oktatási Minisztérium		
	Pályázat tárgya:	Az óvoda, az általános iskola, a kollégium és a nevelési tanácsadó hortobágyi tagintézményeinek infrastrukturális fejlesztése		
Pályázaton nyert összeg:		30.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	33.715.523 Ft
Év: 2011	Pályázat kiírója:	ING a Gyermekegészségügyért Alapítvány		
	Pályázat tárgya:	Védőnői szolgálathoz eszközök vásárlása		
Pályázaton nyert összeg:		140.075 Ft	Megvalósítás összköltsége:	280.151 Ft
Év: 2013	Pályázat kiírója:	EMMI - Emberi Erőforrás Támogatáskezelő		
	Pályázat tárgya:	Hortobágyi Nyitnikék Óvoda támogatása		
Pályázaton nyert összeg:		460.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	469.768 Ft
Év: 2014	Pályázat kiírója:	EMMI - Emberi Erőforrás Támogatáskezelő		
	Pályázat tárgya:	Integrált Pedagógiai Rendszer 14-A-0472 óvodai pályázat		
Pályázaton nyert összeg:		414.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	n.a.
Év: 2016	Pályázat kiírója:	Magyar Államkincstár Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Faluház hangosításának korszerűsítése és villanyhálózatának felújítása		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Pályázaton nyert összeg:	401.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	n.a.
--------------------------	------------	-------------------------------	------

Év: 2016	Pályázat kiírója:	Herman Ottó Intézet, Budapest		
	Pályázat tárgya:	Települési és térségi fejlesztések támogatása, tanyagondnoki szolgálat fejlesztésére		
Pályázaton nyert összeg:		1.976.634 Ft	Megvalósítás összköltsége:	1.976.634 Ft
Év: 2016	Pályázat kiírója:	Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága		
	Pályázat tárgya:	Titi Éva Faluházban létrejövő Könyvtár berendezésének biztosítása		
Pályázaton nyert összeg:		2.699.964 Ft	Megvalósítás összköltsége:	2.699.964 Ft
Év: 2017	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium		
	Pályázat tárgya:	Óvodai, iskolai és utánpótlás sport infrastruktúra-fejlesztés, felújítás, vagy új sportlétesítmény létrehozása (Iskola udvarán futópálya, a távolugró árokhoz tartozó futópálya felújítása, a kézilabdapályán labdafogó háló megépítése)		
Pályázaton nyert összeg:		5.694.474 Ft	Megvalósítás összköltsége:	7.592.632 Ft
Év: 2017	Pályázat kiírója:	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság		
	Pályázat tárgya:	Egészségügyi alapellátás fejlesztése Hortobágyon TOP-4.1.1-15-HB-2016-000004		
Pályázaton nyert összeg:		50.000.000 Ft	Megvalósítás összköltsége:	50.000.000 Ft

A fentiekén túl az önkormányzat, amennyiben lehetőség adódik, rendszeresen pályázik a Belügyminisztérium és a Magyar Államkincstár által finanszírozott gyermekétkeztetési támogatásokra. A pályázatok adatai a következők:

Év: 2013	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium		
	Pályázat tárgya:	Gyermekétkeztetési támogatás		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Pályázaton nyert összeg:		5.139.261 Ft	Megvalósítás összköltsége:	23.090.402 Ft
Év: 2014	Pályázat kiírója:	Belügyminisztérium		
	Pályázat tárgya:	Gyermekétkeztetés üzemeltetési támogatás		
Pályázaton nyert összeg:		13.128.960 Ft	Megvalósítás összköltsége:	n.a.
Év: 2014	Pályázat kiírója:	Magyar Államkincstár		
	Pályázat tárgya:	Nyári gyermekétkeztetés		
Pályázaton nyert összeg:		1.069.200 Ft	Megvalósítás összköltsége:	1.068.600 Ft
Év: 2015	Pályázat kiírója:	Magyar Államkincstár Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság Debrecen		
	Pályázat tárgya:	Nyári gyermekétkeztetés		
Pályázaton nyert összeg:		1.189.320 Ft	Megvalósítás összköltsége:	1.189.320 Ft

Hortobágy község óvodája önálló költségvetéssel rendelkezik, melynek 2019. évi bevételi előirányzatai a következők:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

BEVÉTELEK	2017. évi tényleges teljesítés	2018. évi várható teljesítés	2019. évi eredeti előirányzat	2019. évi módosított előirányzat	2019. évi előirányzatból	
					Kötelező	Önként v. Állami
Működési bevételek						
B1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről		0	0	0	0	0
B3. Közhatalmi bevételek			0	0	0	0
B4. Működési bevételek	10	56 980	0	0	0	0
B6. Működési célú átvett pénzeszközök			0	0	0	0
Működési bevétel összesen:	10	56 980	0	0	0	0
Felhalmozási bevételek						
B2. Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről			0	0	0	0
B5. Felhalmozási bevételek			0	0	0	0
B7. Felhalmozási célú átvett pénzeszközök			0	0	0	0
Felhalmozási bevétel összesen:	0	0	0	0	0	0
KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK	10	56 980	0	0	0	0
B8. Finanszírozási bevételek	26 996 128	25 004 239	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0
ebből:-működési maradvány	5 089	42 871	138 105	138 107	138 107	0
-felhalmozási maradvány						
-mük.irányító szervei tám.	26 991 039	24 961 368	24 268 149	24 268 149	24 268 149	0
-felh.irányító szervei tám.						
TÁRGYÉVI BEVÉTELEK	26 996 138	25 061 219	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0
BEVÉTELEK ÖSSZESEN	26 996 138	25 061 219	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0

Hortobágy község óvodája költségvetésének 2019. évi kiadási tervezete:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

KIADÁSOK	2017. évi tényleges teljesítés	2018. évi várható teljesítés	2019. évi eredeti előirányzat	2019. évi módosított előirányzat	2019. évi előirányzatból	
					Kötelező	Önként v. Állami
Működési kiadások						
K1. Személyi juttatások	17 237 296	18 409 066	18 155 368	18 155 368	18 155 368	0
K2. Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	3 953 126	3 594 997	3 350 886	3 350 886	3 350 886	0
K3. Dologi kiadások	3 713 878	2 899 931	2 900 000	2 900 002	2 900 002	0
K4. Ellátottak pénzbeli juttatásai			0	0	0	0
K5. Egyéb működési célú kiadások			0	0	0	0
ebből: tartalék (működési)						
Működési kiadás összesen:	24 904 300	24 903 994	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0
Felhalmozási kiadások						
K512. Tartalék (felhalmozási)						
K6. Beruházások	2 048 962	19 120	0	0	0	0
K7. Felújítások			0	0	0	0
K8. Egyéb felhalmozási célú kiadások			0	0	0	0
Felhalmozási kiadás összesen:	2 048 962	19 120	0	0	0	0
KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK	26 953 262	24 923 114	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0
K9. Finanszírozási kiadások						
TÁRGYÉVI KIADÁSOK	26 953 262	24 923 114	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0
KIADÁSOK ÖSSZESEN	26 953 262	24 923 114	24 406 254	24 406 256	24 406 256	0

Hortobágy önkormányzata a TOP-4.1.1-15-HB1 azonosítószámú "Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése" című felhívás keretében pályázatot nyújtott be „Egészségügyi alapellátás fejlesztése Hortobágyon” címmel. A projekttel kapcsolatos építési kivitelezési feladatok ellátása: 4071 Hortobágy, József Attila u. 1. (Hrsz.: 40/75) szám alatt található Orvosi Rendelők és Védőnői Szolgálat felújítása.

Előzmények:

A projekt keretében a Hortobágy Község Önkormányzatának tulajdonában lévő orvosi rendelő és a védőnői szolgálat építészeti és gépészeti felújítása valósul meg. A munkálatok nem építési engedélyköteles tevékenységek. Az intézmények jelen állapotukban nem akadálymentesek, burkolatai kopottak, töredezttek, higiénikus tisztításuk nehezen megoldható. Fűtési rendszerük korszerűtlen, közös üzemű, mely nem biztosítja az energiahatékony gazdaságos működtetést. A szociális blokkok elavultak, vízvezeték-rendszerük korrodált, vízköves, korrózió miatt sok helyen csöpög. Szennyvízrendszerük még az épület építésekor elfogadott eternit rendszerű, ma már elavult technológia, rendszeresek a lefolyórendszer dugulásai. Sem a rendelő, sem a védőnői szolgálat nem rendelkezik akadálymentesítéssel.

Bontási munkák:

1. Orvosi Rendelő:

- Elbontásra kerül az É-i oldal bejáratánál lévő töredezett lépcsőfeljáró, a K-i, főbejáratnál a betegszállító részére kialakított töredezett beton feljáró, valamint a bejáratnál lévő fém/üveg szélfogó.
- Padlóburkolatok bontása 180 m² területen.
- Oldalfali csempe burkolat bontása 210 m² területen.
- A betegváróban a műanyag álmennyezet bontása.
- A régi vízvezetékek, lefolyóvezetékek, szekrények, továbbá az elektronikus vezetékek és fűtési rendszerek bontása.

2. Védőnői szolgálat:

- A régi összetört lépcsőfeljáró lebontásra kerül.
- Az elavult, elhasználdott PVC burkolatok és járólapok bontása 95m² területen.
- Oldalfali csempe burkolat bontása 150 m² területen.
- Bejárati fém/üveg szélfogó bontása.
- Régi, balesetveszélyes beton hulladék tároló bontása.
- Régi, elavult vízvezetékek, lefolyóvezetékek, szerelvények, elektromos vezetékek és fűtési rendszerek bontása.

Belső munkálatok:

1. Orvosi Rendelő:

- Padlóburkolat készítése 180 m² területen.
- Falcsempézés vakolással, fugázással 210 m² területen.
- Vízvezetékek és lefolyóvezetékek teljes körű cseréje, 3 db porcelán mosdó és 1 db 120 literes forróvíztároló beépítése melegvíz-szolgáltatásra.
- 2 db hangszigetelt ajtó beépítése a fogorvosi és a 2. sz. háziorvosi rendelőbe.
- A régi, 5 db elhasznált ajtó cseréje.
- Fényvédő fóliák elhelyezése a fogorvosi és a háziorvosi rendelő ablakaira: 16 m².
- Klímaberendezés elhelyezése a fogorvosi és a 2. sz. háziorvosi rendelőbe, valamint a betegváróba (3 db).
- Mozgáskorlátozott WC kialakítása, szerelvényezése, burkolása.

2. Védőnői szolgálat:

- A rendelőben és váróban új padlóburkolat készítése 95 m² felületen.
- Új fali csempézés-fugázás 195 m²-en.
- A rendelőben víz nyomóvezeték- és lefolyó vezeték-rendszer kiépítése, 3. db. WC ülőke és tartály, továbbá 4 db porcelán mosdó felszerelése.
- A melegvíz-ellátáshoz 1 db 80 literes elektromos forróvíztároló kerül beépítésre.
- A meglévő elhasznált fa ajtók cseréje, 4 db.
- Mozgáskorlátozott WC-mosdó kialakítása.

Külső munkálatok:

1. Orvosi Rendelő:

- Mozgáskorlátozottak részére akadálymentes feljáró/rámpa kerül megépítése.
- A bejárat előtt 155 m² területen térburkolat kialakítása a meglévő töredezett aszfalt helyére.
- Parkosítás.
- Akadálymentes parkoló felfestése.

2. Védőnői szolgálat:

- Mozgáskorlátozottak részére akadálymentes feljáró/rámpa kerül megépítése.
- A bejárat előtt 150 m² területen térburkolat kialakítása.
- A bejárati ajtó feletti előtető kialakítására kerül sor.
- Parkosítás.
- Akadálymentes parkoló felfestése.

1.10.7. Energiagazdálkodás

Hortobágy község energiaellátásának helyzetét az 1.16. számú fejezet mutatja be. A település önkormányzata a lakosság számára minden anyagi közszolgáltatást biztosít, a közműhálózatok azonban nem az önkormányzat tulajdonában állnak, így az önkormányzat csak közvetett módon bír

befolyással a közszolgáltatások minőségére (pl. víz-, gáz- és elektromos hálózat, hírközlési hálózatok). A község megfelelő villamosenergia-ellátását az E.on Tiszántúli Áramhálózati Zrt., a földgázellátást a TIGÁZ Földgázelosztó Zrt., a vízellátást és a vízvezetést pedig a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. biztosítja.

A 38/2016. (IV. 22.) sz. önkormányzati határozat tartalmazza a VP-6-7.4.1.1-16 kódszámú pályázathoz kapcsolódó adatokat a Titi Éva Faluház energetikai korszerűsítésére vonatkozóan. Ez a pályázati lehetőség tartalmazza a napelemet, a napkollektort, az elektromos fűtésberendezést és a világítás korszerűsítését. A napelemek segítségével megtermelhető az az árammennyiség, ami a fűtéshez és a világításhoz szükséges, ennek célja a Titi Éva Faluház üzemeltetési költségeinek csökkentése.

A fejlesztéssel érintett ingatlan helyrajzi száma, címe:

Titi Éva Faluház, hortobágyi 10/1. hrsz. 4071. Hortobágy, Kossuth u. 8. sz.

A projekt összköltsége: bruttó 42.612.127 Ft

Saját erő összege: bruttó 6.391.819 Ft

Hortobágy község 2019-es költségvetésében szerepel az „Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése” című pályázat keretében TOP-4.1.1-15-HB1-2016-00004 azonosítószámú, „Egészségügyi alapellátás fejlesztése Hortobágyon” elnevezésű projekttel kapcsolatos építési kivitelezési feladatok költsége. A projekt tartalma: a 4071 Hortobágy, József Attila u. 1. (Hrsz.: 40/75) szám alatt található Orvosi Rendelők és Védőnői Szolgálat felújítása.

A projekt keretében a Hortobágy Község Önkormányzatának tulajdonában lévő orvosi rendelő és a védőnői szolgálat építészeti és gépészeti felújítása valósul meg. A munkálatok nem építési engedélyköteles tevékenységek. A felújítás indoka, hogy a helyiségek fűtési rendszere korszerűtlen, közös üzemű, mely nem biztosítja az energiahatékony gazdaságos működtetést.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint határozza meg:

- köztemetők kialakítása és fenntartása
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása.

A településüzemeltetési feladatokhoz sorolhatóak továbbá a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az

élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is.

Hortobágy községben a kötelező egészségügyi, szociális, oktatási, nevelési és közművelődési szolgáltatások teljes körét az önkormányzat a Polgármesteri Hivatalon és intézményein, illetve gazdálkodó szervezetein keresztül látja el.

„Okos város” települési szolgáltatások

Az önkormányzat 27/2017. (III.09.) számú határozata értelmében Hortobágy Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 107. §-a alapján felhatalmazza a közös hivatal székhelyének feladatait ellátó Balmazújváros Város Önkormányzat polgármesterét, hogy a KÖFOP-1.2.1- VEKOP-16 azonosító jelű "Csatlakoztatási konstrukció az önkormányzati ASP rendszer országos kiterjesztéséhez" című felhívás alapján támogatási kérelmet nyújtson be, valamint a támogatási jogviszony létrejötte esetén a kedvezményezett kötelezettségeket és jogokat gyakorolja.

A képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert, hogy a döntésről Balmazújváros Város Önkormányzatának polgármesterét a határozat kivonat megküldésével tájékoztassa.

A modern közigazgatás alapfeltétele, hogy az állam, így az önkormányzatok is minél több szolgáltatásukat elektronikus formában biztosítsák az állampolgárok számára. Az ASP alkalmazásslolgáltatás leveszi az önkormányzatok válláról az ehhez szükséges IT-infrastruktúra és a hozzá kapcsolódó alkalmazások kiépítésének és fenntartásának költségeit. A fejlesztés egy újabb mérföldkőnek számít a valódi szolgáltató állam megteremtése felé vezető úton.

Az ASP korszerű informatikai megoldásokkal ad az önkormányzatok kezébe, lehetővé téve, hogy a helyhatóságok e-közigazgatási szolgáltatásokat nyújtsanak a helyi lakosság és a vállalkozások számára. Szolgáltatásai közé tartozik a gazdálkodási rendszer, az ingatlan-vagyonkataszter rendszer, a helyi adórendszer, az iratkezelő rendszer, az önkormányzati portál, az ipari és kereskedelmi rendszer.

Az ASP egyszerre biztosít előnyöket az önkormányzatoknak, a helyi lakosoknak és vállalkozásoknak, valamint a fenntartó államnak. Míg az állampolgárok és vállalkozások korszerű és egységes e-közigazgatási szolgáltatásokat használhatnak, addig a helyhatóságok a feladataik ellátását és belső működésüket támogató, a legkorszerűbb felhő-technológián alapuló rendszerhez jutnak, amelynek kiépítése és üzemeltetése nem igényel ráfordítást a helyi költségvetéséből. Az önkormányzatok ugyanis költségvetésük túlnyomó részét a törvény által kötelezően előírt feladatok teljesítésére fordítják, a pluszfeladatok ellátása így rendre finanszírozási nehézségekbe ütközik.

A rendszer naprakész információt ad a polgármesternek, a jegyzőnek, a képviselőknak, a helyi ügyintézők pedig könnyebben tehetnek eleget adatszolgáltatási kötelezettségeinek, és hozzáférhetnek majd a központi nyilvántartások adataihoz is.

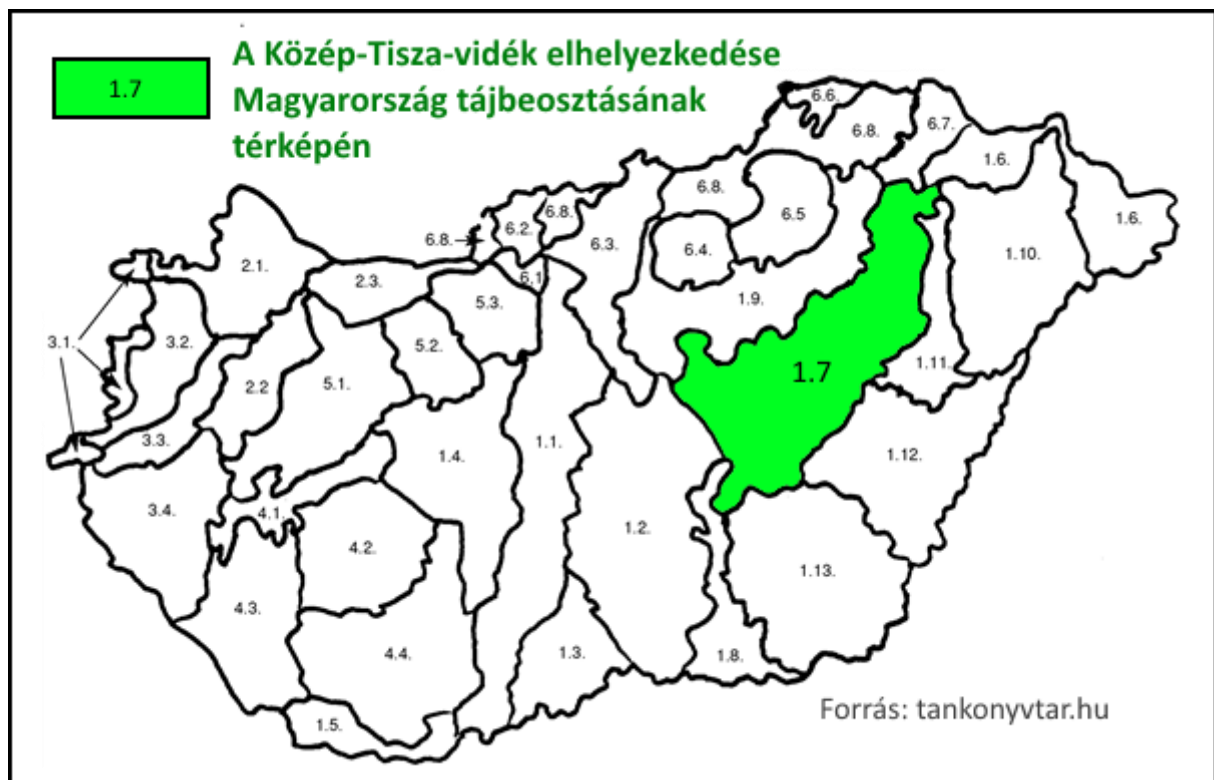
Az ASP-nek köszönhetően a jövőben az önkormányzatok saját beruházás és fenntartási költségek nélkül használhatják a rendszert, amelyben kiemelkedő szintű informatikai biztonság mellett az jogszabályi változások központi követése és a honlapok tartalmi frissítése is megoldott.

1.12 A táji és természeti adottságok vizsgálata

1.12.1. Természeti adottságok

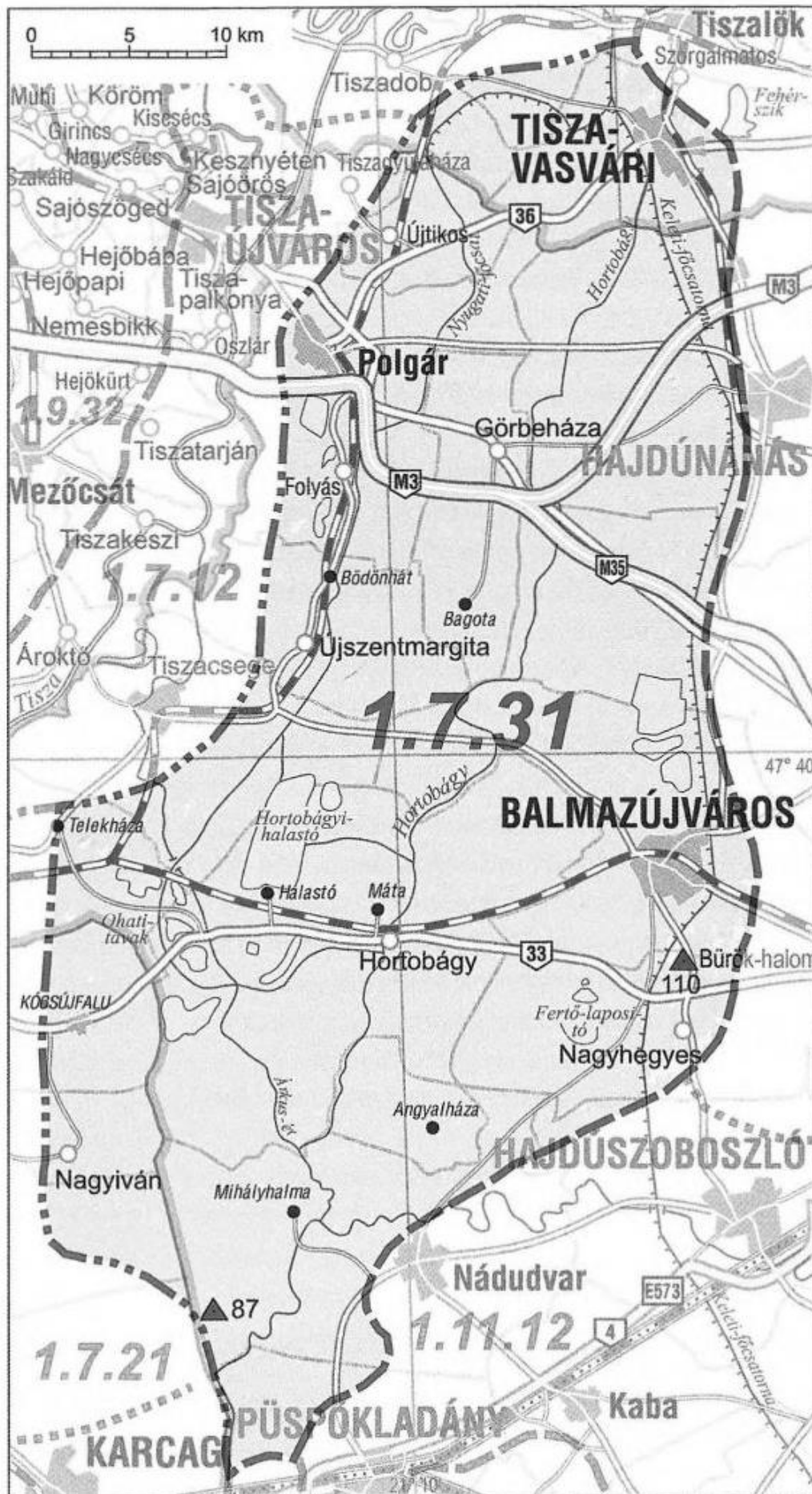
Hortobágy község Magyarország tájfeldrajzi besorolása szerint az Alföld nagytáj, Közép-Tisza-vidék középtáj Hortobágy kistáján terül el. A kistáj Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Jász-Nagykun-Szolnok megyében helyezkedik el. Területe 1704 km² (a középtáj 23,3%-a, a nagytáj 3,3%-a).

A Hortobágy kistáj 87 és 110 m közötti tszf-i magasságú, jellemzően ártéri szintű, tökéletes síkság. Rendkívül kis relatív reliefű felszíne enyhén D-i irányba és a középvonal felé lejt. Jellemző magassága 88-92 m. E szint fölé csak egyes Tisza menti buckavonulatok és kunhalmok emelkednek (legmagasabb a Bürök-halom).

A kistáj az Alföld felszínalaktani szempontból egyik legegységesebb területe. Felszíni formái közül a szinte mindenütt megfigyelhető elhagyott Tiszamedreket, morotvákat és hozzájuk kapcsolódó folyóhátakat (pl. a Kadarcs mentén) és az ÉNy-i rész övzátonyait, erősen letarolt futóhomok formáit emelhetjük ki.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A kistáj Ny-i részét a Keleti-főcsatornából kiágazó Nyugati-főcsatorna vízrendszere (Alsóselypes-Hataj-Völgyes-Árkuséri-főcsatorna (89 km, 630 km²) és a Sarkad-Mérges-Sáros-éri-főcsatorna (21 km, 808 km²), középső részét a Hortobágy-főcsatorna (94 km, 3775 km²) vízrendszere ágazza be, míg K-ről 61 km hosszan a Keleti-főcsatorna keretezi. A Hortobágy-főcsatorna fontosabb mellékvei: Kadarcs-Karácsonyfoki-felfogócsatorna (44 km, 775 km²) és az Alsó-Kadarcs-Kösely-csatorna (36 km, 996 km²), amely K-ről a Köselyt (91 km, 777 km²) is felveszi. Ahol Ny felől a Köles-Őzes vagy Németéri-csatorna (17 km, 122 km²) eléri a Hortobágyot, onnan nevezik Hortobágy-Berettyónak. Száraz, gyér lefolyású, erősen vízhiányos terület. Csak kevés vízjárási adattal rendelkezünk.

Az összes vízfolyás vízjárása a tiszai vízátvezetésektől erősen befolyásolt. A Keleti-főcsatorna 80 m³/s, a Nyugati-főcsatorna 25 m³/s vízvezetésre van méretezve. A legtöbb vízfolyás időszakos jellegű, amit a csapadék és a tározók víztartaléka irányít. Az árvizek a tavaszi hóolvadást követik, míg az év második felében alig van víz, kivéve a tiszalöki duzzasztóból táplált két főcsatornát és a tározók vízeresztését. A belvízlevezető csatornahálózat hossza megközelíti a 700 km-t. A Nyugati- és a Keleti-főcsatorna vize I., a Hortobágyé III. osztályú.

A tájnak csak 6 természetes tava van, 382 ha felszínnel, amelyek között a Nagyiván közeli Darvasfenéktórendszer (250 ha) a legnagyobb. Sokszorosa ennek a 28 mesterséges halastó és tározó területe (32 500 ha) mint a szikes laposok legjobb hasznosítási módja. Közülük a Nagyiváni-tározó (6500 ha) a legnagyobb felületű, de a Polgári- (309 ha), Balmazújvárosi- (319 ha), Elepi- (489 ha), Ohati- (645 ha), Görbeházi- (1150 ha), Sarkadéri-tározó (1450 ha) és más hortobágyi tavak (793 ha) is igen nagyok. Jelentős a Keleti-főcsatorna 3 tározója is (10 900, 2680 és 2130 ha területűek).

A „talajvíz” mélysége a kistáj nagyobb részén 2-4 m között van, de nagy területeken (pl. Egyek-Nagyiván között, a Keleti-főcsatorna mellékén) még a 2 m-t sem éri el. Mennyisége nem számottevő. Kémiai jellegére az a jellemző, hogy a szikes talajok nagy elterjedtségének fő okát képező különféle, nátriumban gazdag talajvizek legalább olyan területet uralnak, mint a kalciumos típusok. A keménység Tiszavasváritól D-re és Egyektől K-re a 45 nk°-ot is meghaladja, máshol 25-35 nk° között van. A szulfáttartalom 60-300 mg/l között váltakozik.

A rétegvíz mennyisége nem jelentős. A nagyszámú artézi kút átlagos mélysége a 100 m-t kevéssel haladja meg, vízhozamuk 200 l/p körüli, de nagyobb mélységből helyenként bő vízhozamok is erednek. Balmazújváros 60 °C-os, Polgár 42 °C-os, Tiszavasvári 67 °C-os vizei nátriumkloridos típusúak.

Mérsékeltlen meleg, száraz éghajlatú kistáj. Az É-i részen 1850-1900 óra körüli az évi napfénytartam, a D-i részeken eléri a 1900-1940 órát. Nyáron 780-800, télen 170 és 185 óra közötti (D-en a több) napsütés várható. A hőmérséklet sokévi átlaga É-on 9,8-10,0 °C, D-en 10,0-10,2 °C, a tenyészidőszaké 17,0-17,3 °C. É-on ápr. 2-4. és okt. 17-18. között (196-197 nap), D-en márc. 31-ápr. 2. és okt. 19-20. között (198-200 nap) a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A fagymentes időszak hossza 188-190 nap (ápr. 10-12. és okt. 18-22. között), DNy-on 192-194 nap körüli (ápr. 8. és okt. 18-22. között). Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 34,0-35,0 °C. Az abszolút

minimumok átlaga -16,0 és -17,0 °C közötti. A csapadék évi összege 510 és 550 mm között változik a területen (É-on 550-570 mm), a nyári félévé 310-340 mm (É-on a több). A 24 órás csapadékmaximum 128 mm, Újszentmargitán észlelték. Évente 34-36 hótakarós nap várható, 16-18 cm átlagos maximális vastagsággal. Legnagyobb gyakorisága az ÉK-i és a DNy-i szélnek van, az átlagos szélesebség 2,5 és 3 m/s közötti. Kimondottan száraz vidék, a gazdaságosan természetű növények körének meghatározója a kevés csapadék.

A kontinens legnagyobb összefüggő szikese. Potenciális növényzete 30-40 000 év óta nyílt, sztyepi, a szolonyec sziki fajok folyamatos jelenlétével. A kistáj É-i részén, egykori nagyobb mocsár helyén agrársivatag van, a K-i és Ny-i tájperemen helokrén források, kisebb lãpfoltok és szoloncsák szikesedés ismert. Ma és a múltban is a szolonyec szikesek társulásai uralkodók, azok teljes palettájával. Leggyakoribb legelõtársulásai az ürmös és cickafarkos szikes puszták, a réttársulásokból az ecsetpázsitos és a hernyópázsitos a legjellemzőbb. Az egykori nagy mocsarokból mára nagyobb kiterjedésben csak a Kunkápolnás belseje maradt meg. A sziki erdössztyep maradványai a középső és az É-i részeken kiterjedtebbek, a legérintetlenebb hazai reprezentáns is itt van, a bioszférarezervátum-magterületen.

Jellemző fajok a füves és kopár sziki élőhelyeken: seprűparéj (*Bassia sedoides*), pusztai tyúktaréj (*Gagea szovitzii*), henye kunkor (*Heliotropium supinum*), sziksófű (*Salicornia prostrata*), sziki ballagófű (*Salsola soda*), erdélyi sóballa (*Suaeda salinaria*), henye vasfű (*Verbena supina*). Iszapnövényzetben: magyar látonya (*Elatiné hungarica*). Szikes réteken: magas tarackbúza (*Elymus elongatus*), debreceni torma (*Armoracia macrocarpa*), sziki nefelejcs (*Myosotis sicula*). Sziki erdössztyepeken: dárdás nádtippán (*Calamagrostis canescens*), magyar zergevirág (*Doronicum hungaricum*), sziki lórom (*Rumex pseudonatronatus*), nyugati csillagvirág (*Sállá drunensis*).

Száraz gyepekben: nemes cickafark (*Achillea nobilis*), hengeres peremizs (*Inula germanica*), pusztai gyűjtőványfű (*Linaria biebersteinii*), macskahere (*Phlomis tuberosa*), medúzafű (*Taeniatherium asperum*), hólyagos here (*Trifolium vesiculosum*).

Sok a kipusztult taxon: szennyes ínfű (*Ajuga laxmannii*), pusztai ternye (*Alyssum turkestanicum*), kék atracél (*Anchusa barrelieri*), macskatalp (*Antennaria dioicci*), tãtorján (*Crambe tataria*), piros kígyószisz (*Echium maculatum*), apró nőszirm (*Iris pumilã*), szibériai nőszirm (*Iris sibirica*), parlagi atracél (*Anchusa arvensis*), gyepes nefelejcs (*Myosotis caespitosa*), kajla zsãlya (*Salvia x betoni-ãfolia*), magyar sóballa (*Suaeda pannonica*), fogaslevelű bükköny (*Vicia narbonensis* subsp. *serratifolia*), pusztai meténg (*Vinca herbacea*).

Fajszám: 600-800; védett fajok száma: 40-60; özönfajok: zöld juhar (*Acer negundo*) 2, bálványfa (*Ailanthus altissima*) 1, gyalogakãc (*Amorpha fruticosa*) 3-4; amerikai kőrís (*Fraxinus pennsylvanica*) 1.

1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet

1.12.2.1. Tájérténeti vizsgálat

A Hortobágy kistájon É-on bizonytalan korú és kifejlődésű a medencealjzat. Déli része alatt kb. 2 km mélységben a középső-kréta flis felszíne. Erre vékony miocén tufa, majd késő-miocén kőzetek, erre pedig késő-pannon üledékek települtek. A kistájat a pleisztocén végén három hordalékkúp fogta közre (É-ról az Ős Tapoly-Ondava, Ny-ról a Sajó-Hernád, K-ról az ÉK-alföldi hordalékkúp-sorozat).

E sajátos helyzet miatt itt főképp finomszemcsés üledékek (agyag, iszap) akkumulálódtak, a pleisztocén üledékekben durva homok, ill. kavics csak ÉNy-on fordul elő. Jelentős futóhomok-képződésre a mély fekvés és a magas talajvízszint miatt nem került sor. A változatos domborzatú felszínt takaró 100-200 m vastag pleisztocén rétegek iszapos, agyagos löszréteggel záródnak. A lösziszapos felszín mélyedéseibe a Tisza az óholocénben öntésiszapot rakott le.

A lösziszapos felszínek a kistáj K-i szegélyét kivéve elszikesedtek. A holocénben a Tisza a Hortobágy legnagyobb részét bejárta, az üledékeket és a domborzatot homogenizálta. DK-i része a hajdúszoboszlói szénhidrogénmezőhöz kapcsolódik. Az 1961-ben, Nagyhegyes határában történt földgázkitörés következtében krátertő keletkezett.

1.12.2.2. Tájhasználat értékelése

A terület 3 hordalékkúp által közrezárt mélyedését 100 m-t meghaladó vastagságú finom hordalék rétegsorát néhány méter vastagságban iszapos lösz borította be, amelynek az amúgy is gyengén differenciált domborzatát az óholocénban a Tisza öntésanyagaival tovább egyengette. Így alakult ki az Alföld domborzatilag legegységesebb területe, amelynek 74%-át mélyben sós és szikes talajok alkotják.

A kistáj tájértékét a szikes termőhelyek növény- és állatvilága, a sziki legelőkhöz kötődő néprajzi értékek alkotják, amelyek őrzésére és ápolására létesült a Hortobágyi Nemzeti Park. A löszös üledékeken, a felszín közeli 2-2,5 m átlagos mélységű szikes talajvíz hatása következtében jellegzetes mozaikos szerkezetben változatos szikes talajkomplexek képződtek.

Legnagyobb területi részarányal (46%) az agyagos vályog mechanikai összetételű réti szolonyec talajok találhatóak, amelyek többnyire szikes legelők. A sztyepesedő réti szolonyec talajok (15%) is főként legelők. A kedvezőbb termőhelyet képviselő szolonyeces réti talajok (4%) legelőként, kaszálóként vagy gyenge szántóként hasznosíthatók.

A kiemelkedések, kunhalmok löszön képződött taljai kedvező termékenységű (int. 85-110) csernozjomok: mészlepedékes csernozjom (1%), alföldi mészlepedékes csernozjom (2%) és a réti csernozjom talajok (2%). Kis kiterjedésű foltjaik értékes sztyepp növények termőhelyei, nagyobb területen pedig szántóként hasznosíthatók.

A mélyben sós réti csernozjom (5%) és a mélyben szolonyeces réti csernozjom talajok (6%) a táj szegélyzónájában összefüggő területet alkotnak, és szántóként hasznosíthatók (int. 50-70).

A mélyebb fekvésű területek nem szikes, kiterjedt (17%) talajtípusa az agyag mechanikai összetételű réti talaj. A réti talajok növénytársulásai is gazdag természeti értékeket képviselnek.

A hortobágyi szikes tavak a táj területének 4%-át foglalják. Madárviláguk különösen értékes.

A felhagyott rizstelepek egykori hasznosítási kísérletek nyomait őrzik. A táj hasznosításában a természeti értékeket őrző Nemzeti Park szempontjait is hangsúlyosan figyelembe kell venni.

(Forrás: Magyarország kistájainak katasztere, MTA 2010)

1.12.3. A védett és védendő táji, természeti értékek, területek

1.12.3.1. Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

A tájképvédelmi szempontból értékes, védendő területeket a területrendezési tervek határolják le. Az Országos Területrendezési Terv alapján Hortobágy község közigazgatási határain belüli tájképvédelmi övezetet a területrendezésért felelős miniszter rendeletben állapítja meg.

„Tájképvédelmi terület övezete: a területrendezésért felelős miniszter rendeletében megállapított, kiemelt térségi területrendezési terv esetében a miniszteri rendeletben, valamint a megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.”

Hortobágy község teljes közigazgatási területe tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területnek minősül.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: Országos Területrendezési Terv övezetei

1.12.3.2. nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, emlék

A Természetvédelmi Információs Rendszer hivatalos honlapja (termeszetvedelem.hu) szerint Hortobágy közigazgatási területén az alábbi védett természeti területek találhatóak:

Név:	Hortobágyi Nemzeti Park		
Megye:	Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, Heves		
Település:	Ároktő, Balmazújváros, Egyek, Folyás, Görbeháza, Hajdúböszörmény, Hajdúszoboszló, Hortobágy, Karcag, Kunmadaras, Nádudvar, Nagyhegyes, Nagyiván, Négyes, Polgár, Poroszló, Püspökladány, Tiszabábolna, Tiszacsege, Tiszafüred, Tiszavalk, Újlőrincfalva, Újszentmargita		
Védettségi szint:	országos jelentőségű, egyedi		
Védelmi kategória:	nemzeti park	Hatályba lépés éve:	1973
Kiterjedése:	80957,17 hektár	Ebből fokozottan védett:	8669 hektár

A Hortobágyi Nemzeti Park hazánk első nemzeti parkja, melyet 1973. január 1-jén hozott létre az Országos Természetvédelmi Hivatal. 1999. november 30-án Marrákesben, az UNESCO Világörökség Bizottságának ülésén felvették a Hortobágyi Nemzeti Park egész területét a Világ Kulturális és Természeti Örökségének listájára. Működési területe Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok, és Szabolcs-

Szatmár-Bereg megyéket, valamint Heves megye Tisza-tavi kis szeptét érinti (Tisza-tavi madárrezervátum).

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság természetvédelmi kezelésében található Közép-Európa legnagyobb füves pusztáján, a Hortobágyon lévő nemzeti park, 4 tájvédelmi körzet és 19 önálló természetvédelmi terület. A nemzeti park egész területe bioszféra-rezervátum, a Ramsari egyezmény alapján vízi élőhelyei nemzetközileg is védettek. Itt a vízi madarak vadászata egész évben tilos.

A közelmúltban több mint kétmilliárd forint értékű komplex ökoturisztikai fejlesztés valósult meg a Hortobágyi Nemzeti Parkban.

A pályázat azonosítója: ÉAOP-2.1.1/E-12-k2-2012-0004

A pályázat címe: „Komplex ökoturisztikai fejlesztés a Hortobágyi Nemzeti Parkban”

Kedvezményezett: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. (konzorciumvezető), Hortobágyi Halgazdaság Zrt.

Projekt kezdete és befejezése: 2012. november 30 – 2015. április 30.

Megítélt támogatás: bruttó 2 081 638 465 Ft (Támogatási intenzitás: 100%)

A projekt tartalmi összefoglalója

A Hortobágyi Nemzeti Park hazánk első és máig legnagyobb kiterjedésű nemzeti parkja, neve egybeforrta a nemzetközi ismertséget is jelentő puszták kifejezéssel, mely tagadhatatlanul az ország egyik meghatározó jelképe, nemzeti identitástudatunk egyik markáns eleme, hivatalosan is hungarikum. A puszták, Hortobágy nemzetközileg is ismert és elismert, a Világörökség részét képező természetvédelmi terület.

A táj, a természeti és a kulturális értékek, hagyományok jelentős turisztikai vonzerőt jelentenek. Éppen ezért kiemelten fontos, hogy ezeket az értékeinket a Világörökségi címhez méltó színvonalon mutassuk meg a nagyközönségnek. Az ökoturisztikai beruházás az Új Széchenyi Terv keretein belül konzorciumi formában valósul meg. A konzorcium vezetője a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft., tagjai a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és a Hortobágyi Halgazdaság Zrt.

A projekt keretén belül a Hortobágyi Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. és a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság közös fejlesztéseként egy turistaút került kialakításra, mely Hortobágy település és Hortobágy-Halastó, illetve a Pusztai Állatpark között épült meg. A Nonprofit Kft. további fejlesztései között szerepel a Kungyörgyi telepen a régi víztorony felújítása, belsejében hét szinten a Hortobágy felszínfejlődését; egykori és jelenlegi élővilágát, valamint a pásztorkultúra kialakulását bemutató interaktív kiállítással.

A Máta ménes területén épület-felújítások történtek, valamint megépült egy új, a látogatók kulturált kiszolgálását lehetővé tevő fogadóépület, melyben ménestörténeti kiállítás, kocsimúzeum, oktatóterem és helyi kézművesek műhelyei is teret kapnak.

A Pusztai Állatpark széles szolgáltatás-kínálatát több családbarát elemmel, pl. baba-mama szobával bővült. A meglévőön túl újabb gyerekszerek is készültek, emellett megújult a központi épületben található fajtorténeti kiállítás is. Az állattartó létesítmények – állatjóléti szempontokat is figyelembe vevő – korszerűsítése során a bemutatott állatok téli és nyári szálláshelyei váltak még komfortosabbá.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság öt helyszínen valósította meg fejlesztéseit.

A Fecskeház erdei iskola területén sportpályát, kerékpártárolót, csillagvizsgáló tornyot, a gyerekek számára foglalkoztató filagóriát és játszóteret alakítottak ki, emellett a meglévő termálkút rendbetétele is része a pályázatnak.

A Hortobágyi Vadaspark területén egy foglalkoztató filagória és egy játszótér kialakításával bővítették a Vadaspark szolgáltatásait.

A Hortobágy-Halastó területén játszótér, fűzlabirintus, madáretető-tó és madárgyűrűzéshez használt úgynevezett Helgolandháló épült, illetve hat madármegfigyelő les került felújításra. A Borsósi-halastó területén egy további madármegfigyelő lest épített a nemzeti park. Az igazgatóság címerállataként ismert daru bemutatására a Hortobágyi Nemzeti Park Látogatóközpont emeletén egy kiállítást rendeztek be.

A Halastó területén megvalósuló projektelemeket a Hortobágyi Halgazdaság Zrt. tovább bővítette egy „madárbarát park” kialakításával, a meglévő bivalyos tó fejlesztésével és egy fogadóközpont építésével.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Natura 2000 és Ramsari területek

Az Európai Unió által létrehozott "Natura 2000 területek" egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. Olyan zöld infrastruktúra, mely biztosítja Európa természetes élőhelyeinek ökoszisztéma szolgáltatásait, valamint jó állapotban való megőrzöttségét.

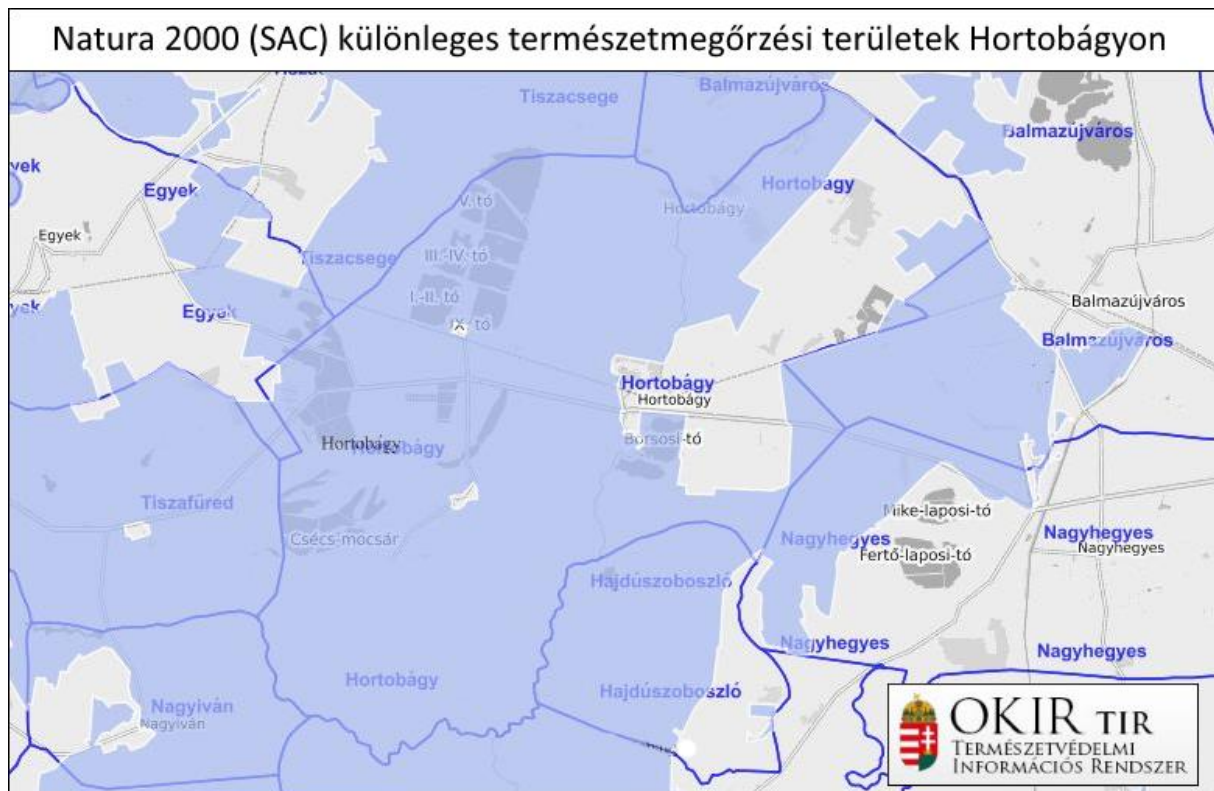
A Natura 2000 hálózat alapja az 1979-es madárvédelmi irányelv (Birds Directive), illetve az azt 2009-ben felváltó kodifikált változat, valamint az 1992-es élőhelyvédelmi irányelv (Habitats Directive). A teljes hálózat Európa szárazföldi területeinek mintegy 18%-át fedi le.

A hazai területek kijelölése az irányelvben előírt kritériumok messzemenő figyelembevételével történt. A kijelölt Natura 2000 területek – a különleges madárvédelmi területek és a különleges természetmegőrzési területek – mintegy 1,95 millió hektárt tesznek ki, mely az ország területének 21%-a. A két területtípus átfedése közel 42%. A Natura 2000 hálózat részben a védett természeti területek már meglévő hálózatára épül (a jelölt területek 39%-a), de eddig még nem védett területek is részét képezik. Figyelembe véve hazánk egyedülálló természeti adottságait és a természeti értékeknek

a legtöbb nyugat-európai országénál jobb megőrzöttségét, a hazai területkijelölés nagysága valamivel az EU átlag fölötti.

Az EU természetvédelemért felelős bizottsági részlege 2007. november 13-án a 2008/26/EK számú határozatával a pannon bioföldrajzi régió közösségi jelentőségű természeti területeit tartalmazó jegyzéket elfogadta. Ezáltal Magyarországon a „jelölt Natura 2000 területek” (angol megnevezése proposed Site of Community Importance – pSCI) „jövőbirtok Natura 2000 területekké” (angol megnevezése Site of Community Importance – SCI) váltak.

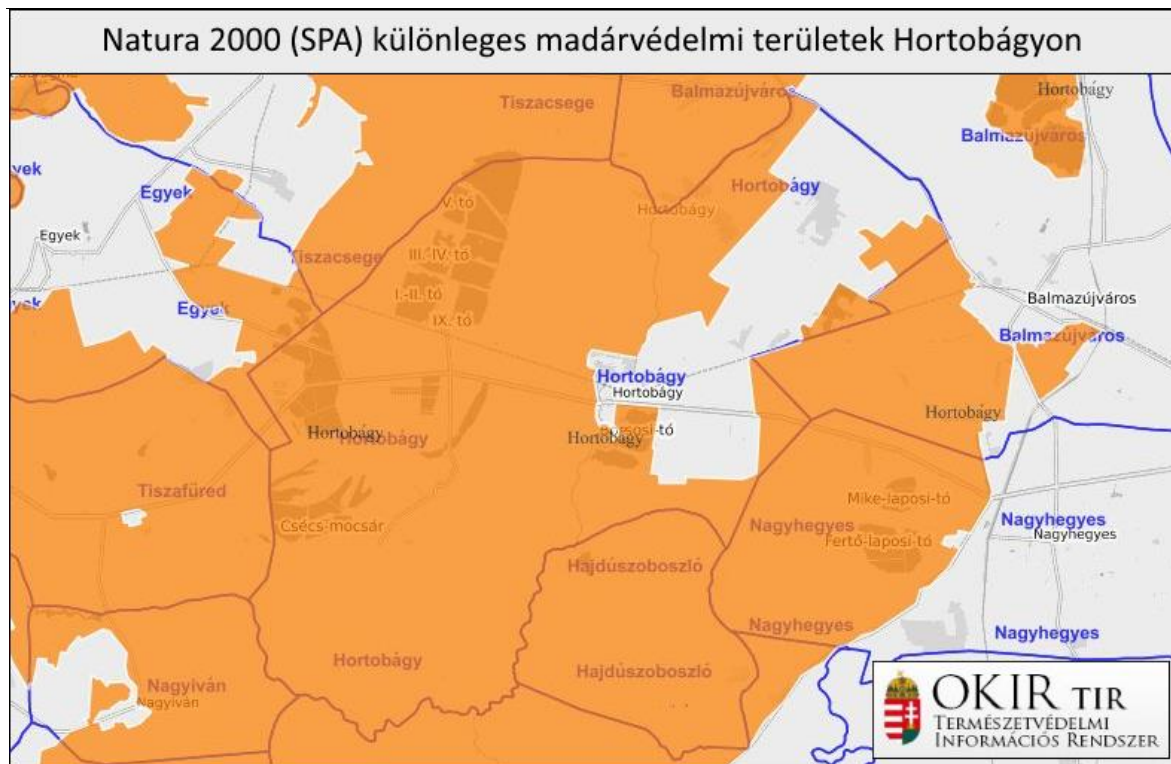
A 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről, valamint az Állami Természetvédelem Natura 2000 területekre (SCI-kre, azaz jövőbirtok Natura 2000 területekre) vonatkozó természetvédelmi prioritásainak megjelentetésével technikailag az SCI területek SAC (Special Area of Conservation) területekre, azaz különleges természetmegőrzési területekre váltak.

A Natura 2000 hálózat Különleges Madárvédelmi Területeinek (SPA) javasolt listáját a Környezetvédelmi Minisztérium Természetvédelmi Hivatala a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettel (MME) együttműködve állította össze 2001-ben.

A Natura 2000 hálózat megvalósításában való aktív civil részvétel érdekében 2002 szeptemberében Natura 2000 Munkacsoportot alakított: a Közép- és Kelet-európai Hálózat a Biológiai Sokféleség Megőrzéséért (CEEWEB), a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME), a Magyar Természetvédők Szövetsége (MTvSz) és a WWF Magyarország.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A Ramsari egyezmény, hivatalos nevén *Egyezmény a nemzetközi jelentőségű vadvizekről*, különös tekintettel a vízimadarak élőhelyeire, célja a vizes élőhelyek megőrzésének elősegítése, és az ehhez szükséges jogi, intézményi keretek megalapozása. Az általa létrehozott *Nemzetközi jelentőségű vadvizek jegyzékében* minden részt vevő állam legalább egy vadvizes területe szerepel.

Hortobágy Mintaprogram

A táji értékek kapcsán feltétlenül ki kell emelni a Hortobágy Mintaprogramot, mint az elmúlt évek egyik legjelentősebb ilyen tárgyú projektjét. A *Tájértékekre alapozott szelíd térségfejlesztés – Hortobágy Mintaprogram* a Hortobágy LEADER Közhasznú Egyesület működési területének 11 települését érintette (Balmazújváros, Egyek, Folyás, Görbeháza, Hortobágy, Nádudvar, Polgár, Tiszacsege, Tiszagyulaháza, Újszentmargita, Újtikos).

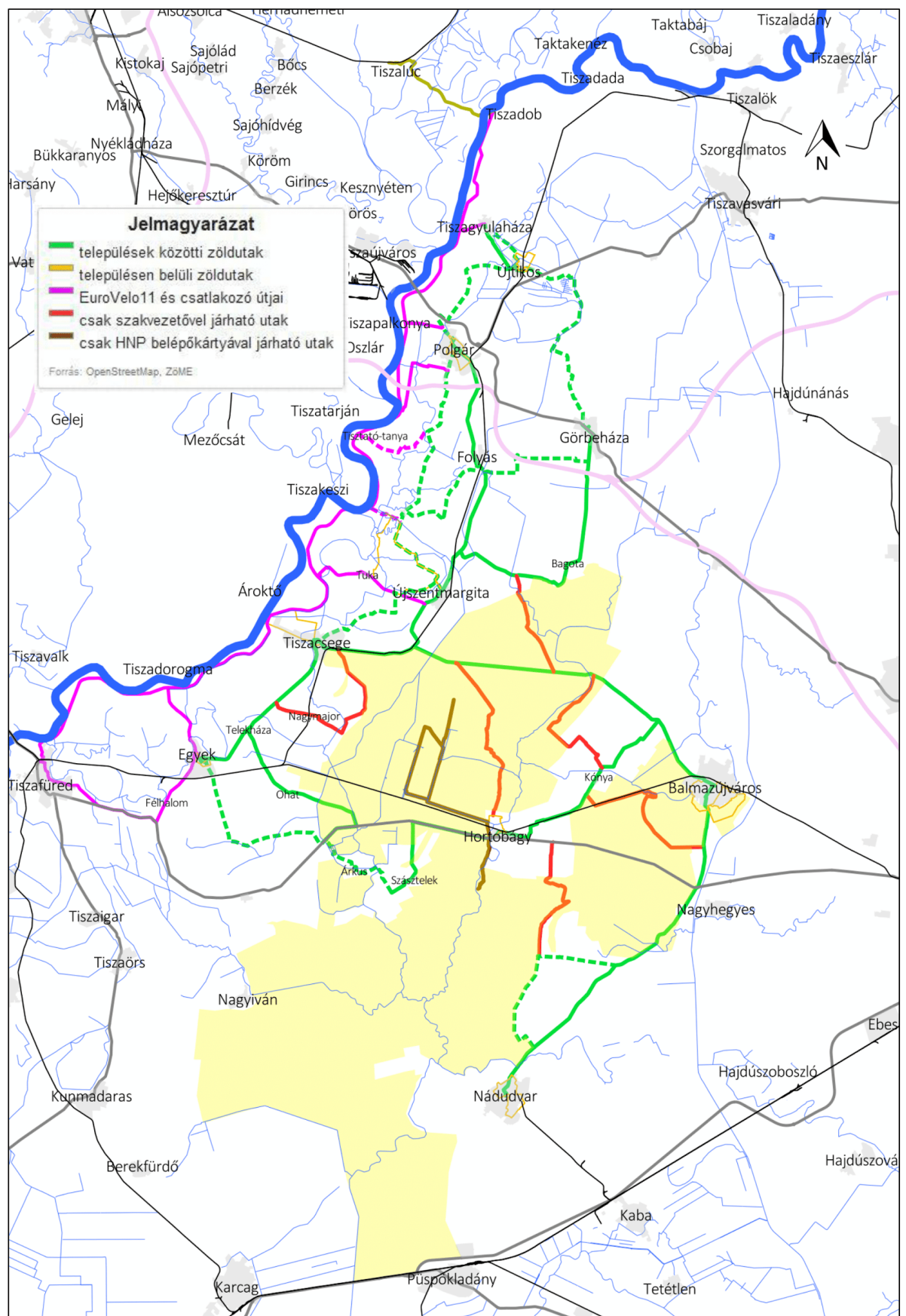
A program főbb céljai:

- a vizsgálati terület települési értéktárainak és egyeditájérték-katasztereinek elkészítése, harmonizálása, felülvizsgálata közösségi tájérték-gyűjtés keretében;
- új módszerek kidolgozása a tájértékek helyi közösségek részvételével történő felmérésére, különös tekintettel a fiatal korosztályok bevonására;
- zöldút-hálózat tervezése és kialakítása a tájértékek fenntartható módon, a helyi közösségek részvételével történő hasznosítására, valamint a tájértékek helyi identitásban betöltött szerepének növelésére, s ezzel a tájértékek megőrzésének elősegítése;
- a tájértékek és a zöldút-hálózat bemutatása táj séták alkalmával, a táji örökség helyi identitásban betöltött szerepének, a helyi lakosság tájhoz való kötődésének növelése érdekében;
- a Hortobágyi LEADER HACS fejlesztési területén lévő fejlesztési irányok feltérképezéséhez és a Helyi Fejlesztési Stratégia célkitűzéseinek megfogalmazásához direkt módon való hozzájárulás.

A program megvalósítási ideje (2015. augusztus 1. – szeptember 30.) között a tájértékfelmérő szakemberek az érintett 11 településen összesen 560 egyedi tájértéket rögzítettek. A tájérték felmérés érdekében összesen 39 egység napot töltöttek a terepen (alkalmanként 1-3 felmérővel számolva), és körülbelül ugyanennyi időt vett igénybe az adatok feldolgozása is.

A 11 település és a LEADER Egyesület által augusztus-szeptember hónapokban a mintaprogram munkatársai 6 települési vagy térségi fesztiválon, rendezvényen jelentek meg információs anyagokkal, gyermek foglalkozásokkal. Konferenciákon és a LEADER Egyesület elnökségi ülésein összesen 5 alkalommal, míg az egyes településeken előkészítő tárgyalások, szervezés és kommunikáció céljából általánosan településenként 2-3 alkalommal vettek részt.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Tájséták a két hónap alatt 8 alkalommal zajlottak különböző helyszíneken, bevonva és a tájértékek ismeretére és megóvására motiválva a helyi közösség tagjait. Szintén 8 alkalommal szerveztek fórumot a tájsétákhoz kapcsolódóan, melyeken elérték az adott települési közösségek legaktívabb tagjait, akik a program továbbviteléhez elengedhetetlen helyi kulcsszerepet betölthetik. Összességében a személyes megjelenések, foglalkozások, tájséták és szakmai előadások során közel 1000 (nagyobb rendezvényeken több ezer) emberhez jutott el információ a térségben zajló mintaprogramról, így a térség tájértékeiről és a helyi közösségek elengedhetetlen szerepvállalásáról.

A mintaprogram keretében a következő természeti egyedi tájértékek kerültek felmérésre: geomorfológiai egyedi tájértékek, víztani egyedi tájértékek, növényegyed, növénycsoport, élőhelyek, állat tartózkodására szolgáló helyek.

A Mintaprogram lehetőséget biztosított a Herman Ottó Intézet által képviselt közösségi tájértékgyűjtési módszertanának gyakorlati bemutatására is. Az Intézettel együttműködve a mintaprogram valóban olyan példaértékű kezdeményezés volt, amely jó gyakorlatként szerepelhet más térségek közösségi kezdeményezéseinek támogatásához is.

1.12.3.3. ökológiai hálózat

Az országos ökológiai hálózat területeit az Országos Területrendezési Terv (OTrT) határozza le. Az OTrT-ben meghatározott ökológiai hálózatba tartozó területeket a megyei területrendezési tervek három differenciált területre bontják tovább, úgymint magterület, ökológiai folyosóra és pufferterület. Ezek definíciója a következő:

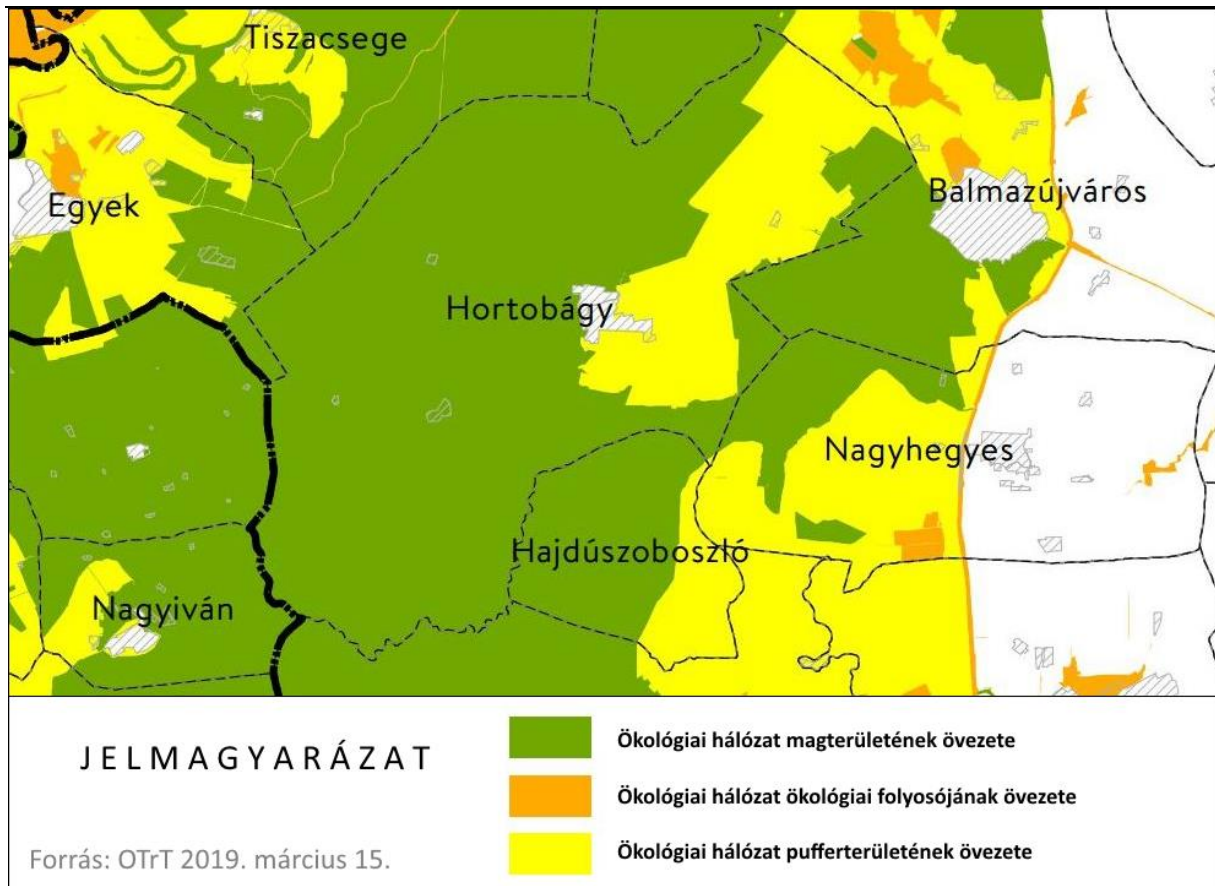
Magterület: „Olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközösségeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.” (OTrT 2. § 16. pont) Hortobágy község területének jelentős része ökológiai magterület.

Ökológiai folyosó: „Olyan, többnyire lineáris kiterjedésű folyamatos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok), amelyek döntő részben természetes eredetűek, és alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, pufferterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.” (OTrT 2. § 22. pont) Hortobágy közigazgatási határain belül ökológiai folyosó nincs.

Pufferterület: „Olyan rendeltetésű területek, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatásait, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják, vagy rendeltetésükkel ellentétesek.” (OTrT 2. § 23. pont)

Hortobágy közigazgatási határain belül az ökológiai övezeteket a következő térkép szemlélteti:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az OTrT a következőket írja elő az ökológiai hálózat magterületének övezetére:

25. § (1) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében - kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, vagy a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve, vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg - csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében új beépítésre szánt terület nem jelölhető ki, kivéve, ha:

- a települési területet az ökológiai hálózat magterülete, vagy az ökológiai hálózat magterülete és az ökológiai hálózat ökológiai folyosója körülzárja, továbbá
- a kijelölést más jogszabály nem tiltja.

(3) A (2) bekezdésben szereplő kivételek együttes fennállása esetén beépítésre szánt terület az állami főépítési hatáskörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalnak a területrendezési hatósági eljárása során kiadott területfelhasználási engedélye alapján jelölhető ki. Az eljárás során vizsgálni kell, hogy biztosított-e az ökológiai hálózat magterület és az ökológiai hálózat ökológiai folyosó természetes

és természetközeli élőhelyeinek fennmaradása, valamint az ökológiai kapcsolatok zavartalan működése.

(4) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében a közlekedési és energetikai infrastruktúra-hálózatok elemeinek nyomvonala a magterület természetes élőhelyeinek fennmaradását biztosító módon, az azok közötti ökológiai kapcsolatok működését nem akadályozó műszaki megoldások alkalmazásával jelölhetők ki és helyezhetők el.

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben új célkitermelőhely és külfejtéses művelésű bányatelek nem létesíthető, a meglévő külfejtéses művelésű bányatelek horizontálisan nem bővíthető.

(6) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

Az OTrT a következőket írja elő az ökológiai hálózat pufferterületének övezetére:

27. § (1) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében - kivéve, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg - csak olyan megyei területfelhasználási kategória és megyei övezet, valamint a településrendezési eszközökben olyan övezet és építési övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója és pufferterülete övezetek természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

(2) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében - a (3) bekezdésben meghatározott feltétel kivételével - a településszerkezeti terv beépítésre szánt területet csak abban az esetben jelölhet ki, ha az a szomszédos magterület vagy ökológiai folyosó természeti értékeit, biológiai sokféleségét, valamint táji értékeit nem veszélyezteti.

(3) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében, ahol az Ország Szerkezeti Terve, a Budapesti Agglomeráció Szerkezeti Terve vagy a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Szerkezeti Terve települési térséget határoz meg, beépítésre szánt terület a (2) bekezdésben meghatározott feltételektől függetlenül is kijelölhető.

(4) Az ökológiai hálózat pufferterületének övezetében bányászati tevékenység folytatása a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával engedélyezhető. Az övezetben célkitermelőhely nem létesíthető.

1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése

Egészen a közelmúltig két olyan tájhasználati konfliktus is jellemezte a Hortobágyot, amelyek még a szocialista korszak örökségeként maradtak vissza. Az egyik az, hogy a Hortobágy jelentős része, 7050 hektárnyi térség, művelésből kivett területként, a szovjet és magyar légierő gyakorló lőtereként – ún. „bombázótérként” – katonai fennhatóság alá tartozott. Ezen a területen a természetvédelmi és honvédelmi érdekek gyakran feszültek egymásnak.

A másik probléma az 1950-es évekből származik, amikor egyfajta erőltetett szocialista modernizáció jegyében olyan csatornarendszereket építettek ki, melyek vagy az intenzív gyepgazdálkodást, vagy a rizstermesztést szolgálták. Ez volt az úgynevezett kitelepítések időszaka is. A táj természetes rendjét a szocialista tervgazdálkodás felborította. A kitelepítések által a Hortobágyra került munkások (az ún. „telepesek”) a nyári munkacsúcsok elmúltával is helyben tartózkodtak, így akkor is foglalkoztatni kellett őket, amikor valójában sem gazdasági, sem egyéb értelemben nem volt szükség a munkaerejükre. Amikor nem volt munka a földeken és az állatokkal, akkor az újonnan kialakított rizsföldeken dolgoztak, tavakat és gátakat építettek.

Saad József szociológus, a Telepesek Társadalmi Múzeum Alapítvány kutatójának megfogalmazása szerint: *„három évig rombolták a területet, azt is tönkretették, ami a Tisza szabályozása után a terület természetes vízrajzából és morfológiai adottságaiból megmaradt”.*

A Hortobágyi Nemzeti Park a közelmúltban uniós támogatással valósította meg a sajátos pusztai tájkép megőrzését, az élőhelyvédelmet és a szóban forgó területek helyreállítását. Ezek a projektek Hortobágy község közigazgatási területét is érintették.

Az egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja (KEOP-7.3.1.2/09-2009-0015)

A Nádudvar, Nagyiván, Kunmadaras, Karcag, Hortobágy települések külterületein található egykori légi – bombázó – lőtér területe a mai napig magán viseli a több évtizedes katonai tevékenység nyomait. A területen található eredeti szikes pusztát és szikes mocsarakat több ezer bombatölcsér és több mesterségesen épített felszíni célpont csúfítja, a terület teljes lőszer- és kármentesítése pedig még nem történt meg. A KEOP projekt megvalósítása során az egykori bombatölcsérek, mőtárgyak és a rendezetlen depóniák felszámolása kedvezőbb életfeltételeket teremt a területen fészkelő védett és fokozottan védett madárfajok számára. A terület rehabilitációjához szükséges földmunkák és a lőszermentesítés tervezéséhez a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a hagyományos módon nehezen megvalósítható, rendkívül időigényes geodéziai felmérések helyett nagy pontosságú, korszerű, úgynevezett légi lézerszkenneléses technikát alkalmaz, mert a több ezer véletlenszerűen elhelyezkedő és különböző méretű bombatölcsér felmérése így pontosabban kivitelezhető.

Az árokrendszerek felszámolása (KEOP-7.3.1.2/09-2009-0016)

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A Püspökladány, Nádudvar, Újszentmargita, Folyás, Hortobágy, Tiszafüred, Tetétlen települések külterületein az 1950-es években csatornarendszereket építettek ki, melyek vagy az intenzív gyepgazdálkodást, vagy a rizstermesztést szolgálták. A KEOP projekt keretében a területen található természetes szikes pusztai élőhelyeket feldaraboló, használaton kívüli csatornák, egykori vízkormányzó műtárgyak, rendezetlen depóniák felszámolását valósítják meg, amely elősegíti a természetes élőhelyszerkezet és a felszíni vízmozgások helyreállítását. A rekonstrukció olyan ökológiai változást eredményez, amely biztosítja az érintett területekre jellemző élőhelytípusok, füves puszták, időszakos, illetve állandó vizes élőhelyek – például a kiszáradó szikes kisvizek és a mocsarak – megőrzését és fejlesztését. A rekonstrukciót követően a természetes szikes pusztai életközösség zavartalan fennmaradása érdekében elengedhetetlen, minimális ráfordítást igénylő és hosszútávon fenntartható hagyományos területhasználat – például az extenzív legeltetés - számára is kedvezőbb feltételeket biztosítunk.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) keretében az alábbi sikeres pályázatokat valósította meg az elmúlt időszakban:

KEOP – Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága pályázati támogatásai				
Projekt azonosító		Projekt megnevezése		
KEOP 7.3.1.1		Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban		
Támogatási dátuma:	döntés	2008.08.25.	Támogatás összege:	17.000.000 Ft
KEOP 3.1.2/2F/09		Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban		
Támogatási dátuma:	döntés	2010.02.15.	Támogatás összege:	550.091.938 Ft
KEOP 7.3.1.2/09		Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Park területén		
Támogatási dátuma:	döntés	2010.03.01.	Támogatás összege:	17.850.000 Ft
KEOP 3.1.2/2F/09		Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban		
Támogatási dátuma:	döntés	2010.12.17.	Támogatás összege:	541.673.750 Ft
KEOP 3.1.2/2F/09-11		Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén		
Támogatási dátuma:	döntés	2011.08.10.	Támogatás összege:	287.766.180 Ft

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

KEOP 7.3.1.2/09-11	Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén III. ütem		
Támogatási döntés dátuma:	2012.06.15.	Támogatás összege:	23.207.250 Ft
KEOP 3.1.2/2F/09-11	Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén III. ütem		
Támogatási döntés dátuma:	2013.10.25.	Támogatás összege:	177.813.060 Ft

Forrás: palyazat.gov.hu

Csaknem 3 milliárd forint értékű fejlesztés keretében, két szakaszban valósult meg az egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (HNPI) működési területén. A beruházást európai uniós és a hazai költségvetési források tették lehetővé.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a bombázó lőtér célterületének és védőzónájának északi és déli részén a tájsebekkel tarkított táj eredetihez hasonló állapotba történő helyreállítását tűzte ki célul. A kezdeményezés magában foglalta a bombatér használatából maradt hulladékok összegyűjtését és elszállítását, valamint a teljes körű környezetvédelmi és tűzszerészeti mentesítését.

„Az egykori bombázó lőtér tájrehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Parkban I. és II. ütem II. szakasz” című, KEHOP-4.1.1-15-2015-00001 és KEHOP-4.1.1-15-2015-00002 azonosító számú projektek keretében összesen 4 161,21 hektár bombázással érintett célterület és védőzóna rehabilitálása valósult meg. A 2012 júliusában megkezdett és két szakaszban végrehajtott fejlesztés finanszírozását 25 %-ban KEOP és 75 %-ban KEHOP forrás biztosította.

A tűzszerészeti átvizsgálás és robbanószerkezet-mentesítés során a célterületen a felszínen, ill. felszín alatt -1,50 m mélységig, a célterülethez közeli biztonsági zónában -1,00 m mélységig és a védőzónában -0,5 m mélységig történt meg a műszeres átvizsgálás, ezt követően a Magyar Honvédség tűzszerész alakulata végezte el a feltárási-eltávolítási munkákat, az előtalált robbanószerkezetek előírás szerinti kezelését és megsemmisítését. A tűzszerészeti mentesítés a projekt terület déli részén 2017. június 30-án, az északi részén 2017. augusztus 1-én zárult le.

A lőszermentesítésre kijelölt területen összesen: 40.720 darab feltételezett robbanószerkezet vagy robbanótest, és robbanótest-maradvány került előtalálásra és kezelésre.

A mentesített területeken a földmunkálatok során az eredeti felszínből kiemelkedő ún. pozitív mesterséges felszínformák (hangárimitációk, céldombok) elbontása, valamint a célterületen becsapódott lövedékek által okozott tájsebek – mintegy 5000 bombatölcsér - betemetése történt meg a tölcérékből kirobbant anyag visszaterítésével és anyagnyerő helyekről szállított anyag felhasználásával.

Anyagnyerés céljából vizes élőhelyeket alakítottunk ki a sűrűn bombázott területeken a nagyobb bombatölcsérek egybenyitásával. Az egy hektárt elérő egybefüggő bolygatott felszíneken gyepesítés zajlott, a bolygatott felszínnek utókezelése szárzúzással és legeltetéssel történik a gyepesedési folyamatok elősegítése érdekében.

A projektek keretében megvalósult rekonstrukció, tájképi rehabilitáció elengedhetetlenül szükséges a terület hagyományos, immár polgári hasznosításához, természetvédelmi célú kezeléséhez.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1. a település szerkezete, a helyi sajátosságok vizsgálata

Az emberi tevékenység nyomai már a fiatalabb kőkorszakból kimutathatók a Hortobágyon. A fémkorszak népei, a népvándorlás kori kultúrák hagyományozták ránk a több ezer éves, földből készült kunhalmokat, melyek vallanak a letűnt korok emberének a természethez, a tájhoz fűződő kapcsolatairól, tanúskodnak az egykori vízrajzi, ökológiai viszonyokról, őrzik a kultúra több ezer éves hagyatékát, értékeit.

Hortobágy a legkorábbi helységneveink közé tartozik. A Hortobágy folyót Hortubaguize (Hortobágyvize) néven már 1009-ben említik.

A középkori Hortobágy-környéki települések (Papegyháza, Mátá, Balmaz, Árkus, Csécs, Derzsegyháza, Szabolcs, Zámmonostora) a XIII-XV. században a mongol, tatár pusztítások következtében, a fellépő pestisvész és az élelemhiány miatt elnéptelenedtek. Az elnéptelenedett területeket Debrecen város vette birtokba zálogjogon. Külterjes, szilaj jószág tartást végeztek, így virágozhatott fel a magyar szürke marha tartása és lábón való értékesítése. Fontos kereskedelmi útvonalakhoz igazodtak. Ilyen volt a "sóút" is, mely az erdélyi sóbányákból vezetett Budára. A sóút mellett a mai napig állnak a pihenőhelyként megépített csárdák.

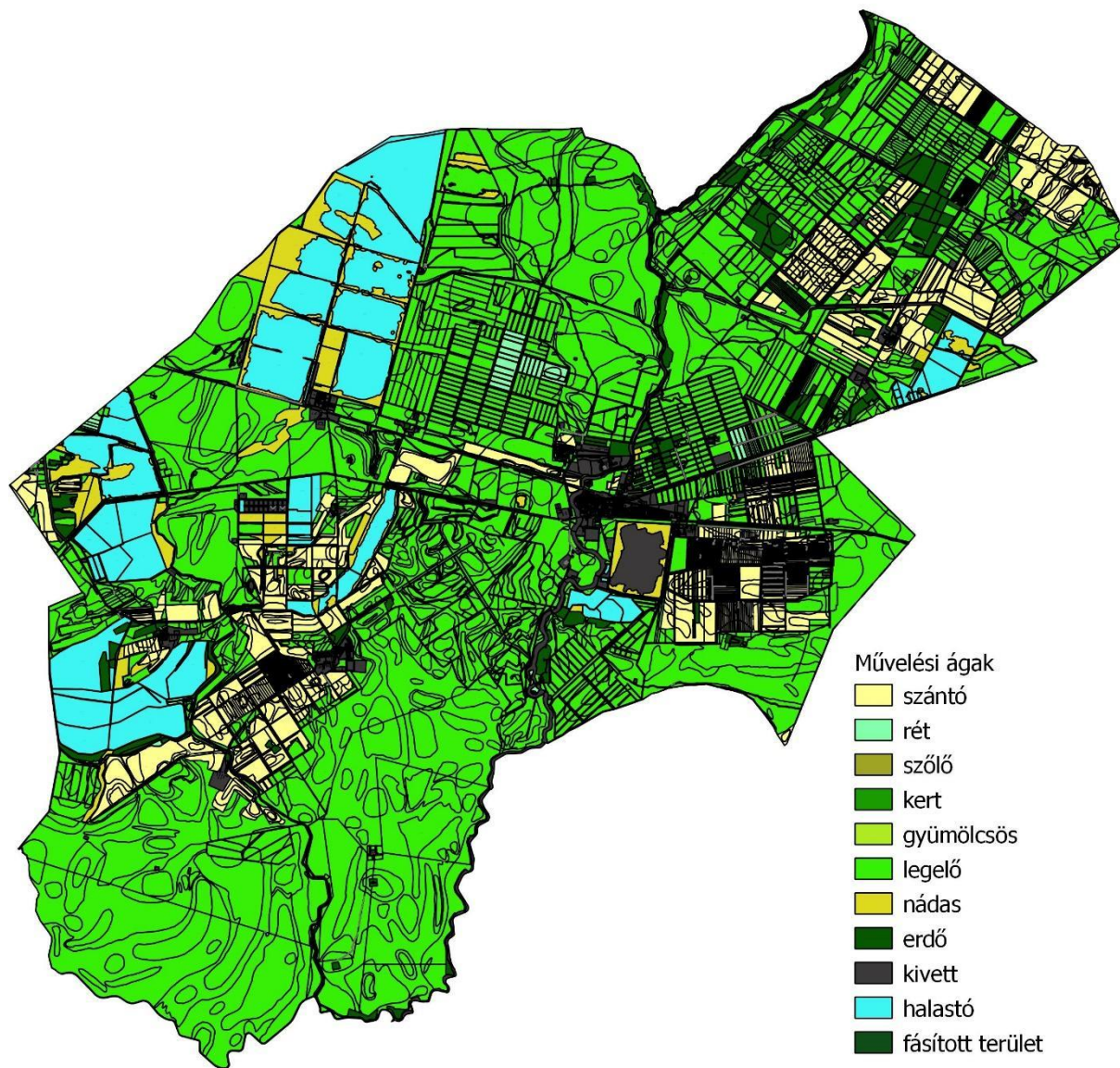
A Hortobágyon évszázadokon át fontos kereskedelmi és postai utak vezettek keresztül kelet-nyugati irányban, Erdély és Pest között, útba ejtve Debrecent. Eleinte komppal vagy gázlókon keltek át a Hortobágy-folyón, később egy fahíd épült a mátai gázlónál, nagyjából a mai kőhíd helyén.

Hortobágy a debreceni határ feldarabolásakor (1952) előbb Balmazújvárosához került, majd 1966-ban önálló község lett. A fiatal település és környéke ma kiemelt idegenforgalmi központ. Maga a település a legcsekélyebb mértékben sem viseli magán a Hortobágy életmódbeli, néprajzi, építészeti hagyományait. A község évtizedeken át elsősorban a Hortobágyi Állami Gazdaság dolgozóinak lakhelyéül szolgált, az 1960-as, 70-es évek vidéki építészetére jellemző típusházakkal, szabályos utcarendszerrel, korán kiépített teljes infrastruktúrával.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.14.1.2. az ingatlan-nyilvántartási adatok alapján, termőföld esetén a művelési ágak és a minőségi osztályok

Hortobágy község területének művelési ágak szerinti megoszlása.

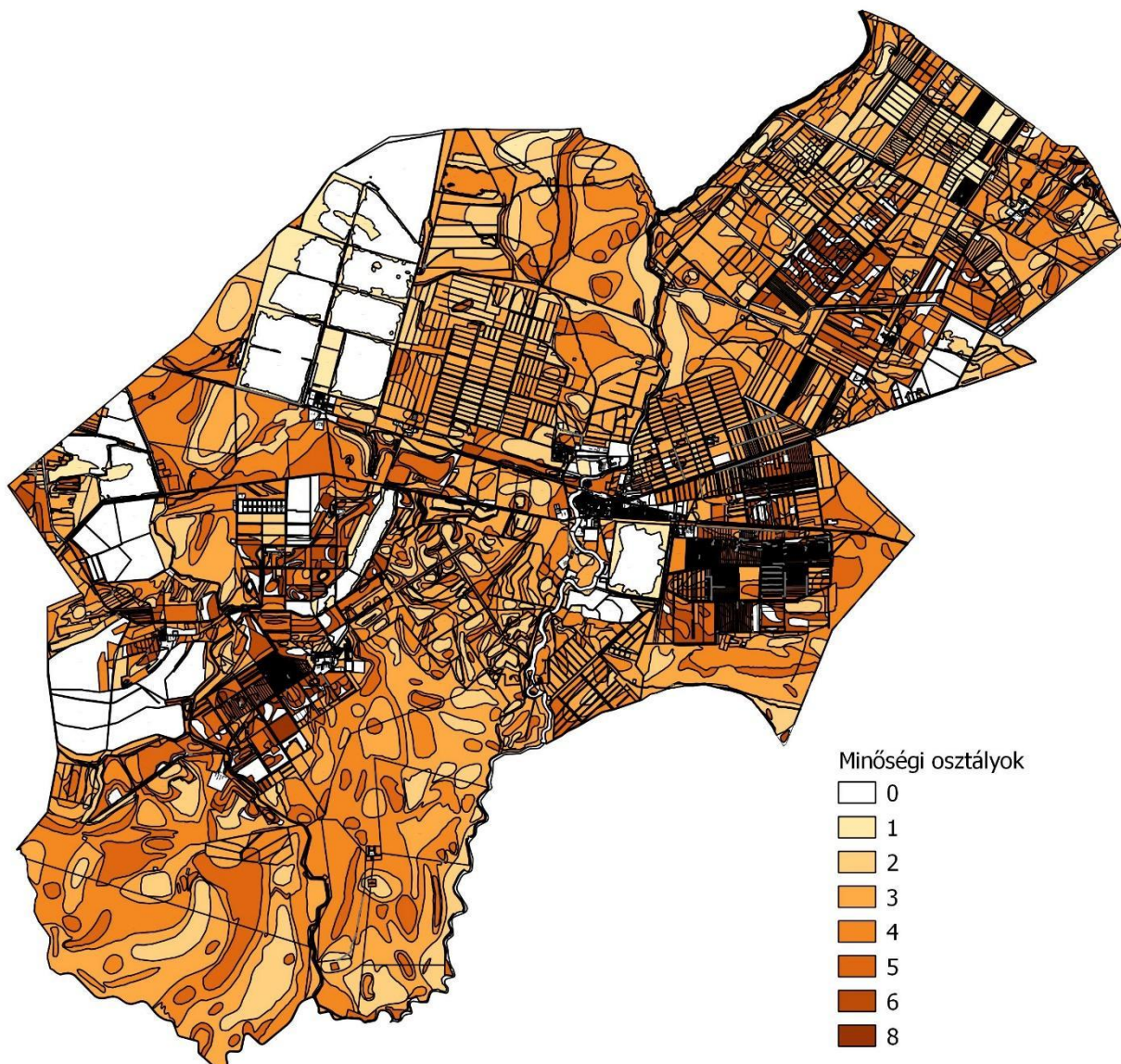
Művelési ág	Terület	
szántó	3206,0132 ha	11 %
rét	164,4349 ha	1 %
legelő	18237,7136 ha	64 %
nádas	946,9551 ha	3 %
erdő	856,0316 ha	3 %
kivett	2416,1712 ha	8,5 %

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

halastó	2624,1499 ha	9 %
fásított terület	1,8152 ha	0,5 %
	28453,2847 ha	100 %

Minőségi osztályok

Hortobágy község területén található termőföldek minőségi osztályok szerinti megoszlása.

1.14.1.3. A beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek

Hortobágy beépítésre szánt területeinek területfelhasználási rendszerét a jelenleg hatályos településszerkezeti terv határozza meg. A településszerkezeti tervben meghatározott területfelhasználási rendszer (a tervek 2016-os felülvizsgálata miatt) alapvetően az OTÉK 2012-es előírásai alapján került kidolgozásra.

Beépítésre szánt területek

A beépítésre szánt területek megnevezése, alkalmazása, szabályozása

A TSZT az alábbi beépítésre szánt területeket határoz meg.

Beépítésre szánt területek és építési övezetei Hortobágyon:

- a) Lakóterület: (kertvárosias, falusias) övezetei.
- b) Vegyes terület: (településközpont vegyes) övezetei
- c) Gazdasági terület, (Kereskedelmi-szolgáltató, egyéb ipari, területek övezetei
- d) Üdülőterület: (Üdülőházas, hétvégi házas) övezetei
- e) Különleges beépítésre szánt területek (sportolási célú, strandfürdő, lovas falu, állatpark, vadaspark, állatkórház, hídi vásár, erdei iskola, temetők).

Beépítésre nem szánt területek övezetei Hortobágyon:

- a) Közlekedési és közműterület. (hierarchia és rendeltetés szerint) övezetei
- b) Zöldterület övezetei
- c) Erdőterület övezetei
- d) Mezőgazdasági terület övezetei
- e) Vízügyi területek övezetei
- f) Természetközeli területek övezetei

1.14.1.4. funkcióvizsgálat, intézményi ellátottság

Hortobágy település kialakulásának és fejlődésének következtében a történeti településközpontban helyezkednek el a legfőbb közintézmények, az iskola, óvoda, rendőrség, könyvtár, gyógyszertár, az egészségügyi és szociális intézmények, valamint itt található a kereskedelmi és szolgáltató létesítmények többsége is.

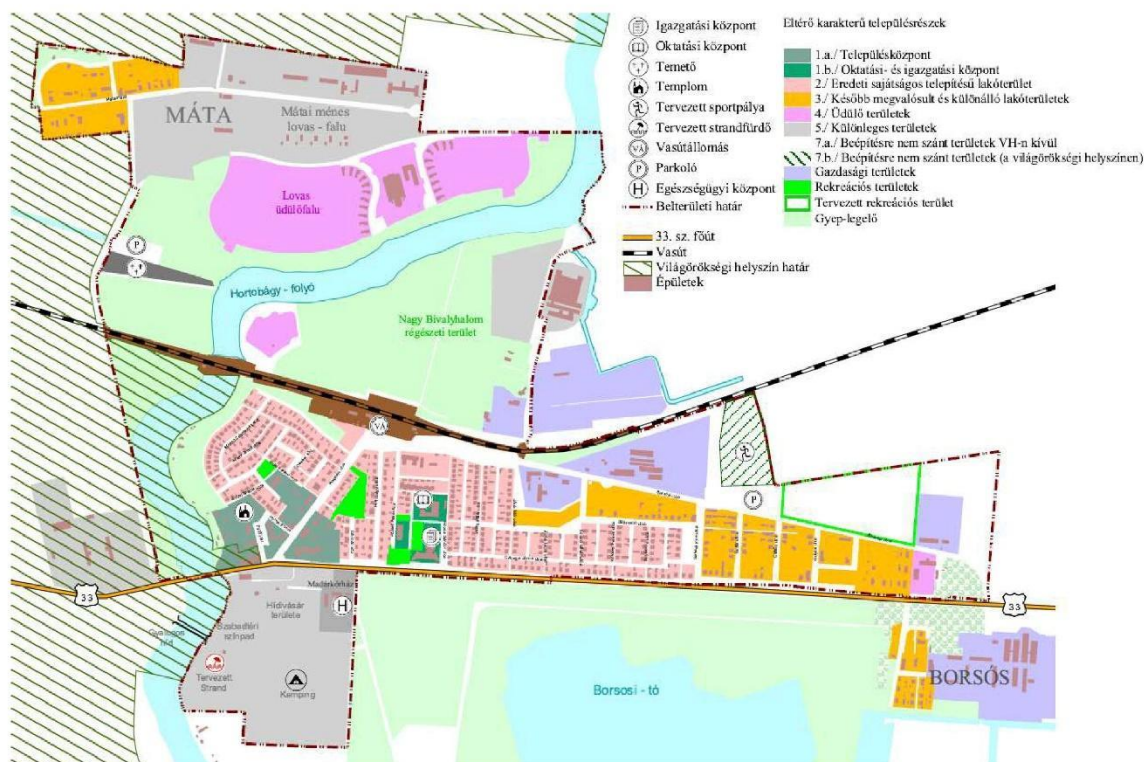
A funkció és intézményi ellátottság vizsgálatánál a Hortobágy község településképi arculati kézikönyvében szereplő területi lehatárolás került alkalmazásra.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy község településrészeinek funkcionális ellátottsága													
Funkciók / településrészek	1		2	3	4	5	6/1					6/2	
	A	B					A	B	C	D	E	F	G
közösségi funkció (templom, könyvtár, művelődési ház)													
igazgatási, hatósági funkció													
lakófunkció													
oktatási funkció (óvoda, iskola)													
szociális szolgáltatások													
egészségügyi funkció (házi orvos, fogorvosi ellátás, gyógyszertár)													
gazdasági, ipari, mezőgazdasági funkció													
kereskedelmi és szolgáltató funkció													
sport, szabadidő, turisztikai funkció													
JELMAGYARÁZAT:													
TELEPÜLÉSKÖZPONT	1	A	TURISZTIKAI ÉS KERESKEDELMI KÖZPONT										
		B	OKTATÁSI ÉS IGAZGATÁSI KÖZPONT										
LAKÓ- ÉS GAZDASÁGI TERÜLETEK KÜLTERÜLETEN, VILÁGÖRÖKSÉGI HELYSÍZEN KÍVÜL	6/ 1	2	EREDETI, SAJÁTSÁGOS TELEPÍTÉSŰ LAKÓTERÜLETEK										
		3	KÉSŐBB MEGVALÓSULT LAKÓTERÜLETEK										
		4	ÜDÜLŐTERÜLETEK										
		5	KÜLÖNLEGES TERÜLETEK										
		A	MÁTA										
LAKÓ- ÉS GAZDASÁGI TERÜLETEK KÜLTERÜLETEN, VH-N BELÜL	6/ 2	B	BORSÓS										
		C	ÁRKUS MAJOR										
		D	SZÁSZTELEK MAJOR										
		E	KÓNYA MAJOR										
		F	HALASTÓ MAJOR										
		G	KUNGYÖRGY TELEP										

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.14.1.5. alulhasznosított barnamezős területek

Barnamezős területnek nevezzük azt a területet, amelyet korábban ipari vagy bizonyos kereskedelmi célokra használtak, és amely terület alacsony koncentrációjú veszélyes hulladékkal vagy más egyéb szennyezéssel lehet terhelt, ugyanakkor lehetséges a terület újra-használata a terület megtisztítását követően. Néha a barnamezős terület fogalmát olyan korábban hasznosított területek megjelölésére is használják, melyeket már felhagytak, és nem szükségszerűen szennyezettek. Általában barnamezős területek a városok ipari körzetében találhatóak, olyan területeken, ahol elhagyott gyárak, kereskedelmi épületek, illetve egyéb korábban szennyező tevékenységek örökségei vannak jelen. Kisebb barnamezős területek lelhetők fel a régebbi lakónegyedekben vegytisztítók, benzinkutak stb. környékén. Míg egyes szennyezett barnamezős területek évtizedek óta használaton kívül vannak, újabban nagy hangsúlyt fektetnek ezek kármentesítésére és rehabilitációjára, mivel a kereslet egyre nő a fejleszthető területek iránt.

Hortobágy község területén nincsenek barnamezős területek.

1.14.1.6. konfliktussal terhelt (szlömösödött, degradálódott) területek

Általános megfogalmazás szerint a degradálódással, szlömösödéssel azok a települési területek érintettek, amelyek mindinkább elszakadást, lecsúszást, elkülönülést, valamiféle értékvesztést mutatnak a település többi területéhez képest. Ennek okai kereshetők egyrészt a terület

elhelyezkedésében, környezeti adottságaiban, másrészt sok esetben szociális, emberi, társadalmi okokra is visszavezethetőek. A degradálódás együtt jár a jövedelmi viszonyok, a fizikai infrastruktúra és a közszolgáltatások színvonalának lényeges egyenlőtlenségeivel. Előfordul, hogy a helyzet kialakulása hosszabb időtávra nyúlik vissza. Az egyes területek fejlődése érdekében az előbbi esetekben jellemzően szabályozási, építési és fejlesztési feladatokat kell megfogalmazni, az utóbbi esetekben viszont szociális és társadalmi problémákat kell orvosolni.

Ugyanakkor azt is fontos leszögezni, hogy egy-egy terület megrekedhet a fejlődésnek egy bizonyos szintjén, egy adott állapotban, ám ez önmagában még nem nevezhető degradálódásnak, értékvesztésnek. Ez utóbbi inkább egyfajta használati módban bekövetkezett megtorpanást mutat, ami azonban elindíthat olyan nem kívánt társadalmi, lakókörnyezeti folyamatokat, melyek megelőzése mindenképpen javasolt.

Hortobágy község vonatkozásában a degradálódás, a szlömösödés veszélye a külterületi, tanyás településrészeket érinti. Ebben az esetben nincs szó a területek fokozatos elszakadásáról, elkülönüléséről, hiszen ezek a részek fizikai értelemben sosem tartoztak Hortobágy község település központjához. A község 1966. évi megalakulásakor váltak a részévé Hortobágy közigazgatási területének. Pontosan az képezi a probléma legfőbb forrását, hogy a tanyás településrészek többségükben jelentős távolságra fekszenek a község központjától. Jól érzékelteti ezt a körülményt, hogy a szociális ellátást biztosító tanyagondnoki járatnak naponta nagyjából 175 kilométert kell megtennie, hogy minden településrészt elérhessen. (És ez az adat pusztán az ételkihordást jelenti.) Például a két legtávolabbi településrész, Árkus és Kónya között 28 km a távolság.

Az 1966. január 1-től önálló községgé vált település lakói többnyire a Hortobágyi Állami Gazdaság (HÁG) alkalmazásában álltak. A rendszerváltást követően, a privatizáció során a HÁG dolgozóinak jelentős része munkanélkülivé vált. Különösen a település külterületén élők számára jelentett ez súlyos problémát, mivel a lakosság a privatizációt követően munkanélküliként, közlekedési kapcsolat híján lényegében „ott ragadt” a tanyákon.

Súlyos gondot jelent a külterületek szociális és infrastrukturális elmaradottsága, a magas munkanélküliség, ami a nagy távolságokból, a tömegközlekedés hiányából, az alulképzettségéből, a volt állattartó telepek megszűnéséből ered. Ezeken a külterületi lakott helyeken nagyrészt többszörösen hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő családok laknak.

1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata

1.14.2.1. telekmorfológia és telekméret vizsgálat

Egy településen belül a telekosztás, a telkek morfológiája alapvetően meghatározza annak szerkezetét és egyben a településképet. A történetileg kialakult utcahálózat, a telekosztások akár évszázadokra visszamenőleg is lekövethetőek, a múlt lenyomataként szolgálnak. A telekstruktúra, a területi és szélességi-mélységi jellemzők meghatározzák a beépítés jellegét, vizsgálata ezért kulcsfontosságú.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

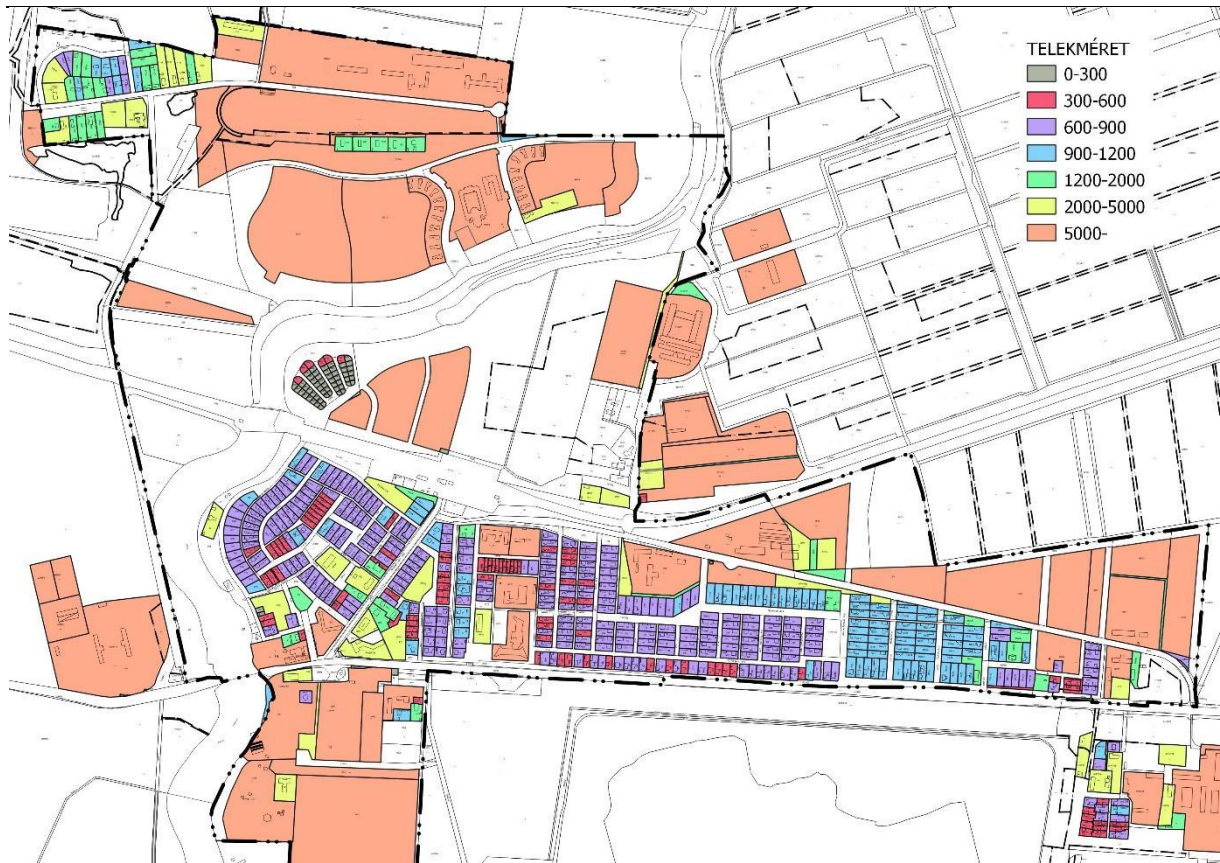
Hortobágy település tervezett lakóterülete a kimért négyszöghálós utcáival a telepített faluk jellegzetességeit viseli magán. Sajátságos telepítését az jelenti, hogy minden telek két utcával határolt. Az egyik utca a lakóházak felőli előkertek között található, csak gyalogos forgalomra szánva. (A térképen zöld színnel jelölve.) A másik utca a telekvégek (hátsókertek) között húzódik, innen közelíthetők meg a gazdasági kertek. Ez az utca gépjármű közlekedésre alkalmasan van kiépítve. (A térképen sárga színnel jelölve.)

Forrás: TAK

A telekméret vizsgálat során jellemzően a beépítésre szánt ingatlanok kerülnek vizsgálatra.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

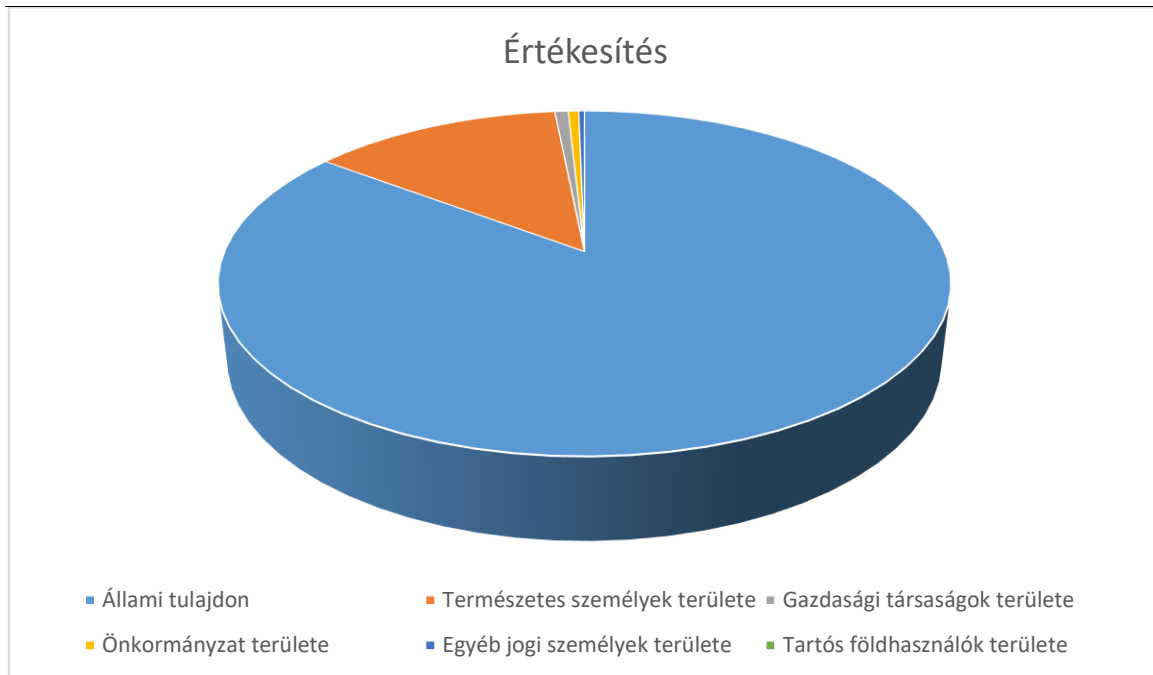

1.14.2.2. tulajdonjogi vizsgálat

Hortobágy község területének tulajdonviszonyok szerinti megoszlásának arányait az alábbi ábrán láthatjuk, mely rendkívül jól szemlélteti az állami tulajdon dominanciáját.

Tulajdon	Terület	
Állami területek	24251,954 ha	85,25 %
Természetes személyek területe	3753,122 ha	13,19 %
Gazdasági társaságok területe	199,460 ha	0,7 %
Önkormányzatok területe	156,707 ha	0,55 %
Egyéb jogi személyek területe	87,597 ha	0,31 %
Tartós földhasználók terület	0,164 ha	nm.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.14.3. Önkormányzati tulajdon kataszter

A helyi önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja.

A törzsvagyonba tartozó vagyonelemek részben forgalomképtelenek, részben pedig korlátozottan forgalomképesek. Az alábbi táblázatok tartalmazzák Hortobágy község forgalomképtelen, korlátozottan forgalomképes, illetve üzleti vagyonának elemeit.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Kizárólagos Önkormányzati tulajdonban álló forgalomképtelen törzsvagyon

Sor-szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m2	AK érték	Megjegyzés
1.	4	közterület	kivett	2.276	----	Csárda előtt út + parkolók
2.	5/1	közterület	kivett	1.056	----	Kossuth u. melletti járda
3.	5/2	út	kivett	2830	----	Bevásárló udvar környéke
4.	5/4	út	kivett	160	----	Csárdaparkoló kiegészítés
5.	5/10	út	kivett	1557	----	Templom mögötti terület
6.	5/11	közterület	kivett	506	----	Zrínyi u. erdő felőli része
7.	5/12	út	kivett	513	----	Zrínyi u. (Katonáék előtti)
8.	5/13	út	kivett	213	----	Móricz Zs.krt járda folyó felé
9.	5/17	út	kivett	6.922	----	Móricz Zs. Krt. és a folyópart közti közút
10.	5/18	iroda gazd.ép.udvar	kivett	1.9356	----	Folyópart
11.	10/2	közterület	kivett	227	----	Faluház ABC közötti járda
12.	15/2	közterület	kivett	3.187	----	Móricz Zs. krt.
13.	15/6	közterület	kivett	1.708	----	Móricz Zs. krt.
14.	15/22	közterület	kivett	227	----	Arany J. u.
15.	15/25	közterület	kivett	3528	----	Móricz Zs. krt.
16.	15/37	közterület	kivett	464	----	Utca Móricz Zs. krt. felé
17.	15/46	közterület	kivett	1.550	----	Móricz Zs. krt.
18.	15/57	közterület	kivett	1.406	----	Arany J. u.
19.	15/64	közterület	kivett	3.813	----	Arany J. u.
20.	15/79	közterület	kivett	586	----	Ménes u.
21.	15/84	közpark	kivett	3.413	----	Erdei F.u. mögötti terület
22.	15/98	közterület	kivett	521	----	Ménes u. füves terület
23.	15/101	közterület	kivett	1.057	----	Erdei F. u.
24.	15/102	gyermek-játszótér	kivett	1.878	----	Óvoda melletti terület
25.	15/103	közterület	kivett	288	----	Óvoda-játszótér köz.utca
26.	15/105	közterület	kivett	1.575	----	Faluház-óvoda köz.ter.
27.	15/106	közterület	kivett	1.201	----	Óvoda mögötti utca
28.	15/107	közterület	kivett	439	----	Zrínyi u.melletti utca
29.	15/124	közterület	kivett	542	----	Kial.ép.ter.(Zrínyi u.)
30.	15/132	közterület út	kivett	1.818	----	Dékány-köz
31.	15/133	közterület	kivett	9.948	----	Dékány-közi telek kialak.
32.	23/1	közút	kivett	2200	----	Rendőrség és a Csárda közötti közút
33.	23/4	közút	kivett	1553	----	Templom és Rendőrség közötti közút
34.	28/1	gyep/legelő	gyep (legelő)	27.271	16,09	Máta út-folyó köz.terület
35.	29	szántó	szántó	27.738	48.63	Máta
36.	34	saját használatú út	kivett	15.311	----	Borsósi út
37.	37/1	közterület	kivett	838	----	Gépműhely előtti utca
38.	37/3	közterület	kivett	2.790	----	Gépműhely melletti ter.
39.	37/4	közterület	kivett	1.234	----	Gépműhely mögötti utca
40.	40/1	közterület	kivett	3.300	----	Jókai utca
41.	40/3	út	kivett	9590	----	KHT irodaház környéke
42.	40/9	közterület	kivett	637	----	Veres P. melletti utca
43.	40/21	beépítetlen terület	kivett	2.086	----	Veres P. és Jókai köz.közter.
44.	40/22	közterület	kivett	1.547	----	Veres P. u.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Sor-szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m ²	AK érték	Megjegyzés
45.	40/34	közpark	kivett	223	----	Veres P. melletti zöld ter.
46.	40/35	közterület	kivett	198	----	Veres P. melletti utca
47.	40/36	közpark	kivett	198	----	Veres P. melletti zöld ter.
48.	40/42	közterület	kivett	3.287	----	Rózsa S.
49.	40/48	közterület	kivett	615	----	Rózsa S. melletti utca
50.	40/49	közpark	kivett	219	----	Rózsa S. melletti park
51.	40/62	saját használatú út	kivett	838	----	Munkásszálló előtti járda
52.	40/63	közpark	kivett	1.338	----	Munkásszálló előtti közpark
53.	40/64	közterület	kivett	1.449	----	Rózsa S. utca
54.	40/65	közterület	kivett	813	----	Iskola mögötti utca
55.	40/67	közterület	kivett	561	----	Iskola és önk. közötti utca
56.	40/74	közterület	kivett	924	----	Diákotthon mögötti utca
57.	40/76	közpark	kivett	824	----	József A. u. eleje
58.	40/83	közterület	kivett	3.514	----	József A. u. kövesútja
59.	41/4	közterület	kivett	1.460	----	Munkásszálló mögötti utca
60.	56	közterület	kivett	1.234	----	Hortobágyi u. melletti járda
61.	57	árok	kivett	1.234	----	Hortobágyi u. melletti árok
62.	58	közterület	kivett	3.215	----	Hortobágyi utca
63.	67/2	közterület	kivett	144	----	Hortobágyi u. mögötti járda
64.	79/19	út	kivett	110	----	Délibáb -köz telekhez csatlakozás
65.	79/20	közterület	kivett	3262	----	Kresz-park
66.	83/2	közterület	kivett	162	----	Kossuth u-ba nyíló járda
67.	86	közterület	kivett	165	----	Délibáb köz árok
68.	87	árok	kivett	539	----	Délibáb köz
69.	92/9	út	kivett	107	----	Körforgalom és a Látogató Központ közti közt.
70.	93	közterület	kivett	1.280	----	Kossuth u házak és út között
71.	94/1	közterület	kivett	878	----	Kossuth u.
72.	94/5	közterület	kivett	1304	----	Kossuth u. melletti járda
73.	95	közterület	kivett	1.304	----	Kossuth u. járda ABC-ig
74.	96/6	közterület	kivett	1.095	----	33as melletti árok
75.	96/8	közterület	kivett	3.842	----	33-as melletti közter. Kollégium-Czinege J. u.
76.	98/1	közpark	kivett	1.177	----	Páztormúzeum előtti park
77.	98/3	közpark	kivett	805	----	Vásártér felé a bal oldali közpark
78.	99	közterület	kivett	574	----	Vásártér felé vezető út
79.	101	közterület	kivett	25.363	----	Vásártér felé vezető út + múzeumtól campingig
80.	103/4	közüthoz földterület	kivett	5710	----	Vásártér mögötti közút
81.	111/1	beépítetlen terület	kivett	697	----	Madárpark előtti északi parkoló
82.	111/2	beépítetlen terület	kivett	1007	----	Madárpark felé vezető közút
83.	111/3	beépítetlen terület	kivett	1092	----	Madárpark előtti déli parkoló
84.	114/1	árok	kivett	2363	----	Malomházi út melletti árok
85.	114/2	árok	kivett	1574	----	Malomházi út melletti árok
86.	115/3	út	kivett	11.228	----	Borsós út gépműhely mellett
87.	117/8	út	kivett	17.105	----	Borsósi út 33-tól a keverőig
88.	120/5	közterület	kivett	165	----	Czinege u-ba nyíló járda
89.	123/2	közterület út	kivett	169	----	Jókai szembeni út

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Sor-szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m2	AK érték	Megjegyzés
90.	128/2	közterület	kivett	165	----	Zoltai u.
91.	133	közterület	kivett	775	----	Köztér 33as mellett (Ecsedi utcával szemben)
92.	135	közterület	kivett	370	----	Ecsedi u.
93.	140	közterület	kivett	816	----	Ecsedi-Zoltai közötti utca
94.	145	közterület	kivett	372	----	Zoltai u.
95.	150	közterület	kivett	816	----	Jókai-Zoltai közötti utca
96.	155	közterület	kivett	370	----	Jókai utca
97.	170	közterület	kivett	833	----	Védőerdő Jókai u. mellett
98.	171	közterület	kivett	833	----	Jókai u.
99.	177	közterület	kivett	165	----	Kölcsey u.vége 33as felé
100.	183	közterület	kivett	165	----	Köz Ady u-Czinege J.u.
101.	189/17	közterület	kivett	2.282	----	Bojtár u.
102.	189/33	közterület	kivett	2.282	----	Csikós u.
103.	189/49	közterület	kivett	1.313	----	Gulyás u.
104.	189/59	közterület	kivett	1.412	----	Bojtár u-ra merőleges utca
105.	189/61	közterület	kivett	297	----	Csikós u.
106.	189/65	közterület - park	kivett	593	----	Bojtár u. előtti park
107.	189/88	közterület - park	kivett	228	----	Sarkadi u. folytatás járda Czinge u-ra
108.	189/93	közterület út	kivett	173	----	Bojtár u vége a borsósi útra
109.	189/94	közterület- park	kivett	1197	----	Csikós u vége a borsósi útra
110.	189/95	közterület út	kivett	189	----	Csikós u vége a borsósi útra
111.	189/96	közterület - park	kivett	1499	----	Gulyás u vége a borsósi útra
112.	189/97	közterület út	kivett	280	----	Gulyás u vége a borsósi útra
113.	189/98	közterület- park	kivett	933	----	Borsósi u és Lúd Rt köz. Ter.
114.	189/99	közterület út	kivett	3212	----	Gulyás és Sóvirág tér köz.út
115.	189/101	közterület út	kivett	565	----	Czinege u folytatás Borsóság
116.	189/102	közterület- park	kivett	1410	----	Czinege u és 33 közötti ter.
117.	189/103	közterület út	kivett	1213	----	Gulyás u eleje
118.	189/105	közterület	kivett	19.573	----	Czinege J. u. folytatása
119.	189/106	közterület	kivett	3.148	----	Czinege J. u. folytatása
120.	189/107	közterület	kivett	3.972	----	Czinege J. u. folytatása
121.	189/108	közterület	kivett	15.781	----	Czinege J. u. folytatása
122.	189/109	közterület	kivett	4.529	----	Czinege J. u. folytatása
123.	218	közterület	kivett	1.222	----	Kölcsey u. út
124.	224	közterület		463	----	Kölcsey u. járda
125.	231	közterület		1.222	----	Kölcsey és Ady köz.utca
126.	238	közterület		462	----	Ady E. u.
127.	244	közterület	kivett	1.019	----	Ady és Sarkadi köz.u.
128.	309/2	telephely	kivett	59	----	Volt mérlegház
129.	1011	védőerdő	kivett	3.521	----	Árpádhalmi út mellett
130.	1014	saját használatú út	kivett	426	----	Lakásokhoz vezető út Árpádhalmi
131.	1015/1	védőerdő	erdő gyepl	14.748	8.26	Vízmű mögötti terület
132.	1015/7	út	kivett	2906		Tűzép melletti út
133.	1018/3	út	kivett	1456	----	
134.	1019	árok	kivett	2.266	----	Kisföldek
135.	1020	közút	kivett	2.240	----	kisföldek út
136.	1022	védőerdő	gyepl	16.124	1.93	follyó és horgászt.köz.
137.	1039	közút	kivett	2.391	----	horgásztelkeknél
138.	1072	közút	kivett	757	----	horgásztelkeknél
139.	1088	árok	kivett	1.918	----	temető mellett

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Sor- szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m2	AK érték	Megjegyzés
140.	1089	temető	kivett	15.059	----	ravatalozó és temető
141.	1090	csatorna	kivett	20.028	----	Máta csatorna
142.	1091	beépítetlen terület	kivett	375	----	Máta csatorna mögötti ter.
143.	1095/4	közpark	kivett	3.750	----	Máta, Erdei iskola mögött
144.	1102/2	saját használatú út	kivett	4.353	----	Út (Máta)
145.	1110	közterület	kivett	1.582	----	Út kialakítandó
146.	0437	csatorna	kivett	3.223	----	Dinnyés
147.	0443	csatorna	kivett	8.531	----	Dinnyés
148.	0459/2	árok	kivett	2.158	----	Dinnyés
149.	0677	csatorna	kivett	10.337	----	Gáthátalja
150.	0694	csatorna	kivett	3.302	----	Gáthátalja
151.	0700	csatorna	kivett	2.176	----	Gáthátalja
152.	0826	csatorna	kivett	15.573	----	Gáthátalja
153.	0903/9	út, átereszt	kivett	8.852	----	Kónya
154.	0903/10	út	kivett	7074	----	Kónya
155.	0903/36	saját használatú út	kivett	2.388	----	Kónya
156.	0903/37	park	kivett	16.142	----	Kíflisor előtt (Kónya)
157.	0903/38	saját használatú út, árok	kivett	3.798	----	Kónya
158.	01079/2	saját használatú út	kivett	5.233	----	hulladéklerakó mögött
159.	01079/3	gyep	kivett	20.962	12.37	hulladéklerakó előtt
160.	01079/4	legelő, saját haszn. út	legelő	7.5051	43.79	Árpádhalma
161.	01296	árok	kivett	5.068	----	33-Szettyénesig árok
162.	01297	árok	kivett	7.226	----	folytatása
163.	01502	árok	kivett	7.014	----	Kunteleknél
164.	01503	csatorna	kivett	40.351	----	Kuntelek-Malomháza
165.	01844	csatorna	kivett	3.808	----	Zámi rész Árkusnál
166.	01892/1	árok	kivett	4.152	----	Fényesi halastavak vége
167.	01892/2	árok	kivett	13.450	----	Fényesi halastavak vége
168.	01921	töltés	kivett	8.643	----	Halastó-Tiszafüred felé
169.	01923	töltés	kivett	3.942	----	Halastó-Egyek felé
170.	01929	árok	kivett	2.917	----	Halastó-Egyek felé
171.	01981/62	saját használatú út	kivett	17.970	----	Szásztelek
172.	01981/6	védődérfő	kivett	4.433	----	Szásztelek
173.	01981/23	saját használatú út	kivett	6.575	----	Szásztelek
174.	01981/24	park/játszóter	kivett	20.563	----	Játszóter (Szásztelek)
175.	01981/31	saját használatú út	kivett	4.506	----	Szásztelek
176.	01981/17	saját használatú út	kivett	421	----	Szásztelek
177.	01981/42	saját használatú út	kivett	7.613	----	Szásztelek
178.	01981/44	út	kivett	4.139	----	Szásztelek
179.	01981/45	park	kivett	484	----	Szásztelek
180.	02194	árok	kivett	25.939	----	Árkusi csat. Halastótól
181.	02328	csatorna	kivett	37.952	----	Halastó-Tiszafüred felé
182.	02764	árok	kivett	3.071	----	Halastó vége T.csege
183.	02765	árok	kivett	14.445	----	Halastó vége T.csege
184.	02810	árok	kivett	881	----	Halastó vége T.csege
185.	02828	árok	kivett	8.805	----	Halastó vége T.csege
186.	96/1	vasúti híd			----	felújítás aktiválás
187.	1094	Mátai út	kivett	1092	----	HNP tulajdon, aktiválás
188.	1121/7	útalap	kivett	477	----	HNP terület
189.	3001/26	útalap	kivett	339	----	HNP terület
190.	01457/12	útalap	kivett	180	----	HNP terület
191.	01457/42	útalap	kivett	477	----	HNP terület

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az Önkormányzat üzleti vagyona

Sor-szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m2	AK érték	Megjegyzés
1.	5/3/B/4	üzlethelyiség	kivett	56	-----	Bevásárló Udvarház
2.	12/2	lakóépület	kivett	805	-----	Kétlakásos ház (kossuth u.)
3.	19	hétvégi ház és udvar	kivett	539	-----	Folyópart
4.	20	hétvégi ház és udvar	kivett	507	-----	Folyópart
5.	21	hétvégi ház és udvar	kivett	155	-----	Folyópart
6.	22	udvar	kivett	227	-----	Folyópart melletti udvar
7.	23/3	beépítetlen terület	kivett	4951	-----	Folyópart előtti erdős ingatlan ter.
8.	37/2	telephely	kivett	18291	-----	kp. Gépműhely
9.	37/8	beépítetlen terület	kivett	883	-----	Kial.ép.tel. (gépműhely)
10.	37/9	beépítetlen terület	kivett	882	-----	Kial.ép.tel. (gépműhely)
11.	37/10	beépítetlen terület	kivett	883	-----	Kial.ép.tel. (gépműhely)
12.	37/11	beépítetlen terület	kivett	882	-----	Kial.ép.tel. (gépműhely)
13.	37/12	lakóépület	kivett	900	-----	Önkormányzati bérlakás (Számadó u.)
14.	37/13	lakóépület	kivett	899	-----	Önkormányzati bérlakás (Számadó u.)
15.	37/14	lakóépület	kivett	900	-----	Önkormányzati bérlakás (Számadó u.)
16.	38	beépítetlen terület	kivett	7.110	-----	Keverő előtti terület Számadó u-ig
17.	108/6	beépítetlen terület	kivett	4249	-----	Malomházi út melletti terület
18.	108/7	vásártér	kivett	2.4500	-----	Vásártér
19.	115/1	beépítetlen terület	gyep	17.331	-----	Borsósi út melletti füves terület
20.	115/2	beépítetlen terület	gyep	50.306	-----	Borsósi út melletti füves terület
21.	115/4	beépítetlen terület	gyep	7.420	-----	Borsósi úttal párhuzamos gát melletti ter.
22.	115/11	beépítetlen terület	kivett árok	1.477	-----	Borsósi műhely és kónyai út közötti terület
23.	115/13	beépítetlen terület	kivett út	1.603	-----	Borsósi műhely és kónyai út közötti terület
24.	118/17	lakóterület	kivett erdő	15.607 1501	84	Építési telek+erdő (Borsós alatt)
25.	131	lakóház, udvar	kivett	611	----	Önkormányzati bérlakás (Czinege J.16)
26.	1015/4	udvar	kivett	6725	-----	tüzép melletti terület
27.	1015/6	udvar	kivett	2447	-----	tüzép melletti terület
28.	1015/10	udvar	kivett	933	-----	pannon torony
29.	1018/1	beépítetlen terület	gyep szántó	92.199	73.04	kisföldek
30.	1021	beépítetlen terület	szántó gyep	146.499	júl.41	kisföldek
31.	1025	beépítetlen terület	kivett	158	-----	horgásztelek
32.	1026	beépítetlen terület	kivett	171	-----	horgásztelek

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

33.	1027	beépítetlen terület	kivett	184	-----	horgásztelek
34.	1028	beépítetlen terület	kivett	197	-----	horgásztelek
35.	1029	beépítetlen terület	kivett	210	-----	horgásztelek
36.	1032	beépítetlen terület	kivett	210	-----	horgásztelek
37.	1033	beépítetlen terület	kivett	197	-----	horgásztelek
38.	1034	beépítetlen terület	kivett	184	-----	horgásztelek
39.	1035	beépítetlen terület	kivett	171	-----	horgásztelek
40.	1036	beépítetlen terület	kivett	157	-----	horgásztelek
41.	1041	beépítetlen terület	kivett	145	-----	horgásztelek
42.	1042	beépítetlen terület	kivett	158	-----	horgásztelek
43.	1043	beépítetlen terület	kivett	171	-----	horgásztelek
44.	1044	beépítetlen terület	kivett	183	-----	horgásztelek
45.	1051	beépítetlen terület	kivett	184	-----	horgásztelek
46.	1052	beépítetlen terület	kivett	171	-----	horgásztelek
47.	1053	beépítetlen terület	kivett	158	-----	horgásztelek
48.	1054	beépítetlen terület	kivett	145	-----	horgásztelek
49.	1055	beépítetlen terület	kivett	121	-----	horgásztelek
50.	1058	beépítetlen terület	kivett	158	-----	horgásztelek
51.	1059	beépítetlen terület	kivett	171	-----	horgásztelek
52.	1060	beépítetlen terület	kivett	184	-----	horgásztelek
53.	1067	beépítetlen terület	kivett	183	-----	horgásztelek
54.	1068	beépítetlen terület	kivett	170	-----	horgásztelek
55.	1069	beépítetlen terület	kivett	157	-----	horgásztelek
56.	1070	beépítetlen terület	kivett	144	-----	horgásztelek
57.	1073	beépítetlen terület	kivett	121	-----	horgásztelek
58.	1074	beépítetlen terület	kivett	146	-----	horgásztelek
59.	1075	beépítetlen terület	kivett	162	-----	horgásztelek
60.	1076	beépítetlen terület	kivett	179	-----	horgásztelek
61.	1083	beépítetlen terület	kivett	146	-----	horgásztelek
62.	1084	beépítetlen terület	kivett	121	-----	horgásztelek
63.	1095/3	beépítetlen terület	kivett	1.314	-----	építési telek (Máta)
64.	1102/7	beépítetlen terület	kivett	865	-----	építési telek (Máta)
65.	1102/8	beépítetlen terület	kivett	859	-----	kial.ép.tel. (Máta)

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

66.	1111/1	beépítetlen terület	kivett	1.048	-----	kial.ép.tel. (Máta)
67.	0897/4	esőbeálló - Kónya		12	-----	MÁV Zrt. Tulajdon - aktiválás
68.	0903/12	beépítetlen terület	kivett	2.881	-----	építési telek (Kónya)
69.	0903/34	beépítetlen terület	kivett	4.386	-----	Kial.ép.tel. (Kónya)
70.	0903/35	beépítetlen terület	kivett	10.554	-----	Kial.ép.tel. (Kónya)
71.	0903/39	beépítetlen terület	kivett	2.884	-----	Kial.ép.tel. (Kónya)
72.	01981/22	beépítetlen terület	kivett	9.542	-----	építési telek (Szásztelek)
73.	01981/43	beépítetlen terület	kivett	20.057	-----	Kial.ép.tel. (Szásztelek)
74.	01981/58	beépítetlen terület	kivett	4.307	-----	Építési telek (Szásztelek)
75.	01981/68	beépítetlen terület	kivett	1.045	-----	Kial.ép.tel. (Szásztelek)
76.	01981/47	beépítetlen terület	kivett	470	-----	Kial.ép.tel. (Szásztelek)
77.	01981/47	beépítetlen terület	kivett	470	-----	Kial.ép.tel. (Szásztelek)

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az Önkormányzat korlátozottan forgalomképes törzsvagyonába tartozó

Sor-szám	Helyrajzi szám	Rendeltetés	Művelési ág	Terület m2	AK érték	Megjegyzés
1.	3	Galéria	kivett	388	----	Galéria
2.	10/1	Faluház	kivett	3.224	----	Faluház
3.	15/104	Óvoda	kivett	3.600	----	
4.	18	beépítetlen terület	kivett	410	----	Folyópart
5.	23/2	iroda és udvar	kivett	900	----	Rendőrségi épület és udvar
6.	40/66	Általános iskola	kivett	8.193	----	Általános iskola
7.	40/72	Irodaház	középület	430	----	Polgármesteri Hivatal
8.	40/73	beépítetlen terület	kivett	2879	----	kollégium előtti park
9.	40/75	kollégium orvosi rendelők	kivett	3.478	----	kollégium, orvosi rendelők
10.	41/5	beépítetlen terület	kivett	892	----	iskola mögötti kézi pálya
11.	41/6	beépítetlen terület	kivett	647	----	iskola mögötti terület
12.	119	beépítetlen terület	kivett	2.772	----	Járda, Czinege J.u. eleje 1-17. Sz-ig
13.	1016	vízmű	kivett	3.261	----	vízmű (sajtház mellett)
14.	0903/11	kút Kónya	kivett	722	----	Kónya (fűt kút)
15.	01981/67	Irodaház és udvar	kivett	2.764	----	Szásztelek közösségi ház
16.	01981/70	Vízmű Szásztelek	kivett	2.227	----	Vízmű Szásztelek
17.	01469/5	Szennyvíztisztító telep			----	ÉAOP-5.1.2/B-2f-2009-0002 sz. projekt keretében megvalósult fejlesztés
18.	Hortobágyi-Délibáb Nonprofit Kft-ben fennálló 500.000 Ft értékű üzletrész.					

1.14.4. Az épületállomány és a környezet geodéziai felmérése

A településfejlesztési dokumentumok és településrendezési eszközök készítésével összefüggésben – a jogszabályokban foglaltak alapján – Budapest Főváros Kormányhivatala adatszolgáltatás keretében rendelkezésre bocsátotta Hortobágy község digitális földhivatali ingatlan-nyilvántartási adatait. Ezen felül kiegészítő geodéziai felmérés készítését előreláthatólag a településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök készítése nem indokolja. Amennyiben a tervezési fázisában mégis szükségessé válik, úgy az a jelen megalapozó vizsgálatba vissza kell vezetni.

1.14.5. Az építmények vizsgálata

Az építmények vizsgálata során (eltekintve az építmények egyedi vizsgálatától) terület alapú rendszert alkalmazunk. Hortobágy község hatályos településrendezési és településképi védelmi jogintézményei a helyi építési szabályzat és szabályozási terv, valamint a településképi arculati kézikönyv is rendelkezik területi alapú lehatárolásokkal, melyek egyaránt alkalmasak a vizsgálatok terület alapú elvégzésére.

Jelen építményvizsgálat során a közelmúltban elfogadott településképi arculati kézikönyv és helyi építési szabályzat szerinti területi lehatárolást együttesen vesszük alapul.

1.14.5.1. Funkció, kapacitás

1.a) A turisztikai és kereskedelmi központ.

1. b) A igazgatási-oktatási központra.

2. Eredeti sajátos karakterű lakóterülete Jellemzően lakó funkciójú ingatlanokat találunk.

3. Később megvalósult és különálló lakóterületek:

4. Üdülő területek: Az üdülőterületek településrész Hortobágy község belterülete és északi szomszédságában elhelyezkedő Máta major között került kijelölésre. Az üdülőterület középső, központi része valósult meg a szállodakomplexummal és az abban helyet kapó szolgáltatásokkal. A központi rész két oldalán az apartmanházak is megépültek, azonban az ettől távolabbi, következő ütemek megépítésére már nem került sor. Így az üdülőterület közel kétharmad része még beépítetlen. Amennyiben az üdülőterület továbbépítésére kerülne sor, a már megvalósult beépítési mód, építészeti formálás folytatása ajánlott.

5. Különleges területek: Hortobágy község belterületén és annak közelében olyan funkciójú területek is találhatóak, amelyeknek az általánostól eltérő, különleges elvárásoknak is eleget kell tenniük. (Mátai Ménes lovas falu, Madárkórház, vásártér, Szabadtéri színpad, Kemping, Vadaspark, tervezett strandfürdő. A funkció és kapacitás minden esetben egyedi.

6/1. Lakó és gazdasági területek külterületen, a világörökségi helyszínen kívül. Az azonosságok miatt a Máta, Borsós, Árkus, Szásztelek, Kónya, Halastó, Kungyörgy együtt kerülnek tárgyalásra.

Lakó és mezőgazdasági üzemi funkciók.

1.14.5.2. Beépítési jellemzők

A település beépítésre szánt területe kialakult és nem kialakult területekre tagozódik. A kialakult területek vonatkozásában a beépítési jellemzőket (az építési telek építési használatának határértékeit, valamint az építési határvonalak helyzetét) a kialakult viszonyokhoz igazodva a helyi építési szabályzat állapítja meg.

1.a) A turisztikai és kereskedelmi központ: Szabadonálló beépítési mód, de részben kivételt jelent a Petőfi tértől nyugatra elhelyezkedő terület rész, ahol oldalhatáron álló beépítési mód is előfordul.

1. b) A igazgatási-oktatási központra. Szabadonálló, előkertes beépítési mód.

2. Eredeti sajátos karakterű lakóterülete. Oldalhatáron álló, előkertes beépítés a jellemző, a hátsókerterek felőli utcavonalra a melléképületek kiépítése is jellemző. Az oldalhatárra történő építés ténylegesen a telekhatárra történő épület-elhelyezést jelenti. Helyi sajátossága, a gyalogos és gépkocsi közlekedésre alkalmas utcák közötti átmenő telek, ahol a főépület a gyalogos utca irányába néz.

3. Később megvalósult és különálló lakóterületek: A beépítési mód oldalhatáron álló, előkertes.

4. Üdülő területek:

5. Különleges területek:

6/1. Lakó és gazdasági területek külterületen, a világörökségi helyszínen kívül. Az azonosságok miatt a Máta, Borsós, Árkus, Szásztelek, Kónya, Halastó, Kungyörgy együtt kerülnek tárgyalásra.

1.14.5.3. Magasság, szintszám, tetőidom

Hortobágy község központja alapvetően két eltérő karakterű, településképeiben eltérő sajátosságokat hordozó terület részre bontható. Az egyik a műemléki védettségű csárda és a kocsiszín műemléki környezetében és annak közvetlen szomszédságában kialakított turisztikai és kereskedelmi központ. A turisztikai központnál valamivel keletebbre, a József Attila és Rózsa Sándor utcák között helyezkedik el az igazgatási-oktatási központ. A településen egyedül itt találhatóak emeletes épületek. A fsz+1 és fsz+2 emeletes épületek nagy parkosított terület körül helyezkednek el.

A turisztikai és kereskedelmi központ épületei földszintesek, egyszerű nyeregtetővel készültek. Kivételt csak az olyan a speciális funkciójú épületek képeznek ez alól, mint a templom, vagy a műemléki védettségű körszín, vagy a kis kontyolású nyeregtetővel fedett műemléki védettségű szekérállás. Épületei fehér színű vakolt-festett homlokzattal készültek, tetőfedésük natúr (sárgászöld színű) cserépfedés. Speciális esetekben nádfedés is illeszkedik a településképi hagyományokhoz.

Az igazgatási-oktatási központban az egyszerű nyeregtető illeszkedik legjobban a településképebe. Ajánlott a 35- 45 fok közötti hajlásszögű idomok alkalmazása. Álló tetőtéri ablakok nincsenek, ezek alkalmazása idegen a hagyományoktól. Az általános iskola épülete lapostetős, és ez a megoldás ugyancsak idegen a településképtől. Az iskola típussterv adaptálása során, felújításnál ajánlott magastető utólagos ráépítése.

Az eredeti, sajátos telepítésű lakóterületek elnevezésű településrészen az épületek utcával párhuzamos tetőgerinccel épültek, máshol utcára merőleges a tetőgerinc.

A) Utcára merőleges tetőgerincű oromfalas építészeti kialakítás

A földszintes, azonos homlokzatmagasságú, nyeregtetős, oromfalas, egyszerű megjelenésű épületek sora jellemzi a településképet.

B) Utcával párhuzamos tetőgerincű, oromfalas építészeti kialakítás (Kossuth, Hortobágyi, József Attila utcák, Délibáb köz)

Az épületek utcaképben való megjelenését tekintve, a településközpont melletti utcák beépítése különbözik, itt szintén előkertes beépítés található, de az épületek utcával párhuzamos tetőgerinccel épültek.

A lapostetős, kontyolt, vagy részben kontyolt, erősen díszített, összetett tetőidomú épület idegen a településképpen. Az alpesi meredek tető és a mediterrán kis hajlású tető ugyancsak idegen a település képétől. Ajánlott a hagyományos utcaképre jellemző 40 fok körüli hajlásszögű tetőidomok alkalmazása.

A lakóépületek esetében ajánlott az utcára merőleges tetőgerinc alkalmazása, míg a gazdasági kertek végében kialakuló utcaképben az utcával párhuzamos tetőgerincű tároló és gazdasági épület is illeszkedik a településképpbe. A tetőtéri ablak, főként az álló tetőablak, idegen a településképtől. Az épületek oromfala egyszerű, vakolt, fehér színű. Az oromfalban kialakított tetőtéri erkély idegen a hagyományos településképtől.

1.14.5.4. településkarakter, helyi sajátosságok

A pásztorépitmények a puszta ékszerei:

- Seggen ülő hodály: földig érő náddal fedett tetőszerkezet, mely nyáron hűvös, árnyékos hely jőszágnak, télen pedig meleg szállás.
- Vasaló: nádból készült, szélvédett helyet adó főzőhely. Alaprajza vasalóra emlékeztet, innen kapta a nevét. Egyszerű, de igen praktikus alkotmány, remekül kivezeti a füstöt, illetve, ha esik, nem ázik meg a bent főző pásztor.
- Kunyhó: egyszerű általában háromszatú épület nádtetővel, vasalóval, gémeskúttal egyszerű kerítéssel körülvéve. A pásztor nyári szállásaként szolgál. A legismertebb a Sárkánykunyhó, mely a szürkemarha gulya nyári szállásánál található.

1.14.6. Az épített környezet értékei

1.14.6.1. településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag

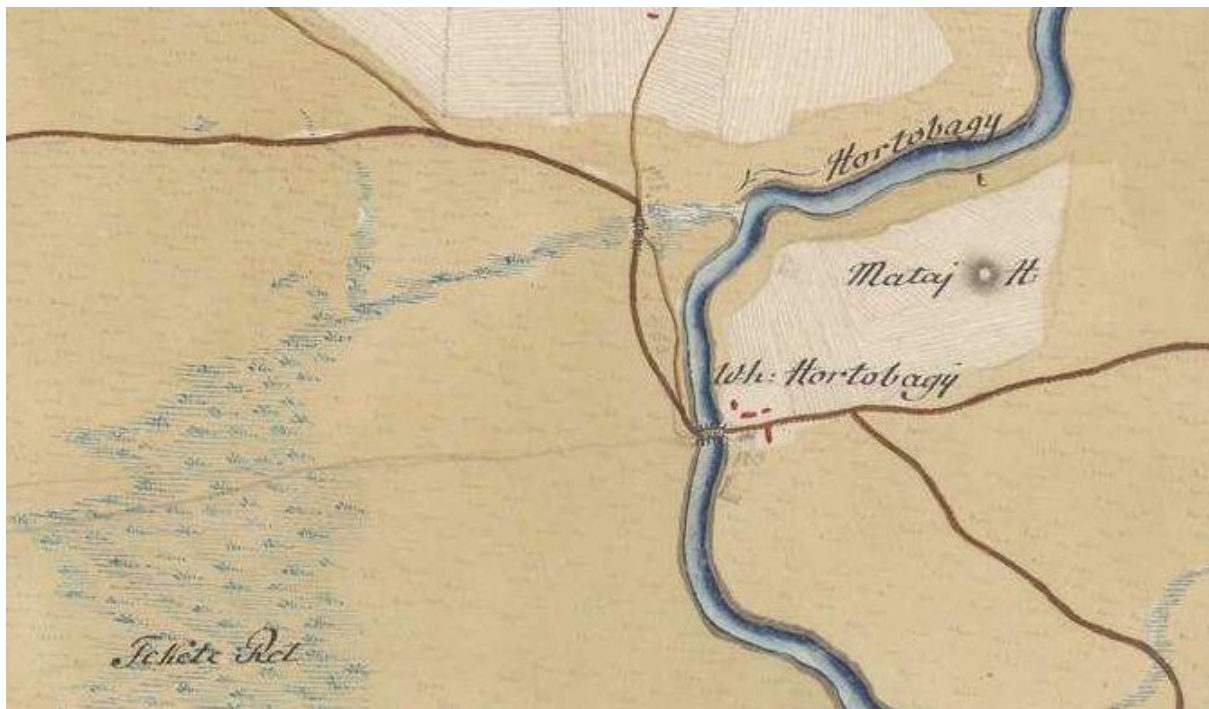
Hortobágy a debreceni határ feldarabolásakor (1952) előbb Balmazújvároshoz került, majd 1966-ban önálló község lett. A fiatal település és környéke ma kiemelt idegenforgalmi központ. Maga a település a legcsekélyebb mértékben sem viseli magán a Hortobágy életmódbeli, néprajzi, építészeti hagyományait. A község évtizedeken át elsősorban a Hortobágyi Állami Gazdaság dolgozóinak lakhelyéül szolgált, az 1960-as, 70-es évek vidéki építészetére jellemző típus házakkal, szabályos utca

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

rendszerrel, korán kiépített teljes infrastruktúrával. 1973-ban a puszta jelentős részéből létrehozták a Hortobágyi Nemzeti Parkot, mely 1999-ben elnyerte a kitüntetett „Világörökség része” címet.

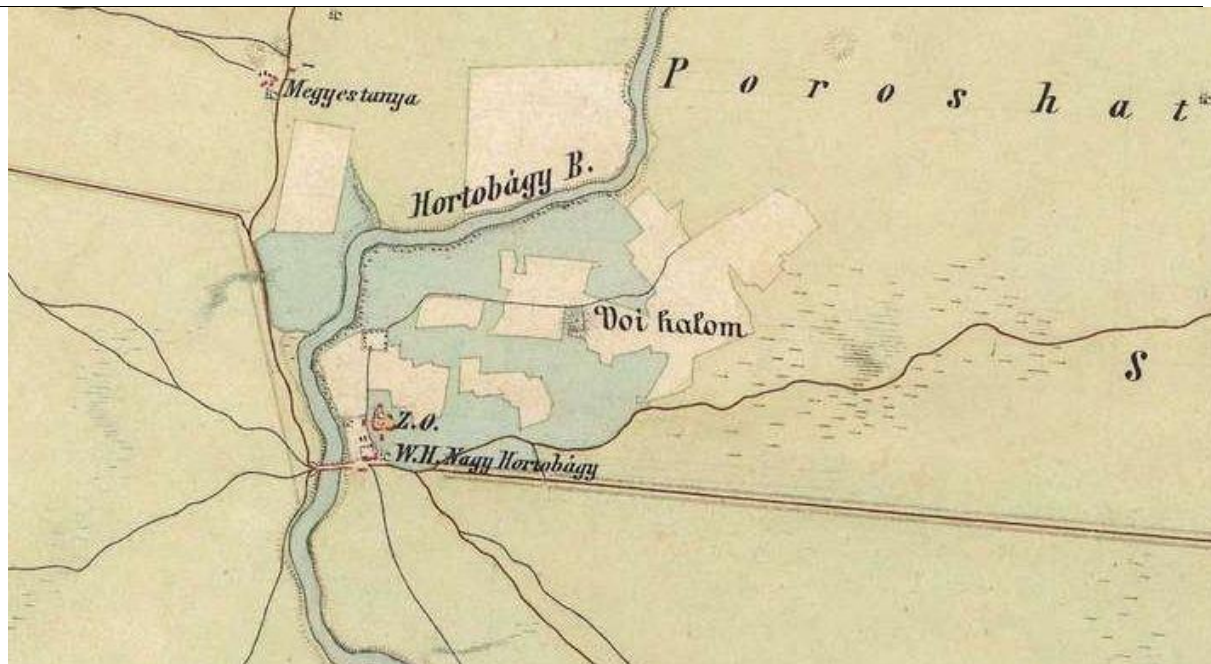
Az első okleveles adatunk 1067-ből való, Chartybak formában. Később (1261) Hortobaguiz néven találkozunk a nevével egy királyi oklevélben. Valószínűleg a pusztán található Hort, illetve Bágy részek neveinek összevonásából alakulhatott ki a Hortobágy-folyó mellett elterülő földrajzi hely neve.

Hortobágy Magyarország első katonai felméréseinek térképén, (1763-87) – forrás: mapire.hu

A Hortobágy sajátos földrajzi tájegység. A magyar föld legtágasabb legelőterülete, amely a magyarság egyik jellemző ősfoglalkozását, az állattenyésztést annak számos régi vonásával és formájával századokon át megőrizte. A Hortobágy-puszta legnagyobb része a történeti debreceni határhoz tartozott, de a mintegy 2300 négyzetkilométert felölelő tájegység ettől jóval kiterjedtebb, nyugaton átnyúlik a szomszédos Jász-Nagykun-Szolnok megye területére is. Az itt folyó nagyarányú állattartás révén nélkülözhetetlen szerepet játszott Debrecen város gazdálkodásában, csakúgy, mint az egyes cívisgazdák gyarapodásában. Hajdú megye megszervezésekor (1876) a területrendezés körüli viták során is fontos szempontja volt a debrecenieknek, hogy a Hortobágy nem tartozhat idegen törvényhatósághoz, mert az a városnak komoly hátrányokat okozhatott volna. A debreceniek gazdasági és igazgatási központja előbb Ohaton, majd Mátán volt. A megszerzett és bérelt pusztabirtokok területét a debreceniek a jószág tartással összefüggésben már igen korán szállásokkal, tanyákkal népesítették be.

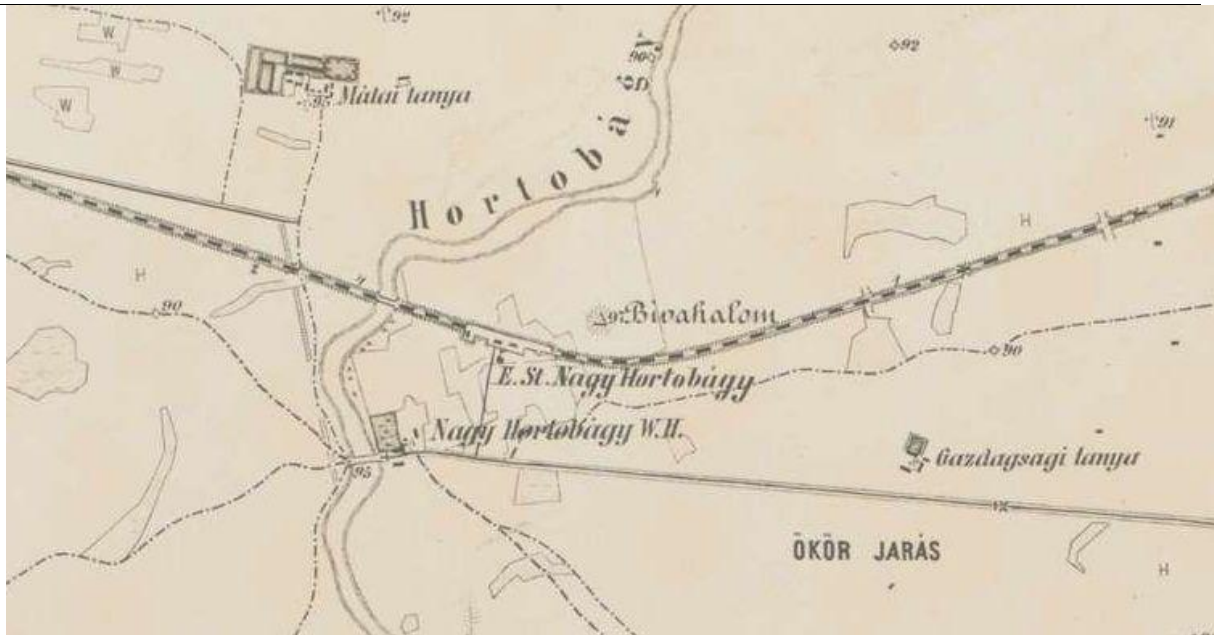
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy Magyarország második katonai felméréseinek térképén, (1806-69) – forrás: mapire.hu

Az első szállások kezdetleges építmények – földbe vájt kunyhók, karámok, hodályok, nádkosarak – voltak, de a célnak megfeleltek. Debrecen városának ugyanis a nagyarányú állattartás miatt nem állott érdekében a török hódítás alatt elpusztult falvak újraélesztése. A Hortobágy hasznosítása a debreceni határhasználat szerves része lett. A határ külső, nyugati részét legeltetésre használták, a belső részt, az erdők kivételével, földműveléssel hasznosították, majd a város lakóinak 1724-től béresföldek formájában kiosztották. Ebben az időben kezdődik a puszták célszerűbb hasznosítása, jószágjárásokra való felosztása is. A csárdaépületek a török kiűzése után, az Alföldön megritkult településhálózat hátrányainak csökkentésére, a nagy határú szabad királyi és mezővárosainkba vezető forgalmas utak mentén épültek – általában olyan távolságra egymástól, amekkorát terhes szekerekkel két etetés-itatás között, a vásárba lábon hajtott jószágokkal pedig reggeltől estig meg lehetett tenni.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

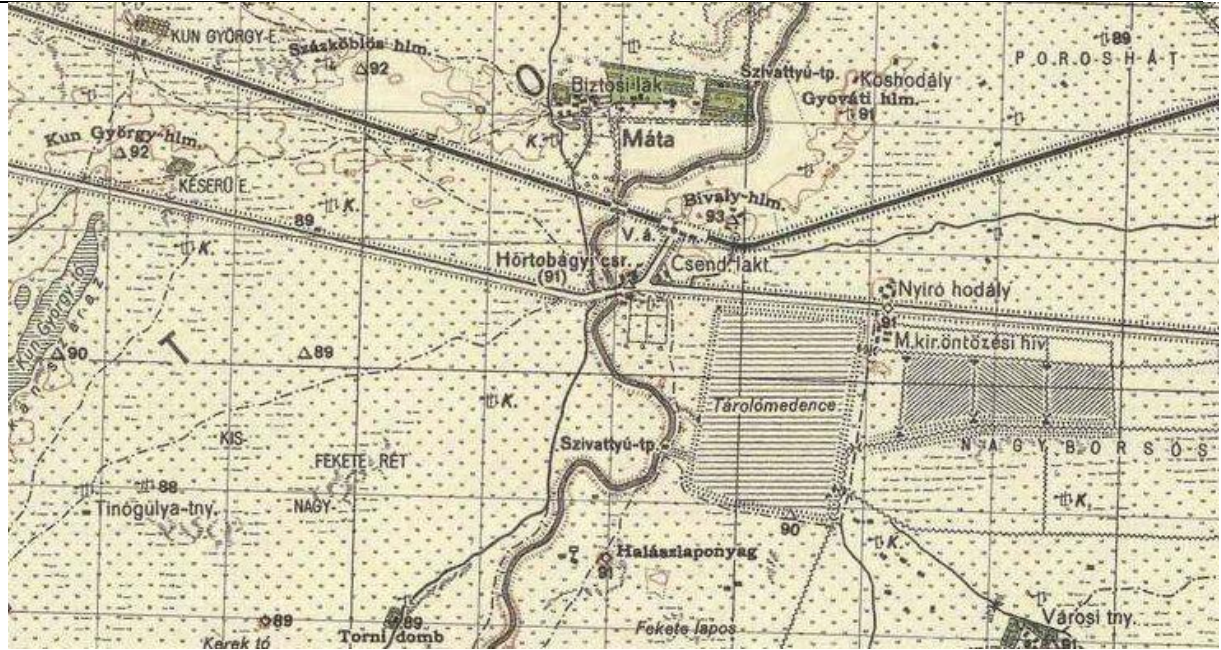
Hortobágy Magyarország harmadik katonai felmérésének térképén, (1869-87) – forrás: mapire.hu

A Tisza szabályozásán kívül az 1891. augusztus 5-én átadott vasútvonal változtatta meg legjobban a pusztát. A vasút új gazdasági lehetőségeket hozott, meggyorsította a fejlődést, és vele a pusztát egy időre az irodalmi érdeklődés és a tudományos, néprajzi kutatás középpontjába állította. A történeti debreceni határ 1952-ben történt, máig vitatható feldarabolása egy sor új község létrejöttét segítette elő, másrészt a régebbiek gyarapodását is szolgálta.

A Hortobágyon régóta fontos kereskedelmi és postai utak vezettek keresztül kelet-nyugati irányba, Erdély és Pest között, útba ejtve Debrecent. Eleinte komppal vagy gázlókon keltek át a Hortobágy-folyón, később egy fahíd épült a mátai gázlónál, kb. a mai kőhíd helyén, és város vámot szedett a hídon való átkelésért, majd pedig kocsmát nyitott. A híres Hortobágyi Nagycsárda története itt kezdődik.

A második világháborúban hatalmas tankcsata zajlott le a Hortobágyon, nagy természeti károkat is okozva. Amint elcsendesedett a harci zaj, nagy nehézségek közepette kezdődött meg a pusztai életmenet helyreállítása. 1949-ben létrejött az első állami gazdaság. A gazdaság kiemelkedő eredményei vonzották a legjobb szakembereket, ám volt olyan időszak, amikor 800 dolgozó ingázott naponta. Ez így tarthatatlan helyzet volt. A gazdaság vezetői felismerték, hogy boldogulásuk kulcskérdése a hatalmas gazdaság szakemberekkel és dolgozókkal való megerősítése, számukra olyan életkörülmények megteremtése, hogy a helyhez kötöttség, a kellő színvonalú ellátottság révén kihozhassák magukból a teljesítés maximumát.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy a települések Magyarország katonai felmérése (1941) térképén – forrás: mapire.hu

Ehhez meg kellett teremteni a kulturált körülményeket, a kellő minőségű lakásokat, a közműellátottságot, a bolti hálózatot, a gyerekek iskoláztatását. A szakképzett és stabil gárda megteremtésének létfontosságú szükséglete eredményezte a letelepítést így alakultak ki a tanyaközpontok, amelyeket a gazdaság nagy anyagi ráfordítással állandóan fejlesztett.

Egyre inkább megérett a vezetőkben a gondolat egy önálló község létrehozására. A Nagycsárda környéke amúgy is már régóta az idegenforgalom hortobágyi bázisa, kiindulópontja volt. Itt létesült a hatalmas méretű állami gazdasági központ, amelyben helyet kapott később a helyi tanács, jelenleg pedig a polgármesteri hivatal. Az állami gazdaság nagy pénzüsségeket fordított központi falumag kiépítésére. A gazdaság a lakásépítés, közművesítés, valamint a kommunális, oktatási, kulturális ellátás terén megteremtette egy új település, egy önálló község alapvető feltételeit. A fokozatos és gyors fejlesztés eredményeként az Elnöki Tanács 23/1965. sz. határozatával önálló közigazgatási egységként megalakult Hortobágy község. Ez a nagy esemény ismét új fejezetet nyitott a Hortobágyon, melynek eredményeként egyre fejlődő, modern település jött létre, kisugárzó hatása a pusztai életre meghatározó jelentőségű.

A Hortobágyi Nemzeti Park a Hortobágy és Nagykunság tájait, valamint a Tisza-tó egyes részleteit foglalja magába. Hazánk első, 1973-ban alapított, egyben legnagyobb kiterjedésű nemzeti parkja. „A Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszták” világörökségi terület felvételéről az UNESCO Világörökség Bizottsága 1999-ben, a Marrakeshben tartott 23. közgyűlésén döntött.

1.14.6.2. régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Hortobágy község közigazgatási területén jelenleg 83 régészeti lelőhely ismert és területileg

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

beazonosított, ezek közül 9 található a település belterületén.

A település belterületén található lelőhelyek:

2) Bivaly-halom	80) Mátá középkori település
14) Hortobágyi kőhíd nyugati hídfője	81) Bivaly-halom III.
47) Borsos	82) Bivaly-halom II/A
49) Nyíróhodály	83) Hortobágy kőhíd nyugati hídfője II.
51) Bivaly-halom II.	

A község belterületén található, több régészeti korszakot átölelő, települések, temetők és egy templom maradványait rejtő intenzív lelőhelyek mindegyike nagykiterjedésű. Beépítésük nem javasolt, mivel a lelőhelyek területén végzett építkezések során a régészeti jelenségek súlyosan sérülnének.

A lelőhelyeket érintő beruházások esetében a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény értelmében teljes körű megelőző feltárást kell folytatni, amelyeknek költsége a beruházót terheli.

Nyilvántartott, azonosított régészeti lelőhelyek Hortobágy község közigazgatási területén:

S.sz ám	Lelőhely neve	Helyrajzi száma	Térképszelvény száma
1.	Papegyháza	02826, 02827,	9, 10.
2.	Bivaly-halom	115, 1014, 1015/1-2,	71, 72.
3.	Kungyörgy-halom	02341,	57, 69.
4.	Közép-halom	02145,	67, 78.
5.	Külső-halom	02133/4,	67, 78.
6.	Kettős-halom	01961, 02121, 02123, 02124	78, 89.
7.	Bajnok-halom	01771, 01772,	89.
8.	Szabados-halom	011/3-5,	1, 2, 4, 5.
9.	Teke-szarva-halom	01658/9-10, 01854	129, 117.
10.	Halas-fenek-halom	1838,	127
11.	Köves-halom	1838	127, 128.
12.	Hortobágyi víztározó medence északi árka	01469/6,	71.
13.	Hortobágyi víztározó medence északkeleti sarka	01469/6,	72.
14.	Hortobágyi kőhíd nyugati hídfője	01562/3, 01569, 02386/1,	71.
15.	Halastavak	02763	42.
16.	Öntözésügyi telep	01457/22, 26-27,	72, 83.
18.	Hortobágyi víztározó új lecsapoló csatornája	01464/2, 01476, 01477, 01478/2, 01538,	82.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

19.	Máta-telep	02384/37, 02385, 02387, 02387, 02388, 02388/3, 02388/6,	59.
20.	Gyökérvízút - Nyugati-főcsatorna (Tiszacsege közigazgatási határába esik)		
21.	Százköblös-halom	02665	58.
22.	Bivalyhalmi öntözőrendszer	01123/5, 01125, 01127, 01128,	72.
23.	Bivalyhalmi öntözőrendszer	01120, 01127, 01129/1, 5, 6, 01144, 01145, 01179-01182,	72.
24.	Borsoslaposi öntözőrendszer	01236/3-12,	83.
25.	Borsoslaposi öntözőrendszer	01299/12, 01326/14, 20,	95.
26.	Borsoslaposi öntözőrendszer	01236/3-12, 01299/11,	83.
27.	Máta középkori falu	02384/41, 02665,	58, 59.
28.	Faluvég-halma, Árkus-part	01826, 01829/2, 01835,	108.
29.	Faluvég-halom	01859	108.
30.	Zám, középkori templom	01857, 01858, 01861,	108.
31.	Csécs-halom	01898	98.
32.	Méhes-halom	01870	98.
33.	Pipás-halom I.	01863, 01864,	98, 99.
34.	Pipás-halom II.	01863, 01864,	98.
35.	Pipás-halom III.	01898	98.
36.	Pipás-halom IV.	01898	98.
37.	Zám, árkus-part	01898	98.
38.	Köves-halom	01948/1, 01848/4, 01951,	89.
39.	Disznóföld, Árkus-part	01775, 01776/5, 01951,	89.
40.	Nagytatárülések	01799/1-3	99.
41.	Kistatárülések	01799/4-12,	99.
42.	Szásztelek-halom	01979/61-62, 65, 73-74,	90.
43.	Névtelen-halom	02323/1, 02324, 02325,	54, 66.
44.	Kandra-halom	02224,	78, 89.
45.	Kandra-halom, Régi sánc	01958, 02224,	78, 89.
46.	Belső-halom	020667/1-2, 02068,	68, 79.
47.	Borsos	172-189/90, 189/71-84, 189/85, 189/104, 213-249, 212/2,	72.
48.	Borsos-lapos 2.	01209/5-7, 10,	72.
49.	Nyíróhodály	118/1-11, 14-19,	72.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

50.	Pusztai Állatkert	01562/5, 9, 11, 14,	82.
51.	Bivaly-halom II.	118, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1015/1-8, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023-1084, 01158, 01162-01164, 01169/1-3, 01170-011774, 01176/1-01177/1, 01188,	71, 72.
52.	Nagyborsos, Városi-tanya	01299/1, 4, 6, 8, 9, 12, 13, 01330, 01331-1-3,	94, 95.
53.	Sóshát	01913, 01917/1-2,	87, 97.
54.	Árkusi Állami Gazdaság	01946/1-2, 01948/1-2,	88.
55.	Csécsi 7. és 8. halastó északi partja	01951	88.
56.	Köves laponyag közelében	01948/1, 4-5, 01951,	89.
57.	Csécsi 8. halastó keleti töltése	01948/1, 4-5,	88, 89, 98, 99.
58.	Faluvég-halom mellett	01837/2, 01859, 01861,	108.
59.	Nagy-Kenderátó-halom	01875, 01876, 01878, 01879, 01889,	106.
60.	Kis-Kenderátó-halom	01837/1, 6, 01873,	106, 113.
61.	Kis-Kenderátó-halom lába	01837/1, 6, 01873,	106, 113.
62.	Sáros-ér halom	1838	113, 119.
63.	Faluvég-halom környezete, Árkus- főcsatorna jobb partja	01837/2, 6, 01858, 01859, 01861, 01865,	99, 108.
64.	Faluvég-halom környezete, Árkus- főcsatorna bal partja	01823, 01824, 01825/2, 01826, 01829/2, 01834, 01835,	99, 108.
65.	Zám, középkori falu	01837/2, 01858, 01861,	108.
66.	Csécsi-halastó I.	01864, 01898,	98.
67.	Csécsi-halastó II.	01863, 01864,	98, 99.
68.	Bajnok-halom környéke	01771, 01772,	89.
69.	Szásztelek, Árkus partja	01816, 01823, 01825/1,	98, 99.
70.	Kónya, Dankó-halom	0882, 0884, 0886/1, 0891- 0892, 0894-0898/1-2,	50.
71.	Zám-halom	01837/3,	113.
72.	Kincses-domb	01658/5,	110, 111.
73.	Borsós-halom	01330, 01331,	94, 95.
74.	Bajnok-halom Észak	01772, 01774, 01878/5,	89.
75.	Holt-laponyag	02033,	90.
76.	Derzsi-halom	02291, 02295/3, 5, 7-8,	65.

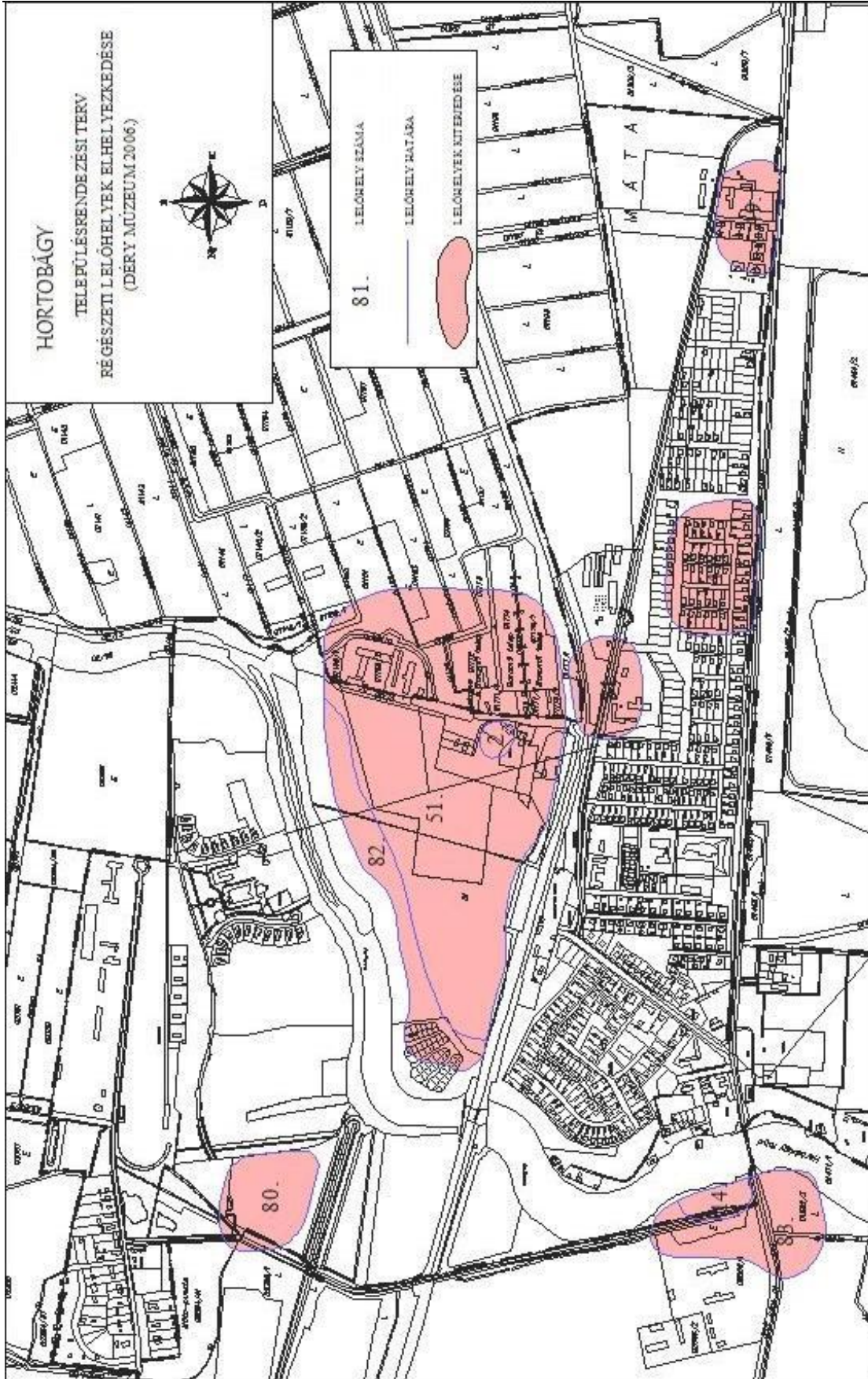
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

77.	Parajos-halom	01926, 01930, 01934, 02242,	76.
78.	Hortobágyi Á. G., Halastói juhhodály	02051, 02057, 02058, 02063, 02331, 02333, 02334, 02335,	56, 68.
79.	Máta középkori település és templom	02384/41, 02665,	58, 59.
80.	Máta középkori település	1092, 02384/41, 02388/1,	59, 71.
81.	Bivaly-halom III.	32, 33, 34, 37/1-2,	71, 72.
82.	Bivaly-halom II/A.	118, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1015/1-8, 1017, 1018, 1019, 1020, 1022, 1023-1084, 01158, 01162- 01164, 01169/1-3, 01170- 011774, 01176/1-01177/1, 01188,	71, 72.
83.	Hortobágyi kőhíd nyugati hídfője II.	01562/3, 01569, 02386/1,	71.
	Nagyhegyes 2. – Nagyhegyes- Hortobágy, Poroshát lelőhely nyugati része Hortobágy közigazgatási határába esik	01295/2	74, 75, 85, 86.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Nyilvántartott, azonosítatlan régészeti lelőhelyek Hortobágy közigazgatási területén (A múlt század

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

folyamán több alkalommal kerültek be a Déri Múzeumba Hortobágy területéről olyan leletek, amelyek pontos előkerülési helye ismeretlen. Ezeknek a lelőhelyeknek az azonosításához további kutatás szükséges.):

- Kónya
- Pente-zug
- Kun György laponyag
- Csécsi-mocsár, Árkus-mente
- Papegyházi erdő
- Máta, 02655 hrsz-ú tábla
- Csécsi mocsár

Régészeti és településfejlesztési szempontból konfliktuskezelést igényel a Máta telepi lelőhely, ahol középkori település nyomaira bukkantak. A területen el kell végezni a leletmentést, a terület előkészítése során.

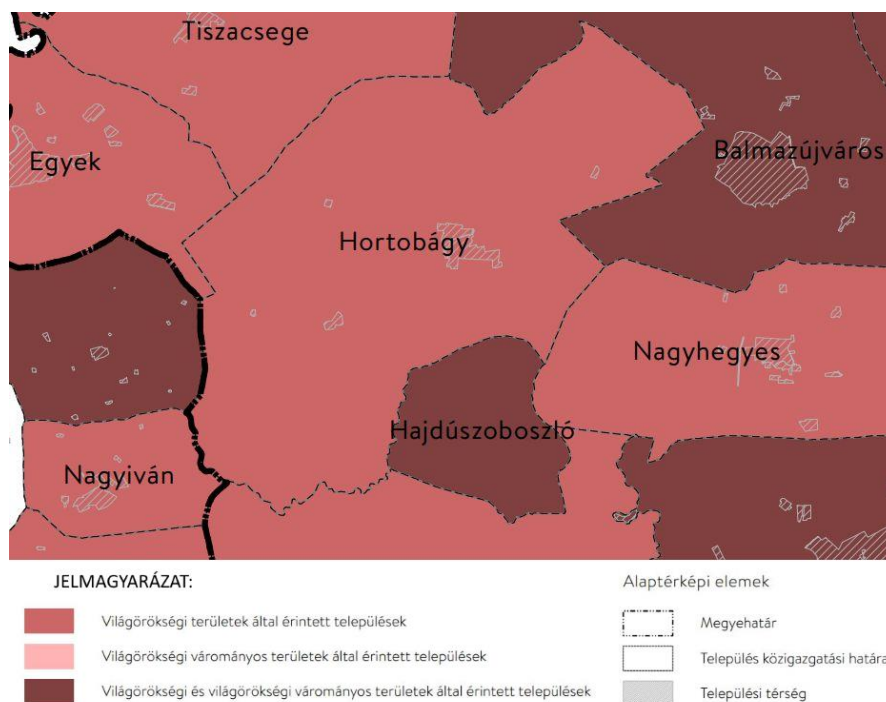
(Forrás: Hortobágy község örökségvédelmi hatástanulmánya – Provincia Területfejlesztési és Építészeti Tervező Kft.)

1.14.6.3. védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

A védett épített környezet elemeit az 1.14.6.5. és az 1.14.6.9. számú fejezetek sorolják fel, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzőket az 1.14.1.1. és az 1.14.5.4. számú fejezetek mutatják be.

1.14.6.4. világörökségi és világörökségi várományos terület

Hortobágy község a Világörökségi területek által érintett település.

Forrás: Lechner Tudásközpont, 2018. november

1.14.6.5. műemlék, műemléki együttes

A Hortobágy természetes központja a Nagyhortobágyi csárda és környéke. Debrecen városa a mátai hídhöz 1699 nyarán a postaállomáson kívül kocsmá házat építtetett, és az oda kirendelt kocsmárost a vám szedésével is megbízta. 1781-ben egy teljesen új, nagyméretű csárda építését határozták el. Ezt az épületet a forgalom gyors növekedése miatt hamarosan, már az 1800-as évek elején bővítették a Debrecenben akkor uralkodó klasszicista stílusban. Ebben a csárda épületben járt Petőfi Sándor 1842-ben, s itt írta a Hortobágyi kocsmárosné angyalom című versét, ennek emlékére 1923-ban a csárda falán domborműves emléktáblát helyeztek el. A Nagyhortobágyi csárdával szemben a régebbi, faoszlopokon álló szekérállás helyén 1785-ben téglából épült fel az ún. Nagyállás.

A csárda épület közvetlen közelében áll a puszták jelképe, a Kilenclükú hídj. Az 1697-ben épült fahíd az elhasználódás és a nagy forgalom miatt egy idő után már nem felelt meg a követelményeknek, egyre többet kellett javítani. Debrecen városa ezért 1825-ben elhatározta annak lebontását, s helyette új kőhíd építését. Több tervváltozat megtekintése után Povolny Ferenc javaslatát fogadták el, amelynek kivitelezéséhez 1827-ben kezdtek hozzá, s 1833-ban fejezték be, a régi fahidat pedig ekkor lebontották.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Magyarország leghosszabb közúti kőhídjának a folyó két partján lévő, ún. ellenfalak közt mért távolsága 92,13 méter, míg teljes hossza 167,3 méter. A pusztai állathajtás könnyebbségére szolgált az a tervezői lelemény, amely a feljárókat szélesedésre tervezte: a felhajtott gulyát, ménest a híd így mintegy kitáruló karként fogadta, megkönnyítve ezzel a jószágot hídra terelni igyekvő pásztorok, csikósok dolgát.

1.14.6.6. A műemlékvédelem sajátos tárgyai: történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Hortobágy község területén a műemlékvédelem sajátos tárgyai közül egyedül temető található, Mátá településrészhez kapcsolódóan. A belterület részét képezi, de a település egybefüggően beépített részétől a Hortobágy folyó és az azt kísérő legelőterületek választják el. A bevezető út keleti oldalán helyezkedik el a település temetője.

1.14.6.7. Műemléki terület

Hortobágy község közigazgatási területét érintő műemlékek és műemléki környezetek:

törzsszám	azonosító	cím	név	védelem	bírság kategória	védelmi ügyiratok	helyrajzi szám
1852	17433		Nagyhortobágyi kőhíd ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			01471/1, 02359, 96/4, 1, 101, 15/133, 5/7, 30, 31/1, 28, 29, 1003, 1085, 5/18
1851	26961		Nagyhortobágyi csárda ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			101, 17, 2, 23/1, 23/2, 23/3, 27/1, 3, 4, 5/1, 5/2, 5/3, 5/4, 5/7, 92/5, 92/6,

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

							94/3, 95, 96/3, 96/4, 97/1, 97/2, 98/2
8150	26962		Pásztormúzeum, egykori szekérállás ex- lege műemléki környezete	Műemléki környezet			01471/1, 1, 100/2, 101, 4, 96/4, 99, 98/1, 98/2
9852	26963		Sárkány pásztor- kunyhó ex-lege műemléki környezete	Műemléki környezet			02821/1
	30474		Hortobágyi Nemzeti Park - a Pusztá helyszín				
1851	5333	Hortobágy, NAGYHORTOBÁGY	Nagyhortobágyi csárda	Műemlék	I.	1620-111/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	1
1852	5334	Hortobágy, NAGYHORTOBÁGY	Nagyhortobágyi kőhíd	Műemlék	I.	1620-111/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	27/1, 27/2
8150	5335	Hortobágyi kőhíd mellett	Pásztormúzeum, egykori szekérállás	Műemlék	III.	2986/1965. OMF	97/1, 97/2
9852	5336	Hortobágy, MÁTA- SÁRKÁNY	Sárkány pásztor- kunyhó	Műemlék	III.	9952/1985. OMF	02821/2

Forrás: önkormányzati adatszolgáltatás

1.14.6.8. Nemzeti emlékhely

Hortobágy területén jelenleg nincs nemzeti emlékhely.

1.14.6.9. Helyi védelem

Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének 25/2017. (XII.22.) önkormányzati rendeletének 3. §-a rögzíti a helyi építészeti örökség területi és egyedi védetté nyilvánításának, a védelem nyilvántartásának, valamint a védelem megszüntetésének szabályait.

A helyi védelem célja a település településképe és történelme szempontjából meghatározó építészeti és természeti örökség kiemelkedő értékű elemeinek védelme, a jellegzetes épített és táji karakterének a jövő nemzedékek számára történő megővése.

A rendelet 5. §-a alapján helyi védett értéknek minősül minden olyan, magasabb szintű jogszabály által nem védett épített alkotás és természeti érték, amely a rendelet 5. mellékletében felsorolásra, valamint térképi ábrázolásra került.

A helyi védett értékek kategorizálása:

- a) helyi védett utcakép, jele: HU,
- b) helyi védett épület jele: HE,
- c) helyi védett természeti érték, jele: HTE.

A védetté nyilvánított helyi értékek listája és térképi ábrázolása:

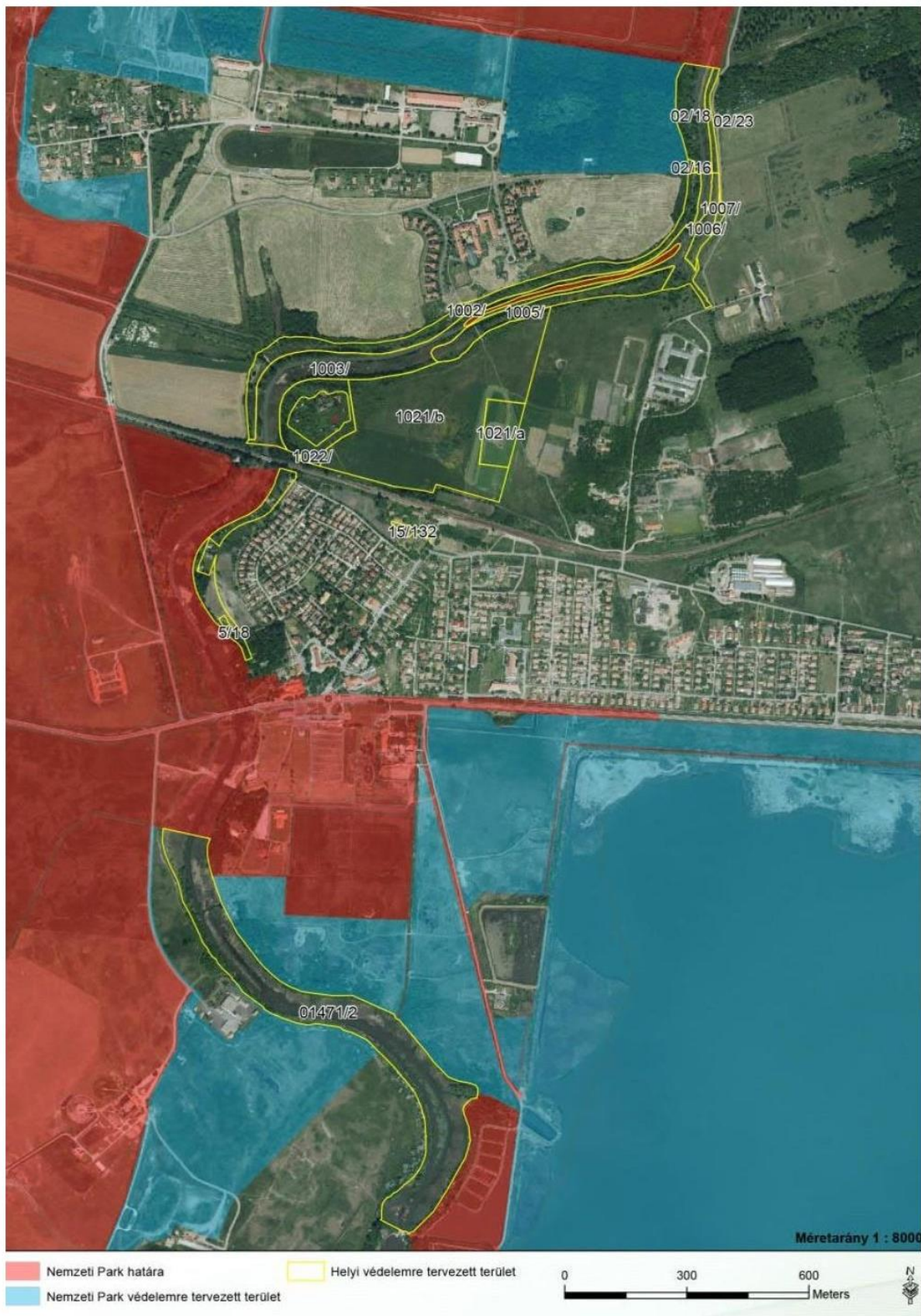
Helyi védett természeti érték felsorolása: HTE

Hortobágyi 5/18 hrsz., hortobágyi 02/16 hrsz., hortobágyi 02/18 hrsz., hortobágyi 02/23 hrsz., hortobágyi 1002 hrsz., hortobágyi 1003 hrsz., hortobágyi 1005 hrsz., hortobágyi 1006 hrsz., hortobágyi 1007 hrsz., hortobágyi 1021 hrsz., hortobágyi 1022 hrsz., hortobágyi 01471/2 hrsz.

Helyi jelentőségű védett természetvédelmi területté nyilvánítás oka: egyedi különleges állat- és növényfajok védelme.

A helyi védelemre javasolt területek és elhelyezkedésük:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái

Sok településen okoz problémát és potenciális konfliktusforrást jelent a közterületi reklámok, hirdetőeszközök, cégérek el- és kihelyezése. Ezen problémáknak, konfliktusoknak érdemes elejét venni, erre kiváló eszköz az önkormányzat számára a rendeletalkotás.

Az utcaképhez hozzátartoznak az épületeken, kerítéseken, közterületen, utakon kívül a hirdetőtáblák, cégérek, utcabútorok. Ezek az eszközök nagymértékben befolyásolják a településképet. Egy reklámnak egyszerre kell figyelemfelkeltőnek lennie és illeszkednie kell a településképhez is. A reklámok elhelyezésénél elég keskeny határvonalon kell egyensúlyozni az ízlésség és a figyelemfelkeltés között.

Törekedni kell arra, hogy a boltok, üzletek feliratai, cégérei igazodjanak azokhoz az épületekhez, melyeken el vannak helyezve. Javasolt az, hogy a kihelyezett reklám, hirdetés, cégér színezete hasonló legyen az épületéhez. Továbbá a reklámhordozókat úgy kell elhelyezni, hogy azok ne akadályozzák a közterület és a szomszédos épületek rendeltetésszerű használatát. Ügyelni kell arra, hogy védett épületen és annak közvetlen környezetében nem helyezhető ki reklám. Kerülni kell a hivalkodó, rikító színű hirdetések. A reklámhordozókat folyamatosan karban kell tartani, ez a tulajdonos és a közvélemény felelőssége. Egy rossz megjelenésű reklám nagymértékben rontja a településképet.

A rendelet az egyéb műszaki berendezésekre és sajátos építmények elhelyezésére vonatkozó településképi követelményeket is megfogalmazza. Eszerint a település igazgatási területén hírközlést szolgáló antennatorony, ha egyéb előírás valamely területen egyébként ezt nem tiltja, elhelyezhető, de belterületen csak akkor, ha egyéb közösségi funkciót is ellátó építményen kerül elhelyezésre, vagy ilyen funkciót is ellátó módon létesül (pl: kilátó, vadász les, templomtorony, tűzjelző torony, víztorony, stb).

Hírközlést szolgáló antennatornyot nem szabad elhelyezni védett természeti területen, illetve az ökológiai hálózat magterület övezetébe tartozó területen.

Helyi védett utcakép és helyi védett épület esetén az épület közterület felől látható homlokzati és tetőfelületein, elő- és oldalkertjében, kerítésén parapet-konvektor, vagy klímaberendezés kültéri egysége, továbbá közművezetékek nem helyezhetők el.

A településen amennyiben a műszaki követelmények ezt lehetővé teszik, a légvezetékes kábelhálózatok egy tartószerkezeten kell elhelyezni.

Közművezetékek, járulékos közműlétesítmények elhelyezésénél a településképi megjelenésre, esztétikai követelmények betartására is figyelemmel kell lenni.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Középnomású földgázellátású területeken telkenként egyedi nyomásszabályozókat kell elhelyezni. A tervezett gáznyomás-szabályozók az épületek utcai homlokzatára nem helyezhetőek el. A berendezés a telkek előkertjében, udvarán, vagy az épület alárendeltebb homlokzatára szerelhetőek.

Közszolgálati hírközlési antennák a településkép, a tájkép fő rálátási, kilátási irányában nem létesíthetők.

1.15 Közlekedésvizsgálat

A közlekedési vizsgálat és fejlesztési javaslat az „A településrendezési tervek közötti közlekedési munkarészei – Tartalmi követelmények” megnevezésű, e-ÚT 02.01.41 (ÚT 2-1.218:2003) sz. utügyi műszaki előírásban foglaltak szerint készült, figyelembe véve az e-ÚT 03.01.11 (ÚT 2-1.201:2008) Közutak tervezése utügyi műszaki előírásból, és összhangban a kapcsolódó hatályos előírásokkal, jogszabályokkal.

1.15.1. A település tágabb térsége közlekedési kapcsolatainak vizsgálata

Közúti közlekedés

Hortobágy község, Hajdú-Bihar megyében, Hortobágy tájegység területén a Balmazújvárosi járásban található, Debrecentől mintegy 35 km-re nyugatra. A település Hajdú-Bihar megye területének 24,1%-át foglalja el, területe 28.000 ha, lakott (beépített) területe 375 hektár így az ország egyik legterjedelmesebb közigazgatási területtel rendelkező községe. A település szerkezete sajátos, mivel a településközségközpont 5-15 km-es körzetben lévő egykori hét tanyaközpont is lakott. A hét településrész neve: Árkus, Szásztelek, Halastó, Mátá, Borsós, Kónya, Kun György telep.

Az V. (M7-M0-M3) európai jelentőségű un. Helsinki folyosó a településtől északra halad, melynek hatása a településre nézve közvetett.

A térség keleti és nyugati irányú gyorsforgalmi kapcsolatát a 3 sz. elsőrendű főutat tehermentesítő M3 autópálya biztosítja. Az M3 autópálya nemzetközi út, száma E71, Budapest és Nyíregyháza között halad kétszer két sávval, melyhez csatlakozik az M35 autópálya a 150-es km szelvény környezetében északi irányban melyen Miskolc, valamint az M35 autópálya a 186-os km szelvény környezetében déli irányban melyen Debrecen közelíthető meg. Hortobágy településtől az M35 autópálya ~30 km-re keletre, Debrecen területén található, mely a 33 sz. főúton érhető el.

Hortobágy közigazgatási területének közvetlen elérését az országos közúthálózaton keresztül a 33 sz. másodrendű főút biztosítja, mely Füzesabony – Debrecen közötti vonalon kelet-nyugati irányú forgalmat bonyolít, valamint átszeli a belterületet, és egyben a település főútja is. Egyéb főút a község tágabb környezetében található, melyek elérése a 33 sz. főúton keresztül lehetséges. A települést fekvése kelet - nyugat irányú, melyet gerincét a 33 sz. fő út képezi. A település észak – déli kapcsolatai hiányosak, illetve a szomszédos települések területén biztosított.

A közigazgatási területen található országos mellékutak:

- 3316 j. Tiszacsege – Debrecen összekötő út
- 3322 j. Hortobágy - Telekháza összekötő út
- 33114 j. Hortobágy–Mátá bekötő út
- 33115 j. Hortobágy-Halastó bekötő út
- 33322 j. Hortobágy állomáshoz vezető út

A település regionális közúti kapcsolatai Debrecen közelségének köszönhetően viszonylag jók, azonban az utak állapota egyes felújított szakaszoktól eltekintve a felújítást igényel.

Vasúti közlekedés

A település közigazgatási területén áthalad a 108-as sz. Debrecen-Füzesabony egyvágányú, nem villamosított vonal. A vonal csatlakozik Debrecen felől a 100-as, Füzesabony felől a 80-as vasúti fővonalakhoz. Mellékvonali csatlakozása van a 87, 103, 105, 106, 107, 109, 110, 117 vonalak felé.

A település vasútállomással rendelkezik Hortobágy elnevezéssel, a település központi magjától fél kilométerre a Debrecen-Füzesabony vonalon. Az állomás régebbi neve Hortobágy-felső. A település déli részén 1,4 km-re a használt megállóhelytől található a ma már nem működő Hortobágy-alsó megállóhely maradványa.

A település közigazgatási területén található a vasútállomástól nyugati irányban a Hortobágyi Halastó megállóhely. A közigazgatási határon, Balmazújváros területén található, azonban a hortobágyi Kónya településrész megközelítését szolgálja a Kónya elnevezési vasúti megállóhely a Debrecen-Füzesabony vasútvonalon.

A hortobágyi halastavak területén működik a Hortobágy-halastavi 760 mm-es nyomtávú Kisvasút (Öreg-tavi kisvasút). A kisvasút évtizedeken át, a vonala mellett elterülő halastavakat szolgálta ki; a szerelvényekkel vitték be a haleledelt és hordták ki a kifogott halakat. A vízimadarak által rendszeresen látogatott területek idővel védetté váltak, a Hortobágyi Nemzeti Park pedig úgy gondolta, hogy a kisvasút szerepet kaphatna a turizmusban is. Jelenleg csak turisztikai célokat szolgál, nyáron menetrend szerint közlekedik. A kisvasút állomása néhány méterre található a MÁV-állomástól. A kisvasút a MÁV Hortobágyi Halastó megállóhelye és a legnagyobb, Kondás nevű halastó között közlekedik, ahol egy új magaslest és vízi sétányt is építettek.

Légi közlekedés

Hortobágy közelében Debrecen területén található a Debreceni nemzetközi repülőtér, Kelet-Magyarország legfontosabb és egyben legnagyobb forgalmú nemzetközi repülőtere

A térségben működik továbbá a Hajdúszoboszlói repülőtér, ahová a Debreceni nemzetközi repülőtér más funkciói miatt egyre inkább áthelyeződik a sportcélú repülés. Ezért Hajdúszoboszlón már a repülés minden ága képviselve van.

Hortobágy területén nem nyilvános fel és le szállóhely van kijelölve.

Hortobágy mellett, Kunmadaras területén van a jelenleg felhagyott egykori katonai repülőtér.

Vízi közlekedés

Nemzetközi és országos jelentőségű vízi utak Hajdú-Bihar megyében a Tisza, Keleti-főcsatorna és a Hortobágy-Berettyó főcsatorna.

Személyforgalmi kikötők Tiszacsege és Egyek területén találhatóak.

Kompátkelőhely a Tisza folyón található, Tiszacsege – Ároktő között, valamint Egyek – Tiszadorogma között.

1.15.2. A település belső közlekedési hálózatának és létesítményeinek vizsgálata

A település rendkívül nagy, 28.000 ha közigazgatási területének lakott része mindössze 375 ha. A település úthálózata az országos közutak, a belterületi gyűjtő és kiszolgáló utak, valamint a külterületi feltáróutak hálózatából áll.

A település belterületi úthálózata és közterület struktúrája a II. világháborút követően, az 1950-es éveket követően alakult ki. A település úthálózata kétutcás rendszerű, ettől csak a település központi részén a Kossuth utca kialakítása tér el. Hortobágy kelet-nyugati gerincét a 33 sz. Füzesabony – Debrecen másodrendű főút adja, mely azonban leginkább átmenő forgalmat bonyolít. A települési célforgalom a csatlakozó vasútállomáshoz vezető Kossuth Lajos utcán (33322 j. út), mely a belterület nyugati szélén és a belterület keleti szélén csatlakozó Borsósi utcán, mint gyűjtőúton, valamint a közbenső önkormányzati utakon bonyolódik. A csomópontokban az elsőbbségi viszony szabályozva van. A belterület lakóutcák burkolattal ellátottak, a beépített, de burkolatlan utca szakaszok kiépítetlensége a kis forgalom miatt nem jelent problémát. A kétutcás rendszer és a jelenleg egyirányú utcák forgalmi rendje, mind utcaképi szempontból, mind forgalombiztonsági szempontból felülvizsgálandó.

Az országos közutak keresztmetszeti elrendezése 2x1 sáv, kétoldali zöldsávval nyílt árokkal és általában egyoldali járdával kiépítve.

Az önkormányzati utak keresztmetszeti elrendezése általában 2x1, illetve 1 (egyirányú utcákban) sáv, kétoldali zöldsávval nyílt árokkal és szakaszosan egyoldali járdával kiépítve.

Külterületi feltáróutak, melyek kiépítettsége különböző jellegű, burkolt és szilárd burkolat nélküli szakaszok is előfordulnak.

- Kónyai bekötőút
- Szászteleki bekötőút
- Árkusi bekötőút
- Kun György-telepi bekötőút

Gyalogos utcák (Kifordított utcák), ahol a gyalogutak vannak utcanévvel ellátva:

- Rózsa Sándor utca
- Veres Péter utca
- Jókai utca
- Zoltán utca
- Ecsedi utca
- Kölcsey utca
- Ady Endre utca
- József Attila utca
- Móricz Zsigmond utca
- Arany János utca
- Kun Béla utca
- Erdei Ferenc utca

1.15.3. Csomópontok kialakítása

A település összes csomópontja szintbeni kiépítésű.

A település legjelentősebb csomópontja a községi központban lévő 33 sz. – 33322 j. út találkozásánál található körforgalom.

Az országos közutak forgalma a település külterületén és átkelési szakaszán egyaránt elsőbbséget élvez a csatlakozó vagy keresztező önkormányzati úthálózattal szemben. A csomópontok ezen az útvonalon forgalomtechnikai táblákkal szabályozottak.

A település önkormányzati útjainak csomópontjai szintén forgalomtechnikai táblákkal szabályozottak.

Hortobágy kialakult állapotára jellemző ún. kétutcás elrendezés következtében a szűk közterületek gyalogos utcaféleként funkcionálnak, ezért a gyalogos utcák és közutak találkozásánál a forgalmi helyzet biztonságosabbá tétele érdekében javasolt a csomópontok és útszűkületek, beláthatatlan kereszteződések forgalomtechnikai felülvizsgálata.

Az utcák kis forgalmúak, forgalmasabb csomópontok a település központi részén figyelhetőek meg, azonban a csomópontok megfelelő kapacitástalékkal rendelkeznek. Beavatkozást a hegyes szögű, szűk vagy éppen a túlságosan és indokolatlanul terebélyes csomópontok indokolhatnak.

A település területén három szintbeni vasúti átjáró található.

1.15.4. A település forgalmi vizsgálata

A forgalmi vizsgálatot az országos forgalomszámlálási adatokból az ÚT 2-1.201 és ÚT 2-1.118 műszaki előírás szerint számított várható forgalmak segítségével végeztük el. A forgalmi vizsgálat alapja a 2017. évi országos forgalomszámlálási adatok voltak.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy területén található országos mellékutakon egyaránt megjelenik a célforgalom és az átmenő forgalom. A település közlekedésén érzékelhető a szezonáltság, azaz a nyári turisztikai időszakban nagyobb a forgalmi terhelés.

A 33 sz. Füzesabony – Debrecen másodrendű főút forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
59+352-63+115 kmsz között	2.466	2.026	114	51	19	4	11
63+115-71+764 kmsz között	3.118	2.508	168	36	36	8	40
71+764-88+319 kmsz között	3.239	2.706	175	19	27	20	19

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 12-15%, forgalmi jellege E2 és E3.

A 3316 j. Tiszacsege – Debrecen összekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-21+548 kmsz között	1.048	870	33	19	8	13	19

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 5%, forgalmi jellege C2.

A 3322 j. Hortobágy - Telekháza összekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-10+502 kmsz között	509	346	33	4	15	5	28

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 3%, forgalmi jellege C2.

A 33114 j. Hortobágy–Máta bekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-1+251 kmsz között	470	377	18	8	6	61	11

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 2%, forgalmi jellege C2.

A 33115 j. Hortobágy-halastó bekötő út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-1+510 kmsz között	460	260	42	8	9	44	30

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 2%, forgalmi jellege B3.

A 33322 j. Hortobágy állomáshoz vezető út forgalomterhelését és forgalom összetételét az alábbi táblázat mutatja be:

2017. évi forgalomszámlálási adatok alapján	ÁNF E/nap	Személy gk. j/nap	Tehergk. j/nap	Autóbusz j/nap	Motor j/nap	Kerékpár j/nap	Lassú jármű j/nap
0+000-0+510 kmsz között	577	502	16	2	19	269	12

ÁNF: átlagos napi forgalom

E: személygépjármű egyenérték

J: jármű

Az út kapacitáskihasználtsága 6%, forgalmi jellege B3.

Az utak terhelése forgalomszámlálási adatok alapján legfeljebb 15%, azaz jelentős kapacitástartalékkal rendelkeznek. A forgalmi vizsgálatból megállapítható, a település közigazgatási területét érintő országos közutak terhelése az Út 2-1.201 műszaki előírás alapján megfelelő.

Az önkormányzati utak forgalmára forgalomszámlálási adatok nem állnak rendelkezésre, azonban a helyszíni vizsgálat alapján leginkább célforgalom jellegű. A 33 sz. főút mentén található parkolóhelyek és vendéglátó és szolgáltató funkciók környezetében érzékelhető szezonálisan intenzívebb forgalmi terhelés.

A településen több keskeny burkolatú utca egyirányú forgalmi rendben üzemel.

1.15.5. Utak állapota

A település közigazgatási területén áthaladó országos mellékutak állapota jelenleg megfelelő, azonban folyamatos fenntartást igényel.

Hortobágy területén az utcák többsége burkolattal ellátott, a burkolat minősége az önkormányzati utakon általában jó és közepes, azonban előfordulnak burkolatlan útszakaszok is. A külterületen néhány burkolatlan utca is előfordul. Az országos közutak minősége helyenként rossz, felújítandó állapotú.

A környező úthálózat felújítása folyamatos, azonban jelenleg is található erősen leromlott állapotú útszakasz. Kiemelt figyelmet kell fordítani az állami és önkormányzati utak és a csapadékvíz-elvezető rendszer folyamatos karbantartására, csak a kettő együttes jó állapota előzheti meg a burkolat tönkremenetelét.

1.15.6. Közösségi közlekedés

Hortobágy belterületén helyközi autóbusz megálló található az alábbi helyeken:

- Hortobágy csárda
- Hortobágy benzinkút

Az autóbusz járatok az országos úthálózaton (33 sz. út) közlekednek. A járatok mindenhol kétirányú utasforgalmat bonyolítanak, azaz buszmegállóhely párok találhatóak.

Az autóbusz megállóhelyek elhelyezése és kiépítettsége az igényeknek megfelelő, azonban az elhelyezési sűrűségük felülvizsgálatra javasolt.

Autóbusz pályaudvar legközelebb Debrecenben található..

A vasúti személyszállítás megállóhelyei:

- Hortobágy vasútállomás
- Hortobágy Halastó vasúti megállóhely

Debrecen–Füzesabony között személyvonat jár 2 óránként az ütemes menetrend bevezetése óta. Fehérgyarmat–Debrecen–Eger vonalon közvetlen napi 7 pár személyvonat közlekedik. A 2 órás ütem mellett napi egy Debrecen–Hortobágy és Debrecen–Balmazújváros betétjárat közlekedik ingavonatként. Reggel a hivatásforgalom miatt egy Balmazújváros–Tiszafüred betétjárat is szolgál munkanaponként.

Debrecen–Füzesabony-vasútvonalat igénybe vevő utasok száma 2018. évben, nem számítva a jogszabály alapján díjmentesen utazókat (65 év felettiak, 6 év alattiak, határon túli magyarok, díjmentesen utazó diákcsoportok) 524.709 fő volt.

1.15.7. Gyalogos és kerékpáros közlekedés

A településre jellemző ún. kétutcás elrendezés (kifordított utcák) következtében jelentős a gyalogos utcák száma és hossza a belterületen. Az országos közutak mentén belterületen általában egyoldali járda került kialakításra. A lakóutcákban jellemzően járda nem került kialakítása, vagy csak szakaszosan került kialakításra. A meglévő járdák állapota általában megfelelő, azonban jellemzően a keresztmetszeti szélességük keskeny.

A településen található gyalogos utak:

Móricz Zsigmond utca

Arany János utca

Erdei Ferenc utca

Zrínyi Miklós utca

Hunyadi u.

Kun Béla utca

József Attila utca

Rózsa Sándor utca

Veres Péter utca

Jókai utca

Zoltán Lajos utca

Ecsedi utca

Kölcsey utca

Ady Endre utca

A településen jellemző a kerékpár használata, a helyi közlekedést esetenként kerékpárral oldják meg.

A település közigazgatási területén jelenleg nincs kiépítve kerékpárút.

A településen található kerékpártámaszok számát az igényeknek megfelelően felül kell vizsgálni. A kihelyezett korszerűtlen támaszokat korszerű „kerékpárbarát” kialakításúra célszerű cserélni.

1.15.8. Parkolás

A lakóterületek parkolási igényei telken belül kielégítettek. Hortobágy területén kiépített vagy kijelölt parkoló, illetve parkolásra alkalmas területek jellemzően a látogatóközpont, az alapellátást biztosító intézmények, vendéglátó és szolgáltató létesítmények közelében létesültek. Parkolásra alkalmas terület található a

- 33 sz. út déli oldalán (Vásártér, múzeum és kiállítótér)
- Hunyadi utcán (Posta, Ökumenikus templom, vendéglátóhelyek)
- Petőfi téren (Nemzeti park látogatóközpont)
- Kossuth utcán (Élelmiszer üzlet, vasútállomás)
- József Attila utcán (Iskola, orvosi rendelő, galéria)
- Czinege János utcán (Hortobágyi hús, Halgazdaság Zrt. telephely)
- Rózsa Sándor utcán (Hortobágyi hús, Halgazdaság Zrt. telephely)
- Sarkadi Imre utcán (9 Lyukú söröző)
- Dékány-köz (óvoda előtt, kiépítettlen tér)

A 33 sz. főút melletti településközponti részeken a parkolás díjköteles.

Az utak padkái mentén több helyen szórt felületű vagy szilárd burkolatú közterületi parkoló működik. Ezek sem forgalmi szempontból, sem a zöldfelületek védelme szempontjából nem zavaróak, kialakításuk felülvizsgálata célszerű lenne.

1.16. Közművesítés

Hortobágy község közművekkel való ellátottsága kettős képet mutat, esetenként igen jelentős az eltérés a központi településrészen és a község külterületén, a tanyai településrészekben fennálló helyzet között.

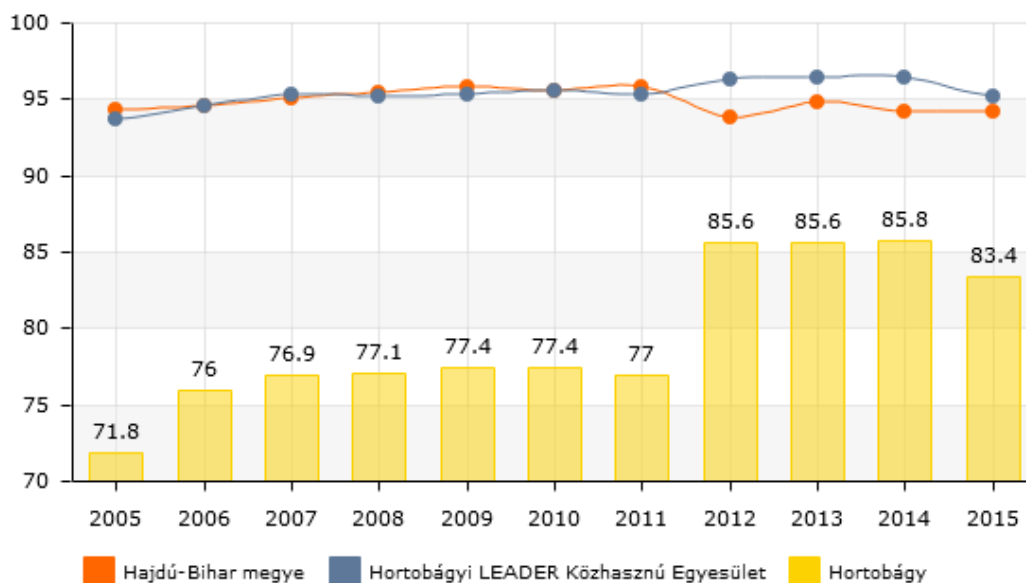
1.16.1. Vízi közművek

1.16.1.1. Vízgazdálkodás, vízellátás (ivó-, ipari, tűzoltó-, öntözővíz, termálvíz hasznosítása)

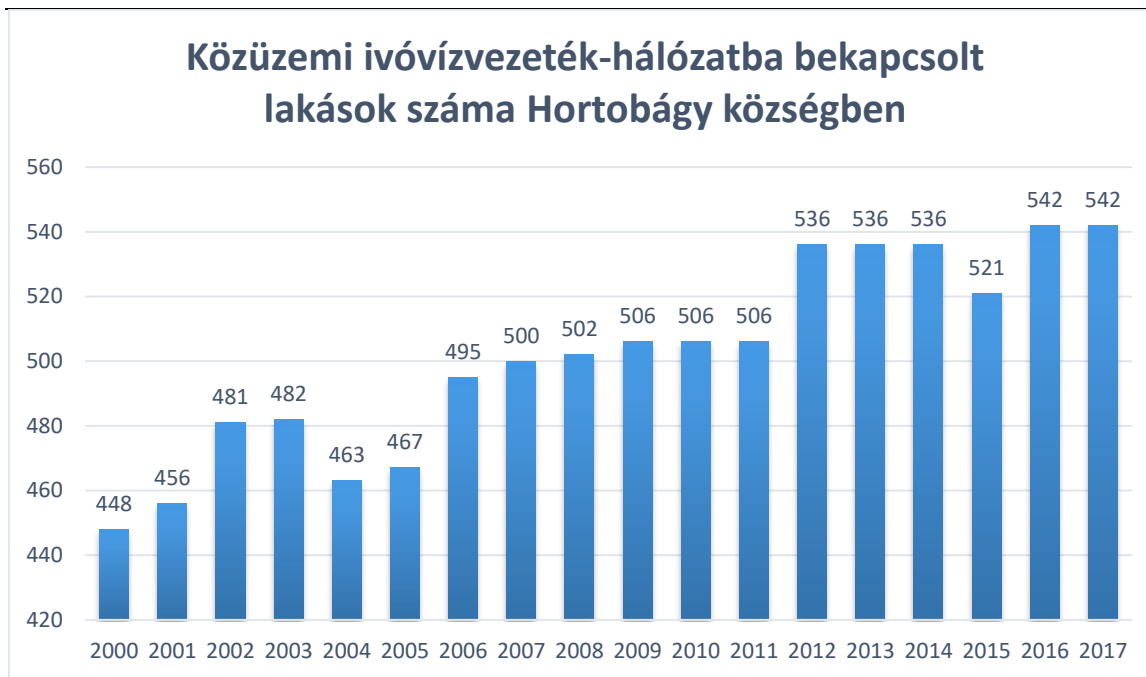
Hortobágyon a központi településrész teljesen kiépített vízellátó hálózattal rendelkezik. A község a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. szolgáltatási területéhez tartozik. A szervezeti felépítést tekintve ezen belül a Hajdú-Bihar megyei Üzemigazgatóság, H.B.m.-i Nyugati üzemmérnökség Balmazújvárosi üzemegységhez tartozik Hortobágy, valamint Hortobágy-Szásztelek is.

Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

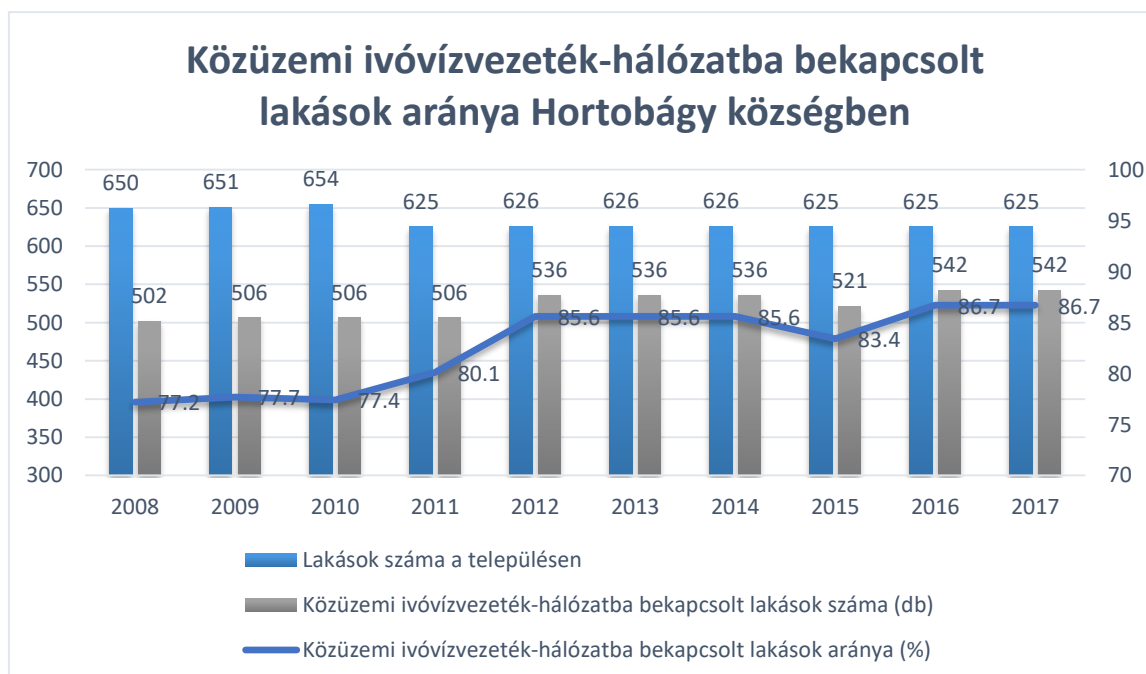

Hortobágyon a közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya elmarad mind a megyei, mind a LEADER-térségi átlagtól. Ennek az a magyarázata, hogy a település külterületén, a tanyai településrészekben lévő lakások nagy része, körülbelül 95%-a komfort nélküli, vezetékes ivóvízzel hozzávetőleg a lakások fele rendelkezik.

Forrás: KSH

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya Hortobágy községben a 2008. és 2017. közötti évtizedben csaknem tíz százalékponttal emelkedett. Ebben az is szerepet játszott, hogy a lakások száma tíz év alatt 650-ről 625-re csökkent, de a lényegesebb mutató az, hogy ugyanezen időintervallum alatt a vízhálózatba bekapcsolt lakások száma 502-ről 542-re növekedett.

Forrás: KSH

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság a 2-17 Hortobágy-Berettyó vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegység vonatkozásában megállapította, hogy az alegység területén Hajdú-Bihar megyében egészségkockázat szempontjából az ivóvizek (vízbázisok) határérték feletti arzén és a bór tartalma bír kiemelkedő jelentőséggel. Az ivóvíz tartósan határérték feletti nitrit tartalma nem jellemző az érintett Hajdú-Bihar megyei településeken. Határérték feletti fluorid tartalmú ivóvizet szolgáltató vízellátó rendszer nem található az alegység Hajdú-Bihar megyei területén. A települések egy részénél kifogásolt ivóvíz minőséget okoz az ivóvíz (ivóvízbázis) határérték feletti vas, mangán, ammónium tartalma, illetve együttes előfordulása. Ez utóbbi komponensek jelenléte közvetlen egészségi kockázatot jellemzően nem okoz.

Hajdú-Bihar megyében az érintett települések/településrészek közül 2013. évben az ivóvíz határérték feletti arzén tartalma miatt 3 településen, határérték feletti bór tartalom miatt 1 településen és 1 településrészen (Hortobágy-Szásztelek), illetve határérték feletti arzén és bór tartalom miatt 1 településen került sor átmeneti ivóvízellátás elrendelésére. Az érintett településeken ivóvízminőség-javító beruházás szükséges, illetve egy településen 2014. évben a beruházás lezárult. Alapvetően a vízbázis minősége határozza meg az alkalmazandó ivóvízminőség-javító technológiát, illetve ezzel összefüggésben a vízminőség-javító beruházás költségeit. Kiemelt figyelmet kell fordítani a vízminőség-javító technológiák során keletkező vízkezelési iszapok megfelelő elhelyezésére, különös tekintettel az arzéniszap elhelyezésére.

A Hajdú-Bihari Ivóvízminőség-javító Projekt KEOP-1.3.0/9-11-2011-0010 számú projekt megindulását 2013. év végén jelentették be. A projekt célja a Hajdú-Bihari Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás (melynek gesztor települése Derecske, tagönkormányzatai: Báránd, Bedő, Berekböszörmény, Furta, Hortobágy és Hortobágy-Szásztelek, Kaba, Körösszegapáti, Nádudvar, Tetétlen, Vekerd, Zsáka) projektcsoportjához tartozó települések ivóvízminőség-javító fejlesztése, a lakosság egészséges ivóvízzel való ellátásának biztosítása.

A Hajdú-Bihari Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás 2009. február 27-én alakult meg, a résztvevő tagtelepülések rendelkeznek a komponensek valamelyikének határérték feletti előfordulásával a szolgáltatott ivóvízben. A projekt támogatási szerződése 2011. április 19-én írták alá.

A megvalósítandó fejlesztés egyrészt a települések saját vízbázisára alapozott úgynevezett, önálló megoldás kiépítése (Derecske, Bedő, Berekböszörmény, Hortobágy, Hortobágy-Szásztelek, Körösszegapáti, Nádudvar), amelynek segítségével a helyben, kutakkal felszínre hozott rétegvíz, nyersvizet hozzák előírás szerinti állapotba. Másrészt olyan kistérségi rendszer kerül kialakításra, amely lehetővé teszi az ivóvíz távvezetéken való eljuttatását, illetve megteremti a víz fogadásának szakszerű feltételeit a Kaba-Tetétlen-Báránd kistérségi rendszer és a Zsáka-Furta-Vekerd együttes vízellátó rendszer megépülésével. Határérték feletti vízkémiai paraméterek esetén a megfelelő vízminőség biztosításához szükséges vízkezelési technológiát minden település számára biztosítja a projekt.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A projekt általánosságban tehát a meglévő műtárgyak felújítását: vízműépületek, gépházak, víznyerő kutak, víztornyok rekonstrukcióját, illetve egyes települések esetében teljesen új vízműépület létrehozását, új víznyerő kutak fúrását, a víztisztítási technológia cseréjét, hálózati rekonstrukciót, a vízellátó hálózat végvezetékeinek azaz pangóvízes szakaszok megszüntetését tartalmazza.

A Hajdú-Bihari Ivóvízminőség-javító Projektben megvalósítandó műszaki tartalom egyszerűsítve, településenkénti bontásban:

Hortobágy:

- 1 db új kút fúrása
- Vas-, mangán- és ammóniamentesítő tisztítási technológia
- Irányítástechnika létesítése

Hortobágy-Szásztelek:

- 2 db új kút fúrása
- Vas-, mangán- és ammóniamentesítő tisztítási technológia

Projekt költsége: 2.061.707.057 Ft.

Támogatás mértéke: 1.753.977.569 Ft.

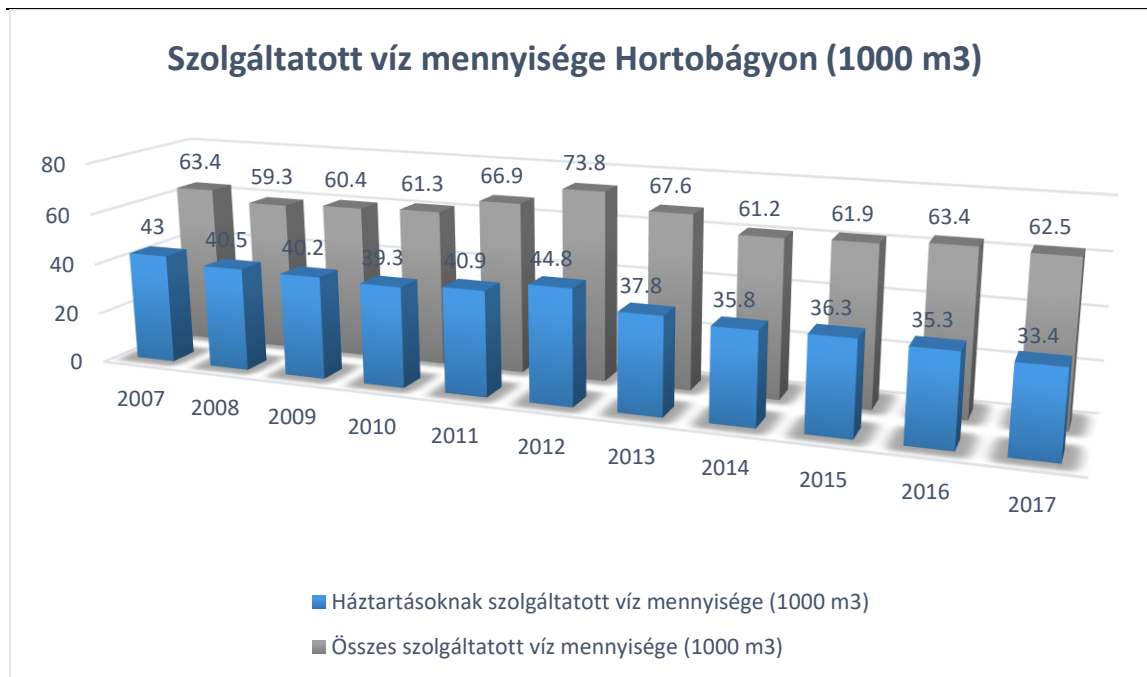
Támogatási intenzitás: 85%

Az ivóvízellátó hálózat bővítése vízjogi engedély köteles munka. Tervezésnél a vonatkozó szabványokat és az üzemeltetői nyilatkozatban foglaltakat kell kielégíteni. NA 100 vezetéknél kisebb átmérőt nem lehet tervezni. A hálózat bővítését úgy kell tervezni, hogy a településen a tervezett létesítmények elláthatók legyenek a 38/1995. sz. kormányrendeletben előírtak figyelembevételével. A hálózatot körvezetékes rendszerűvé kell tenni.

A Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság adatszolgáltatása alapján a vízigény számításánál az oltóvíz igényt is figyelembe kell venni. Az 1996. évi XXXI. törvény 29.§ (1) bekezdés szerint a településen az oltóvíz nyelési lehetőségek biztosítása az önkormányzat feladata. A kijelölt területen a legnagyobb (mértékadó) tűzzakasz alapján az OTSZ. 72. § (1) bekezdésben előírt oltóvíz intenzitást kell biztosítani. Az oltóvíz szükséglet tervezésénél figyelembe kell venni továbbá az OTSZ 74. § - 82. § szakaszokat is. Az OTSZ 75. § (1) bekezdés értelmében vezetékes vízellátás létesítése esetén föld feletti tűzcsapokkal kell biztosítani az oltóvizet.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: KSH

Hortobágy közigazgatási területén lévő vízrendezési és vízhasznosítási létesítmények
TIVIZIG kezelésű létesítmények:

Kettősműködésű csatornák: (belvízelvezetés és öntözési célokat is szolgál):

- Árkus-főcsatorna
- Cserepes-Pap-ér
- Füredkócsi-tározó-tápcsatorna
- Hortobágy-főcsatorna
- Kadarcs-Karácsonyfoki csatorna
- Magdolna-ér
- Sarkad-Mérges-Sáros ér

Belvízelvezető csatorna:

- Szeghíresháti-csatorna
- Sároséri-I. mellékcsatorna

Öntözőcsatorna:

- Nyugati-főcsatorna
- K-IV. öntöző főcsatorna

Tavak, tározók, vizes élőhelyek:

- HKÖ vizes élőhely (Engedélyes: Hortobágy Község Önkormányzat, Engedély száma: 3981/9/2013, Vízikönyvi számV/786)
- Hortobágyi Dolgozók Vadásztársaság vizes élőhely (Engedély száma: 1269/04/2012, Vízikönyvi szám: 1/193)

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

- Gyökérkúti halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 427-1/1/1986, Vízikönyvi szám: 1/16)
- Csécsmocsári halastavak (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 5184/7/2013, Vízikönyvi szám: 1/20)
- Malomházi halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 397-1/1/1986, Vízikönyvi szám: V/261)
- Ivadéknevelő halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 7296/07/2013, Vízikönyvi szám: V/251)
- Fényestői halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 4319/8/2013, Vízikönyvi szám: 1/18)
- Kungyörgy-tó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 428-1/1/1986, Vízikönyvi szám: V/270)
- Borsósi halastó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és Aranyponty Halászati Zrt., Engedély száma: 1085/16/2012, Vízikönyvi szám: V/240)
- Öregtavak tőegység (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: Ht. 424-1/1986, Vízikönyvi szám: V/210)
- Nagyvókonyai vizes élőhely (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: Ht. 3898/25/2004, Vízikönyvi szám: V/649)
- Malomházi Pelikános tó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: 649/09/2006, Vízikönyvi szám: V/691)
- Bivalyos-tó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: 900/01/2012, Vízikönyvi szám: V/756)
- Kónyai halastó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és Kónya-Hal Kft., Engedély száma: Ht. 400-1/1/1986, Vízikönyvi szám: VI/91)
- Malomházi holtág (V/660)

Öntözőtelepek:

Hortobágy község közigazgatási területén 2019. évben 4 db élő vízjogi engedéllyel rendelkező öntözőtelepet tartanak számon, ami ~ 81 ha terület érint.

HORTOBÁGY KÖZSÉG VÍZELLÁTÓ HÁLÓZATA

JELMAGYARÁZAT: — a vízellátó hálózat elemei

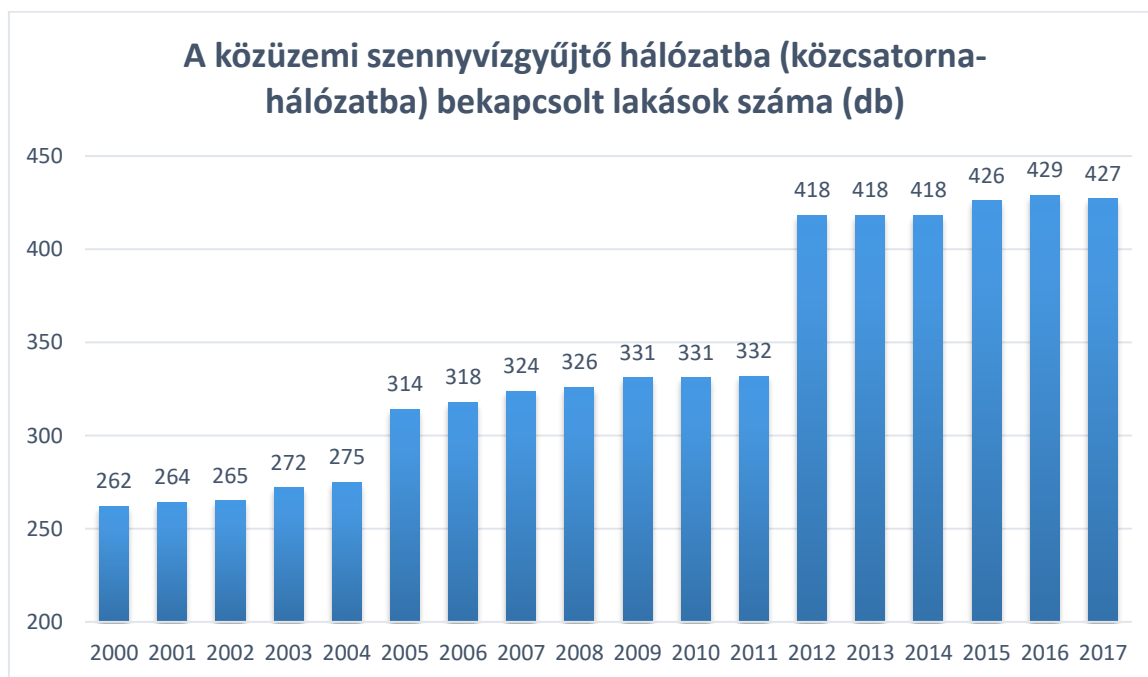
Forrás: ekozmu.e-epites.hu

1.16.1.2. Szennyvízelvezetés

Az önkormányzat saját tulajdonában lévő hortobágyi szennyvíztisztító telep 2011. márciusában létesült, a telep próbaüzemét a Tiszamenti Regionális Vízművek bonyolította le. A próbaüzem május 16-án kezdődött. A telep megépítésével lehetővé vált Hortobágy településen a csatornán összegyűjtött és szippantó gépkocsival beszállított szennyvizek korszerű biológiai tisztítása. A telep kapacitása naponta 250 m³/d csatornán érkező kommunális szennyvíz és 25 m³ tengelyen beszállított települési folyékony hulladék tisztítását teszi lehetővé. A tisztított szennyvíz befogadója a Hortobágy folyó.

A szennyvíztisztító telep jellegzetessége, hogy a megszokott műtárgyak sora helyett egyetlen egységben épült meg a teljes biológiai tisztítási technológia. Egy kör alakú műtárgyon belül kerültek kialakításra nemcsak az anaerob, anoxikus és levegőztetett terek, de itt kapott helyet az utóülepítőn túl az elvett iszap aknája mellett az iszapsűrítő és a fertőtlenítő műtárgy is.

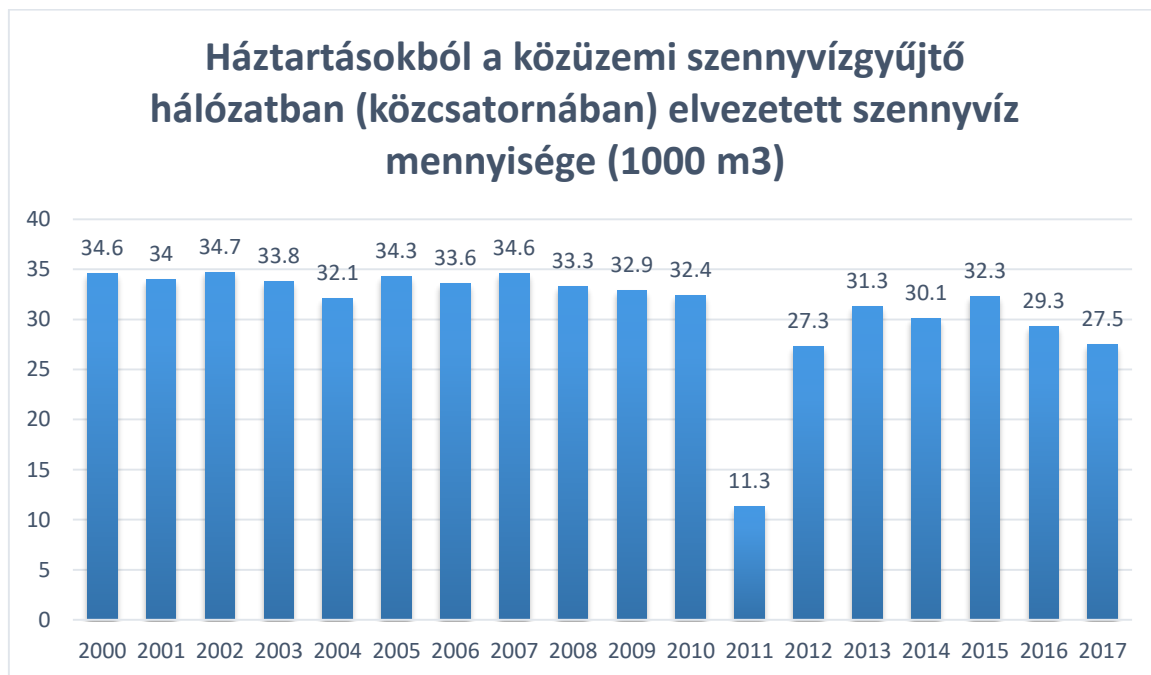
A próbaüzem ideje alatt vizsgált tisztított szennyvíz minták eredményei mind a határérték alatt maradtak, amelyek azt bizonyították, hogy a telep már a kezdetekben jól működött. A korszerű folyamatirányítás révén nagyjából automatikus üzemre alkalmas, környezetvédelmi szempontból kiváló paraméterekkel rendelkező szennyvíztisztító teleppel gazdagodott Hortobágy település.

Forrás: KSH

A szakszerűen, megfelelő hatásfokkal üzemeltetett szennyvíztisztító telepek hozzájárulnak, hogy a természetbe visszajutó megtisztított víz az élővizeink terhelését csökkentse, hiszen megakadályozzuk a szennyezőanyagok környezetbe kerülését.

Az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkal a jogszabályi háttér megszigorodott, szigorú jogszabályok szabályozzák az élővízbe bocsátható tisztított szennyvizek minőségét. A tisztított szennyvíz kémiai és biológiai paramétereit a környezetvédelmi szakhatóságok rendszeresen ellenőrzik.

Forrás: KSH

A környezetminőség javítása, védelme megkívánja, hogy a település területének jelenlegi és tervezett távlati területfelhasználása az elvárható legkisebb mértékben terhelje a környezetet. A meglévő beépített terület és a tervezett új építési területek is olyan infrastrukturális ellátást – pl. szennyvízcsatorna hálózat, úthálózat – igényelnek, amellyel a környezet indokolatlan terhelése megakadályozható.

A fejlesztési területeken biztosítani kell, hogy a víz- és csatorna közműhálózat minden új ingatlan rákötéséhez rendelkezésre álljon. Az összegyűjtött szennyvizek az előírt minőségre tisztítva vezethetők a befogadóba. A technológiai szennyvizeket szükség esetén csak előtisztítás után lehet a csatornaközműbe vagy élő vízfolyásba juttatni.

Közcatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (%)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

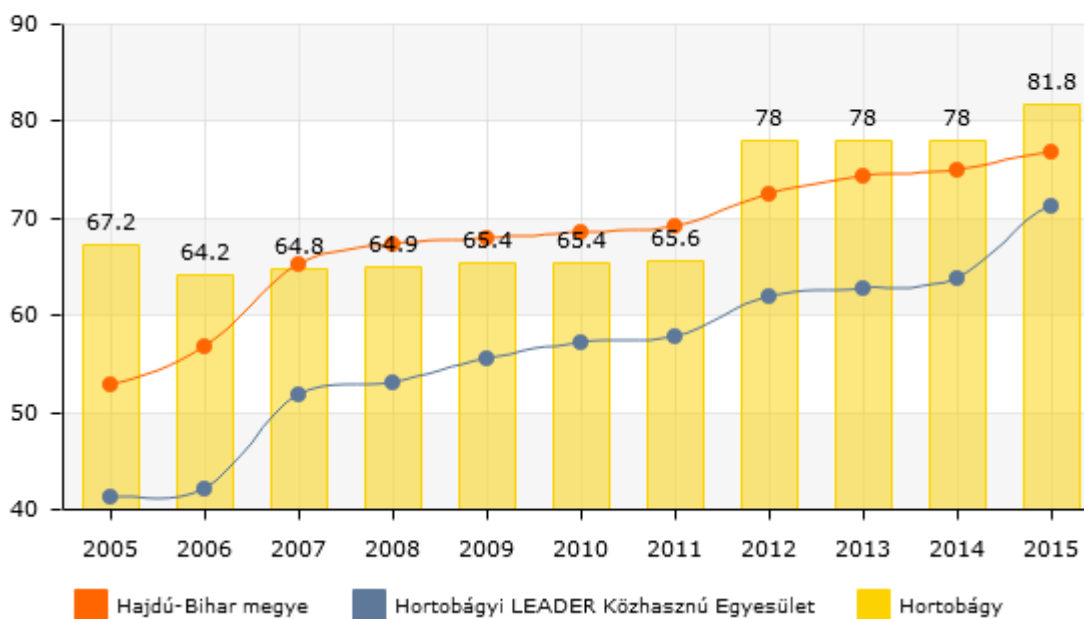

A hálózat 2012-es bővítésének eredményeként Hortobágy községben a közcatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya újból meghaladta a kistérségi átlagot, és a megyei mutatóhoz közelít.

A közműolló a közcatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában. A csatornahálózat bővítésével 2012-től Hortobágy település ezen mutatószáma meghaladja a megyei átlagot is.

Közműolló (%)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

HORTOBÁGY KÖZSÉG VÍZELVEZETŐ HÁLÓZATA

JELMAGYARÁZAT: — a vízvezető hálózat elemei

Forrás: ekoizmu.e-epites.hu

1.16.1.3. Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat, és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A település vízrendezése során meg kell oldani a lehulló csapadékvizek rendezett befogadóba történő vezetését.

A vízfolyások rendszeres karbantartásáról, a már meglévő vízvezető rendszer, hidak, átereszek rendszeres felülvizsgálatáról, fenntartásáról a tulajdonos/kezelő köteles gondoskodni; Az elmúlt időszak eseményeit figyelembe véve, az árvizek és belvizek környezetkárosító hatásainak mérséklését, kivédését és megelőzését szolgáló célkitűzések megvalósítását kiemelten kell kezelni.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételének elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) számú Kormányrendelet előírásait érvényesíteni kell.

A települést érintő vízfolyásokra „a nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról” szóló 21/2006. (1.31.) Kormányrendelet előírásai vonatkoznak.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 1. § (1) bekezdésében, ill. 1. számú mellékletében meghatározott vízi munkákra, vízi létesítményekre és vízhasználatokra a 18/1996.(VI.13.) KHVM rendeletben meghatározott tartalmú dokumentáció benyújtásával vízjogi engedélyt kell kérni a Vízügyi Felügyelőségtől.

A csapadékvíz elvezetése a községben jelenleg nyílt árok rendszerrel megoldott.

Belterület

A belterületen szikkasztó jellegű, földmedrű árkok üzemelnek túlnyomórészt, burkolt árok, és a körforgalom környékén zárt csapadékcatorna.

Külterület

Vízrendezési szempontból a község közigazgatási területén húzódik a 48-as sz. Keleti-főcsatorna menti, a 49 sz Hortobágyi, és az 50 sz. Nyugati-főcsatorna menti belvízrendszerek vízválasztója, ezen belül s 48a jelű Kadarcs-Kadarcsfoki, a 49a jelű Hortobágy közvetlen, valamint az 50b Árkus-éri és az 50c Sarkad-éri belvízöblözetek területén fekszik.

A térség egy részén a Hamvas-Sárréti vízgazdálkodási Társulat működik.

TIVIZIG kezelésű vízrendezési létesítmények a község közigazgatási területén.

Hortobágy-főcsatorna, Kadarcs-Karácsonyfoki csatorna, Magdolna-ér, Sarkad-Mérges-Sáros-ér, Árkus főcsatorna, Cserepes-Pap-ér, Sarkad-éri belvíztározó. A község területén egyéb kezelésű vízrendezési létesítmények is találhatóak, melyeknek kezelői, tulajdonosi nyilvántartásban nem szerepelnek. A belterület csapadékait a Hortobágy-főcsatorna vezeti le. A község belvízzel közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik.

A terv által vízhasznosítási szempontból érintett csatornák, tavak:

- Hortobágyi Öreg tavak-Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának kezelésében
- Kónyai halastó-Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának kezelésében
- Borsósi halastó-Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságának kezelésében
- Nagyvőkónyai vize -Hortobágyi Természetvédelmi Egyesület kezelésében
- Kiskút dűlő út-Hortobágyi Természetvédelmi Egyesület kezelésében
- Gyökérkúti halastó-Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Fényestői halastó-Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Ivadéknevelő halastó- Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Kungyörgy tó-Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Csécsmocsári halastavak-Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Malomházi halastó-Hortobágyi Halgazdaság Rt kezelésében
- Nyugati Főcsatorna-TVRT koncessziójában
- K-IV öntöző főcsatorna TIVIZIG kezelésében

Vízrendezési és öntözési szempontok:

Hortobágy közigazgatási területe által érintett belvízrendszerek és öblözetei:

48. Keleti-főcsatorna menti belvízrendszer öblözetei: 48a./ Kadarcs-Karácsonyfoki

49. Hortobágyi belvízrendszer öblözete: 49a./ Hortobágy közvetlen

50. Nyugati-főcsatorna menti belvízrendszer öblözete: 50b/ Árkuséri

A város közigazgatási területén lévő vízrendezési és vízhasznosítási létesítmények

TIVIZIG kezelésű létesítmények:

Kettősműködésű csatornák: (belvízelvezetés és öntözési célokat is szolgál):

Árkus-főcsatorna

Cserepes-Pap-ér

Füredkőcsi-tározó-tápcsatorna

Hortobágy-főcsatorna

Kadarcs-Karácsonyfoki csatorna

Magdolna-ér

Sarkad-Mérgecs-Sáros ér

Belvízelvezető csatorna: Szeghíresháti-csatorna Sároséri-I. mellékcsatorna

Öntöző csatorna:

- Nyugati-főcsatorna K-IV. öntöző főcsatorna

Tavak, tározók, vizes élőhelyek:

HKÖ vizes élőhely (Engedélyes: Hortobágy Község Önkormányzat, Engedély száma: 3981/9/2013, Vízikönyvi számV/786)

Akadémia-tavi vizes élőhely (Engedélyes: Hortobágy Természetvédelmi KözalapítványEngedély száma: 5937/ /2008, Vízikönyvi szám: V/731)

- Hortobágyi Dolgozók Vadásztársaság vizes élőhely (Engedély száma: 1269/04/2012, Vízikönyvi szám: 1/193)

- Gyökérkúti halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 427-1/1/1986, Vízikönyvi szám: 1/16)

- Csécsmocsári halastavak (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 5184/7/2013, Vízikönyvi szám: 1/20)

- Malomházi halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 397-1/1/1986, Vízikönyvi szám: V/261)

Ivadéknevelő halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 7296/07/2013, Vízikönyvi szám: V/251)

- Fényestői halastó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: 4319/8/2013 Vízikönyvi szám: 1/18)

- Kungyörgy-tó (Engedélyes: Hortobágyi Halgazdaság Zrt., Engedély száma: Ht. 428-1/1/1986, Vízikönyvi szám:V/270)

Borsósi halastó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és Aranyponty Halászati Zrt., Engedély száma: 1085/16/2012, Vízikönyvi szám: V/240)

- Öregtavak tőegység (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: Ht. 424-1/1986, Vízikönyvi szám: V/210)

- Nagyvókonnyai vizes élőhely (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: Ht. 3898/25/2004, Vízikönyvi szám: V/649)

- Malomházi Pelikános tó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: 649/09/2006, Vízikönyvi szám: V/691)

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Bivalyos-tó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Engedély száma: 900/01/2012, Vízikönyvi szám: V/756)

- Kónyai halastó (Engedélyes: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság és Kónya-Hal Kft., Engedély száma: Ht. 400-1/1/1986, Vízikönyvi szám: VI/91)

- Malomházi holtág (V/660) *Öntözőtelepek:*

Hortobágy község közigazgatási területén 2016. évben 4 db élő vízjogi engedéllyel rendelkező öntözőtelepet tartunk számon, ami ~ 110 ha terület érint.

1.16.2. Energiaellátás

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamos energia és a földgáz áll rendelkezésre. A település hőenergia-ellátásában egyre növekvő szerephez jut a gázellátás. A háztartások gázfűtéses hőellátásának és az intézmények, valamint a gazdasági létesítmények gázalapú energiafelhasználásának elterjedése az emitált légszennyező-anyag összetételét kedvezően változtatja meg. A kibocsátott szilárd légszennyezők, valamint a CO₂ mértéke nagymértékben csökken, míg a kibocsátott nitrogénoxidok mértéke kismértékben növekszik.

1.16.2.1. energiagazdálkodás és energiaellátás (villamos energia, közvilágítás, gázellátás, távhőellátás és más ellátórendszerek)

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamos energia és a földgáz áll rendelkezésre. A két vezetékes energiahordozó rendelkezésre állása a település gazdaságos, takarékos, korszerű, környezetbarát energiaellátását igény esetén lehetővé teszi. A villamos energiát, mint vezetékes energiahordozót elsődlegesen világításra és erőátviteli célú, vagy technológiai célú energiaigények kielégítésére használják.

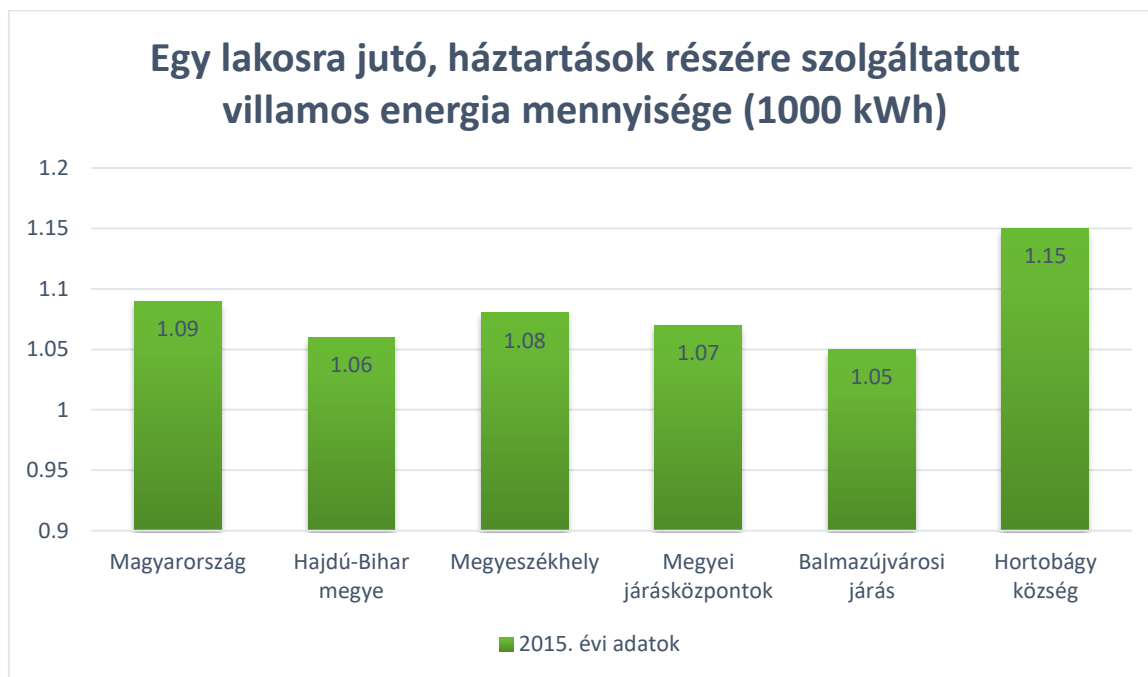
Hortobágy községben a villamos energiát az E.on Tiszántúli Áramhálózati Zrt. szolgáltatja.

A villamosenergia-ellátás adatai Hortobágy községben, éves bontásban										
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Összes villamosenergia-fogyasztó száma (db)										
759	768	763	760	785	749	751	768	762	762	755
Háztartási villamosenergia-fogyasztók száma (db)										
649	649	648	643	663	633	630	632	639	633	622
Szolgáltatott összes villamos energia mennyisége (1000 kWh)										
4262	4361	4553	4828	4841	4825	4800	5117	5468	5539	6148

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)										
1454	1598	1826	1787	1718	1985	2035	1615	1667	1621	1602

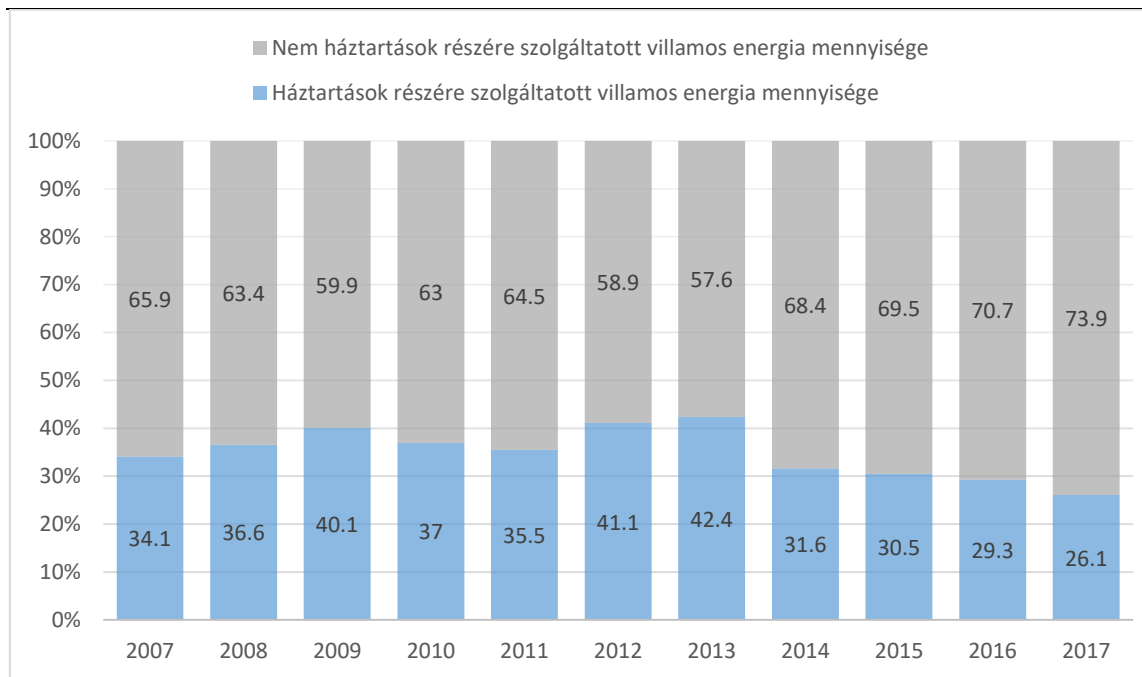
Forrás: KSH

Forrás: TelR

Hortobágyon a háztartások részére szolgáltatott, egy lakosra jutó villamosenergia mennyisége meglehetősen magasnak mondható, minden területi összehasonlításban szereplő mutatót meghalad. Emellett figyelemre méltó az a tendencia, miszerint az utóbbi esztendőkből évről évre egyre kisebb arányban szerepel a háztartások részére szolgáltatott villamos energia a településen szolgáltatott összes villamos energia mennyiségén belül. Míg például 2009-ben ez az arány közel 60–40% volt, 2017-ben már közelített a háromnegyed-egynegyed arányhoz.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Forrás: KSH

A MAVIR Magyar Villamosenergia-átviteli Rendszerirányító Zrt. tulajdonában és üzemeltetésében lévő átviteli hálózat létesítményei Hortobágy község közigazgatási területét nem keresztezik.

A villamosenergia-rendszerek és -berendezések biztonsági övezetéről a következő jogszabály rendelkezik: 2/2013. (I. 22.) NGM rendelet a villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről.

A település elektromos energiaellátása 22 kV feszültség szinten biztosított a Balmazújvárosi 132/22 kV alállomásról.

A településen 22 kV légvezetékek és földkábelek üzemelnek, amelyekre 22/0,4 kV-os trafóállomások vannak felfűzve. A kisfeszültségű hálózat légvezetékes kialakítású.

A közvilágítás a kisfeszültségű oszlopokra szerelt korszerű, energiatakarékos lámpatestekkel van megoldva.

A Villamos Energia Törvény értelmében a Társaság meglévő légvezetékes hálózatait (melyek kisfeszültségű hálózatok esetében nagyrészt a közvilágítási lámpatestek illetve egyéb távközlési berendezések elhelyezésére is szolgálnak), nyomvonalban karbantarthatja, felújíthatja. Meglévő légvezetékes hálózat felújítása nem csak földkábelrel történhet, mert az sem jogilag, sem műszakilag nem teljesíthető elvárás. Új utcák kialakításánál, illetve esetleges nagyobb teljesítmény igényű létesítmények kialakításakor előzetes igénybejelentés szükséges a villamos energia ellátásra vonatkozóan, ezek esetében az új nyomvonalú hálózat építésének teljes átfutási ideje a tervezéssel és az engedélyeztetéssel együtt hozzávetőleg 1 év. Az igénybejelentéseket ezen átfutási idő figyelembe vételével célszerű kellő időben megtenni. Amennyiben valamilyen létesítmény építése miatt villamos

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

---

hálózat kiváltása szükséges új nyomvonalra vagy légvezetékéről földkábelre, abban az esetben a teljes hálózat átépítési költsége 100%-ban annak igénylőjét terheli.

Fejlesztési tervek: Hortobágy-Máta (lovaspálya környékén) hozzávetőleg 1215 méter nyomvonalhosszon 22 kilovoltos középfeszültségű földkábelhálózat és új, betonházas kompakt 22/0,4 kV-os transzformátorállomás létesítése.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A földgáz közvetlen hasznosításával komplex módon a termikus energiaigények teljes körűen kielégíthetők. A nem vezetékes energiahordozók igénybevétele korábban a vezetékes energiahordozóval el nem látott területeken volt jellemző, ma már a költségtakarékosság érdekében használata szétszórtna, a vezetékes ellátással rendelkező területeken is számottevő.

A földgázellátás adatai Hortobágy községben, éves bontásban										
2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Összes gázfogyasztó száma (db)										
422	421	437	445	423	419	410	406	405	407	410
Háztartási gázfogyasztók száma (db)										
384	386	399	412	387	382	372	368	365	369	368
Háztartási gázfogyasztók közül a fűtési fogyasztók száma (db)										
384	386	399	412	387	382	372	368	365	369	368
Összes szolgáltatott vezetékes gáz mennyisége (1000 m ³)										
1376,0	1283,0	1084,6	1019,2	903,6	868,8	757,0	631,3	761,4	755,9	862,8
Háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége (1000 m ³)										
732,0	728,0	613,0	481,2	440,0	418,9	466,8	399,0	414,9	422,2	520,3

Forrás: KSH

Hortobágy községben a földgázellátást a Tigáz Zrt biztosítja. A társaság földgázelosztási tevékenységet végez Magyarországon, szolgáltatási területét tekintve az ország legnagyobb vezetékes földgázelosztója, közel 70 éves múltjával a hazai energiaszektor egyik meghatározó, stabil szereplője. A Tigáz Zrt. a következő szolgáltatásokat nyújtja a településen:

- földgázelosztás,
- rendszerhasználat biztosítása,
- gázelosztó hálózatok létesítése, fejlesztése, üzemeltetése, karbantartása, ellenőrzése,
- üzemzavar elhárítása,
- gázvezetékek csatlakozást igénylők előzetes tájékoztatása, ajánlattétel, csatlakozási szerződés ügyintézése,
- elosztóhálózat-használati szerződések kötése,
- felhasználói rendszerek tervfelülvizsgálata, kivitelezést követően műszaki átvétele,
- felhasználói gázrendszerek beüzemelése,
- felhasználó ki- és visszakapcsolása,
- egyéb mérővel, nyomásszabályozóval kapcsolatos tevékenységek,
- ügyfélszolgálat, diszpécser szolgálat,
- felhasználási helyek nyilvántartása,
- mérés, leolvasás,
- ellenőrzések, szabálytalan vételezések, szerződésszegések kezelése.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A település külterületén ÉK-i irányban áthaladnak a Tiszaújváros-Ebes DN 200 PN 63, a Nagyhegyes-Kistokaj DN 400 PN 63, és a Nemesbikk-Nagyhegyes DN 600 PN 63 nagynyomású gázvezetékek, melyek védőtávolsága 50-50 m.

A Tigáz Zrt. adatszolgáltatása szerint, amennyiben a településrendezési tervvel összefüggésben a Tigáz Zrt. tulajdonában lévő gázelosztó vezetékhalózat területi elhelyezkedésében jogi változás következik be, úgy annak a terület tulajdoni lapján történő átvezetéséről gondoskodni kell a Társaság üzemeltetési egységének műszaki csoportjával egyeztetett módon.

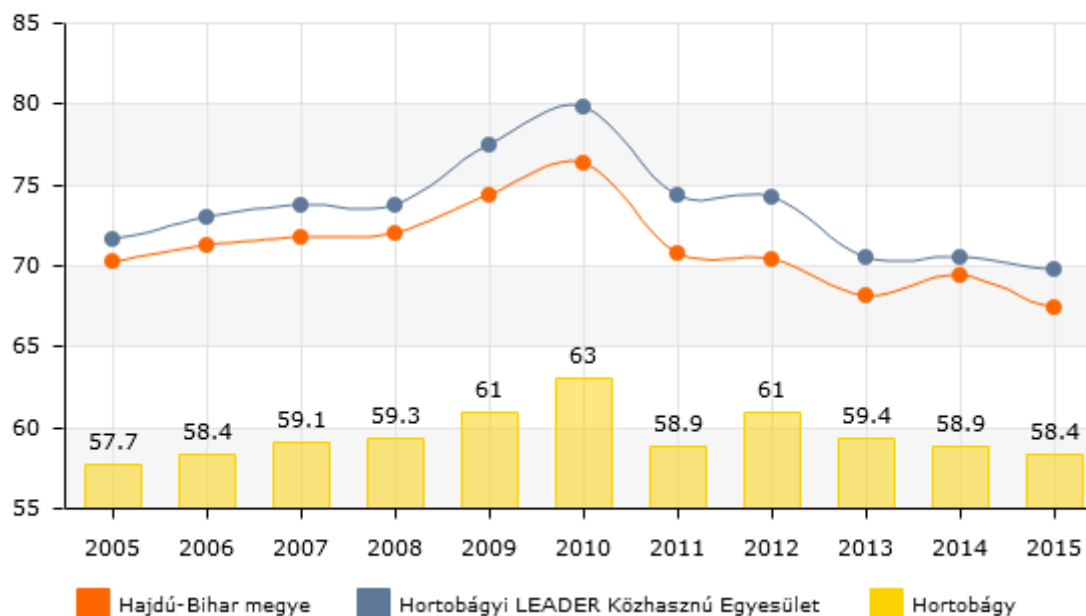
Utcaszélesítés esetén, ha annak következtében a gáz leágazó vezetékek csonkjait az utcafronti telekhatárok módosítása miatt beljebb kell helyezni, illetve ha útkorrekció miatt a gázelosztó vezeték ki kell váltani vagy nyomvonalukat módosítani kell, az azzal kapcsolatos építési költségek az Önkormányzatot terhelik.

Közterületet magáningatlanra történő átminősítésének következtében magáningatlanra kerülő gázelosztó vezeték kiváltási, építési költségei szintén az Önkormányzatot terhelik.

Ha a gázelosztó vezeték védőövezetén belül bármilyen építmény kerül utólag elhelyezésre, és emiatt kell a gázelosztó vezeték nyomvonalát megváltoztatni, vagy a gázelosztó vezeték védelembe helyezni, annak költségei az építményt építtetőt terhelik.

Háztartási gázfogyasztók száma (fő), száz lakásra

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Hortobágy községben a száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók számának mutatója alatta marad mind a megyei, mind a kistérségi átlagnak. Ennek az a magyarázata, hogy a település külterületén, a tanyai településrészekén lévő lakások nagy része, körülbelül 95%-a komfort nélküli lakóépület.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

1.16.2.2. megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása nem újszerű, csak időközben háttérbe szorult. Újra előtérbe kerülését a hagyományos energiahordozók fogyó készlete és hasznosításának környezetszennyező hatása indította el, és az a felismerés, hogy a megújuló energiahordozók különösebb ráfordítási igény nélkül rendelkezésre állnak, használatuk nem okoz halmozódó káros hatásokat, környezeti terhelést. Ezekkel az adottságokkal a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálják.

A legfontosabb megújuló energiaforrások a napenergia, a vízenergia, a szélenergia, a geotermikus energia és a biomassza. A geotermikus energia a Föld mélyén zajló radioaktív folyamatokból származik, a többi közvetlenül, vagy közvetetten a nap energiájából származnak. Ezek a források nem okoznak káros hatásokat a környezetre, mint a levegőszennyezés, vízszennyezés vagy az üvegházhatás, úgy, mint a fosszilis tüzelőanyagok, mint az atomenergia, a kőolaj, földgáz vagy a kőszén. Ráadásul ez utóbbiak végesnek tekinthetők.

Elsődleges energiaforrások:

- fosszilis tüzelőanyagok
- geotermikus energia
- hasadóanyagok
- vízenergia, szélenergia
- napenergia
- biomassza

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 3. § 11. pontja szerint elsődleges energiaforrás: azon rendelkezésre álló energiaforrások gyűjtőneve, amelyek kémiaiilag, fizikailag vagy nukleárisan kötött formában, megújuló vagy nem megújuló módon tartalmaznak átalakításra alkalmas energiát, azzal, hogy villamos energia felhasználásával, átalakításával nyert energiát tartalmazó energiaforrás nem tekinthető elsődleges energiaforrásnak.

Ugyanezen törvényhely 14. pontja a következőképpen definiálja az erőművet: egy telephelyen lévő olyan energiaátalakító létesítmény, amely elsődleges energiaforrás felhasználásával villamos energiát termel, engedélyezési szempontból ideértve az energia tározós erőművet is.

Ugyanezen törvényhely 24. pontja a következőképpen definiálja a háztartási méretű kiserőművet: olyan, a kiszűrésű hálózatra csatlakozó kiserőmű, melynek csatlakozási teljesítménye egy csatlakozási ponton nem haladja meg az 50 kVA-t.

A Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvény 25. § (6) szerint: "Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve."

A 31. § (1) szerint: "A világörökségi és világörökségi várományos területek övezetét a településrendezési eszközökben kell tényleges kiterjedésének megfelelően lehatárolni."

(2) Az (1) bekezdés szerint lehatárolt világörökségi és világörökségi várományos terület övezetén:

c) a közlekedési, vízgazdálkodási és hírközlő infrastruktúra-hálózatokat, továbbá az erőműveket a kulturális és természeti örökség értékeinek sérelme nélkül, területi egységüket megőrizve, látványuk érvényesülését elősegítve és a világörökségi kezelési tervnek megfelelően kell elhelyezni.

43. § (1) Az ökológiai hálózat magterületének övezete tekintetében a következő előírások alkalmazandók:

(5) Az ökológiai hálózat magterületének övezetében az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű létesíthető épületen elhelyezve.

78. § Az ökológiai hálózat magterületének övezete tekintetében a következő előírások alkalmazandók:

e) a területen környezetszennyező tevékenység nem folytatható, továbbá új vegyszertároló és hulladékkezelő létesítmény nem létesíthető, valamint energetikai célú növénytelepítés nem megengedett.

80. § Az ökológiai hálózat pufferterületének övezete tekintetében a 27. § szerinti övezeti előírások mellett a következő előírások alkalmazandók:

g) energetikai célú növénytelepítés nem megengedett.

81. § (3) A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezetén:

d) az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű helyezhető el épületre felszerelten.

82. § A világörökségi és világörökségi várományos területek övezete tekintetében a 31. § szerinti övezeti előírások mellett a következő előírások alkalmazandók:

a) az erőművek közül csak háztartási méretű kiserőmű helyezhető el épületre felszerelten.

A megújuló energiák közül a napenergia és a földhő hasznosítása jöhet számításba. A napenergia hasznosítására napkollektorokat lehet használni használati melegvíz előállítására, és kis mértékben a fűtés támogatására bizonyos külső hőmérséklet határig. A napelemekkel elektromos energiát lehet előállítani.

1 m² napkollektorral 50-60 l víz melegíthető fel naponta 50°C-ra, éves kinyerhető energia 550 kWh/m².
1 kWp napelem helyigénye 10 m², kinyerhető energia évente 1130 kWh.

A mezőgazdasági területeken javasolható a biomassza hasznosítása hőtermelés céljára földgáz és villamos energia helyett.

1.16.2.3. az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az uniós energiahatékonysági irányelv 2018-ban módosult. A 2018/844/EU Irányelv módosítja a 2010 óta érvényben lévő, az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU irányelvet és a 2012 óta érvényben lévő, az energiahatékonyságról szóló 2012/27/EU irányelvet. A módosításokat 2020. március 10-ig kell átvezetni a magyar energiahatékonysági rendeletekbe.

Valamennyi tagállam, így Magyarország is hosszú távú felújítási stratégiát dolgoz ki annak támogatása érdekében, hogy a magán- és köztulajdonban lévő lakó- és nem lakáscélú épületek nemzeti állománya felújítás révén 2050-re nagy energiahatékonyságú és dekarbonizált épületállománnyá váljon, megkönnyítve a meglévő épületek közel nulla energiaigényű épületekké való, költséghatékony átalakítását. A rövid távú (2030), középtávú (2040) és hosszú távú (2050) célok elérése érdekében az Unió energiahatékonysági mérőföldköveket és intézkedéseket ír elő a tagállamok számára.

Az irányelv előírja, hogy a tagállamok a jelentős felújítás alá vont épületekkel kapcsolatban ösztönözzék a nagy hatékonyságú alternatív rendszerek alkalmazását, amennyiben ez műszakilag, funkcionálisan és gazdaságilag megvalósítható, továbbá vegyék figyelembe az egészséges beltéri klimatikus körülményeket, a tűzbiztonságot és az intenzív szeizmikus tevékenységhez kapcsolódó kockázatokat. A konkrét rendelkezések kidolgozása még folyamatban van.

Az épületek energiahatékonyságának fokozása érdekében nem lakáscélú épületekben épületautomatizálási és -szabályozási rendszert kell kiépíteni, ha a fűtési rendszerek, illetve a kombinált fűtő- és szellőzőberendezés 290 kW-nál nagyobb effektív névleges teljesítményűek. A rendszernek alkalmasnak kell lennie az energiafelhasználás folyamatos ellenőrzésére, naplózására, elemzésére és kiigazítására.

Az épületek energiahatékony üzemeltetéséhez nem elegendő, ha csak a kazán vagy egyéb hőtermelő berendezés energiatakarékos. A precíz szabályozással elkerülhető a helyiségek pazarló túlfűtése, illetve a közérzetet zavaró alulfűtése. A kötelező helyiségenkénti hőmérsékletszabályozás célja, hogy pontosan annyi energiát használjanak, amennyit az épület felhasználója igényel.

70 kW-nál nagyobb effektív névleges teljesítményű légkondicionáló rendszerek, illetve kombinált légkondicionáló és szellőzőrendszerek hozzáférhető részeinek rendszeres helyszíni vizsgálatát is kötelezővé teszik.

A 70 kW-nál nagyobb effektív névleges teljesítményű fűtési rendszerek, illetve a kombinált fűtő- és szellőzőberendezések hozzáférhető részeit rendszeresen ellenőrizni kell majd.

Fontos változás, hogy az új épületeket olyan önszabályozó készülékekkel kell felszerelni, amelyekkel minden egyes szobában, vagy indokolt esetben az épületegység meghatározott fűtött zónájában önállóan szabályozható a hőmérséklet. Meglévő épületek esetében az ilyen önszabályozó készülékeket a kazán, vagy egyéb hőtermelő berendezés cseréjekor kell beszerezni, amennyiben az műszakilag és gazdaságilag megvalósítható. A helyiségenkénti szabályozás utólagos kialakítása akkor javasolt, ha a szabályozó kiépítése nem haladja meg a lecserélt hőtermelők költségének 10%-át. *(forrás: epitesijog.hu)*

Az önkormányzat számára energiahatékonyságot növelő beruházási lehetőségek:

- Épületek hőtechnikai tulajdonságainak javítása
  - Homlokzati falak, lábazatok, padlásfödémek hőszigetelése
  - Nyílászárók korszerűsítése

– Árnyékolás télen-nyáron

- Fűtési rendszerek korszerűsítése

Hortobágy község gazdasági programjában a 2015–2020 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési tervek érintették az energiahatékonyságot:

- A közvilágítás korszerűsítése a településen környezetbarát és energiatakarékos LED lámpatestekre való áttéréssel.
- A Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium, a községháza, a Nyitnikék Óvoda, továbbá a Titi Éva Faluház épületének energetikai korszerűsítése, energiatakarékos célú felújítása. (Külső hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés és ahol még nem történt meg, ott a nyílászárók cseréje.)
- Napenergia hasznosítása villamos energia termelésére Hortobágyon.
- Az orvosi rendelő felújítása, fejlesztése.

A megvalósult fejlesztések, felújítások, korszerűsítések és az azokhoz kapcsolódó pályázatok adatainak részletezése az önkormányzat gazdálkodását leíró 1.10.6. számú alfejezetben olvasható.

1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények)

Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják.

Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú. Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet távközlési ellátás, műsorszórás, kábeltévé-ellátás. A szolgáltatás felügyelője a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH).

Hortobágy községben az NMHH nyilvántartása szerint az alábbi társaságok nyújtanak szolgáltatást:

Szolgáltató neve	Szolgáltatás típusa	Szolgáltatás kezdete
Digi Távközlési és Szolgáltató Kft.	Mobil telefonszolgáltatás	2019.05.27.
Drávanet Internet Szolgáltató Zrt.	Bérelt vonali előfizetői szolgáltatás	2008.05.15.
	VPN alapú adatátviteli szolgáltatás	
HHT '98 Hírközlési	Rádió műsorelosztás	2013.04.01.
	Televízió műsorelosztás	2012.05.01.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hálózat Tervező Építő és Szolgáltató Kft.		
Magyar Telekom Távközlési Nyrt.	Helyhez kötött telefonszolgáltatás	1992.02.13.
	Internet hozzáférési (elérési) szolgáltatás helyhez kötött	1999.02.16.
UltraWEB Számítástechnikai, Keresk. és Szolgáltató Kft.	Internet hozzáférési (elérési) szolgáltatás helyhez kötött	2004.03.08.
Vértességi Internet Szolgáltató Kft.	Internet hozzáférési (elérési) szolgáltatás helyhez kötött	2011.09.01.

Forrás: NMHH, 2019. július 20. szerinti állapot

Az NMHH adatbázisa szerint a HHT '98 Kft. rádió műsorelosztó szolgáltatása 2012.05.01-én indult el Hortobágy településen, majd 2013.01.29-én megszűnt, és 2013.04.01-én indult újra. Továbbá az Invitel Távközlési Zrt. 2008.08.01. és 2013.04.23. közötti időszakban helyhez kötött internet-hozzáférési szolgáltatást nyújtott a településen.

A HHT 98 KFT. VEZETÉKHÁLÓZATA HORTOBÁGY KÖZSÉGBEN

JELMAGYARÁZAT: a vezetékhálózat elemei

Forrás: eko.mu.e-epites.hu

A MAGYAR TELEKOM NYRT. VEZETÉKHÁLÓZATA HORTOBÁGY KÖZSÉGEBEN

JELMAGYARÁZAT: — a vezetékhálózat elemei

Forrás: ekozmu.e-epites.hu

A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál – a külön jogszabályban meghatározott módon – biztosítani kell az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének lehetőségét.

Az elektronikus hírközlési építményt elsősorban közterületen, meglévő elektronikus hírközlési építmények közös eszközhasználatával, vagy más fizikai infrastruktúra elemeinek, vagy más hálózati üzemeltető meglévő fizikai infrastruktúrájának felhasználásával kell elhelyezni, úgy, hogy a lehető legkisebb mértékben érintsen egyéb nem köztulajdonban levő ingatlant.

A postai létesítmények vonatkozásában a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény 31. § (1) bekezdése alapján: „A település tervezésénél, rendezésénél, utak és közművek építésénél, korszerűsítésénél, egyéb építmények és más létesítmények megvalósításánál, felújításánál biztosítani kell a postai szolgáltatóhelyek, felvételi pontok és kézbesítési pontok, valamint az egyetemes postai szolgáltatás teljesítését lehetővé tevő egyéb eszközök elhelyezésének lehetőségét.”

A helyi építésügyi szabályozások az elektronikus hírközlési építmények elhelyezésének szabályai tekintetében az NMHH rendelettel ellentétes vagy az NMHH rendelethez képest többlet követelményeket támasztó rendelkezéseket nem tartalmazhatnak.

A Kormány a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia célkitűzéseiként, összhangban az Európai Unió Digitális Menetrendjével vállalta, hogy 2020-ra minden háztartás számára elérhető legyen a legalább 30 Mbps sebességű interneteléréshez való hozzáférés lehetősége és hogy a háztartások legalább 50%-ában 100 Mbps-os internet-hozzáférés álljon rendelkezésre. A SZIP (Szupergyors Internet Program) projekt szervezeti kialakítására a KIFÜ-ben (Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség) került sor 2014-ben.

A megfogalmazott célkitűzésekkel összhangban a program feladatai között szerepel a szükséges fejlesztések előkészítése, beleértve a piaci és területi felméréseket, a stratégiai, pénzügyi és infrastrukturális, valamint a fejlesztési tervezést, gazdasági vizsgálatokat, a felmerülő pályáztatások előkészítését, a pályázatok részletes műszaki anyagainak kidolgozásával, a pályáztatás lebonyolításával, a beérkező pályázatok kiértékelésével, és a támogatási döntések előkészítésével. A Program alapvető feladata, hogy a kidolgozás során mindvégig figyelemmel kísérje, ellenőrizze, elakadás esetén támogassa a kivitelezést végző piaci cégek munkáját, illetve, hogy a kivitelezés során végig megfelelően informálja a projekt haladásáról, a felmerült kérdésekről és problémákról a Program felsőbb szintű irányítását és felügyeletét ellátó szervezeteket és a rajtuk keresztül a közvéleményt.

A Magyar Telekom Nyrt. adatszolgáltatása szerint SZIP projekt keretében 2019-ben megvalósul Hortobágy település optikai elérése Balalmazújváros felől. Ugyanebben az évben a településen belül (Mátát is ideértve) teljes előfizetői optika hálózat kiépítésére kerül sor, amely elér majd valamennyi háztatást, lehetőséget biztosítva szélessávú internet, digitális TV és telefon szolgáltatás igénybevételére.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A szélessávú internet hozzáférés alapvetően szükséges az információhoz való hozzáféréshez és a korszerű távmunka esetleges elterjedéséhez.

Hortobágyon a Vodafone Magyarország Zrt. meglévő, idegen tulajdonú siló építményen üzemeltet mobiltelefon átjátszó állomást, melynek adatai a következők:

SiteID	TECH	Cím	Longitude	Latitude	EOVX	EOVY
5312	2G3G	Hortobágy, Borsosi út	21,163825	47,584289	251087	809183

A társaság adatközlése szerint jelenleg nem terveznek új állomást a településre.

A Nemzeti Távközlési Gerinchálózatot (NTG) üzemeltető MVM NET Zrt.-nek Hortobágy község közigazgatási területén nem található távközlési létesítménye. A társaság adatközlése szerint a közeljövőben a község területén nem terveznek fejlesztést.

1.17. Környezetvédelem

1.17.1. Talaj

Hortobágy területén a réti szolonyec talajok különböző változatai (sztyeppesedő réti szolonyec, szolonyeces réti talaj) fordulnak elő kisebb-nagyobb foltokban. E talajok esetében a vízben oldható Na-sók koncentráció-maximuma jellemzően a talajszelvény mélyebb részeire esik, s emiatt a talajszintek felső részében kevés a vízben oldható só, ugyanakkor a kicserélhető kationok között magas a Na-ion aránya. A réti szolonyec talajok vízgazdálkodása valamelyest kedvezőbb a szoloncsákos és a szoloncsák-szolonyec talajoknál, mivel a kevés vízben oldható sót tartalmazó felső szintek vízáteresztő képessége lehetővé teszi a csapadékvíz beszivárgását.

Ugyancsak a Hortobágy területén, valamint a Berettyó-Körös vidéken jellemző a különféle réti talajok megjelenése. A réti talajok keletkezésében a vízborítás elöntés, vagy magas talajvíz-állás következtében fellépő időszakos túlnedvesedés játszott a legfontosabb szerepet. A réti talajok vízgazdálkodása (a túlságosan nedves időszakokat kivéve) kedvező, tápanyag-gazdálkodásuk közepes. A szolonyeces réti talaj esetében a réti talajt képző folyamatokhoz kismértékű szikesedés is társul. Vízgazdálkodása kedvezőtlen.

A Tisza mentén, valamint Berettyó-Körös vidéken gyakori a réti öntéstalaj, amelyben a réti talajokra jellemző humuszképződés, valamint az öntésterületek rétegzett hordalékanyaga egyaránt megjelenik. A humuszos szint akár 30-40 cm vastag is lehet, szervesanyag-tartalma és 2-3% szerves anyagot tartalmaz. Megjelenésük az állandó vagy az időszakos vízborítástól mentes magasabb ártéri részekre jellemző, ahol lehetőség van a folyamatos talajképződésre. Vízgazdálkodásuk és tápanyag ellátottságuk általában kedvező.

A Hortobágy K-i pereme mentén igen jelentős pozitív nyomásgradiensű zóna alakult ki. A regionális feláramlási zónát jelzi a Hortobágy K-i peremére jellemző intenzív szikesedés is. A Hortobágy-menti és Sárréti területek síksági jellegű, a folyók hordaléka által lerakott változatos rétegződésű, mára jellemzően szikessé vált felszínű kötött talajok kis domborzati változatossággal. Jellemző magassága 80-105 mBf.

Földtani közeg védelme szempontjából a településtervezés során az alábbi jogszabályokat kell figyelembe venni:

- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről
- 6/2009. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet a földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről.

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály adatszolgáltatása szerint Hortobágy Község közigazgatási területén kármentesítési tevékenység jelenleg nem folyik.

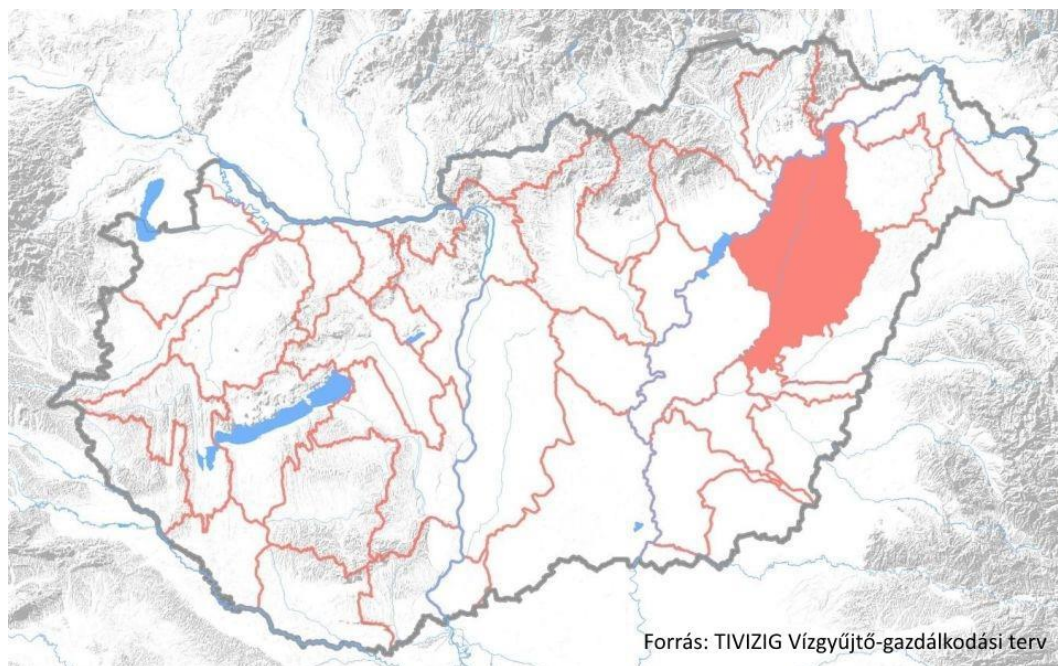
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek

A vízgyűjtő-gazdálkodás vonatkozásait tekintve Hortobágy község teljes közigazgatási területe a 2-17 Hortobágy-Berettyó elnevezésű tervezési alegységen fekszik, melynek területe 4777,62 km². A tervezési alegység fő vízfolyásai a Hortobágy, a Hortobágy-Berettyó, a Keleti-, valamint a Nyugati-főcsatorna. A tervezési alegység elsősorban a Hortobágy és a Hortobágy-Berettyó vízgyűjtőjeként értelmezhető.

Határokkal osztott felszíni víztest a vízgyűjtőhöz nem tartozik. Az alegység területén jelentős az öntözőcsatornák, belvízcsatornák és kettős működésű csatornák száma. Mind vízmennyiségi, mind vízminőségi adottságok tekintetében a területen a belvízi illetve vízgazdálkodási célú vízkormányzások meghatározóak.

Az alegység Hajdú-Bihar megye nyugati felét foglalja el. Határa nyugatról északra a Tisza. Ez a szakasz a Kiskörei vízlépcső fölött kezdődik és a Lónyai-főcsatorna betorkollásáig tart. Az alegység keleti határa részben a megyehatár, illetve a Kondoros és Kösely vízgyűjtőjének határa adja. Délen Békés-megyének a Csurgó-Alsóréhegyi-csatorna, illetve a Sárréti-főcsatorna vízgyűjtője határolja.

A tervezési alegység elhelyezkedése Magyarország területén:

A Kormány 2016. március 31-én elfogadta a 1155/2016. (III.31.) Korm. határozatban, a 2015. évi, felülvizsgált Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (továbbiakban VGT2). A VGT2 különböző célokat, intézkedéseket fogalmaz meg, amelyek megvalósítására törekednünk kell, és amely alapján a célokat, intézkedéseket igyekezniük kell szem előtt tartani. Cél a víztestek jó állapotának elérése vagy fenntartása.

A Víz Keretirányelv a vizekkel kapcsolatos előírásait és elvárásait az úgynevezett víztesteken keresztül érvényesíti, így a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés legkisebb alapelemei is a víztestek. Az irányelv – a legyűjtő-releváns – meghatározása szerint:

- „felszíni víztest” a felszíni víznek egy olyan különálló és jelentős elemét jelenti, amilyen egy tó, egy tározó, egy vízfolyás, folyó vagy csatorna, illetve ezeknek egy része,
- „felszín alatti víztest” a felszín alatti víz térben lehatárolt része egy vagy több víztartó képződményen belül.

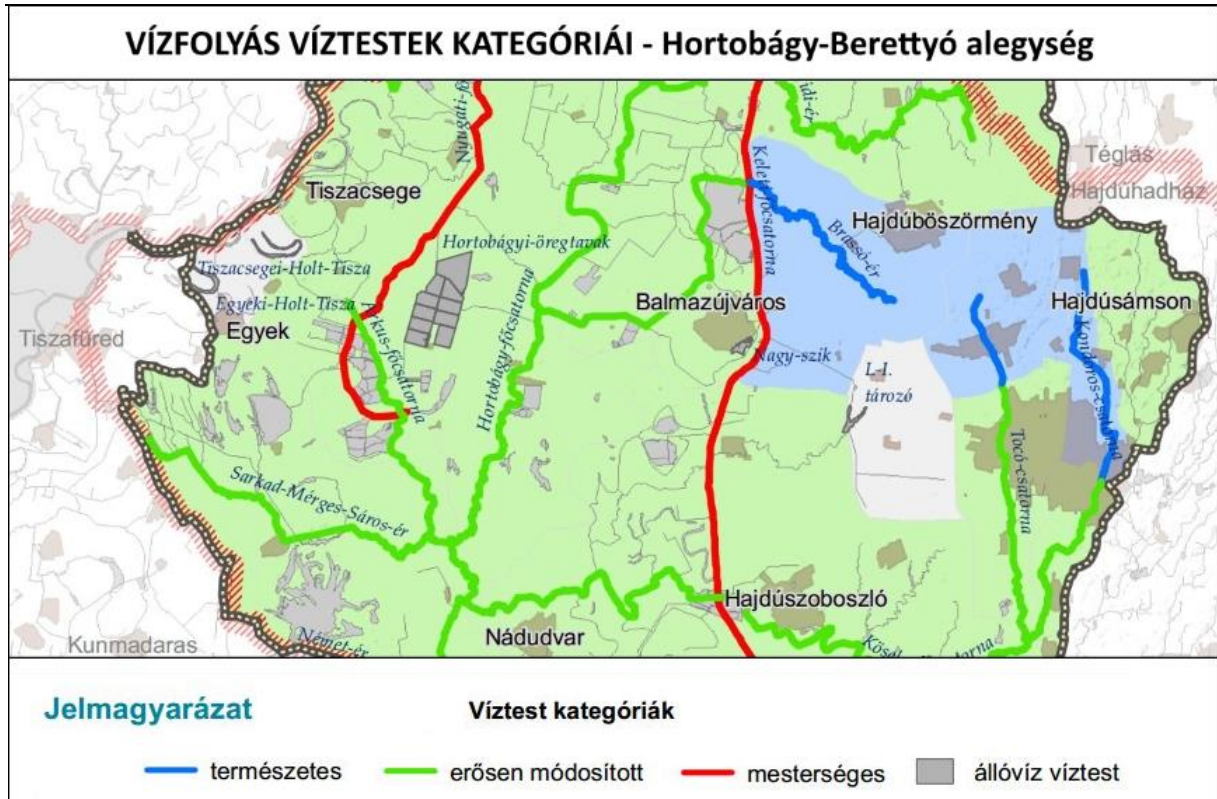
A VKI fogalom meghatározásait követve, a következő víztest kategóriák kerültek kijelölésre:

- természetes felszíni vizek: vízfolyás és állóvíz víztestek,
- erősen módosított víztestek olyan természetes eredetű felszíni vizek, amelyek az emberi fizikai tevékenység eredményeként jellegükben jelentősen megváltoztak;
- a természetes felszíni vizekhez hasonló mesterséges eredetű; valamint
- felszín alatti víztestek.

Vízfolyás víztestek – Az EU Víz Keretirányelv alapján a 10 km²-nél nagyobb vízgyűjtővel rendelkező vízfolyások kerültek kijelölésre víztestként, mint a vízhálózat jelentős eleme vagy elemei. A mérethatár alatti, kisebb jelentőségű vízfolyások ahhoz a víztesthez tartoznak, amelyiknek a közvetlen vízgyűjtőjén helyezkednek el. A VKI ezeket az úgynevezett „de minimis” vizeket is védi a vízgyűjtőn keresztül, azaz a víztestként nem kijelölt vízfolyásoknál olyan vízgazdálkodási gyakorlatot kell folytatni, hogy az általuk érintett víztestek állapota elérje a jó állapotot, illetve ne romoljon az állapotuk.

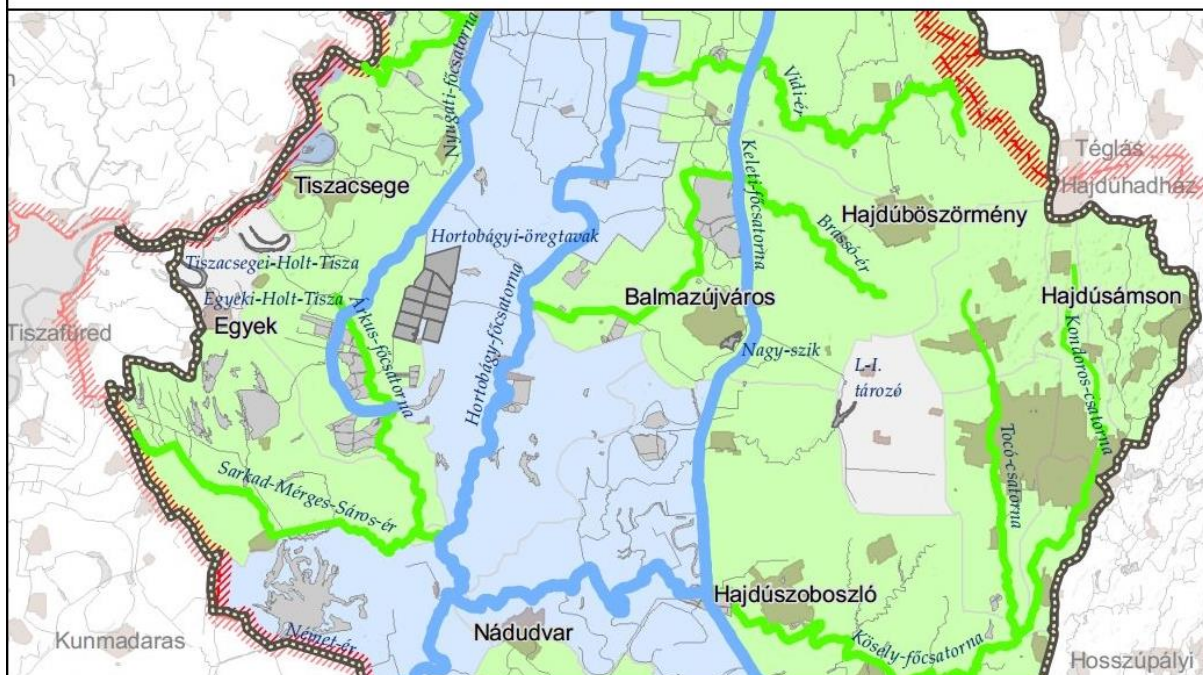
Állóvíz víztestek – A Víz Keretirányelv szerint a „tó” egy szárazföldi felszíni állóvizet jelent, így tavaink állóvíz víztesteket képeznek. Állóvíz víztestként az 50 hektárnál nagyobb természetes tavak és tócsoportok kerültek kijelölésre. Az állóvizek kijelölésének felülvizsgálata során új kijelölésként felvételre kerültek a természetes állóvizek közé a jelentősebb hullámtéri holtágak, viszont törölve lettek a mesterséges körtöltéses halastavak és a nagyon sekély, vízi növényzettel benőtt tavak (mocsarak), amelyeket a továbbiakban mint vizes élőhelyeket természeti értékek miatt védett területként kell kezelni a VKI 6. cikke alapján.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

VÍZFOLYÁS VÍZTESTEK TÍPUSAI - Hortobágy-Berettyó alegység

Jelmagyarázat

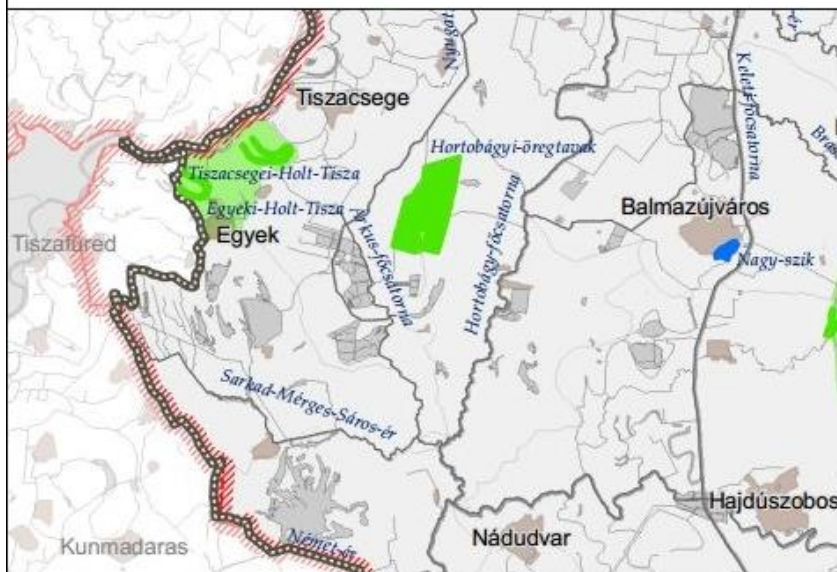
- országhatár
- alegységhatár
- ||||| vízügyi igazgatóság határ
- állóvíz víztest

Vízfolyás víztestek típusai

- 5S Síkvidéki – kis esésű – meszes – durva mederanyagú – kicsi vízgyűjtő
- 5M Síkvidéki – kis esésű – meszes – durva mederanyagú – közepes vízgyűjtő
- 6S Síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – kicsi vízgyűjtő
- 6M Síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – közepes vízgyűjtő
- 7L Síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – nagy vízgyűjtő
- 8N Síkvidéki – kis esésű – meszes – közepes-finom mederanyagú – nagyon nagy vízgyűjtő

Forrás: TIVIZIG

ÁLLÓVÍZ VÍZTESTEK KATEGÓRIÁI - Hortobágy-Berettyó alegység

Jelmagyarázat

- alegységhatár
- ||||| vízügyi igazgatóság határ
- egyéb vízfolyás
- egyéb állóvíz

Állóvíz víztestek kategóriái

- természetes
- erősen módosított
- mesterséges
- vízfolyás víztest

Erősen módosított és mesterséges víztestek – EU szintű megállapodás szerint a mesterséges és erősen módosított víztestek különleges víztest kategóriának számítanak saját osztályozási rendszerrel és célkitűzésekkel.

Az „erősen módosított víztest” egy olyan természetes felszíni víztestet jelent, amely társadalmi vagy gazdasági igények kielégítése céljára, emberi tevékenységből származó fizikai változások eredményeként jellegében lényegesen megváltozott, és amelyet a tagállam ekként kijelölt. Az ember által okozott változás olyan mértékű (és e módosítás az emberi igények miatt továbbra is fenntartandó), hogy emiatt a jó állapot nem érhető el.

A Víz Keretirányelv által használt másik fontos felszíni vizes kategória a „mesterséges víztest”, amely emberi tevékenység eredményeként, kifejezetten valamilyen cél elérése érdekében létrehozott felszíni vizet jelent. Ebbe a kategóriába azokat a víztesteket soroljuk, ahol a vízfelület létrehozása előtt szárazulat volt. Általában ebbe a csoportba sorolhatók a csatornák, a bányatavak és az oldaltározók is.

Az erősen módosított és mesterséges víztesteknél a maximális vagy jó ökopotenciál mint célállapot meghatározásánál irányadó lehet az adott erősen módosított víztesthez leginkább hasonló természetes víztípus jó állapota. Ugyanakkor ezeknél a víztesteknél a funkció fenntartása az elsődleges

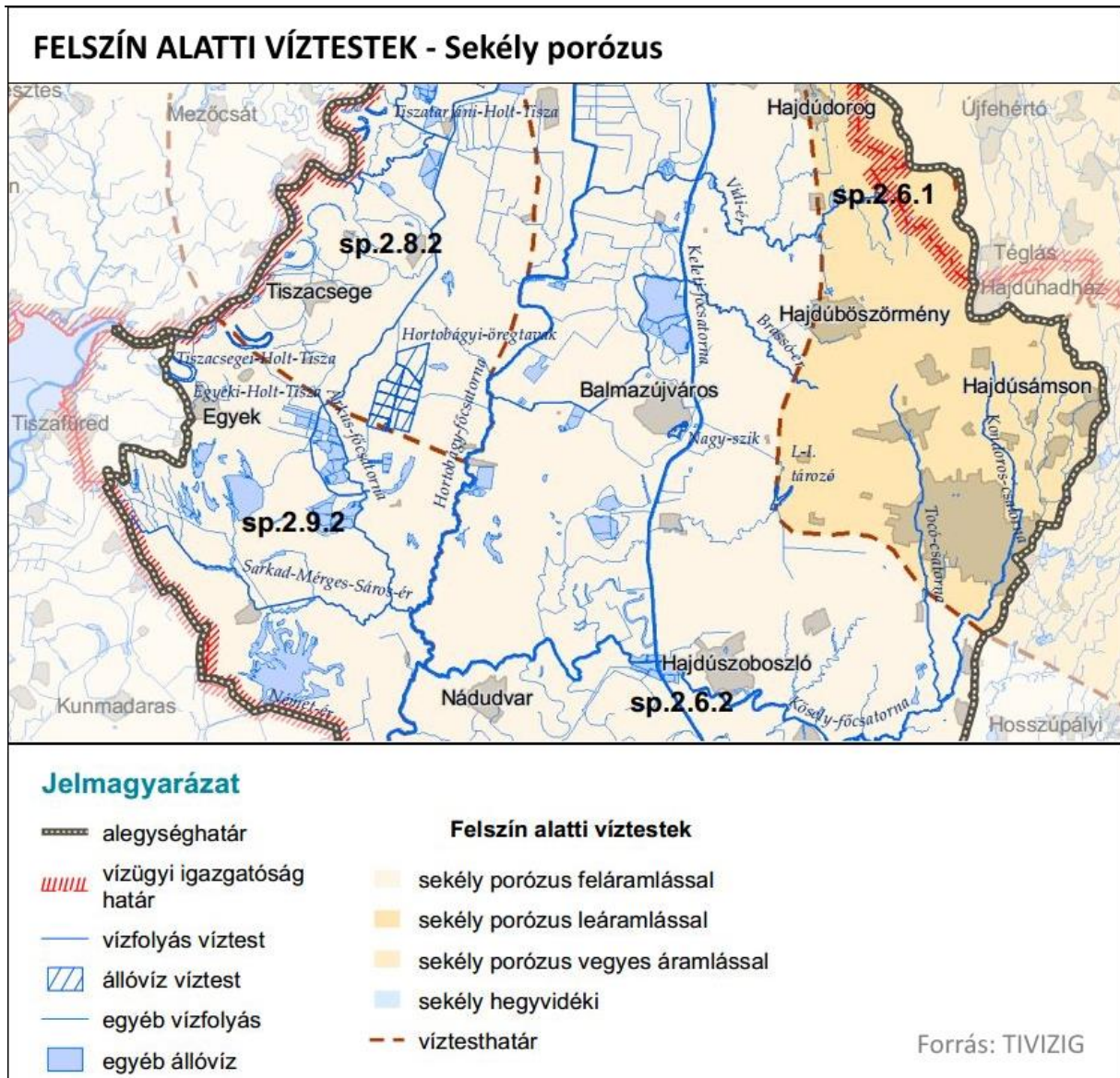
szempont (pl. belvízcsatornánál a vízvezető képesség, halastónál a haltenyésztéshez szükséges körülmények fenntartása), ezért a környezeti célkitűzés meghatározható a használattól függően is, de törekedni kell a környezeti szempontból „jó gyakorlat” elérésére.

Felszín alatti víztestek – A Víz Keretirányelv fogalom meghatározása szerint „felszín alatti víz” minden olyan víz, ami a föld felszíne alatt a telített zónában helyezkedik el, és közvetlen kapcsolatban van a földfelszínnel vagy az altalajjal, „felszín alatti víztest” a felszín alatti víznek egy víztartón vagy víztartókon belül lehatárolható részét jelenti, míg „víztartó” (vagy vízadó) olyan felszín alatti kőzetréteget vagy kőzetrétegeket, illetve más földtani képződményeket jelent, amelyek porozitása és áteresztő képessége lehetővé teszi a felszín alatti víz jelentős áramlását vagy jelentős mennyiségű felszín alatti víz kitermelését. A felszín alatti víztestek lehatárolásának módszere nem változott az első VGT óta, azt a 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet tartalmazza, amely alapján hét típusba sorolhatók a felszín alatti víztestek.

A TIVIZIG adatközlése szerint Hortobágy közigazgatási területén az érintett víztestek a következők:

Sekély porózus talajvíz testek:

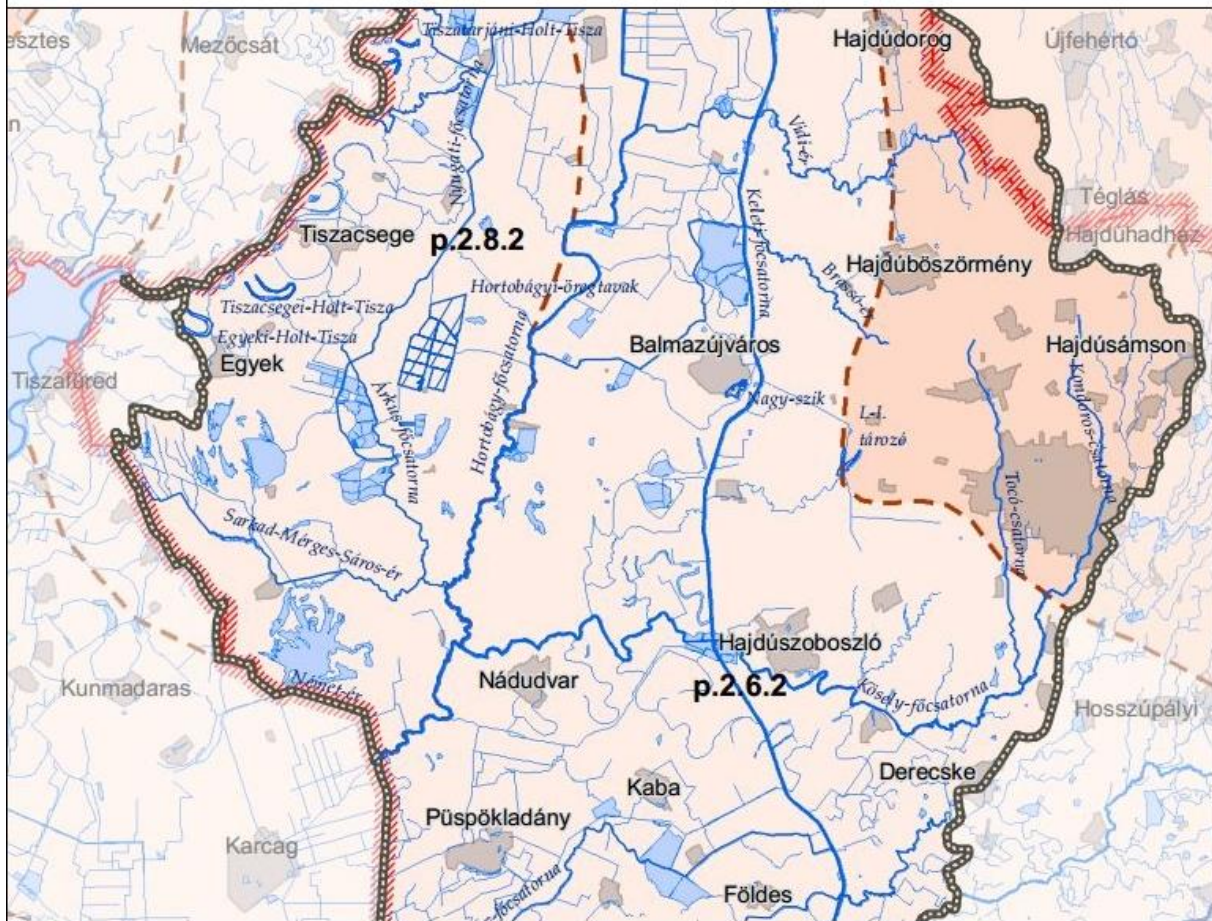
- sp.2.6.2 talajvíz test: Hortobágy. Nagykunság, Bihar északi rész. Mennyiségi állapota gyenge, okai tartós vízszintsüllyedés, szárazföldi FAVÖKO (felszín alatti víztől függő ökoszisztéma), túlzott vízkivételek. Kémiai állapota jó, de gyenge kockázatú.
- sp.2.8.2 talajvíz test; Sajó-Takta-völgy, Hortobágy. Mennyiségi állapota gyenge a túlzott vízkivételek miatt, kémiai állapota jó.
- sp. 2.9.2 talajvíz test: Jászság, Nagykunság. Mennyiségi állapota gyenge túlzott vízkivételek miatt. Kémiai állapota gyenge.

Porózus rétegvíz testek:

- p. 2.6.2. rétegvíz test: Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész. Mennyiségi állapota gyenge a túlzott vízkivételek miatt, kémiai állapota jó.
- p.2.8.2 rétegvíz test: Sajó-Takta-völgy, Hortobágy mennyiségi állapota gyenge a túlzott vízkivételek miatt, kémiai állapota jó.

FELSZÍN ALATTI VÍZTESTEK - Porózus

Jelmagyarázat

----- alegységhatár

//// vízügyi igazgatóság határ

— vízfolyás víztest

▨ állóvíz víztest

— egyéb vízfolyás

■ egyéb állóvíz

Felszín alatti víztetek

□ porózus feláramlással

□ porózus leáramlással

□ porózus vegyes áramlással

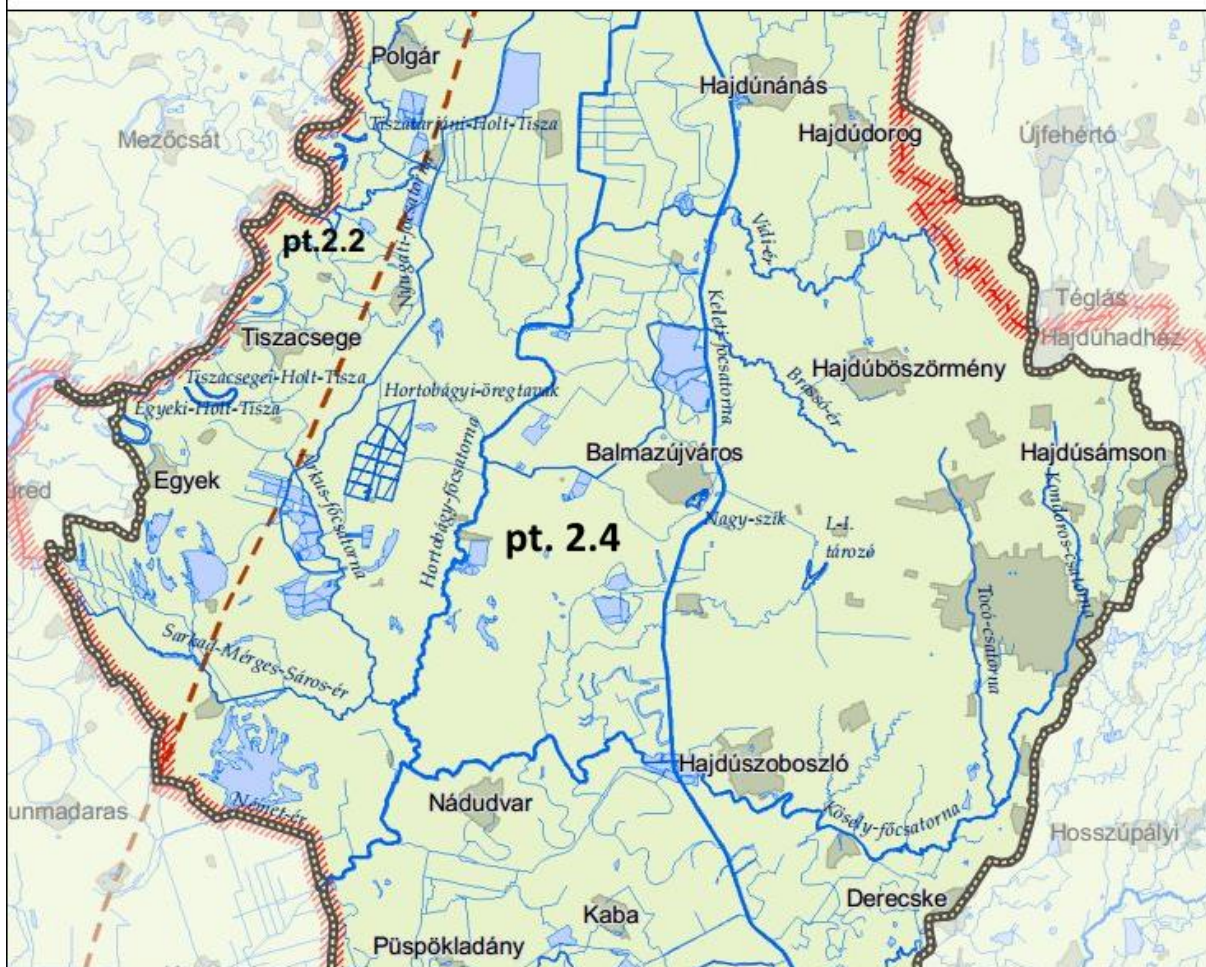
■ hegyvidéki

--- víztesthatár

Porózus termálvíz test:

- pt. 2.4 termálvíz test: Északkelet-Alföld. Mennyiségi és kémiai állapota is jó.

FELSZÍN ALATTI VÍZTEST - Porózus termál

Jelmagyarázat

- alegység-határ
- vízügyi igazgatóság határ
- vízfolyás víztest
- állóvíz víztest
- egyéb vízfolyás
- egyéb állóvíz

Felszín alatti víztestek

- porózus termál
- víztesthatár

Forrás: TIVIZIG

Az alábbi táblázat tételesen tartalmazza a VGT2 által meghatározott célokat, intézkedéseket az érintett víztestekre.

Víztest jele	Víztest neve	Felszín alatti vizek kémiai állapotát javító intézkedések	Vízbázis védelmi intézkedések	Felszín alatti vizek mennyiségi

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

				állapotát javító intézkedések
sp.2.6.2	Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész	2.1,3,21.1,21.5,21.9 . 21.10, 29.2.36	13.3	7.1, 7a.2, 8.1. 8.2, 8.4, 23.2, 31.1, 33.2
sp.2.8.2	Sajó-Takta-völgy, Hortobágy	2.1,3,29.2.21.1,21.5 , 21.9,21.10, 36	13.3, 13.4	7a.2, 7.1, 8.1. 8.2, 8.4, 23.2,31.1
sp.2.9.2	Jászság, Nagykunság	2.1,3,29,2.21.1,21.5 , 21.9,21.10,36	13.3. 13.4	7a2, 8.1, 8.2, 8.4, 23.2, 31.1
p.2.6.2	Hortobágy, Nagykunság, Bihar északi rész	36	13.4	7a.2, 8.1. 8.2, 8.4
p.2.8.2	Sajó-Takta-völgy, Hortobágy	36	13.4	7a2, 8.1. 8.2, 8.4
pt.2.4	Északkelet-Alföld	31.2,36	–	7a.2, 7a.5, 8.1, 8.2

Intézkedési elemek leírása:

2. Mezőgazdasági eredetű tápanyagszennyezés csökkentése:

- 2.1 A mezőgazdasági termelés tápanyag szennyezésének csökkentésére vonatkozó általános szabályrendszer, a tápanyag kihelyezés tényleges korlátozása szántó és ültetvény területeken kiemelten a vízbázisok védőterületén található szántók, gyümölcsösök területén.

3. Mezőgazdasági eredetű peszticid szennyezés csökkentése a víztest teljes területén, kiemelten vízbázisok védőterületén.

7. A vízjárási viszonyok javítása, illetve az ökológiai kisvíz helyreállítása:

- 7.1 A belvízelvezető rendszer módosítása. A KEHOP-1.3.0. Hajdúhátsági többcélú vízgazdálkodási rendszer fejlesztése; a talajvízszint süllyedés megállítása.

7.a Ökológiai szempontok érvényesítése a fenntartható vízhasználatok megvalósításában:

- 7a.2 Felszín alóli vízkivételek nyilvántartása, felülvizsgálata, módosítása, engedélyezése. A) Részletes modellezés mennyiségi igénybevételi határérték meghatározására. B) Vízkivételek felülvizsgálata
- 7a.5 Termálvizek hasznosítása, a használt termálvizek visszasajtolásának szabályozása, ösztönzése és korszerűsítése. Új kutak esetében előírás.

8. A víz hatékony felhasználást elősegítő műszaki intézkedések, az öntözés, az ipar, az energiaellátás és háztartás területén:

- 8.1 Víztakarékos megoldások alkalmazása növénytermesztésben (növénykultúra, öntözési technológia, energiahatékonyság).
- 8.2 Technológiai és hálózati veszteségek csökkentése.
- 8.4 Víztakarékos megoldások az ipari vízellátásban.

13. Ivóvízbázisok védelmét szolgáló intézkedések (védőterületek, pufferzónák):

- 13.3 A vízbázis-védelmi szabályozáson kívüli megoldások (egyedi szabályok, vízbázis-védelem szempontjából kedvező területhasználat váltás, jó gyakorlatok ösztönzése, területhasználókkal való megegyezés). Gyep. erdő területhasználatok ösztönzése vízbázisok külső védőterületén.
- 13.4 Vízbiztonsági tervek készítése, alkalmazása. Biztonságba helyezési tervek integrálása.

21. Településekről, épített infrastruktúrából és közlekedésből származó szennyezések megelőzése és szabályozása:

- 21.1 Kommunális hulladéklerakók megfelelő kialakítása, működtetése és ellenőrzése a víztest teljes területén, kiemelten vízbázisok hidrogeológiai védőterületén.
- 21.5 Illegális hulladéklerakók felszámolása, a hulladéklerakás ellenőrzése, bírságolása, kiemelten a vízbázisok védőterületén.
- 21.9 További csatornarákötések elősegítése és megvalósítása a víztest teljes területén, kiemelten vízbázisok védőterületén.
- 21.10 Csatornahálózatok rekonstrukciója az egész víztest területén, de különösen a vízbázisok védőterületén.

23. A természetes vízvisszatartást elősegítő intézkedések:

- 23.2 Csapadékgazdálkodás, táblaszintű vízvisszatartás a táblákon belül a beszivárgás növelése és a lefolyás csökkentése érdekében általánosan a víztest teljes területén.

31. Beszivárogtatás, visszasajtolás korszerűsítése, szabályozása:

- 31.1 Talajvízdúsítás szabályozása, a talajvízszint süllyedés megállítása
- 31.2 Szénhidrogén termeléshez, feltáráshoz használt kutakból kitermelt folyadék visszasajtolásának szabályozása. Visszasajtolás a 219/2004 Kormányrendelet szerint, a visszasajtolások ellenőrzése.

33. Károsodott vízi, vizes és szárazföldi élőhelyek védelme a vízjárást befolyásoló hatásokkal szemben, az egyéb intézkedéseken felül:

- 33.2 Vízpótlás ökológiai céllal, beleértve a vízkivételek speciális szabályozása, vízkormányzás és vízpótlás megoldása a természetvédelmi igények kielégítésére.

36. Szakszerűtlenül kiképzett kutak ellenőrzése, rekonstrukciója, felszámolása. Engedély nélküli kutak számbavétele.

A 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet rendelkezik a felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területek besorolásáról. Eszerint a vizsgálatok során az adott érzékenységi kategóriába tartozás szempontjai a következők:

1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület

- a) Üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek – külön jogszabály szerint – kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és végleges vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei.
- b) Azok a karsztos területek, ahol a felszínen, vagy 10 m-en belül a felszín alatt mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók.
- c) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltől számított 0,25 km széles parti sávja, külön jogszabály szerint regisztrált természetes fürdőhely esetében a mederéltől számított 0,25-1,0 km közötti övezete is.
- d) A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek jegyzékébe felvett területek, továbbá a külön jogszabály szerinti Natura 2000 vizes élőhelyei.

2. Felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny terület

- a) Azok a területek, ahol a csapadékból származó utánpótlódás sokévi átlagos értéke meghaladja a 20 mm/évet.
- b) Azok a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny területek közé nem tartozó területek, ahol a felszín alatt 100 m-en belül mészkő, dolomit, mész- és dolomitmárga képződmények találhatók.
- c) Azok a területek, ahol a porózus fő vízadó képződmény teteje a felszín alatt 100 m-en belül található.
- d) A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény szerint állami tulajdonban lévő felszíni állóvizek mederéltől számított 0,25-1,0 km közötti övezete.
- e) Az 1. d) pontban nem említett, külön jogszabály által kijelölt védett természeti területek.

3. Felszín alatti víz állapota szempontjából kevésbé érzékeny terület

Egyéb, az 1-2. pontokba nem tartozó területek.

A fenti rendelkezések alapján Hortobágy község közigazgatási területei „Érzékeny” és „Fokozottan érzékeny” területek.

Felszín alatti vizekkel kapcsolatban Hortobágy település rendelkezik sérülékeny földtani közegű vízbázisra épült vízművel, mely esetében nincs diagnosztikai vizsgálat, a vízbázis becsült hidrogeológiai B védőterület. Hortobágy teljes közigazgatási területén távlati ivóvízbázis nem található. Ez alapján a vízbázisok, az ivóvízellátást szolgáló vízellátási művek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendeletben foglaltak az irányadók.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellétesítmények védelméről 5. számú melléklet a 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelethez 1. A védőterületek és védőidomok övezeteire vonatkozó korlátozások	Felszíni és felszín alatti vízbázisok		Felszín alatti vízbázisok hidrogeológiai	
	belső	külső	A	B
	védőövezetek		védőövezetek	
BEÉPÍTÉS, ÜDÜLÉS				
Lakótelep; új parcellázás üdülőterület kialakítása	–	–	–	0
Lakó- vagy irodaépület csatornázással	–	X	+	+
Lakóépületek csatornázás nélkül	–	–	X	0
Szennyvízcsatorna átvezetése	–	X	0	0
Szennyvíztisztító telep	–	–	0	+
Házi szennyvíz szikkasztása	–	–	0	0
Települési folyékonyhulladék-lerakó létesítése és üzemeltetése	–	–	–	X
Települési hulladéklerakó (nem veszélyes hulladékok lerakása)	–	–	–	0
Építési hulladék lerakása	–	–	0	+
Temető	–	–	X	+
Házikertek, kiskertművelés	–	–	0	0
Sátorozás, fürdés	–	X	+	+
Sportpálya	–	X	+	+
IPAR				
Erősen mérgező vagy radioaktív anyagok előállítása, feldolgozása, ilyen hulladékok tárolása, lerakása	–	–	–	–
Mérgező anyagok előállítása, feldolgozása, tárolása	–	–	–	0
Mérgező anyagokkal nem dolgozó üzemek, megfelelő szennyvízelvezetéssel	–	X	0	+
Ásványolaj és -termékek előállítása, vezetése, feldolgozása, tárolása	–	–	X	0
Veszélyeshulladék-ártalmatlanító	–	–	–	X
Veszélyeshulladék-lerakó	–	–	–	–
Veszélyes hulladék üzemi gyűjtő	–	–	X	0
Élelmiszer-ipari szennyvizek szikkasztása, hulladékaik tárolása	–	–	–	0
Egyéb ipari szennyvíz szikkasztás	–	–	–	–
Salak, hamu lerakása	–	–	0	0
MEZŐGAZDASÁG				

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Erdőtelepítés és művelés vegyszeres kezelés nélkül	-	+	+	+
Erdőfelújítás vegyszeres kezelés nélkül	+	+	+	+
Növénytermesztés	-	0	0	0
Komposztálótelep	-	-	X	0
Önellátást meghaladó állattartás	-	-	X	0
Legeltetés, háziállat tartás	-	0	0	+
Szervestrágyázás	-	0	0	+
Mútrágyázás	-	0	0	0
Hígrágya és trágyalé kijuttatása termőföldre	-	-	-	0
Hígrágya- és trágyalé leürítés	-	-	-	-
Szennyvízöntözés	-	-	-	0
Tisztított szennyvízzel való öntözés	-	-	0	+
Növényvédő szerek alkalmazása	-	0	0	0
Növényvédő szer-kijuttatás légi úton	-	-	-	0
Növényvédőszer-tárolás és -hulladék elhelyezés	-	-	-	X
Növényvédő szeres eszközök mosása, hulladékvizek elhelyezése	-	-	-	0
Szerves- és műtrágya raktározása és tárolása	-	-	X	0
Szennyvíziszap tárolása	-	-	X	0
Szennyvíziszap termőföldön történő elhelyezése	-	-	X	0
Állathullák elföldelése, döngkutak létesítése és működtetése	-	-	-	0
Haltenyésztés, haeltetés	-	-	0	0
KÖZLEKEDÉS				
Autópálya, autóút, vízzáróan burkolt csapadékvíz-árok rendszerrel	-	0	0	+
Egyéb út, vízzáróan burkolt csapadékvíz-árok-rendszerrel	-	0	+	+
Egyéb út	-	0	0	+
Vasút	-	X	0	+
Gépkocsiparkoló	-	-	0	+
Üzemanyagtöltő-állomás	-	-	X	0
Gépkocsimosó, javítóműhely, sódepónia	-	-	0	+
EGYÉB TEVÉKENYSÉG				
Bányászat	-	-	X	0
Fúrás, új kút létesítése	-	0	0	0

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A fedő- vagy vízvezető réteget érintő egyéb tevékenység

–

–

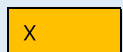
o

o

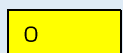
JELMAGYARÁZAT

Tilos

Új létesítménynél, tevékenységnél tilos, a meglévőnél a környezetvédelmi felülvizsgálat vagy a környezeti hatásvizsgálat eredményétől függően megengedhető

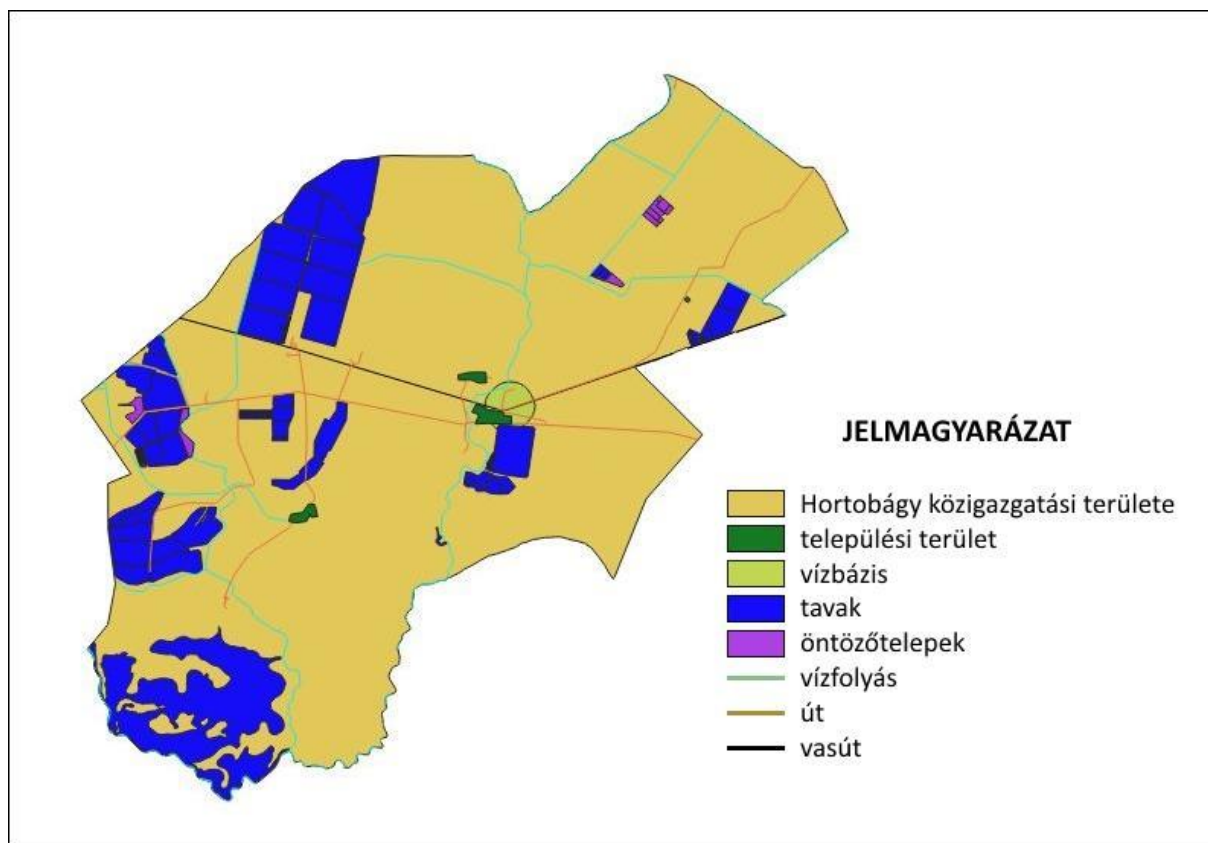

Új vagy meglévő létesítménynél, tevékenységnél a környezeti hatásvizsgálat, illetve a környezetvédelmi felülvizsgálat, illetve az ezeknek megfelelő tartalmú egyedi vizsgálat eredményétől függően megengedhető

Nincs korlátozva

Vízbázis elhelyezkedése Hortobágy község területén:

Forrás: TIVIZIG-adatszolgáltatás

A 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet alapján a község területei részben nitrát érzékeny területek. Ezért a létesítmények kialakítását úgy kell megoldani, hogy a 219/2004. (VII. 21.) Korm. sz. rendelet 1. számú mellékletében felsorolt anyagoknak (pl. ammónia, nitrítok, nitrátok, stb.) a felszín alatti víztérbe történő közvetlen bevezetése elkerülhető legyen. A talajba és a vízfolyásokba szennyezett csapadékvíz vagy

egyéb szennyvíz nem kerülhet. A gazdasági és üzemi területnek kijelölt részeken a csapadékvíz elvezetését burkolt árokban célszerű megoldani.

1. számú melléklet a 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelethez – A fő szennyező anyagok indikatív listája

I. Jegyzék a veszélyességük alapján K1 minősítésű anyagokra

Az I. Jegyzék a következőkben felsorolt anyagfélésekhez és csoportokhoz tartozó meghatározott anyagokat tartalmazza azok kivételével, amelyek toxicitás, lebomlás és az emberi szervezetben való felhalmozódás szempontjából kis kockázatot jelentenek és nem sorolandók az I. Jegyzékbe.

1. Szerves halogén vegyületek és olyan anyagok, amelyek a vízi környezetben szerves halogéneket képezhetnek.

2. Szerves foszforvegyületek.

3. Szerves ónvegyületek.

4. Anyagok és készítmények vagy ezek lebomlási termékei, amelyekről bebizonyosodott, hogy karcinogén vagy mutagén tulajdonságokkal rendelkeznek vagy pedig olyan tulajdonságokkal, amelyek kedvezőtlen hatással vannak a szteroidogén, thyroid, szaporodási vagy endokrin függő funkciókra a vízi környezetben vagy azon keresztül.

5. Higany és vegyületei.

6. Kadmium és vegyületei.

7. Perzisztens szénhidrogének és perzisztens vagy bioakkumulációra hajlamos szerves toxikus anyagok.

8. Cianidok.

II. Jegyzék a veszélyességük alapján K2 minősítésű anyagokra

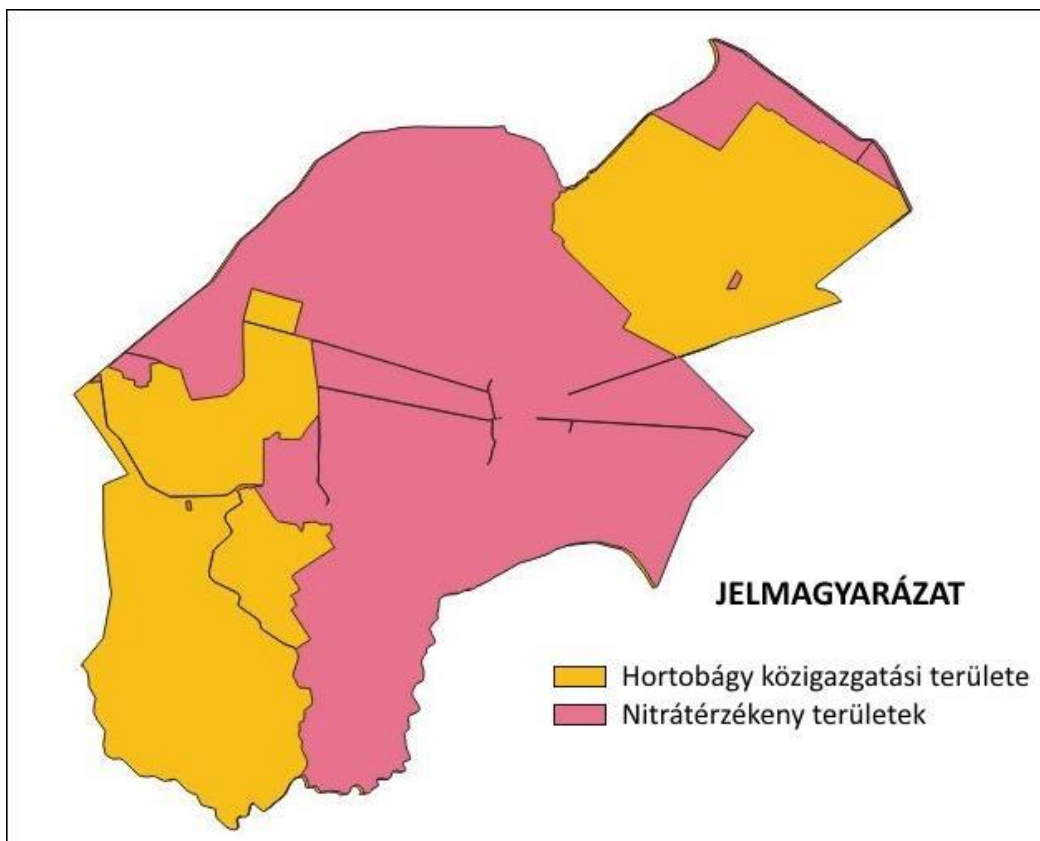
Azok az anyagok, amelyek a toxicitás, a lebomlás és élő szervezetbe való felhalmozódás szempontjából a II. Jegyzéknek felelnek meg a II. Jegyzékbe sorolandók. A II. Jegyzék a következőkben felsorolt anyagfélésekhez és csoportokhoz tartozó egyes anyagokat és anyagkategóriákat tartalmazza, amelyek a felszín alatti vízre káros hatást fejthetnek ki.

1. Az I. Jegyzékben nem szereplő félfémek és fémek, valamint vegyületeik, különösen a következő fémek és félfémek:

cink, réz, nikkel, króm, ólom, szelén, arzén, antimon, molibdén, titán, ón, bárium, berillium, bór, urán, vanádium, kobalt, tallium, tellúr, ezüst.

2. Az I. Jegyzékben nem szereplő biocidok, növényvédő szerek és ezek származékai.

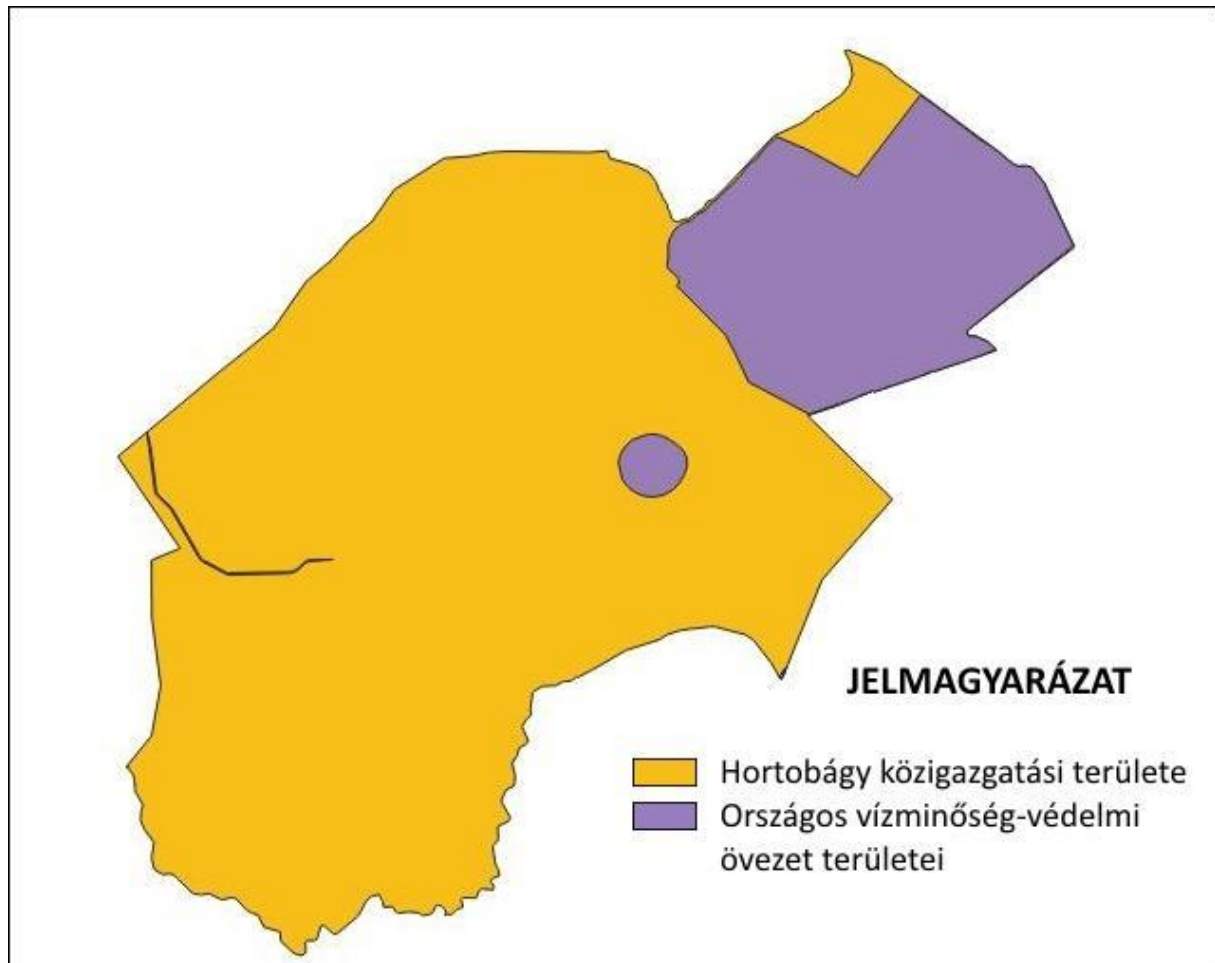
3. Ásványolajok és más szénhidrogének, amelyek toxicitás, lebomlás és az emberi szervezetben való felhalmozódás szempontjából kis kockázatot jelentenek és ezért nem sorolandók az I. Jegyzékbe.
4. A felszín alatti víz ízét és/vagy szagát rontó anyagok, valamint olyan vegyületek, amelyek ilyen anyagok képződését okozzák e vizekben, és ezzel a vizet emberi fogyasztásra alkalmatlanná teszik.
5. Mérgező vagy bomlásálló szerves szilíciumvegyületek, valamint olyan vegyületek, amelyek ilyen anyagok képződését okozzák a vízben, kivéve azokat, amelyek biológiailag ártalmatlanok vagy gyorsan átalakulnak a vízben ártalmatlan anyagokká.
6. Szervetlen foszforvegyületek, valamint az elemi foszfor.
7. Fluoridok.
8. Ammónia és nitritek.
9. Az eutrofizációt elősegítő anyagok (különösen a nitrátok és a foszfátok).
10. Szuszpenzióban lévő anyagok.
11. Az oxigénháztartásra kedvezőtlen hatással levő anyagok (amelyek olyan paraméterekkel mérhetők, mint a BOI és KOI).

Forrás: TIVIZIG-adatszolgáltatás

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy község közigazgatási területét az országos vízminőség-védelmi övezet területei is érintik, erre vonatkozóan a 2003. évi XXVI. törvény 15.§-a az irányadó. Egyéb vízminőség-védelmi övezet a község területét nem érinti.

Forrás: TIVIZIG-adatszolgáltatás

1.17.3. Levegőtisztaság és védelme

A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A településeken a fűtési időszakban a nitrogén-oxid (NO_x) és a kisméretű szállópor (PM₁₀), nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség jelenthet problémát. A levegő védelméről szóló, 306/2010. (XII.23.) Kormányrendelet szerinti légszennyezettségi agglomerációkat és zónákat a 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet hirdette ki. A rendelet az egyes zónákban tizenegy szennyező anyagot értékel, ezekre A, B, C, D, E, F csoportokat határoz meg, valamint a talajközeli ózon esetében O-I és O-II csoportokba tipizálja a zónát. Ez alapján Hortobágy a 10. légszennyezettségi zónába került besorolásra az alábbiak szerint.

Zónacsoport légszennyező anyagok szerint					
Kén-dioxid	Nitrogén-dioxid	Szén-monoxid	Szilárd (PM ₁₀)	Benzol	Talajközeli ózon
F	F	F	E	F	O-I
PM ₁₀ Arzén	PM ₁₀ Kadmium	PM ₁₀ Nikkel	PM ₁₀ – Ólom	PM ₁₀ – benz(a)-pirén (BaP)	
F	F	F	F	D	

A 4/2011. (I.14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsájtási határértékeiről 5. melléklete szerint:

- D csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a levegőterheltségi szintre vonatkozó határérték között van.
- E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.
- F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.
- O-I csoport: azon terület, ahol a talaj közeli ózon koncentrációja meghaladja a célértéket.

A település levegőminőségét általában az alábbi tényezők befolyásolják:

- mezőgazdasági tevékenység (talajművelés, terményszállítás, takarmánygyártás)
- állattartásból, komposztálásból eredő bűzhatás
- közlekedés

- fűtés (hagyományos illetve vegyes tüzelés, avar- illetve kerti hulladékégetés)
- pollenallergiát okozó gyomok elterjedése

A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály adatszolgáltatása szerint levegővédelmi szempontból nem állnak rendelkezésre olyan levegőminőségi adatok, amelyek miatt környezetvédelmi intézkedési program kidolgozása válna szükségessé Hortobágyra vonatkozóan.

Ugyanakkor a Debrecen területén az OLM hálózat keretében begyűjtött immissziós vizsgálati adatok, valamint célzott kutatási adatok egyértelműen igazolják, hogy a szilárd tüzelésből származó levegőterhelések hatására, ún. légköri inverziós időjárási körülmények között az egészségügyi határértékeket meghaladó szennyezettségi állapotok alakulhatnak, alakulnak ki. Erre a környezeti kockázatra való tekintettel Hortobágy községben célszerű a szilárd tüzelés terjedésének korlátozása. Hangsúlyozni kell, hogy nemcsak az egyébként jogszabályi előírások által is tiltott hulladékégetés eredményezi a fent említett hatást, hanem a fa-, vagy biomassza-tüzelés is.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Kormányrendelet 5. § értelmében:

- (1) A légszennyező forrás létesítésekor és működése során levegővédelmi követelmények megállapítása és alkalmazása szükséges.
- (2) A levegővédelmi követelmények teljesülését a légszennyező forrás üzemelése során a hatásterületen biztosítani kell.
- (3) A bűz kibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek, illetve létesítmények esetében a bűzterhelőnek védelmi övezetet kell kialakítania.

A védelmi övezet nagysága a bűz forrástól számított legkevesebb 300, maximum 1000 méter. A védelmi övezetet úgy kell kijelölni, hogy abban nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a más működő légszennyező források működésével összefüggő építmény.

Figyelmet kell fordítani arra a körülményre is, hogy az engedélyköteles légszennyező forrásoknak a jogszabályi előírások betartása melletti üzemeltetése esetében is bekövetkezhet zavaró hatás a szomszédos ingatlanokon folytatott környezethasználatok – pl. lakó funkció, üdülési célú használat, oktatás stb. – számára. Az így kialakuló környezeti konfliktus helyzetek megelőzése céljából kívánatos az egyes környezethasználatok rendszer szintű térbeli elkülönítése, olyan – pl. kereskedelmi célú – környezethasználatok közbeiktatásával, amelyek jellegüknél fogva nagyobb túrást mutatnak a zavaró hatásokkal szemben.

Kiemelt figyelmet szükséges fordítani a nem engedélyköteles légszennyező források használatával – pl. háztartási tevékenységgel kapcsolatos – összefüggő zavaró hatások megelőzésének fontosságára, mivel ezekben az esetekben a hatósági intézkedési lehetőségek szűkösebbek. Különösen a bűzzel járó tevékenységek, valamint szilárdtüzelésű berendezések alkalmazása jelentenek visszatérő problémát. A

területrendezési eszközök nemcsak adott tevékenység engedélyezését, vagy tiltását kell, hogy jelentsék, hanem a környezethasználat módjára vonatkozó előírásokban is testet ölthetnek.

Levegővédelmi szempontból az új településrendezési eszközök kialakítása során az alábbi jogszabályokat kell figyelembe venni:

- 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet a levegő védelméről
- 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről
- 4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegő terheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről
- 6/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról.

Az önkormányzati adatszolgáltatás szerint a település területén az ipari eredetű légszennyezőanyag-kibocsátás nem jellemző. A légszennyezőanyag-kibocsátás a közlekedésből (kiépítetlen, burkolatlan utak), a lakossági fűtésből, valamint az avar és kerti hulladékok kerti égetéséből adódik. Kis mértékben az állattartással összefüggő szaghatás is jelen van, de védőtávolságok betartásával és telken belül a kötelező legkisebb zöldfelület ezt lokalizálja. A tervezett létesítmények építése és használata során ezen előírások betartása érvényesíthető.

1.17.4. zaj- és rezgésterhelés

Hortobágy község általános zaj- és rezgésterhelésében a közlekedés játszik domináns szerepet, amely az országos főút, illetve a vasútvonal települési átkelési szakaszán jelentkezik elsősorban, de a zajterhelés mértéke nem jelentős.

A település területén a megengedett határérték feletti zajkibocsátó tevékenységet nem folytatnak. A közlekedésből származó zajterhelés nem jelentős, az üzemi zajforrások pedig a lakóterületektől izoláltan helyezkednek el.

A településrendezési eszközök megalkotása, módosítása során az alábbi, a zaj- és rezgésvédelmet is érintő jogszabályokat kell figyelembe venni:

- 1995. évi LIII. törvény - a környezet védelmének általános szabályairól
- 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet- a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól
- 93/2007. (XII. 18.) KvVM rendelet a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés-kibocsátás ellenőrzésének módjáról.
- 27/2008. (XII. 8.) KvVM-EüM együttes rendelet - a környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról.

A zaj elleni védelem érdekében a településrendezési döntések előkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a település meglévő és tervezett zajforrásaira, a zajtól védendő területeire, létesítményeire, ezek összehangolt, egységben szemlélt védelmére. A zajvédelmi szempontokat is figyelembe vevő helyi településtervezés jelentősége a későbbi konfliktushelyzetek megelőzésében mutatkozik meg. Fontos, hogy az önkormányzat a településfejlesztési terveknél, e környezetterhelő források telepítését lehetővé tevő döntéseinél, az ipari, gazdasági, vegyes övezetek kijelölésénél ne pusztán a határértékek majdani teljesülését tartsa szem előtt, hanem legyen figyelemmel arra is, hogy az új funkciók ne eredményezzenek jelentős zajterhelés-növekedést a meglévő állapothoz képest. Gyakori problémaként jelentkezik, hogy egyes zajforrások azért jelentenek problémát, mert a település lakott területe – növekedése folytán – azokhoz egyre közelebb kerül. Elsődleges cél, hogy a „zajos” ipari területek és a védendő területek egyre jobban és tartósan elkülönüljenek egymástól, és közöttük átmeneti zónák alakuljanak ki, maradjanak meg.

A IV. Nemzeti Környezetvédelmi Program szerint a településeken a lakosság számára veszélyes vagy károsító zajterhelések csökkentését aktív vagy passzív módon, különböző műszaki megoldással, adminisztratív eszközzel, illetve ezek kombinált alkalmazásával lehet biztosítani. Új létesítmények esetében rendkívüli fontossággal bír a zajvédelmi szempontok figyelembevétele már a tervezés során. A településrendezés eszközei is hosszú távon determinálják az érintett lakosság zajterhelési viszonyait.

Az EU tagországokhoz hasonlóan Magyarországon is nőtt a zajforrások száma, valamint az általuk kibocsátott zaj zavaró hatása. Az NKP-3 időszakában elkészült stratégiai zajtérképek célja az aktuális zajhelyzet értékelése, a jövőbeli zajhelyzet előrejelzése, az érintett lakosok számának meghatározása, valamint az intézkedési terv megalapozása.

Az intézkedési terv tartalmazza azokat a műszaki, szervezési és területrendezési intézkedéseket, amelyekkel a leginkább terhelt területeken csökkenthető a zajterhelés mértéke, valamint az önkormányzat által kijelölt csendes övezetekben és fokozottan védett területeken megakadályozható a zaj növekedése. Az elkészült zajtérképek (is) azt mutatják, hogy az eddigi erőfeszítések ellenére a közlekedés zajvédelmi szempontból is az egyik legtöbb gondot okozó tevékenység.

Önkormányzati feladatok:

- Zajcsökkentést célzó intézkedések megtétele a 100.000 főnél kisebb népességű településeken.
- A helyi zajvédelmi szabályok megállapítása (pl. csendes övezet, illetve zajvédelmi szempontból fokozottan védett terület kijelölése).
- A helyi lakosság tájékoztatása, szemléletformálása.
- Terület- és településrendezési tervek kialakítása során a zajvédelmi szempontok figyelembe vétele.

1.17.5. Sugárzásvédelem

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják. Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezetékek által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül befolyásolja a vezetékek föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől:

„a) föld feletti szabadvezeték esetében:

- aa) 500 kV-ot meghaladó névleges feszültség szint felett 40 méter,
- ab) 300 kV felett 500 kV névleges feszültség szintig 28 méter,
- ac) 200 kV felett 300 kV névleges feszültség szintig 18 méter,
- ad) 35 kV felett 200 kV névleges feszültség szintig 13 méter,
- ae) 1 kV felett 35 kV névleges feszültség szintig 5 méter, de a vezeték azon szakaszán, amely a belterületre és a fokozott biztonságra vonatkozó előírásainak megtartásával létesült, 2,5 méter,
- af) legfeljebb 1 kV névleges feszültség szintig 1 méter, a vezeték tartószerkezetén (oszlopán) elhelyezett átalakító és kapcsoló berendezés esetében 2,5 méter."

(2/2013. (I.22.) NGM rendelet)

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Amennyiben atomeróműtől a település 300 km-es távolságon belül van, akkor az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik, amennyiben 30 km-es távolságon belül, akkor a Sürgős Óvintézkedési Zónába tartozik.

Hortobágy község a Paks és Mochovce atomeróművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások mérik az óránkénti sugárzási dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra, ami a valós veszélyt jelentő szint töredéke és a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére.

1.17.6. Hulladékkezelés

Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének 18/2016. (VI.29.) számú, többször módosított önkormányzati rendelete szabályozza az önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladat ellátását. A rendelet célja Hortobágy község lakossága egészségének védelme, természeti és épített környezetének megóvása a hulladékgazdálkodás eszközeivel. A település környezete – hulladék által okozott – terhelésének minimalizálása, szennyezettségének elkerülése érdekében a képződött hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása, a hulladék környezetkímélő ártalmatlanítása a települési szilárd hulladékhoz kapcsolódó önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladatok helyi szabályozása.

Az önkormányzati hulladékgazdálkodási közszolgáltatás kiterjed Hortobágy község közigazgatási területén lévő valamennyi ingatlanhasználóra és az ingatlanhasználónál keletkező települési hulladéokra.

A közszolgáltatás Hortobágy teljes közigazgatási területére és valamennyi tanyai településrészre kiterjed. (Árkus, Szásztelek, Halastó, Kungyörgy, Mátá, Borsós, Kónya.)

Hortobágy Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a hulladékgazdálkodással összefüggésben a települési hulladék összegyűjtésére, elszállítására, ártalommentes elhelyezésére, ártalmatlanítására és hasznosítására irányuló önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladatot közszolgáltató útján látja el. Az önkormányzati hulladékgazdálkodási közfeladat teljesítésére jogosult, illetőleg kötelezett közszolgáltató – az önkormányzattal kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés alapján – a Debreceni Hulladék Közszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság.

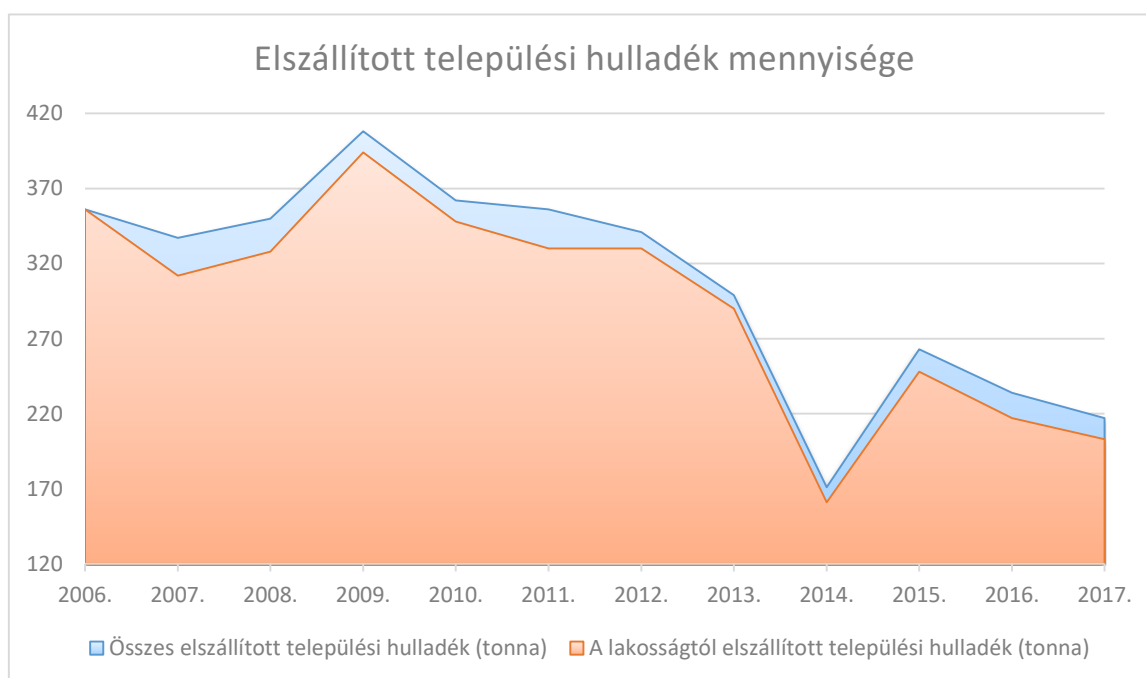
A közszolgáltató a gyűjtésre, szállításra és ártalmatlanításra vonatkozó hulladékgazdálkodási tevékenységét a Hajdúsági Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (4220 Hajdúböszörmény, Radnóti u. 1.) közszolgáltatói alvállalkozó bevonásával látja el. A közszolgáltatói alvállalkozó ellátja a települési kommunális (vegyes) hulladék, valamint az elkülönítetten gyűjtött hulladék, csomagolási és üveghulladék rendszeres gyűjtésével, átvételével, elszállításával, ártalmatlanításával, kezelésével, továbbá a lomtalanítás szervezésével kapcsolatos feladatokat. A közszolgáltatói alvállalkozó a közszolgáltatás 99,3 %-át végzi.

A képviselő-testület a helyi hulladékgazdálkodási közfeladat ellátására a közszolgáltatóval 10 éves időtartamra, 2027. december 31. napjáig kötött szerződést.

A hulladékgazdálkodási közfeladat ellátása során teljesített közszolgáltatás keretében begyűjtött és elszállított hulladék a közszolgáltató által üzemeltetett Hajdúböszörmény, Czégény úti 01329/4 hrsz. alatti, Hajdúsági Regionális Hulladéklerakó és Kezelő Telepen kerül kezelésre, hasznosításra vagy ártalmatlanításra.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás az alábbiakra terjed ki:

- a közterületen keletkezett és az ingatlanhasználó által – a Közszolgáltató szállítóeszközeihez rendszeresített, vagy a Közszolgáltató által biztosított gyűjtőedényben – az ingatlanon összegyűjtött települési vegyes hulladék rendszeres elszállítására, a közszolgáltatás keretében összegyűjtött hulladék ártalommentes elhelyezésére, ártalmatlanítására és hasznosítására.
- Az ingatlanon összegyűjtött, nagy darabos, lomtalanítás körébe vont települési hulladék begyűjtése és elszállítása.
- A települési hulladék egyes összetevőinek más összetevőktől elkülönített, szelektív begyűjtése (továbbiakban szelektív begyűjtés)
- a közterületi hulladéknak egyedi megrendelés alapján történő alkalmi begyűjtése és elszállítása.
- A begyűjtött és elszállított települési hulladék ártalmatlanítását, szolgáló létesítmények működtetése, üzemeltetése.

Forrás: KSH

Hortobágy Község Önkormányzata a közszolgáltatóval együttműködve elkülönített (szelektív) hulladékgyűjtési közszolgáltatást szervez és tart fenn. A község közigazgatási területén alkalmazott szelektív hulladékgyűjtési módok:

- hulladékgyűjtő szigeteken végzett szelektív hulladékgyűjtés,
- házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés.

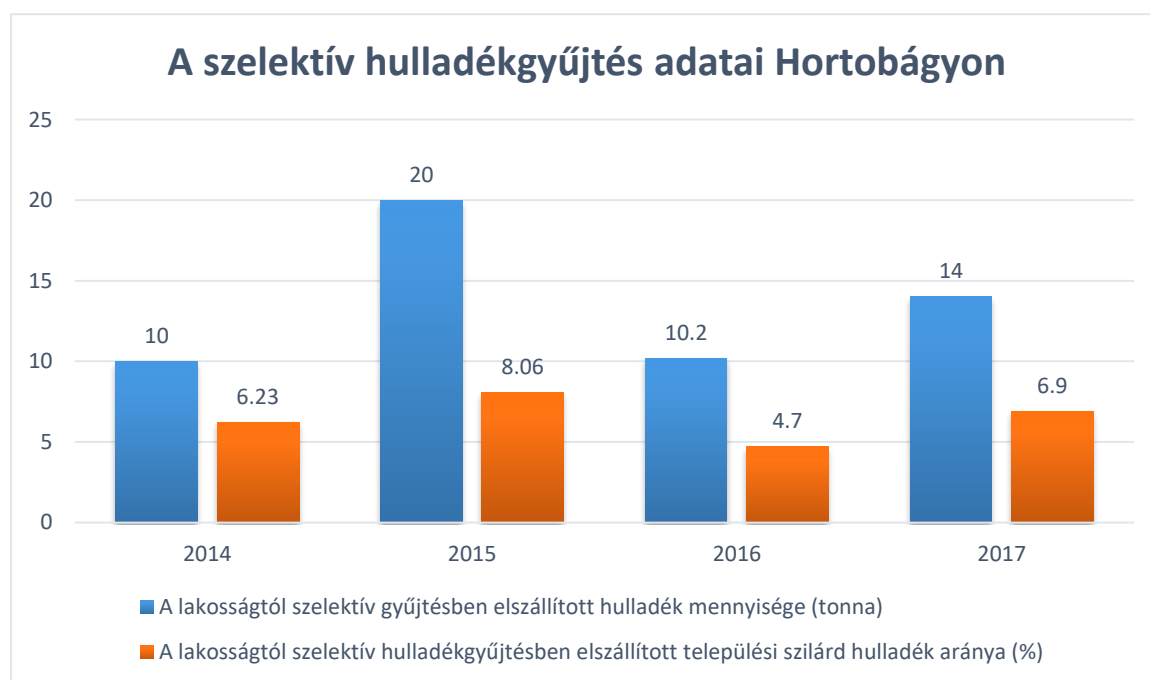
A gyűjtőszigetek - a helyi adottságokhoz igazodva - a következő helyen kerültek kialakításra:

- a 189/104. hrsz. (Czinege J. u. 37. sz. ház előtt),

- 10/3. hrsz. (Kossuth u-i ABC parkoló melletti füves terület) műanyag flakon, papír szelektív gyűjtésére
- 40/48. hrsz. (Rózsa S. u.)
- 2547/4. hrsz. (Szásztelek, bolt mellett).

A hulladékgyűjtő szigeteken papír, üveg, műanyag, hulladék elkülönített, szelektív gyűjtésére van lehetőség, mely hulladékfajták gyűjtéséhez a közszolgáltató térítésmentesen az alábbi gyűjtődényeket biztosítja:

- a műanyag hulladék számára: sárga színű gyűjtőkonténer,
- az üveg hulladék számára: zöld színű gyűjtőkonténer,
- a papírhulladék számára: kék színű gyűjtőkonténer

Forrás: KSH

Hulladékgazdálkodási szempontból az új településrendezési eszközök kialakítása során a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény és végrehajtási rendeleteinek előírásait kell figyelembe venni. A Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály adatszolgáltatása szerint a Hortobágy, 01079/1 hrsz. alatti ingatlanon rekultivált hulladéklerakó jelenleg is utógondozás alatt áll. A rekultivációra kiadott 4312/4/2007. számú határozatban foglaltakat a településrendezési eszközök kialakítása során a fenti ingatlan vonatkozásában figyelembe kell venni.

1.17.7. Vizuális környezetterhelés

Hortobágy közigazgatási területén belül problémát jelenthetnek az illegális hulladéklerakók, amelyek potenciális veszélyt hordoznak magukban a környezeti elemekre, illetve vizuális konfliktust is

okozhatnak. A megelőzés hosszú távon tudatformálással képzelhető el, viszont ennek eléréséig az önkormányzatnak gondot kell fordítania az illegális hulladéklerakók felszámolására.

Potenciális konfliktusforrást jelenthet továbbá a közterületi reklámok, hirdetőeszközök, cégek el- és kihelyezése, ennek leírására az 1.14.7. fejezetben került sor.

1.17.8. Árvízvédelem

A 2-17 tervezési alegység területén meghatározó vízfolyás a Hortobágy-Berettyó. A Hortobágy-Berettyó medre 1881-1896 között mesterségesen került kialakításra a Nagy-Sárrét lecsapolása, belvízmentesítése céljából. Így a Hortobágy-Berettyó árhullámai a Hortobágy-főcsatornán érkező belvízből, továbbá a Hortobágy-Berettyóhoz csatlakozó szivattyútelepek által áttemelt belvízből, és a Hármaskörösnél lévő árvízkapu zárásakor a visszaduzzasztásból keletkeznek.

Befogadója a Hármaskörös, ahol a befogadó árvízszintje mintegy 50 cm-rel meghaladja a Hortobágy-Berettyót, ezért 1942-ben a torkolati szelvénybe árvízkaput építettek, mely a torkolati hármaskörössel együtt a főcsatorna vizének átvezetésére szolgál a Hármaskörös irányába, ill. a Hármaskörös árvizeinek bejutását hivatott megakadályozni.

Amennyiben a Hármaskörös nem tudja fogadni a fentről érkező, valamint a szivattyútelepek által beemelt vizet, úgy Mezőtúr védelme érdekében az Ágotai vészlezáromű zárásával lehetőség van a Hortobágy-főcsatorna vizének visszatartására. Ekkor a folyó jobbparti töltésének megbontásával a belvízrendszerből érkező vizek a Nagyiváni-tározó területén kerülnek betározásra.

A Hortobágy-Berettyó vize gyakorlatilag belvíz, ezért mindazok a káros hatások jelentkeznek a folyóban, amik a hozzá csatlakozó belvízrendszereket érik, így azok kémiai és biológiai tulajdonságait magán hordozza. Jellemző a nyári kisvizek idején az alacsony oxigéntartalom, algaképződés, stb.

Az alegység területén a tavaszi (hóolvadásból és/vagy esőből) illetve őszi (esőből) belvizek jellemzőek. A területen levő kis szintkülönbségek miatt lefolyástalan területnek tekinthető. A belvíz gyors levezetésére szivattyútelepeket és tározókat kellett létesíteni. A belvízcsatornák medrét a mértékadó belvizek levezetésére tették alkalmassá. Medrük jellemzően a terepbe mélyen bevált trapézmedrek.

A belvízcsatorna-hálózat kialakítását követően több belvíztározó megépítésére került sor. Ilyenek a Nagyiváni-, Sarkadéri-, Füred-Kócsi-, Görbeházi-, Fehérsziki-, Vidi-éri-I.-, Vidi-éri-II.-, Vidi-éri-III.-, Vidi-éri-V.-, Látóképi-, Tócsó-I.-, Tócsó-II.-, Kaba-Tetétleni-tározó. A legjelentősebb közülük a Nagyiváni-tározó, a korábbi bombázólőtéren 6.500 hektáron 32 millió köbméter víz tározható. A tározók együttes területe: 11.648 ha, tározó térfogatuk összesen: 36,49 millió köbméter.

A tározás során a tározókban lévő víz, mivel sekély, ezért előfordul, hogy a leeresztésig a benne tárolt víz minősége a meleg időjárás kialakulása esetén erősen romlik. A tározó ürítésekor ez a víz a Hortobágy-Berettyón keresztül kerül levezetésre.

A tározók egy része (Sarkadéri-, Füred-Kócsi, Fehérsziki-tározó) nyári vegetációs időszakban vizes élőhelyként szolgál és természetvédelmi oltalom alatt állnak.

A Tiszalöki Öntözőrendszer a Keleti- és Nyugati-főcsatorna magasvezetésű főcsatorna és a kicsatlakozó mellékcsatornák hálózatából áll. A TÖR-be vízbevezetés a Tiszalöki Vízlépcső fölött kiágazó Keleti-főcsatornából történik. Tiszavasváriban két zsilipen kerül szétosztásra az öntözőrendszerben jelentkező vízigény. A Keleti főcsatorna torkolati kapacitása 60,0 m³/s. Fő vízkivételi kapacitása 45,0 m³/s.

A tervezési alegység területén a Tisza-menti VIZIG-ek közötti Körös-völgyi vízleadás keretében a Tiszalöki Öntözőrendszerből is kerül vízáradásra sor.

A vízáradási hely: Hortobágy-Berettyóba Ágotánál 13,0 m³/s mértékben (Tenyészidőszakban nem mehet 5,2 m³/s érték alá).

A főcsatornák vízpótlását elsődlegesen a Körös-völgyi vízleadási helyek, ill. a csatlakozó főcsatornák (öntöző- és kettősműködésű csatornák) vízkivételei határozzák meg. A Nyugati-főcsatorna 1994 óta nem vesz részt a Körös-völgyi vízleadásban, de szélsőségesen aszályos helyzetben a vízáradásba bevonható.

A Keleti-főcsatornához közvetlenül kapcsolódik a K-V-tározó, amely elsősorban vízkészlettározási funkciót lát el.

A Keleti- és Nyugati-főcsatorna felülről vezérelt, felvízszinttartással üzemelő öntöző főcsatornaként épült ki. Jelenleg az üzemrend a víztakarékossági szempontokat, illetve a Bakonszegi műtárgy műszaki állapotát figyelembe véve alvízszinttartásos, alulról vezérelt.

1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák

Természet- és tájvédelmi szempontból Hortobágy község külterületének jelentős, belterületének kis részét érinti a Világörökség részét képező, országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló Hortobágyi Nemzeti Park. (131/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet). A Nemzeti Parkot lefedi és attól nagyobb kiterjedésű a Hortobágy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, melytől kismértékben eltér (nagyobb) a Hortobágy különleges madárvédelmi terület Hortobágy közigazgatási területére eső része. (14/2010. 'v'. 11. KvVM rendelet). A Nemzeti Park területén belül találhatóak a Ramsari Egyezmény hatálya alá eső vizes élőhelyek. Döntően a fenti területeken, de kis számban azon kívül is találhatóak a természetvédelmi törvény erejénél fogva (ex lege) védett kunhalmok. Mindezekből következően fokozott figyelmet kell fordítani a településrendezési eszközök felülvizsgálata során a természeti értékek védelmére vonatkozó jogszabályok előírásainak betartására.

Hortobágy község esetében potenciális környezetvédelmi konfliktus, illetve probléma forrásának tekinthető a fényszennyezés, amely olyan mértékben növekvő általános probléma, hogy növekedésének üteme csak akkor lassítható, ha a belterületi világítás-fejlesztések, korszerűsítések is átgondoltan, a fényszennyezés minimalizálására törekvően és szakmailag magas szintű tervek alapján

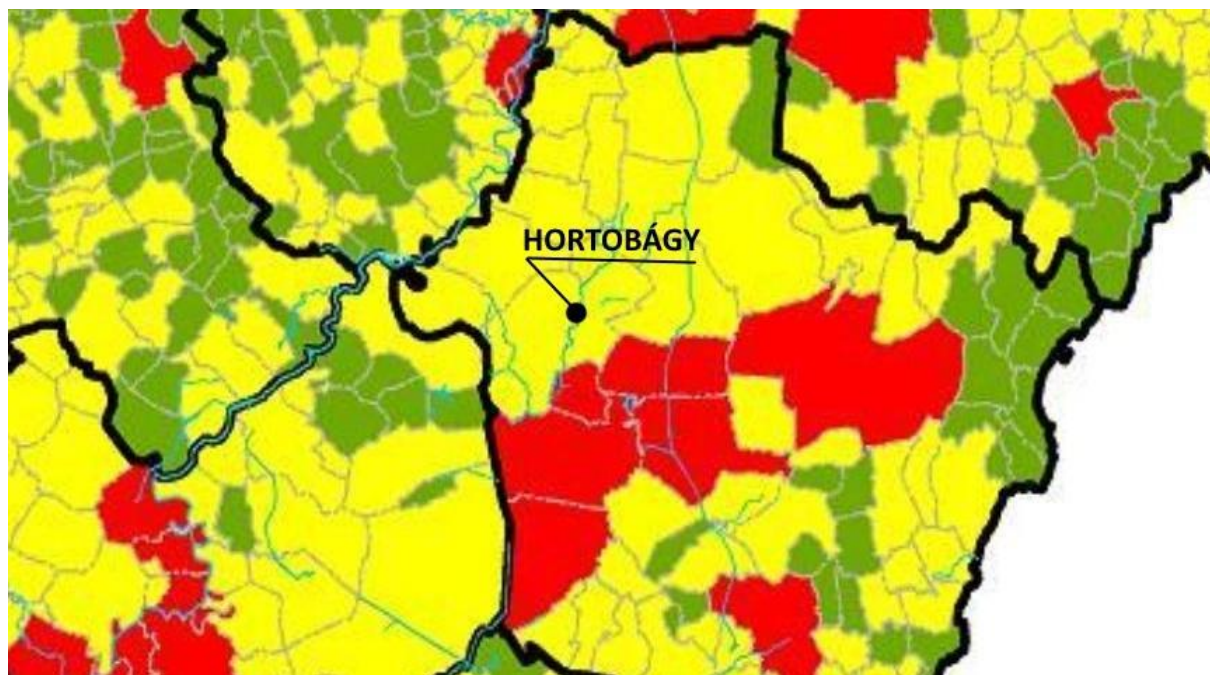

valósulnak meg. Különösen fontos ez Hortobágy település esetében, mert a Nemzeti Park rendelkezik a Csillagos Égbolt Park minősítéssel is. Mindezek érdekében, kizárólag megfelelően elhelyezett (csak a megvilágítandó felületre világító, horizont síkja fölé fényt nem szóró), sík üvegbúrás lámpatestek és legalább 500 nanométer hullámhosszú fényt kibocsátó fényforrások telepítése és használata elfogadható.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést, befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet alapján Hortobágy község a Hajdú-Bihar megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Hajdúnánás székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltségének felügyelete alá tartozik.

A település katasztrófavédelmi osztálya: II-es.

Forrás: PV FOFERRT térképek

A települések kockázat-azonosítása a települési adatok (adatlapok) alapján történik, a veszélyeztető hatások következményei, a bekövetkezés valószínűségének gyakorisága, valamint több veszélyeztetettség esetén egymásra gyakorolt hatásuk figyelembe vételével.

Települések katasztrófavédelmi osztályba sorolása

Hatások	Bekövetkezés gyakorisága
---------	--------------------------

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

	Ritka	Nem gyakori	Gyakori	Nagyon gyakori
Nagyon súlyos	II. osztály	II. osztály	I. osztály	I. osztály
Súlyos	III. osztály	II. osztály	II. osztály	I. osztály
Nem súlyos	III. osztály	III. osztály	II. osztály	II. osztály
Alacsony mértékű	III. osztály	III. osztály	III. osztály	III. osztály

A kockázatazonosítás valamennyi veszélyeztető hatás figyelembe vételével történik, amelyek a következők:

Elemi csapások, természeti eredetű veszélyek, úgymint: árvíz, belvíz, rendkívüli időjárás, földtani veszélyforrások, tüzesetek.

Ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek, úgymint: üzem, létesítmény veszélyeztető hatása; más létesítmény veszélyeztető hatása; távolság nukleáris létesítménytől; közlekedési útvonalak, csomópontok.

Kritikus infrastruktúrával kapcsolatos kockázatok, úgymint: infrastruktúra sérülékenysége; közlekedés sérülékenysége; közigazgatás.

Egyéb eredetű veszélyek, úgymint: felszíni, felszín alatti vizek; humán járvány, járványveszély; állatjárvány; légszennyezettség.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet 2. sz. melléklete szerint a katasztrófavédelmi szempontból II. veszélyességi osztályba sorolt településeken az elégséges védelmi szint megletéhez a következők szükségesek:

Riasztás: a lakosság riasztása és veszélyhelyzeti tájékoztatása feltételeinek biztosítása

Lakosságvédelmi módszer: a kockázatbecslésben megállapítottaknak megfelelően, elsősorban elzárkózás

Felkészítés:

- a) a lakosság 3 évente történő aktív tájékoztatása,
- b) a lakosság passzív tájékoztatása nyomtatott és elektronikusan elérhető információs anyagok biztosításával,
- c) a lakosság felkészítése a riasztás módszerének és jelének felismerésére, valamint az annak megfelelő magatartási szabályokra

Védekezés:

- a) különleges felszerelések és kiképzett szakértők (önkéntes mentőszervezetek) bevonásának tervezése és begyakoroltatása,
- b) a kockázatbecslésnek megfelelően egyes polgári védelmi szakalegységek megalakítása,
- c) a karitatív és más önkéntes, humanitárius feladatot ellátó szervek bevonásának tervezése

Induló katasztrófavédelmi készlet: teljes induló katasztrófavédelmi készlet megléte

A Hajdú-Bihar Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság adatszolgáltatása szerint a települési tervek készítése során tűzvédelmi szempontból az alábbi jogszabályok az irányadók.

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzatról szóló 54/2014. (XII. 5.) BM rendelet 65. §-ában leírtakat figyelembe kell venni az épületek megközelítésére biztosítandó tűzoltási felvonulási területek biztosítása érdekében.

OTSZ 65. § (1) A tűzoltási felvonulási területet és útvonalat kell biztosítani

- a) 14 m szintmagasság feletti legfelső építményszintű épületek,
- b) a 3000 m² - szintenkénti összesített - alapterületet meghaladó kereskedelmi, vegyes rendeltetésű épületek,
- c) az 5000 fő vagy azt meghaladó befogadóképességű sportlétesítmények,
- d) a 300 fő befogadóképességet meghaladó kiskorúak oktatási intézményei vagy
- e) a 300 fő befogadóképességet - beleértve az ágyszámot, járóbeteglétszámot és a személyzet létszámát - meghaladó kórházak és menekülésben korlátozott személyeket ellátó intézmények esetében.

(2) Az épületek megközelítését szolgáló utakat, valamint a tűzoltási felvonulási utat és területet elsődlegesen közterületen kell biztosítani.

(3) Tűzoltási felvonulási terület és út a létesítendő építménnyel szomszédos telken - közterület kivételével - nem jelölhető és alakítható ki.

(4) A tűzoltási felvonulási terület és útvonal kialakítását a tűzvédelmi szakhatóság köteles a helyi adottságoknak megfelelően – saját és segítségnyújtó egységek emelőinek, gépjárműfecskeendőinek paramétereire alapján – a szakhatósági állásfoglalásában meghatározni az építési engedélyezési eljárás keretében.

(5) Tűzoltási felvonulási terület és út lezárásának módját a tűzvédelmi hatósággal kell egyeztetni.

(6) A tűzoltó gépjárművek közlekedésére alkalmas, a létesítmény két külön oldalhatárán álló bejáratot kell létesíteni a 30 000 m²-nél nagyobb alapterületű létesítményeknél.

A fenti jogszabályon túl a tűztávolságok tekintetében az OTSZ VI. fejezetének 5. pontjában foglalt előírásokat kell betartani a területfelhasználások tervezése során.

OTSZ VI. fejezet 5. pont – Tűztávolság

18. § (1) A tűztávolságot

- a) a 3. mellékletben foglalt 1-3. táblázat szerint,
  - b) speciális építmény esetén a XII. fejezet szerint vagy
  - c) számítással
- kell megállapítani.

(2) A tűztávolság 3. mellékletben foglalt 3. táblázat szerinti meghatározása esetén a szabadtéri tárolóterület szomszédos, eltérő tűzszakaszhoz tartozó tárolási egységei között az egyes tűzszakaszokhoz hozzárendelt tűztávolságok közül a nagyobbat kell biztosítani.

(3) Az épülettől tartandó tűztávolságot

- a) az épület homlokzatának vagy bármely, a homlokzati síkból kiugró épületrésznek alaprajzi vetületétől,
  - b) az épületen kívüli, azzal összeköttetésben álló technológiai berendezés esetén annak alaprajzi vetületétől és
  - c) az épülettel vagy annak részével közös tűzszakaszba tartozó szabadtéri tárolás esetén a tárolóterület oldalhatárától
- kell mérni.

(4) A tárolási egységtől tartandó tűztávolságot a tárolásra szolgáló, e célra kijelölt terület oldalhatárától, a tárolt anyag legkisebb alaprajzi vetületétől kell mérni.

(5) Az épületen kívüli, azzal összeköttetésben nem álló technológiai berendezés esetén a tűztávolság szükségességét, mértékét a tűzvédelmi dokumentáció készítéséért felelős személy határozza meg.

3. melléklet az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelethez – 1. táblázat, a Tűztávolság alcímhez

„A” épület mértékadó kockázati osztálya	„A” és „B” épület közötti tűztávolság, ha „B” épület mértékadó kockázati osztálya:			
	NAK	AK	KK	MK
Nagyon alacsony kockázat	3 m	5 m	6 m	7 m
Alacsony kockázat	5 m	6 m	7 m	8 m
Közepes kockázat	6 m	7 m	8 m	9 m
Magas kockázat	7 m	8 m	9 m	10 m

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

3. melléklet az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelethez – 2. táblázat, a Tűztávolság alcímhez				
A tárolási egységben tárolt anyag jellege, tűzveszélyességi jellemzői	Épület és tárolási egység közötti tűztávolság, ha az épület mértékadó kockázati osztálya			
	NAK	AK	KK	MK
Kizárólag nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyag és csak ilyen anyagból készített termék, tárgy; éghető anyagú csomagolás, tárolóeszköz nélkül	nincs követelmény (tekintettel az éghető csomagolás és tárolóeszköz hiányára)			
Csak robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag, 300 litert meghaladó mennyiségben	10 m	10 m	12 m	14 m
- tűzveszélyes és nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyagok és ilyen anyagból készített termék, tárgy a csomagolás tűzvédelmi jellemzőitől függetlenül, és legfeljebb 300 liter mennyiségben robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag - csak nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyag és csak ilyen anyagból készített termék, tárgy éghető anyagú csomagolással - csak robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag legfeljebb 300 l mennyiségben	6 m	6 m	8 m	10 m
kazal, szérű, rostonövénytaroló	50 m		100 m	200 m

3. melléklet az 54/2014. (XII. 5.) BM rendelethez – 3. táblázat, a Tűztávolság alcímhez	
A tárolási egységben tárolt anyag jellege, tűzveszélyességi jellemzői	A tárolási egységtől tartandó tűztávolság
Kizárólag nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyag és csak ilyen anyagból készített termék, tárgy; éghető anyagú csomagolás, tárolóeszköz nélkül	nincs követelmény
Csak robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag, 300 litert meghaladó mennyiségben	15 m

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

- tűzveszélyes és nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyagok és ilyen anyagból készített termék, tárgy a csomagolás tűzvédelmi jellemzőitől függetlenül, és legfeljebb 300 liter mennyiségben robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag - csak nem tűzveszélyes osztályba tartozó anyag és csak ilyen anyagból készített termék, tárgy éghető anyagú csomagolással - csak robbanásveszélyes osztályba tartozó anyag legfeljebb 300 l mennyiségben	10 m
kazal, szárú, rostonövénytároló	20 m

A fenti jogszabályokon túl az 1996. évi XXXI. törvény 18.§ (2) bekezdés a) és c) pontját érvényesítve biztosítani kell a tűzoltásra és műszaki mentésre vonatkozó közszolgálati feladat ellátásának feltételeit.

1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

18. § (1) A gazdálkodó tevékenységet folytató magánszemélyeknek, jogi személyeknek, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteknek a létesítmények, az építmények, a technológiai rendszerek megvalósításával, üzemeltetésével, fejlesztésével összhangban gondoskodniuk kell a jogszabályokban meghatározott tűzvédelmi követelmények megtartásáról, valamint a tevékenységi körükkel kapcsolatos veszélyhelyzetek megelőzésének és elhárításának feltételeiről.

(2) Az (1) bekezdésben felsoroltak kötelesek

- a) a közvetlen tűzvédelmüket szolgáló - jogszabályban, hatósági határozatban előírt - tűzvédelmi berendezést, készüléket, felszerelést, technikai eszközt állandóan üzemképes állapotban tartani, időszaki ellenőrzésükről, valamint az oltóvíz és egyéb oltóanyagok biztosításáról gondoskodni;
- b) a tevékenységi körükkel kapcsolatos tüzesetek megelőzésének és oltásának, valamint a műszaki mentésnek jogszabályokban meghatározott feltételeit biztosítani.

További előírás, miszerint az ipari területek és ipari parkok helyének kijelölésénél, illetve közutak és vasútvonal védőtávolságainak meghatározásánál figyelembe kell venni azt, hogy a települések polgári védelmi besorolásáról szóló 61/2012. (XII.11.) BM rendelet melléklete szerint Hortobágy község polgári védelmi besorolása II., ezért a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról szóló 234/2011 (XI. 10.) Korm. rendelet

2. sz. melléklet szerint a lakosság életére, egészségére és anyagi javaira veszélyt jelenthet a veszélyes anyag közúti, vasúti szállítása és a belvív.

1.18.1. Építésföldtani korlátok

1.18.1.1. alábányászott területek, barlangok és pincék területei
Hortobágy területét nem érintik.

1.18.1.2. csúszás-, süllyedésveszélyes területek
Hortobágy területét nem érintik.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Mozgásveszélyes területek

Pontszerű események

- Rétegcsúszás
- Rézsűcsúszás
- ▲ Suvadás
- ◆ Szeletes földcsuszamlás
- Kőfolyás
- Kúszás
- ▲ Rézsűhámítás
- ◆ Sárfolyás
- Süllyedés
- Törmelékmozgás
- Alábányászott terület
- Alápincézett terület
- ▲ Egyéb emberi tevékenység

- ◆ Építmény omlása
- Feltöltött terület tömörödése
- Hányómozgás
- Meddőfolyás
- ✚ Támfalmozgás
- Földalatti üreg beszakadás
- Kőzetomlás cementált
- ▲ Kőzetomlás földes
- ◆ Lőszomlás
- Omlás
- ✚ Partfalmozgás
- Partfalomlás
- Duzzadó agyag
- Rogyás
- ▲ Térfogatváltozás

Felületi és vonalas erózió

- Felületi és vonalas
- Felületi
- Vonalas

Tavi mocsári és jelenkori alluviális térszín

- Jelenkori alluviális
- Tavi-mocsári

Jelenlegi erózió által érintett térszín

- Felső pleisztocén-holocén
- Középső-felső pleisztocén

Forrás: map.mbfsz.gov.hu

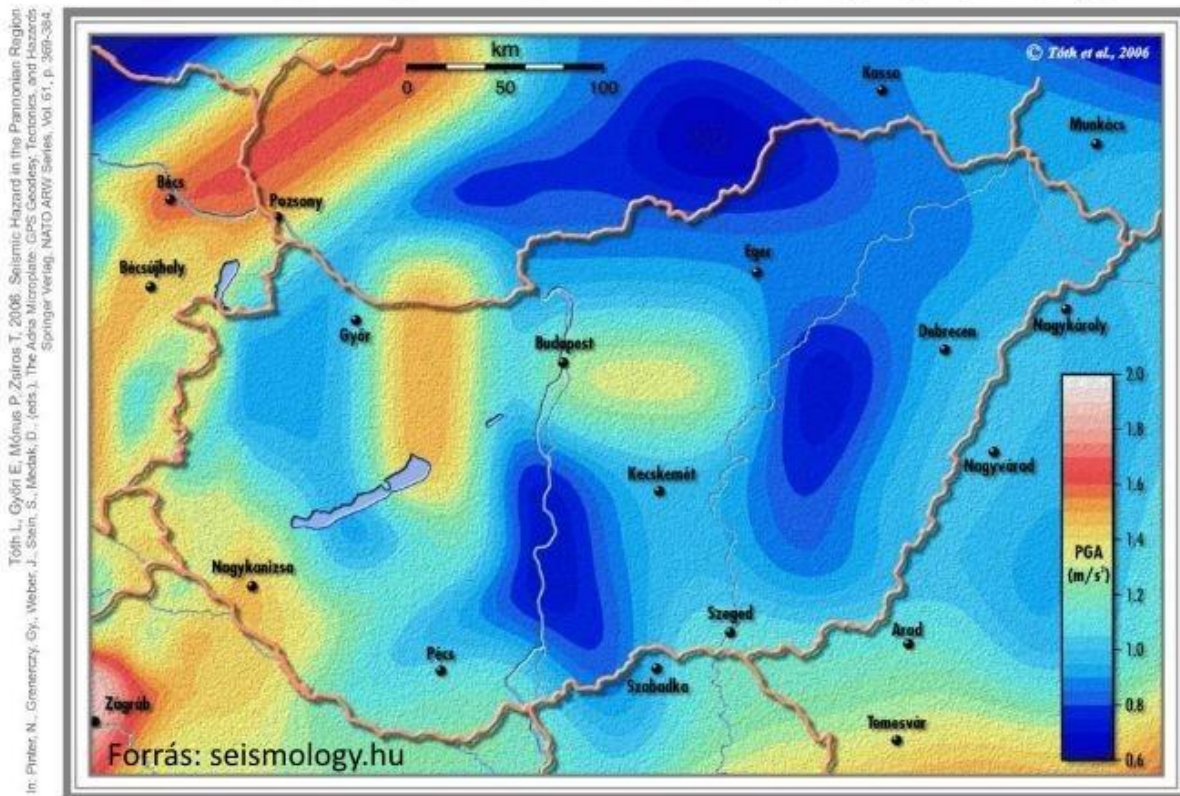
1.18.1.3. földrengés-veszélyeztetett területek

Az UNIÓ egységes földrengés szabványa Magyarországon is érvényben van (Eurocode-8 (MSZ EN 1998-1)). Ez a szabvány egységes tervezési metodikákat ír elő az Európai Unió teljes területén. Az egyes országok eltérő földrengés viszonyai miatt minden ország egyénileg határozza meg a helyi szeizmikus zónákat, és az épületek tervezéséhez szükséges alapadatokat. A tervezési tapasztalat csekély.

Magyarország földrengés-veszélyzetettsége

Horizontális gyorsulás értékek 50 évre,
10% meghaladási valószínűség mellett
(1/475 év gyakoriság) az alapkőzeten, m/s² egységben

Magyarország szeizmikus zónatérképe. Földrengések következtében 50 év alatt 10%-os meghaladási valószínűséggel, az alapvetően várható vízszintes g (gravitációs gyorsulás) egységben.

Magyarország földrengés-veszélyzetettségi térképe a valószínűségi módszer alapján készült. A szeizmicitás alapján kijelölt forrászónák földrengés-aktivitásának statisztikus jellemzői mellett figyelembe veszik a bizonytalansági tényezőket, az alapkőzetet, valamint a talajvízszint helyzetét. Az adatok alapján Hortobágy község a magyarországi átlagnál kevésbé aktív területen fekszik.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály, mint területileg illetékes hatóság adatszolgáltatása alapján a Bányafelügyelet Hortobágy településen felszínmozgást nem tart nyilván.

1.18.2. Vízrajzi veszélyzetettségi

A települések ár- és belvíz-veszélyzetettségi szintjéről történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet értelmében a települések ár- és belvíz-veszélyzetettségi alapon történő besorolását a legveszélyzetettebb településrész határozza meg. A település erősen veszélyzetett „A” kategóriába tartozik, ha a hullámtéren lakóingatlanokkal rendelkezik, illetőleg amelyet a védmű nélküli folyók és egyéb vízfolyások mederből kilépő árvize szabadon elönthet. Közepesen veszélyzetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban

kiépített védmű véd. Enyhén veszélyeztetett „C” kategóriába tartozik, ha nyílt vagy mentesített ártéren helyezkedik el, és előírt biztonságban kiépített védművel rendelkezik.

Hortobágy község a törvényi besorolás értelmében az árvízzel vagy belvízzel veszélyeztetett települések „B” kategóriájába tartozik.

1.18.2.1. Árvízveszélyes területek

Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK Irányelve az árvíz kockázatok értékelésének és kezelésének témakörét az országok számára egységesen és kötelező jelleggel szabályozza. A végrehajtás nemzeti feladatait Magyarországon a 178/2010 Korm. sz. rendelet tartalmazza. A szabályozás előírja, hogy a tagállamoknak előzetes kockázatbecslést, árvízi veszély- és kockázati térképeket, továbbá az árvíz kockázat kezelésére, csökkentésére hozandó intézkedéseket kell kidolgozni. Magyarországon ez a munka az Országos Vízügyi Főigazgatóság koordinálása mellett 2010. óta zajlik a KEOP 2.5. projekt konstrukció keretében.

Az Irányelv alapján 2011-ben elkészült előzetes kockázatbecslés előzetesen kijelöli azokat az árvízveszélyeztetett területeket, amelyekre a további részletes vizsgálatokat kell elvégezni.

Az előzetes kockázatbecslés alapján 2013-ban készült el a területi veszély- és kockázati térképek első változata. Az egyes veszélytérképek bemutatják a területek elöntésének, a kialakulható elöntési vízmélységek várható előfordulási valószínűségét, a kockázati térképek pedig az elöntés által veszélyeztetett területeken a vagyoni, humán, ökológiai, örökségvédelmi kockázatokat. Az árvíz kockázat kezelési programban az időközben megmódosított mértékadó árvízszint függvényében pontosításra kerültek a veszély- és kockázati térképek, továbbá kidolgozásra kerültek a veszély és kockázatok csökkentését szolgáló intézkedések országos és területi stratégiai tervei.

A végrehajtás keretében sor került az árvíz kockázat-kezelési intézkedések EU Víz Keretirányelvvél való összehangolására, az árvízkezelési intézkedések VKI szempontjai szerinti értékelésére.

Magyarország Árvízi Országos Kockázatkezelési Tervét a közigazgatási egyeztetést követően a Kormány 2016. március 25-én elfogadta.

A Hortobágy-Berettyó alegység Vízyűjtő-gazdálkodási Tervének megállapításai szerint a területet érintő, illetve a területen átfolyó folyók határon túl, a Kelet-Kárpátokban erednek. A folyók felső szakaszukon, a Kárpátok domborzati adottságaihoz igazodva, hegyvidéki jellegűek, árvizeik az Alföldre zúdulnak. A síkságra érkező folyók esése és vízsebessége csökken, az árhullámok egymásra tolódnak. A folyók területén jellemző három éghajlati típus: - az atlanti-óceáni, a mediterrán és a kontinentális - hatása felváltva érvényesül, ezért az év bármely időpontjában kialakulhatnak árvizek.

Az alegység területét elsősorban a Tisza és a Hortobágy-Berettyó nagyvizei veszélyeztetik. Az ártér önálló árvízvédelmi öblözetek sorozatából áll, amelyeket gátszakadás esetén a víz elönt, de onnan más öblözetbe átlépni nem tud. Az öblözetek határai átnyúlnak a közigazgatási határokon, a Hortobágyi

ártéri öblözet is ebbe a kategóriába tartozik. Az elmúlt évtizedek során bebizonyosodott, hogy a védművek fejlesztése elkerülhetetlen feladat az árvízi katasztrófákkal kapcsolatos anyagi és erkölcsi kár elkerülése érdekében. Az árvízvédelmi gátak ellenálló képessége térben és időben rendkívül heterogén. A vagyonbiztonsági szempontok mellett fontos szerepe van a fenyegetett lakosság életvédelmének, létbiztonságának is.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működési területe 6.912 km², ebből árvizekkel veszélyeztetett: 3.015 km². A védvonalak hossza: 348 km elsőrendű védvonal, illetve 217 km másodrendű védvonal.

A területen fekvő öblözetek közül a Hortobágyi ártéri öblözet területe 1.578 négyzetkilométer. Nyugati és északi határát a Tisza bal parti védtöltése, keleti határát a Keleti-főcsatorna jobb oldali töltése és a tiszántúli löszhát nyugati széle képezi. Az öblözetnek délről természetes vízrajzi határa nincs, a Hortobágy-Berettyó Ágotai hídjától nyugati irányban a Németéri főcsatorna baloldali depóniája adja a határt, keletre pedig a Holt-Kösely-főcsatorna baloldali depóniája zárja le az öblözetet a nádudvari magaspartig.

Érintett települések: Balmazújváros, Egyek, Folyás, Görbeháza, Hortobágy, Nagyiván, Nádudvar, Polgár, Tiszacsege, Tiszadada, Tiszadob, Tiszafüred, Tiszagyulaháza, Tiszavasvári, Újszentmargita és Újtikos.

A folyók mentén az elmúlt évtizedekben biztonsági okokból több helyen sikerült szükségtározókat és lokalizációs töltéseket kialakítani. A lokalizációs vonalak feladata az elsőrendű gátak szakadása után a kiömlő víz szétterülésének a megakadályozása. Az igazgatóság működési területén három szükségtározó van, amelyek néptelen, vagy ritkán lakott területen vannak kijelölve, alkalmazásuk célja a rendkívüli árvizek szintjének csökkentése, a víztömeg egy részének visszatartása által.

Hortobágy községre vonatkozóan további adatok a Környezetvédelem főfejezet 1.17.8. számú, Árvízvédelem alfejezetében kerültek ismertetésre.

A település közigazgatási területén lévő vízrendezési és vízhasznosítási létesítmények (TIVIZIG-kezelésű létesítmények) kettősműködésű csatornák adatait az 1.16.1.1. számú alfejezet tartalmazza.

1.18.2.2. Belvízzel veszélyeztetett területek

A síkvidéki vízjárta területeket az úgynevezett Pálfi féle belvív-veszélyeztetettség, illetve belvív-gyakorisági térképpel jellemezzük. A veszélyeztetettség térkép készítéséhez az 1961-től a 2002-es évekig végzett szisztematikus belvív-elöntési felmérések utólagos statisztikai és térinformatikai feldolgozása szolgált alapul.

Veszélyeztetettség
i kategória

Az elöntés relatív gyakorisága, azaz
hosszabb időszakra vetítve a belvív

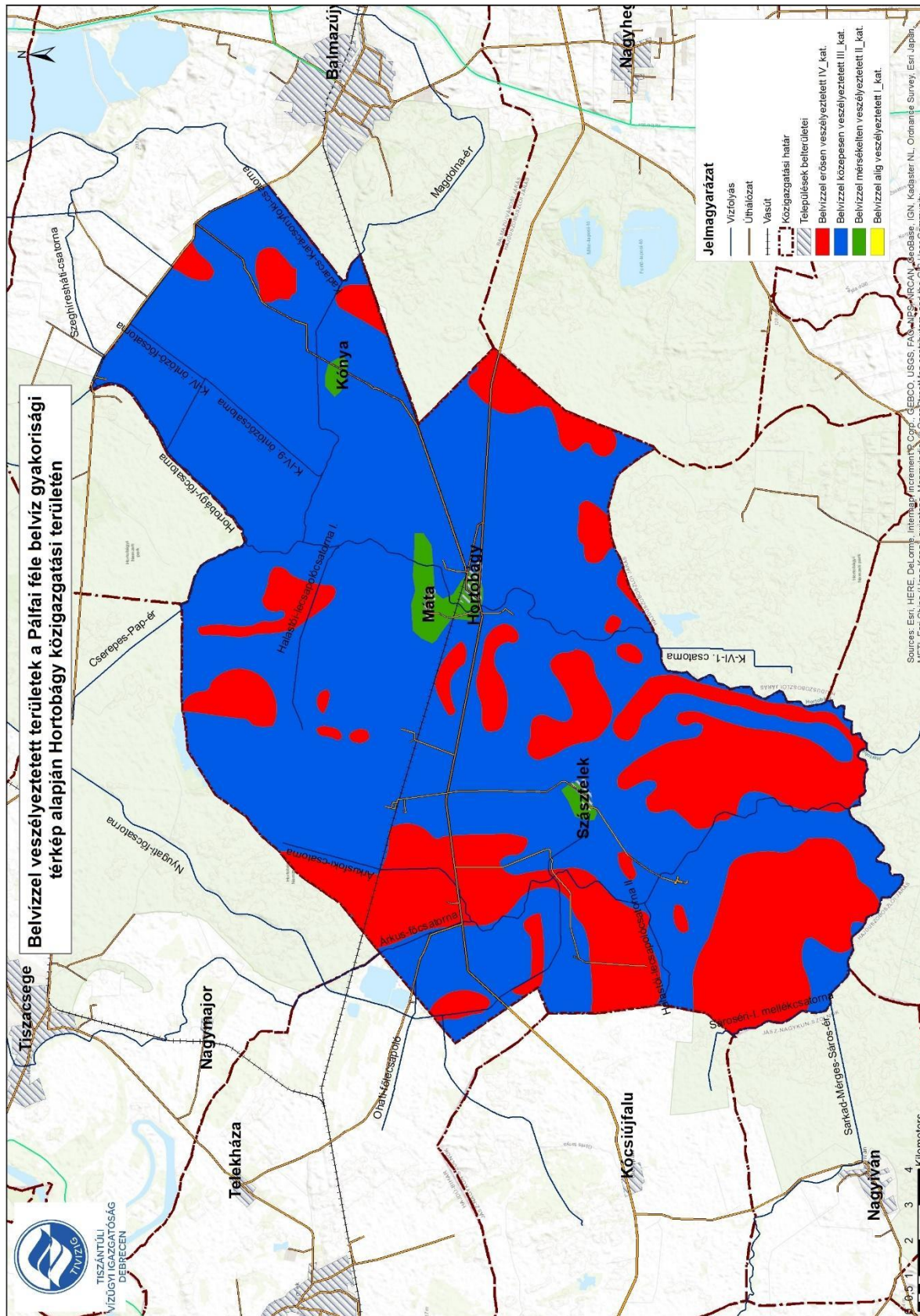
Szöveges minősítés

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

I.	<0,05	20 évnél ritkábban	Belvízzel alig veszélyeztetett terület
II.	0,05-0,10	10 és 20 év között	Belvízzel mérsékelten veszélyeztetett terület
III.	0,10-0,20	5 és 10 év között	Belvízzel közepesen veszélyeztetett terület
IV.	>0.20	5 évnél is sűrűbben	Belvízzel erősen veszélyeztetett terület
	előforduló (visszatérő) esemény		

Hortobágy közigazgatási területének belvízzel veszélyeztetett területeit az alábbi térkép ábrázolja:

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy közigazgatási területe által érintett belvízrendszerek és öblözetek:

- 48. Keleti-főcsatorna menti belvízrendszer öblözete: 48a./ Kadarcs-Karácsonyfoki
- 49. Hortobágyi belvízrendszer öblözete: 49a./ Hortobágy közvetlen
- 50. Nyugati-főcsatorna menti belvízrendszer öblözete: 50b/ Árkusréti

1.18.2.3. Mély fekvésű területek

1.18.2.4. Árvíz- és belvízvédelem

Belvízrendezési és vízhasznosítási szempontból a településrendezési terv készítésénél az alábbi szempontokat kell figyelembe venni:

- A mélyfekvésű, vízjárta területekre az építéshatósági eljárások során fokozott figyelmet kell fordítani. (Záportározás, csapadékvíz elvezetés, beépítés korlátozása.) Külterületen ezen területeket a tulajdonos csak saját felelősségére művelheti.
- A belvízzel veszélyeztetett területeket a rendezési tervben ajánlott feltüntetni, és ezeket a területeket nem javasolt építési területté nyilvánítani.
- A belterületen a belvízelvezetést (csatornák, puffer tározók, szivattyúzási helyek stb.) a településrendezési tervben részletesen ki kell dolgozni.
- Újabb területek építési területbe való bevonásakor, telekosztáskor a csapadékvíz elvezetés megoldásáról előre gondoskodni kell.
- A csatornahálózatot úgy kell tervezni, hogy a mértékadó belvízhozamot lehetőleg gravitációsan vezesse le. Amennyiben a gravitációs elvezetés nem biztosítható, úgy a csatlakozó mellékcsatorna torkolatában elzáró műtárgy és szivattyúzási lehetőség kiépítéséről gondoskodni kell.
- Külterületen gyepgazdálkodás, valamint a termőföld művelési ágának megfelelő, a parti sáv rendeltetését és megfelelő használatát, szükség szerinti igénybevételét nem akadályozó, a meder állapotát nem veszélyeztető tevékenység folytatható.
- A TIVIZIG kezelésű csatornák, tározók mellett a fenntartósáv szélessége 6 m, és a csatorna szélétől 10 m-en belül végleges építmény nem helyezhető el.
- A vízi létesítmények melletti területet, ingatlant a tulajdonos vagy használó csak úgy hasznosíthatja, művelheti, hogy ezáltal azok állapotát, üzemeltetését nem veszélyezteti, a víz természetes lefolyását nem akadályozza, a víz minőségét nem károsítja.

A Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság adatszolgáltatása szerint a község nem része belvízi öblözetnek és nagyvízi mederrel sem érintett.

1.18.3. Egyéb

1.18.3.1. kedvezőtlen morfológiai adottságok (pl. lejtés, falszakadás)

nem ismert

1.18.3.2. mélységi, magassági korlátozások

nem ismert

1.18.3.3. tevékenységből adódó korlátozások

nem ismert

1.19. Ásványi nyersanyagvagyon

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatközlése szerint Hortobágy település területén engedélyezett szilárdásvány-kutatás, bejelentett előkutatás nincs, az nem érint az Állami Ásványi Nyersanyag és Geotermikus Energiavagyonban szereplő megkutatott, ipari készlettel rendelkező ásványi nyersanyag lelőhelyet.

Az érintett településen nincs olyan nyilvántartott ásványvagyon előfordulás vagy védelmet igénylő földtani érték, szerkezet, nem ismert olyan egyéb földtani tényező, amelynek védelme érdekében feltételek előírása, jelentős környezeti hatással kapcsolatos szakterület előírás válna szükségessé.

1.20. Települési klíma

A település területe a kontinentális éghajlati övezetbe tartozik. A hőmérsékletek igen változatos tartományban szóródnak. Jellemző hőmérsékleti adatok: éves középhőmérséklet 10,4 °C. Az éves átlaghőmérsékletek 9,1-13,2 °C között változnak Észlelt havi-átlag szélsőértékek: maximum: 25,8 °C, Minimum: -7,6 °C. Uralkodó szélirány: ÉK-i. Heves viharok kialakulásának esélye kicsi, de főként nyári időszakban kis területre kiterjedően előfordulhatnak.

A terület átlagos csapadékmennyisége: 530 mm/év. A havi csapadékmennyiség igen szélsőségesen változhat. A térség hidrometeorológiai állomásain mért havi csapadék szélsőértékek: 0 és 246 mm/hó. A maximális havi csapadék előfordulása a nyári hónapokban valószínű.

A terület időjárásában a kontinentális jellegből adódóan előfordulnak aszályos évek, amihez légköri aszály is társulhat. Mért átlagos párolgás az április 15 - október 15 közötti időszakban: 739 mm/év. Az eddigi maximális havi értéket július hónapban észlelték: 263 mm/hó.

Hortobágy község klímájával kapcsolatban általános értelemben megállapítható, hogy az időjárási szélsőségek a globális felmelegedés hatására erősödnek: hosszabbak az aszályos időszakok, erősebbek a viharok idején a szelek, intenzívebbek a zivatarok és a jégesők.

Hortobágy községre is igaz, hogy minden település klímája melegebb és szárazabb, mint a környező táj, ez elsősorban a település épített elemeinek sűrűségének következménye, ugyanis ezek jobban magukba zárják, majd intenzíven kisugározzák a környezetükbe a hőt. Dinamikus hőegyensúly van jelen mindenütt, ami a beérkező és kisugárzódó, valamint a felhasznált energiák pillanatnyi eredője. Ez a hőegyensúly magasabbra tolódott, így emelkedik a település hőmérséklete is.

A hőegyensúly viszont megváltoztatható. A paraméterek közül a beérkező energiákon nem tudunk módosítani. Változtatni lehet azonban a beérkező energiák elnyelődésén, ezen keresztül a környezetbe való kisugárzáson, az energiák felhasználásán, valamint a kisugárzott hő településről való eltávolítása is segíti a települési klíma javulását.

Az energiaelnyelődés csökkentésének alapvetően három eszköze van:

- az épített felületeket minél világosabb színűre kell színezni, miáltal a fényben lévő energia kisebb mértékben nyelődik el a felületek anyagában
- optimalizálni, csökkenteni kell a szilárd, épített felületeket, részben a szükségtelen felületek megszüntetésével, részben növényzeti fedéssel
- növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével.

A településen sajátos klimatikus viszonyok alakulhatnak ki (városklíma), amelyek hóhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes települések klímája között jelentős eltérés lehet, ami eredhet az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok miatt megváltozott lefolyási viszonyokból, alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi kibocsátástól.

A településrendezési tervek készítésekor (településszerkezeti terv, szabályozási terv, beépítési tervek) a zöldfelületi rendszer tervezésekor és a közút- és közműtervezés során napjainkban nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak a klimatikus szempontok.

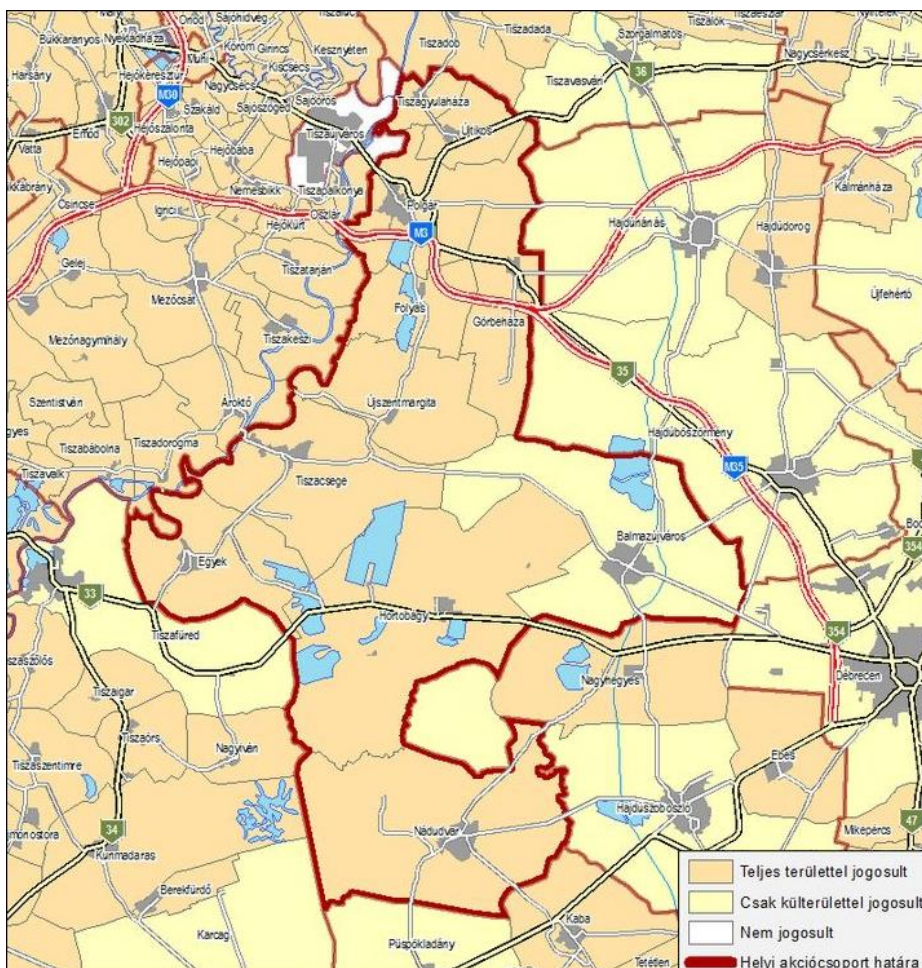
2. HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

2.1. A vizsgált tényezők elemzése, egymásra hatásuk összevetése. A tényleges állapotok elemzése, egymásra hatásuk összevetése, folyamataik elemzése.

A helyzetfeltáró munkarész kitért mind arra a körülményre, amely fontos ahhoz, hogy a jelenlegi helyzetről átfogó képet kaphassunk. Noha az egyes témakörökre való fókuszálás során egyfajta értelmező tevékenységet sem lehetett nélkülözni, e fejezetben fontos utólagosan is átfogó keretbe helyezni ezeket az egymástól élesen el nem különíthető témákat.

2.1.1. Településhálózat, térségi kapcsolatok

Hortobágy község az Észak-alföldi régió, ezen belül Hajdú-Bihar megye és a Balmazújvárosi járás területén fekszik. Az alföldi településhálózat sajátosságai okán a mérete és országos hírneve ellenére jelentősebb térségi szerepkört nem tölt be. Térségi kapcsolataiban a turisztika területén Debrecen és Hajdúszoboszló a meghatározó. Egyéb fejlesztési együttműködés a Hortobágyi LEADER Közhasznú Egyesületen keresztül valósul meg, mely három járás környező településeit fogja össze.

2.1.2. Területfejlesztési dokumentumok

Hajdú-Bihar megye pozicionálásánál kiemeli Hortobágy turisztikai és természeti adottságait. Ehhez fejlesztési irányként rögzíti az idegenforgalom fejlesztését komplex program csomagokkal, ill. turisztikai infrastruktúra és marketing tevékenység erősítését.

Az OFTK átfogó fejlesztési célja közül Hortobágyra értelmezhető:

- értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés. Ez a kis- és középvállalkozások esetén jelenthet támogatásokat. Elsősorban a biztonságos élelmiszerellátás, illetve a helyi gazdaság erősítése értelmezhető a jövőbeni fejlesztési-rendezési tervezés során.
- Népszépi fordulat:
- Ebből az egészséges életmód, a gyógyulás elősegítése, a sport, a kultúra és közművelődés, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése, a kulturális és épített környezet megőrzése értelmezhető, mint a későbbiekben fejlesztési potenciál kihasználási lehetőség.
- Térségi potenciálra alapozott térszerkezet:
- Ebből is felfedezhető olyan elem, mely Hortobágy fejlesztési elképzeléseibe beépíthető, illetve figyelembe vehető. Elsősorban a (kis)térségi együttműködés lehetőségeit kell keresni, mely egyúttal a város-vidék kapcsolatot is erősíti. A térségi önfenntartó képesség növelése egyúttal a felzárkóztatás egyik eszköze lehet.
- A természeti erőforrások megőrzése és a környezet védelme:

A specifikus célok közül is több értelmezhető a jövőbeni fejlesztési-rendezési döntések során:

- az gazdasági termelés ösztönzése
- a gyógyítás elősegítése (egészségügy és sport)
- kiemelkedő táji értékekre tekintettel a természeti értékek védelme, környezetminőség javítása
- vidéki térségek népességmegtartó képességének növelése céljából értékalapú fejlesztések (foglalkoztatás növelése, idegenforgalom fejlesztése komplex program csomagokkal, ill. turisztikai infrastruktúra és marketing tevékenységvégzése, az épített örökség védelme, vidékfejlesztés)

Itt is több területtel kell összevetni a település lehetőségeit. Elsősorban az élelmiszer-, az energia, a környezet, valamint a klímabiztonság megteremtése emelhető ki. De ide tartozik az élővilág védelme, az egészséges élet környezeti feltételeinek biztosítása célkitűzések is, melyek a jövőbeni fejlesztésekben figyelembe veendő és kihasználható célterületeket jelentenek.

- az elérhetőség és mobilitás rendszere (város és vonzáskörzete, a foglalkoztatási központok a kiemelt céljai).

A kultúrtájak vonatkozásában a Nemzeti Fejlesztés 2030 a következő – Hortobágy községre is releváns – fejlesztéspolitikai feladatokat határozza meg:

- A kulturális örökség megőrzése.

Az épített örökség mellett a településszerkezet és településképp is megőrzendő érték ezekben a térségekben.

- Az épített örökség és a tájhasználat megőrzése.
Ez támogatja a térségre jellemző hagyományos mesterségek, haszonvétek, iparágak megőrzése és fenntartható fejlesztése.
- A helyi közösségek, helyi identitástudat fejlesztése, erősítése.
- A jellegzetes táji sajátosságokra épülő fenntartható turizmus fejlesztése, a helyi értékek bemutatása, a lokális adottságokhoz alkalmazkodó idegenforgalmi infrastruktúra, szálláshelyek, desztináció menedzsment kialakítása.
- Az idegenforgalom igényei szerint alakuló, koncentrált területhasználat kialakulásának megelőzése vagy tudatos irányítása; a túlzott mértékű, a táj- és településképet romboló beépítés megakadályozása.
- Az időben és térben koncentrált vendégforgalom szétterítése, a szezon meghosszabbításával, sokoldalú turisztikai kínálattal.
- Több lábbon álló gazdasági szerkezet fejlesztése, az idegenforgalomtól való túlzott függés legalább szezonális csökkentése a turizmus igényeivel, érdekeivel összhangban.
- A helyi lakosság számára is hosszútávon élhető, vonzó lakóhelyként kell megőrizni a frekventált településeket, amit célirányos ingatlanpolitikával, szabályozással, képzésekkel, a fiatalok munkahelyhez és lakáshoz jutásának támogatásával, családbarát települések kialakításával lehet segíteni.

Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió

Kiemeli Hortobágy turisztikai vonzerőjét, annak hasznosításában rejlő lehetőségeket. A kedvező természeti adottságokra épülő mezőgazdaság (állattartás) helyi gazdaságban játszott szerepének megőrzését is hangsúlyozza.

Turisztikai versenyképesség tekintetében Debrecen és Hajdúszoboszló mellett közvetlenül megjelenik Hortobágy, mely főként kultúrtáj jelentőségű.

Összességében a területi fejlesztési tervekben a népesség megtartó képesség megőrzése kiemelt cél, melynek eszköze a helyi társadalmi, táji, környezeti adottságokon alapuló táj és természetvédelem, az az örökségvédelem és a turizmus integrált fejlesztése.

2.1.3. Területrendezési tervek:

1. Térségi területfelhasználásban Hortobágyon a mezőgazdasági térség a meghatározó. Ezért a mezőgazdasági termelés, - ezen belül az állattartás és a halászat - védelme elsődleges a későbbi fejlesztések tervezésénél. A (beépített) települési térséget alapvetően kompakt módon kell megőrizni, mely egyet a belső tartalékok hasznosításával, mivel a beépítésre szánt területek növelése csak mérsékelt lehet. Ez az egyedi építmények által igénybe vett térség esetén azt is

jelentí, hogy pontszerű, vagy vonalszerű infrastrukturális hálózati fejlesztéseket a természeti értékek védelmére tekintettel kell megvalósítani.

2. Térségi övezetek érintettsége szintén befolyásolja a tervezett fejlesztések térbeli-fizikai lehetőségeit.
  - o Az országos ökológiai folyosó hálózat magterületén építmény elhelyezése nem javasolható (kivéve a legeltető állattartás és a gyepgazdálkodás építményeit). A környezetszennyező tevékenységeket, a vizuális környezetszennyezést kerülni kell. Ez a látványvédelem egyik eszköze is egyben, mely a világörökségi területen, a Natura 2000 területek esetén kiemelten fontos követelmény. A puffer terület a magterület védelmét hivatott biztosítani, az irányelvek a magterületre vonatkozókkal szinte teljesen megegyeznek. Külön figyelmet érdemel az hogy újonnan beépítésre szánt terület kijelölése fő szabályként nem javasolt.
  - o Erdőterület közül, amely elsősorban védőerdő továbbá gazdasági erdő funkcióval van jelen, ezeket tényleges funkciójuk megtartása mellett indokolt fejleszteni.

2.1.4. Szomszéd települések településszerkezeti terveinek településfejlesztést befolyásoló megállapításai

A szomszédos települések Hortobágyhoz hasonlóan nagyobb kiterjedésű mezőgazdasági területekkel kapcsolódnak a Hortobágyi területekhez. Minden település esetén alapvetően a mezőgazdasági építési használat a jellemző. Ipari (zavaró) területek a közigazgatási határ környékén jellemzően nincsenek. Ezért alapvetően a vonalas infrastruktúra hálózatok fenntartása, fejlesztése jelent településfejlesztési, a-rendezési, üzemeltetési hatást egyik-másik település esetén. Kiemelten fontos lesz a tervezett kerékpáros turisztikaikerékpár utak (Euro Velo-14) nyomvonalának figyelembevétele és az abból következő turizmus fejlesztési lehetőségek tervezése – a jövőben a településfejlesztési – rendezési dokumentumokban.

2.1.5. Hatályos Településfejlesztési koncepció megállapításai, elhatározásai

- A településfejlesztési koncepció 2005-ben került elfogadásra, 2012-ban egy alkalommal módosították. Fő prioritásai:
- I. Prioritás – Gazdaságfejlesztés, a turizmus húzóágazattá történő fejlesztése, a versenyképesség növelése
- II. Prioritás – Vidékfejlesztés, arculatformálás
- III. Prioritás – A műszaki infrastruktúra fejlesztése, környezetvédelem
- IV. Prioritás – Humánerőforrás-fejlesztés
- V. Prioritás – Együttműködési formák erősítése

A településrendezésben az első három prioritás volt érvényesíthető közvetlenül.

2.1.6. Hatályban levő településrendezési eszközök

- Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének a 7/2007. (V.21.) számú határozattal elfogadott Településszerkezeti Terv és Leírás
- Hortobágy Község Önkormányzat Képviselő-testületének a 20/2012. (10.31.) számú rendelettel jóváhagyott Helyi Építési Szabályzat, melyet négy alkalommal módosítottak

Egyes épített környezet fejlesztési elképzelések a megváltozott gazdasági környezet miatt már nem időszerűek. A megvalósult elemei a településfejlesztési koncepcióra alapozottak voltak és a helyi építésszabályzat keretein belül valósultak meg.

Ennek megfelelően megvalósult, illetve részben megvalósult

- Pusztai állatpark és játszótér építés
- A kilenclyukú híd melletti rendezvénytér felújítása
- Hortobágy folyón gyalogoshíd épült
- sétány kialakítása a kilenclyukú hídtól a vasúti hídig
- Halastó tanya vízellátása
- szennyvíztisztító telep kiépítése és a csatornahálózat bővítése
- régi szennyvíztisztító teleprekultivációja
- települési és tanyaközponti útfelújítások

2.1.7. A település társadalma

A település népesedési, demográfiai helyzetét elemezve az látható, hogy a település lakossága lassan fogy. Ezt az elvándorlás felgyorsulása mellett a természetes szaporulat csökkenése okozza. Az elvándorlás oka a foglalkoztatottságban beállt változás, melyet döntően a 2008. évi gazdasági környezet megváltozása okozott.

A település jelentős erőfeszítést tesz a társadalmi fenntarthatóság érdekében, a helyi identitás erősítésével.

A csökkenő, vagy stagnáló népesség új lakóterület kijelölését nem igényli, de a lakóterületek minőségi fejlesztési előírásai bele kerülhetnek az építési szabályzatba.

2.1.8. Humán infrastruktúra

A település intézményellátottsága a megyei községi átlag körül van. Óvodával, általános iskolával, kollégiummal, művelődési és szociális intézményekkel is rendelkezik.

Személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokra szükség van és alapvetően a tanyagondnoki hálózat biztosítja.

Az egészségügyben orvosi rendelő, gyermekorvosi ellátással, fogorvosi ellátással, védőnői szolgálattal működik. Ezen szolgáltatások együttesen az alapellátásokat jó szinten biztosítják, de a fejlesztés lehetőségét, sőt szükségességét, is magában foglalják.

2.1.9 A település gazdasága

A település gazdasági súlya, teljesítő képessége a megyei átlagot kisé meghaladja. Ez főleg a szolgáltató szektor és a mezőgazdaság teljesítményén alapszik.

A kedvező változás – egyben kitörési pont – a kiemelt turisztikai övezetté nyilvánításban rejlő lehetőségek kiaknázása, hasznosítása lehetne. A gazdaság fejlesztését befolyásoló tényezők közül a közúti és vasúti kapcsolat megléte kedvező.

A település pozícióját azonban jelentősen javíthatja az M35 -ös autópálya Debrecentől Berettyóújfaluig történő kiépítése.

Az ebből következő gazdaságfejlesztési lehetőségeket figyelembe kell venni a településfejlesztési – rendezési tervezés során.

2.1.10. Az önkormányzat gazdálkodása,

Az önkormányzat a lehetőségeihez mérten igyekszik gazdaságfejlesztési tevékenységet végrehajtani. Elsőrendű cél a turizmus fejlesztése, ezáltal munkahelyteremtés, a településen élő lakosság élethelyzetének javítása, mindezek eredményeképpen pedig a település népességmegtartó erejének fokozása.

Az önkormányzat igyekszik a legrészletesebb adatokat nyomon követni a nyilvántartott álláskeresők csoportjára vonatkozóan, és ezen adatbázisnak megfelelően próbál beavatkozni a folyamatokba, akár különböző képzetek népszerűsítésével, akár a közmunka átszervezésével, vagy más, a rendelkezésére álló eszközökkel.

2.1.11. Településüzemeltetés

Az önkormányzat mindenkorai gazdálkodására költségvetése alaposan rányomja a bélyegét a település speciális helyzete, amelynek három összetevője van: egyrészt a földrajzi fekvés (óriási területen fekszik, és messze van a szomszédos településektől), a tagolt település-szerkezet, továbbá a kiemelt természetvédelmi és idegenforgalmi szerepkör. A tanyai településrészek lakóinak alapellátása, az infrastruktúra biztosítása, (víz, villany, út stb.) továbbá a közszolgáltatások végzése – a nagy távolságok miatt – az önkormányzatot oly mértékben megterheli, hogy folyamatos működési problémákkal küzd. Emellett az uniós előírásoknak és a kiemelt természetvédelmi követelményeknek való megfelelés – benne kiemelten az ivóvízellátás, a szennyvízelhelyezés és a hulladékgazdálkodás – további súlyos terheket ró az önkormányzatra.

A felsorolt tényezők és adottságok miatt Hortobágy község működési kiadásai jelentősen magasabbak az országos átlagnál, annak mintegy 160%-át teszik ki.

Az önkormányzat költségvetésének nagy részét az alapfeladatok ellátása emésztí fel (óvodai nevelés, egészséges ivóvízellátás, egészségügyi és szociális alapellátás, közvilágítás, helyi közutak és köztemető fenntartása stb.)

A települése működő három nagy állami tulajdonú társaságnak (Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.) kiemelt jelentősége van a térség gazdasági, társadalmi életében. Ráadásul ezen cégek közül csak a Hortobágyi Halgazdaság működik részvénytársasági formában, így jelentősebb mértékű iparüzési adóbevétel csak ettől a társaságtól származik.

A településfejlesztésben a költségvetési kiadások optimalizálására törekednek. A település és lakosaink a teherbíró képességéhez kívánják igazítani a fejlesztések mértékét.

Az önkormányzat intézményei és a humán infrastruktúrák kiépítése egymással összhangban fejlődnek. Ezen intézmények jól kiépítettek, területi fejlesztésük esetleges szükségességét a településrendezés során vizsgálni kell.

A településüzemeltetés főbb feladatait a Balmazújvárosi Kistérségi Többcélú Társaság végzi. A közüzemi szennyvízhálózat kiépítése befejeződött. Fontos teendő lehet még a szilárd hulladék kezelés, melyben hulladék udvar kijelölése szükségessé válhat a településrendezés során.

2.1.12. Táj, természeti adottságok,

A település külterülete tipikusan védett kultúrtáj.

Erdő főleg mozaikosan, védő, gazdasági funkciókkal, kisebb területi kiterjedésekkel. A világörökségi kultúrtáj minősítés mellett meghatározó a NATURA 2000 hálózattal való érintettség. Ez tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület. Itt a táj látványa – a töretlen látómező – megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel rendelkezik. Mivel ezek egy része a Hortobágyi Nemzeti Park része, ezért annak kezelési tervében foglaltakat is figyelembe kell venni a jövőbeni fejlesztések tervezésénél. A táj jelen adottságai egyes esetekben rendezetlenséget, vizuális tájszennyezést okoz, mely így tájhasználati konfliktusokat eredményez. Ezek általában külterületi ipari, mezőgazdasági épületek, építmények. Ezért ezeket (pl. hirdetőállványok, gazdátlan létesítmények) – az önkormányzat közreműködésével is – fel kellene számolni. Ezt a szabályozás eszközeivel is lehet és kell kezelni.

2.1.13. Zöldfelületi rendszer

A település zöldfelületi rendszere jól kiépült elsősorban minőségi fejlesztést igényel. Ez az utca, illetve településképet negatívan befolyásoló, rontó elemek felszámolását is jelenti egyben. Fontos megállapítás még, hogy a fejlesztendő zöldfelületi elemek részei lehetnek a településrendezés során a település beépített területeit körülvevő, kijelölendő zöld gyűrűnek.

2.1.14. Az épített környezet

A település tagolt szerkezetű, egyben sajátos mivel a településközpont 5-15 km-es körzetben lévő egykori hét tanyaközpont is lakott. A hét településrész neve: Árkus, Szásztelek, Halastó, Mátá, Borsós, Kónya, Kun György telep.

Ez olyan érték, melynek megőrzése fontos a településrendezés során.

A történeti településmag egyedi építészeti értékeket is őriz. Itt található Európa legnagyobb kiterjedésű füves pusztája és a híres hármas műemlékegyüttes a Kilenclyukú Híd, a Hortobágyi Csárda és a Pásztormúzeum. A helyi értékvédelem is erre épülve nyerhet teret és elfogadottságot a település életében. Ez egyben potenciális fejlesztőerőt is jelent, melyet érdemes kihasználni a jövőben is.

A lakó és gazdasági területek és a településközpont jól elkülönül, jelentősebb környezeti konfliktusok nem generálódnak.

A településszerkezetben megjelenik még az üdülőházas és különleges hasznosítású terület is (sport, fürdő, idegenforgalom, településüzemeltetés). Ezek környezeti hatása sem minősül jelentősnek.

A konfliktusok elsősorban a szlömösödött, vagy azzal veszélyeztetett területeket jellemzi alapvetően azonos építési használatú környezetben. Ez a veszély a külterületi tanyás településrészeket érinti.

Alulhasznosított barnamezős területek nincsenek.

A telekstruktúra, a telekméret, az azokon lévő épületek színtszáma, a beépítés sűrűsége a tervezett településszerkezet eredménye. Intenzív változás nem jellemző, csak a fejlődés eredményeként kisebb növekedés tapasztalható. Tehát a családi házas beépítés továbbra is jellemző marad. Az utcák vonalvezetése, a térarányok is a tervezett településszerkezetre vezethetők vissza. A szűk utcák esetén a nagyobb előkertek szabályozása jelentheti a légtérarányok növekedését, mely a későbbi (esetleges) utcaszélesítéseket is lehetővé teheti.

Az épített környezet a külső- belső településképpel megőrizte jellemzőit, melyben a fejlődés minőségi változást eredményezhet, de jelentős átalakulást nem.

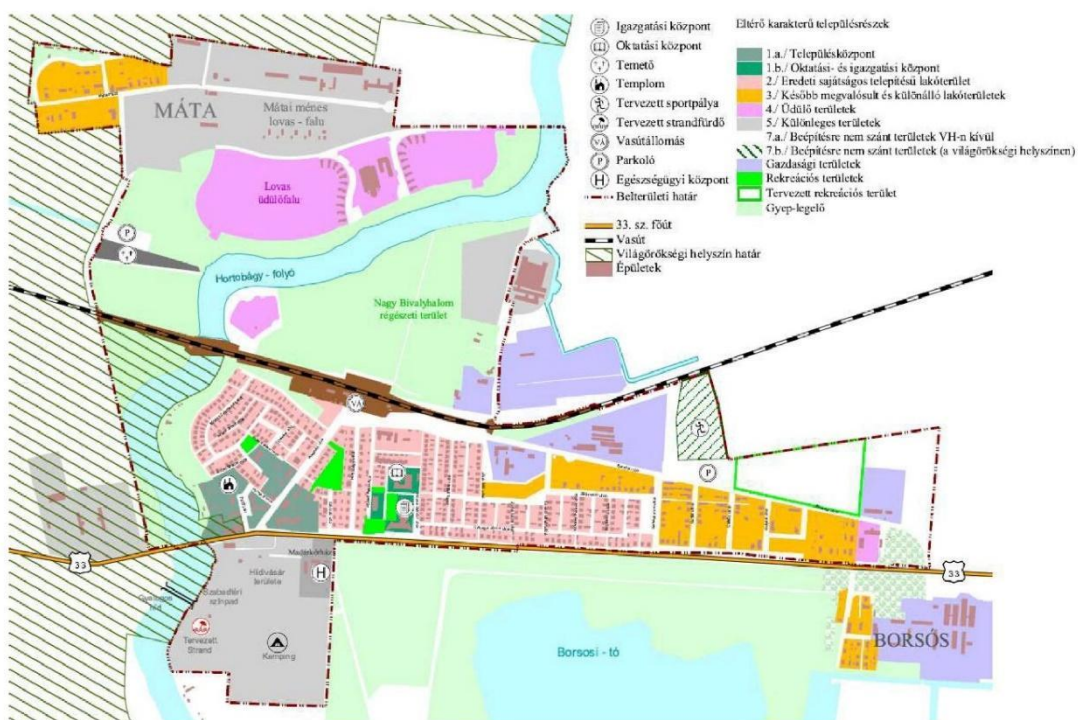
HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Az építmények jellemzőinek vizsgálata kiterjedt a funkcióra, a beépítés jellemzőire, a magasságra, a szintszámra, a tetőidomra. Ezek a jellemzők a településképi arculati kézikönyv szerinti, településképi szempontjából eltérő területeként lettek értékelve.

Így hét eltérő településrész van településképi szempontjából megkülönböztetve.

1. településközpont
2. eredeti sajátos telepítésű lakóterületek
3. később megvalósuló lakóterületek
4. üdülő területek
5. különleges területek
6. lakó és gazdasági területek világörökségi helyszínen kívül
7. lakó és gazdasági területek világörökségi helyszínen belül

A településrendezési vizsgálatok azonban nem kizárólag településképi, hanem építési használat szerinti területi megkülönböztetéseket indokol. Ezért a lakóterületek, az üdülő és különleges területek, továbbá külterületek megkülönböztetése nem indokolt.

2.1.15. Közlekedés

A közúti közlekedés meghatározója a 35. sz. főút. Emellett a környező településekkel összekötő mellékutak jelentik a meghatározó úthálózatokat. Ezen utak nagyobb része felújításra szorul,

alapvetően a külterületi szakaszokon. Ezen azonban állami tulajdonban és kezelésben lévő utak, így az önkormányzatoknak ezekre közvetlen hatása nincs.

A vasúti közlekedés is jelen van, mint a 108-as jelű vasútvonal része.

2.1.16. Közművek

A község közművekkel való ellátottsága kettős képet mutat, esetenként igen jelentős az eltérés a központi településrészen és a község külterületén, a tanyai településrészekben fennálló helyzet között.

Ivóvíz: a központi településrész teljesen kiépített vízellátó hálózattal rendelkezik.

A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya elmarad mind a megyei, mind a LEADER-térségi átlagtól. Ennek az a magyarázata, hogy a település külterületén, a tanyai településrészekben lévő lakások nagy része, körülbelül 95%-a komfort nélküli, vezetékes ivóvízzel hozzávetőleg a lakások fele rendelkezik.

Vízgazdálkodás: A vízbázis védelme a területrendezési tervekben következő szabályozási feladat. Az építések, fejlesztések az így megalkotott építési szabályozáshoz kell, hogy igazodjanak.

Csapadékvíz elvezetés: A csapadékvíz elvezetése a községben nyílt árokrendszerrel megoldott. A belterületen szikkasztó jellegű, földmedrű árkok üzemelnek túlnyomórészt, burkolt árok, és a körforgalom környékén van csak zárt csapadékcsatorna.

A szennyvízelvezetés tisztítás szintén megoldottnak tekinthető a szennyvíztisztító –kezelő műtárgyaival. A korszerű folyamatirányítás révén nagyjából automatikus üzemre alkalmas, környezetvédelmi szempontból kiváló paraméterekkel rendelkező szennyvíztisztító teleppel gazdagodott a település.

Energiaellátás, megújuló energia: A település elektromos energiaellátása 22 kV feszültség szinten biztosított a Balmazújvárosi 132/22 kV alállomásról.

A településen 22 kV légvezetékek és földkábelek üzemelnek, amelyekre 22/0,4 kV-os trafóállomások vannak felfűzve. A kisméretű hálózat légvezetékes kialakítású.

Fejlesztési tervek: Hortobágy-Máta (lovaspálya környékén) hozzávetőleg 1215 méter nyomvonalhosszon 22 kilovolts közepfeszültségű földkábelhálózat és új, betonházas kompakt 22/0,4 kV-os transzformátorállomás létesítése.

Az önkormányzat számára energiahatékonyságot növelő, megújuló energia felhasználását is lehetővé tevő beruházási lehetőségek:

- Épületek hőtechnikai tulajdonságainak javítása
  - Homlokzati falak, lábazatok, padlásfödémek hőszigetelése
  - Nyílászárók korszerűsítése
  - Árnyékolás télen-nyáron
    - Fűtési rendszerek korszerűsítése

A község gazdasági programjában a 2015-2020 közötti időszakra vonatkozó fejlesztési tervek érintették az energiahatékonyságot:

- A közvilágítás korszerűsítése a településen környezetbarát és energiatakarékos LED lámpatestekre való áttéréssel.
- A Petőfi Sándor Általános Iskola és Kollégium, a községháza, a Nyitnikék Óvoda, továbbá a Titi Éva Faluház épületének energetikai korszerűsítése, energiatakarékosági célú felújítása. (Külső hőszigetelés, fűtéskorszerűsítés és ahol még nem történt meg, ott a nyílászárók cseréje.)
- Napenergia hasznosítása villamos energia termelésére Hortobágyon.
- Az orvosi rendelő felújítása, fejlesztése.

2.1.17. Környezetvédelem

A településnek összességében jól kiépített és jól is működő kommunális és műszaki infrastruktúra rendszere van.

A szennyvízhálózat megvalósítása jelentős környezetvédelmi fejlesztésnek minősül.

fejlesztendő azonban még a csapadékvíz csatornahálózat kiépítése, illetve a felszíni vízvezetés a település teljes területén.

A környezetbarát hulladékgazdálkodás megoldása további előrelépés lehet a környezet védelmének biztosításához.

A zajvédelem egyik eszköze lehet a települési utcák útburkolatának fejlesztése.

A vizuális környezetszennyezés felszámolása a vonzó(bb) településkép biztosítását is elősegítheti. Ennek egyik eszköze a helyi építési szabályozás kell legyen.

Hortobágy község esetében potenciális környezetvédelmi konfliktus, illetve probléma forrásának tekinthető a fényszennyezés, amely olyan mértékben növekvő általános probléma, hogy növekedésének üteme csak akkor lassítható, ha a belterületi világítás-fejlesztések, korszerűsítések is átgondoltan, a fényszennyezés minimalizálására törekvően és szakmailag magas szintű tervek alapján valósulnak meg. Különösen fontos ez Hortobágy település esetében, mert a Nemzeti Park rendelkezik a Csillagos Égbolt Park minősítéssel is.

2.1.18. Katasztrófa elleni védelem,

A település földtani adottságai ebből a szempontból kedvezőek. Alul bányászott területekkel, csúszásveszélyeztetettséggel nem kell számolni. Földrengéssel veszélyeztetett terület nincs a településen.

A vízrajzi veszélyeztetettség kedvező. Árvízvédelemmel nem kell foglalkozni. Belvíz veszélyeztetettség azonban jelentkezhet. Az ebből adódó beépítési korlátozásokat a településrendezés során kell megállapítani.

2.1.19. Ásványi nyersanyagvagyon

A településen nincs olyan nyilvántartott ásványvagyon előfordulás vagy védelmet igénylő földtani érték, szerkezet.

Nem ismert olyan egyéb földtani tényező, amelynek védelme érdekében feltételek előírása, jelentős környezeti hatással kapcsolatos településrendezési előírás válna szükségessé.

2.1.20. Klimatikus viszonyok

A településszerkezet alakítása, fejlesztése során a szélirányokat, a szélcsatorna hatásokat vizsgálni kell, meg kell előzni az esetleges torlaszok kialakulását, intézkedni kell a meglévő torlaszok eltávolításáról.

Törekedni kell:

- kompakt városszerkezet kialakítására, a területtel való takarékos bánásra,
- szélcsatornák kialakítása az uralkodó szélirány és a domborzati adottságok figyelembevételével, ill. gyepfelületekkel
- a települési zöldterületek revitalizációjára, minőségi bővítésére, hálózatba szervezésükre;
- a légszennyező termelőtevékenységek távoltartására, illetve térbeli megfeleltetésére,
- a településszerkezet tagolására beépítetlen területekkel, zöldterületekkel (árnyékos parkokkal, sportterületekkel, vízfelületekkel) és a természetes átszellőzést biztosító zónákkal.

Egy központi mag esetén hatványozódnak a települési klímát befolyásoló negatív körülmények. Ha nagyobb a centrum beépítési sűrűsége, a gépkocsik forgalom okozta szennyezés is koncentráltan jelentkezik. A település többi része, beépítetlen területei nem tudják ellensúlyozni a szennyezések hatásait.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

2.2. Helyzetfeltárás keretében vizsgált, a helyzetelemzés során értékelt tényezők kölcsönhatás mátrixa

		HATÁSVISELŐK										
		Területfejlesztési- rendezési dokumentumok	Településfejlesztési- rendezési dokumentumok	Település társadalma	Humán infrastruktúra	Gazdaság	Önkormányzati gazdálkodás, településüzemeltetés	Táji természeti adottságok, zöldfelületi rendszer	Épített környezet	Közlekedés	Közművek	Környezetvédelem, klimatikus viszonyok
H A T Ö T É N Y E Z Ő K	Területfejlesztési- rendezési dokumentumai		++	-	+	+	∅	+	+	+	+	+
	Településfejlesztési- rendezési dokumentumai	++		+	+	+	+	++	++	++	++	++
	Település társadalma	-	+		+	+	∅	-	-	-	-	-
	Humáninfrastruktúra	-	+	+		+	++	∅	-	-	-	-
	Gazdaság	+	+	+	+		∅	∅	++	+	+	+
	Önkormányzati gazdálkodás, településüzemeltetés	∅	+	+	++	∅		+	+	+	++	+
	Táji, természeti adottságok, zöldfelületi rendszer	+	+	∅	-	-	+		++	+	++	+
	Épített környezet	+	+	++	+	+	+	++		++	++	++
	Közlekedés	+	+	-	+	++	+	+	++		+	++
	Közmű	-	+	+	+	++	++	+	++	+		+
Környezetvédelem, klimatikus viszonyok		+	++	++	++	+	++	++	++	+		

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Illeszkedés- kölcsönhatás kapcsolat

++	erős, közvetlen kapcsolat a vizsgált tényezők között
+	áttételes kapcsolat
∅	nincs kapcsolat, vagy ezen a szinten nem értelmezhető
-	bizonytalan kapcsolat, vagy ezen a szinten nem meghatározó

3. HELYÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1. Helyzetelemzés eredményeinek értékelés, szintézis.

3.1.1. A folyamatok értékelése, fejlesztéseket befolyásoló külső-belső tényezők értékelése

A város fejlődését befolyásoló, eddig áttekintett tényezők:

- a) gazdasági-földrajzi adottságok
- b) természeti, táji adottságok, erőforrások
- c) demográfiai adottságok, illetve változásai
- d) gazdasági szerkezet és változása
- e) a világörökségi szerepkör
- f) infrastruktúra
- g) tulajdonviszonyok
- h) az épített környezet és annak térbelisége
- i) környezetvédelem, klimatikus viszonyok

a) *Gazdasági-földrajzi adottságok:* Hortobágy a megye települési átlagát kisé meghaladó a gazdaság állapotát illetően. a gazdaság további fejlesztése lehetséges, hiszen potenciális fejlesztési erőforrásokkal rendelkezik a település. Ennek egyik lehetősége a világörökségi fejlesztési lehetőségei a mezőgazdaságban (állattenyésztés, növénytermelés, halászat). Másik fejlesztési forrás a kiemelt turisztikai övezetté nyilvánításból adódhat. Ez a jelenlegi turisztikai szolgáltatásoktól szélesebb kört ölelhet fel úgy, hogy az ezirányú együttműködést erősítik a környező településekkel.

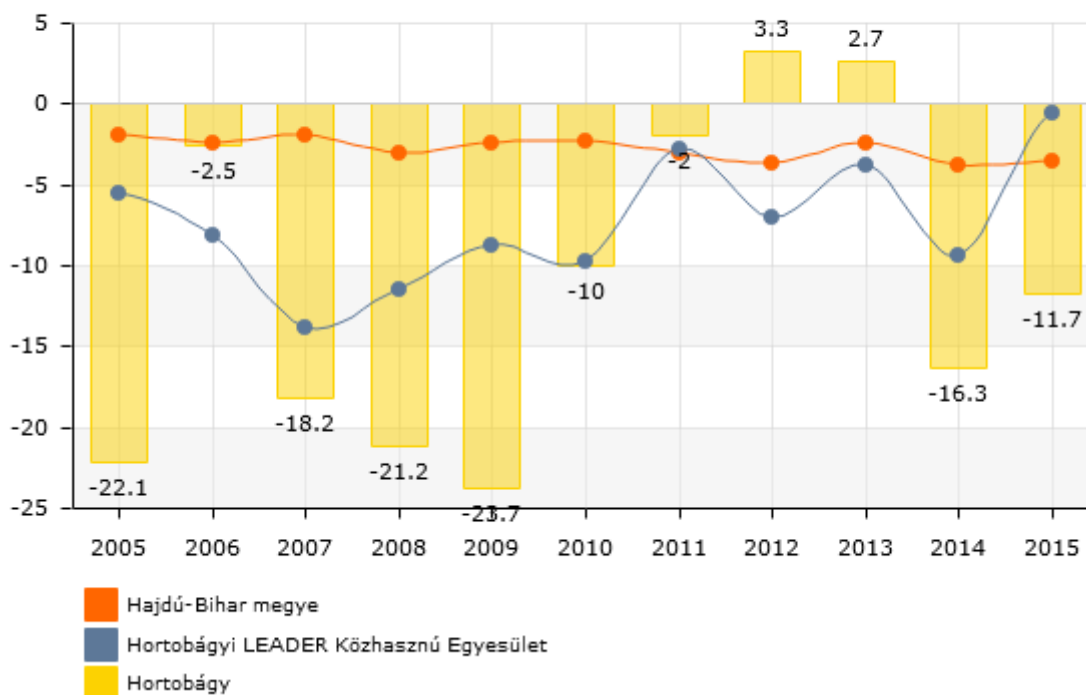
A gazdasági pozíciót tovább erősítheti az M35 autópálya Debrecen-Berettyóújfalu közötti szakaszának megépítése.

b) *Természeti erőforrások:* A természeti erőforrások közül a település gazdaságát a mai napig is a természeti, táji adottságok határozzák meg. Másik természeti erőforrás a gyepgazdálkodásra épülő állattenyésztés. Ezen adottságokra épülve mellett fontos még idegenforgalmi szempontból a puszta élővilága, mint természeti erőforrás.

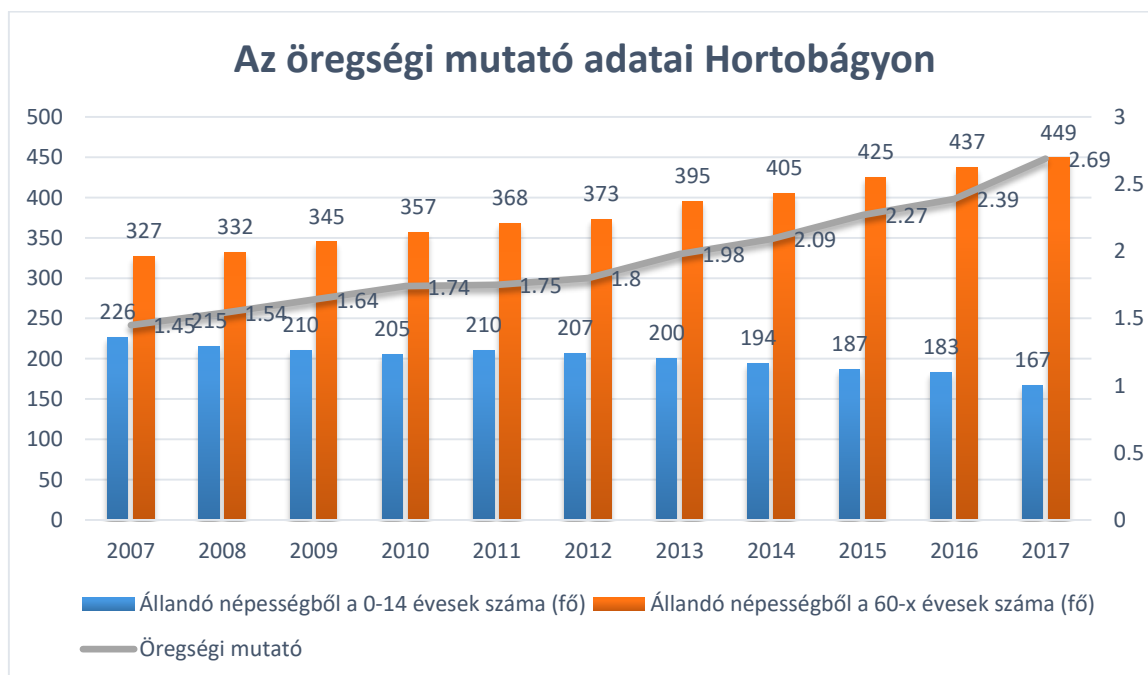
c) *Demográfiai adottságok, illetve változásai:* a népességi csúcs 1949-es évben volt közel 2500 lakossal. A rendszerváltáskor, 1990-ben 1700 fővel rendelkezett, melyet kisebb ingadozásokkal 2004-ig meg is tartott. Ezt követően további csökkenés zajlott le és az állandó népesség 1500 fő körül alakult. Jelenleg már 1400 fő alá csökkent, mely a gazdasági változások következménye, melyet csak részben tudott kompenzálni a bevándorlás. Az országra jellemző folyamat Hortobágyon is lejátszódott.

Vándorlási egyenleg (ezrelék)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Mivel a település nem tud kellő és képzettségüknek megfelelő munkát adni a diplomás fiataloknak, azok elvándorolnak. A település jövője szempontjából a születések számának csökkenése és a társadalom elöregedése jelent kihívást, veszélyt.

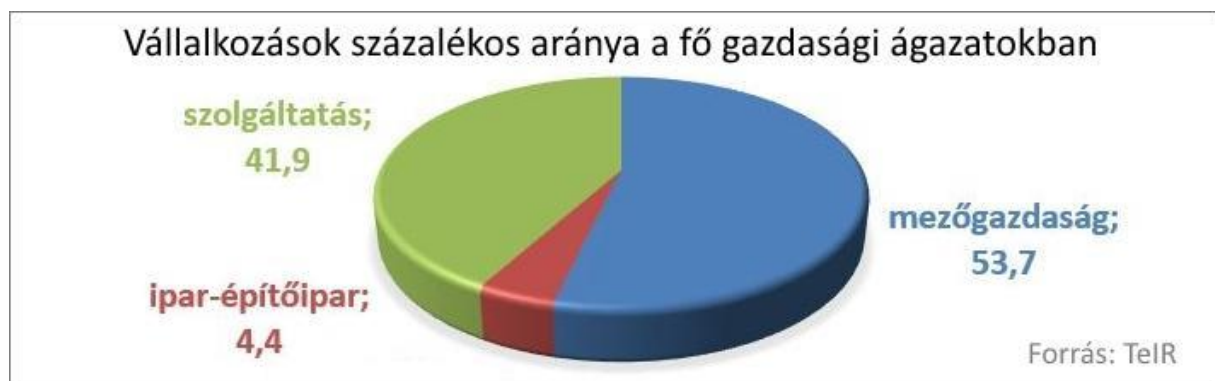

d) *Gazdasági szerkezet és változásai:* A település gazdaságában a legeltető állattenyésztés mezőgazdaság, illetve az ahhoz kötődő termékfeldolgozás és kereskedelem a jellemző. 1990 előtt a település gazdaságának jelentős része termelészövetkezetbe integrálódott, mint a szocializmus jellemző termelési formája.

Hortobágyon a rendszerváltást követően jelentősen csökkent a termelő egységek száma, így például megszűnt a keverőüzem, a baromfikeltető, az export juh vágóhíd (amely jelenleg olasz tulajdonban van bezárva) és a tollfeldolgozó. A libatartás visszaszorításával állattartó telepek tucatja szűnt meg. Ennek következtében a községben alig van működőképes vállalkozás, amely foglalkoztatási és adózási szempontból egyaránt óriási problémát jelent.

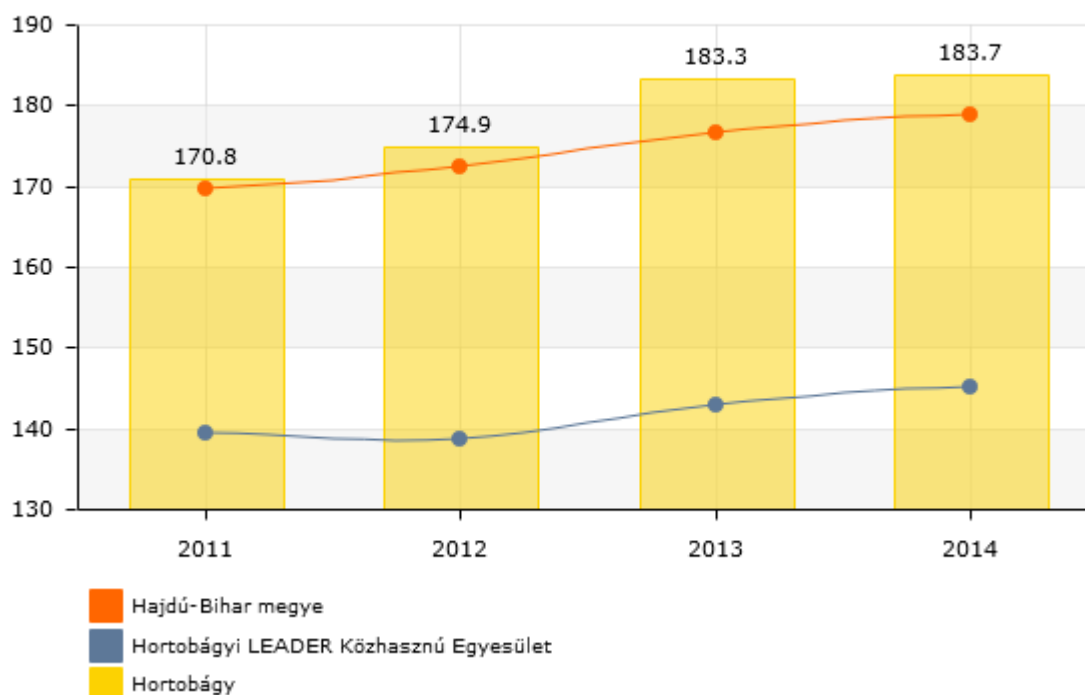
A településen működő három nagy állami tulajdonú társaságnak (Hortobágyi Nemzeti Park, Hortobágyi Nonprofit Kft., Hortobágyi Halgazdaság Zrt.) kiemelt jelentősége van a település és a térség gazdasági, társadalmi életében. Ráadásul ezen cégek közül csak a Hortobágyi Halgazdaság működik részvénytársasági formában, így jelentősebb mértékű iparűzési adóbevétel csak ettől a társaságtól származik. Hortobágy munkaképes lakosságának döntő hányada az említett két gazdasági társaságnál áll, illetve állt alkalmazásban, így ezen gazdaságok működtetése, helyzete, illetve a velük kapcsolatos döntések közvetlenül és közvetve az egész Hortobágy térségére meghatározó hatást gyakorolnak.

Vállalkozási struktúra általános jellemzése

Regisztrált vállalkozások száma ezer lakosra (db)

(c) 2019 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A működő vállalkozások között meghatározó a kereskedelemben tevékenykedő vállalkozások száma, az idegenforgalomban működő vállalkozások száma.

A vállalkozások gazdasági ágazat szerinti megoszlása szerint a településen termelő szektor nem működik, a kereskedelem azonban az országos átlagokhoz képest is jóval fajsúlyosabban van jelen a településen, ugyanez mondható el a mezőgazdaságról.

Pozitív elem ugyanakkor a gazdálkodó szervezetek és az önkormányzat közötti élénk együttműködés.

e) A világörökségi szerepkör:

A települések közötti kapcsolatot a Hortobágy tájegység jelenti. Itt alakult meg – hazánkban elsőként – 1973-ban a Hortobágyi Nemzeti Park, és kapta meg az UNESCO Világöröksége címet. A Nemzeti Park célja, hogy az egyedülálló természeti, néprajzi és épített értékeket megóvja, átörökítse és megismertesse az itt élőkkel, illetve a szélesebb közönséggel. Természetföldrajzi szempontból a másik integráló tényező a Tisza, melynek bal partján helyezkednek el a közösség települései.

Hortobágy az ország egyik legismertebb idegenforgalmi célpontjaként évente mintegy 200.000 turistát vonz. A Hortobágyi Nemzeti Park Magyarország első nemzeti parkja, melynek szívében található Hortobágy község. A terület Kultúrtáj kategóriában 1999 óta a Világörökség része. Itt található Európa legnagyobb kiterjedésű füves pusztája és a híres hármasműemlékegyüttes a Kilenclukú Híd, a Hortobágyi Csárda és a Pásztormúzeum. Ebben a műemléki környezetben található a

rendezvénytér, melyhez tartozik a kiváló adottságú, Hortobágy folyó partjára épült víziszínpad és a Hídi vásár területe, valamint a folyóparti terület, ahol a hortobágyi hagyományörző rendezvények kerülnek megrendezésre.

f) *Infrastruktúra ellátottság*

o *Közlekedési ellátottság:*

Meghatározó a 35. sz. főút és a 108-as jelű vasútvonal települési érintettsége. Ezen túl jelentőséggel bír a környező településekkel összekötő mellékutak

Közműellátottság:

A teljes körű közműellátottság és annak minősége alapvető fontosságú az életminőség emeléséhez. A község közművekkel való ellátottsága kettős képet mutat, esetlenként igen jelentős az eltérés a központi településrészen és a község külterületén, a tanyai településrészekben fennálló helyzet között.

o *Szennyvízelhelyezés:*

2015 előtt egyes településrészek ellátottsága és fejlettsége eltérő volt. A befejeződött szennyvízberuházás e téren jelentős változást hozott.

o *Ivóvízellátás:*

A hálózaton ivóvíz vételezésére közkutak, a tűzoltáshoz szükséges víz biztosítására altalaj, valamint talaj feletti tűzcsapok vannak felszerelve, amelyekkel a hálózat mosatása is elvégezhető.

o *Földgázellátás: Villamosenergia:*

A település energiaellátására a vezetékes energiahordozók közül a villamos energia és a földgáz áll rendelkezésre. A két vezetékes energiahordozó rendelkezésre állása a település gazdaságos, takarékos, korszerű, környezetbarát energiaellátását igény esetén lehetővé teszi. A villamos energiát, mint vezetékes energiahordozót elsődlegesen világításra és erőátviteli célú, vagy technológiai célú energiaigények kielégítésére használják.

o *Távközlés:*

A telefonhálózat kiépítése az 1990-es évek elején gyorsult fel, majd az 1997-től megjelenő mobilszolgáltatók hatására a távbeszélő fővonalak száma esett, míg a telefonnal rendelkező háztartások és személyek száma nőtt. A vezetékes fővonalak számának stabilizálódása az előfizetési díjak mérséklődésével, és a más vonalas alapú szolgáltatással való kapcsolt szolgáltatásával magyarázható.

g) *Tulajdonviszonyok*

Az önkormányzati ingatlanvagyon mennyisége és elhelyezkedése a városközpontban koncentrálnak. Ezek alapvetően a közszolgáltatásokhoz kapcsolódnak és nem adnak lehetőséget ezekkel való gazdálkodásra, vagyongyarapításra.

Ezért az önkormányzati ingatlanvagyon a település működtetése és a további közösségi fejlesztési célok megvalósíthatósága szempontjából értékelhető, hasznosítható. Ezek az ingatlanok így önálló, jelentős gazdasági hasznot jelentő fejlesztési potenciállal nem rendelkeznek.

Az állami tulajdon aránya is magasa településen, melynek kezelője a HNP Igazgatóság. Az állami tulajdonú ingatlanokon az önkormányzattal való együttműködés további fejlesztési források kiaknázását teszi lehetővé.

A magántulajdon és a magánvállalkozások biztosítják a piaci alapú szolgáltatásokat, kereskedelmet, szálláshely szolgáltatásokat egyre nagyobb kínálatban és változatossággal. Ez egyben része lehet a településközpont vonzó településképi kialakításának és megőrzésének.

h) Épített környezet és annak térbelisége.

Hortobágy sajátos – tervezett – településszerkezettel és területfelhasználással rendelkezik. A történelmi örökség területét közvetlenül a közszolgáltatások és kereskedelem-vendéglátás funkciók veszik körül és ezeket minden irányból homogénnek mondható településrészek veszik körül, melyek elsősorban kertvárosias, illetve falusias használatúak. Ennek megfelelően kompakt településtről beszélhetünk. Ehhez csatlakozik a Mátai lovas falu, mely különösebb konfliktust ebben a formában nem okoz a településszerkezetben.

A helyzetfeltárás során a településrészek lehatárolása a településképi arculati kézikönyv szerint, a településképi figyelembevételével készült. Azonban a helyzetelemzés szerint a lehatárolás alapja, fő szempontjai, a településrendezési kapcsolódó fogalmak alapján, a beépítettség és a településrész meghatározó funkciói lehetnek.

A lehatárolás így településrendezési megalapozottságú és nem vesz figyelembe a módszertanba nem tartozó vagy szubjektív szempontokat.

A településrendezés szempontjaihoz igazodó elkülönített településrészek:

- 1. településközpont
- 2. lakóterületek
- 3. üdülő és különleges területek
- 4. külterület a beékelődő mező és egyéb gazdasági és lakó (tanya) területekkel (amely nem minősül elkülönült beépített településrésznek, csupán a belterülettől való elhatároltsága miatt került önállóan megjelölésre, és ennek alapján néhány releváns körülmény alapján külön is értékelésre kerül, amennyiben az indokolt).

A vasút a települési területen kívül épült meg, mely adottságnak tekinthető. A vasút és a 35. sz. főút település között törvényszerűen összenövészett településrész részben kötöttség a település fejlesztése során. A mezőgazdasági területek aránya jelentős a külterületen. A mezőgazdasági területen a legeltetés és a halászat és az ennek megfelelő építési használat építési használat ezért domináns, és marad a jövőben is. A védett természeti területeken a természetközeli állapotok fenntartása és megőrzése kiemelten fontos.

i.) Környezetvédelem, klimatikus viszonyok:

A jövő tervezett fejlesztéseivel a klimatikus viszonyok változásához való alkalmazkodással is számolni kell. A településrendezés során ki kell alakítani a klimatikus viszonyokhoz legjobban alkalmazkodó tagolt településszerkezetet. A település zöldfelületi rendszere, a vízfolyások és állóvizek, erdőfoltok és fasorok akklimatizáló hatásukkal segíthetik elő a város légcseréjét, a levegő tisztaságát.

3.1.2. Külső-belső tényezők összefoglaló értékelése (SWOT)

<i>Belső tényezők</i>	
<i>Erősségek</i>	<i>Gyengeségek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● A község a Hortobágyi Nemzeti Park területén fekszik ● UNESCO Világörökségi terület ● Egyedülálló, tiszta és ingermentes, háttérszennyezés- és fényszennyezés-mentes természeti környezet ● Régészeti jelentőségű területek, kunhalmok ● Hasznosítható termálforrás ● Műemlékek (Kilenclyukú híd, Csárda, Pásztormúzeum), különleges pusztai és pásztoréptmények vonzereje ● A HNP turisztikai kínálata folyamatosan bővül ● Szépülő községközpont ● Fejlődő közmű- és intézményi infrastruktúra ● Jó színvonalú alapfokú oktatás, óvoda, iskola és kollégium ● Lakótelek kialakításra alkalmas területek ● Tapasztalt és elhivatott települési menedzsment 	<ul style="list-style-type: none"> ● A szikes területek mezőgazdálkodásra nem alkalmasak, a biogazdálkodás is nehézkes ● A vízgazdálkodási és a természetvédelmi érdekek ütközése ● Gyenge minőségű termőtalajokon nehézkesen működtethető mező- és erdőgazdálkodás ● Az állattartó majorok fejlesztését a szigorú állathigiéniai előírások nehezítik ● Komoly szociális és egzisztenciális problémák a településközponttól legtávolabb lévő külterületeken (Árkus, Szásztelek, Halastó, Kónya) ● A külterületek ellátása az önkormányzatra komoly anyagi terheket ró ● A vállalkozások tőkehiánya ● Csökkenő születésszám, növekvő halálozási arány, a település elöregedő ● A fiatal, munkaképes korú lakosság elvándorlása ● Nincs helyben elegendő munkahely

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

<ul style="list-style-type: none"> ● Fontos közlekedési folyosók közelsége (33-as számú Füzesabony – Debrecen fő közlekedési út, a település vasúton is megközelíthető) ● Fejlődő együttműködés a környező városokkal ● Közös turisztikai desztináció Debrecennel és Hajdúszoboszlóval ● Erősödő falusi közösség ● Kulturális hagyományok ápolása, jól szervezett rendezvények ● Hasznosítható üzemi, gazdasági jellegű épületek ● Kiépült mikro- és makrotérségi együttműködés ● Színvonalas gasztronómia, hagyományos pásztorételek kínálata ● A táj ápolásához nélkülözhetetlen állatlétszám jelenléte, a sajátos legeltetési kultúra fenntarthatósága ● Gyalogos híd, illetve kerékpárút megléte ● folyamatban lévő tájrehabilitáció 	<ul style="list-style-type: none"> ● Infrastrukturális hiányosságok, a külterületek vízellátási gondjai, ivóvíz-minőségi problémák ● A faluközi utak hiányosak, nincs kiépített kerékpárút a főbb turisztikai célpontok felé ● A külterületek nehezen megközelíthetők, nincs tömegközlekedés a legrosszabb helyzetben lévő külterületi településrészekre ● A közutak általánosan rossz állaga, a mellékútvonalak gyakran kátyúsak és keskenyek ● A jelenlegi turisztikai vonzerő nem elegendő, ennek következtében a vendégéjszakák száma alacsony ● A műemlékek és az építészeti értékek felújítása nem kellően támogatott ● A területek nagy része állami tulajdonban van, ezért kevés az önkormányzat fejlesztési lehetősége <ul style="list-style-type: none"> - Alacsony a vendégéjszakák száma
---	---

<i>Külső tényezők</i>	
<i>Lehetőségek</i>	<i>Veszélyek</i>
<ul style="list-style-type: none"> ● Jelentős arculatformálás megvalósítása Hortobágy községben ● A Hortobágyi Nemzeti Park turisztikai vonzerejének növelése ● Megvalósul a termálfürdő, amely a vendégéjszakák számát növeli ● Az idegenforgalmi húzóágazatban a pásztorhagyományokra épülő programok és a rendezvények prioritása megmarad, amely nem csupán helyi és regionális szinten, de nemzetközi viszonylatban is erős vonzó tényezővé válik 	<ul style="list-style-type: none"> ● A Hortobágy, mint térség vonzereje csökken ● Nem válik húzóágazattá a turizmus, nem fejlődik a falusi turizmus, nem növekszik a vendégéjszakák száma ● Nem épül meg a termálfürdő ● Nem fejlődik a gazdaság, nem élénkülnek a vállalkozások, nem lesz elegendő munkahely a községben ● Az önkormányzatnak nem lesz elegendő bevétele ahhoz, hogy a településközpont fejlesztéséhez szükséges pályázati önerőt előteremtse

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

<ul style="list-style-type: none"> ● A régi tanyaközpontok a HNP oktatói és kutatói hálózatának bázisává válnak ● A Hortobágyi Nemzeti Park, illetve a Természetvédelmi és Génmegőrző Nonprofit Kft. turisztikai attrakciói jelentős vonzerőnövelő tényezővé válnak ● Új turisztikai attrakciók létrehozása ● A gasztroturizmus fejlesztése ● Az ipari jellegű munkahelyi területek környezetbarát struktúrához igazítása ● A szociális ellátó rendszerben új munkalehetőségek létrehozása ● A tanyagondnoki szolgálat megerősítése ● A demográfiai trend megfordítása, a lakosság átlagéletkorának csökkentése ● A tudásalapú és az információs társadalom megerősítése ● A helyi kisközösségek, a civil mozgalmak megerősítése ● A szelektív hulladékgyűjtés bővítése, a csapadékvíz-elvezetés biztonságossá tétele ● Az egészséges ivóvízellátás biztosítása ● A pusztai állattartás és az élő pásztorhagyományok ápolásában rejlő különleges vonzerő érvényesítése - 	<ul style="list-style-type: none"> ● Nem lesz pályázati forrás a község alapellátásának és infrastruktúrájának fejlesztésére, ezért csökken a település vonzereje, romlik az egészségügyi és szociális alapellátás színvonala, a külterületeken a tanyagondnoki szolgálat alacsony szinten marad ● Nem lesz megfelelő, fizetőképes kereslet a turizmus iránt ● A Hortobágyi Nemzeti Park területe kevésbé marad ápolat ● Az egykori rizsföldek felszámolása során, a védett területeken kívül megmaradnak a tájcsúfító építmények, nem áll vissza az eredeti vegetáció ● Az értékes madárvilág fokozottan veszélyeztetett a járványveszély miatt ● Továbbra is gondot fog jelenteni az egészséges ivóvízellátás, nem sikerül megoldani mindenhol a külterületek egészséges ivóvízellátását (Kőnya, Árkus) ● Általánosságban romlik a környezet minősége ● Forrás hiányában nem valósul meg a környezetbarát közvilágítás -
--	---

3.1.3. A településfejlesztés és a –rendezés kapcsolata

A jelen településfejlesztési koncepció hosszú távú elképzeléseket rögzít és irányokat jelöl ki az integrált településfejlesztési stratégia számára. Ha stratégia nem készül, akkor a stratégia tartalmazza a megvalósítás eszközeit és azok nyomon követésének rendszerét. Egyúttal a készülő településszerkezeti tervben ezen irányokat át kell venni. A településfejlesztési koncepcióhoz készített megalapozó vizsgálatok felhasználhatók a településrendezési eszközök készítésénél.

3.1.4. A településfejlesztést befolyásoló tényezők, korlátok és lehetőségek

Ezen tényezőket természeti és mesterséges épített elemek alkotják.

A természeti korlátok közé sorolhatók az országos ökológiai hálózat szerinti magterület és pufferterület, továbbá a NATURA 2000 területek, melyeken belül beépítésre szánt terület – főszabályként – nem jelölhető ki.

Az épített korlátokat alapvetően az infrastruktúra hálózat nyomvonalainak területei alkotják. a nehézkes átjárhatóság miatt a vasúti átjárás korlátozó hatása emelhető ki. Kisebb korlátozó hatása van a helyi védelemnek, továbbá a változtatásra nem alkalmas településrészeknek (pl. temetők területei,).

3.2. Problématérkép/értéktérkép

Az azonosított települési értékeket és problémákat, mint adottságtérképi elemeket egy térképen ábrázolva, mint a település adottságai jó kiindulópontot jelenthet a fejlesztési irányok meghatározására. Az adottságok és problémák két területet ölelnek fel: egyrészt a fizikai környezet, másrészt a társadalmi környezet adottságait.

E térkép a természeti és épített (művi) környezet – együtt: fizikai környezet – elemeit tartalmazza.

A társadalmi adottságok ábrázolására a statikus térkép önmagában nem alkalmas. Ezeket eltérő településrészenként lehet elemezni, feldolgozni, mely a vonatkozó fejezetekben megtörtént.

Az érték- illetve probléma adottságok térképen ábrázoltak. Egyes elemeket értékként, másokat problémaként nevesíti. Azonban egyes elemek egyik megközelítésben értéket képviselhetnek, más megközelítésben problémát – komoly korlátozást – jelenthetnek. Pl. az alulhasznosított szlömösödött, vagy azzal veszélyeztetett terület megléte igen nagy probléma, de egyben a további fejlesztés lehetősége is, tehát érték. Kétségtelen az is, hogy az örökségvédelem egyes elemei vagy a természeti erőforrások, kincsek jelentős értékek, míg a nyomvonalas infrastruktúra jelentős korlátozó hatást (is) jelent. A gazdaság viszont infrastruktúra nélkül nem működésképes, ezért meglétük értéket (is) képvisel. Ezért a probléma, illetve értéktérkép egyes elemei települési adottságokat – adottságtérképet – képeznek együttesen. Ezért a település értékeit és problémáit önmagukkal is összevetve kell értékelni a későbbi fejlesztési rendezési döntéseknél.

Az egyes fejlesztések tematikus és területi kijelölésének tehát a települési adottságokra, az azokból következő lehetőségekre kell épülnie.

A település tipikus értéktérképi elemei:

Fizikai környezeti

- országos ökológiai hálózat magterülete, ökológiai folyosója
  - o Hortobágy műemlékek országos ismertsége
  - o a puszta jelenléte
  - o a település tervezett szerkezete
- NATURA 2000 területek

- régészeti lelőhelyek
  - o közművesítetttség kiépülése
  - o gondozott zöldterületek
  - o a főtér rendezettség
- ex-lege védett területek
- helyi védett területek, épületek, vagy arra javasoltak
- felszíni vízfolyások, állóvizek

Társadalmi:

- o jelentős a civil szervezetek jelenléte
- o kulturális (pusztai) hagyományok ápolása
- o önkormányzat szociális ellátási rendszere
- o sportegyesületek tevékenysége
- o a főtér közösségformáló szereppel is bír
- o a települési kötődés, szellemiség megléte

A település tipikus problématerképi elemei:

Környezeti (fizikai) problémák

- o főutak, mellékutak
- o szennyező ipari területek
- o vonalas légvezetékek (elektromos, telefon, hírközlés)
- o vonalas föld alatti vezetékek (ivóvíz, szennyvíz, gáz)
- o külterületi tanyák területe, építési használata

Az új gazdasági és fenntarthatósági programok alapján érték, illetve lehetőség:

- az önkormányzat aktív szerepvállalása a fejlesztések előkészítésében, a közszolgáltatásokban
- a gazdasági fejlődés helyi programjának megléte, mely a fejlesztések társadalmi- gazdasági- környezeti fenntarthatóságát segíti és ma is aktuális javaslatokat tartalmaz.

Társadalmi problémák:

- o elvándorlás jelentős mértékű
- o foglalkoztatottság csökkenése
- o szlömösödés veszélye
- o a fiatalok által igényelt szabadidős programokhoz nem igazodnak a település lehetőségei

KÜLTERÜLETI ÉRTÉKEK

JELENTŐS MÉRETŰ FOLYÓ ÉS ÁLLÓVIZEK

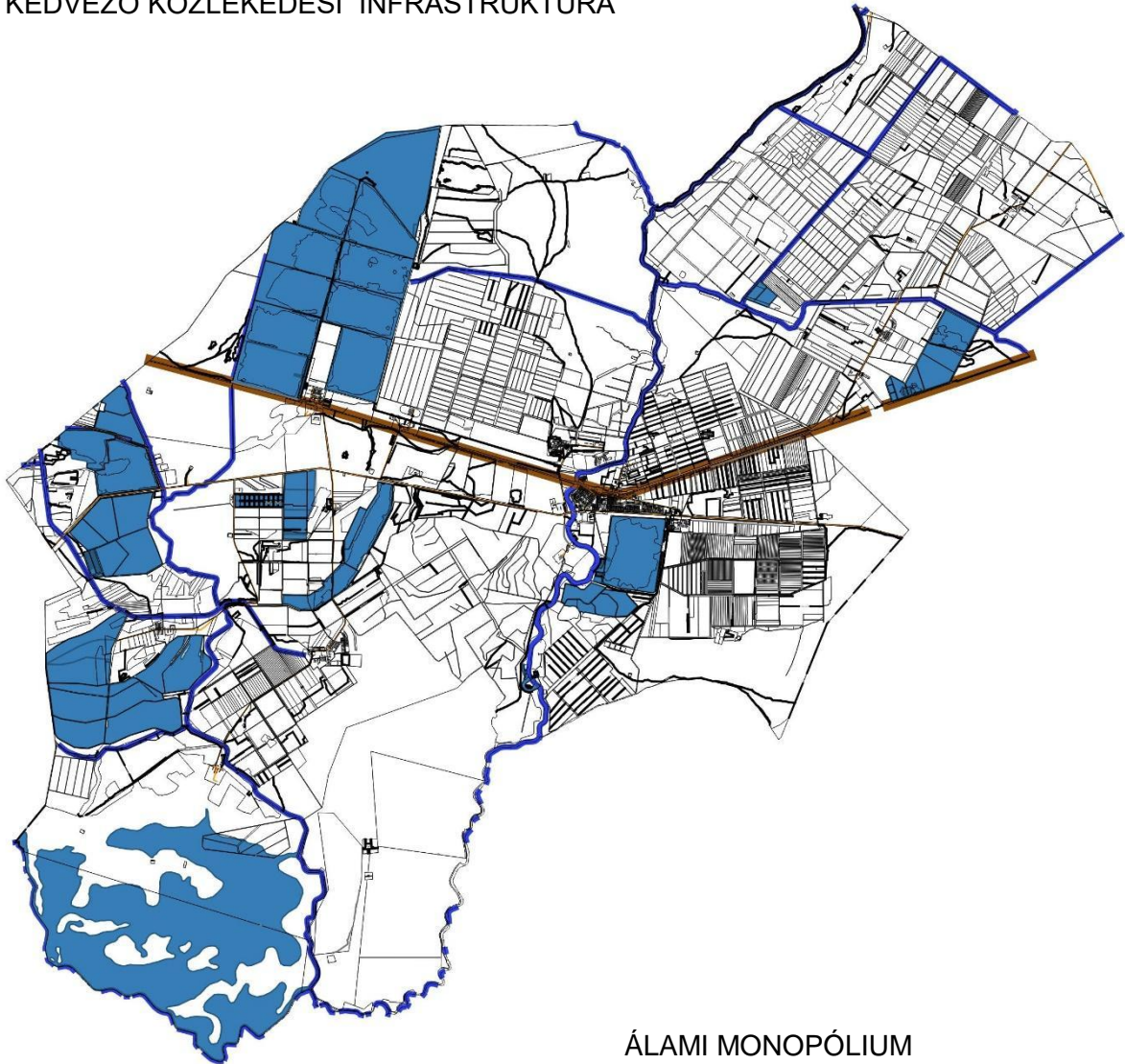
PUSZTAI HAGYOMÁNYOK

VILÁGÖRÖKSÉGI TERÜLET

GAZDAG ÉLŐVILÁG

ÖKO-TURISZTIKAI HELYSZÍNEK

KEDVEZŐ KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA

ÁLAMI MONOPÓLIUM

KÜLTERÜLETI SZLÖMÖSÖDÉS

TULSÁGOSAN TAGOLT TELEPÜLÉSSZERKEZET

TERÜLETGAZDÁLKODÁS LEHETŐSÉGÉNEK HIÁNYA

VÉDET TERÜLETEKBŐL FAKADÓ KORLÁTOZÁSOK

KÜLTERÜLETI PROBLÉMÁK

BELTERÜLETI ÉRTÉKEK

VILÁGÖRÖKSÉGI
TERÜLET

■ MŰEMLEKEK

TERVEZETT
TELPEÜLÉSSZERKEZET

○ ORSZÁGOSAN EGYEDÜLÁLLÓ
BEÉPÍTÉSI FORMA

◇ TARTALÉK LAKÓTERÜLETEK

ÁTMENŐ FORGALOM
ZAVARÁSÁTÓL MENTES
TERÜLETEK

ZÖLDFELÜLETEK
MINŐSÉGE

SPECIÁLIS BEÉPÍTÉSŐL
ADÓDÓ BEÉPÍTÉSI ÉS
KÖZLEKEDÉSI
PROBLÉMÁK

GAZDASÁGI
FEJLESZTÉSI
TERÜLET HIÁNYA

SZÉTSZÓRT
INTÉZMÉNYEK,
ÜZLETEK

KLASSZIKUS
TELEPÜLÉSKÖZPONT
HIÁNYA

BELTERÜLETI PROBLÉMÁK

3.3. Eltérő jellemzőkkel rendelkező településrészek

3.3.1. településrészek kijelölése, pontos lehatárolása, a lehatárolás indoklása, térképi ábrázolása, a lehatárolt településrészek rövid bemutatása

1. településközpont
2. lakóterületek
3. üdülő és különleges területek
4. külterület a beékelődő mező és egyéb gazdasági és lakó (tanya) területekkel

(1) Településközpont településrész

Egyrészt a történeti településközpont területe, ahol a legtöbb települési közszolgáltatás található. Itt az egyházi, önkormányzati és egyéb szolgáltató funkciók is jelen vannak. Ennek megfelelően a hatályos településszerkezeti terv szerint itt a településközponti vegyes településfelhasználás a jellemző. Védett műemlék, épületek is itt jellemzőek, éppen a történelmi múlt örökség őrző területe miatt.

Másrészt a történeti településközponttól különálló része, attól keletre esően, elsősorban igazgatási funkciókkal.

(2) Lakóterületi településrész

A településrész zömében családi házas beépítésű. A településközpontoz közvetlenül csatlakozó kertvárosias, illetve azt lehetővé tevő területfelhasználáson kívül a falusias területfelhasználás és építési használat van jelen. Azonban az állattartás és a háztáji növénytermelés már nem jellemző. A terület infrastruktúrával jól ellátott.

(3) Üdülő és különleges településrész

a Mátai üdülő falu és a Mátai ménes területe tartozik ide.

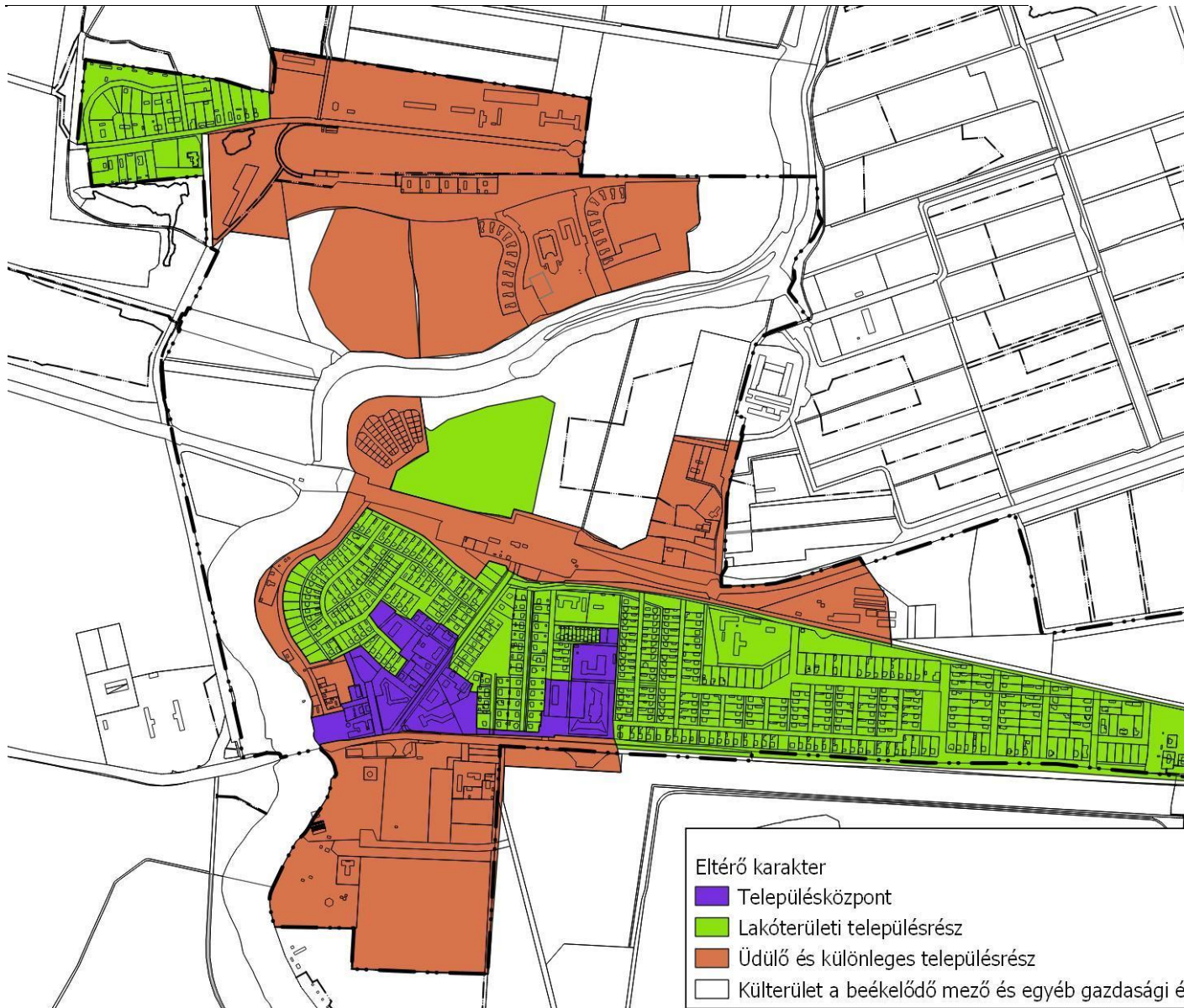
Természeti környezetben laza beépítés jellemzi ezt a településrészt.

(4) Külterület a beékelődő mező és egyéb gazdasági és lakó (tanya) területekkel

Ide a beépítésre nem szánt, döntően mezőgazdasági használatban lévő külterületi részek tartoznak. Itt a mezőgazdasági állattartás a jellemző, a mezőgazdasági legeltetéshez és halászathoz kapcsolódó funkciókon kapcsolódó építés a jellemző.

Itt még további történeti jellegzetesség a nagy távolságra lévő fejlődésben stagnáló tanyák megléte. Ezek szlömösödéssel, akár szegregációval veszélyeztetettek, fejlesztésük külön speciális fejlesztő programokat igényel.

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

3.3.2. szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 2.§-a szerint a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület a szegregációs mutatóval lehatárolt olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt, vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges.

Nyugat-Európa nagyvárosaiban a szociális szegregáció sok esetben előrehaladott formában jelenik meg, és több tízezer lakosú városrészeket érint. Az esetek többségében a szegénységi problémát etnikai, bevándorló problémák is nehezítik. Magyarországon mind a probléma mértéke, mind a rendelkezésre álló eszközök (pénz, bérlakások, civil kapacitások) lényegesen kisebb volumenűek.

Magyarországon a mélyszegénység döntően a falvakra jellemző, a szociális városrehabilitáció programja mégis városi program. Adódik ez abból, hogy a falvak esetében nem elegendő lokális, akcióterületi programokban gondolkodni, mert a probléma valós gyökere a települések elzártságából, munkahelyek hiányából, települési infrastruktúra hiányából adódik. Nem lehet tehát addig helyi felzárkóztató politikát hatékonyan megvalósítani, amíg a települések maguk is alapvető problémákkal küzdenek.

Hortobágy községben az állami gazdaság működésének idején a megfelelő lakhatást biztosító külterületi lakások egy részének állapota jelentősen romlott, veszélyeztetett lett. Az állami gazdaság megszűnésével munka és perspektíva nélkül maradt családok az ingatlanok felújítását, megfelelő komfortjának fenntartását nem tudták és a mai napig sem tudják megoldani. A lakások alacsony komfortfokozatúak, sok lakásban előfordul - annak ellenére, hogy az önkormányzat rendszeres lakásfenntartási támogatással segíti a rászorulókat - a fizetési kötelezettség elmulasztása miatt a szolgáltató kikapcsolja a villamosenergia-szolgáltatást.

Komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elveszítő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A tapasztalatok szerint az elmúlt években folyamatosan növekszik a közüzemi szolgáltatók felé hátralékkal rendelkező lakosok száma. Az utóbbi két évben ennek ellensúlyozására egyre többen veszik igénybe az előre fizetős, ún. „kártyás mérőórák” felszerelésének lehetőségét.

A településen jelenleg 2 db bérlakás és 6 db szociális lakás található. A feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma 57.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- és helyiséggazdálkodást. A törvény előírja az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének

és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásai viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A jegyző a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a távhőszolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a lakáscélú pénzügyi kölcsön törlesztőrészletéhez, a közös költséghez, illetve a tüzelőanyag költségeihez lakásfenntartási támogatást nyújt. A lakásfenntartási támogatás alapnyí jogon, normatív alapon állapítható meg.

E fejezed kidolgozása érdekében a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 30. § (2) c) pont alapján adatszolgáltatás kérés céljából megtörtént a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) megkeresése.

A 30. § (5) bekezdés alapján:

„A KSH az adatszolgáltatási kérelem kézhezvétele után adatszolgáltatási szerződést köt az önkormányzattal és a szerződés megkötését követő 21 napon belül

- a) elvégzi a településrészek lehatárolását, és táblázatban átadja az önkormányzatnak a településrészek jellemzésére szolgáló 2011. évi népszámlálási adatokat a 11. mellékletnek megfelelően,*
- b) a 10. melléklet szerint elvégzi a település szegregációsúrését, ennek keretében a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolását, összesített adataik adatvédelmi ellenőrzését,*
- c) táblázatban átadja az önkormányzatnak a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek határainak szöveges leírását és a jellemzésükre szolgáló 2011. népszámlálási adatokat, valamint a területek elhelyezkedéséről készített kartogramot a 10. és a 11. melléklet szerint.”*

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A KSH az alábbi adatokat adta meg:

Hortobágy - Szegregátumok és veszélyeztetett területek adatai

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen **40%** feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt

Forrás: 2011. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Hortobágy összesen	Hortobágy – Kónya
Lakónépesség száma	1481	67
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	16.5	20.9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	58.5	64.2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24.9	14.9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24.3	72.1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	12.9	0.0
Lakásállomány (db)	625	30
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	19.2	83.3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37.4	69.8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	14.0	55.8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	57.3	28.6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	40.0	58.6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	1579	
Alacsony presztízű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	37.1	57.1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	54.8	64.2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	14.6	41.7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8.1	20.8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	16.1	85.2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7.8	0.0

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

Hortobágy - Szegregátumok adatai

A szegregációs mutató (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) értéke az érintett területen **50%** feletti és a területen élő népesség száma eléri az 50 főt

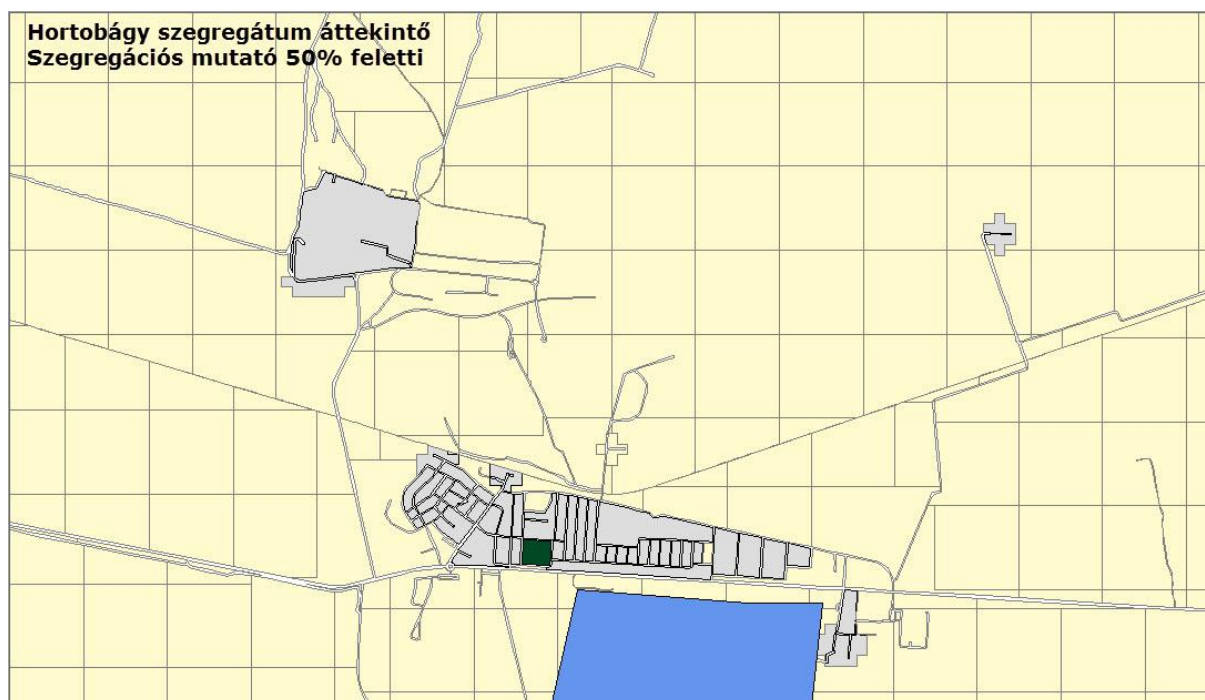
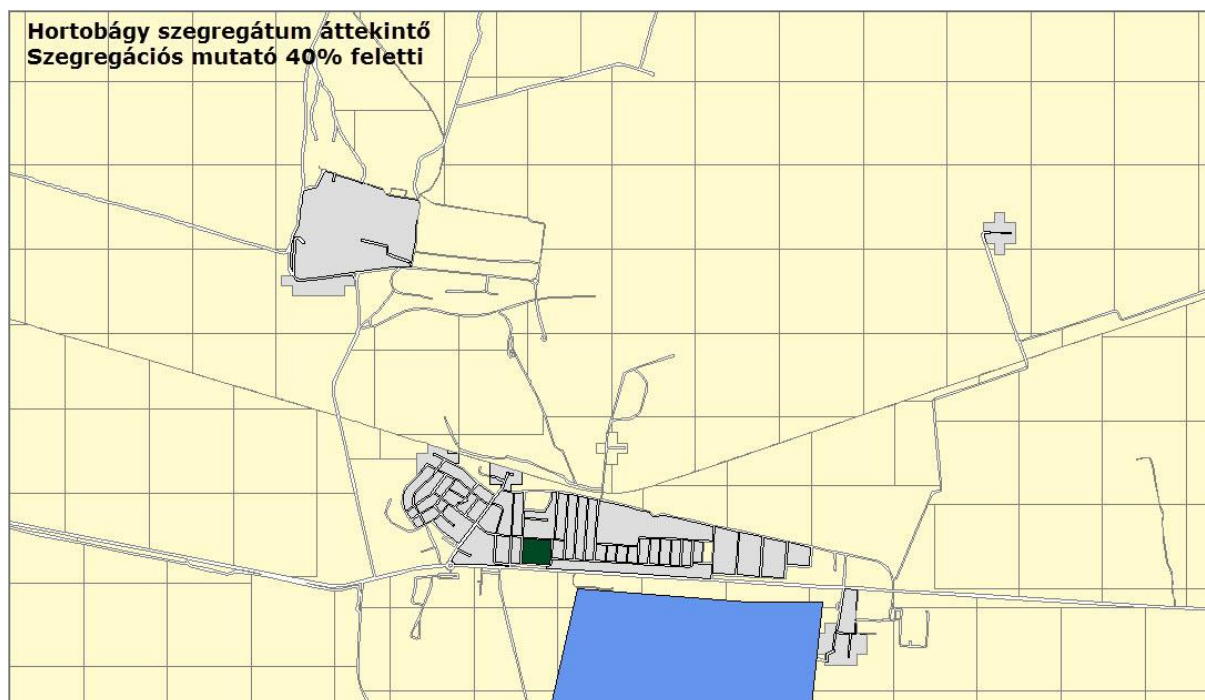
Forrás: 2011. évi népszámlálás

Mutató megnevezése	Hortobágy összesen	Hortobágy – Kónya
Lakónépesség száma	1481	67
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	16.5	20.9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	58.5	64.2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	24.9	14.9
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24.3	72.1
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	12.9	0.0
Lakásállomány (db)	625	30
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	19.2	83.3
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	37.4	69.8
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	14.0	55.8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	57.3	28.6
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	40.0	58.6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	1579	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	37.1	57.1
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	54.8	64.2
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	14.6	41.7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	8.1	20.8
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	16.1	85.2
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	7.8	0.0

HORTOBÁGY KÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOK ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK
MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATA – MUNKAKÖZI DOKUMENTÁCIÓ

A KSH az alábbi kartogramokat adta meg:

Az adatok elemzése:

A 314/2012. (XI. 8.) Kormány rendelet alapján: 2. § 7a.: szegregációs mutató: a 10. mellékletben meghatározott módon, a legutolsó népszámlálási adatok alapján a Központi Statisztikai Hivatal által számított mutató, amely a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolásának alapja;

10. melléklet a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelethez

A település szegregált és szegregációval veszélyeztetett területeinek lehatárolásához és térképi ábrázolásához szükséges adatok

1. Lehatárolás: a szegregációs mutató alapján.

A mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 év) belül.

A mutató számítása: a település területén belül olyan területileg egybefüggő tömbök kiválasztása, amelyekre együttesen jellemző, hogy a szegregációs mutató határértékének megfelelnek. A tömb népszámlálási célra létrehozott, általában közterületek és/vagy természetes és mesterséges tereptárgyak (pl. vasútvonal, autópálya nyomvonala, vízfolyás partja), valamint rácshálós térinformatikai megoldás eredményeképpen kialakított, településen belüli kisterületi egység.

A szegregációs mutató határértékei településtípusonként, 2011

Településtípus	Szegregált terület, amelynél a szegregációs mutató értéke	Szegregációval veszélyeztetett terület, amelynél a szegregációs mutató értéke
2000 főnél kisebb város és község	nagyobb egyenlő, mint 50%	nagyobb egyenlő mint 40%, de kisebb mint 50%

200 főnél népesebb települések esetében szegregátumnak, illetve szegregációval veszélyeztetett területnek azok az egybefüggő területek tekintendők, melyek megfelelnek a fenti mutatók egyikének, és a terület lakónépességének száma eléri az 50 főt. 200 főnél kisebb települések esetében a település egészére kell meghatározni a szegregációs mutató értékét.

2. Térképi ábrázolás

Kartogram: a szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területek kritériumainak megfelelő területeket ábrázolja. A kartogram olyan területeket is megjelöl, melyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk (kevesebb mint 50 főnél), vagy intézeti háztartásban élők (pl. kollégium, idősek otthona, hajléktalan szálló) miatt mégsem tekinthetők szegregált és a szegregációval veszélyeztetett területeknek.

A kapott kartogram alapján kizárólag a település központjában lévő József Attila – Czinege János u. által keretezett tömb lett „szegregátumként” vizuálisan megjelenítve, ennek oka, hogy a 2011-es

népszámlálás adatai szerint a területen található intézmény (kollégium) bizonyos vonatkozásban kielégítik a szegregációs mutató kritériumait, azonban technikailag nem tekinthetők szegregált, vagy szegregációval veszélyeztetett területeknek.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a Hortobágy-Kónya településrészen a szegregációs mutató értéke 72,1%, ami jelentősen meghaladja a szegregációs mutató 50 %-os értékét azonban jogilag nem tekinthető szegregátumnak. Ennek oka, hogy szegregációs mutató számításánál a számítási alapegység a tömb. A KSH-tól kapott információk alapján a szegregátum elemzés során a külterületeket önálló egységként vannak vizsgálva. Tekintettel arra, hogy a külterület nincs tömbökre bontva, így azok nem szerepelnek az áttekintő térképen akkor sem, ha szegregátumot alkotnak. A külterület teljes területe alkothat szegregátumot, az adatok ilyenkor a táblázatban szerepelnek.

A többi külterületi településrész vonatkozásában, - mivel a lakónépességük az 50 főt nem éri el, - szegregációs mutató nem készült.

3.3.3. egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek lehatárolása, térképi ábrázolása és helyzetelemzése (potenciális akcióterületek)

Szegregátumnak nem tekinthető – a belterülettől viszonylag távolabb fekvő - külterületi településrészeket az eltérő jellemzővel rendelkező területek egy szétszórt, de helyzetükből adódóan egységes csoportot alkotnak.

Szásztelek:

Hortobágy-Szásztelek külső településrészen a tömegközlekedési lehetőség hiánya régóta jelentős problémája a községnek, és nem csak a helyben lakók számára bírna jelentőséggel ennek megoldása. Hortobágy 2019-ban elkészült Helyi Esélyegyenlőségi Programjában is kiemelésre került a probléma a program mellékletét képező intézkedési tervben.

Szásztelek a község legnagyobb lakosságszámú külterületi településrésze, amely a 33. sz. főúttól 6 km-re található. A HEP összeállításakor 191 ember élt a településrészen. Az ott lakók számára a legközelebbi vasúti megállóhely Hortobágy-Halastó, amely Szásztelekhez 8 km távolságra van. Mivel a Volán autóbuszjáratai csak Hortobágy központjában állnak meg, így a szásztelekiek számára tömegközlekedés híján a munkába járás nehézkes, szinte lehetetlen. Ez különösen a téli időszakban okoz problémát, és komoly akadályát képezi az ott élők munkába állásának. A településrész számára óriási segítség lenne tömegközlekedési autóbuszjárat megállóhelyének, útvonalának bővítése, Hortobágy- Szásztelek megálló létesítése.

Halastó major:

A településközponttól való távolsága 8 km. Lakónépessége 88 fő. A világörökségi helyszínen található településrész alapvetően két részből áll. Egyik része a századfordulón épült egykori kastélyépület (2012.

óta felújított szálloda) és környezetében elhelyezkedő lakóépületek, mezőgazdasági épületek együttese a major délnyugati szélén lévő vasútállomás magtárépülettel.

Másik része a halastavak déli szélén kialakított idegenforgalmi fogadóhely, kisvasút állomással, ahol a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a Hortobágy-halastavi tanösvényt, majd 2006- ban a terület ökoturisztikai célú bemutatását szolgáló kisvasutat hozott létre.

Árkus major

Az árkusi házak egykor az állami gazdasághoz tartoztak, majd a szolgálati lakásokból kiöregedők elköltöztek a környező településekre. Áll még a magtár, amit az egykori kitelepítettek emeltek, ma azonban már üres. Falán emléktáblát állítottak a kitelepítettek, akik rendszeresen visszajárnak.

Kónya major:

Kónyát Hortobágy község keleti széle felől, a 33-as útból nyíló földúton is meg lehet közelíteni. A településközponttól való távolsága 11 km. A Kónya major a 1950-es években létrehozott kényszermunkatáborainak egyike volt. A Kónyai Állami Gazdaság juhászatának és egyben központjának területe volt egykor. A gazdaság később betagozódtott a Borsósi Állami Gazdaságba (a hortobágyi központba), annak egyik üzemegeként működött. A világörökségi helyszínen kívül, de gyönyörű természeti környezetben található a majorság, a mezőgazdasági épületek és az egyszerű, de azonos megjelenésű lakóépületek, melyek egy utca mentén sorakoznak.

Felhasznált dokumentumok:

- Hortobágy Község Településképi Arculati Kézikönyve
- Hortobágy Község Gazdasági Programja 2015-2020
- Hortobágy Község Helyi Esélyegyenlőségi Programja, 2018.
- Magyarország kistájainak katasztere, MTA 2010.
- Holczer Marianna – Dr. Papp Emese – Dr. Simon Barbara: Önkormányzati gazdálkodás, Nemzeti Köszolgálati Egyetem, Budapest 2015.
- Dr. Peszeki Zoltán: Településgazdaságtan – (2011) Szent István Egyetem
- Hortobágyi Leader Közhasznú Egyesület Helyi Fejlesztési Stratégiája